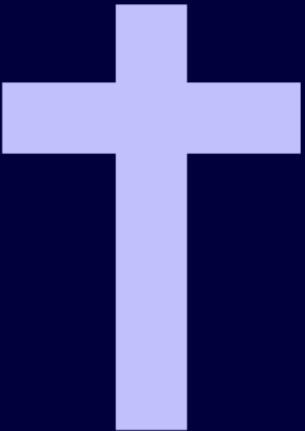

Naul On Nga Mimerr Uripiv

The New Testament in the Uripiv language of Vanuatu

Naul On Nga Mimerr UriPiv

The New Testament in the UriPiv language of Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: UriPiv (UriPiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: UriPiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1

Contents

Matiu	1
Mak	64
Luk	104
Jon	173
Majingen	220
Rom	280
1 Korin	308
2 Korin	337
Galesia	353
Epesas	363
Pilipae	372
Kolosi	379
1 Tesalonaeka	386
2 Tesalonaeka	392
1 TIMOTI	396
2 Timoti	405
Taetas	411
Pilimon	415
Ibrus	417
Jemes	439
1 Pita	447
2 Pita	455
1 Jon	460
2 Jon	467
3 Jon	469
Jut	471
Bori se Jon	474

Nospēn nga Mirres se Iesu Kristo nga MATIU Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul nga Matiu muli ngel ospe suri nospēn nga mīrres, nga Iesu evi jinibb nga Atua muloli rijrijen tevi jinibb sen nir tuwi pa vini, nga pivini pila mauren tevi jinibb sen nir. Ko suri Iesu ngok, ololi rijrijen nga Atua muloli renge Naul On Tuwi arremali. Iesu eak renge vanu se mīri Isrel nir, ko elik ko emaur tevi nir ie. Ko nospēn ngok sete evi se nir kobbong, ko evi ma se jinibb jile ne iel ngatan.

Womujnen re naul ngel, Matiu ospe suri daron nga Iesu mīak e, ko ejilwer suri etajer van re daron nga Jon mipaptaese Iesu, ko Demij mia-rrowrrowe ni. Ko vitunen, ejilwer suri daron nga Iesu mītipatune majingen sen re vanu ne Galili, nga muwrai tweni nospēn nga mīrres sen tevi jinibb nir, ko okvisvisenir ko okloli jinibb arres re mesien ser. Ko vitunen, owrai tweni kele daron nga Iesu mīlinglingi Galili e ko mian Jerusalem e. Ko ospe suri nanu nga Iesu muloli vitue re majingen sen. Ko bongsin, ospe suri mijen se Iesu ko daron nga mimaur luwi kele e.

Matiu ospe kele nga Iesu evi jinibb nevsivsenien nga mīrres īelak nga orongwose puwrai tweni nale nesesreien se Moses lat nga muto suri. Ko owrai suri kele batun vanu se Atua, nga Atua mivini mivi Numal se jinibb sen nir.

Iesu metka sen nir

¹ Ngel evi naul ne metka se Iesu Kristo metka se Devet, ko metka se Epram.

² Ko nise jinibb nir re metka nen: Epram womu jer. Ko Epram evesi Aesak, ko Aesak evesi Jekop, ko Jekop evesi Juta ko niaken sen nir.

³ Ko Juta evesi Peres ko Sera, nuru ko tasu se nuru ko Tamar; ko Peres evesi Esron, ko Esron evesi Ram.

⁴ Ko Ram evesi Aminatap, ko Aminatap evesi Nason, ko Nason evesi Salmon.

⁵ Ko Salmon evesi Boas nga tasu sen Reap, ko Boas evesi Opet nga tasu sen Rut, ko Opet evesi Jese.

⁶ Ko Jese evesi Numal Devet, ko Numal Devet elezi luwe kele nesevin se Uria, ko evesi Solomon.

⁷ Ko Solomon evesi Reopoam, ko Reopoam evesi Apia, ko Apia evesi Asa.

⁸ Ko Asa evesi Jeosapat, ko Jeosapat evesi Joram, ko Joram evesi Usia.

⁹ Ko Usia evesi Jotam, ko Jotam evesi Eas, ko Eas evesi Esekia.

¹⁰ Ko Esekia evesi Manasa, ko Manasa evesi Amon, ko Amon evesi Josia.

¹¹ Ko Josia evesi Jekonia ko niaken sen nir. Renge daron nen ko aron tertere nir arteka twenir van re Bapilon e suri nuval.

¹² Arteka twenir jile osuw, ko Jekonia evesi Sealtiel, ko Sealtiel evesi Serupapel.

¹³ Ko Serupapel evesi Apiut, ko Apiut evesi Eliakim, ko Eliakim evesi Asor.

¹⁴ Ko Asor evesi Satok, ko Satok evesi Akim, ko Akim evesi Eliut.

¹⁵ Ko Eliut evesi Eliesar, ko Eliesar evesi Matan, ko Matan evesi Jekop.

¹⁶ Ko Jekop evesi Josep diwen se Merri, nga mivi tasu se Iesu nga marveruse Mesaea.

¹⁷ Mitipatun re metka renge Epram, musuwsuw re Numal Devet, evi metka esngavöl drromon ivij (14). Ko mítipatun kele renge Devet, musuwsuw re daron nga marteka twenir van re Bapilon, evi metka esngavöl drromon ivij kele. Ko mítipatun kele renge daron nga marteka twenir van Bapilon mijpari daron nga Kristo mĩak e, evi metka esngavöl drromon ivij kele.

Iesu eak

¹⁸ Iesu Kristo errmali iel ngatan erpel. Arlingi ore Merri, Iesu tasu sen. Ko setewor evan ji diwen sen Josep, ko Merri etaole nga mîlesi nga ni mítetaur. Suri Nenñin On ko esilvi ni.

¹⁹ Ko Josep, Merri diwen sen, evi jinibb nga mumomsawos mîrres, ko orrorrmî pilinglingi silveni nesen sen bbong; omusus puwrai tevi jinibb nir, tuloli Merri non tiwis.

²⁰ Ko daron nga murrrormi nanu ngel e nir, ko anglo san se Atua eplari jin renge bori san ko owrai owra "Josep, nik kuvî metka se Devet, sete kupmetutu kuptekai ko wor Merri pivi nesevin som. Suri bipi nga musloi ngok, Nenñin Ôn ko elai tevi.

²¹ Mian ko vinok Merri pia-wosi natun norman san, ko kupa-lingi nisen piwajie Iesu. Suri ni pia-tekai tweni jinibb sen nir renge nololien ser."

²² Nanu ngok eplari jile osorsan tevi nale san se Atua nga propet sen san owra wowomue tuwi pa:

²³ "Nesen mîlakel osloi bipi mian ko pia-wosi natun norman san, ko para-lingi nisen piwajie Emanuel." Ko nais nen arieni erpel: "Atua eptevi kerr."

²⁴ Mian ko Josep emra re meturen sen; ko ololi suri erpe nga anglo se Numal muwrai tevi ni, ko etkai nesevin sen. ²⁵ Ko sete evan jin ejpari daron nga muwosi natun norman mĩak. Ko daron nga mĩak jile musuw, ko elngi nisen ewajie Iesu.

2

Jinibb sopor nga norongwosien ser milep arini arwera parlesi Iesu

¹ Iesu eak renge Betliem ne Jutia, ko renge daron nen, Erot evi batu numal. Ko sete epriv, ko jinibb sopor nga norongwosien ser milep arivel re vanu mînij san nga muto ngasu renge Is, ko arini Jerusalem e.

² Ko arsusí arwera "Nibeni bipi wel nga mĩak nga pivi numal se méri Isrel nir? Namlesi moju sen eplari, ko namini tweni nablotoe ni."

³ Daron nga numal Erot murnge nanu ngel e ko eririr elep, ko erpok kele re méri Jerusalem kele nir aririr elep kele.

⁴ Ko Erot everus kortoni jinibb nga marlelep ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir, ko osusi tevir owra "Nibeni lat nga Mesaea ñiak ren?"

⁵ Ko nir arij weli ni, arwera "Mesaea ñiak renge Betliem re Jutia. Suri nale san se Atua nga propet san muli wowomue tuwi ngel, owra

⁶ 'Ko nik, Betliem re Jutia, setete kuwelili renge jinibb nga marlelep nir renge Jutia. Natum san nga pia-pelari jim pivi numal nga pia-metmete jinibb suk nir méri Isrel.'

7 Mian ko vitunen vajin numal Erot everus silveni bbonge jinibb nen nir ne Is vini ji ni, ko osusi tevir owra "Moju nen eplari re daron sev?"

8 Arwera suri jile tevi, ko Erot ekrekrasir owrai tevir, "Erres, kapan kappej bipi wel nen pîrres, ko poro kaplesi ni, ko kaploli inu borongwose; ko inu kele ban bolotoe ni." Ko Erot okoni twenir arîvel van Betliem e.

9-10 Ko daron nga marivel kele vajin, ko arlesi kele moju nga; ko artaole, ko arir temijpal. Ko moju nga owojomu kele nir, ko nir arvijuri. Arvijuri moju nga mian ko oto jer mare momsawose naim nga Iesu mîak ren.

11 Ko daron nga maran loloin e, arlesi bipi wel nen nuru tasu sen Merri. Ko arjipa van ngatan ko arlotoe ni. Arlotoe jile ko arsaro van renge nolo narr ser, ko arlai merrenien ser tevi ni, arla gol ko prangkinsens ko mir.

12 Mian ko vitunen vajin arlesi bori san nga Atua ewer orer sete parkali lweni ji Erot e. Ko arkali lweni re sel mînij e van renge vanu ser e.

Josep ko Merri orwosi natu nuru arwolu van Ijip e

13 Ko daron nga lartul nga norongwosien ser milep marivel e vajin, ko anglo san se Atua eplari ji Josep renge bori san ko owrai tevi owra "Kuptur imare kupwosi bipi wolok ko tasu sen, kapwolu van Ijip mun e. Ko kaplik iok pijpari daron nga bea-wera lweni nale tevim. Suri Erot owra pirevji pini, ko otomori pa pipej."

14 Daron nga angломuwrai jile tevi Josep nat nga mupong nen, ko Josep otur imare, owosi bipi wel nen, ko nir tasu sen arwolu van Ijip mun e.

15 Ko arlik iok ejpari nga Erot mimij.

Ngok eplari osorsan tevi nale se Atua nga propet sen san muwrai wowomu pae tuwi, "Inu beveruse natuk piplari Ijip ko vini."

Erot okoni jinibb nuval sen nir nga parevji pini bipiwarreng nir

16 Mian ko vitunen vajin Erot orongwose jinibb ne Is nen arkerkerasi, ko ololar lengleng. Ko okoni jinibb ne nuval sen parevji pini bipi norman nir re Betliem ko rrâle pëtpeti Bethliem, nga sia ser ejpari eru ko sia ser mulwi vitan. Ngel osorsan tevi daron nga jinibb ne Is marwerai tevi.

17 Ngok eplari erpe nale se Atua nga Jeremaea muwrai wowomue tuwi:

18 "Arunge dingen san renge ngaim ne Rama, arting nga arting lengleng. Rejel ko etengsi natun, ko omusus parjingi, suri natun armij pa osuw."

Josep arivel lingi Ijip, ko arluwi van Nasret e

19 Mian ko Erot emij vajin, ko anglo se Atua eplari kele ji Josep renge bori san renge Ijip ko owrai tevi, owra

20 "Kuptur imare, kupwosi bipi wolok, ko kami tasu sen, kapluwi van re vanu Isrel kele e. Suri mîer nga muwra pirevji pini bipi wolok emij pa osuw."

21 Ko Josep otur imare ko owosi bipi wel nen, ko arluwi van re vanu Isrel e.

22 Mian ko Josep ornge kele nga Arkelaos ela wani milnge tata sen Erot, evi numal ne Jutia. Murnge ko emtutu pian iok e. Mimtutu pian iok e, ko esesi bori san kele nga Atua ewer ore sete pian, ko arwolu van re vanu ne Galili e.

23 Ko arini arlik renge ngaim san nga nisen Nasret. Ngok eplari wor osorsan tevi nale se Atua nga propet sen san muwrai wowomu pae suri Kristo, "Ni parveruse mîeri Nasret ko."

¹ Mian mian ko vitunen Jon Baptaeas evini ewerwer re lolo merwer ne Jutia, owra

² "Nolo kami pulululwi, suri otomori le pa batun vanu ne melrin pírrmali."

³ Suri Jon evi mér nga Atua mījilwer suri renge nale ngel nga propet Aesea muli tuwi pa, muwra "Jinibb le san ekail renge lolo merwer, owra 'Kaploli lilane sel se Numal puto metmet terai. Kaploli mesekle sel sen nir parmetet pírres.'

⁴ Jon sunsun sen erpe propet Elaeja tuwi. Ori nevlu kamel, ko netatuw sen arloji nevlu buluk e. Ko re devjen nga re nanen sen e, elai nato nga mok-rowrow re mösmös ko narrlu sukabak nga mīri orivi nanen sen.^A

⁵ Ko nir jijle ne Jerusalem ko ne Jutia ko rrake nuwi seser ne Jortan arivel ko arini jin.

⁶ Arini jin, ko daron nga marwera tweni nololien ser, ko Jon epaptaes nir renge nuwi seser ne Jortan.

⁷ Ko daron nga mīlesi Parasi ko Satusi, nga marivi jinibb nga marblelep re mīri Isrel nir, ko Jon owrai tevir: "Kamivi jinibb nga kamsij O! Kamirpe metka ne numet. Ko weta, kami kamrongwos kapwolu asi ko renge lolaren se Atua nga pia-vini?

⁸ Poro nolo kami pulululwi, rrek erres kapviseni wenan nen.

⁹ Sete kapwerwerai tevi kami: 'Epram evi metka se kerr, ko ngok rramivi pa jinibb se Atua ko.' Nu nuwrai tevi kami: Atua orongwos pīlai nevöt nawon ngel nir ko pírienir parivi metka se Epram.

¹⁰ Lelingen ngel artori batu deli oto metmet nga parta ototvi laþe nai nir; ko nai jijle nga marsij, sete wener marres mun, parta twenir parwirr nir van renge nabb nga mīn.

¹¹ Nu nupaptaes nuwi e kami, kami nga nolo kami mulululwi. Ko san nga pivivitū suri inu, ni ean wor mare renge inu. Inu sete nurres rrägrrag nuvter re þesai but sen nga mīrae. Ni pia-paptaese kami re Nemīn On ko nabb.

¹² Ni otori nai juljule san renge nevren nga pujlujle wene wit e nir, ko dokolvir parwirr lingi jelangir; ko pīser kortoni jelangir pīlgir renge þeþim sen, ko pusli dokolvir renge nabb nga sete san orongwose pivsi pini."

Jon epaptaese Iesu

¹³ Vitunen Iesu evel re Galili vini re nuwi seser ne Jortan, pian ji Jon pipaptaese ni.

¹⁴ Ko Jon owra pīwer ore ni, owra "Erpese nik kuvini jik nga inu þepaptaese nik? Erres ma poro nik kuppaptaese inu."

¹⁵ Ko Iesu erij weli, owra tevi ni: "Puto pirpok ko wor, nga rroporlolli nanu jijle nga Atua mimrreni parpelari." Ko ni epaptaese ni vajin.

¹⁶ Ko Iesu daron nga mīpaptaes jile, evel lingi nuwi evesane, ko elesi melrin etþir; ko elesi Nemīn se Atua ojubbul erpe wumēr, ko evini esilvi ni.

¹⁷ Ko drrelan san eplari re melrin, owra "Morok evi natuk nga memrreni, nurnge erres elep suri ni."

A **3:4** narrlu sukabak nga mīri: eg blong sugabag; honey.

4***Demij orrowrrowe Iesu***

1 Daron nga Jon mīpaptaes jile Iesu musuw vajin, Nemīn On etkai Iesu van re lolo merwer nga Demij purrowrrowe ni.

2 Ko Iesu elngi tweni nanen, owra pulot van ji Atua. Ko mulot mian mian mijpari vajin nabong ngavöl ivij (40), vitunen ko ornge numer eaji lenglenga.

3 Ko Demij, nga mok-rrowrrowe jinibb, evini jin, owra puloli Iesu pivitan. Ko owrai tevi ni: "E, nik kuvi pa Atua natun, ko numer ajim. Kupwerai tevi nevöt nawon ngel nir, parivi niv."

4 Ko ni erij weli ni, owrai tevi ni, "Ejki, sete bololi, suri aruli erpel renge Nale On se Atua, 'Jinibb sete orongwose pimaur kis e niv kobbong; pimaur e nale jile ngok nga miplari renge jingo Atua.'"

5 Vitunen Demij etkai Iesu van renge ngaim nga muon renge Jerusalem, ko elngi renge drromdrromo Naim On mare jer,

6 ko owrai tevi, "E, nik kuvi pa Atua natun. Kuprow jubbul vitan. Suri aruli erpel renge Nale On se Atua: 'Atua pia-koni anglo sen nir, parwosinik renge nevrer mare, suri nik tukjilaklak wos ūelam renge nevöt.'"

7 Ko Iesu owrai tevi: "Ejki, sete bololi, suri aruli kele erpel renge Nale On se Atua: 'Nik sete kuprrowrrowe Numal Atua som te, pijki.'

8 Vesan kele Demij etkai Iesu van re botwen san nga muwu mare jer, ko evisenie ni batun vanu jile ne iel ngatan nir, ko nosrōvien nen nir.

9 Ko owrai tevi, "Poro nik kupjipa van ngatan kuplotoe inu, ko bea-lai nanu jile ngel nir tevim."

10 Ko Iesu owrai tevi ni, "Kupruj ngasu, Demij, suri aruli erpel renge Nale On se Atua: 'Nik kuplotoe Numal Atua som, ko ni kobbong nik kupmajing sen.'"

11 Muwrai jile tevi, ko Demij elinglingi ni. Ko anglo sopor arini ji ni ko armetmete ni.

12 Vitunen Iesu ornge nale nen nga marlingi Jon renge naim ne nekaien, ko ni olwi van Galili e.

13 Mivini Galili, ko setemun evan Nasret, elinglingi Nasret ojpon ko etajer van Kapaneam e, ko elik ie. Kapaneam evi ngaim san nga muto devje nuwito nga milep nga mubbun rrerrrale nisen Galili, renge vanu ne metka se Sepulon ko Naptali.

14 Ngok eplari osorsan tevi nale san se Atua nga propet Aesea muli tuwi pa, owra

15 "Vanu se Sepulon ko vanu se Naptali re devje nuwi seser ne Jortan van re devjen nga ngalu e renge dis; jinibb nen nir arivi jinibb ne vare.

16 Arivi jinibb nga marlik renge nemalik, mian ko arlesi vajin moron nga milep. Ko jinibb nir nga marlik renge vanu ne namol ne mijen, moron ngok eplari jir."

17 Renge daron nen, Iesu etipatun nga mīwerwer, owra "Nolo kami pululwi, suri otomori le pa batun vanu ne melrin pīrrmali."

Iesu everuse jinibb sen ivij

18 Renge nabong kele san, Iesu evel sere renge jeli nuwito ne Galili. Ko elesi niaken eru, Saemon nga marveruse Pita, ko Antru. Ortewe niva renge nuwi, suri orivi jinibb nga morok-revrevei nai.

19 Ko Iesu owrai tevi nuru, "Kopor-vijuri inu, ko inu bea-loli kamru kopor-ivi jinibb nga morok-revrevei jinibb."

20 Ko ngavilvil nuru orlinglingi niva se nuru ko orvijuri ni.

²¹ Ko Iesu evel rujruj kele spon ko elesi niaken kele eru, Jemes ko Jon, nuru tata se nuru Sepeti renge drrav ser, arilile niva ser. Ko everuse nuru.

²² Ko ngavilvil nuru orlinglingi drrav ko tata se nuru, ko orvijuri ni.

Iesu evisviseni jinibb nir, ko ololi nir nga marmesi arres luwi

²³ Ko Iesu evel jile re Galili, ko ok-visviseni renge naim gortien ser, ko ok-werwer suri nale nga mîrres suri batun vanu ne melrin. Ko ok-loli nir nga marmesi mesien lele arres luwi.

²⁴ Mian ko nosp  en sen arsu  e renge Siria jile. Ko jinibb nir arwosi jinibb jijle nga marmesi vini jin. Armesi mesien lele: sopor niber arerer, ko sopor demij esisilvir, ko sopor nem  i nai ololir armijmij, ko sopor nga niber sopor mimij. Ko ololi nir arres luwi.

²⁵ Ko delung elep arvijuri ni, jinibb ne Galili nir, ko Dekapolis nir, ko Jerusalem nir, ko Jutia nir, ko nir nga marlik van devje Jortan e.

5

Iesu evisviseni jinibb sen nir renge botwen mare

¹ Daron nga Iesu m  ilesi delung nir, ko otongsa van mare renge botwen san ko elik ngatan. Ko jinibb sen nir arini jin, arlik rrale.

² Ko ni esa jingon etipatun evisvisenir owra

³ "Neiren renge nir nga norrorrmien ser mian ngatan, suri batun vanu ne melrin evi pa se nir ko.

⁴ Neiren renge nir nga marok-taure dauren ne nololien, mian ko Atua pia-jinge nir ko.

⁵ Neiren renge nir nga nolor maran ngatan jer, suri mian ko dan pia-ivi se nir ko, ko nanu jile nga marto rengen.

⁶ Neiren renge nir nga marmerrmerreni nga murrun nga mîrres puto p  rres, erpe jinibb armerrmerreni nanen ser ko nuwi num  , mian ko Atua pia-la nanu nga marmerrmerreni tevir ko.

⁷ Neiren renge nir nga marok-telasi jinibb, mian ko Atua pia-telasi tweni nir ko.

⁸ Neiren renge nir nga nolor marwokwok, mian ko nir para-lesi Atua ko.

⁹ Neiren renge nir nga marok-loli demat, suri mian ko jinibb nir para-veruse nir Atua natun ko.

¹⁰ Neiren renge nir nga jinibb marloli m  isij tevir suri arloli nanu nga marres, suri batun vanu ne melrin evi pa se nir ko.

¹¹ "Ko neiren renge kami poro jinibb nir parwor suri kami, ko poro nir parloli p  sij tevi kami, ko poro nir parkerkeris p  sij tevi kami, parwera nanu lele nga marsij suri kamivi inu jinibb suk nir.

¹² Kami ka  ir pilep, suri nowli kami elep re melrin, osorsan tevi nowli propet san. Suri propet nir nga marwowomue kami tuwi, jinibb arloli esij ko pa tevir erpok.

Sol ko Moron

¹³ "Murru kami nga mîrres arirpe sol se jinibb jijle nir nga marok-lingi re nanen ser. Ko poro nga sol dilten nga mîrres pivel lingi jijle, ko p  rres luwi pirpese ko? Erres re parlai ko parsor tweni, ko jinibb parivivel ren parbb  tbb  t ren vajin.

14 "Ko murru kami nga mīrres erpe moron se jinibb jijle nir. Moron sete orongwos puto teptepi; osorsan tevi ngaim nga milep san nga muto limjer mare re botwen.

15 Ko poro jinibb san pusli nasul, ko sete orongwos putori ngatan; putori mare spon, ko puloli jinibb jile parlesi moron.

16 Kami kamivi nasul nen. Moron se kami pimor wor van ji jinibb jile, puloli jinibb jijle parlesi majingen se kami nga mīrres, ko parsurövi Tata se kami nga mīlik renge melrin.

Iesu os̄e suri nale nesesreien se Moses

17 "Sete kaprrorrmi inu nuvini tweni bolokloksi nale ne nesesreien nir ko nale se propet nir nga marto re Naul On. Inu sete nuvini tweni bolokloksir, ejki, nuvini tweni bololir parpelari le.

18 Nuwretun nuwrai tevi kami, pia-jipari daron nga melrin ko iel ngatan pora-asi, sete bebje nale nesesreien san p̄iasi nawon, pia-jipari nga nanu ngel jijle nir para-pelari.

19 Poro jinibb p̄isan putor otvi nale nga welwelili jer nen san renge nale nesesreien, ko pivisvisenie jinibb nga parloli pirpok kele, m̄ernen parveruse pivi jinibb nga welili jer renge batun vanu nē melrin.

20 Inu nuwrai tevi kami, kaploli nanu nga parres, parasie jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Parasi nir. Poro pijki, setete kami kamrongwos kapan renge batun vanu ne melrin.

Iesu evisviseni suri sel ne lolaren

21 "Kami kamrunge pa nga marwerai pa tevi ūrterea ne tuwi nir renge Naul On, 'Sete kuprevjī pini jinibb p̄isan. Ko poro jinibb san pirevji pini jinibb p̄isan, m̄ernen pia-sij ren re daron nga Atua puwra suri lat nga puto suri tevi jinibb nir.'

22 Ko inu ma nuwrai tevi kami vajin, Poro jinibb p̄isan pulolarsi tuwan kobbong, m̄ernen pia-sij ren re daron nga Atua puwra suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. Ko poro jinibb p̄isan puwrai tevi tuwan, 'Kulengleng,' m̄ernen pia-sij ren re nospēn se numal nir. Ko poro jinibb p̄isan puwrai tevi tuwan, 'Kuvi jinibb nga kumloli sagraut nanu,' m̄ernen pia-sij ren renge nabb ne norongan nga m̄isij.

23 "Ko erpok, daron nga kumla merrenien som vini re nawot nga maroksulsul ren tevi Atua, ko iokporo kuprrorrmi jipari nga nik kumloli tuwam ololar,

24 kuplingi merrenien nen puto mun, ko kupan koploli p̄irres tevi tuwam, pusuw, ko kupluwi vini kele kupa-la merrenien som vajin.

25 "Ko poro nga jinibb san nga kumloli mulolar p̄itkai nik nga koporan re nospēn se numal nir, kupsaro pingavil, koploli p̄irres tevi ni. Poro mijki, ko ni tia-lingi nik tevi numal nga mok-wera suri lat nga puto suri re jinibb nir, ko ni tia-lingi nik tevi jinibb ne naim ne nekaien, ko m̄ernen tia-lingi nik renge naim ne nekaien.

26 Nuwretun nuwrai tevi nik, sete kurongwos kupivare re naim ne nekaien pijpari daron nga nik kupkele lweni nevöt nen jijle.

Iesu evisviseni nir renge sel nga marloli m̄isij tevi nesevin

27 "Ko kami kamrunge nga marwerai kele renge Naul On arwera 'Sete kupvenae nesevin m̄inij.'

28 Ko inu ma nuwrai tevi kami vajin, Poro nga jinibb p̄isan pimteni rres nesevin kobbong ko nolon pivnae, ngok nolon ololi pa esij jile ko tevi vinnen.

29 Ko poro nga metem rres puloli nik kupvitan pirpok, ko kupla tweni re nik, kupwirre. Erres ſelak kobbong re metem devjen pijkie, evi nanu nga welili kobbong, renge poro nga parwirre nibem totoklai pian renge lat ne nejjikien.

30 Ko poro nga nevrem rres puloli nik kupvitan pirpok, ko kupta tweni re nik ko kupwirre. Erres ſelak kobbong re nik nevrem devjen pijkie, evi nanu nga welili kobbong, renge poro nga nibem totoklai pian renge lat ne nejjikien.

31 "Ko arwerai kele renge Naul On arwera 'Isi nga ſilngi kurtweni nesevin sen puli naul san suri, ko ſilai tevi vinnen.'

32 Ko inu ma nuwrai tevi kami vajin, Poro nga jinibb san nesevin sen sete puloli womue batun, ko mernen bbong ſilngi kurtweni nawone, ko mernen ololi esij nga nesen sen pian pivitan re norman minij. Ko poro nga san ſilesi vin nga mer nga milngi kurtweni ngok, mernen evitan re nesevin ngok.

Iesu evisviseni nir nga marok-loli rijrijen nga marterter

33 "Ko kamrunge kele nga marwerai tuwi renge Naul On, 'Sete kurongwos kupwera nise Atua nga puloli rijrijen som piterter, ko mian ko vitunen ko kuptor otvi nale nen. Poro kupwera nise Atua, ko kuploli ko wor pusorsan tevi kumwerai.'

34 Ko inu ma nuwrai tevi kami vajin, Sete kupwera rrugrag nise nanu san nga puloli rijrijen som piterter. Sete kupwera nise melrin, suri evi lat seksakel se Atua;

35 sete kupwera nise dan, suri evi lat nga milngi ſelan ren daron nga misakel re nai seksakel se ni; sete kupwera nise Jerusalem, suri evi ngaim nga milep se Numal nga milep.

36 Ko sete kupwera nise batum kele daron nga kumloli rijrijen e, suri nik sete kurongwos kuploli rao batum san puwuwer rrek pimotmot.

37 Ko daron nga ma kumrijrij nga kuploli nanu san, ko kuploli ko wor nanu nen; ko daron nga kumrijrij nga sete kuploli nanu san, ko sete kuploli nanu nen. Murrun nga parwera nawon nise nanu daron nga parijrij, arivel ji Demij kobbong vini.

Iesu evisviseni nir nga marwera parkele lweni murrun nga marsij nir

38 "Kamrunge nga marwerai kele renge Naul On, 'Poro san pulokloksi metem tuwen, ko nik kupkele lweni kuplokloksi meten tuwen. Ko poro san puti rrawe liwem san, ko nik kupkele lweni, kuputi rrawe liwen san.'

39 Ko inu ma nuwrai tevi kami vajin, Sete kupwer ore jinibb nga misij. Poro pungasim, ko puwje vasum rres, ko kuprieni nom, ko puwje kele vasum devjen kele.

40 Ko poro jinibb san puwra ſilngim renge nospen se numal nir ko ſilai sunsun som tuwen, ko kuplinglingi kele ſila sunsun ne melas som.

41 Ko poro jinibb san puon terter nik kupsa narr sen van ngasu, ko nik kupsai van ngasu jer wor.

42 Ko poro jinibb san pungoni nanu san ji nik, kuplai tevi ni; ko poro jinibb san owra ſilai mun jorom, sete kupwer ore ni.

Iesu evisviseni nir nga parmerreni ko wor devje nuval ser

43 "Kamrunge nga marwerai kele renge Naul On, 'Kupmerreni selem ko kupungasi jinibb nga mok-loli misij tevim.'

44 Ko inu ma nuwrai tevi kami vajin, Kapmerreni wor jinibb nga marok-loli mīsij tevi kami, ko kapverus suri nir nga marungasi kami.

45 Pirpok ko kapivi natu Tata se kami mawos nga mīlik renge melrin. Suri ni ololi nial sen esin ji jinibb nga marres ko nga marsij, ko okoni nau sious ji jinibb nga marres ko nga marsij.

46 Poro kapmerreni lartul nga bbong marmerreni kami, ko ngok sev ko pivi nowli kami ren? Iok jinibb nga marok-lai takis kele, nga jinibb jijle nir marungasir, nir kele arok-loli kobbong erpok.

47 Ko poro nga kapwera ‘erres’ tevi tuwa kami nir kobbong, kamloli nanu nga jinibb jijle kobbong nir marok-loli. Jinibb nga marlik re devjen nga vare nir arok-loli kele erpok.

48 “Ngok pirpel ma, kami kapivi wor jinibb mawos nga kapmomsawos pīrres jijle ko, pirpe Tata se kami nga mīlik re melrin ni omomsawos erres jile.”

6

Sel nga marla nanu tevi ūeres (puaman) muto suri

1 Ko Iesu owra “Kapmetmet, sete kaploli nanu nga mīrres nga jinibb nir parlesi nawone. Poro pirpok, ko nowli kami nga Tata se kami nga mīlik re melrin pia-lai tevi kami tijkie, suri jinibb arsurövi pa kami osuw.

2 “Erpok, daron nga nik kumlai nevöt tevi ūeres, sete kupsuþsuþe kele tevi jinibb nir, pirpe lartul nga marivel re sel eru marok-loli re naim gortien nir ko renge sel nir, nga marwera jinibb parsurövir. Nuwretun nuwrai tevi kami, nir arlai pa nowlir ko osuw.

3 Ko nik ma, daron nga nik kuplai nevöt tevi ūeres, kuplai silveni kemkamē, sete jinibb san purongwose.

4 Ko Tata som vajin nga mīlesi nanu nga muto silveni pia-lai nowlim tevim.

Iesu evisviseni nir renge sel momsawos ne loten

5 “Ko daron nga kamlot e, sete kaploli pirpe lartul nga marivel re sel eru. Nir armerreni partur renge naim gortien nir ko partur ore mesakelkel ne sel nir, nga jinibb nir parlesi nir parlot. Nuwretun nuwrai tevi kami, nir arlai pa nowlir ko osuw.

6 Ko nik ma, daron nga nik kuplot, kupan renge naim som ko kupkikiorore metali, ko kuplot van ji Tata som nga mīlik silveni. Ko Tata som nga mīlesi nanu nga muto silveni pia-lai nowlim tevim.

7 “Ko kami, daron nga kaplot, sete kapwer lululweni nanu nga kami sete kamrongwose, pirpe jinibb nga marlik vare marok-loli. Suri nir arorrmi poro nga nir parwer lululweni pirpok, ko atua ser nir parunge loten ser.

8 Sete kami kaploli pirpok pirpe nir, suri Tata se kami orongwose womu pae sev nga nevre kami marmumrrol ren, vitunen ko kama-ungoni ni.

9 Ko ngok kami sel nga kaplot ren pirpel le: Kapwera
‘Tata se kem, nik nga kumlik renge melrin,
Nik nisem on. Nammerreni jinibb jijle nir partori nisem.

10 Nammerreni nik batun vanu som pivini iel ngatan.
Nammerreni nik marongen som piplari iel ngatan, pirpe nga muto pa re melrin.

11 Kupla nanen pivter tevi kem lelingen, nabaani.

12 Ko kuptelasi tweni nololien se kem, pirpe nga kem namok-telasi pa nanu nga marsij nga jinibb nir marok-loli tevi kem.

13 Ko sete kuploli nanu parini parrowrrow ūelake kem. Ko kuptor ore Demij, sete pivini pulokloksi kem.
 [Suri batun vanu evi som, ko derteren evi som, ko nosrōvien evi som, ko parto pijpari tuwi ngok vini. Amen.]^B

14 "Suri poro kami kaptelasi tweni nololien se jinibb nir nga marok-loli tevi kami, ko Tata se kami nga mīlik re melrin kele pītlasi tweni nololien se kami kele vajin.

15 Ko poro sete kaptelasi tweni nololien se jinibb nir, ko Tata se kami kele sete mia-telasi tweni nololien se kami kele vajin.

Murrun nga parlingi kurtwени nanen lat nga muto suri

16 "Ko daron nga kamlingi kurtweni nanen nga kaplot van ji Atua, sete kaploli pirpe lartul nga marivel re sel eru. Arlolí nor óus nawon nga jinibb nir parongwose nga marlinglingi tweni nanen ser. Nuwretun nuwrai tevi kami, nir arlai pa nowlir osuw, suri jinibb arsurövir pa.

17 Ko nik, daron nga nik kuplingi kurtweni nanen nga kuplot, kupwirap vaseni nom ko kuploli lilane nom pīrres pirpe bbong nabong jijle komok-loli.

18 Pirpok, ko jinibb nir sete parongwose nga nik kumlingi tweni nanen. Ko Tata som ma nga mīlik silveni, ni kobbong purongwose; ko Tata som nga mīlesi nanu nga muto silveni pia-lai nowlim tevim.

Nijor renge melrin

19 "Sete nolo kami parkul, ko sete kapok-ser kortoni kis joro kami nga marres iel ngatan. Suri momom tuti ko doto nir tarurro lokloksir, ko jinibb venao tubbri lut nabbu ko tian tivevna loloiom.

20 Nolo kami parres, ko re sel ngok, kapok-ser kortoni joro kami nga parres parto renge melrin mare. Suri momom sete orongwos puti, ko doto sete arongwos parurro lokloksir, ko jinibb venao sete orongwose pubbri lut nabbu ko pian pivevna loloiom.

21 Ngok poro nga jorom puto renge lat nga mīrres, ko nolom kele pīrres, suri jorom oto pa lat nga mīrres osuw.

Moron ne niben

22 "Mete jinibb erpe moron ne niben. Poro nga metem pīm̄erer, ko moron puwun saut re nibem totoklai. Ngok owra puwra, poro nga nolom pīrres, ko mauren som totoklai kele pīrres.

23 Ko poro nga metem pīsij, ko nemalik puwun saute nibem totoklai, suri metem erpe moron ne nibem. Ngok owra puwra, poro nga nolom pukul, ko mauren som totoklai kele pīsij jile.

24 "Sete jinibb san orongwos pīmajing se numal pīeru pivesane. Poro pirpok, ko tungasi nuru tuwen, ko timrreni nuru tuwen nen. Erpok ko, sete Atua orongwos pukonim re majingen sen poro nevöt mukonim pa renge majingen sen. Suri sete kurongwos kupmajing se nuru korti pivesane.

Atua orongwos pīmetmet kami pīrres

25 "Suri nanu ngel, nuwrai tevi kami, sete kaprrorrmi ūelake mauren se kami. Sete kapok-wera 'O, rrapurroi sev le?', rreknga 'O, rrapmini sev le?', rreknga 'O, rrapuri sunsun sev le?'. Mauren se jinibb nir evi nanu nga milep nga Atua mīlai pa tevi jinibb nir. Nanen evi nanu nga welili jer kobbong—Atua orongwos pīlai kele kobbong. Ko nibe jinibb nir kele evi

B 6:13 Nale nga muto re nolo [], rrek sete Matiu oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopí san ne naul ngel.

nanu nga milep nga Atua mīlai pa tevir. Sunsun evi nanu nga welili jer kobbong—Atua orongwos pīlai kele kobbong.

26 Kaprrorrmi ta numön nga marok-il suri mesa ngok nir. Nir sete aruw ko sete arili tweni, ko sete arlingi nanen ser renge ūpeim; ko Tata se kami nga mok-lik ko re melrin ok-wunganir. Ko kami kamrres womu nen ko wor re numön ngok nir re no Atua, ngok ni puwngani kami kele ko wor.

27 Kaprrorrmi ta mēr nga murrrorrmi pēlaké mauren nga mumrrol. Orongwos puloli kele mauren sen pipriv kele renge sel ngok? Ejki rres nawon!

28 “Ko suri sev kamrrorrmi pēlaké sunsun se kami? Kapmeteni wose renge nevngun nga marmaur suri orsel ngok nir. Armaur erpese? Sete armajing erpe jinibb te, ko sete arilile wose.

29 Ko nuwrai kele tevi kami, numal Solomon, daron nga mīlngi sunsun sen nga mīrres pēlak, ko sunsun sen emau erres, sete erpe nga mītra. Ko sunsun se nevngun, nulsen arres easi.

30 Ko mösmös ne orsel nir armaur erres, ko Atua ololi orsel emau erres e lelingen ngel; ko mevinen mun parsulir ko pa. Ko kami sete kamrrorrmi nga Atua pīlai sunsun se kami nga parres? O, lartul, nosurien se kami ewelili jer.

31 “Setete kaprrorrmi pēlaké pirpel: ‘Rrapurro isev? Rrapmini isev?’ rreknga ‘Sunsun sev rrapuri?’

32 Jinibb nir nga marlik vare arok-pej nanu nga ngok nir. Ko Tata se kami nga mīlik re melrin orongwos pae nanu jijle nga nevre kami mumrrol ren.

33 Ko nanu nga milep nen nga kami kaploli, kappelak nga kapsil van renge batun vanu se Atua, ko nga kaploli suri murrun nga mīrres sen. Ko vitunen ni pia-lai kele nanu ngok jile nir tevi kami.

34 Sete erres kaprrorrmi pēlaké nanu ne mevi nir. Suri mevi evi nabong nga kaprrorr

mi suri nanu nga parpelari kis ren. Nanu nga mīsij nga piplari renge nabong san evtere kaprrorrmi suri re nabong nen kis kobbong.

7

Iesu evisviseni nir nga sete parwer lokloksi jinibb san

1 “Sete kapwer lokloksi jinibb pīsan, puloli Atua sete mia-wer lokloksi kami.

2 Pusorsan tevi nga kami kamwer lokloksi jinibb nir, Atua kele pia-wer lokloksi kami. Ko tevi norrngov sev nga kami kamrrongvie jinibb, Atua pia-rrongvie lweni kami e re nabong nga vitunen.

3-5 Ko erpese kumlesi nate nato nga tuwam mīkrae re nolo ūelan, ko sete kulesi suri nate buluk nga milep nga nik kumkerae re nik nolo ūelan? Ko poro pirpok, ko nik kupwerai pirpese tevi tuwam, ‘Tuwak, kupplinglingi ūre tweni nate nato nga kumkerae re nolo ūelan,’ daron nga nik sete kumleslesi nate buluk nga milep nga nik kumkerae re nik nolo ūelan? O, nik nga kumiel renge sel eru, tukbböt re aseni ni ūelan, tuloli ni ūelan turro tiasi! Womunen kupsere tweni nate buluk nga milep nga nik kumkerae re nolo ūelan jile pusuw, ko kuplesi nolo ūelan owokwok erres,

ko kurongwos kupa-sere tweni vajin nate nato nga tuwam mīkrae mibbölgj
ħelan.^C

⁶ "Ngok orrongrrongvi nololien nga wowarreng se kalesia nir. Ko re devjen nga re nir ne vare nga marivi jinibb ngamarsij pētpeti, kapmetmet re nir. Daron nga poro kapan jī nir nga kapwera tweni nale suk, ko nir arongwose parpalpal pīterter tevi kami pirpe guli, ko parungasi nale suk pirpe ħerper marbbötbböt re nanu nga mīrres.

Loten nga jinibb pīlai sev nga mungoni ji Atua

⁷ "Kapungoni, ko Atua pia-lai tevi kami. Kappej, ko Atua puloli kapa-lesi. Kapututi, ko Atua pia-tasi metali nen tevi kami.

⁸ Suri nir jijle nga marok-ungoni para-lai, ko nir jijle nga marok-pej para-lesi, ko nir jijle nga marok-ututi, para-tasi tevir.

⁹ "Jinibb si re kami poro nga natun pungoni niv tevi ni, ko ni pīkrekrasi pia-la nevöt tevi natun?

¹⁰ Ko poro nga natun pungoni mesal, ko rreknga ni pia-la numet tevi? Ejki rres nawon, sete orongwos puloli pirpok.

¹¹ Ko ngok, kami nga kamivi jinibb nga kamsij kamrongwos sel nga kapla nanu nga marres tevi natu kami nir. Ko Tata se kami nga mīlik re melrin pia-lai ko wor pumomsawos nanu nga marres tevi nir nga marungoni ni.

¹² "Nanu jijle nga kami kamwera jinibb parloli tevi kami, kami kele kaploli ko wor tevi nir pirpok kele. Ngok kobbong evi murrun ne nospēn jile se Moses ko propet nir nga maruli re Naul On.

Sel ne mauren ko sel ne nejikkien

¹³ "Kapasi renge metali nga mīkel, nga pian re lut ne mauren. Suri metali ko sel nga poran renge lut ne nejikkien, metali nen nolon elep, ko sel nen kele elep, ko nir elep nga marvijuri.

¹⁴ Ko metali ko sel nga poran renge lut ne mauren, metali nen nolon ewelili jer, ko sel nen kele nolon ewelili jer; ko nir pievis kobbong paravijuri.

Rraplesi wose jinibb renge wenen ne mauren sen

¹⁵ "Kapmetmet renge propet ne gerisen nir. Arirpe guli rrumb nga numer mīmair, ko aruri nevlu sipsip arkerkeris arirpe sipsip nga sete marongwose parloklosi nanu san.

¹⁶ Kaplesi wose nir renge wenen nga marpelari renge mauren ser. Sete jinibb arongwose partawé wene drā renge moku, ko wene nitapol renge jibermij, ejki.

¹⁷ Erpok, nai jijle nga marres parwen kele wenen nga marres, ko nai jijle nga marsij parwen wenen nga marsij.

¹⁸ Nai jijle nga marres sete arongwose parla wenen nga marsij, ko nai jijle nga marsij sete arongwose parla wenen nga marres.

¹⁹ Ko nai jijle nga sete parwen wenen nga mīrres, parta twenir, ko parwirrer van re nabb.

²⁰ Erpok, kaplesi wose nir renge wenen nga miplari re mauren ser.

Jinibb mawos nir se Iesu

C 7:3-5 Erpe iel, Matiu ospē suri nanu nga muto re mete jinibb, ko kem namrieni nga namvijuri murrun ne rijen ne nale nga iel.

21 "Sete nir jijle nga marok-veruse inu 'Numal, numal' tetajer paran renge batun vanu ne melrin. Rrek nir pievis kobbong, nir nga bbong marok-loli marongan se Tata suk nga mīlik re melrin mare ko.

22 Erpok, renge nabong nga vitunen, nir elep parwera tevi inu, 'Numal, numal, sete kurrorrmi wos nga kem namsu  e nos  en som re nisem, ko nga kem namojoj tweni demij nir renge nisem,' ko nga kem namloli majingen nga marterter marlelep marres nir renge nisem?

23 Ko vitunen bea-werai limjer tevi nir, 'Setete nurongwose kami. Kapruj ngasu inu, kami nga kamok-majing nanu nga m  isij.'

Jinibb lele eru nga morili naim

24 "Ngel, jinibb jijle nga marunge nale suk ngel nir ko marlolir, osorsan erpe jinibb san nga norongwosien sen otoe, nga m  ili naim sen renge dan nga m  iterter m  irres.

25 Mili jile vajin, mian ko naus ous elep, ko nuwi owlu vini, ko ling eser elep ko owi naim eterter. Ko setete evitan, suri arili pa eterter renge dan nga m  iterter m  irres.

26 Ko jinibb jijle nga m  ilengleng, norongwosien sen m  ijkie, nga m  ili naim sen renge de  inan.

27 Mili jile vajin, mian ko naus ous elep, ko nuwi owlu vini, ko ling eser elep ko owi petpate naim. Ko emav ko omabburbur jijle."

Nevisvisenien se Iesu orrow erres

28 Iesu evinvini ore nale sen osuw iok. Ko bb  sa nga milep elai delung e nir.

29 Suri ni nevisvisenien sen orrow erres, sete erpe nevisvisenien se jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir.

8

Iesu ololi jinibb sopor arres luwi re mesien ser

1 Daron nga Iesu mujubbul vajin e renge botwen, ko delung nga milep nir arvijuri ni.

2 Ko jinibb san nga mimsi mesien nga niber m  im  ema  l evini ejiol vitan jin, ko owra "Wurru, numal, oto ji nik, poro nga nik kupmarong, ko kurongwos kuploli nibek puwokwok luwi."

3 Ko Iesu esareni nevren ejpari m  ernen niben, ko owra "Inu numarong, nibem puwokwok luwi." Ko ngavilvilser mesien nga niber m  im  ema  l evel lingi ni, ko niben owokwok luwi erres.

4 Ko Iesu ewer ore, owrai tevi: "Kuplesi sete kupwerwerai tevi jinibb pisan, ko kupan kupviseni nibem tevi jinibb ne sulsulen san, ko kuplai merrenien p  isan pusorsan tevi Moses muli tuwi suri nir nga marres luwi re mesien ngok, miviseni nir nga nibem muwokwok pa musuw."

5 Ko daron nga Iesu mian renge Kapaneam e, ko numal san se jinibb ne nuval ne Rom nir evini ji ni

6 ko ongoni ni, owra "Wurru, numal, nanwarreng weli ne majingen suk emsi, ematur renge naim. Emsi mesien nga niber mokmijmij e, ko ornge esij   elak."

7 Ko Iesu owra lweni tevi: "Inu bevinuk le pa, rroporan bololi ni   irres."

8 Ko m  ernen ewer ore, owra lweni tevi Iesu: "Numal, sete nurres nga nik kupini re loloi muk. Ko kuptur iok kobbong, kupwera bbong nale, ko nanwarreng suk wel nen   irres luwi re mesien sen.

⁹ Ko inu kele derteren suk otoe, ko numal suk sopor kele derteren ser arasie inu wor. Ko poro nga bowrai tevi jinibb ne nuval suk san, 'Kupan,' ko ni pian ko wor; ko poro nga bowrai tevi san kele, 'Kupini,' ko ni pivini ko wor; ko poro nga bowrai tevi jinibb ne majingen suk, 'Kuploli pirpel,' ko ni puloli ko wor pirpok."

¹⁰ Ko daron nga Iesu murnge nale sen ngel, ko etaole, ko owrai tevi nir nga marvijuri ni: "Nuwretun, nuwrai tevi kami, setete nulesi jinibb san ne Isrel nga nosurien sen milep mirpe m̄erel.

¹¹ Nuwrai tevi kami, nir pilep nga para-ivel re Is ko re Wes ko ngatan jijle vini, para-lik ngatan tevi Epram ko Aesak ko Jekop renge batun vanu ne melrin, ko para-aani nanen.

¹² Ko m̄eri Isrel nir nga marrorrmi nawon nga paran renge batun vanu ne melrin, para-sor twenir, paran renge lat nga mimalik jerjer. Iok ngok jinibb para-ting ko para-runge p̄isij pilep."

¹³ Ko Iesu owrai lweni kele tevi jinibb nuval nen, "Kupiel; nanu nga kumosuri piplari ko jim." Ko renge mete nial mawos nen, nanwarreng wel nen erres luwi re mesien sen.

¹⁴ Ko vitunen, Iesu evan loloi se Pita, ko elesi Pita p̄ilen lekter ematur emsi mesien dowalul.

¹⁵ Ko Iesu ejpari nevre nesevin, ko mesien dowalul osuw re ni. Ko emra, ko etabbuni nanen se Iesu.

¹⁶ Ko rivriv jer, re daron nga nial muwaj pini, ko nabong on ser musuw, ko artektekai jinibb elep vini ji Iesu nga demij marsisilvir; ko ni oji tweni nem̄in nga marsij rer tevi nale sen, ko ololi nir nga marmesi arres luwi re mesien ser.

¹⁷ Ngok eplari osorsan tevi nale san se propet Aesea nga muli tuwi mirpel: "Ni ela tweni mesien se kerr ko norongan nga m̄isij se kerr."

Jinibb eru ormerreni porvijuri Iesu

¹⁸ Ko vitunen Iesu elesi delung elep nga martur rrale ni, ko owrai tevi jinibb sen nir, "Rrapan re devje nuwi Galili e."

¹⁹ Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien san evini ji ni, ko owra "Jinibb nevisvisenien, ngabe nga kupa-van e, ko inu bea-vijuri nik."

²⁰ Ko Iesu owra lweni tevi ni, "Guli rrum nga wowarreng nir þelaur otoe, ko numōn nir menuner otoe; ko inu Jinibb Mawos, milngek ejkie. Ngok, kuprrorrmi mun p̄irres poro nga kumrreni kupvijuri inu."

²¹ Ko san re jinibb sen owra tevi ni, "Numal, kupplinglingi inu puwomu ban þetevni luwe tata suk."

²² Ko Iesu owrai tevi, "Ejki, kupvijuri inu, ko kupplinglingi nir nga sete marla mauren ko pa partevni lartul nga marmij."

Iesu ewer ore ling serser nga milep

²³ Erij jile erpok musuw, ko ean esa renge drrav se nir, ko jinibb sen arsa tevi ni. Ko ni evan, ematur lolo drrav. Ko drrav owlus.

²⁴ Ko mian ko ling serser nga milep etewut vini re nuwito, ko owi nuwi daptap nen elelep nga marjerjeravi drrav ser, ko drrav ser otomori purron. Ko Iesu ematur malum, sete emra wor.

²⁵ Ko jinibb sen aran arwuni ni, ko arwerai tevi ni: "Numal, kupla se kerr, otomori rrappmij!"

²⁶ Ko ni owra tevi nir: "Erpese kami kammetutu? Nosurien se kami ewelili jer." Ko otur mera, ko ewer ore ling ko daptap ne nuwi, ko ormol kem̄kanñe.

²⁷ Ko nir artaole, ko arwerwerair e, "Jinibb nga mirpese le mirpel ngel, nga mīrij tevi ling ko nuwi kele, ko morosuri ni?"

Iesu oji tweni demij renge m̄eri Gatara eru

²⁸ Ko vitunen arjipari devje nuwi renge ngaim se m̄eri Gatara. Ko jinibb eru nga demij m̄isisilvi nuru orpelari re lat ne dubb vini, orivel ore selen. Nuru orivi jinibb rrum, ko orloli jinibb sete arongwose parasi renge sel ngok.

²⁹ Ko orkail ko orwera "Nik Atua natun, kuvini iel tweni kuploli sev le tevi komru? Kuvini tweni kuploli komru nobor-runje p̄isij puwomu, vitunen ko daron nen vajin?"

³⁰ Ko mori bbong nir, nior īerper̄ artur arok-susung malum.

³¹ Ko demij nen nir arungoni tevi Iesu, arwera "Wurru, poro kupoji tweni kem, ko kuplinglingi kem nabani nabsilvi īerper̄ ngok nir."

³² Ko ni owra tevi nir: "Kapan." Ko daron nga marivare, aran arsilvi īerper̄ nir; ko nir jijle arwolu renge botwen nga miyjivjar san ko arowrow jubbul van renge nuwi nga milep nen, ko arron ko armij.

³³ Ko jinibb nga marok-metmete īerper̄ nir, daron nga marlesi, arwolu suri sel van ngaim e, ko arsupe nanu jile nga marpelari. Ko nanu nga milep nga marsupe suri, sev nga miplari ji laru nen nuru.

³⁴ Ko nir nga marlik renge ngaim nen jijle nir arivel ore parsesewute Iesu. Ko daron nga marini ji ni ko arungonie eterter, arwera pivel lingi lut nga nir.

9

Iesu ololi jinibb san nga devje niben mimij erres luwi kele

¹ Ko mian ko Iesu esa luwi kele renge drav nen, olwi kele vini renge ngaim sen e.

² Ko jinibb sopor arwosi jinibb san re maling sen nga mimsie mesien nga niber mok-mij e vini jin. Ko Iesu elesi nosurien ser elep, ko owrai tevi m̄ier nga mimsi, "Natuk, nolom p̄irres, īetlasi tweni nololien som le pa."

³ Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor arwerwera lululwenir e, "Aro, m̄erel erij melmelas ko osopsope pa Atua!"

⁴ Ko Iesu orongwose norrorrmien ser, ko owra "Suri sev norrorrmien nga m̄isij muto re nolo kami ngok?

⁵⁻⁶ Evi nanu nga m̄isisarow bbong nga bowrai tevi m̄erel, 'Nololien som nutlasi tweni pa,' suri si p̄ilesi poro nuwretun rrek nukrekris kobbong? Ko evi nanu nga m̄iuterter kele wor asi ngok nga poro bowra 'Kuptur imare kupla milngom ko kupiel van renge naim som e,' suri jinibb jijle parlesi lelingen poro piplari pirpe nga mowrai ngok. Ko bololi vajin nanu nga m̄iuterter nen, puloli kaprongwose kele nga inu Jinibb Mawos derteren suk otoe renge iel ngatan nga īetlasi tweni nololien." Ko ni owrai tevi m̄er nga devje niben mimij, owra "Nuwrai tevi nik, Kuptur imare kuplai maling som kupwosi, ko kupiel van renge naim som e."

⁷ Ko ni erres luwi, ko otur imare ko evan renge naim sen e.

⁸ Ko delung nir arlesi nanu nga muloli, ko armetutue, ko arsurövi Atua renge nga m̄ilai derteren nga mirpok tevi jinibb.

Iesu everus Matiu nga pivi jinibb sen

⁹ Ko Iesu evel lingi lat ngok, orujrui sopon. Ko elesi jinibb san nisen Matiu esakel renge lat nga mok-lai nevöt netakis e. Ko owrai tevi, "Kupvijuri inu." Ko ni otur imare, evijuri ni.

¹⁰ Ko vitunen Iesu ean loloi se Matiu ko esakel re tep nga ūiaan. Ko nir elep nga marok-lai nevöt ne takis arini kele, ko nir nga jinibb marok-ungasir arini arsakel tevi Iesu ko jinibb sen nir.

¹¹ Ko Parasi nir marlesi ko arwerai tevi jinibb sen nir, "Erpese numal se kami mīaan tevi lartul ngok nga marok-loli nanu nga mīsij?"

¹² Ko Iesu ornge nale ser ko owrai tevir: "Nir nga marres sete armerreni dokta; nir nga bbong marmesi ko.

¹³ Kapan kapmeteni suri re mining ne nale se Atua ngel: 'Nanu nga memrreni milep evi murrun nga partelasi jinibb. Murrun nga parsulsul tevi Atua evi nañu nga welili jer kobbong.' Sete nuvini tweni nga beveruse jinibb nga marvilvil ore marsij marwera marres, ko nuvini tweni nga beveruse nir nga sete markerkeris, ko marwer limjere nga marsij."

Murrun nga mimerr ko murrun nga mītra

¹⁴ Ko vitunen vajin jinibb se Jon Baptaeis nir arini ji Iesu, ko arsus tevi ni: "Erpese kem ko Parasi nir namlingi tweni nanen nga nablot van ji Atua, kō jinibb som nir sete arloli erpok?"

¹⁵ Ko Iesu owra lwemi tevir, "Daron nga nesevin muwra ūilik ji diwen sen, ko elik malum tevi selen nir renge nanen, sete arongwos partengsi wor. Ko daron nen pia-vini ko nga pia-ivel lingir vajin, ko arongwos parunge ūsij vajin ko parlingi tweni nanen ser suri.

¹⁶ "Ko sete jinibb san orongwose ūilai bebje kalik nga mimerr puwol ore lat nga mimarrerr renge sunsun nga mītra e. Poro pirpok, ko kalik nga mīmerr nen tia-sakuk ko tia-teri kele sunsun nga mītra, ko tia-loli lat nga mimarrerr tia-lep temipal.

¹⁷ Ko erpok kele, sete jinibb san orongwos pujongjungi norro nga mimerr van renge botel nga mītra nga marloli nevlu nanikot e. Poro pirpok ko norro nga mimerr tut, tuloli nevlu nanikot nga mītra tirrerren ko tiap rrerri, suri etra ūelak. Ko norro timejivjiv tisij, ko nevlu nanikot kele tisij. Pirpel ko, norro nga mimerr parlingi ko wor renge nevlu nanikot nga mimerr mimalum mīrres."

Iesu ololi nesevin san erres luwi kele, ko nesenwarreng san nga mimij pa emaur luwi kele

¹⁸ Ko daron nga mīrij mirpok tevi nir, ko numal san se mīeri Isrel evini ji Iesu. Ko ejiol ko owra "Natuk nesenwarreng eamij bbong lelingen wolok. Ko poro nga nik kupini, kupa-jipari kobbong ni tevi nevrem, ko ni pia-maur luwi kele."

¹⁹ Ko Iesu otur imare ko evijuri ni, ko jinibb se Iesu nir kele arvijuri.

²⁰ Ko nesevin san nga mok-mesi mesien se nesevin nir tetajer, sete orongwos pumosi ejpari sia esngavöl drromon eru (12), evini evitu suri Iesu re duren, ko ejpari bongsi sunsun sen.

²¹ Nesevin norrorrmien sen erpel: "Poro bbong bejpari bongsi sunsun sen, ko inu bea-rres ko."

²² Ko Iesu erieni lwemi ko elesi vinnen ko owrai tevi: "Natuk, nolom ūirres, nosurien som ololim kumrres." Ko vinnen erres jer ko pa evesane.

²³ Ko daron nga Iesu mivini vajin re naim se numal nen, ko elesi nir nga marok-uwii davō ne mijen, ko nir nga marting vijajeng.

²⁴ Ko ni owrai tevir, "Kapiel, suri nesenwarreng ngel setete emij, ko ematur kobbong." Ko daron nga marunge nale sen, ko armen kerajie.

²⁵ Ko daron nga delung nir maran vajin vare e, ko ni evan re loloim nga nesenwarreng mimatur ren, ko erveinevre nesenwarreng nen imare, ko nesenwarreng emra.

²⁶ Ko nospēn nen arsupe re lat nen jile nir.

Iesu ololi metrrorr eru orkulu luwi

²⁷ Daron nga Iesu mivel rujruj lingi ie, ko metrrorr eru orvijuri ni. Ko orkail, orwera "Wurru, kuprrorrmi komru, nik metka se Devet!"

²⁸ Ko daron nga Iesu mian loloim e, ko metrrorr nuru oran jin. Ko ni owra tevi nuru, "Komor-osuri nga inu nurongwos bololi nanu ngel?" Ko nuru orwera Iweni, "O-o, numal."

²⁹ Ko ejpari mete nuru, ko owra "Piplari pusorsan tevi nosurien se kamru."

³⁰ Ko mete nuru orres. Ko Iesu ewer ore eterter owrai tevi nuru, "Koprolesi sete jinibb san purongwose."

³¹ Ko nuru daron nga morivel, ortur imare ko ortewijreni nospēn ne Iesu renge vanu nen jile nir.

Iesu ololi nabbut san erij luwi

³² Ko daron nga nuru morivare re naim e, ko jinibb sopor arpitevi nabbut san nga demij misisilvi vini ji Iesu.

³³ Ko Iesu oji tweni demij, ko nabbut erij luwi vajin. Ko delung nir artaole, ko arwera "Sete pa nabong san rramlesi nanu nga mirpok eplari renge Isrel."

³⁴ Ko Parasi nir arwera "Wi, ok-ojoji tweni demij suri ni elai derteren sen ji numal se demij nir."

Iesu orrorrmi delung nir

³⁵ Ko Iesu evel rrerrale ngaim nga marlelep nir ko nga wowarreng nir, ko ok-visviseni renge naim gortien ser. Ko ok-werwer suri nale nga nîrres suri batun vanu ne melrin, ko ok-loli nir nga marmesi mesien lele, mesien ser osuw, arres vajin.

³⁶ Ko daron nga mîlesi delung nir, ko orrorrmi elep suri nir. Suri arirpe sipsip nga sete san mok-metmeter, armaob nawon, setemun arongwose parwolu.

³⁷ Ko owrai tevi jinibb sen nir, "Numös elep þelak, ko nir evis bbong nga partawer ko parilir.

³⁸ Ngok, kapungoni tevi Atua, nga mivi numal ne numös, nga pukoni kele jinibb nga marok-tawe ko marok-ili spon van re orsel sen."

10

Aposol esngavöl drromon eru se Iesu

¹ Ko Iesu everus jinibb sen esngavöl drromon eru (12), nga marveruse nir aposol, parini mori. Ko elai derteren tevir nga parojoji nemîn nga marsij nir, ko nga parloli nir nga marmesi mesien lele parres luwi.

² Ngel evi nise aposol esngavöl drromon eru: nga womuj nen Saemon, nga marveruse kele e Pita, ko Antru Pita tasin, ko Jemes natu Sepeti ko Jon Jemes tasin,

³ ko Pilip, ko Batolomiu, ko Tomas, ko Matiu nga mok-lai nevöt ne takis bonevis, ko Jemes natu Alpeas, ko Tateas,

4 ko Saemon nga bonevis mīlik ji nir nga marmerreni paroji tweni mīri Rom nir, ko Jutas Iskariot, nga vitunen pia-teka kerasi Iesu.

Iesu okoni tweni aposol sen nir

5 Jinibb esngavöl drromon eru ngel Iesu okonir van. Ko daron nga mukonir e, ko ewer sesesre erpel tevir: "Sete kapan ji jinibb ne vare nir, ko sete kapan renge ngaim san se mīri Sameria nir, pijki.

6 Rrek kapan wor ji mīri Isrel nir. Nir arirpe sipsip nga marivel sarsarr.

7 Ko daron nga kapan, ko kapok-werwer pirpel, kapwera 'Otomori le pa batun vanu ne melrin pīrrmali.'

8 Kaploli nir nga marmesi parres, ko kaploli nir nga marmij parmaur luwi, ko kaploli nir nga marmesie mesien nga niber mīmēmaul parwok-wok, ko kapoji tweni demij nga marsisilvi jinibb nir. Ngok evi derteren nga marlai nawone tevi kami. Sete kamwulī. Ko kami kele kaplai nawon tevi jinibb nir.

9 Sete kapsongni nevöt renge baos se kami; poro pivi nevöt nga milep, rreknga nevöt nga welili, ko sete kapsongni, pijki.

10 Ko sete kapsa narr se kami daron nga kapiel e, ko sete kaptori sunsun pīeru, rreknga but se kami, rreknga nai nga mok-tor etete kami. Sete kaptori nanu ngok nir, suri oto ji lartul nga kammajing ser para-la nanu ngok nir tevi kami.

11 "Ko daron nga kapan renge ngaim nga milep san, rrek nga welili san, kappej siko nga mīrres ren, ko kaplik tevi, pijpari daron nga kapa-ivel.

12 Ko daron nga kapan renge naim sen, ko kapwera erres tevi nir nga marlik ren.

13 Ko poro nga nir parivi jinibb nga marres, ko kaplinglingi rijen se kami nga mīrres ngok puto jer jir. Ko poro nga nir sete parivi jinibb nga marres, ko kaploli rijen se kami nga mīrres ngok pulwi vinuk ji kami.

14 Ko poro sopor sete parmarong kami kapan ji nir, ko sete parunge nale se kami, daron nga kapiel lingi lut nen, erres kapwirrwirrleni tweni maw nga muto re but se kami, nga piviseni tevir nga marloli mīsij.

15 Nuwretun nuwrai tevi kami, renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir; pia-sij wor pia-asie renge nir ngok renge nir ne Sotom ko nir ne Gomora, nga marsuþe tuwi pa suri nololien ser nga marsij.

Jinibb nir para-loli pīsij tevi jinibb se Iesu nir

16 "Kapmurrong. Bokoni tweni kami kapirope sipsip nga paran renge livö ne guli rrum nir. Kapkulu metmet pīrres pirpe numet, ko kapirope kele wuñer nga sete orongwos puloli pīsij.

17 Kapmetmet re jinibb nir. Para-tekai kami van re nospēn se numal ser nir, ko renge naim gortien ser, para-revji kami tevi nai

18 ko para-tekai kele kami van re no numal nga marlelep sopor kele, suri kamivi jinibb suk. Ko kapa-wera tweni nale suk tevi nir ko tevi jinibb ne vare nir.

19 "Ko daron nga para-tekai kami, sete kaprrorrmi pīlakē sev nga kapwerai ko pirpese nga kapwerai. Suri Nemīn On pia-lai nale tevi kami nga kapa-werai renge mete nial mawos nen.

20 Suri sete kami kis kaprij, ko Nemīn On se Tata se kami nga pia-rij renge jingo kami.

21 "Ko tuwan pia-tekai taśin pia-lingi re mijen, ko tata kele pia-loli pirpok tevi natun; ko natur kele nir para-tur imare, para-teka tata ser ko tasu ser para-lingi van re mijen.

22 Ko jinibb jile para-ungasi kami suri kamivi jinibb suk. Ko si nga pia-tur piterter pijpari bongsin, Atua pia-la mauren tevi.

23 "Ko poro nga parloli esij tevi kami renge ngaim san, ko kapwolu van re ngaim nga surie. Nuwretun nuwrai tevi kami, setete kapiel ūt̄peti re ngaim ne Isrel nir, pijpari inu Jinibb Mawos bea-luwi vini.

24 Sete jinibb san elep asi ni nga mok-visviseni, ko sete jinibb ne majingen san elep asi numal sen.

25 Jinibb san purnge ūt̄p̄res kobbong nga pirpe numal sen. Ko poro san piveruse numal san puwra 'Bielsepal' (ngok evi nise numal se demij nir), ko pia-rij pia-sij kele wor tevi jinibb sen nir, suri jinibb sen nir arivi jinibb nga welili kobbong.

Sete erres jinibb se Iesu pimtutu

26 "Ngok, sete kapmetutue nir. Suri nanu jijle nga m̄itiwtawi ore, para-raji puto limjer; ko nanu jijle nga muto teptepi, para-rongwose kele e.

27 Sev nga mowrai silveni tevi kami, ko kapa-werai limjer; ko sev nga mowra renge boro kami, kapkail van mare, kapwerai tevi jinibb nir.

28 "Ko sete kapmetutue nir nga marok-revji nibe jinibb, ko sete arong-wose parevji nemir. Kapmetutu wore Atua kobbong, suri ni orongwose pirevji kortoni niben ko nemir renge lat ne norongan nga misij.

29 "Arok-wulwule numön nga wowarreng nir nowlir ean ngatan temijpal. Ko sete nir san pivitan aseni ngatan poro nga Tata se kami sete pimarong.

30 Ko kami, kamlelep lingi nir wor ji Tata se kami. Erpe kami kamrrorrmi rao batu kami evi nanu nga welili kobbong; ko suri kamlelep ūtelak ji Tata se kami, ni orongwose jijle rao batu kami nir.

31 Ngok, sete kapmetetu. Kamlelep temijpal wor asi numön nga wowarreng ngok nir, ko Tata se kami pimetmete kami kele wor.

Jinibb nga muwra tweni nga ni evi se Iesu

32 "Si nga puwrowrai inu renge no jinibb nir, inu kele bea-werwerai ni renge no Tata suk nga m̄ilik re melrin.

33 Ko si nga pivilvil ore inu renge no jinibb nir, inu kele bea-vilvil ore ni renge no Tata suk nga m̄ilik re melrin.

Iesu ololi jinibb nir arwirr sarrsar

34 "Sete kaprrorrmi nga nuvini tweni bokoni demat vini iel ngatan. Sete nuvini tweni bokoni demat, ko nuvini tweni ūeti wukari jinibb nir, pivi meling ūt̄p̄er e.

35 Ko nuvini tweni bololi jinibb ūt̄p̄tre tata sen, ko nesenwarreng ūt̄p̄tre tasu sen, ko nesevinli ūt̄p̄tre ūt̄p̄len lekter.

36 Ko devje nuval se jinibb nir parpelari re nir lulweni kobbong niaken.

Jinibb se Iesu nir parloli ko wor Iesu puwomu renge mauren ser

37 "Ko poro jinibb san pimrrreni tata sen rreknga tasu sen womu re inu, ko sete erres re pivi jinibb suk. Ko ni nga mimrreni natun norman rreknga nesevin womu re inu, ko sete erres kele re pivi jinibb suk.

³⁸ Ko si nga sete muwosi nai pelaot sen pivijuri inu, ko sete erres re pivi jinibb suk.

³⁹ Si nga putor totoni mauren sen p̄iterter iel ngatan, mian ko pia-tor jabble; ko si nga pimaronge mauren sen suri m̄imajing suk, ko mian ko pia-tor sweri mauren nga m̄irres.

Atua pia-la nowli jinibb mawos

⁴⁰ “Ko si nga pimarong kami kapan ji ni, ko erpe emarong kele inu ban ji ni. Ko ni nga pimarong ban ji ni, erpe emarong kele nga Tata suk nga mukoni inu pian ji ni.

⁴¹ Ko si nga pimarong nga propet san pian ji ni suri evi propet, ni kele pia-lai nowli propet ji Atua. Ko si nga pimarong nga jinibb nga m̄irres san pian ji ni suri evi jinibb nga m̄irres, ni kele pia-lai nowli jinibb nga m̄irres san ji Atua.

⁴² Ko si nga p̄ilai biles nuwi kobbong nga mimemrrali san tevi jinibb suk nga welili ngel san nga pimni, suri evi jinibb suk, erpe ololi nanu nga welili kobbong. Ko nuwretun nuwrai tevi kami, m̄ernen pia-lai nowlin nen ko wor ji Atua.”

11

Jinibb se Jon Baptae arini arlesi Iesu

¹ Iesu evinvini ore nga muwer sesesre jinibb sen esngavöl drromon eru iok. Ko evel rujruj spon kele vini re ngaim sopor nga marto rrale ie, nga pivisviseni ko p̄iwerwer rer.

² Renge daron nen, Jon Baptae elik renge naim ne nekaien, ko ornge majingen se Kristo nga mulolir. Ko okoni jinibb sen sopor van ji Iesu.

³ Ko arsus i tevi, “Erpese? Nik kuvi ni nga kem m̄eri Isrel nir namokteravi, rreknга ejki, nabtiriv m̄iniij malum?”

⁴ Ko Iesu erij weli tevi nir, owra “Kapan ji Jon, ko kapa-werai tevi ni nanu nga m̄irres nga kamlesi ko kamrunge, pirpel:

⁵ ‘Metrrorr arkulkulu erres luwi, ko naroj nir arivel erres, ko jinibb nga marmesie mesien nga niber m̄iñemaaul arwokwok luwi, ko borwon nir arongrong luwi, ko mijen nir armaur luwi, ko arwerwer nale nga m̄irres tevi ñeres nir.

⁶ Ko neiren re ni nga sete m̄ilesi nanu san renge inu nga puloli ni purnge p̄isij renge.’”

Iesu ospe suri Jon Baptae

⁷ Ko daron nga nir marivel e vajin, ko Iesu etipatun nga puwrai tevi delung nir suri Jon, owra “Sev ko kaniel tweni van kaplesi re lolo merwer bonevis? Kamiél tweni kaplesi jinibb san nga mirpe mavir nga ling mok-uwı sarrsarre? Ejki.

⁸ Ko suri sev kaniel? Kaman tweni kamlesi jinibb san nga muri sunsun nga mimau m̄irres? Ejki, nir nga maruri sunsun nga mirpok arlik re naim se numal nga marlelep nir.

⁹ Ko suri sev kaniel? Kaman tweni kamlesi propet san? Nuwrai tevi kami, ewretun, ni evi propet, ko elep kele wor asi propet nir.

¹⁰ Ni ngel ko tuwi aruli suri renge Naul On, erpel: ‘Kapmurrong, bokoni jinibb suk san nga puwowomu re Mesaea, ko p̄uloli sel se ni pimetet.’

11 Nuwretun nuwrai tevi kami, renge nir p̄etp̄eti nga mariak iel ngatan, sete san erpe Jon Baptae. Ni elep wor asi nir. Ko renge nir nga paran re batun vanu ne melrin, nir p̄etp̄eti arlelep asi wor Jon.

12 "Mitipatun renge daron nga Jon Baptae mok-werwer e evini mijpari lelingen, ko jinibb ne balpalen nir arpupal tere batun vanu ne melrin, ko arwera parpalpal ore jinibb nir sete paran rengeng.

13 Nale se propet nir, ko nale nesesreien nga maruli tuwi pa, arsupe wowomue ko pa osuw, mijparimian ko Jon mia-pelari.

14 Ko nanu nga bowrai rreknga p̄iterter nga parosuri le, ko Jon le evi Elaeja nga nir marsupe wowomue nga pia-luwi vini.

15 Isi nga boron otoe, purnge re nolo boron!

16 "Ko bowrai rrongrrongvi dul nga lelingen ngel aripese? Arirpe bipiwarreng nga marlik renge mesa nga m̄irres spon, ko markikail marververuse seler nir parini jir partetnij.

17 Ko arwera 'Namuwi nabbu, ko kammusus kapsew e; namla nubo nga martaur e, ko kammusus kaptting. Kammusus kaptetnij detnijen ne neiren, ko detnijen ne dauren.'

18 Ko erpok kele, dul nga lelingen ngel arungasi murru Jon ko murru inu Jinibb Mawos kele. Suri Jon mivini, ko sete eaan elep, ko sete emni norro ejki, suri ok-lot tetajer. Ko dul ngel arlesi esij, ko arwera 'Demij san esisilvi.'

19 Ko inu Jinibb Mawos nuvini nomok-aan ko nomok-mini norro. Ko dul ngel arlesi esij kele, ko arwera 'Kaplesi, leorr lep, ko lemni kis norro! Ni evi sele jinibb nga marok-lai nevöt ne takis, ko jinibb nga marsij nir.' Ko Iesu owrai tevir, 'Ko norongwosien sete eplari re sel sansan, eplari wor re sel elep ko. Ko komru Jon, komru kes nomor-vijuri.'

Iesu otortori jinibb nga sete marosuri ni

20 Ko vitunen Iesu etipatun ko erij terter tevi nir nga marlik renge ngaim sopor suri nelesien jijle nga muloli re nir marlesi, ko sete nolor arlululwi ren.

21 Ko owra "Wi, kami m̄eri Korasin! Wi, kami m̄eri Betsaeta! Kami nga kamok-ungasi jinibb ne vare nir, erpe m̄eri Taea ko m̄eri Saeton nir. Ko poro nga san puloli majingen nga marinijnij nawone ngel nir nga mololi ji kami renge Taea ko Saeton, ko nolor pulululwi pa tuwi nen renge nololien ser, ko paruri sunsun tera nga marmerrmerris nir, ko parluk renge niavi nabb parpelpalose, parviseni nga arorrmi nanu nga marsij nga marloli sarrsarre nir.

22 Ko nuwrai tevi kami, pia-sij wor renge kami pia-asi nir m̄eri Taea ko Saeton renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, suri nolo kami sete olululwi.

23 Ko kami, m̄eri Kapaneam, kamok-rrorrmi nga kapa-van mare re melrin, a? Ejki, ko kapa-van ngatan jer re lat ne mijen. Poro nga san puloli majingen nga marlelep ngel nir nga mololi ji kami renge Sotom tuwi, ko nolor pulululwi, ko Atua sete pusli ngaim ser, puto p̄irres pijpari lelingenok.

24 Ko nuwrai tevi kami, pia-sij wor renge kami pia-asi nir m̄eri Sotom renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, suri nolo kami sete olululwi."

Iesu owra erres wor tevi Tata sen

25 Ko renge daron ngok, ko Iesu owra "Nuwra erres wor tevi nik, Tata. Kuvi Numal ne melrin ko ne ngatan. Ko kusilveni nanu ngel nir suri batun vanu ne melrin renge nir nga marwera 'Norongwosien se kem otoe, ko

namrongrongwos,’ ko kuviseni tevi nir nga nolor maran ngatan mirpe bipiwarreng.

²⁶ Erpok, emawos re nik, Tata, nelesien som.

²⁷ “Nanu jijle Tata suk elair pa tevi inu. Ko sete jinibb san orongwose inu Natu Atua, Tata suk kobbong. Ko sete san orongwose Tata suk kele, inu kobbong Natun nusan, ko si nga memrrreni kele beviseni Tata suk tevi ni.

Kapini kaplai mosien ji inu

²⁸ “Kapini ji inu, kami nga kam̄pelak milep ko kamtetaur milep, ko inu bea-lai mosien tevi kami.

²⁹ Ko kapwosi nai soloslo suk re birpari kami, ko kapivi jinibb ne majingen suk, ko kapmeteni re inu. Suri inu numalum, ko nolok ean ngatan temijpal, ko kapa-lesi mosien re nem̄i kami.

³⁰ Suri nai soloslo suk sete majingen nen orrow, ko detauren suk nga bea-lai tevi kami kapsoloi esisarow kobbong.”

12

Jinibb se Iesu nir arsesri tweni wene wit re nabong ne mosien

¹ Renge daron nen, renge nabong ne Sapat san, ko Iesu ko jinibb sen nir arivel rrurrgi orsel ne wit san. Ko jinibb sen nir, numer ajir, ko artipatun arsesri sursele wene wit nir, ko arurroi.

² Ko daron nga Parasi marlesi, ko arlesi esij, suri evi nabong ne Sapat. Ko arwerai tevi Iesu: “E, kuplesi, jinibb som nir artor otvi nesesreien ne nabong ne Sapat!”

³ Ko ni owrai tevi Parasi nir, “Nurrrorrmi sete kammeteni suri nanu nga Numal Devet muloli nabong san tuwi, daron nga numer m̄iaji ni ko jinibb sen nir.

⁴ Ko ean loloin se Atua ko elai niv nga jinibb ne sulsulen marlai pa tevi Atua musuw, ko ni ko jinibb sen nir nga marpitevi ni arurroi. Ngok nale nesesreien ewer orer nga sete parurroi, jinibb ne sulsulen kis kobbong parurroi. Ko nos̄pen nen ejkie ji Atua.

⁵ Ko rreknga sete kammeteni kele renge nale nesesreien nga renge nabong ne Sapat nir, ko jinibb ne sulsulen nir ne Naim On se Atua arok-tor ototvi nesesreien ne nabong ne Sapat daron nga marmajing majingen ser, ko nos̄pen nen ejkie ji Atua. Kammeteni ko pa, ko kamrrelenge.

⁶ Ko nuwrai tevi kami, inu ngel, nulep asi Naim On.

⁷ Ko poro nga kaprongwose mining ne nale ngel nga muto kele re Naul On, ‘Atua owra sete kaprrorrmi sulsulen ko nanu nga marirpok nir, ko kaprrorrmi suri jinibb,’ ko sete kapsuþe suri nir ngok nga nos̄pen ser m̄ikie.

⁸ Ko inu Jinibb Mawos nuvi numal ne Sapat.”

Iesu ooli nevre jinibb san erres luwi kele

⁹ Ko Iesu evel rujruj kele spon, ko ean re naim gortien ser san.

¹⁰ Ko jinibb san nga nevren mimij elik iok. Ko Parasi nir armerreni parloli Iesu puloli nanu san nga nos̄pen nen putoe. Ko arsus tevi, arwera “Erpese? Evi nanu nga m̄irres nga parloli jinibb p̄irres luwi re nabong ne Sapat, rreknga ejki?”

¹¹ Ko ni owrai lweni tevir, “Poro nga kami san sipsip sen san otoe, ko sipsip nen pititan re bbulwil san re nabong ne Sapat, ko ni sete mia-van

mia-rrul ren ko pirvei tweni, ko ſilngi kurtweni kobbong, puto iok? Ejki, pian ko wor, pirvei tweni.

¹² Ko jinibb elep asi wor ean mare re sipsip. Ngok, erres ko pa nga parloli ſirres re nabong ne Sapat."

¹³ Vitunen, ko ni owrai tevi jinibb nga nevren mimij, "Kuþete nevrem." Ko ni ete nevren emetet, ko nevren erres luwi erpe nevren devjen.

¹⁴ Ko Parasi nir arlolarsi, ko arivare ko armurri suri sel nga parevji pini Iesu ren.

Iesu evi jinibb ne majingen se Atua

¹⁵ Iesu orongwose norrorrmien ser, ko evel lingi ie. Ko delung arvijuri ni, ko ni ololi nir jijle nga marmesi arres luwi.

¹⁶ "Ko ni ewer ore nir nga nir sete parsuþsuþe ni.

¹⁷ Ngok eplari osorsan tevi nale san se Atua nga prophet Aesea muwrai tuwi:

¹⁸ "Merel evi jinibb ne majingen suk nga motobbtobbu ko nga memrreni, ko nurnge erres elep suri ni. Bea-loli Nemik pia-silvi ni, ko ni pia-van pia-wer tweni nesesreien suk nga mimawos tevi méri vare nir.

¹⁹ Sete orongwos pilat, ko sete orongwos ſikail vijajeng ſelak; ko sete san orongwos purnge drrelan re sel nga marlelep nir nga nir elep marivel asasi ren.

²⁰ Ni pivi jinibb malum tevi nir nga marmeljakov ko tevinir nga derteren ser mijkie. Ko ni pok-loli pirpok pijpari daron nga ni pia-loli jile pa nesesreien nga mimawos nga pia-asi ko pia-to píterter jer.

²¹ Ko jinibb ne vare nir parlingi nolor píterter re ni."

Parasi nir arwera Iesu ela derteren sen ji Demij

²² Ko vitunen arpitevi jinibb san nga demij mäsisilvi ko mivi metrrorr ko nabbut vini ji Iesu. Ko ni ololi erres luwi, ko erij vajin ko okluklu.

²³ Ko delung nir bbösa elair e, ko arwera "A, rreknga ni evi metka mawos se Numal Devet nga rramok-teravi!"

²⁴ Ko Parasi nir daron nga marunge, arwera "Merel elai derteren nga pok-ojoji demij e ji Bielsepal kobbong, numal se demij nir."

²⁵ Ko Iesu orongwose norrorrmien ser, ko owra tevir: "Poro vanu ſisan jinibb nen nir parteri wukari meling nen ſieru e, ko vanu nen pivitan písj. Ko poro nga ngaim ſisan rreknga niaken ſisan jinibb nen nir parteri wukari devjen ſieru e, ko ngaim nen rreknga niaken nen setete orongwos porlik ſirres, porvitam ko.

²⁶ Ko poro nga Demij pok-ojoji demij sen nir, ko ololi meling eru e, ko ortertere lweni nuru, ko batun vanu sen ſirres pirpese? Pivitan ko. Ngok kamsarr nga kamwerai inu nulai derteren suk ji Bielsepal, numal se demij nir.

²⁷ Ko poro nga pivi weretunen nga inu nomok-lai derteren suk nga boji tweni demij e nir ji Bielsepal, ko pirpese kele re jinibb se kami nir? Suri nir kele arok-ojoji demij nir. Ko arok-lai derteren ser ngabe ko? Erres nir parlesi suri nale se kami nga kamwerair ngok.

²⁸ Ko poro nga þelai derteren suk nga boji tweni demij e nir ji Nemín On se Atua, ngok batun vanu se Atua eplari le pa ji kami. Kaprrorrmi ſirres suri nanu ngok.

²⁹ Ko erpok kele, sete jinibb san orongwos pian nawon lolo naim se jinibb nga mäiterter san ko ſila nijor sen nir. Ejki, pian puwomu ko ſisre totoni

mñernen, ko vitunen vajin pia-lai þetþeti nijor sen jile nir. Ko mñernen erpe Demij, nga Nemñin On esre totoni pa osuw.

30 Ko poro san sete þimajing tevi inu, erpe etre inu ko; ko poro san sete þiser kortoni tevi inu, ngok erpe ewirrwirr sisamis nir.

31 Niko nuwrai tevi kami, nololien jile nir ko nale nga mñisij jile nir, Atua orongwose þitlasi tweni renge jinibb nir. Ko nale nga marsopsoþe ma Nemñin On e, Atua sete orongwose þitlasi tweni rragrarrage renge jinibb.

32 Ko poro san þirij þisij ko pusopsoþe inu Jinibb Mawos, ko Atua orongwose þitlasi tweni rengen. Ko poro san þirij þisij ko pusopsoþe Nemñin On, ko Atua sete orongwose þitlasi tweni rengen lelingen ngel, ko tuwi ngok vini. Ngok kapmetmet nga sete kapwerai nga inu nula derteren suk ji Demij.

Kapmeteni viringsi duru nai renge wenen nga miplari ren

33 "Poro nai san þirres, ko wenen kele þirres. Ko poro nai san þisij, ko wenen kele þisij. Suri nai jijle arlesi wose renge wenen.

34 Kamivi jinibb nga kamsij, kamivi metka ne numet. Kapwera nanu nga parres sopon pirpese? Suri, sev nga muwun saut re nolor, niko jingor marwera tweni.

35 Jinibb nga mñirres okwera tweni nanu nga mñirres kobbong nga muto renge nolon; ko jinibb nga mñisij okwera tweni nanu nga mñisij kobbong nga muto renge nolon.

36 Nuwrai tevi kami, bebje nale jijle nga jinibb sete murrrorri muwomue, ko muwra tweni, Atua pia-lesi suri nir jijle renge nabong nga puwra suri lat nga puto suri tevi jinibb nir.

37 Renge rijen som ko nir, Atua pia-werai ko nik kurres, rreknga kusij."

Jinibb nga marlelep sopor arwera parlesi nelesien san

38 Vitunen ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor ko Parasi sopor arkerkerasi Iesu, ko arsus i tevi, arwera "Jinibb nevisvisenien, nam-mñerreni kupviseni nelesien san tevi kem, nablesi. Ko ngok nabrongwose nga weretunen nik kuvel ji Atua vini."

39 Ko ni owra lweni tevir, "Kamivi dul nga mñisij, kamok-loli esij tevi Atua erpe nesevin san nga mok-loli mñisij tevi diwen sen. Erpese kammerreni beviseni nelesien san tevi kami kaplesi? Kapa-lesi kobbong nelesien þisan, nga pusorsan tevi nelesien se propet Jona nga miplari tuwi.

40 Erpe Jona elik nutrin itul ko nutpong itul renge depai nai nga milep nen, pirpok ko inu Jinibb Mawos bea-liik nutrin þitul ko nutpong þitul renge lofo dan.

41 Ko renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, jinibb nir ne Nineve para-tur imare ko para-suþe suri kami. Suri nir nolor arlululwi daron nga Jona mñiwerwer tuwi. Ko kaplesi inu ngel, nulep asasi Jona, ko kami sete nolo kami olululwi daron nga inu mñewerwer tevi kami.

42 Ko renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, nesevin nga tuwi nga mivi kwin se nir ne Saot pia-tur imare ko pia-suþe suri kami. Suri ni evel ngasu þelak renge bongsi vanu vini, owra purongwose norongwosien se Numal Solomon. Ko kaplesi inu ngel, nulep asasi Solomon. Ko suri sev kami sete kamini ji inu?

Nemñin nga mñisij nga mivel olwi kele vini

43 "Moro nga nemin nga misij san nga misilvi jinibb san mivel lingi ni, ko evel rrurrngi lat nga nuwi mijki e, epejpej lat nga pilik pîrres ren; ko sete otor sweri san.

44 Mian ko owra 'O, bolwi kele van re naim suk, lat nga mevel lingi vini.' Ko daron nga mijpari, elesi naim sen obbubbil, ko elesi aruruk vaseni pae osuw, ko arjuroi erres.

45 Elesi jile naim sen musuw, ko olwi van ko elesi nemin ebut kele nga marsij asie ni, ko nir ijile aran loloim ko arlik iok. Ko morok vajin nga nemin nga marsij marsilvi elik esij easi re nga milik womu. Ko pirpok kele ko tevi kami nga kamivi dul nga kamsij."

Iesu tasu sen ko tasin nir arini parlesi ni

46 Daron nga mîrij malum mirpok tevi delung nir, ko tasu sen ko tasin nir arini. Ko artur vare ko arngoni tevi jinibb sen nir nga parij tevi Iesu.

47 Ko san owrai tevi Iesu, "Tasu som ko tasim nir nir le vare, ko arngoni niknga parij tevi nik."

48 Ko Iesu owra lweni tevi ni nga muwrai tevi ni, "Isi evi tasu suk, ko isi arivi tasik?"

49 Ko ni esareni nevren mawos jinibb sen nir ko owra "Nir ngel le arivi tasu suk ko tasik nir.

50 Suri si nga puloli marongen se Tata suk nga milik re melrin mare, ni ko evi pa tasik ko jojik ko tasu suk osuw."

13

Nale rrongrrongvi ne jinibb nga mok-jijreni jelangin

1 Re nabong mawos nen, Iesu eivare lingi naim nen, ean elik re devje nuwito ne Galili.

2 Elik, ko delung nga milep sopor arini arkorti rrale ni. Ko suri nir elep þelak, ni otur imare ko esa van renge drrav san ko esakel rengen. Ko delung jile artur jer ngaut.

3 Ko ni ospe suri nale rrongrrongvi elep tevi nir. Owra "Kapmurrong. Jinibb san nga mok-jijreni jelangin ean tweni þijjreni jelangin orsel.

4 Ko daron nga mok-jijreni e, ko ejijreni aseni spon, ko jelangin sopor arvitam re devje sel e. Ko numön nir arini artasi twenir.

5 Ko sopor arvitam van re dan ne nevöt, lat nga sete dan mimtul e. Ko moro maretiv, arpelari ngavilvilsen imare, suri sete arto ngatan þelak re nolo dan.

6 Ko daron nga nial misner, ko armeli. Ko suri laþer sete evter, ko armij.

7 Ko sopor arvitam van re lolo moku, ko moku emra tevtev nir, ko emelngi orer.

8 Ko sopor ma sete arwij lingi dan nga mîrres nen, armatur jer renge dan nga mîrres nen, ko armaur erres, ko arwen. Ko sopor wener ongut (100), ko sopor wener ngavöl ouwon (60), ko sopor wener ngavöl itul (30).

9 Isi nga boron otoe, purnge re nolo boron!"

Iesu owra tweni suri sev ni mokrij re nale rrongrrongvi

10 Ko Iesu jinibb sen arini ji ni ko arsus i tevi: "Suri sev komok-suþe suri nale rrongrrongvi tevi nir?"

11 Ko ni owra lweni tevir, owra "Atua elai tevi kami nga kaprongwose nanu nga marto teptepi renge batun vanu ne melrin, ko sete elai tevi nir nga ngok nga parongwose.

12 Si nga norongwosien sen mutoe, Atua pia-lai pilep kele tevi ni. Ko si nga norongwosien sen muwelili jer, Atua pia-la tweni jin.

13 Nomok-suþe suri nale rrongrrongvi tevi nir, suri arok-lesi ko sete arok-lesi wose, ko arok-runge ko sete arok-rongwos kele e.

14 Renge nir ngel eplari erpe nale san se Atua nga propet Aesea osþe wowomue, owra 'Kapa-runge pilep, ko setete kama-rongwose; ko kapa-lesi pilep, ko setete kama-lesi wose.

15 Suri jinibb ngel nir batur eterter ko boror arwonwon ko meter arpil, ko arwera "Rratlesi tevi meterr, ko rratrunge tevi bororr, ko rratrongwose re nolorr, ko nolorr tulululwi, ko Atua tia-loli kerr rratrres luwi!"'

16 "Ko kami ma, kamlik erres, suri mete kami arok-lesi, ko boro kami arok-runge.

17 Nuwretun nuwrai tevi kami, propet elep ko jinibb nga marres elep ne tuwi armerreni elep parlesi nanu nga kamlesir ngel nir, ko sete arlesir; ko arwera elep parunge nanu nga kami kamrunger ngel nir, ko sete arunger.

18 "Kaprunge kele ta jilweren rrangrrongvi suk suri jinibb nga mok-jijreni jelangin, bowra tweni vajin.

19 Poro jinibb san purnge nga marsuþe suri batun vanu ne melrin ko sete purongwose nale nen, Demij pivini ko þiteseni tweni nale nga mietiv renge nolon. Ngok erpe pa jelangin nga marvitan re devje sel.

20 Ko jelangin nga marvitan renge dan ne nevöt, erpe pa jinibb san nga murnge nale, ko mîlai ngavilvil, ko eir elep.

21 Ko laþen ejki malume, ko orongwos puto bbong beblen; ko daron nga nanu nga mîterter mivini, rreknga poro nga jinibb sopor partur imare parloli þisij tevi ni suri nale nga muosuri, ko ni elngi kurtweni evesane.

22 Ko jelangin nga marvitan renge lolo moku, erpe pa jinibb san nga murnge nale; ko suri orrorrmi þelake nanu ne iel ngatan nir, ko suri emrreni joron pilep, nanu ngok nir armelngi nale nga mimaur ren, ko arloli wenen ejkie.

23 Ko jelangin nga marvitan re dan nga mîrres, erpe pa jinibb sopor nga marunge nale, ko marongwose, ko marlai wener. Ko wenen nir spon ejpari ongut (100), ko nir spon ngavöl ouwon (60), ko nir spon ngavöl itul (30)."

Nale rrangrrongvi ne mösmös nga mîsij nga mimaur korti tevi wit

24 Ko Iesu ela nale rrangrrongvi mînij kele san tevi nir, owra "Renge batun vanu ne melrin, Atua puloli pusorsan tevi murru jinibb ngel: Jinibb san ean ejijreni jelangin nga mîrres ne wit re orsel sen.

25 Ejijreni jijle osuw, ko daron nga jinibb marmatur e, ko ni devje nuval sen evini ko ejijreni jelangin nga mîsij oto tevi wit nen, ko evel.

26 Ko mian ko jelangin nen nir aretiv vajin, ko armaur, ko arwen. Ko arlesi wose vajin mösmös nga mîsij nen mutur tevir, suri wenan enije.

27 Ko jinibb ne majingen se mîr nga orsel sen nir arini jin ko arwerai tevi ni: 'Numal, erpese? Kujijreni jelangin nga marres renge orsel som, ko mösmös nga mîsij ngel evan erpese?'

28 Ko ni orongwose ko owrai tevi nir, 'Devje nuval ko ololi nanu ngel.' Ko jinibb sen arwerai kele tevi ni, 'Ko kumarong kem naban nabrangti twenir?'

29 Ko ni owra 'Ejki, pijki, daron nga poro kaprrangi mösmös nga mîsij e, takrrangi tweni wit nga mîrres tuto tevir.'

30 Kaplinglingir parmaur korti pijpari daron ne numös. Ko renge daron ne numös ngok, bea-werai tevi nir nga partawer, "Kapser kortoni mösmös

nga marsij puwomu, ko kapsere parivi bböbbti nga para-sulir. Ko kapsere wit nen pian renge bëpeim suk."

Nale rrongrrongvi ne jelangi nubek ko ne is

³¹ Ko ni ela nale rrangrrongvi mënij kele san tevi nir, owra "Batu vanu ne melrin osorsan tevi jelangi nubek nga mivitan re nai san.

³² Jelangin nen ewelili jer lingi jelangin mënij nir, ko daron nga mimaaur, elep lingi nai nir. Ko numön ne mesa nir arini arok-loli menu ner renge rengsin nir."D

³³ Ko ni ela nale rrangrrongvi mënij kele san tevi nir, owra "Batu vanu nemelrin osorsan tevi is nga nesevin mîlai mîlngi renge besin nga milep san nga muwune plaoa, ko mîkiskisi. Ko setemun arlesi is nen, ko ololi niv jile epau."

Iesu ok-la nale rrangrrongvi kis tevi delung nir

³⁴ Nanu ngel jile nir, Iesu ospē tevi delung nir renge nale rrangrrongvien. Poro nale rrangrrongvi pijki, ko sete mia-suþe nanu san tevi delung nir.

³⁵ Ngok eplari osorsan tevi nale san se Atua nga propet san muwrai tuwi: "Bea-sa jingok, ko bea-lai nale rrangrrongvi, bea-werwerai tweni nanu nga martepeti re iel ngatan mîtipatun mivini mijpari lelingenok."

Iesu owra tweni vajin nale rrangrrongvi ne mösmös nga mîsij lat nga muto suri

³⁶ Vitunen ko Iesu evel lingi delung nir, ko evan loloim re naim. Ko jinibb sen nir arini ji ni ko arwera "Kupwera suri ta tevi kem nale rrangrrongvi ne mösmös nga mîsij renge orsel ngok."

³⁷ Ko ni owra lweni tevir, owra "Jinibb nga mîjijreni jelangin nga mîrres ngok erpe pa inu ko, Jinibb Mawos.

³⁸ Orsel ngok erpe pa iel ngatan ko. Ko jelangin nga marres ngok arirpe pa jinibb nir ne batun vanu ne melrin ko, ko jelangin nga marsij ngok arirpe pa jinibb se Demij ko nir.

³⁹ Ko devje nuval nga mîjijrenir erpe pa Demij ko. Ko numös ngok erpe pa iel ngatan ko bongsin nga pia-suþ e ko pa, ko nir nga martawe ngok arirpe pa anglo ko nir.

⁴⁰ Pusorsan tevi nga marser kortoni mösmös nga marsij nir ko marsuli, pia-sorsan kele tevi iel ngatan bongsin nga pia-suþ e.

⁴¹ Inu Jinibb Mawos bea-koni anglo suk nir, ko nir para-sere kortoni nir nga marok-loli jinibb parong tweni nale suk ko nir nga marok-loli nololien nga marsij renge batun vanu suk.

⁴² Para-sere kortonir jile, ko para-wirrer van re nabb. Iok ngok jinibb para-ting ko para-runge pîsij pilep.

⁴³ Ko renge daron nen jinibb nga marres nir pia-irpe nial, para-mor renge batun vanu se Tata ser. Kaprunge renge noло boro kami!

Nale rrangrrongvi ne nanu itul

⁴⁴ "Batu vanu ne melrin osorsan tevi nijor nga mîrres san nga muto teptepi renge orsel, nga poro jinibb san putor sweri, ko pîr pilep ren, ko pîsilveni kele. Ko suri eir elep ren, ko pián puwulwule joron jîle nir, ko puwli tweni orsel ngok, nga nijor nen pivi sen ko vajin.

D **13:32** Erpe iel, Matiu orrongrrongvi batun vanu se Atua erpe jelangi mastat, ko suri mastat ejki iel, namlingi nubek, nga puloli mining ne nale se Matiu piplari limjer.

⁴⁵ "Ko erpel kele, batun vanu ne melrin osorsan tevi nevöt san nga marok-lai lolo botrrum. Ko jinibb san nga mokwuli nevöt ngok nir,

⁴⁶ daron nga mutor sweri nevöt nga nowlin milep temijpal ngok san, ko olwi van owlwule joron jijle nir ko ela nevöt nen, ko óqli tweni vajin nevöt ngok evi sen.

⁴⁷ "Ko erpel kele, batun vanu ne melrin osorsan tevi niva san nga marwirre renge dis, ko nai jijle maron ren.

⁴⁸ Ko daron nga niva nen puwun, parevei van ngaut e. Ko parlik ngatan, ko parla mesal nga marres parsongni van re narr; ko nga marsij nen, parwirr twenir.

⁴⁹ Pia-irpok kele ko renge daron ne iel ngatan bongsin. Anglo nir paravini para-la tweni jinibb nga marsij re nir nga marres,

⁵⁰ ko parwirrer van re nabb. Iok ngok jinibb para-ting ko para-runge ñpisij pilep."

Nale rrongrrongvi ne jinibb san nga mîlngi nanu nga mimerr ko nanu nga mîtra

⁵¹ Iesu osusi tevir, "Kamrongwose nanu ngel nir?" Ko nir arwera lweni tevi: "O-o."

⁵² Ko ni owrai kele tevir: "Ko jinibb nevisvisienien ne nale nesesreien san nga marok-visvisenie pa renge murru batun vanu ne melrin erpe jinibb san nga murongwos ñila tweni nanu nga mimerr ko nanu nga mîtra renge narr sen. Suri jinibb nevisvisienien nen ne nale nesesreien orongwos pae suri nale se Atua ne tuwi ko ne lelingenok kele."

⁵³ Daron nga Iesu musuw re nale rrongrrongvi ngel nir vajin, ko evel lingi ie,

⁵⁴ ko olwi vajin vini re ngaim sen e. Ko evisviseni jinibb nir re naim gortien ser; ko jinibb nen nir bbösa elair e, ko arwera "E, mîrel ela norongwosien ko derteren ngel ngabe?

⁵⁵ Ni ngel evi metusu lebbong san natun, ko tasu sen marveruse Merri, ko tasin nir Jemes, ko Josep, ko Saemon, ko Jutas.

⁵⁶ Ko jojin le ngel nir marlik tevi kerr. Ko mîrel ela nanu ngel nir ngabe ko?"

⁵⁷ Ko arong karkare ni. Ko Iesu owrai tevir, "Propet san parosuri ko wor, sete mia-jiki; ko renge nir nga re ngaim sen ko nir nga niaken sen, san pijki."

⁵⁸ Ko setemun ololi majingen elep iok, suri arong tweni nale sen.

14

Mijen se Jon Baptaes

¹ Renge daron nen, Erot natun san nga marveruse Erot Antipas, ornge nosþpen nga marsuþe Iesu e.

² Ko owrai tevi jinibb sen nir, "Merel evi Jon Baptaes le. Ni emra renge mijen, niko derteren sen mutoe nga muloli majingen nga marinijnij nawone nir."

³⁻⁴ Owrai erpok suri nanu san nga miplari seveling nga, erpel: Erot etka luwe Erotias, nesen se tuwan Pilip. Ko Jon owra tevi Erot, "Sete evi nesesreien nga mimawos nga nik kupteka luwe nesen se tuwam." Daron nga muwrai mirpok, ko Erot orrul totkon ni ko esre totkon, ko elngi ni van re naim ne nekaien, suri Erotias sete emrreni Jon ñirij pirpok.

5 Ko Eerot owra pirevji pini Jon, ko emtutue delung nir, suri nir arwera ni evi propet san.

6 Mian ko vitunen vajin, nir arloli nabong san suri sia se Eerot ejpijpet. Ko Eerotias natun nesevin m̄elakel esew re no nir; ko Eerot elesi erres.

7 Ko ololi rijrijen tevi, owra "Sev nga kupungoni, ko inu bea-lai ko tevim."

8 Ko nesen m̄elakel nen erij nale se tasu sen, owra "Kuplai tevik iel batu Jon Baptaeas renge narov san."

9 Ko Eerot ornge esij e; ko suri m̄irijrij pa ko nir nga marini maraan tevi marunge pa, ko ololi owra nale tevi jinibb sen nir nga parlai tevi nesen m̄elakel nen.

10 Ko okoni jinibb sen san pian renge naim ne nekaien ko p̄ita otvi batu Jon Baptaeas.

11 Mernen evan, ololi erpok, ko elngi batu Jon Baptaeas re narov san. Ko esale tevi nesenwarreng, ko nesenwarreng esale elai tevi tasu sen.

12 Ko vitunen, Jon jinibb sen nir arini, arwosi Jon niben, ko arivel tevi van, artevni. Artevni jile Jon, ko vitunen aran arwerai tevi Iesu.

Iesu owngani delung nga milep

13 Ko daron nga Iesu murnge nanu ngel nir, esa re drrav ko evel lingi ie; owra pian re lolo merwer, ko p̄isan p̄ilik spon. Ko delung nir, daron nga marunge, ko arivel lingi ngaim ser nir, ko arvijuri, arivel re jeli nuwi.

14 Ko Iesu, daron nga mujubbul re drrav, elesi delung elep. Ko orrorrmi nir elep, ko ololi nir nga marmesi arres luwi.

15 Mian ko nat erivriv vini, ko jinibb sen arini jin, arwerai tevi ni, "Iel evi lolo merwer le, ko nat tupong mun. Kupkoni tweni lartul ngok nir parivel paran re ngaim nir parwuli nanen ser."

16 Ko Iesu owra lweni tevir, "Nir sete mara-ivel. Kami ko kapla nanen tevir paraani."

17 Ko nir arwera lweni tevi "Ai, kem namtori bbong niv elim le ko nai eru."

18 Ko ni owra "Kaplaire ta vini jik."

19 Ko owrai tevi delung nir parlik ngatan re mösmös. Ko ni ela niv nga elim nga ko nai nga eru nga, ko oklu imare van re melrin owra erres tevi Atua renggen, musuw ko otpoi ko elai tevi jinibb sen nir; ko nir arlai tevi delung nir.

20 Ko nir jijle arurroi, mian ko arup vajin. Ko jinibb sen nir arsere kortoni bebjen nga marijipon nen nir van renge narr esngavöl drromon eru arwun saute.

21 Ko nir nga marurroi ngok arever erpe nuvasngavöl nuvalim (5000) norman kis, ko nesevin ko bipiwarreng kele sete arever.

Iesu evel mare re nuwi

22 Ko ngavilvil ololi jinibb sen nir arsa kele re drrav, parwowomu van re devje nuwi, parteravi ni nga ni pukoni tututweni delung nir parivel.

23 Daron nga mukoni tututweni delung nir marivel musuw, ni esan otongsa van re botwen nga pulot. Olot mian, ko nat opong vajin, ko ni esan malum iok.

24 Ko jinibb sen nir nga marla drrav aran vajin re liven mesa re nuwito. Ko daptap ne nuwito arus renge drrav, suri arwolu tere ling.

25 Marwolu tere ling mirpok mian, ko nat otomori p̄isal p̄irin vajin, ko Iesu evel mare re nuwi vini pivini ji nir.

26 Ko jinibb sen nir arlesi ni mivel mare re nuwi ko armetutu, arwera "O, nemin ko san!" Ko arkail mare suri armetutu.

²⁷ Ko Iesu erij tevir evesane, owra “Nolo kami ūirres, inu lebbong, sete kapmetutu.”

²⁸ Daron nga ni muwrai mirpok ko Pita erij weli lweni ni, owra “Numal, poro weretunen evi nik, kupwerai tevi inu nga inu bevel mare re nuwi vinuk jim.”

²⁹ Ko ni owra “Kupini.” Ko Pita orow jubbul re drrav, ko evel mare re nuwi pian ji Iesu.

³⁰ Mivel mian, ko elesi ling eser eterter, ko emtutu vajin, ko etipatun purron. Ko ekail owra “Numal, kupla se inu!”

³¹ Ko Iesu esareni nevren ngavilvil ko orrul ren, ko owra tevi, “Nik nosurien som ewelili, ko erpese norrorrmien som eru e?”

³² Ko daron nga morini morsa re drrav, ko ling omol vajin.

³³ Ko jinibb se Iesu nir nga renge drrav arlotoe ni ko arwera “Weretunen, nik kuvi Atua natun.”

Iesu ololi nir nga marmesi Genesaret arres luwi

³⁴ Ko arwolu re drrav, arwolu toku renge devje nuwito renge ngaim san, nisen Genesaret.

³⁵ Ko daron nga jinibb ne lat nen nir marlesi wose Iesu, arla nale van ji nir nga marlik rrake ie. Ko jinibb nen nir artekai jinibb nga marmesi vini ji ni,

³⁶ ko arungoni tevi Iesu nga parjipari kobbong bongsi sunsun sen. Ko ni emarong, ko nir ijile nga marjipari arres luwi.

15

Parasi ko jinibb nevisvisenien artere Iesu suri sete evijuri sel mawos ser

¹ Renge daron nen ko Parasi sopor ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor arivel Jerusalem vini ji Iesu, ko arwerai tevi

² “Erpese jinibb som nir martor otvi nale se ūirterawarreng nir? Suri sete arjejavöl daron nga maraan e.”

³ Ko ni erij weli lweni nir owra “Erpese kami kele kamtor otvi nale nesesreien se Atua nga kamok-vijuri nale se ūirterawarreng se kami nir?

⁴ Suri Atua nale nesesreien sen owra ‘Kuprrorrmi lilane tata som ko tasu som,’ ko nale san kele erpel: ‘Mer nga mīrij mīsij tevi tata sen rreknga tasu sen sete orongwos pimaur, kaprevji pini ko wor.’

⁵ Ko kami ma kamwera ‘Isi nga pia-werai tevi tata sen rreknga tevi tasu sen: “Nulai pa merrenien tevi Atua, setemun inu mea-lai kele tevi nik,”

⁶ erij erres, ko sete mia-osuri mun tata sen ko tasu sen renge nanu ngok.’ Erpok nale se kami owra nale mīnij re nale se Atua, nga setemun parvijuri.

⁷ Kamiel re sel eru! Aesea orrongvi kem̄kamē kami erres, daron nga muwra wowomue suri kami:

⁸ ‘Lartul ngel nir arosuri inu tevi nevlu jingor kobbong, ko nolor oto ngasue inu.

⁹ Arloto nawone inu, arvisviseni nevisvisien nga mivi se jinibb bbong.’ ”

Nanu nga marloli jinibb murrokitkit renge no Atua

¹⁰ Ko Iesu everuse delung nir ko owrai tevir, “Kaprunge nanu ngel ko kaprongwose.

¹¹ Sete nanu nga mian re nolo jinibb ololi ni orro (ngok evi norrorrmien se nir nga marok-jejavöl tajer kobbong); ko ngel ko ma, nanu nga miplari re nolo jinibb ololi jinibb orro.”

¹² Ko vitunen jinibb sen nir arini jin, arwerai tevi ni: "Nik kurongwose nga Parasi nir marunge mīsij e nanu nga kumwerai ngok?"

¹³ Ko ni erij weli Iwenir, owra "Nanu jijle nga Tata suk nga mīlik re melrin sete murwir, pia-rrangi tweni ko.

¹⁴ Kaplinglingi nir parirpok. Arivi metrrorr pa osuw, ko arwera parviseni sel. Ko poro nga metrrorr puwowomue metrrorr renge sel, ko nuru kes pora-vitan van renge bbulwil."

¹⁵ Ko Pita owrai tevi ni: "Kupwera suri nale rrongrrongvi ngok ta tevi kem."

¹⁶ Ko ni owra "Kami kele norongwosien se kami ejki malume?

¹⁷ Sete kamrongwose nga nanu jijle nga mian re nolon evan renge depain e, ko parta lev tweni piiasi kobbong?

¹⁸ Ko nanu nga mivare re jingon eplari re nolon, ko ngok kobbong ololi jinibb orro.

¹⁹ Suri eplari re nolo jinibb ko, nororrmien nga marsij, nga parevji pini jinibb suri, nga norman pian ji nesevin nga sete evi nesen sen, nga nesevin pian ji norman nga sete evi diwen sen, nga parvenae joro jinibb, nga parkerkeris re kot, nga parsopsope pīsij Atua rreknga parij pīsij tere jinibb.

²⁰ Nanu ngel le nir arloli jinibb orro; ko nga paraan sete parjejavöl, sete ololi jinibb orro."

Iesu oji tweni demij re nesenwarreng san

²¹ Ko vitunen Iesu evel lingi ie, evel rujruj spon evan morie Taea ko Saeton.

²² Ko daron nga mivel mori ie mirpok, ko nesevin ne Kenan san nga mīlik ie spon errmali ko ekail van jin, owra "Kupprorrmi inu, numal, nik metka se Devet! Natuk nesenwarreng, demij arsisilvi ni esij elep."

²³ Ko Iesu sete erij nale weli san tevi nesevin. Mian ko jinibb sen nir arini jin ko arungoni tevi ni: "Kupkoni tweni vinok, suri ekail vijajeng suri kerr."

²⁴ Ko ni erij weli lweni tevir, owra "Atua okoni inu nga ban ji mīri Isrel kis kobbong, nga marirpe sipsip nga marjikki, sete ban ji jinibb mīnij nir. Ko vinok evi nesevin ne vare san."

²⁵ Ko vinnen evini ejiol vitan ji Iesu ko owra "Wurru, numal, kupla se inu."

²⁶ Ko ni erij weli lweni tevi ni, owra "Sete erres nga parla nanen se bipiwarreng nir ko parwirre tevi guli nir." Ni erij erpok suri mīri Isrel nir arok-veruse jinibb ne vare nir arwera "guli" e nir.

²⁷ Kovin nga owra "Ewretun, numal, ko guli nir arok-urroi ko wor bebje nanen nga marvitytan re numal ser tep sen."

²⁸ Daron nga murnge nale se nesevin ngok, ko Iesu owra lweni tevi: "O, nesevin, nosurien som elep temijpal. Puto pirpe nga nik kumarong." Ko re mete nial mawos nen vinnen natun arres luwi.

Iesu ololi jinibb elep nga marmesi arres luwi

²⁹ Iesu evel lingi iok ko evini re nuwito ne Galili ko otutur spon iok; mian ko otongsa van mare re botwen, ko elik ngatan iok.

³⁰ Ko delung elep arini ji ni, arpitevi jinibb nga marmesi sopor, sopor īlar rreknga nevrer arsij, sopor meter arrorr, sopor arivi naroj, sopor arivi nabbut, ko nga marmesi mesien lele kele nir; ko arlingir ngatan re bela Iesu. Ko Iesu ololi nir arres luwi.

31 Ko daron nga jinibb nir marlesi nabbut marij, ko nir nga īelar ko nevrer marsij arres luwi, naroj marivel, ko metrrorr markulu, bbösa elair e, ko arsurövi Atua se méri Isrel nir.

Iesu ela kele nanen tevi delung nir

32 Vitunen ko Iesu everus jinibb sen nir vini ji ni, ko owrai tevi nir, "Nurrrorrmi lengleng delung ngel nir, suri arpitevik nabong itul le pa, ko nanu nga parurroi ejki. Ko numusus bokoni tweni nawon nir, suri numer ajir pa, ko tarmaob re sel."

33 Ko jinibb sen nir arwerai tevi: "Rrapla nanen ngabe ko, suri iel evi lolo merwer, ko delung elep ūelak?"

34 Ko Iesu owrai tevir, "Kamtori niv evis?" Ko nir arwera "Ebut, ko nai wowarreng sopor."

35 Ko ni owrai tevi delung nir parlik ngatan re dan.

36 Ko ni ela niv nga ebut nga ko nai nga nir, ko olot owra erres tevi Atua suri, ko otpoir ko elair tevi jinibb sen nir; ko jinibb sen nir artututwenir tevi delung nir.

37 Ko nir jijle arurroir, mian ko arup jile. Ko arsere lweni bebje nanen nir nga marjijpon nir van re narr ebut arwun saut.

38 Nir nga marurro niv ko nai nir evi nuvasngavöl vavij (4000) norman kis, ko sete areve nesevin ko nanwarreng nir.

39 Ko Iesu okoni tweni delung nir arivel; ko ni esa re drrav, ko evan morie ngaim san nisen Makatan.

16

1 Ko Parasi sopor ko Satusi sopor arini. Arwera parrowrrowe Iesu, armerreni ni puloli nelesien san renge derteren ne melrin tevi nir parlesi.

2 Ko ni erij weli lweni tevi nir owra "Daron nga nat mirivriv, ko kami kamok-wera 'Nat ūirres ko, suri rramlesi nabor arsongsong.'

3 Ko daron nga nial pimraej, ko kami kapok-wera 'Lelingen naus puto tevi ling, suri rramlesi nabor arsongsong ko armotmote.' Erpese kamlesi wose nabor nir ko kamrongwose nat nga pirpese nga piplari suri, ko kami sete kamrongwose nabong se inu nga meplari ren?

4 Kamivi dul nga mīsij, kamok-loli esij tevi Atua erpe nesevin san nga mok-loli mīsij tevi diwen sen! Erpese kammerreni beviseni nelesien san tevi kami kaplesi? Kapa-lesi kobbong nelesien ūisan, nga pusorsan tevi nelesien se prophet Jona nga miplari tuwi." Ko daron nga Iesu mīrij jijle mirpok tevir, ko evel lingir.

Iesu erij tevi jinibb sen nir suri nosurien ser ewelili

5 Ko Iesu evini ji jinibb sen nen nir, ko arsa re drrav, arwolu van re devje nuwito e. Ko jinibb sen nir arlesi vajin nga sete arla niv sopor partori suri.

6 Ko Iesu owrai tevir, "Kapmetmet ūirres renge is se Parasi nir ko Satusi nir."

7 Ko nir arwerwerai lweni tevir, arwera "O, suri sete rramtori niv, niko mīrij mirpol."

8 Ko Iesu orongwose norrorrmien ser ko owrai tevir: "O, kami nga nosurien ewelili, suri sev kami kamwerweraie kami mirpok suri sete kamtori niv?"

9 Setewor kamrongwose? Rreknga setemun kamrrorrmi suri niv nga elim, nga nir evi nuvasngavöl valim (5000) marurroir ko marup e, ko narr evis kele nga kmsere marwun?

10 Rreknga niv nga ebut nga nir evi nuvasngavöl vavij (4000) marurroir ko marup e, ko narr evis kele nga kamsere marwun?

11 Erpese sete kamrongwose nga inu sete nuspe suri niv? Kapmetmet renge is se Parasi nir ko Satusi nir.”

12 Ko nir arongwos vajine nga ni sete owrai nga nir parmetmet renge is ne niv, ko renge nevisvisenien nga mñisij se Parasi nir ko Satusi nir.

Pita owra tweni nga Iesu evi Mesaea

13 Ko nir artutur kele sopon. Ko daron nga marini mori re Sisaria Pilipae, ko ni osusi tevi jinibb sen nir, owra “Jinibb nir arwera inu Jinibb Mawos nuvi isi?”

14 Ko nir arwera “Sopor arwera nik kuvi Jon Baptae, sopor arwera nik kuvi Elaeja, ko nir sopon kele arwera Jeremaea, rreknga propet san ne tuwi.”

15 Ko ni owra tevir, “Ko kami, kamwera inu nuvi isi?”

16 Ko Saemon Pita erij weli lweni owra “Nik kuvi Mesaea, Atua nga mimaurnatun.”

17 Ko Iesu erij weli lweni owrai tevi ni: “Nik kulik erres ko pa, Saemon natu Jon, suri sete jinibb san ololi kurongwose nanu ngel, ko Tata suk ko naga mñlik re melrin ololi kurongwose.

18 Ko inu nuwrai tevim, nik kuvi Pita (nais ngok Pita renge nale se mñeri Gris nir owra ëereng). Nik kupivi batu jinibb suk nir totoklai, pirpe nga marilli naim san renge ëereng. Ko mijen sete derteren sen evter nga piasie nir.

19 Bela ki ne batun vanu ne melrin tevi nik. Ko poro nga nik kupwer ore nanu san renge iel ngatan, Atua kele ñiwer ore; ko poro nga nik kupmaronge parlolí nanu san iel ngatan, Atua kele pimaronge parlolí.”

20 Mirij jile mirpok, ko ewer ore jinibb sen nir nga sete parwerwerai tweni tevi jinibb san nga ni evi Mesaea.

Iesu owra wowomue nga ni pimij ko vitunen pia-maur luwi kele

21 Etipatun re daron ngok ko Iesu ok-wera suri tevi jinibb sen nir nga ni pian renge Jerusalem ko wor, ko ëirterawarreng nir ko jinibb nga marlelep re sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir para-loli ñisij tevi re nanu pilep, niben pia-runge ñisij e, ko para-revji pini; ko nabong ñitul ko Atua pia-loli ni pia-tur imare kele.

22 Mirij jile mirpok, ko Pita ervei tweni ni nuru orsan, ko etipatun erij terter tevi, owra “Numal, Atua pia-rrorrmi nik. Setete pia-pelari pirpok ji nik.”

23 Ko Iesu erieni ni ko owrai tevi Pita, “Demij, kupruj ngasue inu! Kuwer ore inu nga sete bololi majingen se Atua. Norrorrmien som sete erpe norrorrmien se Atua, erpe norrorrmien se jinibb kobbong nir.”

24 Muwrai jile tevi Pita mirpok, ko owrai vajin tevi jinibb sen nir: “Poro san pimaronge pivijuri inu, ni putor ore nanu nga ni bbong mimrreni, puwosi nai pelaot sen, ko pivijuri inu.

25 Ko poro san puwra putor totoni mauren sen, mian ko pia-tor jabble; ko poro nga san pimaronge mauren sen suri mivijuri inu, ko mian ko pia-lai vajin mauren nga mñrres.

26 Pia-rres pirpese re jinibb san poro ñilai ñetpeti nijor ne iel ngatan nir, ko mauren sen pijik? Pia-la sev ko pia-wuli lweni mauren sen e?

27 Inu Jinibb Mawos bea-luwi vini re nosrövien se Tata suk tevi anglo suk nir, ko renge daron nen bea-wuli jinibb jile nir pusorsan tevi majingen ser sisamis.

²⁸ Nuwretun nuwrai tevi kami, kami sopor nga kamtur iel setete kama-mij wor pijpari nga kapa-lesi inu Jinibb Mawos tevi batun vanu suk vini."

17

Atua erieni nibe Iesu enije

¹ Nabong ouwon easi osuw, ko Iesu etka Pita ko Jemes ko Jemes tasin wor Jon, ko nir arsan aran artongsa van re botwen nga mian mare san.

² Ko Atua erieni nibe Iesu re no nir; ko Iesu non erinrin erpe nial, ko sunsun sen ow erpe moro nial.

³ Ko artaol arvesane ko arlesi Moses ko Elaeja kele orpelari jin, orjiljilwer tevi.

⁴ Ko Pita erij van ji Iesu, "O, numal, erres kem namlik pa iel. Poro kumarong, inu beli gorkoraim pītul iel, san pivi se nik, san pivi se Moses, ko san pivi se Elaeja."

⁵ Daron nga mok-rij malum mirpok, ko nabor nga mīrinrin san esalsal orer, ko arunge drrelan san eplari re nabor, owra "Morok evi natuk nga memrreni, ko nurnge erres elep suri ni. Kaprunge ni pīrres."

⁶ Ko daron nga jinibb sen nir marunge, ko armetutu temijpal, ko arsusweni nor van ngatan.

⁷ Ko Iesu evini jir ko ejparir ko owra "Kapmera, sete kapmetutu."

⁸ Ko daron nga markulu imare, sete arlesi jinibb san, Iesu esan bbong.

Jiljilweren tweni Elaeja

⁹ Ko daron nga marok-jubbul re botwen malum, ko Iesu ewer orer, owra "Sete kapwerwera nanu nga Atua miviseni kamlesi re mete kami tevi jinibb pīsan, pijpari nga inu Jinibb Mawos bea-tur imare luwi re mijen."

¹⁰ Ko jinibb sen nir arsusri rongornge tevi ni arwera "Erpese jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir marwera Elaeja pia-vini womu ko wor?"

¹¹ Ko Iesu erij welir, owra "Arweretun nga marwera Elaeja pia-vini ko wor ko pia-loli nanu jijle pia-sorsan.

¹² Ko inu nuwrai tevi kami, Elaeja evini pa osuw; ko nir sete arosuri, ko arloli wor sev nga mīsij nga marmerreni tevi ni. Pirpok kele kobbong nir para-loli pīsij tevi inu Jinibb Mawos, nibek purnge pīsij."

¹³ Daron nga mīrij mirpok ko jinibb sen nir arongwose vajin nga ni sete ospē suri Elaeja weretun, ko ospē suri Jon Baptae tevi nir.

Iesu oji tweni demij renge bipiwarreng san

¹⁴ Ko musuw vajin, arini ji delung nir; ko jinibb san evini ji ni ko ejipa ngatan jin,

¹⁵ ko owra "Wurru, numal, kuprrorrmi natuk norman; nai ok-loli, ko ornge niben esij e elep. Ko nabong elep ok-wajeni re nabb nga mīn ko re nuwi."

¹⁶ Ko nutkai van ji jinibb som nir, ko nir sete arongwose parloli pīrres luwi."

¹⁷ Ko Iesu owra "Kamivi dul nga nosurien se kami ejkie ko norrorrmien se kami mīlengleng. Belik tevi kami pijpari seveling? Bornge pīsij suri kami pijpari seveling? Kaptekai ta bipiwarreng nen vini jik iel."

¹⁸ Ko Iesu otortori demij nga mīsisilvi ni, ko eivare evel lingi ni. Ko bipiwarreng nen erres luwi re mete nial mawos nen.

¹⁹ Ko vitunen, jinibb se Iesu nir arsan arini jin, ko arwera "Erpese kem sete namrongwose naboji tweni demij ngok?"

20 Ko Iesu owrai tevir, "Suri nosurien se kami ewelili jer. Nuwretun nuwrai tevi kami, poro nosurien se kami putoe pirpe jelangi nubek nga welili bbong, ko pivtere nga kapwerai tevi botwen nga milep ngel, 'Kupruj ngasu iok,' ko puruj ko. Sete nanu ſisan kele nga kami sete kamrongwos kaploli.

21 [Ko nga paroji tweni demij nga pirpok, parlot ko wor, ko parlinglingi nanen ser, ko niko paroji tweni.]E

Iesu owra tweni kele nga ni pimij

22 Ko mian ko daron nga marini marlik korti re vanu ne Galili vajin, ko Iesu owrai tevir: "Inu Jinibb Mawos para-teka kerasi inu van re nevre jinibb.

23 Ko jinibb nen nir para-revji pini inu; ko renge nabong itolin, Atua pialoli inu bea-maur luwì kele." Ko jinibb sen nir, daron nga marunge nale ngok, ko arunge esij lenglenge e.

Iesu owli takis ne Naim se Atua

24 Ko daron nga marini vajin re Kapaneam, ko lartul nga marok-lai nevöt ne takis nga mivi se Naim On ne Jerusalem arini ji Pita. Ko arsusni tevi arwera "Jinibb nevisvisenien se kami ok-wuli takis ngel, rrek ejki?"

25 Ko ni owra "O-o. Ni ok-wuli ko."

Ko daron nga Pita mian vajin loloiim ji Iesu, ko Iesu erij womu tevi, owra "Kurrrorrmi sev, Saemon? Numal nga marlelep nir ne iel ngatan arok-lai nevöt ne takis ser ji isi? Ji jinibb ser nir, rreknga ji jinibb neturvitan nir?"

26 Ko Pita owra tevi, "Ji jinibb neturvitan nir." Ko Iesu owrai tevi ni: "Niko muloli jinibb ser nir sete arongwos parwuli. Ko erpok kele, jinibb se Atua nir, Atua sete orongwose pok-la nevöt jir.

27 Ko rromormusus rroporlolii nir nga marok-lai takis ne Naim On parlolar. Kupjubbil van ngatan re nuwi kuptutumun, ko nai nga kupa-revei womue, kupwaki nisen; ko kupa-lesi bebje nevöt san oto ren nga pivtere kerru korti rropora-wuli takis se kerru e. Ko kupan kupwulie tevir."

18

Jinibb nga mian mare wor

1 Re daron mawos nen malum ko jinibb se Iesu nir arini jin ko arsusni tevi arwera "Isi elep womunen renge batun vanu ne melrin?"

2 Ko Iesu everuse bipi san vini jin ko ololi otur liven re nir,

3 ko owra "Nuwretun nuwrai tevi kami, Poro norrorrmien se kami sete pulwi pivini pirpe bipiwarreng nir, ko kami setete kamrongwos kapan re batun vanu ne melrin.

4 Isi nga puloli lwensi ni pivi jinibb malum pirpe bipi ngel, ni pilep womunen renge batun vanu ne melrin.

5 Ko isi nga muosuri inu ko mimaronge bipi nga mirpel san pian ji ni, erpe emaronge nga inu kele ban jin.

Nanu nga marongwos parloli jinibb pivitan van renge nololien

6 "Poro isi nga puloli nir san nga welili ngel nga muosuri inu pivitan van renge nololien, erres þelak renge mérnen poro nga parrul totoni womue, ko parruloni nevöt nga milep san renge nowen, ko parjubblí maure re liven mesa re dis, purron van ngatan e.

E **17:21** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Matiu oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne naul ngel.

⁷ Esij wor elep niko re jinibb ne iel ngatan ngel nir suri nanu jijle nga marok-loli jinibb nir parvitan. Nanu ngok nir parini ko wor, ko esij elep niko re jinibb nga mīlai nanu ngok san vini.

⁸ “Ko pirpel ko, poro nga nevrem rreknga īelam porloli kupvitan renge nosurien som, erres ma Kupta tweni nuru kupsor tweni nuru van ngasue nik. Evi nanu nga mīrres renge nik poro kupon renge mauren tevi nevrem pīsansan rreknga īelam pīsansan, easi re poro nevrem korti nuru ko īelam korti nuru, ko parwirre nik van re nabb nga pīn tuwi ngok vini.

⁹ Ko poro nga metem puloli kupvitan, kupla tweni ko kupwirre van ngasue nik. Evi nanu nga mīrres renge nik poro kupon renge mauren tevi metem pīsan, easi re poro metem korti nuru ko parwirre nik van re nabb ne norongan nga mīsij.

Nale rrongrrongvi ne sipsip nga mijikji

¹⁰ “Kapmetmet renge kamkulu wutane re san nga welili ngel. Nuwrai tevi kami, renge melrin anglo ser nir nga marok-metmete nir arlesi tetajer no Tata suk nga mīlik re melrin.

¹¹ “Ko inu Jinibb Mawos nuvini tweni īela se nir nga marjikji.

¹² Kami kamrrorrmi erpese? Poro nga jinibb san sipsip sen ongut (100), ko san rer evel sarrsarr ko esarr, ni sete orongwos pīlinglingi ngavōl esiw dromon esiw (99) ngok renge botwen parurroi mōsmōs ko pian pipej nga mīsarr? Ni pian ko wor.

¹³ Nuwretun nuwrai tevi kami, poro putor sweri, ko pīr pilep wor ren suri sipsip ngok, piasie nga ngavōl esiw drromon esiw nga sete marivel sarrsarr.

¹⁴ Erpok kele, sete evi marongen se Tata se kami nga mīlik re melrin nga san nga welili ngel pijikji.

Tuwam nga muloli mīsij tevim

¹⁵ “Poro nga kalesia nga mivi tuwam e puloli pīsij tevim, ko kupon ji ni, kamru koporsan bbong, ko kuptortorie sūri. Ko poro purnge nik, ko ololi ni evi luwi tuwam.

¹⁶ Ko poro sete purnge nik, ko kupla kele jinibb pīsan rreknga pīeru, nga pirpe nale san nga Naul On muwrai: ‘Nale jijle nir, nir pīeru ko wor rreknga pītul parwilwil ren.’

¹⁷ Ko poro pumusus malum purnge nir, kupwerai tevi nir nga marivi kalesia. Ko poro pumusus malum purnge nir, ko kaploli ni vajin pirpe jinibb ne vare san, rreknga jinibb nga mok-lai takis san.

Loten ne gortien

¹⁸ “Nuwretun nuwrai tevi kami, nanu jijle nga kapwer orer renge iel ngatan, Atua kele pīwer orer renge melrin; ko nanu jijle nga kapmaronge parlolir iel ngatan, Atua kele pimaronge parlolir renge melrin.

¹⁹ Nuwretun kele nuwrai tevi kami, poro kami pīeru kobbong por-marong korti renge iel ngatan suri nanu pīsan nga porungoni, ko Tata suk nga mīlik re melrin pia-loli wor nanu nen tevi nuru.

²⁰ Poro jinibb pīeru rreknga pītul parkorti nga parlotoe inu, ko inu kele īelik livō nir.”

Nale rrongrrongvi ne mīer nga mumusus pīwer tweni nivnon se selen

²¹ Vitunen ko Pita evini jin ko osusi tevi owra “Numal, pivavis nga tuwak puloli pīsij tevik ko īetlasi ni? Pijpari pivabut?”

²² Ko Iesu owra lweni tevi "Inu nuwrai tevi nik, sete pivabut te, ejki, ko pijpari ma pingavöl piebut pivabut (77) kis.

²³ Suri renge batun vanu ne melrin, Atua pia-loli pirpe jinibb ngel le: Numal nga milep san owra pieve nivnon se jinibb sen nir.

²⁴ Ko daron nga mítipatun pieve, ko artekai san nga muloli nivnon mijpari nevöt elep nga elep.

²⁵ Ko suri sete orongwos puwli, ko numal sen ololi nale nga parwuli ni pivi demij maur, tevi nesen sen ko natun nir, ko parwuli kele joron jile nir, nga puloli parwuli tweni nivnon sen e sopon nga muloli.

²⁶ Ko jinibb ne majingen nen ejiol vitan ongoni eterter tevi, owra "Wurru, numal, kupplinglingi inu beblen, pian ko bea-wuli tweni jile kobbong nivnon suk nir."

²⁷ Ko numal sen orrrorrmi ni, ko owra lweni tevi ni, "Nivnon som osuw ko pa." Ko elinglingi ni evel.

²⁸ "Ko jinibb ne majingen nen evel. Ko daron nga mivini vare e, elesi selen nga mok-majing tevi ni san nga muloli pa nivnon jin, mijpari nevöt nga welili bbong. Ko ololarsi ko orrul totoni ni, ekinji ūirislan ko owrai tevi: "Kupwuli nivnon som!"

²⁹ Ko selen nen ejiol vitan ko ongoni tevi ni, owra "Wurru, kupplinglingi inu beblen, pian ko bea-wuli twenir kobbong tevim."

³⁰ Ko ni omusus ūilinglingi ni; otur imare, etkai ni ean elngi re naim ne nekaien, pijpari nga pia-wuli jile wor nivnon sen.

³¹ Ko daron nga selen nir marlesi nanu nga muloli tevi, ko arunge esij elep e; ko aran arwerai nanu nga muloli tevi numal ser nga womu mīwer tweni mērnen nivnon sen jile.

³² Ko daron nga numal ser murnge jile, ko ololar lenglengen; ko vitunen everus mērnen, ko owrai tevi: 'Kuvi jinibb nga mīsij pērper! Nuwer tweni pa nivnon som ngok pētpeti nga sete kupwuli, suri nik kumngoni tevi inu.

³³ Ko suri sev nik sete kurongwos kulploki pirpok, kuprrorrmi selem pusorsan tevi nga inu morrrorrmi nik?"

³⁴ "Ko numal sen ololarsi lenglengen e, ko etkai ni van ji jinibb nga marok-telmaji nir re naim ne nekaien, ūilik iok pijpari nga pia-wuli jile nivnon sen."

³⁵ Ko Iesu owrai kele, "Ko erpok Tata suk nga mīlik re melrin etlasi tweni pa nololien se kami nga marlelep nir. Ko poro nga kami nolo kami weretunen sete ūitlaši tweni nanu nga tuwa kami muloli mīsij tevi kami, nga mirpe nanu nga welili kobbong, ko Tata suk pia-loli tevi kami pusorsan tevi numal ngok muloli tevi jinibb sen ngok."

19

Iesu ospe suri sel nga marlingi kurtweni nesen ser

¹ Daron nga Iesu musuw re mīrij vajin, ko evel lingi Galili, evini re Jutia re devje nuwi seser ne Jortan.

² Ko delung elep arvijuri ni, ko ni ololi nir nga marmesi arres luwi ie.

³ Ko Parasi kele nir arini jin, arwera parrowrrowe ni. Ko arsus, "Erpese? Evi nanu nga mīrres nga jinibb ūilngi kurtweni nesevin sen suri nanu jijile?"

⁴ Ko ni erij luwi, owrai tevir: "Rreknga kami sete kameve nga ni nga muloli nanu jijile womu, ololi norman ko nesevin,

⁵ ko owra 'Ko ngok niko suri mirpel ngel ko, norman pivel lingi tata sen ko tasu sen, pian vajin piptevi nesevin sen. Nuru nga eru ngok porivi vajin niben sansan ko metka sansan.'

⁶ Ko ngok niko nuru setemun orivi eru, ko orivi vajin niben sansan ko metka sansan. Sev nga Atua mñijipteni kortoni nuru, sete erres jinibb san pila tweni kele."

⁷ Ko nir arwera lweni tevi: "Poro pirpok ngok ko, suri sev Moses owra 'Poro jinibb san pñlngi kurtweni nesevin sen, ko puli naul pñlai tevi, ko pñlngi tweni vajin?'"

⁸ Ko ni owra lweni tevir, "Suri batu kami nga mñterter, niko Moses mimarong nga kaplingi kurtweni nesevin se kami nir. Ko renge womunen sete erpok.

⁹ Ko nuwrai tevi kami, Poro nga jinibb san nesevin sen sete puloli womue batun, ko mñernen bbong pñlngi kurtweni nawone, ko pñtka kele nesevin pñsan kele, ni evitan re nesevin ngok ko vajin."

¹⁰ Ko jinibb sen nir arwerai tevi ni, "Poro pirpok tevi jinibb san ko nesevin sen, rrek erres sete portektekai nuru."

¹¹ Ko ni owra lweni tevir, "Sete jinibb jijle orongwose puloli pirpe nga kamwerai ngok, nir nga bbong Atua mñlngi re nolor arongwose parloli pirpok.

¹² Jinibb sopor sete arongwose partekai nesevin suri arivi demaw, rreknga ariak erpok ko wor, rreknga jinibb ololi arirpok. Ko inu nomok-suþe suri nir nga marivi jinibb rres ko wor, ko sete arteka nesevin suri armajing suri batun vanu ne melrin. Si nga murongwos puloli pirpok, puloli pirpok ko wor."

¹³ Ko vitunen jinibb sopor artekai bipiwarreng ser vini ji ni nga ni pñlngi nevren rer ko pulot. Ko lesu jinibb sen nir artortori lartul nen nir.

¹⁴ Ko Iesu owrai tevir: "Sete kapwer orer. Kaplinglingi bipiwarreng nir parini jik, suri batun vanu ne melrin evi se nir nga marirpe bipiwarreng ngok nir."

¹⁵ Ko elngi nevren rer jile osuw, ko evel lingi ie.

Jinibb san emrreni pila mauren nga sete mia-suw nabong spon

¹⁶ Mian ko vitunen vajin, ko jinibb san evini jin ko osusi tevi ni: "E, jinibb nevisvisien, bololi majingen sev nga pñrres pivtere nga bea-lai mauren nga tuwi ngok vini?"

¹⁷ Ko Iesu owra lweni tevi: "Erpese kumsusi tevik suri nanu nga mñrres? Jinibb san bbong erres, Atua. Ko poro kupwera kupla mauren ngok, kuptori nale nesesreien se Atua."

¹⁸ Ko mñernen osusi kele tevi Iesu: "Sev nale nesesreien ko kumwerai ngok?" Ko Iesu owra lweni tevi ni: "Nale nesesreien nen le ngel: 'Sete kuprevji pini jinibb, sete kupvenae nesevin, sete kupevna, sete kupkerkeris re nospñen se numal nir,

¹⁹ kuposuri tata som ko tasu som, ko kupmerreni selem pirpe nik luwi.' "

²⁰ Ko mñlakel nen owra lweni tevi Iesu: "Nomok-loli jile pa erpe nale nga kumwerair ngok nir. Sev ojpon kele wor nga bololi?"

²¹ Ko Iesu owra lweni tevi ni, "Poro kupmerreni kupivi jinibb mawos jile pñrres, kupan kupwlwule jorom jijle nir, ko kupla nevöt nen tevi ëeres nir; ko jorom nga marres putoe mare re melrin. Ko kupini kupvijuri inu."

²² Daron nga mñlakel murnge nale se Iesu ngok e, ko ornge esij e elep, suri ni joron nir elep. Ko evel.

Eterter renge jinibb nga joron milep pian re batun vanu ne melrin

²³ Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir, "Nuwretun nuwrai tevi kami, Eterter renge jinibb nga joron milep pian re batun vanu ne melrin.

²⁴ Ko bowrai kele tevi kami: Eterter temijpal renge nato liwen pietiv.^F Ko nga jinibb san nga joron milep poro pian re batunvanu se Atua, eterter wor elep asi wore ngok."

²⁵ Ko daron nga jinibb sen nir marunge nale ngel, ko bbösa elair e elep, ko arwera "Poro pirpok, ko si ma orongwos pila mauren?"

²⁶ Ko Iesu emtenir ko owrai tevir: "Eterter re devjen nga jinibb puloli. Ko re devjen nga Atua, ni orongwos puloli nanu jijle."

²⁷ Ko Pita erij weli, owra lweni tevi: "Kuplesi kem, namlinglingi joro kem jile arjipon, ko namini namvijuri nik. Naba-la sev pírres ren?"

²⁸ Ko Iesu owrai lweni tevi nir: "Nuwretun nuwrai tevi kami, renge daron nga Atua pia-loli nanu jijle parmerr pírres, ko inu Jinibb Mawos beasakel renge nai seksakel suk tevi nosrövien suk; ko kami nga kamok-vijuri inu, kami kele kapa-sakel re nai seksakel pisngavöl drromon píeru, ko kapa-wera suri lat nga puto suri tevi metka ne Isrel nir esngavöl drromon eru.

²⁹ "Ko nir jile kele nga marivel lingi naim ser nir rreknga tuwar nir rreknga jojir nir rreknga tata ser rreknga tasu ser rreknga natur nir rreknga dan ser suri marongen suk, lartul nen nir para-la weli vajin renge iok pijpari pungut pivesan, ko para-lai kele mauren ne tuwi ngok vini.

³⁰ Ko nir elep nga marwowomu mian ko para-vivitu, ko nir elep nga marvivitu, mian ko para-wowomu."

20

Nale rrongrrongvi ne jinibb sopor nga marmajing tweni nowlir

¹ Ko Iesu owrai kele tevir, "Renge batun vanu ne melrin, Atua pia-loli pusorsan tevi jinibb ngel le: Jinibb san naut nga milep sen san otoe. Ko nabong san emremra rorpong susu, owra pílai jinibb ne majingen sopor nga parmajing renge orsel sen.

² Mian ko eskai jinibb sopor, ospe suri nowli nabong tevir, mian ko nir armarong renge nowli nabong nen; ko ni okoni nir vajin van re orsel sen.

³ Ko re mete nial esiw spon, ko ni otutur spon kele; ko daron nga mututur e, ko elesi jinibb sopor kele artur nawon' re maket.

⁴ Ko owra tevir, 'Kami kele kapan re orsel suk, ko nowlin sev nga pumomsawos bea-wuli kami ren.'

⁵ Ko nir aran. Ko re mete nial esngavöl drromon eru spon, mian ko re kele mete nial itul spon re nat mirivriv, otutur kele, ko ololi erpok kele.

⁶ Ko mijpari re mete nial elim spon rivriv, ko otutur kele; ko elesi jinibb sopor kele artur nawon, ko owrai tevir: 'Erpese kamtur nawon iel mirpel nabong totoklai san?'

⁷ Ko nir arwera lweni tevi: 'Suri sete jinibb san elngi majingen re kem.' Ko ni owrai tevir: 'Kami kele kapan re orsel suk.'

⁸ "Ko rivriv jer ko vajin, numal nga naut sen nen owrai tevi mér nga mok-metmete joron nir, 'E, kupverus kortoni jinibb ne majingen nir, ko kupwulir. Ko kuptipatun kupwuli re nir nga marvivitu, pian pusuwsuw re nir nga marwowomu.'

F 19:24 Erpe iel, Matiu ospe kamel písil rrurrgi batu nitel san nolon. Ko suri kamel ejki iel, namsuþe nato ela wani.

9 Ko nir nga martipatun majingen re mete nial elim spon rivriv arini ko arlai nevöt ser, osorsan tevi nowli nabong san totoklai.

10 Mian ko nir vajin nga marin wowomu re majingen arini, arrormi rreknga nir nowlir parasi wor van mare wor. Ko ejki, nir erpok kele bbong, arlai nevöt nga musorsan tevi nowli nabong san.

11 Ko daron nga marlair e, ko nir arwor suri jinibb nga naut sen.

12 Mian ko arwerai tevi: ‘E, erpeste nir ngel arvivitu armajing bbong mete nial sansan, ko nik kuwlir osorsan tevi kem nga nammajing renge nabong totoklai, namrunge mísij renge nial nga milep?’

13 Ko ni owra lweni tevi nir san, owra ‘Selek, sete nuloli esij tevim, suri nik kumarong pa tevi inu renge nevöt ngok.

14 Kupla nevöt som ko kupiel. Inu numrreni bowli nga mivitu ngel pusorsan tevi nik.

15 Rrek kulesi nga sete evi nanu nga mímires nga inu bololi sev nga memrreni re jorok? Ejki ma, erres ko wor. Rreknga nolom eleplep kobbong suri inu nolok erres.’

16 Ko Iesu owrai kele: “Pirpok ko, nir nga marvivitu mian ko para-wowomu, ko nir nga marwowomu, mian ko para-vivitu.”

Iesu owra tweni vatolin nga ni pimij

17 Ko vitunen Iesu owra pulwi kele van Jerusalem e. Ko jinibb sen nir esngavöl drromon eru arpitevi ni re sel. Marivel mian, ko Iesu etkai talev nir van re devje sel e, ko owrai tevir:

18 “Kaplesi, rraman Jerusalem le ngel. Ko daron nga rrapa-jipari, ko para-teka kerasi inu Jinibb Mawos van ji jinibb sulsulen nga marlelep nir, ko ji jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir. Ko para-wera inu ban re mijen,

19 ko para-teka inu van ji jinibb ne vare nir nga para-tetnije inu ko paratelmaji inu, ko para-rruleoni inu para-wuse maure inu re nai pelaot. Ko mian ko re nabong itolin, Atua pia-loli inu bea-maur luwi kele re mijen.”

Tasu se Jemes ko Jon ongoni nanu san ji Iesu

20 Mian ko vitunen Sepeti nesen sen eptevi natun nuru Jemes ko Jon, nga morivi pa jinibb se Iesu, arini ji Iesu ko arjipa jin. Ko vinnen owra pungoni nanu san ji Iesu.

21 Ko Iesu owra tevi: “Kumrreni sev?” Ko vinnen owra lweni tevi ni: “Numrreni kupwera nale san nga natuk norman ngel nuru porivi jinibb nga morlelep jer renge batun vanu som, tuwen písakel re nevrem rres, ko tuwen re nevrem mair.”

22 Ko Iesu owra lweni: “O, sete komor-rongwose nanu nga komor-ngoni ngok. Kamru komor-vitere kopor-minmin re biles ne norongan nga mísij nga inu beminmin ren?” Ko nuru orwerai lweni tevi ni: “O-o, komru nomor-vitere.”

23 Ko ni owra tevi nuru, “Kopora-minmin ko re biles nga inu beminmin ren. Ko re kopora-sakel re nevrek rres rreknga re nevrek mair, sete evi nanu nga inu bea-lai. Evi nanu nga Tata suk ko pia-lai tevi nuru nga mutobbtobbu tweni nuru pae musuw nga pia-lai tevi nuru.”

24 Ko daron nga nir esngavöl marunge, arlolarsi niaken nen e nuru, suri nuru orwera poran mare porasi nir.

25 Ko Iesu orongwose norrorrmien ser, ko everus kortoni nir jijle vini jin ko owrai tevir: “Kami kamrongwose numal nir se jinibb ne vare nir aron tertere jinibb ser, ko jinibb nga marlelep ser nir arok-rrowrrowe derteren ser elep.

²⁶ Sete pirpok re livö ne kami. Isi nga mimrreni pivi jinibb nga milep re livö ne kami, ni puloli lweni ko wor ni pivi jinibb nga welili, nga pivi jinibb ne majingen se kami.

²⁷ Ko isi nga mimrreni puwowomu re kami, ni pivi demij maur se kami.

²⁸ Osorsan tevi inu Jinibb Mawos, sete nuvini tweni nga jinibb parmajing se inu, ko nuvini tweni ūemajing se nir, ko nga ūelai mauren suk puto wani milnge delung nir re mijen, ko bowlı lwenir."

Iesu ololi metrrorr eru orkulu luwi kele

²⁹ Ko nir artutur mian, ko daron nga marivel lingi Jeriko, ko delung elep arvijuri ni.

³⁰ Ko renge devje sel, metrrorr eru orlilik ren. Ko daron nga morunge Iesu miasi re sel, orkail orwera "Warru, Numal, metka se Devet, kuprrorrmi komru!"

³¹ Ko delung nir artortori nuru, arwera "Kopor-þerþer!" Ko nuru orkail van mare lengleng kele, orwera kele: "Warru, Numal, metka se Devet, kuprrorrmi komru!"

³² Ko Iesu otur murrong ko everus nuru ko owrai tevi nuru: "Komor-marong bololi sev tevi kamru?"

³³ Ko nuru orwera lweni tevi: "O, numal, nomor-marong mete komru porkulu luwi."

³⁴ Ko Iesu orrorrmii lengleng nuru, ko ejpari mete nuru. Ko ngavilvil orkulkulu luwi erres vajin, ko orvijuri ni.

21

Iesu ean Jerusalem ko eviseni nga ni evi batu Numal

¹ Ko mian ko vitunen arini morie Jerusalem, ko arini re ngaim san nisen Betpas nga muto morie botwen san nga marveruse Botwen ne lolnai ne olip. Ko Iesu owrai tevi jinibb sen eru:

² "Koporan re ngaim nga muto ngokwan ngok. Ko pingavil kopora-lesi arile totkonki dongki san tevi natun. Kopor-rupaji dali nuru ko kopor-ile nuru vini jik.

³ Ko poro san þirij tevi kamru suri, ko kopora-werai tevi, 'Numal emrreni nuru.' Ko pingavil ko þilinglingi kamru kopor-ile nuru vini."

⁴ Ngok eplari osorsan tevi nale san se Atua nga propet sen san muli wowomue tuwi mirpel:

⁵ "Kapwerai tevi jinibb nir nga marlik re Saeon, 'Kaplesi Numal se kami evini ji kami, evi jinibb malum, ko esakel re dongki nga welili kobbong, nga mivi natu dongki ne majingen.' "

⁶ Ko nuru oran ko orloli osorsan erpe Iesu muwrai tevi nuru,

⁷ ko orile dongki nen tevi natun vini ji Iesu; ko arpelseni sunsun ser re nuru, ko Iesu esakel mare ren.

⁸ Ko delung elep arla sunsun ser arpelsenir renge sel, ko nir sopor kele artitai rengsi nai tevi raor, arpelpelsenir renge sel. Ngok eviseni nga artori Iesu evi jinibb nga milep.

⁹ Ko delung elep spon, sopor nga marwowomu ko sopor nga marvivitu arkikail, arsuröví ni ko arwera "Osana van ji metka ngel se Devet! Numal Atua, nik kurij pa erres tevi ni nga mivini re nik nisem. Osana re melrin mare!"

¹⁰ Ko daron nga mivini Jerusalem e, ko jinibb ne ie nir arore, arwera "Isi ko ngok?"

11 Ko delung nir arwera lweni: “Ngel evi propet Iesu ne Nasret renge Galili.”

Iesu oji tweni nir nga marwulwule nanu renge Naim On

12 Mian ko vitunen vajin ko Iesu evan re loloin ne Naim On. Ko oji tweni nir nga marok-wulwule nanu nir iok tetajer, ko nir nga marok-wulwuli nanu nen nir, ko evatpulse tep se nir nga marok-kelkele nevöt nir, ko evatpulse kele nai seksakel se nir nga marok-wulwule wumér nir.

13 Ko owrai tevir: “Aruli pa tuwi nale se Atua san ngel, owra ‘Naim suk, parveruse naim ne verusen.’ Ko kami kamtur imare vajin ko kamloli evi ‘naim ne venao res.’”

14 Mian ko jinibb nga meter marrojr nir ko naroj nir arini jin renge Naim On, ko ni ololi arres luwi.

15 Ko daron nga jinibb nga marlelep re sulsulen nir ko jinibb nevisvisien ne nale nesesreien nir marlesi muloli majingen nga marinijnij nawone, ko nanwarreng nir markikail renge Naim On, nga marwera “Osana yan ji metka se Devet!”, ko lartul nen arlolarsi lenglengen e Iesu suri.

16 Ko arwerai tevi: “E, erpese? Nik kurnge nanu nga nanwarreng ngel nir marwerair ngok?” Ko Iesu owrai lweni tevir: “O-o. Ko kami sete kameve nabong san nale ngel se Atua nga muwra tuwi: ‘Eplari re jingo bipi nir ko bipiwarreng nga marsus malum nir, Atua ololi nir arsurövi ni erres pélak.’ Kami kameve ko pa osuw.”

17 Ko elinglingir ko evel van re ngaim ne Betani ko omosi ie.

Nai pik nga wenem mijkie

18 Mian ko mevinen vajin renge rorpong susu, olwi van ngaim e re Jerusalem. Ko daron nga mututur mian, ko numer eaji.

19 Ko elesi nai san nisen nai pik otur re devje sel, ko emawose evan ren, owra purro wenem. Ko elesi raon kiskis bbong, sete wenem otoe. Ko owrai tevi nai pik nen, “Setemun wenem puto kele e nabong san pijpari tuwi ngok vini.” Ko daron momsawos e nen ko pa, nai pik nen emli.

20 Ko jinibb sen nir, daron nga marlesi e, ko artaole ko arwera “Erpese nai pik ngel mimli mivesane?”

21 Ko Iesu erij welir, owrai tevir: “Nuwretun nuwrai tevi kami, poro nosurien se kami putoe, ko sete kaprrormi karkare le, ko ngok Kami kele kaprongwose kaploli kobbong pirpe nga mololi ngel tevi nai pik ngel. Ko mare re iok, kapwerai kele tevi botwen ngel nga Atua pila tweni ko puwirre van re dis, ko piplari pusorsan tevi.

22 Ko nanu jijle, sev nga kapa-ngoni renge verusen, poro kapa-osuri, ko kapa-lair ko.”

23 Ko Iesu olwi kele van re Naim On e, ko ok-visviseni jinibb nir. Ko jinibb nga marlelep nir ne sulsulen ko Bırterawarreng nga marivi pa jinibb nga marlelep arini jin ko arsus: “E, kula derteren ngok nir ngabe ko nga komok-loli nanu ngok e nir? Siko elai tevim?”

24 Ko Iesu erij welir owrai tevir: “Inu kele bosusi kami e nanu pisan, ko poro kami kapwerai tevik, ko inu kele pirpok bowrai tevi kami’ nulai derteren ngel nir ngabe le nga mololi nanu ngel le nir.

25 Kami kapwerai ta tevik: Jon ela derteren sen nga mok-paptaes e ngabe? Ji Atua, rreknga ji jinibb kobbong?” Ko nir arwererai tevir: “Poro rrapwerai, ‘Evel ji Atua vini,’ ko ni tia-werai lweni tevi kerr, ‘Erpese kami sete kamosuri ni?’

²⁶ Ko poro rrappa-wera, ‘Evel ji jinibb kobbong vini,’ ko rrammetutue delung nir, suri nir jile artori pa Jon osuw evi propet.”

²⁷ Ko nir arwera lweni tevi Iesu, arwera “Sete namrongwose.” Ko Iesu owra lweni tevir, “Ia, ko inu kele sete nurongwose bowrai tweni tevi kami renge derteren sev nga mololi nanu ngel e nir.”

Iesu owra nale rrongrrongvi tweni jinibb nga natun eru

²⁸ Ko Iesu owrai kele, “Kaprrorrmi ta nanu ngel: Jinibb san natun otoe, natun eru. Ko evini ji m̄erwomu nen ko owrai tevi, ‘Natuk, lelingen kupan kupmajing re orsel suk.’”

²⁹ Ko natun owrai lweni tevi, ‘Numusus.’ Ko mian ko vitunen ko vajin, ko norrorrmien sen olwi, ko evan.

³⁰ Ko tata se nuru evini kele ji m̄ervitu nen, ko owrai kele erpe nga muwrai tevi m̄erwomu. Ko m̄ervitu nen owra lweni tevi: ‘Bean ko tata.’ Mian ko setemun evan.”

³¹ Ko Iesu osusi suri re nuru nga eru ngok tevir, owra “Nuru si nen ko ololi marongen se tata sen?” Ko nir arwera lweni tevi: “Nga womu nen.” Ko Iesu owra lweni tevir: “Nuwretun nuwrai tevi kami, kami kamsorsan temijpal tevi m̄ervitu nen. Ko lartul nga marok-la nevöt ne takis nir ko nesevin ne sel nir nga kamungasir ngok arsorsan tevi m̄erwomu nen, ko nir parlai wani milnge kami van re batun vanu se Atua.

³² Suri Jon evini ji kami, evisviseni sel nga mumomsawos m̄irres, ko kami sete kamosuri ni. Ko nir ma, lartul nga marok-la nevöt ne takis nir ko nesevin ne sel nir, arosuri ni. Ko kami, daron nga kamlesi nir nga marosuri mirpok ngok, ko norrorrmien se kami sete olwi kele nga kami kele kaposuri ni.

Nale rrongrrongvi tweni jinibb nga marsij nga marok-metmet orsel ne grep

³³ “Kaprunga ta nale rrongrrongvi m̄inij kele, ngel: Jinibb san orsel sen otoe. Ko orwi grep. Ololi nalut owlü rrale live laut. Ko eli bbulwil ko elngi besin san ren, ko san oto mare e nga parjingteni wene grep ren ko jinibb parok-bböt ren, suwen p̄iseser van re besin nga muto ngatan e. Muloli jile mirpok, ko eli naim san nga muwu mare nga jinibb nga marok-kulkulu parsa paran partur mare ren, ko parok-kulkulu pej nanu nga marok-vevna nir. Erpok, ololi jile osorsan tevi nga marok-lofi daron nga maruwi nanu nen. Koelinglingi tevi jinibb sopor parmetmete, ko ni evel van re vanu m̄inij e.

³⁴ “Ko mian ko daron nga wenan mutomori pimir, ni okoni jinibb sen sopor van ji nir nga marok-metmete orsel sen, nga nir parla wenan nen sopor, pusorsan tevi nga marijrij e.

³⁵ Ko jinibb nen nga marok-metmete orsel arrul totonir; ko nir san artelmaji, nir san arevji pini, ko nir san artuve.

³⁶ Mian ko ni okoni kele jinibb sen sopor nir elep asi vajin nga womu, ko lartul nga arloli kele tevir osorsan tevi nga marloli tevi nir nga womu.

³⁷ “Mian ko vitunen jer vajin, okoni natun norman; orrorrmii nga nir parloli p̄irres le tevi ni natun.

³⁸ Ko jinibb nen nir, daron nga marlesi ni natun, arwerwerai tevir, ‘O, ngel evi natun nga pia-la joro tata sen. Rraprevji pini, ko puloli orsel pia-ivi vajin se kerr!’

³⁹ Ko arrul totoni, ko arevei van vare re orsel, ko arevji pini.”

⁴⁰ Ko Iesu osusi tevi nir, owra “Ko daron nga jinibb nga orsel sen pivini, ko puloli sev tevi jinibb ngok nir?”

41 Ko nir arwera lweni tevi ni, "Suri nir arivi jinibb nga marsij, ni kele puloli p̄isij pusorsan luwi tevir, pirevji pinir. Ko pia-linglingi orsel sen tevi jinibb sopor kele nga parok-metmete ko para-la wenen nen tevi re daron mawos nen."

42 Ko Iesu owrai tevir: "Sete kameve nabong san nale ngel ne Naul On? 'Nabur nga lartul nga marok-ili naim marungasi marwirre, ni ko vajin evi nabur nga murrul totoni naim m̄iterter. G Ngel evi majingen se Numal nga muloli, ko rramtaole rramlesi m̄irres p̄elak.' Kameve ko pa osuw.

43 "Ngok, nuwrai tevi kami: Atua pia-la tweni batun vanu sen ji kami, ko pia-lai tevi jinibb sopor kele nga para-la wenen nga musorsan tevi.

44 Si nga pusnge nabur ngel, niben pimabbur. Ko si nga nabur ngel piravij ren, niben pumoloplop p̄et̄jeti."

45 Ko jinibb nga marlelep nir re sulsulen ko Parasi nir daron nga marunge nale rrongrrongvi sen ngok, arongwose nga ni owra suri nir.

46 Ko arwera parrul totoni Iesu, ko armetutu delung nir. Suri delung nir artori ni evi propet san.

22

Nale rrongrrongvi ne dabbuen ne totkoien

1 Ko Iesu ela nale rrongrrongvi kele tevi nir, owra

2 "Renge batun vanu ne melrin, Atua pia-loli pusorsan tevi numal ngel le: Numal san ololi dabbuen ne totkoien se natun norman.

3 Ko okoni jinibb sen nir nga parveruse nir nga m̄ila pa nale tevir nga parini. Ko nir armusus parini.

4 Ko okoni kele jinibb sen sopor kele, owra 'Kapwerai tevi nir nga m̄ela nale tevir nga parini, "Kaplesi, nuloli lilane jile nanen, nutor pini pa buluk suk nir ko natu buluk suk nga marlelep marres nir, ko nanu jjile oto omomsawos pa nga parurroi. Kapini renge dabbuen ne totkoien."

5 Ko nir arong melmelase bbong, ko arivel; san evan orsel sen, ko san evan emajing re sto sen.

6 Ko nir spon ngal marlik jer nen arrul totoni jinibb nga mukonir nen, ko arloli esij tevir, ko arevji pinir.

7 Ko numal nen, daron nga murnge nanu nga marloli ngok, ko ololar lenglengen. Ko okoni jinibb nuval sen nir aran ko arpir pinpin jinibb nen nir nga marok-revrevji pini jinibb, ko arsuli ngaim ser.

8 Muloli jile mirpok tevir musuw, ko owrai vajin tevi jinibb sen nir, 'Nanen ne totkoien arloli jile osuw, artiriv ko vajin. Ko nir nga marwerai tevi nir nga parini, sete arres re parini.

9 Kapiel ta vajin suri sel nir, ko jinibb si nir nga poro kapa-sewute re sel, kapa-werai tevir nga nir parini re nanen ne totkoien.'

10 Ko jinibb sen nir arloli erpok, arivel suri sel nir; ko daron nga marsewute jinibb tama san, poro pivi jinibb nga m̄isij rreknga jinibb nga m̄irres, ko arwerai tevi, 'Kupan re nanen ne totkoien.' Marok-loli mirpok mian, konaim ne nanen ne totkoien owun saute nir nga marini vajin.

11 "Ko daron nga numal nen ne nanen mivini loloi nen, owra p̄ilesi nir nga marini, ko otor sweri jinibb san loloi ning ne nale se Matiu piplari limjer.

G 21:42 Erpe iel, Matiu ospē nevöt, ko murrun nga nir marili naim muto suri; ko kem namrieni erpe kerr rramili naim iel, nga puloli mining ne nale se Matiu piplari limjer.

12 Ko numal nen owrai tevi mñernen, ‘Selek, erpese kumini loloim ko sete kumuri sunsun mawos ne totkoien?’ Ko ni omurrrong jer.

13 Ko numal nen elesi esij ko owrai tevi jinibb sen nir, ‘Kaprrul kokortoni nevren nuru ko ñelan nuru, ko kapsere totkoni. Ko kapwos tweni van vare e, ko kapwosi van kapwirre van re lat nga mimalik jérjer. Iok ngok jinibb para-ting ko para-runje pñisij pilep.’

14 “Nir elep nga Atua mñiveruser nga parini jin, ko nir ewelili bbong mñlai twenir parivi sen.”

Erres nga jinibb puwli takis tevi Sisa, rreknga ejki?

15 Ni mñrij jile mirpok musuw, ko Parasi nir arivel van lut san e ko arkorti, ko arsuþsuþe suri parloli pirpese nga Iesu puon luwi re nale sen.

16 Arsuþe jile osuw, ko arkoni jinibb ser sopon tevi jinibb se Erot sopor aran arkerkerasi lesu, arwera “Jinibb nevisvisenien, namrongwose nik kuwretun, kuvisviseni sel se Atua renge weretunen. Sete kuwor suri jinibb san, suri sete kumtutje jinibb san.

17 Ngok, kupweraí ta tevi kem norrormien som. Evi nanu nga mñires rraplai nevöt ne takis tevi Sisa, batu numal se mñri Rom nir, rreknga ejki?”

18 Ko Iesu orongwose nga arwera parkerkerasi ni, ko owra tevir: “Suri sev kamrrowrrowe inu, kami nga kaniel re sel eru?

19 Kapviseni ta inu nevöt nen.” Ko nir arlai nevöt nen san tevi.

20 Ko ni elai, emteni, ko osusi tevir, “Isi le nisen ko non maruli rengen ngel?”

21 Ko nir arwera lweni tevi, “Rrekma Sisa ko.” Ko ni owrai tevir, “Kaplai tevi numal se mñri Rom sev nga marivi se ni, ko kaplai tevi Atua sev nga marivi se Atua.”

22 Ko daron nga marunge nale ngel e nir, bbösa elair e, suri arorrmi Iesu sete orongwose pñiasie nir renge nanu ngok. Ko arlinglingi ni ko arivel sisamis.

Pirpese re jinibb nga mimij ko mimaur luwi kele

23 Ko vitunen, re nabong mawos nen malum, ko Satusi nir sopor arini jin kele. Nir arok-wera jinibb sete orongwos pimaur luwi kele renge mijen. Ko arsusí kerkerasi tevi, arwera

24 “Jinibb nevisvisenien, Moses owrai tuwi, ‘Poro jinibb pñisan pimij ko natun pijkie, ko tasin pñtkai nesevin sen ko pivesi wani metka se tuwan nga mimij ngok.’

25 Ko renge kem bonevis jinibb ebut arivi niaken erpok. Ko mñerwomu nen etka nesevin sen; mian ko orongwose otomori pimij, ko owrai tevi tasin, ‘Natuk ejkie, kuptekai nesevin suk.’ Ko mñerwomu emij.

26 Ko mñervitu kele ololi erpok kele, etka kele nesevin nga, mian ko emij. Mian ko ejpari ebutun nga vitu jer nen, nir jijle artekai nesevin nga, mian ko nir jijle armij lingi vin nga.

27 Mian ko vitu jer nen vajin, ko nesevin emij vajin.

28 Ko namwera nabsusi tevim: Renge daron nga jinibb nir parmaur luwi kele re mijen, siko re nir niaken nga ebut ngok pia-ivi nesen sen e vinnen? Kupweraí ta we!”

29 Ko Iesu erij welir owrai tevir: “Kamsarr, suri sete kamrongwose Nale On se Atua, ko sete kamrongwose dereren se Atua.

30 Suri renge meraien ne mijen, sete arongwose para-totko kele mun, ko para-irpe vajin anglo ko re melrin.

³¹ Ko nga kami kapjipari meraien ne mijen evi weretunen, ko þelai nale san se Atua nga kamrongwose pae nga muwrai tevi kami ngel, muwra

³² 'Inu nuvi Atua se Epram, ko Atua se Aesak, ko Atua se Jekop.' Atua sete evi Atua se jinibb nga marmij nir, ko evi pa se jinibb nga marmaur nir. Suri derteren sen elep nga elep lingi mijen."

³³ Ko daron nga delung nir marunge nale ngel, ko bbösa nga milep elair renge nevisvisenien nga mîrres sen.

Nale nesesreien nga mian mare wor re nale nesesreien mînij nir

³⁴ Ko Parasi nir, daron nga marunge Iesu muloli Satusi nir marmurrong jer mirpok, ko nir arververus kortonir arkorti lat san.

³⁵ Mian ko san re nir nga norongwosien sen mutoe re nale nesesreien se Atua osusi rongornge tevi ni, owra purrowrrowe ni, owra

³⁶ "Jinibb nevisvisenien, renge nale nesesreien, kulesi nale ngabes nen ko elep womunen?"

³⁷ Iesu owra lweni tevi: "Kupmerreni Numal Atua som tevi nolom totoklai, tevi mauren som totoklai, ko tevi norrorrmien som totoklai."

³⁸ Ngok evi nale nesesreien nga milep womu jer nen.

³⁹ Ko nga suri nen e, mutomori pirpe ngok, ni le ngel: 'Kupmerreni selem pirpe nik luwi.'

⁴⁰ Ngok ko nuru orivi batu nale nesesreien nir, ko nale se propet nir kele."

Mesaea evi metka se Devet, ko evi kele Numal sen

⁴¹ Parasi nen nir arlik korti malum, ko Iesu osusi tevir,

⁴² owra "Kamrrormi Mesaea erpese? Isi ko metka sen?" Nir arwera lweni tevi, arwera "Se Numal Devet."

⁴³ Ko ni owra lweni tevir, "Poro pirpok, ko Mesaea piveruse Devet puwra 'Numal,' suri Devet owojomu. Ko ejki, Nemîn On ololi Devet miveruse Mesaea muwra Numal, nga muwra

⁴⁴ 'Numal Atua owra tevi Numal suk, "Kuplik renge nevrek rres pijpari nga bea-lingi devje nuval som nir parirpe lat nga kupbböt ren renge nôlon belam ngatan.' "

⁴⁵ Poro nga pirpok Numal Devet miveruse Mesaea mivi Numal sen, ko evi metka sen erpese?"

⁴⁶ Ko daron nga mîrij jile mirpok, ko sete jinibb kele san orongwos þirij weli nale san tevi ni. Ko mîtipatun re daron nen jinibb jijle armetutu, setemun san orongwos pususi rongornge nanu san tevi ni.

23

Iesu erij tere jinibb nevisvisenien nir ko Parasi nir

¹ Mian ko Iesu erij tevi delung nir ko jinibb sen nir, owra

² "Jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Parasi nir arla wani milnge Moses, arivi pa jinibb nga parvisviseni jinibb nir re nale nesesreien nga Moses muli tuwi.

³ Suri iok ko, nanu jijle nga marwerai tevi kami, kaploli tevir pirpe nga marwerai kobbong. Ko re devjen nga nanu nga marlolir, sete kaploli surir e pirpok. Suri nir arok-werai, ko sete arok-majing suri.

⁴ Arsere bböbbti nga marrow milep ko eterter nga jinibb nir parsoloir, ko arjingtenir re birpari jinibb nir; ko nir mawos ma armusus parsa tweni bbös neverer e san.

⁵ Ko renge majingen ser arlolir armerreni jinibb parlesir. Kamrongwose narr nga wewarreng nir nga marsongni naul nga maruli tweni nale se Atua rer, nga jinibb nir parruloni re borngir ko nevrer. Ko nir arloli se nir arlelep nga jinibb parlesir ko parsurövir renger. Ko suri norrormien ngok kobbong, muloli marloli kele sunsun ser marpepriv.

⁶ Ko renge nanen kele, arok-merreni parsakel re lat nga jinibb nga marlelep nir marok-sakel rer; ko arloli erpok kele re naim ne gortien nir.

⁷ Ko armerreni jinibb partorir re maket, ko jinibb nir parveruse nir, 'Jinibb nevisvisenien.'

⁸ Ko kami, sete kaplolir parveruse kami san 'Jinibb nevisvisenien,' suri jinibb sansan bbong evi jinibb nevisvisenien se kami, ko kami ijile kamivi niaken.

⁹ Ko sete kapveruse jinibb san pivi tata se kami renge iel ngatan, suri jinibb sansan bbong evi tata se kami, ni nga mīlik re melrin.

¹⁰ Ko sete kaplolir parveruse kami 'Numal,' suri Numal se kami sansan bbong, Mesaea.

¹¹ Ko ni nga mivi jinibb nga milep temijpal re livö renge kami, pivi wor jinibb ne majingen se kami kele.

¹² Ko si nga musustur lweni ni mian mare, Atua pia-loli ni pian ngatan. Ko si nga puloli lweni ni pian ngatan, Atua pia-sustur ni pian mare.

Iesu ewer lokloksi jinibb nevisvisenien nir tevi Parasi nir

¹³ "Wi, kami jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien, ko kami Parasi, kami nga kamiel re sel eru! Suri kamkikiorore batun vanu ne melrin tevi jinibb nir. Ko kami kele sete kaman, ko sete kamlinglingi kele nir nga marmerreri paran.

¹⁴ [Wi, kami jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien, ko kami Parasi, kami nga kamiel re sel eru! Kami nga nolo kami mok-venae pa naim se nesevin nir nga diwen ser marmij lingir, ko kamkerkeris re kamloli nawon verusen nga marpepriv. Suri nanu ngok, puloli Atua putor vitrangi kami pilep.]H

¹⁵ "Wi, kami jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien, ko kami Parasi, kami nga kamiel re sel eru! Kampelak kamwolu otvi dis ko kamiel suri vanu nga kaplai jinibb pīsasan pivini piptevi kami. Ko daron nga miptevi kami mirpok, kamloli ni evi pa jinibb nga pian re lat ne norōngen nga mīsij, evi jinibb nga mīsij varu re kami.

¹⁶ "Wi, kami metrrorr nga kamok-wowomue jinibb re sel. Kamok-wera 'Isi nga pīrijrij renge Naim On, ololi nanu nawon. Ko isi nga pīrijrij renge gol ne Naim On, ngok ni puloli nanu nen ko wor.'

¹⁷ Kamleng leng, kamivi metrrorr. Ngabes nen evi nanu nga milep nen, gol nen, rreknga Naim On? Suri Naim On kobbong ololi gol nga muto ren on.

¹⁸ Ko kamok-wera kele, 'Isi nga pīrijrij renge nawot nga marok-sulsul ren re Naim On, ololi nanu nawon. Ko isi nga pīrijrij renge merrenien nga muto ren, ngok ni puloli nanu nen ko wor.'

¹⁹ Kamivi metrrorr! Ngabes nen evi nanu nga milep nen, merrenien nen, rreknga nawot? Suri nawot kobbong ololi merrenien on.

²⁰ Suri isi nga pīrijrij re nawot, erpe erijrij ren ko nanu ijile nga pa marto ko ren kele.

H 23:14 Nale nga muto re nolo [], rrek sete Matiu oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopí san ne naul ngel.

21 Ko isi nga ūirijrij re Naim On, erpe erijrij ren, ko erijrij kele renge Atua nga pa mīlik ko ren kele.

22 Ko isi nga ūirijrij re melrin, erpe erijrij renge nai seksakel se Atua, ko erijrij kele renge Atua nga mīsakel ren kele.

23 "Wi, kami jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien ko kami Parasi, kami nga kaniel re sel eru! Ko kamok-eveve roi wowarreng nir nga marok-lingi re nanen, min ko til ko kamin, nga kaploli pusorsan pētptēti tevi nale nesesreien se Atua, ko kaplai songovlön pian ji Atua. Ko kam-linglingi nanu nga marlelep re nale nesesreien, erpe nesesreien mawos, murrun nga marrormi jinibb, ko murrun nga marosuri weretunene. Ngok, nanu nga marlelep e nir, kaplolir ko wor, ko sete kaplinglingi nanu nga wowarreng, pirpe murrun nga parlai songovlön pian ji' Atua, parjipon.

24 Kamivi metrrorr nga kamok-wowomue jinibb re sel. Daron nga kamwera kapmini nuwi, ko kamlesi nunu mīsal ren, ko kamjuljule tweni, musuw ko kammini nuwi nen vajin. Ko poro kaplesi buluk san^I mīsal re nuwi se kami, ko sete kamjule tweni, kammini kobbong, ko kamrrolmi nuwi tevi buluk nen!

25 "Wi, kami jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien, ko kami Parasi, kami nga kaniel re sel eru! Kamok-rawe vare ne biles nir ko plet nir arwokwok, ko renge nolor arrokkitkit temijpal. Erpe kami, nolo kami arwun saute venao. Ko kamwera malum kapevna, holo kami sete orongwos pusuw ren.

26 Kami Parasi, kamivi metrrorr! Womuj nen, kaprrawe vaseni nolo biles ko plet puwomu, ko vare nen kele puwokwok ūirres vajin.

27 "Wi, kami jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien ko kami Parasi, kami nga kaniel re sel eru! Kamirpe dubb nga marbbölji laen er, vare ner marow mīrres, ko lolor marwun saute ji jinibb nga marmij nir, ko nanu jijle nga marrokkitkit nir.

28 Erpok kele re kami, jinibb arlesi re vare ne nibe kami armomsawos erres; ko renge nolo kami arwun saute gerisen nir ko nololien nga marsij nir.

29 "Wi, kami jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien ko kami Parasi, kami nga kaniel re sel eru! Kamok-tuve nevöt re dubb se propet nir ne tuwi pa ko kamok-juroi dubb se jinibb nga marres nir ne tuwi

30 ko kamok-wera 'Poro nga nablik re nabong nga tuwi nir se birterwarreng se kem nir, sete nama-pitevi nir nga marevji propet nir dra mibböljir.'

31 Ko ngok, kamwer lokloksi kami lweni kobbong, suri kamwera kamivi metka mawos se nir nga marevji propet nir.

32 Iow, erres kobbong, majingen nga marsij se birterwarreng se kami nga marmajing linglingir, kami vajin kapmajing jijler.

33 O, kamivi numet! Kamivi metka se numet nir nga marsij ko marok-wolu. Kapwolu asi re lat ne norongan nga mīsij pirpese?

34 Erpok ko, kaplesi, bokoni propet sopor ko jinibb sopor nga norong-wosien ser mutoe, ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor vinuk ji kami. Ko nir sopor kapa-revji pinir, ko nir sopor kapa-rrulonir kapa-wuse maur nir re nai pelaot, para-rrul pijpari para-mij. Ko nir sopor kapa-telmajir re naim gortien se kami, ko kapa-ojir re ngaim ko ngaim.

³⁵ Ngok puloli drra jinibb jijle nga marres nga marevjir iel ngatan parbbölji kami, etipatun re drra jinibb nga mürres nen Epel, ejpari drra Sekaria natu Barakaea nga ſirterawarreng se kami marevji pini re Naim On mawos, liven ne lat nga muon ko nawot.

³⁶ Nuwretun nuwrai tevi kami, drra jijle ngel nir para-bbölji kami nga lelingen ngel nir.

Iesu orrrormi elep suri m̄eri Jerusalem nir

³⁷ "O Jerusalem, Jerusalem, nik nga komok-revji pini propet nir, ko komok-tuwe pini jinibb nir nga Atua mukonir vini jim. Vavis nga mowra ſeser kortoni natum nir parkorti pirpe nato dosevin nga m̄isrew ore natun nir; ko ejki, kammusus.

³⁸ Kaplesi, Atua evel lingi pa kami ko Naim On se kami.

³⁹ Ko nuwrai tevi kami, setete kama-lesik kele spon pijsari nga kapawera: 'Atua erij pa erres suri ni nga mivini re ni niſen.'

24

Iesu owra tweni nga partingtinge Naim On

¹ Ko Iesu eivare, owra pivel lingi Naim On. Ko jinibb sen nir arini jin, arwera parviseni tevi ni majingen nga marres milep ne Naim On.

² Ko Iesu erij welir, owra "Kamlesi nanu ngok nir? Nuwretun nuwrai tevi kami, pian ko sete nevöt ngok nir san pia-jek jer re p̄isan, para-wirr sisamis p̄etpeti."

Norongan nga m̄isij nga pia-vini

³ Mian ko vitunen vajin, Iesu ok-lik ngatan re Botwen ne lolnai ne olip, ko jinibb sen nir arini malum bbong jin, ko arsus tevi: "Kupwerai ta tevi kem, nanu ngok nir para-rremali seveling? Ko sev piviseni daron nga kupa-luwi e vini ko ngatan ngel bongsin nga pia-suwsuw e?"

⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, "Kapmetmete jinibb san tia-kerkerasi kami.

⁵ Suri nir pilep ko para-vini renge inu nisek, ko para-wera 'Inu le Mesaea,' ko para-kerkerasi jinibb pilep para-vijurir.

⁶ Ko kapa-runge naror ne nuval nir ko nosp̄en ne nuval nir. Kapmetmet, takmetutue. Nanu ngok jile nir para-pelari ko wor, ko ngatan ngel bongsin ejki wor.

⁷ Ko jinibb nir para-tur imare para-val tevi jinibb nir, ko batun vanu nir para-tur imare para-val tevi batun vanu nir, ko numer pia-to, ko nam̄i pia-m̄i re lat lele.

⁸ Nanu ngel nir arivi nanu womunen re martipatun, erpe nesevin san nga murnge rrongvi depain.

⁹ "Renge daron nen, ko para-tekai kami van ji jinibb nga para-loli p̄isij tevi kami, ko para-revji pini kami. Ko jinibb jijle para-ungiasi kami suri kamivi jinibb suk.

¹⁰ Ko renge daron nen nir pilep nolor pia-vitan, ko para-tektekai kerasi lululwenir, ko para-ungngasi lululwenir.

¹¹ Ko propet ne gerisen nir pia-lep para-tur imare ko para-kerkerasi jinibb pilep, para-vijurir.

¹² Ko suri nololen se jinibb nir pia-wun saut, pia-loli merrenien se kalesia nir pilep pia-melmelas.

¹³ Ko si nga pia-tur p̄iterter pijsari bongsin, m̄ernen pia-la mauren nga m̄irres.

14 Ko nospēn nga mīrres suri batun vanu ne melrin para-supe tevi jinibb jijle nir puwomu renge iel ngatan, nga jinibb ne vare nir para-runge; pia-suwan vajin, ko bongsin pia-vini ko vajin.

Nanu nga milep nga pia-pelari Jerusalem

15 “Ko nabong san kapa-lesi atua se jinibb ne vare nir nga mīsij nga mīsij, nga propet Daniel muspē tuwi pa, para-sireni putur renge lat nga muon, ko pia-loli nir para-wolu lingi lat on nen.” (Si nga mok-eve purongwose.)

16 “Korenge daron nen, kami nga kamlik Jutia kapwolu van re botwen e nir.

17 Ko kami nga kamlik vare renge naim se kami, sete kapluwi kele van loloin se kami kapla joro kami pisan, ejki, kapa-wolu lingir pingavil.

18 Ko kami nga kammajing re orsel se kami, sete kapa-luwi kele van re ngaim se kami kapa-la sunsun se kami, ejki.

19 Wi renge nesevin nir nga marsolo malum bipi, ko renge nesevin nir nga marloli bipi ser marsus renge nabong nga marsij nen nir.

20 Kapungoni ko wor tevi Atua nga woluen se kami sete pia-vini re daron ne naus, rreknga re nabong ne Sapat.

21 Suri daron nen pia-ivi daron nga mīterter mīsij temijpal san. Mitipatun re daron nga Atua muloli iel ngatan e, mivini mijpari lelingen ngel, nanu san setewor eplari erpok, ejki wor; ko vitunen, sete pia-irpok kele pia-vesan.

22 Numal Atua orrorrmi pa nga pia-ta tweni nabong nga marsij ngel nir; poro pijki, ko sete jinibb san mia-maur. Ko suri orrorrmi nir nga ni mutobbtobbu pae nir, ko niko muloli nabong nen nir sete pilep ūlak.

23 “Ko renge daron nen, poro jinibb san pia-werai tevi kami, ‘Kaplesi, Mesaea ngokwan,’ rreknga ‘Ngelan,’ sete kapa-osuri.

24 Pian, ko pia-irpok ko wor renge iel ngatan; mesaea ne gerisen nir pilep para-tur imare, ko propet ne gerisen nir pilep para-tur imare, ko para-viseni nevisenien ko nelesien nga marlelep nir, nga para-kerkerasi jinibb nir, ko jinibb se Atua kele nir. Ko sete arvitere para-kerkerasi jinibb se Atua nga mutobbtobbu nir.

25 Kaplesi, nuwrai wowomu pae kami le ngel.

26 Erpok, poro para-werai tevi kami, ‘Kaplesi, Mesaea nika lolo merwer!’ kami sete kapan. Ko poro para-werai tevi kami, ‘Kaplesi nika, elik teptepi loloin sponon re naim ngok san,’ ko sete kapa-osuri.

27 Erpe navil nga mivil, daron nga mivil renge devje melrin ko mimor vaseni melrin ūpetpeti mivesane mijpari devjen, nga jinibb jijle nir marlesi, ko ngok pia-irpok renge inu Jinibb Mawos renge daron nga bea-luwi vini.

28 Pirpe daron nga nanu san emij, ko numōn nir nga marok-tasi parmot rrale; orongwos kaplesi wose kobbong ngasu.

Jinibb Mawos pia-pelari re melrin

29 “Ko vitunen vajin re daron nga mīsij nen, ngavilvil nial pia-mot, ko navöl sete mia-ser, ko moju ne melrin nir para-vitvitan, ko nanu nga marterter ne melrin nir para-terrerring.

30 Mian ko vitunen nelesien se inu Jinibb Mawos pia-pelari re melrin. Ngok pia-loli metka se jinibb ne iel ngatan nir para-ting nga para-lesi inu Jinibb Mawos bea-vini re nabor ne melrin nir tevi derteren ko nosrovien nga milep.

31 Ko vitunen, daron nga para-uwi davö nga milep san, ko inu bea-koni anglo suk nir para-van re iel ngatan bongsin ivij jijle, tevi lat ſetpeti nir nga melrin mīſalsal orer, ko para-ser kortoni jinibb suk nir nga motobbtobbuē.

Sete jinibb san rrāgrrāg orongwose nabong nen

32 "Kaprrorrmi renge nale rrōngrrōngvi ne nai pik, ngel: Daron nga rengsin mimalum vajin, ko etengrī luwi kele nga puloli raon nir parpelari. Ngok, kamrongwos pae daron ne dorvusavus oruj mori.

33 Kami pirpok ko, daron nga kapa-lesi nanu ngok nir, kapa-rongwose naga inu nuruj mori ſelak, erpe nutur ko vajin roro metali.

34 Nuwretun nuwrai tevi kami, dul nga lelingen ngel sete pia-asi wor pijpari nga nanu ngel nir para-pelari.

35 Melrin ko ngatan, mian ko pora-asi; ko nale suk nir setete mara-asi, ejki, para-pelari ko wor.

36 "Ko nabong nen, ko mete nial nen, sete jinibb san rrāgrrāg orongwose, ejki; sete anglo ne melrin san kele orongwose, ejki; ko inu kele Atua Natun, inu sete nurongwose; ko Tata suk kobbong, ni esan orongwose.

37 Inu Jinibb Mawos bea-vini pia-sorsan pia-irpe Noa nabong sen tuwi nga naus nga milep mus ko iel ngatan murron ko nanu jijle nir marmij. Suri re daron nen, jinibb nir arlelea nawon. Pia-sorsan kele ko pia-irpok tevi inu daron suk nga bea-luwi e.

38 Suri nabong nga wowomu nen nir, mian ko vitunen naus pia-us, jinibb nir aran ko arminmin ko arloli totkoiennir, ejpari nabong nga Noa mian re lolo drrav nga milep e.

39 Ko sete arongwose naus nga pilep nga pivini, ejpari nga mian ko minvini mīſale twenir. Pia-sorsan kele ko pia-irpok tevi inu daron suk nga bea-luwi e.

40 Renge daron nen, jinibb ſieru portur re orsel; ko parla luwe nuru tuwen, ko tuwen ſilik jer.

41 Ko nesevin ſieru porlik korti portabbu nurrer; ko parla luwe nuru tuwen, ko tuwen ſilik jer.

42 Erpok ko, kapkulku. Suri kami sete kamrongwose nabong sev nga inu Numal se kami bea-luwi ren.

43 Kaprongwose nanu ngel: Poro jinibb san purongwose daron sev re nutpong nga jinibb venao pivini ſirrarre naim sen, ko ni puklu pimetmet ko putur ore nga jinibb nen sete ſirrarre naim sen.

44 Pirpok ko kami kele kapmetmet nga kaptiriv ko wor, suri inu Jinibb Mawos dea-pelari re mete nial nga sete taka-rongwose.

Nale rrōngrrōngvi tweni jinibb ne majingen eru

45 "Jinibb si nga erpe jinibb ne majingen nga muosuri mīrres, ko batun otoe? Numal sen ololí ni emetmete jinibb ne majingen sen nir, ko puwngani nir renge daron mom sawos.

46 Jinibb ne majingen nga mīrres nen pia-runje ſirres daron nga numal sen pia-vini ko pia-lesi ni mīmajing mīrres mirpok.

47 Nuwretun nuwrai tevi kami, numal nen pia-loli mīernen pia-metmete joron totoklai nir.

48 Ko poro nga mīernen pivi jinibb nga mīsij, ko puwrai re nolon, 'O, numal suk ololola nga pulwi vini. Poro nga bololi nanu san, ni sete orongwos purongwose,

⁴⁹ ko etipatun vajin pivrrali selen nir nga marmajing tevi nga numal sen mīlŋi ni miyi jinibb nga milep rer, ko eaan ko eminmin tevi jinibb nga marok-minmin nir.

⁵⁰ Ko numal se mīernen pia-luwi vini re nabong nga mīernen sete murorrmī, ko renge mete nial san nga sete murongwose.

⁵¹ Ko numal nen pia-oji tweni mīernen pia-suwan, ko pia-tor vitrangi ni pusorsan tevi lartul nga marivel re sel eru, re lat nga jinibb para-ting ko para-runje pīsij pilep.”

25

Nale rrongrrongvi ne nesenwarreng mīelakel esngavōl

¹ Ko Iesu ela nale rrongrrongvi mīnij kele, owra “Re daron nen, batun vanu ne melrin pia-pelari pusorsan tevi nanu ngel nga miplari ji nesenwarreng mīelakel esngavōl ngel: Nesevin mīelakel esngavōl arsa laet ser, ko aran arwera parivel ore jinibb san nga muwra putotko re nabong nen.

² Nir elim norrorrmien ser ejkie, ko nir elim norrorrmien ser otoe.

³ Suri nir nga norrorrmien ser mijkie arsa laet ser, ko sete artori karsin;

⁴ ko nir nga norrorrmien ser mutoe, artori botel karsin ser oto tevi laet ser.

⁵ Ko jinibb nen nga muwra putotko nen ololola malum. Mian, ko nesenwarreng nen nir meter arrurruwel, ko armatur.

⁶ “Ko muruj mori nat nga mīrrang spon, ko san ekail owra ‘Kaplesi, jinibb nga putotko evini. Kapiel ore!’

⁷ Ko nesenwarreng nen nir armera, ko arrowrrowe laet ser.

⁸ Ko nir nga norrorrmien ser mijkie arwera tevi nir nga norrorrmien ser mutoe, ‘E, kapla karsin se kami spon tevi kem, suri laet se kem artep.’

⁹ Ko nir nga norrorrmien ser mutoe arwera lweni tevir, ‘O, ejki rres, sete tiytere kem ko kami. Erres īelak kapluwi van re sto ko kapwuli wor nga pivi se kami.’

¹⁰ Ko daron nga marluwi van parwuli e, ko jinibb nga putotko evini. Ko nir nga martirive aran arpitevi ni aran re totkoien, ko mian ko arkikiore metali nen.

¹¹ “Mian ko vitunen vajin, nir nga norrorrmien ser mijkie nen arini arwera ‘Numal, numal, kuptasi metali tevi kem!’

¹² Ko ni owra lweni tevir, ‘Nuwretun nuwrai tevi kami, Sete nurongwose kami.’”

¹³ Ko Iesu owra kele: “Erpok, kapkulkulu, suri sete kamrongwose nabong nen rreknga mete nial nen nga inu bea-luwi vini ren.

Nale rrongrrongvi ne jinibb itul nga martori nevōt se numal

¹⁴ “Suri renge batun vanu ne melrin, Atua pia-loli pusorsan tevi numal ngelle: Jinibb san owra pivel van re vanu nga ngasu san. Ko everus jinibb ne majingen sen nir, ko elngir parmetmete joron nir.

¹⁵ Ko ela tevi nir san bebje silva nevōt nuvasngavōl valim (5000), ko tevi nir san kele ela nuvasngavōl varu (2000), ko tevi nir san kele, nuvasngavōl vesan (1000). Ngok, elai tevir osorsan tevi norongwosien ser sisamis. Elai jile tevir, ko evel.

¹⁶ Ko ni nga mīla nuvasngavōl valim nen esaro van ngavilvil ko emajing ren, ko ololi kele ejpari nuvasngavōl valim kele.

¹⁷ Ko ni nga mīla nuvasngavōl varu nen ololi osorsan erpok kele, ko ni ololi kele ejpari nuvasngavōl varu kele.

18 Ko ni nga mīla nuvasngavöl vesan evan ko eli dan ko etevni silveni ren nevöt se numal sen nen.

19 "Mian ko vitu jer nen vajin, numal se jinibb ne majingen nen nir olwi vini, owra p̄ilesi suri ta nevöt sen nen ji nir, ko everuse nir.

20 Ko ni nga mīla nuvasngavöl valim evini; ko otori nuvasngavöl valim kele oto tevi, ko owrai tevi numal sen owra 'Numal, nik kula nuvasngavöl valim ko tevik; ko kuplesi, nuloli kele nuvasngavöl valim kele ngel oto tevi.'

21 Ko numal sen owra tevi ni, 'Erres p̄elak! Nik kuvi jinibb ne majingen nga mīrres, ko komok-osuri erres. Suri kuosuri erres re nanu nga welili ngel, ko inu bea-loli nik kupa-metmete nanu pilep kele wor. Kupini re neiren se inu numal som.'

22 Ko ni nga mīla nuvasngavöl varu evini, ko owra 'Numal, nik kula nuvasngavöl varu ko tevik; ko kuplesi, nuloli kele nuvasngavöl varu kele ngel oto tevi.'

23 Ko numal sen owra tevi ni, 'Erres p̄elak! Nik kuvi jinibb ne majingen nga mīrres, ko komok-osuri erres. Suri kuosuri erres re nanu nga welili ngel, ko inu bea-loli nik kupa-metmete nanu pilep kele wor. Kupini re neiren se inu numal som.'

24 Ko ni nga mīla nuvasngavöl vesan evini, ko owrai tevi: 'Numal, nurongwose, nik kuvi jinibb nga mīterter. Komok-tawe weneng nga nik sete kumruwi, ko komok-ser kortoni weneng nga nik sete komok-juljule tweni dokolvin ren, arivi som.'

25 Ko inu numtutu, ko nuan nusilveni nevöt som lolo dan. Kuplesi ngel, nanu nga mivi som.'

26 Ko numal sen owra lweni tevi: 'Nik kuvi jinibb ne majingen nga mīsij! Nibem emijmij temijpal. Kurongwose pae nga inu nomok-tawe weneng nga inu sete nurwi, ko nomok-ser kortoni weneng nga inu sete nomok-juljule tweni dokolvin ren, arivi suk.'

27 Ko erpese sete kulngi nevöt suk re bang, ko re daron nga bea-luwi vini, ko bea-lai nevöt suk tevi majbböl nen nga bang mok-wulî lwenie?

28 Ko owra tevi jinibb sen sopor, 'Kapla tweni nevöt suk jin, kaplai tevi ni nga mutori nuvasngavöl valim ngok.'

29 Suri nir jijle nga martori pa, para-lai pilep kele ko wor tevir. Ko ni nga sete mutori milep para-la luwe ko wor jin.

30 Ko kapwirre jinibb ne majingen ngoknga sete muloli nanu san mīrres van re lat nga mimalik jerjer. Iok ngok jinibb para-ting ko para-runge p̄isij pilep.'

Daron nga Jinibb Mawos pia-wera suri lat nga puto suri re jinibb jijle nir

31 "Re daron nga inu Jinibb Mawos bea-luwi vini tevi nosrōvien suk, ko anglo nir para-pitevik. Ko bea-sakel re nai seksakel ne nosrōvien suk."

32 Ko anglo nir para-ser kortoni jinibb nir ne vanu jijle renge nok. Ko inu bea-tututweni nir sisamis rer, bea-loli pivi meling p̄ieru e, pirpe jinibb nga mok-metmete sipsip mok-tututweni tweni sipsip sen nir renge nanikot nir.

33 Ko bea-lingi nir nga marirpe sipsip nir re nevrek rres, ko nir nga marirpe nanikot nir re nevrek mair.

34 Ko bea-ivi numal, ko bea-werai tevi nir nga re nevrek rres, 'Kapini, kami nga Tata suk mīrij mīrres suri kami, kapla vajin batun vanu nga Tata suk muloli terai kami re daron nga womu jer nen nga iel ngatan mītipatun.'

35 Suri inu numer ajik, ko kamla nanen tevik. Nolok emesmes, ko kamloli numinmin. Nuturvitān, ko kamtekai inu van loloi e.

³⁶ Numalmal, ko kami kamlai sunsun nuri. Numsi, ko kami kamini kamkulkule inu. Nulik re naim ne nekaien, ko kami kamini jik.'

³⁷ Ko nir nga marres nen para-taole, para-werai tevi inu, 'E, numal, seveling namlesi nik, numer ajim, ko namwunganim, rreknga nolom emesmes, ko namloli kuminmin?

³⁸ Rreknga seveling namlesi nik kurvitan, ko namtekai nik van loloim se kem, rreknga kumalmal ko namloli kuri sunsun?

³⁹ Rreknga seveling namlesi nik kumsi, rreknga kulik re naim ne nekaien, ko naminuk jim?'

⁴⁰ Ko inu numal bea-werai lweni tevi nir, 'Nuwretun nuwrai tevi kami, Erpe nga kamloli erres tevi tasik nga welili jer ngel san, ko erpe kele kamloli ko tevi inu.'

⁴¹ "Ko mian ko bea-werai kele tevi nir nga renge nevrek mair vajin, 'Kapruj ngasu inu, kami nga Atua mīrij pa mīsij suri kami, ko kapan re nabb nga mīn tuwi ngok vini, nga Atua muloli terai Demij ko anglo sen nir.

⁴² Suri numer ajik, ko sete kamla nanen tevik. Nolok emesmes, ko sete kamloli numinmin.

⁴³ Nuturvitana, ko sete kamtekai inu van loloim e. Numalmal, ko sete kamloli nuri sunsun; numsi, ko nulik re naim ne nekaien, ko sete kamini kamlukule inu.'

⁴⁴ Ko nir para-taole ko para-werai lweni tevi inu, 'E, numal, seveling namlesi nik, numer ajim rreknga nolom emesmes rreknga kurvitan rreknga kumalmal rreknga kumsi, rreknga kulik re naim ne nekaien, ko sete namloli nanu san tevi nik?'

⁴⁵ Ko inu bea-wera lweni tevir, 'Nuwretun, nuwrai tevi kami, Erpe nga kami sete kamloli tevi san nga welili jer ngel, erpe sete kamloli ko tevi inu.'

⁴⁶ Ko nir paran re lat ne norongan nga mīsij ne tuwi ngok vini. Ko nir nga marres nen paran re mauren ne tuwi ngok vini."

26

Numal nir se mīri Isrel armurri suri sel nga parevji pini Iesu

¹ Ko daron nga Iesu minvivini ore rijen sen ngok vajin, ko owrai tevi jinibb sen nir,

² "Kamrongwose, teru le pa evi nabong ne nanen ne Asien se mīri Isrel nir, daron nga marrrorrmi lweni nga marivel lingi Ijip tuwi. Ko inu Jinibb Mawos para-tekai kerasik nga para-rruloni inu para-wuse maure inu re nai pelaot, pijpari nga bemipin."

³ Re wosenen mawos bbong ko jinibb nir nga marlelep re sulsulen ko bīrtera nir nga mariyi pa jinibb nga marlelep nir re mīri Isrel nir, arini arlik korti re batu jinibb ne sulsulen nir naim sen. Ko batu jinibb ne sulsulen nir nisen ko Kaeapas.

⁴ Ko armurri suri nga pirpese parrul re venae Iesu nga parevji pini.

⁵ Ko nir arwerwerai lweni tevir, "Re nabong ne nanen pijki, jinibb nir tara-revji kerr."

Nesevin san ejvi nanu nga mapun mīrres ūelak re batu Iesu

⁶ Ko vitunen vajin, Iesu evan Betani re naim se jinibb san nisen Saemon nga tuwi mimsi e mesien nga niber mīñemaul.

⁷ Re lat nen, nesevin san evini jin, otori botel san nga marmajing e nevōt nga mīrres san, nisen alapasta. Ko renge botel nen, nuwi nga muto ren,

mapun erres elep, ko nowlin ean mare jer. Ko ejvi re batu Iesu daron nga mísakel pia-aan e.

⁸ Ko daron nga jinibb sen nir marlesi, nolor esij e ko arlolar e, ko arwerwera lweni tevir; "Erpese vinel mulokloksi nanu ngok mîrpok?

⁹ Suri poro parwulwule nuwi ngok, nowlin pilep temijpal, ko parlai tevi bëres nir."

¹⁰ Ko Iesu orongwose norrorrmien ser, ko owrai tevir, "Erpese kamlok-loksi vinel? Suri ololi majingen nga mîrres san tevik.

¹¹ Beres ngok nir arlik tetajer ko pa tevi kami, ko inu sete inu mea-lik tetajer tevi kami.

¹² Renge nga nesevin ngel mijvi nuwi ngel re inu nibek, ololi lilane nga pa partevni inu.

¹³ Nuwretun nuwrai tevi kami, re iel ngatan totoklai ngabe nga parwerwere nosp  n nga mîrres ngel ren, ko parsu  pe kele nanu nga nesevin ngel muloli kele pivi now se ni."

Jutas emarong nga   pitkai kerasi Iesu

¹⁴ Mian ko san re nir esngav  l drromon eru, nga marveruse Jutas Iskariot, evan ji nir nga marlelep re sulsulen nir

¹⁵ ko owrai tevir: "Kapa-la sev tevik poro nga inu bea-teka kerasi Iesu tevi kami?" Ko arla bebj   nev  t silva evi ngav  l itul (30) tevi ni.

¹⁶ Ko etipatun re daron nen, epejpej nabong san nga mîrres nga   pitka kerasi Iesu ren.

Jinibb se Iesu nir arloli lilane nanen ne Asien oto metmet

¹⁷ Mian ejpari nabong womunen ne nanen ne niv nga is mijki ren. Ko Iesu jinibb sen nir arini jin, arwerai tevi: "Kumarong kem nabloli lilane ngabe nga nik kupaani nanen ne Asien ren?"

¹⁸ Ko ni owra "Kapan re ngaim ne Jerusalem ji jinibb san ngok, ko kapwerai tevi ni, 'Jinibb nevisvisenien owra "Daron suk oto mori pa. Beatori nanen ne Asien tevi jinibb suk nir re naim som."'

¹⁹ Ko nir arloli erpe nga Iesu muwrai tevir, ko arloli lilane nanen ne Asien etriv.

Iesu owra tweni nga Jutas   pitkai kerasi ni

²⁰ Mian ko rivriv jer ko vajin, nial muwaj pini, ko Iesu esakel tevi jinibb sen nir esngav  l drromon eru, para-aan.

²¹ Ko daron nga maraan e, ko owrai tevi nir: "Nuwretun nuwrai tevi kami nga san re kami pia-teka kerasi inu."

²² Ko nolor arrum elep, ko artipatun arwerwerai tevi ni, "Numal, evi inu?"

²³ Ko ni owra lweni tevir, "San re kami nga rramok-saro rramok-la nanen re plet ngel, pia-teka kerasi inu.

²⁴ Inu Jinibb Mawos bea-van pirpe nga maruli suri inu renge Naul On pa. Ko wi, isi ko pia-ivi m  nernen nga pia-teka kerasi inu Jinibb Mawos. Erres   pelak bbong re m  nernen poro sete   piak."

²⁵ Ko Jutas nga   pitka kerasi ni owrai tevi ni, "Jinibb nevisvisenien, evi inu?" Ko Iesu owrai tevi, "Erpe nik kumwerai."

Iesu orro tuloni nanen ne Asien tevi nir

²⁶ Ko re daron nga marok-aan malum e, Iesu ela niv ko owra erres tevi Atua suri, ko otpoi ko owngani tevi jinibb sen nir ko owra "Kaplai kapurroi, ngel evi nibek."

²⁷ Ko elai kele biles ko owra erres tevi Atua suri, ko elai tevir, ko owra "Kami jijle kapmini.

²⁸ Ngel evi drrak nga puloli marongan se Atua putur imare. Inu mejvi ngel suri netlasien ne nololien se delung nir.

²⁹ Nuwrai tevi kami, Sete nurongwose bemni kele norro ngel pijpari nabong nga bea-mini nga mimerr tevi kami renge batun vanu se Tata suk."

³⁰ Mian ko arla nubo nga marok-lai daron nga maraan jile re nanen ne Asien osuw, ko arivel vajin van re Botwen ne folnai ne olip.

Iesu owra tweni nga Pita pia-vilvil ore ni

³¹ Ko Iesu owrai tevir, "Kami jijle nolo kami pia-vitan suri inu renge natmupong ngel, suri aruli re Naul On, 'Bea-revji jinibb nga mok-metmete sipsip, ko sipsip para-wolu sarrsarr.'

³² Ko bea-tur imare kele, ko vitunen vajin ko bea-womu bea-ivel ore womu kami re Galili."

³³ Ko Pita owra lweni tevi: "Poro nolo jinibb ngel jijle nir pia-vitan suri nik, ko inu ma nolok setete mia-vitan."

³⁴ Ko Iesu owrai tevi, "Nuwretun nuwrai tevi nik, renge nat nga mupong ngel puwomu, vitunen ko nato pia-kokrout, ko nik kupa-vilvil ore inu pivatul."

³⁵ Ko Pita owra lweni tevi: "Setete bea-vilvil ore nik ko, poro bea-mij wor tevi nik!" Ko jinibb sen jijle nir arwerai kele erpok.

³⁶ Vitunen Iesu eptevi jinibb sen nir aran re lat san nisen Getsemane. Ko owrai tevir, "Kaplik iel, daron nga inu ban beverus spon iok."

³⁷ Ko etkai Pita ko natu Sepeti nuru, arivel rujruj spon. Ko ni nolon orrum elep vajin ko ornge esij.

³⁸ Ko owrai tevir, "Inu nolok orrum temijpal, otomori puloli bemij e. Kaplik iel ko kapkulkulu ūirres tevi inu."

³⁹ Ko ni evel rujruj kele spon van ngasu ko ejiol non van ngatan ko olot ko owra "Tata suk, poro pivi nanu nga ūisisarow, kupla tweni biles ne norongan nga mīsij ngel, inu sete bea-minmin ren. Ko piplari pusorsan tevi nik marongan som, sete inu marongan suk."

⁴⁰ Ko olwi kele vini ji jinibb sen nir nga itul nga ko elesi armaturwel; ko owra tevi Pita, "Erpese kami sete kamviter kapkulkulu tevi inu mete nial ūisanson?

⁴¹ Kapkulkulu ūirres, ko kapverus nga sete nanu parini parrowrow ūelake kami. Nēmi kami emarong lengleng, ko nibe kami emijmij."

⁴² Ko evel lingir kele varwen ko olot kele, owra "Tata suk, poro pivi nanu nga ūisisarow, kuploli biles ngel pia-asi re inu, nga inu sete beminmin ren. Ko pirpok ko wor, piplari ko wor pusorsan tevi marongan som."

⁴³ Ko olwi kele vini; ko elesi armatur kele, suri meter orrwel.

⁴⁴ Ko elinglingir ko evel lingir kele ko olot vatolin, owra kele nale mawos nga muwrair womu.

⁴⁵ Vitunen, olwi kele vini ji jinibb sen nir nga itul nga, ko owrai tevi nir, "Erres, kapmatur vajin, kapmosi ūirres. Kaplesi. Daron suk evini nga parteka kerasi inu Jinibb Mawos van re nevre lartul nga marsij nir.

⁴⁶ Kapmera, kerr pivel. Kaplesi mēr nga ūitka kerasi inu otomori le pa pivini."

47 Ko daron nga ni mīrij malum e, ko Jutas, san re esngavöl drromon eru evini, eptevi delung nga milep san ngamartori nesip ne nuval ser nir ko bētiluk ser nir. Arivel ji jinibb nga marlelep re sulsulen nir ko bērtera nir nga marivi pa jinibb nga marlelep re mēri Isrel nir vini.

48 Ko ni nga pītka kerasi ni owrai pa tevir lat nga pia-loli surie, owra "Kaplesi si nga bea-rromji, ni evi ni nen ko. Kapa-rrul ren."

49 Marini vajin, ko ngavilvil ni evan ji Iesu ko owra "O, erres, jinibb nevisvisisenien." Ko orromji ni.

50 Ko Iesu owrai tevi ni, "Selek, kuploli vajin nanu nga kumini suri." Ko nir arini, ko arrul totoni Iesu.

51 Ko san re nir nga marpitevi Iesu esaro ko ervei tweni nesip ne nuval sen ko eta jinibb san, ko eta tweni boron. Ko mērnen evi jinibb ne majingen se batu jinibb ne sulsulen nir.

52 Ko Iesu owrai tevi, "E, kuplingi lweni nesip ne nuval som ngok re milngen. Suri nir jijle nga marla nesip ne nuval, para-mij ko renge nesip ne nuval.

53 Nik kurrorrmi sete nurongwose beveruse Tata suk, ko ni lelingen wolok pukoni meling nga marlelep ne anglo ne nuval pisngavöl drromon p̄ieru (12) parpitevi inu?

54 Ko poro pirpok, ko pirpese nga nale se Atua nga maruli renge Naul On nga pia-pelari ko wor suri inu pia-rremali mawos?"

55 Ko re daron mawos nen, Iesu owrai tevi delung nir, "Erpese? Kamoli erpe nuvi jinibb nga mok-revji jinibb san. Kamini tweni kaprrul totkonik, ko kamtori nesip ne nuval nir ko bētiluk nir. Ko tetajer nomok-lik renge Naim On, nomok-visviseni, ko sete kamrrul totkonik.

56 Ko nanu ngel jijle nir arpelari osorsan tevi nale se Atua nga prophet sen nir aruli wowomue tuwi pa." Erij jile erpok, ko jinibb sen nir arivel arwolu lingi.

Iesu otur re no Kaonsel

57 Ko delung nga marrul totkoni Iesu arevei tweni van ji Kaeapas, nga mivi batu jinibb ne sulsulen nir, lat nga jinibb nevisvisisenien ne nale nesesreien nir ko bērtera nir nga marivi pa jinibb nga marlelep re mēri Isrel nir markorti pa ren.

58 Ko Pita evivitue nir vitu jer van re lolo naworr ne naim se batu jinibb ne sulsulen nir nga mutur ren. Ko elik ngatan tevi jinibb nga marok-metmete lat nen, owra p̄ilesi bongsi nanu nga parloli tevi Iesu.

59 Ko jinibb nga marlelep ne sulsulen nir tevi nir jijle nga marok-tori gortien nga milep arpejpej nale gerisen san nga pītre Iesu, puloli parlingi ni re mijen suri.

60 Ko sete artor sweri san, ewretun nir elep arini ko arkerkeris bbong. Mian ko vitu jer nen ko vajin, jinibb eru orini

61 orwera "Merel owra 'Inu nuvter bolokloksi Naim On se Atua ngel, ko nabong pītit kobbong, bea-ili lweni.'"

62 Ko batu jinibb ne sulsulen nir otur imare ko owrai tevi ni: "Sete kupwera nanu san? Erpese re nale se nuru nga morij terem e ngok?"

63 Ko Iesu omurrong. Ko batu jinibb ne sulsulen nir owra kele tevi, "Nungoni nik re nise Atua nga mimaur, kupwera weretunen tevi kem poro nik kuvi Mesaea Atua natun, rreknga ejki!"

64 Ko Iesu owrai, "Erpe nik kumwerai. Ko nanu san kele bowrai tevi kami: Vitunen kapa-lesi inu Jinibb Mawos bea-sakel renge Atua nga derteren sen mutoē nevren rres. Ko bea-luwi re nabor ne melrin vini."

65 Daron nga batu jinibb ne sulsulen nir murnge nale se Iesu ngok, ko errerrsi sunsun sen, ko owra "A, ni erij melmelas ko osopsope pa Atua! Erpese kerr rrampej malum jinibb kele san nga puwra nale kele spon? Kaplesi, lelingenok kamrunge ni erij esij.

66 Kamrrorrmi erpese?" Ko nir arwera lweni tevi, "O, ni erres re pimij ko wor!"

67 Ko arlutövi non ko aruti, ko nir spon arwuje

68 ko artetnije ni, ko arwerai tevi, "Kupwerai tevi kem, nik Mesaea, isi ko muwjem ngok?"

Pita evilvil ore nga sete orongwose Iesu

69 Ko Pita elik malum vare re naim renge lolo naworr nen. Ko nesenwarreng ne majingen san evini jimi, ko owrai tevi ni: "E, nik kele komok-pitevi Iesu ne Galili."

70 Ko ni evilvil ore renge no delung nir, owra "Sete nurongwose nanu nga kumwerai ngok!"

71 Ko ni orujruj van morie metali ne naworr nen. Ko nesenwarreng mīnij kele san elesi ni, ko owrai tevi nir nga marlik ie, "Merel okpitevi Iesu ne Nasret."

72 Ko ni evilvil ore kele ojuji mare, owra "O ejki, sete nurongwose morok!"

73 Mian ko beblen kele, ko nir nga martur iok arini ji ni ko arwerai tevi Pita, "Ewretun nik kuvi nir san, suri rijen som erpe méri Galili nir."

74 Ko Pita ololi nale nga mīterter temijpal san, ko ojuji mare ren ko owra "Mowra sete nurongwose morok!" Ko mian ko ngavilvıl nato okokrout.

75 Ko Pita orrorrmii vajin nale se Iesu nga muwrai tevi ni, "Puwomu, vitunen ko nato pia-kokrout, ko nik kupa-vilvil ore inu pivatul, nga kupwera sete kurongwose inu." Ko ni eivare ko eting temijpal.

27

Arlingi Iesu van re nevre Paelat

1 Daron nga rorpong susu mivini e, ko jinibb nga marlelep ne sulsulen nir ko Birtera nir nga marivi pa jinibb nga marlelep nir artori gortien san, armurri suri parlingi Iesu re mijen.

2 Armurri jile osuw, ko arsere nevren ko arpitei tweni ko artekai van ji numal Paelet, nga batu numal se méri Rom nir mīlngi ni nga pok-metmete méri Isrel nir.

Mijen se Jutas

3 Ko daron nga Jutas, nga mītka kerasi Iesu, mīlesi nga marwera Iesu pimij, ko norrorrmien sen olwi. Ko ela lweni bebje nevöt silva ngavöl itul nen elai van ji jinibb nga marlelep nir re sulsulen ko Birtera nir nga marivi pa jinibb nga marlelep nir,

4 ko owrai tevir, "O, nuloli nololien re nga mirpel ngel nga mētka kerasi jinibb nga mīrres pian re mijen!" Ko nir arwera "Ko erpese kumini kumngoni tevi kem? Sete evi nga kem, evi nga nik ko wor. Kuprunge surim tevi!"

5 Ko Jutas ewirr tweni nevöt nen van loloim re Naim On, ko evel, ko evan orruloni lweni ni tevi dil, ko emij.

6 Ko jinibb nga marlelep re sulsulen nir arla nevöt nen, ko arwera "Sete erres rraplai rrapplingi re nevöt ne Naim On bokis nen, suri evi nowli drra ne mijen."

7 Ko armurri suri, mian ko arla nevöt nen, arwuli tweni dan spon se mér nga mok-majing sospen dan, ko arloli pivi lat san nga partevni jinibb neturvitan nir ren.

8 Ngok dan ngok arveruse “dan ne drra ne mijen” ejpari lelingenok.

9 Ko ngok kele eplari erpe nale se Atua nga propet sen Jeremaea muwrai wowomue tuwi pa ngel: “Ko nir arlai bebje silva nevöt ne ngavöl itul, nowli ni nga méri Isrel spon arlingi nowlin.

10 Ko arlair arwuli tweni dan se mér nga mok-majing sospen dan, erpe nga Numal Atua muwrai tevi inu bololi.”

Iesu otur renge no Paelet

11 Musuw, ko Iesu vajin otur womu re no numal Paelet. Ko numal Paelet osusi tevi, owra “Nik kuvi numal se méri Isrel nir?” Ko Iesu owrai tevi, “Erpe nga nik kumwerai.”

12 Ko daron nga jinibb nga marlelep re sulsulen nir ko Birtera nir nga marivi pa jinibb nga marlelep nir marwera tweni nale ser nga marij tere Iesu ren, ko ni sete owra lweni nanu san.

13 Ko daron nga nir marij jile musuw, ko numal Paelet owrai tevi ni, “Erpese? Sete kurnge nale ser nga muwun saut ngok nga marij terem ngok?”

14 Ko ni sete owra suri lweni nanu san tevi, ololi numal Paelet etaol lenglene.

Paelet owra tweni nga Iesu pimij ko wor

15 Ko sia jijle, re daron ne nanen ne Asien mirpok, ko numal Paelet ok-marong pok-la tweni jinibb nga mīlik re naim ne nekaien san nga delung nir poro parwera nisen.

16 Ko jinibb san elik re naim ne nekaien re daron nen, arveruse nisen Iesu Barapas. Jinibb jijle arok-runge nanu nga marsij nga mok-lolir.

17 Mian ko delung arkorti vajin, ko numal Paelet osusi lesi owrai tevir, “Kammarong isi bea-la tweni tevi kami, Iesu Barapas, rreknga Iesu nga marveruse Mesaea?”

18 Suri numal Paelet orongwose nolor eval tevi Iesu ko niko martekai vini jin.

19 Ko daron nga misakel ngatan re lat nga mok-sakel ren mok-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir e, ko nesen sen oli naul ko elai tevi jinibbsan elai van jin, ko owra “Sete kuploli nanu san tevi jinibb nga mīrres ngok, suri numatur lesi bori natmupong suri ni, ko nurnge esij elep e.”

20 Ko jinibb nga marlelep re sulsulen nir ko Birtera nir nga marivi pa jinibb nga marlelep nir arververus delung nir nga parungoni pila tweni Barapas ko pirevji pini Iesu.

21 Ko re daron nga numal Paelet mususi kele e tevir, “Kammarong isi ko re nuru nga eru ngel bea-la tweni tevi kami?”, ko nir arwerai lweni, “Barapas!”

22 Ko numal Paelet owra lweni tevir, “Poro pirpok, ko bololi sev tevi Iesu nga marveruse Mesaea?” Ko nir jijle arwera lweni tevi, “Pimij re nai pelaot?”

23 Ko numal Paelet owra “Suri sev? Ololi sev esij?” Ko nir arkail van mare kele, “Pimij re nai pelaot!”

24 Ko numal Paelet elesi vajin sete orongwose puloli mun nanu san, suri delung artoni lweni ni eterter, ko otomori vajin parloli laten nga milep san. Ko elai nuwi spon ko ejejavöl e rengé no delung nir ko owra “Inu drra jinibb ngel sete pubböljik. Kaprunge suri kami tevi!”

²⁵ Ko nir jijle arwera lweni tevi, "Rrek erres, drran pubbölji kem ko metka se kem nir."

²⁶ Marwera jile mirpok, ko numal Paelet ela tweni Barapas tevir. Ko etelmaji Iesu ko etkai vini ji jinibb ne nuval sen nir, nga pimij re nai pelaot.

Jinibb nuval nir artetnije Iesu

²⁷ Ko nir vajin artekai Iesu van re naim nga milep se numal Paelet, ko arser kortoni delung ne jinibb nuval nir.

²⁸ Ko nir aruri tweni sunsun sen ko aruri lweni sunsun nga nulsen musongsong van ren; ngok arrongrrongvi nulse sunsun se numal ser nir.

²⁹ Ko artali dil moku arrongrrongvi erpe nuvan se numal san, ko arlingi re batun ori; ko arla mavir otori orrongrrongvi nai se numal nga moktori. Musuw ko arjipa vajin baur ngatan jin arkerkerasi, arwera "O, erres, numal se m̄eri Isrel nir!"

³⁰ Ko arlutövi ni, ko arla mavir nen ko arvirrvirrale batun e.

³¹ Ko arkerkerasi ni mirpok jile musuw, ko aruri tweni sunsun ren ko aruri lweni sunsun sen van ren, ko arpitei tweni ni van re lat nga pimij re nai pelaot e.

³² Ko daron nga marivel mirpok vini, ko arlesi jinibb san ne Saerin nga nisen Saemon. Ko aron tertere ni nga puwosi nai pelaot se Iesu.

³³ Ko mian ko arini vajin re lat san nisen Golkota. Nais ngok renge nale se m̄eri Isrel nir owra "Lat ne bongur."

³⁴ Ko arla norro, ko arlingi nanu san nga mirpe melu van ren nga puloli poro pimni ko niben puprus e. Ko arlai tevi. Ko ni, daron nga mimni lesi bbong, ko omusus pimni.

³⁵ Ko arruloni arwuse vajin re nai pelaot, musuw ko artutweni sunsun sen, ko artuve daes arwera parlesi isi nga poro pia-asi, nikko sunsun se Iesu pivi sen.

³⁶ Musuw, ko arlik ngatan vajin, ko armetmet suri Iesu ie.

³⁷ Ko aruli tweni nale san ngel suri nga marevji pini ni, "Merel evi Iesu, numal se m̄eri Isrel nir," ko arwuse mare re batun.

³⁸ Ko arruloni kele jinibb eru nga morok-vevna ko morok-revrevji jinibb tevi Iesu, nuru tuwen arwuse re nai pelaot san re nevren rres ko tuwen re nevren mair.

³⁹ Ko lartul nga marasasi ie arij esij tevi, arwirrwirrلن batur tevi, ko armen keraji.

⁴⁰ Ko arwerai tevi, "A, nik nga kumwera kuplokloksi Naim On ko nabong ſitul ko kupili lweni, kupla lweni nik poro kumivi Atua Natun, ko kuprow jubbul re nai pelaot vitan!"

⁴¹ Erpok kele re jinibb nga marlelep re sulsulen nir, arkerkerasi Iesu tevi jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko ſirtera nir nga marivi pa jinibb nga marlelep re m̄eri Isrel nir, ko arwera

⁴² "Poro weretunen m̄ila se jinibb m̄inij nir, ko erpese ni sete orongwose ſila lweni se ni? Evi numal ne Isrel, ko purow jubbul re nai pelaot vitan, ko rrappa-osuri ni vajin!

⁴³ Ni ebibto Atua, Atua ſitka tweni vajin lelingenok poro pimrreni ni. Suri owrai pa, 'Inu nuvi Atua Natun.'

⁴⁴ Erpok kele, nuru nga morok-revrevji jinibb nga marruloni nuru tevi Iesu oraji liwe nuru tevi Iesu.

⁴⁵ Ko mian ko levial ko vajin, nial muwosput, ko nat emalik p̄et̄peti re vanu ejpari mete nial itul.

⁴⁶ Ko momssawos mete nial itul spon, ko Iesu ekail drrelan elep, owra "Eli, Eli, lama sapaktani?" Ngok renge nale se m̄eri Isrel nir owra "Atua suk, Atua suk, erpese kumiel lingi inu?"

⁴⁷ Ko nir sopor nga martur ie arunge jabbie, ko arwera "Merel everuse Elaeja ko."

⁴⁸ Ko ngavilvil nir san owlus van ko ela nanu san erpe nalum, ko ololi ervei norro nga mimelmel van ren, ko elngi re mavir ko esareni tevi Iesu pimni.

⁴⁹ Ko nir m̄inij nen nir arwera "Pirpok pa! Rraplesi ta poro Elaeja pivini pia-la sen."

⁵⁰ Ko Iesu ekail kele drrelan elep ko osrow pini.

⁵¹ Ko kalik nga murrul ore lat nga muon emarrerr devjen eru e, m̄itipatun re bongsin nga mare osuw re bongsin nga ngatan. Ko namī em̄i ko īereng nir armoworwor.

⁵² Ko dubb nir artepi, ko nibe jinibb on elep nga marmij armera.

⁵³ Ko vitunen daron nga Iesu mimra jile re mijen sen ko nir arivel lingi dobbir; ko aran re Ngaim On Jerusalem; ko arpelari ji jinibb elep arlesir.

⁵⁴ Ko daron nga numal se jinibb nuval nen nir ko jinibb nga marpitivi ni marmetmet suri Iesu marunge namī m̄inī ko nanu jijle nga marpelari ngok, ko armetutu temijpal, arwera "Ewretun, m̄erel evi Atua Natun!"

⁵⁵ Ko nesevin elep nga marok-majing sen ko nga marvijuri re Galili vini, artur ngasu bbong ko armeteni.

⁵⁶ Livō re nir, Merri ne Maktala ko Merri tasu se Jemes ko Josep, ko Sepeti nesen sen.

Josep etevni Iesu

⁵⁷ Mian ko rivriv jer vajin, jinibb ne Aramatia san nga joron milep, nisen Josep, evini. Ni kele evi jinibb se Iesu san.

⁵⁸ Ko evan ji numal Paelet, ongoni nibe Iesu. Ko numal Paelet owra nale san nga parlai.

⁵⁹ Ko Josep ela niben, ko onbe ore kalik nga muwokwok e m̄irres.

⁶⁰ Ko elngi renge dubb sen nga mimerr nga m̄itai renge īereng. Ko eitini nevöt īereng nga milep san oto ore metali ne dubb, ko evel lingi.

⁶¹ Merri ne Maktala ko Merri m̄inij nen kele san orlik mori bbong ie, no nuru orlik ormawos e dubb.

Jinibb nuval sopor armetmete dubb se Iesu

⁶² Ngok evi nabong nga parloli lilane nanu parto pumomsawos parteravi nabong ne Sapat. Mevinen jinibb nga marlelep rē sulsulen nir ko Parasi nir arini arkorti ji numal Paelet,

⁶³ ko arwera "Numal, namrrorrmi iok. Jinibb ne gerisen ngok daron nga mimauro malum e, ko owra 'Vitunen, nabong p̄itul, ko bea-maur luwi kele re mijen.'

⁶⁴ Ngok, kupwerai ta nale san nga parmetmet ore dubb p̄irres pijpari nabong p̄itul. Jinibb sen nir tarini ko tarvenae tweni ni ko tarwerai tevi jinibb nir, 'Ni emaur luwi re mijen.' Ngok poro pirpok gerisen nga vitu jer nen tia-sij tia-asie nga womuj nen."

⁶⁵ Ko numal Paelet owrai tevir, "Kamrongwose kapla jinibb nuval sopor. Kapiel vajin kaploli parmetmet ore nanu jijle puto p̄irres pirpe nga kami kamrongwose."

66 Ko arivel aran ko arlingi nanu san renge nevöt nga muto ore metali nga puloli parongwose poro jinibb san ñiasi van loloim. Ko arlingi jile osuw, ko arlingi vajin jinibb ne nuval nen nir parmetmet ore.

28

Iesu emaur luwi kele

1 Mian ko vitunen ko vajin, nabong ne Sapat osuw ko nial etipatun nga pimraej re nabong womu re wik, ko Merri ne Maktala ko Merri mñinij nen kele oran orwera porlesi dubb.

2 Ko namí nga milep san emí, suri anglo san se Numal Atua ojubbul re melrin vini; evini eitini tweni nevöt ne metali, ko esakel ren.

3 Non erinrin erpe moro navil ko sunsun sen eraprap temijpal erpe numow.

4 Ko nir nga marmetmete dubb armetutue ko aririr lengleng, arirpe jinibb nga marmij nir.

5 Ko anglo erij, owrai tevi nesevin nen nuru, “E, sete kopormetutu, suri nurongwose komorpej Iesu nga mimij re nai pelaot.

6 Ni ejki iel. Suri emaur luwi kele, erpe nga muwrai wowomue. Koporini ta koporlesi lat nga mimatur ren.”

7 Nuru orlesi jile osuw, ko anglo owrai kele: “Koporan pingavil, koporwerai tevi jinibb sen nir nga ni emaur luwi kele pa renge mijen. Ko ni puwowomue kami van re Galili e, ko kapa-lesi ie. Pirpe nga inu mowrai ngel tevi kamru.”

8 Ko orivel lingi dubb ngavilvil tevi metutuen ko neiren nga milep, ko orwolu van porla nale tevi Iesu jinibb sen nir.

9 Ko ortaole orsorrivj lengleng Iesu miplari ji nuru, ko owra “O, erres.” Ko oran orjipa ngatan jin ko orrul totoni ñelan, ko orsurövi ni.

10 Ko Iesu owrai tevi nuru, “Sete kopormetutu. Koporan koporwerai tevi tasik nir nga para-wowomu iak Galili, ko para-lesik ie.”

Nale se jinibb nuval nir

11 Ko daron nga nuru moran e, ko jinibb sopor nga marmetmet dubb nen arluwi van Jerusalem e, ko arwerai tevi jinibb nga marlelep re sulsulen nir nanu jijle nga marpelari.

12 Ko nir arkorti tevi ñirteria nga marivi pa jinibb nga marlelep nir ko armurri suri parloli pirpese partawi ore nanu nga miplari. Mian ko vitunen ko vajin arla nevöt elep tevi jinibb nuval nen nir,

13 ko arwerai tevi nir, “Kami kapwerai tevi jinibb nir, ‘O, jinibb sen nir arini natmupong ko arvenae tweni niben daron nga nammatur e.’”

14 Ko poro numal Paelet purnge nale ngel, ko kem naba-van naba-loli ñirres tevi ni, ko kami sete kapa-la norongan nga mísij ren.”

15 Ko jinibb nuval nen nir arla nevöt nen evi se nir, ko arloli erpe nir marwerai suri tevir. Ko nospén ne gerisen ngel méri Isrel nir arsuþe ejpari lelingen ngel malum.

Iesu errmali ji jinibb sen nir

16 Ko Iesu jinibb sen nir esngavöl drromon san (11) arivel van re Galili van re botwen nga Iesu muwrai pa tevir.

17 Ko daron nga marlesi ni, ko arsurövi ni; ko nir sopon sete arosuri erres.

18 Ko Iesu evini mori jir, ko owrai tevir, “Atua elai pa derteren jile tevi inu re nanu jijle ne melrin ko iel ngatan.

19 Ngok, kapan re vanu jijle, kapvisviseni jinibb nir, para-ivi jinibb suk. Ko kappaptaes nir re nise Tata suk ko re nise inu Atua Natun, ko re nise Nemīn On.

20 Ko kapvisvisenir nga parloli suri nanu jijle nga mowrai tevi kami. Ko kaplesi, inu beptevi kami tetajer, pian pijpari ngatan ngel bongsin."

Nos̄pen nga Mirres se Iesu Kristo nga MAK Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul ngel etipatun re nale san nga muwra "Batu nos̄pen nga m̄irres se Iesu Kristo, Atua Natun." Mak eviseni nga Iesu evi jinibb ne majingen, ko nale sen derteren nen otoe. Rramrongwose rrapplesi derteren sen renge murrun nga mokvisiseni jinibb e nir, ko nga derteren sen otoe nga puoji tweni demij e nir, ko nga p̄itlasi tweni nololien se jinibb e nir. Iesu owrai tweni nga ni evi Jinibb Mawos, ko evini nga elai mauren sen nga p̄itlasi tweni nololien se jinibb nir nga puloli parivel sisarow. Mak os̄pe suri nanu nga marinijnij nawone nir (merikel) nga Iesu mulolir easi nga mus̄pe nale se Iesu.

Re naul ngel womujnen Mak os̄pe suri Jon Baptae ko majingen sen, ko nga Jon mipaptaese Iesu. Ko vitunen os̄pe kele suri Demij nga murrowrrowe Iesu. Ko vitunen beblen, etajer nga mus̄pe suri majingen se Iesu nga muloli jinibb nga marmesi arres luwi kele, kō okvisviseni kele jinibb nir. Ko jinibb sopor arok-tere ni ko tetajer arok-lolarsi, ko lolaren ser ean ma mare elep.

Batum 11 ejpari 16 arsūpe kis bbong wik nga Iesu pimij ren, mian ko arsūpe kele nga mimaur luwi re mijen.

Jon elik renge lolo merwer ewerwer

¹ Batu nos̄pen nga m̄irres se Iesu Kristo Atua Natun. Ko etipatun erpel:

² Erpe Atua owrai renge naul nga Aesea propet sen muli tuwi pa, owra "Kapmurrong, bokoni jinibb suk san nga puwowomu re Mesaea, ko puloli sel se ni puto metmet.

³ Drrela m̄ernen ekail renge lolo merwer owra 'Kaploli lilane sel se Numal puto metmet terai! Kaploli mesekle sel sen nir parmetet p̄irres.'

⁴ Erpok ko Jon evini, ko ewerwer owra "Kaprieni lweni nolo kami renge nololien se kami nir, ko kappaptaes, ko Atua p̄itlasi tweni nololien se kami." Ko Jon ok-paptaes renge lolo merwer.

⁵ Ko renge ie jinibb jijle ne vanu ne Jutia nir ko nir jijle nga renge Jerusalem nir arível tweni. Arwerwera tututwени nololien ser nir, ko Jon epaptaese nir renge nuwi seser ne Jortan.

⁶ Jon ori bbong silvi kamel nga marvati mivi sunsun, ko etatuwe nevlu buluk renge netutwen, erpe Elaeja tuwi. Ko orro bbong nato nga mok-rowrow renge mösmös ko narrlu sukabak nga m̄ierri.^A

⁷ Ko ewerwer owra "San nga pivivitu suri inu vini niko, ni evan wor mare renge inu. Inu sete nurres rragrarrag nuvter nga ūejol vitan nga betlasi tweni dil renge but sen.

⁸ Inu nomok-paptaese kami bbong e nuwi le, ko ni ma pia-paptaese kami e Nemín On."

Jon epaptaese Iesu

A 1:6 narrlu sukabak nga m̄ierri: eg blong sugabag; honey.

⁹ Sete epriv ko Iesu evel lingi sisen Nasret, ngaim nga welili ne Galilisan, ko evini ji Jon. Ko Jon epaptaese ni renge nuwi seser ne Jortan.

¹⁰ Ko daron nga mitawij renge nuwi imare, ko elesi evesane melrin eteri wukari eru e etþir; ko elesi Nemin On erpe wumér orow jubbul renge vini ko esakel renge ni.

¹¹ Ko drela Atua evel renge melrin vini owra "Nik kuvi natuk nga numrrenim elep, nurnge erres surim."

Demij orrowrrowe Iesu

¹² Daron mawos nen ko pa, Nem n On owowomue Iesu orujruj kele wor van renge lolo merwer liven spon.

¹³ Ko ni elik renge ie ejpari nabong ngavöl ivij (40) nga Demij mok-rrownrrowe, ni elik renge lat nga nanu rrum ne lolo merwer nir marok-tur rengen. Ko anglo arok-kuluklu metmet re ni erres kemkamé.

Iesu olwi van Galili e ko etipatun majingen sen

¹⁴ Arlingi womue Jon renge naim ne nekaien, mian ko vitunen vajin ko Iesu ea-vini renge Galili, evisviseni nosp̄en nga m̄irres se Atua.

¹⁵ Ko ni owrai owra "Nabong suk mawos le pa, ko batun vanu se Atua oruj mori pa pivini. Nolo kami pulululwi ko kaposuri nospēn nga mīrres."

Iesu everus jinibb ivij nga marok-tutumun

16 Vitunen vajin ko Iesu evel sere suri jeli nuwito nga milep ne Galili. Ko elesi Saemon nuru tasin wor Antru orok-juröni niva se nuru van renge nuwi ngatan, suri nuru orivi jinibb nga morok-revrevei nai.

¹⁷ Ko lesu orwai tevi nuru orwa "Laru, koporini koporvitu surik, ko inu bololi kamru koporivi jinibb nga morok-revrevei jinibb."

¹⁸ Ko orsaro ngavilvil orlingi kurtweni niva se nuru ojpon jer, ko orvijuri suri ni.

¹⁹ Ko daron nga mivel rujruj kele beblen e ko elezi Sepeti natun nuru, James ko tasin wor Jon, orsakel renge drav ser orok-ilife lweni niva ser lat nga marmarrerr nir.

20 Ko Iesu everus nuru kele, ko nuru orlingling tata se nuru Sepeti renge drrav ser tevi jinibb ne majingen sen nir, ko orvijuri Iesu.

Iesu oji tweni nem n nga m isij renge jinibb san

²¹ Ko Iesu eptevir aran renge ngaim ne Kapaneam e. Ko renge Sapat aran renge naim ne loten ser, ko Iesu evisviseni jinibb nir.

22 Ko daron nga jinibb nir marmurrarrong suri ni nevisvisenien sen e ko bbösa elair e. Suri ni nevisvisenien sen orrow erres, sete erpe nevisvisenien se jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir.

²³ Ko re daron' nen renge naim ne loten, jinibb nga nemin' nga misij misisilvi san elik rengen, ko ekail van mare, owrai tevi Iesu

²⁴ owra "Sev som oto ni le iel, nik Iesu ne donasret? Kuvini nga kuplokloksi kem? Inu nurongwos nik, isi nik. Nik kuvi jinibb on se Atua."

²⁵ Ko Iesu ewer ore nemin̄ nga m̄isij ko owrai tevi owra "Sete kuprij, kupivare lingi ni."

²⁶ Ko nemin nga misij ololi ni elilawij ko eririr lengleng. Ko ekail van mare ko esil ivare, ko owlu lingi.

²⁷ Bbösa nga milep elair e, ko arsur vijvij, arwerwera lululweni tevir, "Sev le ngel? Nevisvisenien nga mimerr san! Nale sen orrow otutun erres, owrai bbong tevi nemñin nga marsij nir ko arosuri ni."

28 Ngavilvilsen nospēn nen arsupsupe rrerrale pētpeti vanu ne Galili jile nir.

Iesu ololi Pita pīlen ko jinibb elep nga marmesi arres luwi

29 Mian ko nir arivare lingi naim ne loten vini vare e, ko artajer van renge naim se Saemon e ko Antru; ko Jemes ko Jon orpitievir.

30 Ko iok Saemon pīlen lekter emsi mesien dowalul ematur, ko arwerai teyi Iesu.

31 Ko ni evan ko orrul re Saemon pīlen nevren ko esa raji imare. Ko mesien dowalul evel lingi vin nga, ko ean etabbu nurrer.

32 Ko renge nat nga mirivriv daron nga nial miwaj pini e ko nabong on ser musuw, ko jinibb nir arwohos vajin jinibb nga marmesi nir, ko artekai jinibb nga nemin nga marsij marsisilvir kele arini ji Iesu.

33 Ko jinibb jijle nga renge ngaim nen arini arlik korti armot rrale metali vare e.

34 Ko ni ololi nir elep nga marmesi mesien lele arres luwi, ko oji tweni nemin nga marsij elep. Ko ewer orer nga sete parij, suri arongwose ni.

Iesu ewerwer renge vanu ne Galili pētpeti

35 Renge rorpong susu nat nga pīsal pīrin, ko Iesu emremra esan evel van renge lat nga nat mubbubbil e san, ko olot ie.

36 Mian ko sete epriv ko Saemon ko nir nga marlik tevi ni, arpej ni ko arvivitu suri ni.

37 Mian ko artor sweri ko aran jin. Daron nga maran jin e, ko arwerai tevi ni arwera "Ai, jinibb jijle arok-pej nik."

38 Ko ni owrai tevir owra "Kerr pian kele wor re ngaim mīnij e nir, nga inu bēwerwer kele renger. Suri nuvini tweni iok le ngel."

39 Ko ni evan renge loloim ne naim loten ser pētpeti nir renge Galili ko ok-werwer renge nir, ko okojo tweni nemin nga marsij nir.

40 Ko nabong san jinibb nga mimsi mesien nga niber mīmēmaul san evini ejipa jin ngatan, ko ongoni tevi ni owra "Wurru, poro nga nik kupmarong ko kurongwos koploli inu bowokwok."

41 Ko Iesu orrorrmī lenglengni, ko sete ering e mesien sen, ko esaro elngi nevren rengen; ko owrai tevi owra "Inu numarong. Kupwokwok ko."

42 Ko ngavilvilsen mesien nga niber mīmēmaul evel lingi ni, ko ni owokwok ko ornge erres luwi.

43-44 Ko renge daron mawos nen ko pa Iesu ewer ore ni, owrai tevi, "Kuplesi sete kupwera nanu pisan tevi jinibb pisan, ko kupvijuri sel van re Naim On, ko kupasi ji jinibb ne sulsulen san pīlesim.

Ko koplai nanu ne sulsulen nga Moses muwrai renge nale nesesreien sen tevi ni. Suri kumwokwok pa." Ko ni elinglingi evel.

45 Evel van ko etipatun osupsupe limjer, etewijreni nanu nga elep. Ko ololi Iesu setemun orongwos pīvel limjer renge ngaim mun nir, ni elik jer ko pa renge lolo merwer. Ko ngok ololi bbong jinibb ne lat pētpeti arivivel tweni malume.

2

Iesu ololi jinibb nga devje niben mimij san erres luwi

1 Nabong evis arasi osuw, mian ko Iesu olwi kele van renge Kapaneam e, ko elik re naim se Pita. Ko jinibb arunge nospēn nen nga ni elik renge loloim nen.

² Ko delung elep aran jin renge loloim; ko loloim setemun evter nir, ko vini vare e kele renge roro metali setemun evter kele. Ko ni ewerwer renge nale nga mīrres tevir.

³ Ko nir sopor ara-vini vivitu tevi jinibb san nga devje niben mimij; nir ivij arwosi renge maling sen.

⁴ Ko sete arongwos parini mori ji Iesu, suri jinibb elep p̄elak. Ko arsa van mare renge drru naim, ko arrarre drru naim mare momswos lat nga Iesu mīlik e etp̄ir. Arrarre jile osuw, ko arla dil sopor, ko arile renge maling nga marsale mēernen ren, ko arjurōni van ngatan e.

⁵ Ko Iesu elesi nosurien ser, ko owrai tevi mēr nga devje niben mimij nen, owra "Natuk, nololien som nir nutlasi twenir pa osuw."

⁶ Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor arlik ie renge daron nen ko arrrorri sarrsarre renge nolor, arwera

⁷ "Erpese mērel mīrij mirpok? Ni erij melmelas ko osopsōpe pa Atua! Isi orongwos p̄itlasi tweni nololien nir, Atua kobbong esan bbölböb!"

⁸ Ngavilvilsen Iesu ornge niben nen, orongwose nga nir arrrorri erekpok renge nolor. Ko owrai tevir, owra "Suri sev kami kamrrormi nanu ngel nir renge nolo kami nir mirpok?"

⁹ Evi nanu nga mīsisarow bbong nga bowrai tevi mērel, 'Nololien som nutlasi tweni pa,' suri si p̄ilesi poro nuwretun rrek nukrekris kobbong? Ko evi nanu nga mīterter kele wor asi ngok nga poro bowra, 'Kuptur imare kupla milngom ko kupiel van renge naim som e,' suri jinibb jijle parlesi lelingan poro piplari pirpe nga mowrai ngok.

¹⁰ Ko bololi vajin nanu nga mīterter nen, puloli kaprongwose kele nga inu Jinibb Mawos derteren suk otoe renge iel ngatan nga īetlasi tweni nololien." Ko ni owrai tevi mēr nga devje niben mimij, owra

¹¹ "Nuwrai tevi nik, Kuptur imare kuplai maling som kupwosi, ko kupiel van renge naim som e."

¹² Ko ni otur mera kasi ngavilvil, ko owosi maling sen ko evel limjer renge nor evan vare e. Ko nir jijle bbōsa elair e, ko arsurōvi Atua arwera "Sete pa rramlesi nanu san erpe nga ngel tuwi, ejki rres nawon wor."

Iesu everuse Livae pivi jinibb sen, pivijuri ni

¹³ Ko Iesu evel olwi kele van renge nuwito ne Galili e. Ko jinibb elep aran ji ni, ko ni evisviseni nir.

¹⁴ Ko renge daron nga mivel asi, ko elesi Livae natu Alpus elik renge naim ne takis nga mok-majing rengen. Ko owrai tevi ni owra "Merel, kupini kupvijurik." Ko ni otur imare kasi ko evijuri ni.

¹⁵ Musuw vajin ko vitunen daron nga mīlik renge nanen mīaan, ko jinibb elep nga marok-la nevöt ne takis, ko jinibb nga marok-loli nololien nga marsij nir nga marwirr twenir arlik tevi, ko jinibb sen kele wor nir, ko nir elep kele wor nga marvijuri.

¹⁶ Ko jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien nga marivi Parasi sopor arlesi esij ko arlolar e. Ko aran arlesi jinibb se Iesu nir, ko arwor suri Iesu tevir, arwera "Erpese ni aan ko eminmin tevi jinibb nga marok-la nevöt ne takis ko jinibb nga marok-loli nololien nga marsij nir!"

¹⁷ Daron nga Iesu murnge nale ser ngok e ko owrai tevir owra "Nir nga marres sete armerreni dokta, ko nir nga bbong marmesi ko armerreni dokta. Erekpok ko, inu sete nuvini tweni beveruse nir nga marok-wera tetajer nga nir lweni marres, ejki, ko nuvini tweni bbong beverus nir nga sete markerkeris, ko marwer limjere nga marsij."

Nosusien suri murrun nga parlinglingi nanen parvil

¹⁸ Jon jinibb sen nir ko jinibb se Parasi nir arvil. Ko jinibb sopor arlesi, ko arini ji Iesu ko arwerai tevi, arwera "Suri sev Jon jinibb sen nir ko Parasi nir jinibb ser nir marvil, ko nik jinibb som sete marvil?"

¹⁹ Ko Iesu owrai tevir, owra "Orongwos jinibb nga mutotko selen parvil daron nga mīlik malum tevir e? Daron nga mīlik malum tevir e, ngok sete arongwos parvil.

²⁰ Mian ko nabong nen nir para-vini vajin, ko para-tekai tweni jir; ko ngok ko, nir para-runje pīsij ko para-vil ko renge nabong nen nir.

²¹ "Ko erpok kele sete jinibb san orongwos pīla kalek nga mimerr ko puwol ore lat nga mīmarrerr e renge sunsun tera, ko pīlile ore rengen. Poro pirpok, ko nga mimerr tia-sakuk ko tia-teri kele kalek nga mītra, ko tia-loli lat nga mīmarrerr tia-lep temijpal.

²² Ko erpok kele, sete jinibb san orongwos pujongjungi norro nga mimerr van renge botel nga mītra nga marloli nevlu nanikot e. Poro pirpok, ko norro nga mimerr tut, tuloli nevlu nanikot nga mītra tirreren ko tiap rrerssi, suri etra pēlak. Ko norro timejivjiv tisij, ko nevlu nanikot kele tisij. Pirpel ko, norro nga mimerr parlingi ko wor renge nevlu nani nga mimerr mimalum mīrres."

Jinibb se Iesu nir arsesri wene wit renge nabong ne Sapat

²³ Mian ko Iesu evel otvi naut ne wit san renge nabong ne Sapat. Eptevi jinibb sen nir, ko jinibb sen nir artipatun arsesri wene wit nir ko arlain arurruro surseler.

²⁴ Ko Parasi sopor arlesi, ko arwerai tevi ni, arwera "Kuplesi ta! Nir arloli nanu nga sete mumomsawos renge nabong ne Sapat ko!"

²⁵ Ko ni owra lweni tevir, owra "Aro, ejki ma, ko rreknga ma kami sete kameve renge Naul On, nanu nga Numal Devet muloli daron nga nanen ser mijkie, numer mījadi ni ko nir nga marlik tevi ni?

²⁶ Ni ean renge Naim On se Atua daron nga Apiata mivi batu jinibb ne sulsulen, ko ela niv nga sete erres renge jinibb nawon parurroi, evi kis bbong se jinibb ne sulsulen ko; ko orroi, ko ni elai kele tevi nir nga marlik tevi ni arurroi kele."

²⁷ Ko Iesu ewer oti nale sen vajin tevir, owra "Atua elngi Sapat nga pīla se jinibb, sete elngi jinibb nga pīla se Sapat, ejki!

²⁸ Ko niko erpok ko inu Jinibb Mawos nuvi Numal ne Sapat."

3

Iesu ete nevre jinibb san nga mīkati emetet luwi

¹ Iesu olwi kele evan renge naim ne loten. Ko renge loloiim ne loten nen, jinibb san nga nevren mīkati elik rengeng.

² Ko Parasi sopor armeteni suri ni, poro nga ni puloli mīr nga nevren mīkati nen pīrres renge nabong ne Sapat; ko ngok nir partor sweri sel san nga parevei ni pian re kot suri.

³ Ko ni owrai tevi mīr nga nevren devjen mīkati nga, owra "Kupini ta iel, kuptur womu iel."

⁴ Ko ni owrai tevi nir, owra "Renge devjen ne nale nesesreien, erres nga parloli nanu nga mīrres renge nabong ne Sapat? Rrek poro pijki, parloli pīsij? Erres nga parloli jinibb san pīrres luwi re nabong ne Sapat? Rrek poro pijki, ko parllokloski jinibb rrek!" Ko nir armurrong.

5 Ko Iesu vajin oklu rrale nir jijle nga martur rrale ni, ko ololarsir ko ornge esij, suri nolor eterter elep erpe nevöt. Ko owrai tevi mér nga nevren mīkati, owra "Kuþete ta nevrem pimetet." Ko ni ete nevren emetet erres luwi.

6 Ko Parasi nen nir arivare vini vare e, ko arsaro ngavilvilsen aran arkorti tevi jinibb se Erot nir. Ewretun Parasi nir ko jinibb se Erot nir tetajer orok-lololarsi lweni nuru, ko arlik lat sansan vajin, ko arsupsuþe suri parevji pini Iesu pirpese.

Delung elep arvitu suri Iesu

7-8 Iesu eptevi jinibb sen nir, arjubbul luwi kele van renge nuwito ne Galili e ngalu. Ko delung nga delung nga milep nga marunge nanu nga marlelep nga ni mok-lolir arinini jin ko arvijuri, nir ne Galili ko nir ne Jutia ko nir ne Jerusalem ko nir ne Itumia, ko nir ne devjen nga muto roroni van Jortan e, ko rrale Taea ko Saeton.

9 Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir nga parwer totoni ngarr drrav san putu terai ni, suri delung elep þelak, ko tarlilji ni.

10 Ko ni ololi nir elep pa arres luwi, ko niko nir elep nga marmesi artontonir parini mori arlliji Iesu, arwera parjipari.

11 Ko nemín nga marsij nir, daron nga marlesi ni e ko arwajenir van ngatan renge non, ko arkail van mare arwera "Nik kuvi Atua Natun!"

12 Ko ni otortorir, ko ewer orer eterter nga sete parwowra tweni ni tevi jinibb nir parongwose, pijki.

Iesu otobbtobbue jinibb sen nir esngavöl drromon eru (12)

13 Mian ko Iesu otongsa tevi jinibb sen þetþeti nir van renge botwen nga muwu mare milep san. Ko renge marongan se ni, ni everus nir esngavöl drromon eru (12) arini mori jin, ko otobbtobbue nir.

14 Ko ni everuse nir arwaji aposol, nga parok-pitevi ni, ko ngok pok-konir parok-an parok-werwer.

15 Ela derteren tevir nga parok-oji tweni nemín nga marsij nir nga marok-sisilji jinibb nir parivare.

16 Jinibb nen nir niser le ngel: Saemon nga ni mīlngi kele nisen san miwajie Pita,

17 ko James nga Sepeti natun, ko tasin wor Jon, nga ni mīlngi kele nise nuru morwajie Boanejes, nga muwra puwra natu belver (suri orivi jinibb nga morok-verver).

18 Ko Antru ko Pilip ko Bartolemu ko Matiu ko Tomas ko James nga natu Alpus ko Tateas ko Saemon ne Selote (ngok evi pati se lartul nga marmerreni parwirre mīri Rom nir),

19 ko Jutas ne Iskariot nga vitunen pia-tekai kerasi Iesu van renge mijen.

Jinibb sopor arwera Iesu ok-loli majingen sen renge derteren se Demij

20 Iesu olwi kele vini renge naim se Pita e. Ko delung elep kele arini korti kele jin, ko ngok ololi setete daron ser otoe, erpok kele re daron ne nanen kele.

21 Ko metka sen arunge, ko arivel tweni parlesi lweni ni; suri jinibb sopor arwera ni elengleng.

22 Ko jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien sopor arivel renge Jerusalem e vini, ko arwera "Belsipa ko, numal se demij nir, ok-pitpitvevi ni nga mok-oji tweni nemín nga marsij marok-ivare ngok."

23 Ko ni everus nir arini jin mori, ko ni owra nale rrongrrongvi sopor tevir, owra "Demij puoju lweni ni pirpese?"

24 Ko poro batun vanu san ſiteri wukari ſieru e, ko pulolarsi lweni, ko ſitre lweni, batun vanu nen setete mia-tur!

25 Ko poro metka san ſiteri wukari ſieru e ko pulolarsi lweni, ko ſitre lweni, metka nen sete orongwos ſilik ſirres.

26 Ko erpok kele, sete Demij orongwos putur imare ſitre lweni ni lweni ko ſiteri wukari ſieru e pirpe nga kami kamwerai ngok, suri poro puloli pirkop, ko sete orongwos putur te, suri evan pa renge bongsin ko osuw.

27 Ko erpel ma le: sete jinibb san orongwoſe pian renge naim se jinibb nga derteren sen mutoe san, ko pulokloksi joron, ejki. Womujnen ni pila dil ko piſre totoni m̄er nga derteren sen mutoe ngok ko wor, ko ngok orongwos pia-lokloksi joro m̄ernen ko vajin. Niko inu nuloli tevi Demij renge derteren se Nem̄in On ko.

28 Ko kaprunge nanu kele san: Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, jinibb nir Atua ſitlasi tweni nololien ser nir ko nale nga marsij ser kele nir nga marok-rij melmelas renger.

29 Ko poro san ſirij melmelas ko pusopſoſe Nem̄in On, ngok netlasien nen ejki rres nawone. Ni on renge nololien nga puto tuwi ngok vini.”

30 Owrai erpok suri nga nir arwera nem̄in nga m̄isij eptevi ni.

31 Mian ko Iesu tasin nir ko tasu sen arivel ko arini ie; ko artur vare, ko arkoni jinibb san evan piveruse loloiim.

32 Ko delung elep arlik rralle ni. Ko arwerai tevi ni, arwera “Kuplesi tasu som ko tasim nir artur ngel vare, arpej nik, arwera parlesim.”

33 Ko ni owra lweni tevi nir, owra “Isi evi tasu suk ko isi arivi tasik nir?”

34 Ko ni oklu emteni nir nga marlik rralle ni, ko owrai tevir, owra “Kaplesi tasu suk ko tasik nir, nir le ngel!”

35 Isi nga puloli marongen se Atua, m̄ernen ko evi tasik ko jojik ko tasu suk.”

4

Nale rrongrrongvi ne m̄er nga mok-jijreni jelangin

1 Ko Iesu evisviseni kele jinibb nir renge jeli nuwito ngalu, ko delung elep nga elep arini korti jin. Ko ni esa asi van renge drrav san e ko esakel rengen. Ko jinibb sen nir arsoni tweni drrav, esal van ngalngalu sopon, ko delung jile nir arlik jer ngaut renge jeli nuwito.

2 Ko ni evisvisenir e nanu elep renge nale rrongrrongvi. Ko owrai tevir renge nale rrongrrongvi sen, owra

3 “Kaprunge ta. Jinibb san nga mok-jijreni jelangin evel van nga ſijijreni jelangin.

4 Ko daron nga mok-jijreni jelangin e mirpok, ko sopor arwij asi van renge dan ne sel e, ko numön arow vini ko artasi twenir.

5 Ko sopor kele arwij asi van renge dan ne jerev e, lat nga dan sete mimtul rengen. Ko aretiv pelari ngavilvilsen, suri dan sete emtul.

6 Mian ko daron nga nial mivini muwosput mare e, ko armeli, suri laper ejkie, ko armaob.

7 Ko sopor kele arwij asi van renge lolo moku e; ko moku armaur imare ko arejal tevtvnir, ko sete arongwos parwen.

8 Ko sopor ma sete arwij lingi dan nga m̄irres nen, armatur jer rengen, ko aretiv, armaur, ko arwen. Sopor wener ejpari ngavöl itul (30), ko sopor wener ejpari ngavöl ouwon (60), ko sopor wener ejpari ongut vesan (100).”

9 Ko ni owrai tevir, owra “Isi nga boron otoe, purnge re nolo boron!”

Iesu owra tweni suri sev nga ni mok-visviseni jinibb nir renge nale rrongrrongvi

10 Ko renge daron nga Iesu mīsan vajin e, ko lartul nga marlik tevi ni ko jinibb sen wor nir esngavöl drromon eru arsusı nale rrongrrongvi nen nir tevi ni.

11 Ko ni owrai tevir, owra “Kami ko ma, Atua elai momsawos nanu nga marto silveni renge batun vanu sen tevi kami. Ko nir nga marlik renge vare nir, nanu jile arlai tevir renge nale rrongrrongvi.

12 Niko Naul On owrai owra ‘parlesi ko parlesi lululweni, ko sete parlesi wose. Parunge ko parunge lululweni, ko sete parongwose. Suri nololoterter ko armusus nolol pulululwi, ko arwera ‘Rratrongwose ko rratmetutu, ko rratrieni lweni nolorr tululwi, ko Atua titlasi tweni nololien se kerr suri!’”

13 Ko ni owrai tevir, owra “Kami kamrrerrlenge nale rrongrrongvi nga mowrai ngok ko? Ko poro pirpok ko poro nga bowra nale rrongrrongvi mīnij kele sopor, ko kami kaprongwose pirpese?

14 Mer nga mok-jijreni jelangin ngok, erpe mīr nga mok-werwer renge nale se Atua ko.

15 Dan ne sel osorsan tevi nir nga ngel le, nga marunge nale se Atua ko marloli nolol mīterter nga marmusus parunge ko parlingi renge nolol. Niko muloli ngavilvilsen Demij mivini mīteseni luwe nale se Atua renge nolol.

16 Ko dan ne jerev erpe nir nga ngel le, nga marunge nale se Atua nga mivitan, ko arir lengleng e ko arlai ngavilvilsen.

17 Ko laþer sete artoe renge nolol; arlik beblen bbong, mian ko daron nga nat mīkarkar renger e suri nale ne batun vanu se Atua, ko marojir suri, marloli mīsij tevir suri, ko nolol arvitana arvesane.

18 Ko nir mīnij nen nir arirpe jelangin nga miwij van renge lolo moku. Nir ngel ko arivi lartul nga marmurronge nale,

19 ko arorrmi þelak nanu ne iel ngatan nir, rrek nijor ervei norrorrmien ser, rrek nolol arvenae nanu elep kele. Ko nanu ngok ko nir arejal tevtevní vajin nale ne batun vanu se Atua nga morrongrrongvi re jelangin nga mivitan re nolol, ololi sete wener otoe rrangrag.

20 Ko jelangin sopor nga marvitana renge dan nga mīrres nen e arsorsan tevi nir nga marunge nale ko martori renge nolol, ko arwen. Sopor wener ngavöl itul (30), ko sopor wener ngavöl ouwon (60) ko sopor wener ongut vesan (100). ”

Moron nga martep̄lis ore biles e

21 Ko Iesu owrai kele tevi nir, owra “Daron nga kumla laet vini e, sete orongwos kupla twenie nga kuptawi ore besin e, ko sete orongwos kuplingi renge mīlve maling, ejki. Ko kuplingi ko wor renge milngen mawos.

22 Ko erpok ko, sete nanu san orongwos piteptepi; pian ko pia-to limjer kobbong. Rreknga nanu tama san nga parsilveni puto teptepi, ejki rres nawon! Nanu jile parpelari þētþēti ko wor renge moron.

23 Isi nga boron otoe, purnge re nolo boron!”

24 Ko ni owrai kele tevi nir, owra “Nale ngok nga kamok-murrong nir ngok, kaprrorrmir ko wor, ko kamrongwos kaplain pusorsan tevi nga kamok-þelak mīterter suri. Ko Atua þila norongwosien mare nen kele tevi kami.

25 Mer nga murnge ko murrul totoni, mernen para-lai kele ko wor tevi ni. Ko mér nga murnge ko sete murrul totoni, mernen para-lai tweni jin norongwosien sen beblen nga ni murongwos wowomue pa.”

Nale rrongrrongvi ne jelangin mimra

26 Ko Iesu owrai tevir, owra “Batuun vanu se Atua erpel le. Jinibb san ok-jijreni jelangin renge orsel san.

27 Musuw ko ean vajin elelea nawon, setemun orrorrmi suri renge nutrin ko nutpong, ejki mun. Jelangin etiv pelari esan. Ko emra elep vajin, ko mernen sete orongwose rrangrage suri erpese.

28 Dan esan kobbong ololi ewen. Womujnen elngi nowsen mian ko nevngun, mian ko elngi wenan jile vajin.

29 Ko daron nga wenan mítira mürres mimirr vajin, ko mér nga ela nesip ko ean eta tutweni vajin, suri evi daron ne numös vajin.”

Nale rrongrrongvi ne jelangi nubek

30 Ko Iesu owrai tevi jinibb nir, owra “Kerr purrongrrongvi batun vanu se Atua pirpese? Rreknga renge nale rrongrrongvi sev rraploli piplari limjer pírres rengen?

31 Rraprrongrrongvi pirpel le: Jinibb san ela jelangi nubek san ko orwi. Jelangin nen ewelili nga ewelili jer lingi jelangi nai jijle nir.

32 Ko daron nga murwi jile ko mietiv pelari vajin, ko emra elep van mare e, ko easi pëtpeti nai nga ngok nen nir. Ko emeseksek, rengsin nir arlelep arsalsal van ngasu jer. Ko numön esaut arinini ren, arok-loli menur renge rengsin nir, ko arok-molmol re melven.”^B

Iesu ok-visviseni jinibb nir ko ok-la wor nale rrongrrongvi ko

33 Iesu ela nale rrangrrongvi lele elep kele nga marirpok nir tevi jinibb nir, osorsan tevi nir marongwos parongwose.

34 Ni ok-visviseni nir renge bbong nale rrangrrongvi ko. Ko daron nga Iesu nir jinibb sen kis vajin marsan, ko owra suri nale rrangrrongvi nga nir lat nga marto suri vajin.

Iesu ewer ore ling serser nga mítewut vini

35 Renge nabong nen malum, renge daron nga nat mirivriv vini, ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir owra “Kerr puwlù van renge devje nuwi e.”

36 Ko arivel arlinglingi delung nir artur jer, ko arengeni ni renge drrav eptevir, drrav nga pa ni mísakel ko rengen. Ko drrav mñij kele sopor arpitivi drrav nen.

37 Ko mian ko sete epriv ko ling serser nga milep san etwut vini. Ko daptap arwowosi elep, arututi drrav ko arjivjivi van renge nolon. Ko natung owun elep renge drrav, ko otomori purron.

38 Ko Iesu ematur pareng pa renge batu drrav vitunen, ematur oulele pilo san. Ko jinibb sen arini ko arwuni tweni, arwerai tevi arwera “E, jinibb nevisvisenien, sete kurrorrmi nga kerr rrapmij?”

39 Ko ni emra otur ko ewer ore ling. Ko owrai tevi nuwi owra “Kupmol kupjire pírres!” Ko ling omol omosi evesane, evilvil.

40 Ko ni owrai tevi nir owra “Suri sev nolo kami eririr? Niben i nosurien se kami?”

B 4:32 Erpe iel, Mak orrongrrongvi batun vanu se Atua erpe jelangi mastat; ko suri mastat ejki iel, namlingi nubek, nga puloli mining ne nale se Mak piplari limjer.

⁴¹ Ko nir armetutu lengleng, arij vijvij por arwerwerai tevir arwera "Aro, isi le ngel, nga ling ko nuwi kele morosuri ni?"

5

Iesu oji tweni nemin nga misij san renge mieri Gerasa san

¹ Nir arwolu toku renge devje nuwito momsawos renge sise mieri Gerasa nir.

² Ko daron nga moka-jubbul renge drav e, ko jinibb san nga nemin nga misij misilvi evel pelari renge dubb e nir vini, evel tersele, esewute.

³ Mernen ok-lik pa renge lat nga marok-tivtavin e ko, renge dubb nir. Ko setemun jinibb san orongwose pisre totoni tevi dil nga marterter e nir, ko dil delrrurr kele nir sete arvitere, ejki mun.

⁴ Suri arok-sere totoni tetajer pa nevren ko nuru ko ßelan nuru tevi dil nga marterter e nir ko tevi dil delrrurr nir, ko ok-rrerrerrssir armotot. Ko nikko setemun san derteren sen evtere nga purrul totoni puloli pumu luwi.

⁵ Ko tetajer, renge nutrin ko nutpong kele nir, ni ok-ivel karkar renge dubb nir ko botwen nir ko ok-kikañl ko ok-tevteve nevöt e ni luwi niben nir.

⁶ Ko daron nga milesi Iesu mivel malum ngasu wore vini, ko owlus van jin ejipa ngatan jin.

⁷ Ko ekail van mare temijpal owra "Sev som oto ni le iel, Iesu Atua ne Dromsen Mare Natun? Inu nungonie nik eterter renge Atua, warru sete kuplokloksik!"

⁸ Suri Iesu muwra pa "Nik nemin nga misij, kupivare lingi morok!"

⁹ Ko Iesu osusi tevi, owra "Nik nisem si?" Ko ni owrai tevi ni, owra "Inu nisek ko Delung, suri kem elep."

¹⁰ Ko ni ongoni tevi Iesu eterter, nga ni sete puoji tweni nemin nga marsij nen nir parivel lingi vanu nen.

¹¹ Ko renge ie, nior ßerper nga milep san arok-susung bbong mori jeli botwen nen.

¹² Ko nemin nga marsij nir arngoni tevi Iesu arwera "Kupkoni kem van renge ßerper ngok nir, nga kem nabsilvir."

¹³ Ni elinglingir, ko nemin nga marsij arsil ivivare lingi mér nga, ko arwolu van arsilvi ßerper nir; ko arloli batur arlengleng. Ko ßerper nen nir elep, evi nuvasngavöl varu (2000); ko nir pëtpeti arwolu jubbjubbul mawos nuwito ngatan, ko arow jubbjubbul van renge nuwi, ko arron.

¹⁴ Ko lartul nga marok-uwgani ßerper nen nir arwolu van renge ngaim nga milep ko ngaim, nga wewarrang nen mir, arwerai tevi jinibb nen nir. Ko jinibb nen nir arivel tweni parlesi sev nga miplari ngok pa.

¹⁵ Ko nir arini ji Iesu. Ko arlesi mér nga nemin nga marsij milep marsisilvi nga, norrorrmien sen erres luwi, ko ori sunsun, ko elik malum vajin. Ko armetutu vajin.

¹⁶ Ko nir nga marlesi mawose nanu ngel miplari arsuþe suri erres tevir lat nga muto suri, erpese renge ni nga nemin nga marsij marsisilvi, ko suri kele ßerper nir.

¹⁷ Ko nir aron tertere Iesu arwerai tevi nga ni pivel lingi vanu ser.

¹⁸ Ko daron nga ni mísia luwi renge drav, ko mér nga nemin nga marsij marsisilvi bonevis nga ongoni tevi Iesu nga ni piptevi ni.

¹⁹ Ko Iesu ewer ore owra pijki, ko owrai tevi ni, "Kupluwi van renge naim som e ji metka som nir, ko kupsuþe tevir erpese nga Numal mimrreni nik, ko nanu nga milep nga mulofí tevim."

20 Ko mernen osri sel sen olwi, ko ospuspe vajin limjer renge lat nga marwera Ngaim Esngavöl e, nanu nga milep nen nga Iesu muloli tevi ni. Ngok jinibb jijle daron nga marunge, ko artaole.

Iesu ololi nesevin san nga drran muto m̄isij erres luwi, ko nesenwarreng san emaur luwi kele

21 Iesu esa kele renge drrav ko arwolu pelaot van renge devje nuwito kele e. Ko daron nga marwolu toku e vajin, ko delung nga milep arini korti jin ngalu.

22 Ko renge iok jinibb san nisen Jaeras nga mok-metmete naim ne loten elesi ni ko evini jin, ejipa ngatan renge ūlan.

23 Ko on tertere owra "Natuk nesenwarreng otomori pimij. Wurru nungonim kupini kuplingi nevrem rengen, ko vin wel nen p̄irres luwi!"

24 Ko Iesu eptevi ni nuru oran. Ko delung elep arvijuri suri ni ko arlilji ni.

25 Ko nesevin san nga mesien se nesevin nir muloli tetajer e renge sia esngavöl dromon eru,

26 ko ornge lengleng e esij elep, ewretun elesi dokta elep. Ko olokloksi p̄etpeti nevöt sen, ko setete nanu san erres renge ni, ea-runge lengleng ma esij ko.

27 Ko daron nga murnge vajin nanu nga Iesu mulolir, ko esilvi delung nir vitu ko evini morie, ko ejpari sunsun sen.

28 Suri orrorrmi renge nolon, owra "Poro bbong bejpari bongsi sunsun sen ko ngok inu berres luwi ko pa."

29 Ko daron mawos nga pa mijpari e ko mete drra emes, ko ornge renge niben nga ni erres pa osuw renge mesien sen.

30 Renge daron mawos nen Iesu ornge renge niben nga derteren owl lingi ni, ko erieni ni ko osusi owra "Isi ko mijpari sunsun suk?"

31 Ko jinibb sen nir arwerai tevi, arwera "Po! ko kulesi delung elep arlililjim, ko erpese nik kuwra isi ejparim?"

32 Ko ni okluklu wor emteni rralle nir, owra p̄ilesi isi ko ololi nanu ngel.

33 Ko nesevin nen emtutu ko eririr, orongwose sev nga ni muloli. Ko evini ejipa vitan renge ūla Iesu ko owra weretunen nir tevi.

34 Ko ni owrai tevi viennen, owra "Natuk, nosurien som ololim kumrres. Kupluwi renge demat, kurres ko pa renge mesien som."

35 Daron nga m̄irij malum e ko jinibb sopor arivel renge naim se Jaeras vini, ko arwerai tevi Jaeras arwera "Natum nesenwarreng emij pa osuw. Kupplinglingi Numal, setemun kupvijajeng rengen."

36 Ko Iesu sete ewer suri nale nga marwerai nir, owrai tevi owra "Sete kupmetutu. Sansan kobbong, kuposuri."

37 Ko ni ewer ore jinibb nir sete san pivijuri, sansan kobbong Pita ko Jemes ko Jon, Jemes wor tasin.

38 Ko nir aran vajin renge naim se Jaeras. Ko Iesu elesi nga nir muwun saut, ko arting vijajeng lengleng, arul temijpal van mare.

39 Ko ni evan loloi, ko owrai tevi nir, owra "Erpese kami kamting vijajeng? Nesenwarreng sete emij, ko ematurrwel kobbong."

40 Ko nir arunge erij se lenglengen, ko armen keraji e. Ko ejelir aran vare e, ko elai kis bbong tata ko tasu se nesenwarreng ko nir nga marpitevi ni. Ko ni evan renge lat nga nesenwarreng mimatur ren.

41 Ko orrul totkonni nevre nesenwarreng ko owrai tevi owra "Talita kum," nga muwra mirpel: "Nesenwarreng, nuwrai tevi nik kupmera."

⁴² Ko renge daron mawos nen ko pa nesenwarreng emra, ko evivel. Suri sengavöl ko pa drromon eru. Ko bbösa nga milep elair e.

⁴³ Ko Iesu ewer ore nga sete parwownai nanu ngel tevi jinibb pisan purongwose, pijki. Ko owrai tevir nga parlai nanen sopon tevi vin wel nen purroi.

6

Meri Nasret aroji tweni Iesu

¹ Ko Iesu evel lingi lat nen ko olwi van renge ngaim sen e, ko jinibb sen nir arvijuri suri ni.

² Ko moro nabong ne Sapat minini, ko ni evan renge naim ne loten ko evisviseni jinibb nir rengeñ. Ko nir elep armurrarronge ni, ko bbösa elair e ko arwera "Merel ela norongwosien ngabe le? Ko ok-loli nanu nga marinijnij nawone nir arripese le?"

³ Kerr rramrongwose kobbong, evi metusu, Merri natun, ko tasin Jemes ko Joses, ko Juta, ko Saemon. Ko sete jojin le nir ngel marpitevi kerr?" Ko arong karkare.

⁴ Ko ni owrai tevi nir, owra "Weretunen, propet san arongwos parosuri lat jijle nga mian e. Ko jinibb nga ma renge sisen woswos, ko metka sen nir ko niaken sen nir sete mara-osuri ūlak. Nanu ngok sete erres."

⁵ Ko ni sete orongwos puloli nanu san ie. Elngi bbong nevren renge nir nga marmesi evis ko, ololi arres luwi.

⁶ Ko ni etaole nga sete marosuri. Ko evel evisviseni jinibb nir rrake vanu nen ngaim nen nir.

Iesu okoni jinibb sen nir esngavöl drromon eru aran arwerwer

⁷ Ko Iesu everus jinibb sen esngavöl drromon eru arini jin, ko elai derteren tevir nga paroji tweni nemin nga marsij nir. Ko ni okoni tweni nir ererwi arivel.

⁸ Ko ni ever orer, owra "Sete kaptori nanu pisan renge niveles se kami renge sel, pijki, niv pijki, narr pijki, ko nevöt pijki renge baos kele. Sansan kobbong, kaptori nejipip pisansan.

⁹ Ko kaprae but se kami, ko sete kapuri sunsun ūlak."

¹⁰ Ko ni owrai kele tevir owra "Naim ngabe nga kami kapan renge womu ko parevei kami, kaplik ko pa rengen pijpari daron nga kapa-ivel lingi naim nen.

¹¹ Ko poro renge ngaim san jinibb nen nolot ūlak, sete parunge kami nga parevei kami van jir, ko ngok, daron nga kapa-ivel lingi ie, erres kapwirrwirrileni tweni maw nga muto re but se kami renge meter nga parlesi, pisensi tevir nga marlolli muisik."

¹² Ko nir arivel lingi, aran arwerwer tevi jinibb nir nga nolot pulululwi.

¹³ Ko aroji tweni nemin nga marsij elep arivare renge jinibb nir, ko arjivi oel van renge nir elep nga marmesi, ko arlolir arres luwi.

Numal Erot Antipas ospe suri Iesu

¹⁴ Ko Numal Erot Antipas ornge marsupe Iesu, suri nisen jinibb jile arunge. Ko nir sopor arwera "Jon Baptae ko otur imare luwi renge mijen, ko ngok niko majingen nga marlelep ngok arimare renge ni, ko ololi nanu nga marinijnij nawon ngok e nir."

¹⁵ Ko jinibb sopor kele arwera "Ni evi Elaeja," ko nir sopor kele arwera "Ni evi propet ko, erpe propet ne tuwi san."

16 Ko Erot daron nga murnge ko owra “Rrek Jon ko nga inu m̄eta otvi batun, otur imare luwi kele renge mijen kele!”

Mijen se Jon Baptaeſ

17 Ko Erot Antipas bonevis pa okoni jinibb san evan orrul totoni Jon ko esre totoni elngi renge naim ne nekaien, suri marongen se Erotias nesevin se tuwan Pilip. Suri ni etkai luwe vinnen,

18 ko Jon owrai tevi Erot, owra “Sete erres nga nik kuptekai luwe nesen se tuwam.”

19 Niko Erotias esij lengleng tevi Jon, emrreni parevji pini. Ko Erot ewer ore,

20 suri emtutue Jon; orongwose nga ni evi jinibb san nga m̄irres, evi jinibb on. Ko emetmete ni erres renge naim ne nekaien. Ko daron nga murnge nale sen, ko eir kobbong renge purnge, ko ornge esij lengleng kele, suri ololi nanu elep.

21 Ko mian ko nabong mawos se Erot evini nga ni puloli dabbuen renge nga ni m̄iaak e. Puloli tevi numal sen nir, ko batu jinibb nuval nir, ko batu jinibb ne Galili nir. Ko renge daron nen, Erotias elesi evi daron san nga m̄irres se ni.

22 Ko okoni natun nesen m̄elakel evini loloiim ko esew. Ko Erot ko lartul nga marlik tevi renge nanen marlesi, ko arlesi erres ſ̄elak. Ko numal Erot owrai limjer tevi vinnen owra “Kupngoni tevik isev nga nik kumrreni ko inu ſ̄elai tevim!”

23 Ko ni ojuji lengleng mare ko owrai tevi vinnen owra “Isev tama san nga poro kupngoni tevik, ſ̄elai tevim; poro pivi devje vanu suk, ko ſ̄elai ko wor tevim.”

24 Ko ni ean vare ko osusi tevi tasu sen, owra “Bongoni sev le?” Ko tasu sen owra lweni tevi owra “Kupngoni batu Jon Baptaeſ.”

25 Vinnen ewit olwi evel mawose numal ko ongoni tevi owra “Numrreni nik kupla Jon Baptaeſ batun tevik renge narov.”

26 Ko numal orrorrm̄i elep suri sev nga ni mimarong pa rengen. Ko suri muloli pa rijrijen sen rengen, ko suri kele nir nga marlik tevi renge nanen nga maraan, nir jile arunge, ngok setemun orongwos pumusus.

27 Ko ni owrai tevi jinibb sen san pian renge naim ne nekaien ko p̄ita otvi batu Jon, ko p̄ila lweni vini. Ko m̄ernen evan, eta otvi jile,

28 ko esale lweni renge narov vini. Ko elai tevi nesenwarreng, ko nesenwarreng esale elai tevi tasu sen.

29 Ko daron nga Jon jinibb sen nir marunge, ko aran arwosi niben, aran artevni renge dubb.

Iesu owngani jinibb evi nuvasngavöl nuvalim (5000)

30 Jinibb se Iesu nir arlulwi vini arlik korti ji Iesu, ko arsuþe suri nanu jijle tevi ni sev nga marlolir, ko sev nga marvisviseni tevi jinibb nir.

31 Ko ni owrai tevir, owra “Kami kis kobbong kapini, kappitevik kerr pian renge lolo merwer e, ko kapmosi sопон.” Suri iok jinibb arinini jir ko arlululwi, ko ololi setete daron ser otoe, erpok kele re daron ne nanen kele.

32 Ko nir aran renge drrav e arsa rengen, ko arwolu silveni tweni bbong lat san nga miví lolo merwer.

33 Ko jinibb ne ngaim nen nir arlesir daron nga marwolu e. Ko nir elep arlesi woser, ko arwolu orer kali ngaut e, ko arwowomu renge nir renge lat nen.

³⁴ Ko Iesu nir jinibb sen arwolu toku; ko ni ojubbul, ko elesi delung nga milep nga milep marlik pa. Ko orrorrmii lenglengle nir, suri arirpe sipsip nga jinibb nga muwowomue nir mijkie. Ko ni etipatun evisvisenir e nanu elep.

³⁵ Ko mian ko nat nga mirivriv evini vajin. Ko jinibb sen nir arini jin ko arwerai tevi ni, arwera "Iel evi lolo merwer le, ko nial otomori pa piwaj pini.

³⁶ Kupkoni tweni nir parivel paran renge ngaim nga marlelep nir ko nga wewarreng nir nga ngok nir, ko nir lweni wor parwuli niv, suri nanen nga parurroi ejki."

³⁷ Ko ni owrai lweni tevir, owra "Kami ko kapla nanen tevir parurroi." Ko nir arwera lweni tevi, arwera "Ai, merre nevöt ko! Poro pirpok kem nabani nabwuli niv e nevöt selva pungut pivaru (200) ko nablai tevir parurroi?"

³⁸ Ko ni owrai tevir, owra "Ko kami kamtori niv evis? Kapan ta kaplesi." Ko nir aran arlesi, ko arluwi ko arwera "Namtori elim, ko nai eru."

³⁹ Ko ni owrai tevir nga parloli jinibb nir parlik ngatan renge mösmös nga miejejen, pivi meling pievis e.

⁴⁰ Ko nir arloli arlik vivöngsur renge meling nir. Meling sopor ongut vesan (100) rengen ko sopor ngavöl elelmi (50) renger.

⁴¹ Ko ni ela niv nga elim nga ko ela nai nga eru nga ko esarrerr imare emteni melrin, ko olot erij erres surir. Ko obbri otvi niv mir, ko elai tevi jinibb sen nir, ko nir arlai tevi jinibb nir. Ko ololi kele erpok renge nai.

⁴² Ko nir jijle arurroi ko nir jijle arup.

⁴³ Ko jinibb sen nir arsere lweni bebjie niv nga marurro linglingir ko nai nga marurro linglingir van renge narr esngavöl drromon eru arwun saut er.

⁴⁴ Ko jinibb nga marurroi niv nen nir, nir evi nuvasngavöl nuvalim (5000) totoklai.

Iesu evel renge nuwito nga milep

⁴⁵ Ko Iesu ololi jinibb sen nir arsa van renge drrav parwowomu van renge devje nuwi e renge ngaim ne Betsaeta, daron nga ni pukoni tweni jinibb nir parivel e.

⁴⁶ Vitunen renge mukoni tweni jile nir marivel e, ko ni esan vajin evel otongsa van renge botwen nga pulot.

⁴⁷ Mian ko nat nga mirivriv e vini vajin, ko drrav esal ko pa renge liven mesa renge nuwito. Ko ni esan elik jer ngaut.

⁴⁸ Ko elesi nga nir marsu marunge mísij, suri arsu tere ling. Ko mian ko nat otomori písal pírin, ko evan jir, evel renge nuwi. Mian ko evini mori jir, ko ololi erpe owra píasie nir.

⁴⁹ Ko daron nga nir marlesi nga mivel renge drru nuwi mare, ko orrorrmii rreknga evi nemin san, ko arkail lengleng van mare.

⁵⁰ Nir jijle arlesi ko nolot opotpote elep. Ko ni esaro ngavilvilsen erij tevir, owra "Inu lebbong, nolo kami pírres! Sete kapmetutu."

⁵¹ Ko ni esa van mare renge drrav jir, ko ling omol evesane. Ngok ololi bbösa ela nir e elep.

⁵² Suri sete arongwose suri nanu nga mǐnijnij nawone nga Iesu muloli re devjen ne niv, norrorrmien ser sete otoe.

Iesu ololi jinibb nga renge Genesaret sopor arres luwi

⁵³ Ko nir arwolu pelaot kele arini renge vanu ne Genesaret e renge devje nuwito e, ko arile tononi drrav renge lat nen.

⁵⁴ Ko daron nga maroka-jubbjubbul renge drav, ko jinibb nga ie nir ngavilvil arlesi wose Iesu, ko arini jin. Ko ni ololi nir elep arres luwi.

⁵⁵ Ko jinibb nir arwolu p̄etp̄eti renge vanu nen, ko arwosi nir nga marmesi renge maling ser vini jin renge ngabe nga ni m̄ilik e.

⁵⁶ Ko ngabe nga ni mian rengen, renge ngaim nga welili rreknga ngaim nga milep, arwosi nir nga marmesi van renge maket nir, ko arngoni tevi nga poro bbong parjipari bongsi sunsun sen. Ko nir jijle nga marjipari arres luwi.

Jinibb nga marlelep renge m̄eri Isrel nir arlolarsi Iesu suri sete mutori murru vanu ser

7

¹ Parasi nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien arivel renge Jerusalem e vini, arini arlik korti ji Iesu.

² Ko nir arlesi nga jinibb sen nir nevrer arrokkitkit nga marurro niv, sete arjejavöл.

³ Parasi ko m̄eri Isrel nir artori murrun ne jejavölen se ūrterwarreng ser nir eterter. Poro sete parjejavöл, ko ngok sete paraan.

⁴ Ko poro parlulwi renge maket vini, ko poro sete parjejavöл ko ngok sete arongwos paraan. Ko nanu elep kele nga martori mirpok, renge marrawe biles minminen ko sospen ko besin ko maling.

⁵ Ko Parasi nen nir ko jinibb ne visvisenien ne nale nesesreien nen nir arsus tevi ni, arwera "Erpese nga nik jinibb som nir sete marvijuri murru ūrterawarreng se kerr nir nga tuwi, ko marurroi niv tevi nevrer nga marrokkitkit?"

⁶ Ko ni owrai tevir, owra "Aesea owrai erres kemkamē suri kami sel se kami eru, nga muwrai mirpel, muwra 'Lartul ngel nir arosuri inu tevi nevlu jingor kobbong, ko nolor oto ngasue inu.

⁷ Arloto nawone inu. Arvisviseni nevisvisenien nga mivi se jinibb bbong.'

⁸ Erpok ko, kami kamlinglingi kurtweni nesesreien se Atua, ko kamtori murrun ne rijen se jinibb kobbong nir eterter."

⁹ Ko ni owrai kele tevir, "Kami kamlinglingi kurtweni jerjere nale nesesreien se Atua, ko kamwera kaptori murrun ne rijen se kami.

¹⁰ Suri Moses owra 'Kuprrorrmi lilane tata som ko tasu som. Mer nga m̄irij m̄isij tevi tata sen rreknga tasu sen sete orongwos pimaur, kaprevji pini ko wor.'

¹¹ Ko kami vajin kamwera 'Poro nanu san nga moro jinibb san p̄ilai tevi tata sen rreknga tasu sen, ko puwra "Ejki, nanu ngel on, ko evi se Atua,"

¹² ko kami kamwera "Ejki, erres kobbong, setemun mia-lai nanu nen tevi tata sen rreknga tasu sen."

¹³ Kamlinglingi kurtweni nale se Atua evi nanu nawon, suri kamtori murrun ne rijen se kami. Ko nanu elep kele nga marirpok nir kamok-p̄elak kamok-lolir."

Nanu nga marloli jinibb murro renge no Atua

¹⁴ Ko ni everus kele delung nir arini jin, ko owrai tevir owra "Kapmur-rarronge inu p̄irres ko kaprunge nanu nga bowrai ngel:

¹⁵ Sete nanu san nga mivel vare e van renge nolo jinibb ololi orro, ejki. Ko nanu nga marpelari ko ma renge nolo jinibb arivi nanu nga marloli jinibb murro.

16 [Poro kami san boron otoe ko purnge re nolo boron!]"C

17 Ko ni evel lingi delung nir ko evini renge loloi e; ko jinibb sen nir arini jin ko arsus i rongornge nale nen tevi ni.

18 Ko ni owrai tevi nir owra "Kami kele kamengleng kamirpe nir? Sete kamrongwose nga nanu nga mivel vare van renge nolo jinibb e sete orongwos puloli purro.

19 Suri sete evan renge nolon, ko evan renge depain kobbong, ko easi tweni." Owrai erpok nga nanen jijle arres kobbong, sete arongwos parwer ore nanen san puon nga jinibb sete purroi.

20 Ko ni owra kele, "Nanu nga ma mivare ko renge nolo jinibb vini, ngok ko ma ololi jinibb orro rengen.

21-22 Suri renge nolo jinibb ko nanu ngel nir marpelpelari, ko norrorrmien nga marsij marivare: Arvevna, arevji pini jinibb, arkerkeris, arwer loklokksi jinibb, arij melmelas ko arsopsope Atua, nolor emrremrreni nanu nir, nolor eleplep, arloli murru lenglengen ser, arloli nolor nga mian mare ūlak. Ko nesevin arloli murru nga martori joror nir nga sete marmomsawos re mete jinibb nir, ko norman ean ji nesevin nga sete evi nesen sen, ko nesevin ean ji norman nga sete evi diwen sen. Ko arloli murrun karkar lele nir nga marsij nir.

23 Nanu nga marsij ngel nir arpelpelari renge nolo jinibb vini vare e, ko nir ko arloli jinibb orro."

Nesenwarreng san, Iesu oji tweni demij rengen eivare

24 Mian ko Iesu evel lingi ie, ko evan renge ngaim nga muto mori Taea san. Ko evan renge loloi nen san, ko sete emrreni san purongwose; owra pisan ūlik. Ko ejki rres nawon, sete orongwos piteptepi.

25 Ko nesenwarreng san, nesevin san natun, nemin nga misij san esisilvi. Ko nesevin nga natun nen ornge nga Iesu ūlik ie; ko esaro ngavilil van jin, ko evan ejipa van ngatan renge ūlan.

26 Vinnen evi nesevin ne vare san, ko eak renge Ponisia, ngaim nga welili ne Siria san. Ko ongoni tevi Iesu nga puoji tweni nemin nga misij nen nga misilvi natun nen, pivare lingi.

27 Ko ni owrai tevi vinnen owra "Nanwarreng paraan parup puwomu, suri sete erres nga parla nanen se bipiwarreng ko parsor tweni tevi guli." Ni ewirr nale ngok mirpok ngok suri tetajer ūri Isrel nir arok-wera "guli" e jinibb ne vare nir.

28 Ko vin nga otuw lweni nale tevi, owra "Erpok ko Numal, ko guli ngok nir nga marmatur renge melve tep ngok nir arok-ururroi bebjie nanen se bipiwarreng sponon!"

29 Ko ni owrai tevi vinnen owra "Suri kumwerai mirpok, ko kupluwi suri sel som, kupiel. Nemin nga misij nen eivare pa lingi natum."

30 Ko daron nga vin nga mulwi vini renge naim sen e, ko elesi nga nemin nga misij eivare lingi pa natun osuw, ko natun erres vajin ematur renge maling.

Iesu ololi jinibb san nga boron muwonwon ko nemen ūikel erres luwi

31 Iesu evel lingi kele Taea ko olwi, ekalie otvi renge Saeton e, evel rrurrrngi renge livō ne Ngaim Esngavōl, olwi vini renge nuwito ne Galili.

³² Ko jinibb sopor arpitevi jinibb san nga mivi borwon ko nemen mikel vini jin. Ko nir arngoni tevi ni nga ni ſilngi nevren renge mernen ko puloli ni pírres luwi.

³³ Ko Iesu eptevi tweni mernen lingi delung nir, ko nuru kis orsan ortur talev. Ko ni ojongroni bbös nevren renge nolo boro mernen, musuw ko evrae kele ni luwi wor nevren ko ejpari mernen nemen e.

³⁴ Musuw, ko eleng raji meten oklu emteni melrin, ko engavsi ko owra "Epata", nga muwra mirpel, "Boram ſiap, ko nemem pimtarup!"

³⁵ Ko mernen boron eap ko orngurnge nanu vajin, ko nanu nga misre totoni nemen emtarup lingi; ko ni erij vajin erres.

³⁶ Ko Iesu ewer orer nga nir sete parwererai nanu ngel tevi jinibb pisan pikji, ewer ore lenglengen e nir wor rengen. Ko nir armerreni lenglenge wor parwowrai, ko arwowrai tweni; arsupsupe vajin elep lengleng.

³⁷ Bbösa nga milep elair ko arwera "Aro, ni ololi nanu elep arres, ololi kele borwon ngel kele nga nemen mikel ngel erres luwi."

8

Iesu ela nanen tevi jinibb evi nuvasngavöl vavij (4000)

¹ Renge nabong nen nir, delung elep nga elep armot rrale Iesu; ko nanu san ejki nga parurroi. Ko Iesu everus jinibb sen nir arini jin ko owrai tevir owra

² "Nurrormi lenglengen e delung ngel nir elep, suri arlik tevik nabong itul le pa, ko sete artori jere mun nanu san nga parurroi.

³ Ko poro bakoni twenir re nga numer mäijir mirpok, ko tara-maob renge sel, suri nir sopon arivel wor ngasu ko vini."

⁴ Ko jinibb sen nir arwerai lweni tevi ni arwera "Po! Nabla niv ngabe le nga pivtere lartul ngel nir parurroi parup e? Suri iel evi lolo merwer le!"

⁵ Ko ni osusi tevi nir owra "Ko kami kamtori niv evis?" Ko nir arwera lweni tevi ni arwera "Mmmm...ebut bböllböl lebbong!"

⁶ Ko ni owrai tevi delung nir owra parlik ngatan renge dan, ko ni ela niv nga ebut nga nir, ko olot owra erres tevi Atua surir. Ko otpoir ko elair tevi jinibb sen nir, ko jinibb sen nir arselsaler van ji jinibb nir.

⁷ Ko nir artori nai nga wowarreng sopor, ko ni erij erres kele suri nai nga nir, ko owrai tevi nir parselsaler kele van ji jinibb nir.

⁸ Ko nir jile arurroi, ko arup. Ko arserser lululweni bebjen nga marjipon van renge narr ebut arwun saut.

⁹ Nir totoklai nga marurroi ejpari nuvasngavöl vavij (4000) spon. Ko ni okoni twenir arivel.

¹⁰ Ko esaro ngavilvil esa renge drrav tevi jinibb sen nir, aran devjen e renge Dalmanuta e.

Parasi sopor armerreni parlesi nelesien pisan

¹¹ Ko Parasi sopor arini ji ni, arwera parrowrrowe ni; arsus i kerkerasi tevi ni, armerreni parlesi nelesien ne melrin san nga ni puloli.

¹² Ko Iesu engavsi lenglengen e ko owra "Erpese dul ngel nir arpej nelesien? Nuwretun nga nuwretun lengleng nuwrai tevi kami, sete maralai nelesien san tevi dul ngel nir."

¹³ Ko ni evel lingir ean kele esa renge drrav aran renge devje nuwito e.

Iesu osur terter tevi jinibb sen nir suri norrorrmien ser sete otoe

¹⁴ Nir armalie parla nanen spon nga partor mas e, artotori suri bbong niv sansan bbölböl renge drav.

¹⁵ Ko Iesu osur terter tevir owra "Kapkulkulu metmet ūirres renge is ne Parasi ko is ne Erot, tulokloksi kami."

¹⁶ Ko nir arwerwera lululweni tevir arwera "Suri kerr sete rramtori niv te, niko muwrai mirpok ngok."

¹⁷ Iesu orongwose norrorrmien ser ko owrai tevir, "Kamok-werwera lululweni kami e sev ko? Suri sev norrorrmien se kami oto re niv bbong, ko sete kamlesi wose, ko sete kamrongwose? Norrorrmien se kami sete otoe?"

¹⁸ Mete kami otoe pa, ko sete kamlesi? Boro kami otoe pa, ko sete kamrunge e?

¹⁹ Renge wosenen nga inu motpoi otvi niv elim tevi nir nuvasngavöl nuvalim, ko kami kamsersere lululweni bebjen nga marjijpon van renge narr evis nga marwun saute?" Ko nir arwera "Esngavöl dromon eru."

²⁰ "Ko renge niv nga ebut nga mälai tevi nir nuvasngavöl vavij, kami kamsersere lululweni bebjen van renge narr evis arwun saute?" Ko nir arwera "Ebut."

²¹ Ko ni owra lweni tevir owra "Ko ngok kami setewor kamrongwose derteren suk?"

Iesu ololi jinibb nga meten murrrorr san erres luwi renge Betsaeta

²² Iesu ko jinibb sen nir arini renge Betsaeta, ko jinibb sopor arpitevi jinibb san nga meten murrrorr vini ji Iesu, ko arngoni ni nga ni pülni nevren renge mären.

²³ Ko ni orrul totkonni metrrorr nen nevren ko eptevi tweni renge ngaim van vare e, ko evrae meten e nolton ko elngi nevren nuru rengen. Ko osusi tevi ni owra "Kuleslesi nanu san?"

²⁴ Ko ni okluklu emteni rräle ni, ko owra "Nulesi jinibb nir, nulesir arirpe duru nai arivel."

²⁵ Ko Iesu elngi kele nevren nuru renge mete metrrorr nen nuru, ko metrrorr emet teretre oklu luwi erres vajin, emteni nanu jidle arres.

²⁶ Ko Iesu owrai tevi ni owra "Kupluwi ko pa van renge naim som e, setemun kupiel limjer re ngaim," ko okoni tweni.

Pita owra tweni nga Iesu evi Kristo

²⁷ Iesu nir jinibb sen nir arivel aran renge ngaim jile ne Sisaria Pilipae nir. Ko renge sel ni osusi tevi jinibb sen nir, owrai tevir, "Jinibb nir arwera inu nuvi isi?"

²⁸ Ko nir arwerai tevi ni, "Sopor arwera Jon Baptae, ko sopor arwera Elaeja, ko sopor arwera propet san."

²⁹ Ko ni osusi tevi nir kele, "Ko kami, kamwera inu nuvi isi?" Pita owra lweni tevi ni, "Nik kuvi Mesaea nen ko, nga namok-tirive."

³⁰ Ko Iesu ewer orer owra "Sete kapwerwerai tevi jinibb pisan, pikki."

Iesu owowrai wowomue tevi jinibb sen nir nga ni pimij ko pia-maur luwi kele renge mijen.

³¹ Iesu etipatun evisviseni jinibb sen nir, owrai tevir nga ni Jinibb Mawos purnge wor ūisij ko renge nanu pilep leng leng. Ko birtewarreng ko batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir parungasi ni, ko parevji pini. Ko nabong ūitul ko pimaur luwi.

³² Ni owrai tweni nale ngel limjer, ko niko Pita eptevi taleve ni ko erij terter tevi ko ewer ore ni.

³³ Ko ni erieni emteni jinibb sen nir, ko otortori Pita ewer ore owra "Kupini renge durek e, nik Demij! Suri nik sete kurrorrmi nanu nga marivi se Atua, kurrorrmi nanu nga marivi se jinibb bbong."

Jinibb se Iesu pimali wor ni lweni

³⁴ Ko Iesu everus jinibb sen nir ko delung nir vini jin, ko owrai tevir owra "Poro jinibb san puwra pivijurik, ni putor ore nanu nga ni bbong mimrreni, ko puwosi nai pelaot sen ko pivijurik.

³⁵ Poro san puwra putor totoni mauren sen, mian ko pia-tor jabble; ko poro nga san pimaronge mauren sen suri mivijuri inu ko suri nospēn nga mīrres, ko mian ko pia-lai vajin mauren nga mīrres.

³⁶ Poro jinibb pisan pīlai pētēti nanu ne iel ngatan ngel nir, ko putor jabble mauren sen pijjiki, ko pīlesi sev ko pīrres rengen?

³⁷ Jinibb pīla isev pīkle lweni mauren sen e?

³⁸ Ko isi san poro pimanune inu ko nale suk renge dul nga muloli karkar nanu nga mīsij ngel, inu kele Jinibb Mawos bemanune ni renge daron nga bea-vini e renge nosrōvien se Tata suk tevi anglo on nir."

9

Iesu niben erieni enij kele e

¹ Ko ni owrai tevi nir owra "Nuwretun nuwrai tevi kami, kami sōpon renge kami nga kamtur ngel setewor kapmij, ko kaplesi batun vanu se Atua pivini tevi derteren nen."

² Nabong ouwon asi osuw, vitunen ko Iesu etka Pita ko Jemes ko Jon arpitevi ni, nir kis arsan artongsa van renge botwen nga muwu van mare jer san. Maran mare vajin, ko ni niben erieni enij kele e renge nir nor.

³ Ko sunsun sen erinrin ow raprap titis leng leng; sete san renge iel ngatan orongwos puloli kalek pisan puow raprap jipari.

⁴ Ko renge ie Elaeja ko Moses orpelari limjer jir ko orjiljilwer tevi ni.

⁵ Ko Pita owrai tevi Iesu owra "Numal, erres kem namlik pa iel! Kem nabloli gorkoraim pītul, san pivi se nik, ko san pivi se Moses, ko san pivi se Elaeja."

⁶ Ni errerrlenge nanu nga puwrai, suri metutuen nga milep elair, armetutu elep.

⁷ Ko mian ko nabor san esal vini ko esalsal ore iok; ko renge nabor nen drelan san eplari rengen, owra "Ngel evi natuk nga memrreni, ko ngok kami kaprunge ni."

⁸ Ngavilvilsen arienir arkulkulu pej; ko setemun arlesi san, ejki mun, Iesu kis vajin esan eptevi nir.

⁹ Ko mian ko renge daron nga marok-jubbul vajin renge botwen vini ngatan e, ko ni ewer orer nga sete parpowra nanu ngel nir nga marlesir ngel tevi jinibb pisan, pian pijpari daron nga Jinibb Mawos pimaur luwi kele renge mijen.

¹⁰ Nir artori totoni nale nga muwrai tevi nir kis ngok, ko nir arsususi lululweni tevi nir, "Owra puwra sev ko nga muwra 'pimaur luwi kele renge mijen'?"

Nir arsupe suri Elaeja

¹¹ Ko nir arsususi tevi Iesu arwera "Jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien arsupe suri arwera Elaeja pivini ko wor puwomu."

12 Ko Iesu owra "Ewretun Elaeja pivini ko wor puwomu ko puloli nanu jijle parto pîrres puwomu. Ko erpese le maruli suri Jinibb Mawos nga nolor pijebreni ni ko ni purnge pîsij renge nanu pilep?

13 Ko inu nuwretun nuwrai tevi kami, Elaeja evini pa osuw, ko nir arloli nanu nga marmerreni tevi ni osorsan tevi nga maruli suri ni e."

Iesu oji tweni demij san renge bipiwarreng san

14 Ko daron nga marluwi vajin vini ji jinibb se Iesu e sopor nen nir, ko arlesi nga delung nga milep martur rraler, ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien marok-susi rongornge nanu sponen tevir.

15 Ko ngavilvilsen daron nga delung markulu sweri ni ko bbösa nga milep elair e, ko arwolu ore aran jin.

16 Ko ni osusi tevi nir owra "Ko kami kamok-susi rongornge sev ko tevi nir iok?"

17 Ko nir san nga renge delung ngok owrai tevi ni, "Numal, nuptevi natuk le ngel pivinuk jim. Nemîn nga mîsij esisilvi ko evi nabbut, sete erij.

18 Ko ngabe nga poro piptevi van e ko evivivrrule ko osurrngoni temijpale, ko melabbsen eplari renge jingon, ko orrliw ko erivtet ko aji nisen. Ko nuwrai tevi jinibb som nir nga nir paroji tweni, ko sete arongwos parloli."

19 Ko Iesu owrai tevir owra "Kami dul ngel sete kamosuri ko! Beptevi kami pijpari seveling? Bornge pîsij suri kami pijpari seveling? Kaptekai ni pivini jik!"

20 Ko nir arpitevi ni vini jin. Ko moka-lesi Iesu ko nemîn nga mîsij evivrrule mîer wel nen, ko ewajeni ngatan renge dan elilawij, melabbsen eplari renge jingon.

21 Ko Iesu osusi tevi tata se mîer wel nen owra "Seveling le pa nanu ngel mivini rengen?" Ko ni owra "Renge daron nga mivi malum bipi e ko.

22 Ko momori ok-wajeni van renge nabb ko renge nuwi, owra pok-tor pini. Ko poro nga nik kuprrormi kem, ko kurongwos kuploli nanu pisan, kupla se kem!"

23 Iesu owrai tevi mîernen, "E, kuwrai kuwra 'Poro nik kurongwos kuploli,' ko sete oto iok ko. Oto wor re nik nosurien som ko. Suri poro kuposuri, ko nanu jijle armalam kobbong renge mîer nga muosuri."

24 Ko tata se bipiwarreng esaro ngavilvilsen ekail owra "Nuosuri, kupla se inu nga sete mosuri!"

25 Ko daron nga Iesu mîlesi delung marwolwolu vini korti, ko ewer ore nemîn nga mîsij, osur terter tevi ni owra "Nik nemîn ne nabbut ko borwon, kupivare lingi ni, ko sete kupsilvi ni kele!"

26 Ko nemîn nga mîsij ekail leng leng, ko evirvireni mîer wel nen elep, ko esil ivare rengen. Ko mîer wel nen erpe mimij pa, ololi jinibb elep arwera "O, emij pa!"

27 Ko Iesu ervei nevren, ko esa rajî imare, ko mîer wel nen otur imare.

28 Mian ko daron nga mivini vajin renge naim e, ko jinibb sen nir arsusilveni tevi ni arwera "Erpese nga kem sete namrongwose naboji tweni?"

29 Ko ni owra lweni tevir owra "Nemîn nga mirpel ngel, eterter leng lengen nga pivivare. Sansan kobbong, renge verusen."

Iesu owra lweni kele tevir nga ni pimij ko wor

30 Ko nir arivel lingi lat nen, ko arivel otvi renge vanu ne Galili. Ko Iesu sete emrreni nga san purongwose.

³¹ Ko ni evisviseni jinibb sen nir, owrai tevir owra "Jinibb Mawos partekai van renge nevre jinibb nir ko parevji pimij. Ko vitunen renge daron nga marevji mimij e ko nabong p̄itolin vajin, ko ni pia-maur luwi kele."

³² Ko nir arrelenge nale nga muwrai ngok, ko armetutue nga parsusi lweni tevi ni.

Isi pivi jinibb nga milep jer nen renge nir

³³ Ko nir arini renge Kapaneam, ko aran arlik renge naim se Pita. Ko ni osusi tevi nir owra "Kami kamok-rij latlat lululweni kami renge sel ngok. Suri sev ko?"

³⁴ Ko nir armurrarrong, suri nir arok-rij latlat lululweni tevi nir renge sel suri isi pivi jinibb nga milep jer renge nir.

³⁵ Ko ni esakel ngatan ko everus jinibb sen nen nir esngavöl drromon eru arini jin. Ko owrai tevir, "Poro jinibb pisan puwra pivi jinibb nga milep jer nen, ko ngok ni pia-ivi jinibb nga welili jer nen, pia-ivi jinibb ne majingen ser."

³⁶ Ko ni etkai bipiwarreng nga welili san ko elngi elik renge liven renge nir, ko owosi esale renge nevren nuru ko owrai tevir owra

³⁷ "Isi nga p̄itkai bipiwarreng nga welili san nga mirpel ngel vini jin renge inu nisek, ko ngok erpe ni etkai inu ko pa. Ko isi nga m̄itkai inu, erpe sete etkai inu ko, ko etkai ni nga mukoni inu ko."

Mer nga sete m̄itre kerr, ni evi kerrkerr ko

³⁸ Ko Jon owrai tevi owra "Numal, namlesi jinibb san oji tweni demij renge ník nisem, ko namwer ore, suri nga ni sete evijuri kerr."

³⁹ Ko Iesu owrai tevi nir owra "Sete kapwer ore ni. Suri sete jinibb san orongwos puloli majingen nga milep renge inu nisek ko putur imare vajin ko p̄irij p̄isij tevi inu.

⁴⁰ Mer nga sete m̄itre kerr, ni evi kerrkerr ko san.

⁴¹ Nuwretun nuwrai tevi kami, Isi nga p̄ilai bbong biles nuwi wel san tevi kami kapmini suri kami kamivi se inu Mesaea, m̄ernen setete mia-tor jabble nowlin.

Nanu nga marongwos parloli jinibb parjilaklak

⁴² "Ko isi san poro puloli bipiwarreng nga ngel nga muosurik ngel san p̄ijilaklak, erres p̄elak poro m̄ernen parruloni nevöt nga milep temijpal san renge nowen ko parjuröni renge dis mot.

⁴³ Ko poro nevrem pulolim kupjilaklak, kuptai otvi; puloli p̄irres p̄elak nga kupasi van re mauren, p̄iasie nga nevrem korti nuru nga pulolim kupon renge lat ne nejikkien, renge nabb nga sete san orongwos pivsi pini.

⁴⁴ [Naulwij ne lat nen sete arongwos parmij ko nabb nen sete arongwos parvisi pini.]D

⁴⁵ Ko poro ūlam pulolim kupjilaklak, kuptai otvi; puloli p̄irres p̄elak nga kupasi van re mauren, p̄iasie nga ūlam korti nuru nga pulolim kupon renge lat ne nejikkien, renge nabb nga sete san orongwos pivsi pini.

⁴⁶ [Naulwij ne lat nen sete arongwos parmij ko nabb nen sete arongwos parvisi pini.]E

D 9:44 Nale nga muto re nolo [], rrek sete Mak oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopí san ne naul ngel. E 9:46 Nale nga muto re nolo [], rrek sete Mak oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopí san ne naul ngel.

47 Ko poro metem pulolim kupjilaklak, kupwirr tweni; puloli ūirres rengem nga kupsilvi batun vanu se Atua tevi metem pisansan, ūiasie nga metem korti nuru nga pulolim kupaŋ renge lat ne nejikien renge nabb nga sete san orongwos pivi pini.

48 Naulwij ne lat nen sete arongwos parmij ko nabb nen sete arongwos parvisi pini.

49 Jinibb jijle Atua purrowrrow nir renge nabb, pusorsan tevi marsuli lesi nevöt mot.^F Poro nga mīsij, ko nabb ūiani pivi niavin. Ko poro nga mīrres, sete nabb orongwos ūiani lokloksi. Erpok kele marlingi sol renge nanen nga parunge lesi dilten, dilten erres, rreknga esij.

50 Sol erres, ko poro nga sol dilten nga mimelmel pusuw rengen, ko parloli pimelmel luwi pirpese? Kaptori sol renge nolo kami, ko kaploli demat tevi kami sisamis luwi.”

10

Iesu erij tevir owra sete erres jinibb ūilinglingi kurtweni nesevin sen

1 Ko Iesu otur imare evel lingi lat nen, ko evini renge vanu ne Jutia renge devjen nga muto roroni van renge Jortan e. Ko delung elep kele arini korti jin, ko ni evivisenir kele erpe nga momori mok-loli pa.

2 Ko renge ie Parasi sopor arini jin arwera parrowrrowe ni. Ko arsus tevi ni arwera “Erpese, renge nale nesesreien evi nanu nga mīrres nga jinibb ūilinglingi kurtweni nesevin sen?”

3 Ko ni owrai lweni tevir owra “Ko Moses owra sev ko tevi kami?”

4 Ko nir arwera lweni tevi ni arwera “Moses owra jinibb puli naul nga pukur tweni nesevin sen ko ūilai tevi, ko ūilngi kurtweni vajin.”

5 Ko Iesu owrai lweni tevir, “Suri nolo kami nga mīterter ko, niko muloli Moses muli nale nesesreien ngel nga puwomue kami.

6 Ko renge womu jer mītipatun, Atua ololi iel ngatan ko nanu jile, ko ‘ololi jinibb eru, norman san ko nesevin san.

7 Ko ngok niko suri mirpel ngel ko, norman pivel lingi tata sen ko tasu sen, pian vajin pipitevi nesevin sen.

8 Nuru nga eru ngok porivi vajin niben sansan ko metka sansan.’ Ko ngok niko nuru setemun orivi eru, ko orivi vajin niben sansan ko metka sansan.

9 Sev nga Atua mijipteni kortoni nuru, sete erres jinibb san ūila tweni kele.”

10 Daron nga marlik vajin loloiim ko jinibb sen nir arsus tevi lweni kele nanu nga tevi ni.

11 Ko ni owrai tevir, “Poro isi san ūilngi kurtweni nesen sen ko ūilesi kele nesevin mīnij kele san, ngok olokloksi lenglengen e nesevin sen nga womu, ololi butterter sen tevi.

12 Ko poro nesevin ūilngi kurtweni diwen sen ūilik kele ji jinibb mīnij san, ni kele ololi kobbong erpok, olokloksi diwen sen.”

Iesu erij erres suri bipiwarreng nir

13 Ko jinibb sopor arpitevi bipiwarreng sopor vini ji Iesu nga ni ūilngi nevren renger. Ko jinibb sen niř artortori niř nga marpitevi niř vini.

14 Ko daron nga Iesu mīlesi e ko ololar lengleng, ko owrai tevir, “Kaplinglingi bipiwarreng parini jik, sete kapwer orer te. Suri batun vanu se Atua evi se nir nga nolor marirpe bipiwarreng ngok nir.

F 9:49 Erpe iel, Mak ospe sol, ko namlingi nevöt mot nga puloli mining ne nale sen piplari pīmerer.

15 Nuwretun nuwrai tevi kami, m̄er nga sete puloli nolon pivini pirpe bipiwarreng, ni sete orongwos pia-van renge batun vanu se Atua.”

16 Ko ni erake totoni bipiwarreng nen nir, ko elngi nevren renger, ko erij erres surir.

Jinibb nga joron milep san emrreni pila mauren nga sete pusuw

17 Ko daron nga mivel suri sel, ko jinibb san owlu van jin, ko ejipa jin ngatan, ko osusi tevi ni owra “Numal nga m̄irres, inu bololi sev, ko īelai mauren nga muto tuwi ngok vini?”

18 Ko Iesu owrai tevi m̄ernen owra “Erpese nga nik kumwera inu nurres? Sete san erres, Atua kobbong esan.

19 Nik kurongwos pae nale nesesreien se Atua, ‘Sete kuprevji pini jinibb, sete kupvevna, ko sete kupkerasi san kupvenae, ko sete kupvenae nesevin, sete kupkerkeris, kuposuri tata som ko tasu som nuru p̄irres.’ ”

20 Ko m̄ernen owra lweni tevi Iesu, “O numal, nanu ngel nir nulolir pa renge daron nga mevi nanwarreng malum e ko, mivini mijpari lelingen ngel.”

21 Ko Iesu oklu emteni, ko emrreni elep ko owrai tevi ni, “Nanu sansan kobbong setewor kuloli. Kupan kupwulwule jorom nir ko kuplai nowlir tevi īeres nir. Ko nik nowlim puto renge melrin. Ko nik kupini vajin kupvijurik.”

22 Ko ni non eta dan e Iesu muwrai mirpok, ko evel, ornge lengleng esij. Suri ni evi jinibb nga joron milep.

Evi nanu nga m̄iterter renge jinibb nga joron milep pian renge batun vanu se Atua

23 Iesu erieni oklu emteni jinibb sen nir, ko owrai tevir, “Evi nanu nga m̄iterter milep san renge nir nga joror milep paran renge batun vanu se Atua.”

24 Ko nale sen ngok nir bbösa ela jinibb sen e nir, ko arp̄erp̄er nawon. Ko Iesu owrai suri lweni kele tevir owra “Nanwarreng nir, evi nanu nga m̄iterter milep nga san pian renge batun vanu se Atua.

25 Erpe nato, eterter temijpal renge liwen pietiv. Ko nga jinibb nga joron milep p̄isil asi van renge batun vanu se Atua eterter temijpal wor asie ngok.”G

26 Jinibb sen nir arong wonwon nawone nale ngok, bbösa nga milep elair e. Ko arwerwera lululwenu tevi nir lweni, “Po! Ko ngok isi le ma orongwos pian renge mauren?”

27 Iesu emtenir ko owrai tevir, “Renge jinibb evi nanu nga m̄iterter. Ko renge Atua ejki, suri nanu jijle armalam kobbong renge Atua.”

28 Ko Pita etipatun owrai tevi ni, “E, kuplesi kem namlinglingi nanu ngok jile pa nir ko namvijurim vajin.”

29 Iesu erij weli lweni owra “Nuwretun nuwrai tevi kami, sete jinibb san nga mivel lingi naim sen rreknga tuwan nir ko tasin nir, rreknga jojin nir rreknga tata sen rreknga tasu sen, rreknga natun nir rreknga vanu sen suri inu marangen suk ko nosp̄en nga m̄irres, puwra sete orongwos pila weli nanu nga mivel lingir ngok nir, ejki,

30 m̄ernen pila weli pungut ko wor renge daron nga lelingen ngel piveses nir sisamis luwi, metka sen nir ko tuwan tevi tasin nir, ko jojin nir ko tasu

sen nir ko natun nir ko vanu sen nir. Ko jinibb parloli ūpisij tevi suri nga muosuri Atua. Ko vitunen vajin pia-lai mauren nga muto tuwi ngok vini.

³¹ Ko jinibb elep nga lelingenok marwowomu, mian ko parvivitu vajin. Ko elep nga lelingenok marvivitu mian ko parwowomu vajin."

Iesu owra lweni kele nga mian ko ni pimij

³² Nir arusri sel artongsa van renge Jerusalem e. Ko Iesu ewit ko owowomue nir ie, ko jinibb sen nir bbōsa elair e nga mimawose Jerusalem mirpok, ko jinibb nga marvijurir armetutu. Ko ni eptevi tweni jinibb sen esngavōl drromon eru, ko ospe suri nanu nga para-pelari renge ni tevi nir.

³³ Owra "Kaplesi, rraptongsa le pa van renge Jerusalem. Ko partekai inu Jinibb Mawos van ji batun numal ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir. Ko nir parwera erres renge bemij, ko partekai inu van ji jinibb ne vare nir.

³⁴ Ko nir parsopsope inu, ko parverae noltor e inu, ko parvirrvirrali inu, ko parevji pini inu. Ko vitunen renge nabong ūpitolin ko inu bemaaur luwi kele."

Jemes ko Jon orngoni nanu san tevi Iesu

³⁵ Jemes ko Jon, Sepeti natun nuru, orini ji Iesu ko orwerai tevi ni, "Numal, komru nomor-marong nga nik kuploli tevi komru sev nga noborngoni tevi nik."

³⁶ Ko ni owra lweni tevi nuru, "Kamru komor-marong nga inu bololi sev le tevi kamru?"

³⁷ Ko nuru orwera lweni tevi ni, "Komru nomor-marong nga nik kuploli komru tuwen ūpisakel renge nevrem rres, ko komru tuwen ūpisakel renge nevrem mair, renge daron ne nosrōvien som."

³⁸ Ko Iesu owrai tevi nuru, "Kamru sete komor-rongwose sev nga komorngoni. Kamru komor-viter kopor-minmin renge biles ne norongan nga misij nga inu beminmin rengen? Rreknga komor-rongwos kopor-paptaes renge baptaesen ne norongan nga misij nga inu bepaptaes rengen?"

³⁹ Ko nuru orwerai lweni tevi ni, "O-o, nomor-viter." Ko Iesu owrai tevi nuru, "Biles nga inu beminmin rengen, kamru kele kopor-minmin rengen. Ko baptaesen nga inu bepaptaes rengen, kamru kele kopor-paptaes rengen.

⁴⁰ Ko nga kopor-sakel renge inu nevrek rres ko renge nevrek mair sete evi nga inu ūlai, evi se nir bbong nga Atua muloli terai nir e ko."

Nanu nga muloli jinibb mian mare weretunen

⁴¹ Ko daron nga jinibb sen esngavōl marunge, ko arlolarsi lenglengen e Jemes ko Jon.

⁴² Iesu everus nir vini jin, ko owrai tevir, "Kami kamrongwos pae murru jinibb nga marwera marivi numal nga marwowomu renge jinibb ne vare. Nir arwer orer terter ko arrowrowe derteren ser renge.

⁴³ Ko kami sete kapiirkok. Mer nga mimarong pivi jinibb nga milep renge kami, ni pivi jinibb ne majing se kami ko wor.

⁴⁴ Mer nga pimarong pivi jinibb nga puwomu renge kami, ni pivi demij maur se kami jile ko wor.

⁴⁵ Ngok nuwretun, inu Jinibb Mawos kele sete nuvini nga jinibb parmajing suk, ejki. Ko nuvini ma nga ūhemajing se jinibb nir, ko ūlai mauren suk pivi nowli jinibb pilep, ko bojri lwenir e."

Iesu ololi Batimeas meten oklu elesi vajin nanu nir

46 Ko nir aran Jeriko. Ko daron nga nir jinibb se Iesu marivel lingi Jeriko e, ko delung nga milep arvijurir. Ko Batimeas nga meten murorr nga mok-ngun-ngun res, natu Timeas, elik renge roro sel.

47 Ko daron nga ni murnnge Iesu ne doNasret n̄iasi, ko ekail van owra "Iesu nik metka se Devet, kuprrorrmi inu!"

48 Ko jinibb elep arkail ore ni, arwera ni piþerþer; ko ni ekail temijpal kele ko owra 'Nik metka se Devet, kuprrorrmi inu!"

49 Ko Iesu otur murrong, ko owra "Kapverus ni vini." Ko nir arveruse metrrorr arwerai tevi "Nolom pian ngatan, kupmera! Everus nik."

50 Ko ni ewirr tweni sunsun ne melas sen, ko otur imare kasi ko evan ji Iesu.

51 Ko Iesu osusi lweni tevi metrrorr owra "Nik kumarong inu bololi sev tevi nik?" Ko metrrorr owrai tevi ni, "Numal, numarong boklu."

52 Ko Iesu owrai tevi ni, "Kupiel suri sel som ko wor. Nosurien som ololim kumrres." Ko ngavilvil meten oklu luwi evesane, ko evijuri suri ni renge sel.

11

Iesu evan renge Jerusalem, ko jinibb artori ni mare

1 Daron nga nir marini mori renge Jerusalem e renge Betpas ko Betani renge botwen ne lolnai ne olip, ko ni okoni tweni jinibb sen eru.

2 Owrai tevi nuru, "Kopor-mawos renge ngaim nga muto roroni no kamru ngok, ko kopor-lesi natu dongki san niko eati nga jinibb san setewor esakel rrongvi rengen. Kopor-telasi ko kopor-ile vini."

3 Ko poro jinibb pisan puwrai tevi kamru, 'Erpese komor-loli mirpel?' Ko kopor-wera, 'Numal emrreni wor, ko sete mia-periv ko pia-lingi lweni.'

4 Ko nuru orivel lingi, oran ko orlesi natu dongki nga m̄iat mori renge roro metali vare renge sel, ko ortelas.

5 Ko jinibb sopor nga martur ie arwerai tevi nuru, "Komor-telasi dali natu dongki ngok suri sev?"

6 Ko nuru orwerai lweni tevir erpe nga Iesu muwrai, ko nir arlinglingi nuru orivel.

7 Ko nuru orile natu dongki van ji Iesu; ko orþelseni sunsun se nuru renge, ko ni esakel renge.

8 Ko nir elep arþelseni sunsun ser renge sel, ko nir sopor arta nabiasi nini ko rengsi nai tei raor ko arþelsenir renge sel.

9 Ko jinibb nga marwowomu ko jinibb nga marvivitu suri arkail arwera "Osana! Numal Atua, nik kurij pa erres tevi ni nga mivini renge nik nisem.

10 Neiren renge Batun Vanu nga mivini, batun vanu se tata se kerr Devet. Osana van ji Atua ne drromsen mare!"

11 Musuw ko Iesu evan renge Jerusalem ko evan renge Naim On se Atua, ko onunri nanu jijle nga marto rrale. Ko nat erivriv vajin, ko ni eptevi jinibb sen esngavol drromon eru ko arluwi van renge Betani e.

Nai san nga wenen mijki rengen

12 Ko renge mevinen vajin daron nga marivel lingi Betani e, ko numer aji Iesu.

13 Ko ni elesi nai pik san otur iokwan, etavös luwi pa, raon otoe. Ko evan mori renge, owra poro þilesi wenen putoe. Ko moro mivini renge ko sete elesi nanu san renge, raon kiskis bbong, suri setewor evi daron nga piwen e.

14 Ko Iesu erij, owrai tevi, "Setemun jinibb san purro kele wenem, renge lelingen ngel ko pa ko tuwi ngok vini."

Iesu oji tweni jinibb nga marwulwule joror renge Naim On se Atua

15 Nir arini renge Jerusalem. Ko Iesu evan loloim renge Naim On se Atua ko oji tweni lartul nga marwulwule njor renge Naim On ko lartul nga marwulwulir, ko evatpulse tep se nir nga markelkele nevöt ko nai seksakel se nir nga marwulwule wumér nir.

16 Ko ewer ore jinibb nir, sete san puwosi nanu pisan pikali otvi renge live laut ne Naim On e.

17 Ko ni evisviseni nir owrai tevir, "San oli owra 'Naim suk pivi naim ne verusen se jinibb ne vanu nga musuw ngok.' Ko kami kamtur imare vajin ko kamloli evi 'naim ne venao res'!"

18 Daron nga batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir marunge e, ko arkulkulu pej sel san nga parevji pini ni rengen. Ko armetutu parrul re ni, suri renge nevisvisenien sen delung jile bbösa elair e.

19 Ko renge nat nga mirivriv mivini e ko ni evel lingi ngaim nga milep nen.

Nai pik ngok eviseni derteren ne nosurien

20 Ko moro mevinen renge rorpong marvijuri sel marasi renge lat nen, ko arlesi nai pik nga mukur renge drromon ko mijpari renge laßen ngatan.

21 Ko Pita orrorrmi jipari nga Iesu mìrij tevi nai nen, ko owrai tevi ni, "Jinibb nevisvisenien, kuplesi nai pik nga nik kumsur terter tevi nga, okur jile."

22 Ko Iesu erij owra lweni tevi nir, "Kaplingi nosurien se kami renge Atua.

23 Nuwretun nuwrai tevi kami, Isi san poro puwrai tevi botwen ngel, 'Kupruj ngasu iok, kupwirr van ngalu e renge dis e,' ko sete norrorrmien sen píeru e, ko puosuri sev nga muwrai ngok, ko niko nanu nen piplari ko pusorsari tevi nga muwrai.

24 Niko nuwrai tevi kami, Nanu jile nga kami kamngoni renge kamlot, kaposuri ko wor nga kami kaplair, ko kaplair ko vajin.

25 Ko poro nolo kami písij tevi jinibb pisan, ko renge daron nga kami kamtur e nga kaplot, kaptelasi tweni ni. Ko ngok Tata se kami nga mǐlik renge melrin pítiasi tweni nololien se kami.

26 [Ko poro nga kami sete kamtelasi nololien se kami, ko Tata se kami nga mǐlik re melrin ni kele sete pítiasi nololien se kami.]^H

Jinibb nga marwowomu renge mieri Isrel nir arsusí nanu san tevi Iesu

27 Ko nir arluwi kele yini renge Jerusalem e. Ko daron nga Iesu moktutur suri loloim ne Naim On e, ko batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko bîrterawarreng nir arini jin.

28 Ko arwerai tevi ni, "Renge derteren sev nga nik kumloli nanu ngel nir, rreknga isi elai derteren ngel tevim nga kuploli nanu ngel e nir renge?"

29 Ko Iesu owrai tevi nir, "Inu bosusi kami mun e nale san nile, ko poro kapwera lweni tevik, ko inu bea-wera lweni tevi kami nga renge derteren sev nga inu mololi nanu ngel nir renge.

30 Baptaesen se Jon evel renge melrin vini, rreknga evel renge jinibb vini? Kapwerai ta tevik."

H **11:26** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Mak oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne naul ngel.

³¹ Nir arwerwera lululweni tevir arwera "Poro rrapwera 'Evel renge melrin vini,' ko ni puwra 'Ko erpese sete kami kamosuri ni?'

³² Ko poro rrapwera 'Renge jinibb,' ko iok p̄isij re kerr." Suri armetutue delung nir, suri nir jile artori Jon evi propet weretunen.

³³ Mian ko arwera lweni tevi Iesu, "Ia, sete namrongwose." Ko Iesu owrai tevi nir, "Ko inu kele sete numa-werai tevi kami renge derteren sev le nga inu mololi nanu ngel nir rengen."

12

Jinibb nga marsij nga marmetmete naut se numal

¹ Iesu owra nale rrongrrongvi san tevi jinibb nir, owra "Jinibb san orwi naut ne grep san, ko osi rrale nalut rengen. Ko eli bbulwil san renge lat nen nga jinibb parivel renge grep nir ko suwer p̄iseser van rengen. Ko eli naim san nga muwu mare nga parsa ren ko parkulkulu metmet p̄irres. Ko elai naut nen tevi jinibb sopor nga parmajing renge, ko ni evel van renge ngaim m̄inij e san.

² Mianan ko mijpari renge daron mawos nen vajin nga partawe wenen e, ko ni okoni jinibb ne majingen sen san van ji jinibb nga marmetmete naut nga, p̄ilai wenen sponen jir.

³ Ko nir arrul re totoni ni, ko arvirrvirrali, ko arkoni tweni evel kiskis olwi.

⁴ Ko ni okoni kele jinibb sen m̄inij nen san evan jir; ko nir arla nevöt ko artuve rrurrgi batun e, ko arlolli esij elep tevi, ko arkoni tweni olwi.

⁵ Ko ni okoni kele jinibb sen m̄inij nen san, ko m̄ernen arevji pini emij. Ko nir elep kele wor nga mukonir van jir, nir sponen arvirrvirralir, ko nir soper arevji pinir armij.

⁶ Ko sansan bböllbböl vajin ojpon jer, natun nga mimrreni temijpal nen e. Ni okoni vivitu jere evan jir, owra 'Nir rreknga parosuri natuk le.'

⁷ "Ko jinibb nga marmetmete naut nen daron nga marlesi, ko arwerwera lululweni tevi nir, 'Ngok, natun mawos nga pia-la joro tata sen ko ngok. Kerr pirevji pini, ko naut sen pivi vajin se kerr e.'

⁸ Ko arrul totoni ni, ko arevji pini emij, ko arsor tweni van vare e renge naut ne grep nen e.

⁹ "Ngok mirpok ngok, numal ne naut ne grep nen pulwi vini ko puloli sev ko tevir? Ni pivini ko pirevji pinir, ko p̄ilai tevi jinibb m̄inij kele sopor."

¹⁰ Ko Iesu osusi tevir owra "Ia, ko nale nga maruli renge Naul On ngel owra sev le, nga muwra 'Nabur nga jinibb nga marok-majinge naim marungasi marwirre, niko vajin evi nabur nga murrul totoni naim m̄iterter.

¹¹ Nanu ngel evi nanu nga mivel ji Numal e vini. Ko evi nanu nga mete kerr m̄ilesi taole m̄irres p̄elak.'

¹² Ko nir nga marwowomu re m̄eri Isrel nir arongwose nga ni owra nale rrongrrongvi nga m̄itre nir rengen, ko arwera parrul totoni; ko armetutue delung nir. Ko arlinglingi arivel lingi.

Erres renge rrapwuli takis tevi Sisa, batu numal se m̄eri Rom nir?

¹³ Jinibb nga marlelep sopor arkoni Parasi sopor ko jinibb se Erot sopor arini ji Iesu nga parjiljilwer kerkerasi, nga puloli nir partor wos ni renge nale sen.

¹⁴ Nir arini jin ko arwerai tevi ni, "Jinibb nevisvisenien, kem nam-rongwose nga nik komok-weretun; ko sete kuwer suri jinibb san, ko sete kumanun rrugrag renge no san, ko komok-visvisen sel se Atua weretunen. Ngok kupwerai ta tevi kem, evi nanu nga mīrres renge nale nesesreien se kerr nga rrapwuli takis tevi Sisa, rreknga ejki? Nablai tevi rreknga sete nablai tevi?"

¹⁵ Iesu orongwose nga nir marivel re sel eru, ko owrai tevir, "Suri sev nga kami kamrrowrrowe inu mirpok? Kaplai ta nevöt nen pisan vini jik, nga inu ūlesi ta."

¹⁶ Ko nir arla nevöt nen san tevi ni, elesi jile musuw, ko owrai tevi nir, "Ko isi le non ngel, ko nisen ngel?" Ko nir arwera lweni tevi arwera "Rrekma Sisa ko."

¹⁷ Ko Iesu owrai lweni tevir, "Nanu nga marivi se Sisa, kaplai lweni tevi Sisa. Ko nanu nga marivi se Atua ko kaplai lwenir tevi Atua." Ko bbösa elair e.

Erpese renge daron nga jinibb mimaur luwi kele renge mijen

¹⁸ Satusi nir, nga marwera jinibb sete orongwos pimaaur luwi kele renge mijen, arini ji Iesu, ko arsus ikerkerasi tevi ni arwera

¹⁹ "Jinibb nevisvisenien, Moses oli pa renge naul ne nale nesesreien se kerr erpel: 'Poro jinibb san tuwan pimij lingi nesen sen, ko natu nuru pikkie, ko ngok nñernen tasin pítkai kele tuwan nesen sen ko pivesi wani metka se tuwan nga mimij ngok.'

²⁰ Ngok niko jinibb niaken ebut; ko m̄erwomu nen elesi nesevin san, mian ko emij lingi nesevin nen, ko natu nuru ejkie.

²¹ Erwen kele etkai vinnen, ko emij lingi kele, sete natu nuru otoe te ejki. Ko nir itolin kele, ko erpe kele bbong nga womunen nuru.

²² Nir jile nga ebut ngok natur arjikie. Ngok vitunen vajin ko nesevin nen emij kele.

²³ Ko ngok mirpok ngok, renge daron nga para-maur luwi kele re mijen, vinnen pivi nir s̄i nen ko nesevin sen? Suri nir niaken nga ebut ngok jile nir artekai. Kupwera suri ta we!"

²⁴ Iesu owrai tevi nir, "Suri nanu nga eru ngel le, kami kamsarr nga kamsarr leng leng, suri nga sete kamrongwose Naul On rreknga derteren se Atua.

²⁵ Suri daron nga jinibb nga marmij parmaur luwi renge mijen, setemun norman ko nesevin mora-totko kele, rreknga porlesesi nuru kele, ejki mun. Porlik vajin porirpe anglo ne melrin nir.

²⁶ Ko re devjen ne nga nir nga marmij, nga para-maur luwi kele, ngok kami sete kameve renge naul se Moses renge lat nga marsupe suri nai wel san nga muroror, ko nabb sete eani? Renge nai ngok, Atua erij tevi Moses, owra 'Inu nuvi Atua se Epram, ko Atua se Aesak, ko Atua se Jekop.'

²⁷ Ni sete evi Atua se jinibb nga marmij te ejki, evi Atua se nir nga marmaur. Suri derteren sen elep nga elep lingi mijen. Iok kami kamsarr nga kamsarr leng lengen ko nga kamok-wera jinibb sete orongwos pimaaur luwi kele re mijen."

Nale nesesreien se Atua ngabes nen evi drromon jer?

²⁸ Ko san renge jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien evini, ko omurrarrange nir jile marok-bburburir e nale, ko ornge nga Iesu okrij welir erres p̄elak. Ko osusi tevi ni owra "Nale nesesreien se Atua ngabes nen evi drromon jer renge nale nesesreien mñij nga ngok nen nir nga mīrres asi nen nga rrapvijuri?"

²⁹ Ko Iesu owra lweni tevi ni owra "Renge nale nesesreien se Atua nga mivi drromsen jer renger erpel, 'O Isrel, kaprunge Iova Atua se kerr. Ni kobbong esan evi Iova.

³⁰ Ko nik kupmerreni Iova Atua som tevi nolom jile, ko tevi mauren som jile, ko tevi norrorrmien som jile, ko tevi derteren som jile.' Ngel ko evi nale nesesreien se Atua nga mivi drromon jer, nga miasi nga ngok nen jile nir.

³¹ Nga surie kele erpel, 'Nik kupmerreni jinibb nga marlik morie nik pirpe kumrreni lweni nik.' Setemun nale nesesreien kele san osorsan tevi nga ngel nuru, ejki."

³² Mernen owra lweni tevi, "Omomsawos ko, Jinibb nevisvisenien, nik kuwra weretunen. Atua sansan kobbong, setemun san kele, ni kobbong esan rres.

³³ Ko nga rrapmerreni ni renge nolo kerr jile ko norrorrmien se kerr jile, ko derteren se kerr jile, ko nga rrapmerreni jinibb nga marlik morie kerr pirpe kerr, ngok erres womu re marsuli nanu tevi Atua."

³⁴ Ko daron nga Iesu mīlesi muwra lweni tevi ni mumomsawos, ko owrai tevi ni, "Nik sete kuruj ngasu rrāgrrāg renge batun vanu se Atua." Vitunen renge ngel ko setemun jinibb san osusi kele nanu san tevi ni, suri armetutu.

Kristo sete evi bbong metka se Devet kis ko, ko evi kele wor Numal sen ko

³⁵ Daron nga Iesu mok-visviseni jinibb nir renge loloim ne Naim On e, ko owrai tevir, "Erpese jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien marwera 'Mesaea evi Devet natun'?

³⁶ Suri Devet Nemīn On esilvi ko owra erpel: 'Numal Atua owrai tevi Numal suk, "Kuplik renge nevrek rres, kuptiriv pijpari nga bololi devje nuval som nir parirpe lat nga kupbböt ren renge nolon ūlam ngatan."

³⁷ Devet lweni wor owra ni evi Numal sen, ko ngok ni evi natun erpese ko?" Jinibb elep nga marini arunge ni muwrai mirpok ko arir lengleng ren.

Iesu erij tere jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir

³⁸ Iesu evisviseni jinibb nir ko owrai tevir, "Kapmetmet renge jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir, suri nir armerreni paruri sunsun nga marres nga marpepriv partutur tevir, ko delung jile partorir ko parsareni nevrer tevir renge sel.

³⁹ Armerreni parsakel renge nai seksakel nga muto limjer womu mīrres renge Naim On, ko erpok kele armerreni parsakel renge nai seksakel nga muto limjer womu mīrres renge lat ne nanen.

⁴⁰ Arivi demij venao, arvenae pētēti nijor se nesevin nga diwen ser marmij lingir, ko renge daron ngok ko pa arkerkerasi jinibb nir, arlolí verusen nga marpepriv tevi Atua. Ngok Atua putor vitrangi nir pilep suri."

Nesevin san nga mutuw nevōt sen

⁴¹ Iesu esakel renge loloim on se Atua, morie lat nga bokis ne nevōt mutoe. Ko ok-metení suri erpese nga jinibb marok-tuwe nevōt van renge bokis nen. Jinibb elep nga joror milep artuve nevōt nga marlelep nir.

⁴² Ko renge ie, nesevin san nga mivi ūberes, diwen sen mimij lingi, evini ko otuwe nevōt nga wowarreng eru. Nevōt nga wowarreng nen nuru korti ko evi wan selen ko.

⁴³ Ko Iesu everuse jinibb sen nir arini jin, ko owrai tevir, "Nuwretun nuwrai tevi kami, nesevin nga ngel nga diwen sen mimij lingi ngel, ni otuw nevōt asie nir jijle nga martuve nevōt van renge bokis nen.

⁴ Suri lartul nga ngok nir joror elep, ko arlai bbong beblen ko artuve, ko artori jere eleplep; ko vinel ma emarong putuw pētpeti sev nga ni mīlngi, nga mivi liken sen pētpeti."

13

Iesu owra tweni nga jinibb sopor partingtinge Naim On se Atua

¹ Daron nga Iesu miware renge Naim On se Atua e, ko jinibb sen san owrai tevi owra "Jinibb nevisvisenien, kupmeteni ta nevōt lepel nir, ko naim lepel nir, arinijnij nawone."

² Ko Iesu owrai tevi, "Kulesi naim nga marlelep marinijnij nawone ngel e? Mian ko jinibb partingtinge pētpetir. Setemun nevōt pisan pījnget jer kele renge pisan, nga sete orongwos piwIRR pimatur ngatan."

Nanu nga mīsij nga pia-vini

³ Iesu oksakel renge Botwen ne lolnai ne olip, ko oklu mawose Naim On se Atua. Ko Pita ko James ko Jon ko Antru arsusI silveni bbong tevi ni,

⁴ "Kuppowrai ta tevi kem, nanu ngel nir para-vini seveling ko? Ko sev ko parivi nelesien nga piviseni nga nanu ngel nir otomori parini?"

⁵ Ko Iesu owra lweni tevir, etipatun owra "Kapmetmet ko wor, jinibb tarkerkerasi kami.

⁶ Suri renge inu nisek nir pilep parini rengen, ko parwera 'Inu nuvi Kristo le,' ko parkerkerasi kele nir pilep pirpok.

⁷ Daron nga kami kaprunge marval, ko jinibb nir maror e nuval, kami sete kapmetetu. Nanu ngok nir parini ko wor parasi womu, ko bongsi iel ngatan ejki ko wor.

⁸ Ngaim san putur imare ko pival tevi ngaim san, ko batun vanu san putur imare ko pival tevi batun vanu san. Ko namī pīmī renge vanu lele, ko numer puto renge vanu lele ne iel ngatan, jinibb parmer pilep. Nanu ngel nir arivi bbong batun nga jinibb nolor parrume.

⁹ Kami kapmetmet wor kami ko pīrres. Suri partekai kami ko van renge kot ser nir, parwer lokloksi kami. Ko parvirrvirrali kami renge naim ne loten ser, ko kaptur renge no numal nga marwewarreng nir, ko numal nga marlelep nir. Suri kami kapsuþe inu renge no nir.

¹⁰ Womunen parwerwer mun renge nospēn nga mīrres tevi jinibb jijle nir renge vanu ne ngatan ngel jijle nir.

¹¹ Ko daron nga parevei kami ko partekai kami van renge kot ser, ko sete kapmetetu womu suri sev nga kami kapa-werai. Suri sev nga Nemīn On pia-lai tevi kami renge mete nial nen, ngok ko kami kapwerai. Suri sete kami kaprij, ko Nemīn On nga mīlik renge kami pīrij re norrorrmien se kami, ko kami kapwera tweni.

¹² Ko niaken pītkai niaken sen ko pīlngi renge mijen, ko tata pītkai natun norman pīlngi renge mijen, ko bipiwarreng partur imare ko partere tata ko tasu ser, ko parevji pīnir pārmij.

¹³ Ko jinibb jijle nir parungasi kami suri inu nisek; ko mīr nga putur pīterter pijpari bongsin, mīernen ko pia-la mauren.

Nanu nga mīsij milep renge Jerusalem

¹⁴ "Mian ko daron nga kami kaplesi atua se jinibb ne vare nir nga mīsij nga mīsij pērper parini parsireni putur renge lat nga muon (rrek kami nga kameve kaprongwose kobbong), ko ngok kami nga kamlik renge Jutia kapwolu van renge botwen e nir.

15 Ko nik nga kumlilik vare renge naim som, sete kupluwi kele van renge loloim som nga kupla nanu pisan, pijki, kupwolu ko pa.

16 Ko poro jinibb san pian renge orsel, ko setemun pulwi kele vini renge naim sen nga ūila kele sunsun sen; puwlu ko pa.

17 Wurru pia-sij wor niko renge nesevin nga mítetaur, ko nesevin nga muloli natun musus renge nabong nen nir.

18 Ko kami kapverus ko wor van ji Atua nga puloli woluen se kami sete puto renge daron ne naus.

19 Nanu nga marsij pilep parini. Nanu nga jinibb nir setewor marlesi meter e nabong san, mítipatun renge daron nga Atua muloli iel ngatan e, mivini mijpari lelingen ngel. Ko setemun nanu nga mísij pirpel pivini kele renge nabong san, ejki mun.

20 Numal Atua orrorrmi pa nga pia-ta tweni nabong nga marsij ngel nir; poro pijki, ko sete jinibb san mia-maur. Ko suri orrorrmi nir nga ni mutobbtobbu pae nir, ko niko muloli nabong nen nir sete pilep ūelak.

21 Renge nabong nen, poro jinibb pisan pia-werai tevi kami, ‘Kaplesi Mesaea ngel!’, rreknga ‘Kaplesi ngokwan!’, ko sete kaposuri.

22 Pian ko pia-irpok ko wor renge iel ngatan, Mesaea ne gerisen pilep para-tur imare, ko propet ne gerisen nir pilep para-tur imare ko paraviseni nevisenien ko nelesien nga marlelep nir, nga para-kerkerasi jinibb nir ko jinibb se Atua kele nir. Ko sete arvitere para-kerkerasi jinibb se Atua nga mutobbtobbu nir.

23 Kaplesi, nuwra wowomue nanu jile le pa ngel nir tevi kami. Ko kami kapulkulu metmet ko wor ūirres.

Mian ko Jinibb Mawos pia-vini

24 “Renge nabong nen nir, nanu nga marsij ngok nir parini parasi ūetpeti pusuw, ko daron nen vajin ‘Ko nial pimot ko navöl sete ūiser.

25 Ko moju ne melrin nir parvitvitan ngatan, ko nanu nga marterter ne melrin nir paririr.’

26 Mian ko parlesi ‘Jinibb Mawos pujubbul renge nabor vini’ tevi derteren sen nga milep temijpal ko tevi nosrövien sen.

27 Mian ko ni pia-koni tweni anglo sen nir paran re iel ngatan bongsin ne ivij jijle, tevi lat ūetpeti nir nga melrin mísalsal orer. Ko parser kortoni lartul nga ni mutobbtobbu nir vini lat pisansan.

Nanu ngel sete jinibb san orongwose daron nen

28 “Kami kamrongwos pae ko renge daron ne nai nir marok-jur. Daron nga rengsir martengriv luwi nga raor marpelari, ngok kami kamrongwose pae ko nga numös evini mori vajin.

29 Ko pirpok ko, daron nga kami kaplesi nanu ngel nir parini parpelpelari parasi, ko kami kaprongwose nga inu Jinibb Mawos otomori beplari, erpe renge pa roro metali.

30 Nuwretun nuwrai tevi kami, Dul nga ngel nir setewor parmij ūetpeti ko, nir sopor parmaur malum kobbong pijpari nga parlesi nanu ngel nir parpelpelari.

31 Melrin ko iel ngatan porjijki, ko nale suk ma nir sete mara-jikki.

32 Nabong nen sete jinibb san orongwose, ejki, ko anglo ne melrin nir kele arrelenge. Ko inu kele Jinibb Mawos sete nurongwose te. Tata suk kobbong esan orongwose.

Kami kapulkulu metmet ko wor ūirres

33 "Kami kapkulkulu metmet ko wor ūirres, suri sete kamrongwose nabong nen.

34 Suri inu Jinibb Mawos nurpe jinibb san nga mivel lingi naim sen ngok ko, nga mian renge vanu mīnijj san mīlik rengen. Ko mīlai derteren tevi jinibb sen nir ko mīla majingen sisamis tevi nir sisamis. Ko owrai tevi mīr nga mutur metmet renge metali ni pukulkulu ko wor ūirres.

35 Pirpok ko, kami kapkulkulu, suri kami kamrrerrlenge daron mawos nga numal ne naim pulwi rengen vini. Pivini renge rivriv rreknga renge nat ūirrang, rreknga nato pukokrout, rreknga renge rorpung.

36 "Kapmetutu tia-luwi tingavil vini, ko tia-lesi kami taka-matur.

37 Ko sev nga mowrai tevi kami, nuwrai kele tevi jinibb jijle, nga parkulkulu ko wor ūirres."

14

Jinibb nga marwowomu renge mīri Isrel nir arwera parevji pini Iesu

1 Nabong eru ma ojpon nga partori nanen ne asien ko nanen ne niv nga is mijki rengen. Ko batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir arpejpej sel san nga parrul venae Iesu rengen ko parevji pini.

2 Ko arwera "Sete rrama-loli renge daron ne nanen, suri jinibb tarkomrōnir vini ko tarevji kerr."

Nesevin san ejvi senta renge batu Iesu

3 Iesu evan renge Betani ko elik renge naim se Saemon nga bonevis mimsi e mesien nga niber mīmēmaul. Ko ni esakel mare ko eaan. Ko nesevin san evini jin, otori botel san nga marloli nevöt e san, nisen arwera alapasta. Renge botel nen senta nga marloli renge nart oto rengen, mapun erres elep ko nowlin elep kele. Ko vinnen obbri botel nen ko ejvi senta nen renge batu Iesu.

4 Ko jinibb sopor arlik ie, ko arlolarsi vinnen suri, ko arwerwerai lulweni tevir, "Owra erpese le, mulokloksi nawone senta ngel.

5 Poro parwulwule senta ngel ko rrek nowlin pivi nevöt pungut pivatul (300) ko, ko parlai tevi īeres nir." Nir artortori erpok.

6 Ko Iesu owrai tevir, "Kaplinglingi vinok! Erpese kami kamloli ni murnge mīsij? Ni ololi nanu san nga mīrres ūelak renge inu.

7 Kami kamlik tevi īeres ngok nir tetajer ko pa, ko poro kapmerreni kaploli nanu san tevir, tetajer kobbong orongwos kaploli ūirres tevir. Ko inu ma sete mea-lik tetajer tevi kami.

8 Ko vinel evini iel, ololi pa nanu nga ni murongwos puloli ko, ni ejvi senta re nibek owomu etravi daron ne netivtavien suk.

9 Nuwretun nuwrai tevi kami, renge iel ngatan ngabes nen nga paran parwerwer renge nospēn nga mīrres rengen, ie kele nanu nga nesevin ngel muloli tevik parsuē suri ren, pivi ni now sen."

Jutas eir nga pimaronge Iesu pian renge nevre devje nuval sen

10 Ko Jutas ne Iskariot evan ji batu jinibb ne sulsulen nir nga ūitkai kerasi Iesu tevir.

11 Daron nga marunge nale sen nga muwrair tevir, ko arir elep. Ko arloli rijrijen san tevi nga parlai nevöt sopian tevi. Ko ni epejpej daron ngabe ko ūirres renge ni ūitkai kerasi tevir.

Jinibb se Iesu eru orloli nanu jile arto lilane terai nanen ne asien

¹² Renge nabong womu ne niv nga is mijki rengen, nabong nga marevji nanu rrum nga parsulir renge nanen ne asien, ko jinibb sen arsus i tevi ni arwera "Numál, kumarong nga kem naban ngabe le nabloli lilane terai nga nik kuprroi nanen ne asien rengen?"

¹³ Ko ni owrai tevi jinibb sen eru, "Kamru koporan renge Jerusalem, ko koporsewute jinibb san ie nga muwosi botel nuwi san nga muwun; ko koporvijuri ni.

¹⁴ Ko renge naim nga ni pian loloi renge, kamru koporwerai tevi jinibb ne naim nen koporwera 'Jinibb nevivisenien owra "Niben le loloi renge ne naim som nga borroi nanen ne asien ren tevi jinibb suk nir?"'

¹⁵ Ko mernen piviseni tevi kamru naim nen loloi renge san nga muto mare, nga nanu jile marto pa, marloli lilaner marres ren." Ko ni okoni tweni nuru orivel oran.

¹⁶ Jinibb sen nuru orivel oran renge Jerusalem, ko orlesi erpe nga ni muwrai tevi nuru pa. Ko nuru orloli lilane nanen ne asien oto terai.

Iesu owra tweni nga Jutas ñitkai kerasi ni

¹⁷ Renge nata mirivriv nen ko Iesu evini tevi jinibb sen esngavöl drromon eru.

¹⁸ Ko daron nga marsakel marok-aan vajin e, ko Iesu owrai tevir owra "Nuwretun nuwrai tevi kami, kami san ko ñitkai kerasi inu van renge nevre devje nuval suk nir. Kami san nga kamaan tevik ngel."

¹⁹ Jinibb sen nir arunge lenglenge esij e, ko nir sisamis arsusus i sisamise tevi ni, "Isi le? Inu ma ejki!"

²⁰ Ko ni owrai lweni tevir, "Kami ko san renge jinibb suk esngavöl drromon eru nga rramok-rrirri korti renge bol ngel.

²¹ Inu Jinibb Mawos bean ko wor renge mijen erpe nga Naul On muwrai suri inu, bemij ko wor rengen. Ko wi ñisij ko renge mér nga ñitkai kerasi Jinibb Mawos. Erres þelak re mernen poro bbong sete ñiak te pijki."

Iesu orro tuloni nanen ne asien tevi nir

²² Ko daron nga nir marok-urrurro ngavilvil nanen spon, ko Iesu ela niv ko otori. Ko olot owra erres tevi Atua suri, obbri otvi ko esareni tevir, ko owra "Kaplai kapurroi, ngel evi nibek."

²³ Ko ni ela kele biles san, ko daron nga muwra erres jile tevi Atua suri musuw ko esareni tevir, ko nir jjile armini.

²⁴ Ko ni owrai tevir, "Nanu ngel evi inu drak. Piseser suri jinibb pilep, ko puloli rijrijen se Atua putur.

²⁵ Nuwretun nuwrai tevi kami, inu setemun numa-mini kele grep suwen ejki mun, pian pijpari nabong nga ngok nga inu bea-mini vajin nga mimerr renge batun vanu se Atua."

²⁶ Ko daron nga marla jile nubo san ko arivare arivel van renge botwen ne lolnai ne olip e.

Iesu owowrai nga Pita pivilvil ore puwra sete orongwose ni

²⁷ Iesu owrai tevir, "Kami jile nolo kami pivitan suri inu. Suri Naul On owrai owra 'Mian ko inu berevji pini mér nga mok-metmete sipsip, ko sipsip nir parivel sarsarr.'

²⁸ Ko vitunen renge inu bemaaur luwi kele renge mijen, ko bowowomu renge Galili terai kami."

²⁹ Pita owrai tevi ni, "Rreknga lartul ngok ma nir nolor pivitan, ko inu ma sete nolok mia-vitan te, ejki."

30 Ko Iesu owra tevi ni, "Nuwretun nuwrai tevi nik, lelingen renge nata mupong ngel puwomu mian ko nato pia-kokrout pivaru, nik kupvilvil orek pivatul, kupwera sete kurongwose inu."

31 Pita osur terter luwi tevi kele owra "Poro bemij tevi nik, ko sete numavilvil ore nik!" Ko nir jijle arwera erpok.

Iesu evan renge Getsemani olot

32 Ko nir aran renge lat san nga nisen Getsemani. Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir, "Kami kaplik iel daron nga inu bean bolot."

33 Ko ni ela Pita ko Jemes ko Jon arpitevi ni. Ko ni nolon etipatun ngarr orrum, ornge lengleng esij elep.

34 Ko owrai tevir, "Nolok ornge lengleng esij elep, erpe ſeap nawone bemij. Kami kaplik iel, ko kapkulkulu metmet."

35 Ko ni evel rujruj lingir spon ko esrapo van ngatan, ematur renge dan. Ko olot nga poro Atua orongwos puloli nanu nga renge mete nial nen nir parasi renge ni.

36 Ko ni owra "Apa" (erpe owra "Tata"), "nik kuloli wose nanu nga musuw ngok. Wurru kupla tweni biles ne norongan nga mīsij ngel renge inu. Ko ejki, sete kuma-loli inu marongan suk, ko kuploli ko wor pirpe nik marongan som."

37 Ko mian ko ni olwi kele vini jir, ko elesi nir armaturrwel. Ko owrai tevi Pita, "E Saemon, nik kumaturrwel kele? Sete kurongwos kupkulkulu renge mete nial pisansan?"

38 Kami kapkulkulu ko wor ko kaplot, nga puloli sete nanu parini parrowrow ſelake kami. Nolor armerreni, ko niber armijmij."

39 Ko ni evel lingir, olwi kele van olot owra malum nale nga muwrair womu.

40 Ko mian ko daron nga mulwi kele vini ko elesir armaturrwel kele, suri meter arruwel. Ko nale nga parwerai tevi ni ejki mun.

41 Mian ko ni evel kele evan olot jile musuw, ko olwi kele vini jir evi vatolin le vajin, ko owrai tevir vajin owra "Erres, kapmaturrwel vajin, kapmosi ſirres! Evter ko pa! Mete nial nen evini. Kaplesi inu Jinibb Mawos partekai kerasik van renge nevre jinibb nga marsij nir.

42 Kaptur imare, rrapiel van rraptopsi mēr nga pītkai kerasi inu evini pa ngel mori."

Devje nuval se Iesu arini arrul renge ni

43 Momsawos daron nga mīrij malum e ko pa ko Jutas, san renge esngavöl drromon eru, evel ngavilvil vini, eptevi meling jinibb nga milep. Artori nesip nuval ko ſetiluk nir. Arivel ji batu jinibb ne sulsulen nir, ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Birterawarreng ne Isrel nir vini.

44 Jutas, mēr nga mītka kerasi ni, elngi pa nale jir osuw, owra "Mer nga ban jin borromji, ni evi mērnen ko. Kaprrul totoni pīterter, kapiel tevi."

45 Mian ko renge daron nga mivini e, ko evel momsawos pa Iesu ko evesane, ko owra "Jinibb nevisvisenien," ko orromji.

46 Ko nir arrul renge Iesu, arwusi totoni etingtingin.

47 Ko nir nga mutur morie bbong san ela nesip nuval sen ko etai jinibb ne majingen se batu jinibb ne sulsulen san, ko eta vasi boron devjen.

48 Ko Iesu owrai lweni tevir, "Kami kamini tevi nesip nuval ko ſetiluk nir, ko kamrrul totonik erpe nibb nga mivevna ko mokrevrevji pinpini jinibb nir.

49 Tetajer nomok-lik tevi kami renge Naim On nomok-visviseni, ko kami sete kamrrul totonik te ejki. Ko ngel kamloli mirpel tevi inu nga puloli Naul On piplari."

50 Ko jinibb sen nir arwolu lingi ni arivel, ko ni otur jer.

51 Ko jinibb m̄elakel san evijuri Iesu, sete ori sunsun te ejki, ela bbong kalek san ko elavlave. Ko sopor arrul ren. Ko arrul rursi,

52 ko arrul rrawe lavlav sen. Ko ni owlu malmal, owlu lingir.

Iesu otur womu renge no gortien ser

53 Ko nir arpitevi Iesu van ji jinibb nga mivi drromo batu jinibb ne sulsulen nir. Ko renge ie batu jinibb ne sulsulen nir ko b̄irterawarreng nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir arlik korti jin.

54 Ko Pita evivitu suri ngasu jer, ko evan renge lolo naworr nga muwlu ore naim se batu jinibb ne sulsulen nir, ko ni ean elik tevi lartul nga marmajing se drromo batu jinibb ne sulsulen nir. Ko etetli renge nabb nga m̄in.

55 Ko batu jinibb ne sulsulen nir ko nir nga renge gortien ser nga marlik loloim arpejpej jinibb sopor nga parongwos parkerkeris e nga parwera Iesu ololi nanu nga m̄isij san nga parlingi ni renge mijen suri. Ko sete arongwos parlesi san,

56 suri ewretun nir elep arsuþe nale gerisen nir nga martere ni renger, ko nale ser sete arsorsan rragrarrag te.

57 Ko mian ko jinibb sopor artur imare ko arwera nale gerisen san van rengen, arkerkeris artere ni rengen, arwera

58 "Kem namrunge nga ni owra 'Inu bea-lokloksi Naim On se Atua nga ngel nga naver muloli, ko nabong p̄itul ko b̄eli lweni m̄injj kele san nga naver san sete pijpari sponon.'

59 Ko gerisen ser ngok nir kele nga marwerair sete arsorsan, arsisamis p̄etpeti.

60 Ko drromo batu jinibb ne sulsulen nir mutur imare livō rer, ko osusi tevi Iesu owra "Erpese nga nik sete kumwera nanu san? Sev le ngel nir lartul ngel nir martere nik surir ngel?"

61 Ko ni eþperþer nawon, sete owra lweni nanu san. Mian ko drromo batu jinibb ne sulsulen erij kele tevi owra "Erpese? Nik kuvi Mesaea, Atua nga rramok-surövi Natun mawos?"

62 Ko Iesu owra "Inu le. Ko kaplesi inu Jinibb Mawos bea-sakel renge Atua nga derteren sen mutoe nevren rres. Ko bea-luwi re nabor ne melrin vini."

63 Ko drromo batu jinibb ne sulsulen nir ololar lengleng ko errerrsi sunsun sen, ko owra "Erpese rrappej kele wor sopor nga parwera nale sopor?

64 Kami kamrunge pa nga ni m̄irij melmelas ko musopsoþe pa Atua! Ko kamrrorrmi erpese?" Ko nir jijle arwera "Ni erres renge pimij ko wor!"

65 Ko nir sopor arverae noltor e ni. Ko nir sopor arsere ore meten ko arlumatni ko arwera "Nik kuvi propet! Kuppowrai ta m̄er nga mulmati nik ngok. Isi ko?" Ko batu jinibb ne sulsulen kele jinibb sen nir arvirrvirrali lenglenge ni kele.

Pita evivil ore Iesu owra sete orongwose ni

66 Renge naworr nga muwlu ore laut on nen, Pita oklik renge live laut nen. Ko nesevin san nga mok-majing se batu jinibb ne sulsulen nir evini ie.

⁶⁷ Ko elesi Pita mok-tetli renge nabb ko owrai tevi, "E, sete nik kele kuptevi Iesu ne doNasret ngel?"

⁶⁸ Ko ni evilvil ore owra "Inu nurrerrelenge, sete nurongwose nanu nga kumwerai ngok!" Ko ni esil ivare renge devji evini vare ko ewit van otur renge metalí. Ko nato okokrout vesan.

⁶⁹ Mian ko nesevin ne majingen nga emteni kele Pita, ko owrai tevi nir nga martur morie ni "Merel evi nir le san!"

⁷⁰ Ko Pita evilvil ore kele eterter.

Mian ko vitunen beblen weli ma ko lartul nga martur tevi arwerai tevi Pita, "Ewretun nik kuvi nir san. Nik kuvi méri Galili!"

⁷¹ Ko Pita erij otot ojuji lenglengen mare ko owra "Nurrerrelenge mérél nga kami kamsúpē ngel!"

⁷² Renge daron mawos ngok ko pa, ko nato okokrout varwen kele. Ko Pita orrorrmí wos nale se Iesu nga muwrai tevi ni, "Daron nga nato setewor pukokrout pivaru e ko, ko nik kupvivil ore inu pivaru." Ko ngok daron nga murorrmí wose, ko ornge esij, ko eting.

15

Iesu otur renge no Paelat

¹ Renge rorpong susu, nat murrrorrr malum, ko batu jinibb ne sulsulen nir arevei gortien san. Arkorti tevi ſirterawarreng nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir, ko nir nga renge gortien ser jijle nir. Ko arloli nale san, arwera jinibb sopor paran parsere totoni Iesu, ko parevei van ji Paelat.

² Ko lartul nen nir aran arevei Iesu vini ji Paelat. Ko Paelat osusi tevi ni owra "Nik kuvi Numal se méri Isrel nir?" Ko ni owrai lweni tevi, "Erpe nga kumwerai."

³ Ko batu jinibb ne sulsulen nir arwera gerisen elep van renge ni.

⁴ Ko Paelat osusi kele tevi ni owra "Erpese nik sete kumwerai nanu san tevir? Kuplesi nir arwera nanu elep artére nik renger."

⁵ Ko Iesu setemun owra kele nanu san, ejki mun, ko ngok ololi Paelat etaole.

Paelat owra Iesu pimij ko wor

⁶ Renge sia jile renge nanen ne asien ngok, Paelat okmaronge jinibb san nga mīlik renge naim ne nekaien pivel sisarow, ngok poro parngoni isi tama san tevi ni.

⁷ Ko jinibb sopor arlik renge naim ne nekaien, suri arevji pini jinibb sopor renge daron nga martur imare ko marval tevi Gavman. Ko san renge nir nisen Barapas.

⁸ Ko delung nga milep arini ji Paelat ko arngoni tevi ni nga ni puloli tevir pirpe nga tetajer mok-loli.

⁹ Ko Paelat owrai lweni tevir, "Kami kammarong nga inu borpaji tweni numal se méri Isrel nir tevi kami nga ni pivel sisarow?"

¹⁰ Suri ni ornge renge niben nen, ko orongwose nga batu jinibb ne sulsulen nir arlingi Iesu van renge nevren suri nalol leplep ne lolaren ser kobbong.

¹¹ Ko batu jinibb ne sulsulen nir aron tertere delung nir nga ni parngoni ma Barapas tevi ni nga ni pimaronge tevir.

¹² Ko Paelat erij welir kele, owrai tevir, "Ko kami kamwera inu bololi sev tevi mér ngä kami kamveruse numal se méri Isrel nir?"

13 Ko nir arkail, arwerai eterter kele van mare arwera "Kuprruloni ni renge nai pelaot!"

14 Ko Paelat owra lweni tevir, "Erpes? Ni ololi nanu nga mīsij sev?" Ko nir arkail kele wor eterter van mare wor, arwera "Kuprruloni renge nai pelaot!"

15 Paelat emrreni puloli nolo jinibb nir parres. Ko orpaji Barapas evel sisarow, ko owrai tevi jinibb nuval sen nir parviral Iesu. Ko ni etkai elngi renge nevrer nga parruloni renge nai pelaot.

Jinibb nuval nir arpitevi Iesu ko arsopsōe

16 Ko jinibb ne nuval arpitevi tweni Iesu van renge naworr nga muwlu rrale naim se Paelat e nga nisen Praetoriam. Ko arverus kortoni jinibb nuval jile nir arini jir.

17 Ko nir arloli ori sunsun san nga nulsen musongsong mirpe sunsun se numal, ko arjali nuvan moku san erpe nuvan se numal ko ārlingi renge batun ori.

18 Ko arij kerkerasi ni arwera "Erres wor, Numal se mīri Isrel nir!"

19 Ko arla mavir ko arviral batun e, ko arverae noltor e, ko arjipa ngatan jin arlotoe, arsopsōe.

20 Ko daron nga marsopsop jile ni musuw, ko arla tweni sunsun sen nga muri nga musongsong ko arla lweni sunsun sen nga mok-uri wor ko arloli ori lweni. Ko arpitevi tweni van parruloni re nai pelaot.

Arwuse Iesu renge nai pelaot

21 Ko renge sel arlesi mīri Saerin san nga miyi tata se Aleksanta ko Rupas, ni nisen Saemon. Evini owra pisip asi nir pian ngaim e, ko nir aron tertere ni arwera puwosi nai pelaot se Iesu.

22 Ko nir arpitevi Iesu van renge lat san nga nisen Golkota, nga muwra puwra mirpel, Lat ne bongur.

23 Ko nir arla norro san nga markisi tevi mir nga puloli niben parpurus ko sete purnger parerer. Ko ni sete emni te, ejki.

24 Ko nir arruloni Iesu renge nai pelaot. Ko artutweni sunsun sen evses nir, ko artuw daes suri, arwera parlesi renge nir sisamis ta nir si nen pialai.

25 Evi mete nial esiw renge rorpong nga marruloni Iesu renge nai pelaot.

26 Ko renge niriv nga muto pelaot mare aruli tweni nale san ngel suri nga marevji pini ni: NUMAL SE MERI ISREL NIR.

27 Ko nir arruloni kele jinibb eru nga morok-vevna ko morok-revrevji jinibb orpitevi ni, arruloni tuwen renge nevren rres ko arruloni tuwen renge nevren mair e.

28 [Ko ngok Naul On evini eplari nga muwrai mirpel, "Ko ni arloli tevi ni erpe jinibb nga mīsij san."]^I

29 Ko jinibb nga marasasi renge sel arijrij meten ko arbbölböleni batur, arwera "Ai! Nik nga le kumwera

kuplokloksi Naim On ko nabong ſitolin ko kuþili lweni kele!

30 Kuploli lweni ta nik ta we kupmaur, ko kupjubbul renge nai pelaot ta we, kupini ngatan e!"

31 Batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir, nir kele arsopsōe ni arwerwera lululwени tevir, "Ni okloli jinibb mīnij nir armaur, ko ni sete bbong ololi lweni ni emaur niko!"

I **15:28** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Mak oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne naul ngel.

32 Rraplesi ta Kristo Numal se méri Isrel nir pujubbul renge nai pelaot vini ngatan e, ko kerr ūilesi ko puosuri ni vajin.” Ko laru nga marruloni nuru tevi ni renge nai pelaot, nuru kele orij esij tevi ni.

Mijen se Iesu

33 Renge leivial mawos daron nga nial muwosput e, ko nat emalik renge vanu jijle nir ejpari mete nial itul spon.

34 Ko renge mete nial itolin nat mirivriv vajin ko Iesu ekail drrelan elep van mare owra “Eloi! Eloi! Lama sapaktani?” nga muwra puwra mirpel “Atua suk Atua suk, erpese kumiel lingik?”

35 Ko jinibb sopor nga martur renge lat nen arunge nale ngok nga ni muwrai ko arwera “Kaprunge, ni everuse Elaeja ko.”

36 Ko jinibb san owlun van ela nalum, ko elngi re venika nga pujnī puwun ren ko elai elngi re mavir, ko esareni van mare renge jingo Iesu. Ko owra “Kaplinglingi, rraplesi ta poro Elaeja pivini ko pujri tweni vini ngatan e.”

37 Ko Iesu ekail drrelan elep lengleng ko osrow pini, emij.

38 Ko kalek nga murrul ore lat nga muon renge Naim On eteri renge ngatan ejpari mare devjen erue.

39 Batun ne jinibb nuval nir otur mawose Iesu non, ko daron nga mīlesi ni mimik mirpok, ko owra “Ewretun mīrel evi Atua Natun.”

40 Nesevin sopor nir Merri korti nuru, Merri ne Maktala ko Merri nga Jemes nga welili, ko Joses tasu se nuru, ko Salome, arok-tur ie ngasu wor spon. Ko arok-kulu van arok-meteni.

41 Nir arok-vijuri Iesu renge Galili, arok-pitevi ni renge nanu nir. Ko nesevin mīnij kele wor elep nga marvijuri suri ni vini renge Jerusalem e.

Josep etevni Iesu

42 Nat erivriv pa vini, nial evan ngatan. Ko suri nabong nen evi nabong nga marok-eseser ren, ko poro nial piwaj pini vajin ko osuw, nabong on ko, setemun san orongwos puloli mun nanu san, niko

43 Josep ne Aramatia evan loloiim ji Paelat. Sete emtutu te, ongoni tevi nga ūilai nibe Iesu. Josep nen evi jinibb san nga nir martori renge gortien ser mīrres, ko ni kele oktirive nga ūilesi batun vanu se Atua pivini.

44 Paelat etaole nga murnge nga Iesu emij pa osuw, ko everuse batun ne jinibb nuval nir vini jin, ko osusi tevi ni owra “Emij pa pareng ko spon, rrēkngka?”

45 Ko batu jinibb ne nuval owra “O-o, emij pa parpareng ko spon.” Daron nga Paelat murnge lilane jile e mīrres jin musuw ko emarong vajine nibe Iesu tevi Josep pian puwosi.

46 Ko Josep evan owlun kalek nga miraprap nga mimalum mīrres san, ko olwi vini ojri tweni nibe Iesu vini ngatan, ko onbe ore kalek nen e. Ko owosi van elngi renge nevōt san nga martai jile pa nolon mutoe, ko eitini nevōt nga milēp san oto ore metalī nen.

47 Ko Merri ne Maktala ko Merri nga tasu se Joses orlesi lat nga marlingi nibe Iesu renge e.

16

Nolo nevōt oto kiskis ko Iesu emaur luwi renge mijen

1 Mian ko mijpari renge mevinen vajin nat mirivriv, nial ean ewaj pini, ngok Sapat osuw ko vajin, ko Merri ne Maktala ko Merri nga tasu se Jemes

ko Salome aran vajin arwuli rao nai sopor nga mapu suwer mīrres, ngok nga paran parsesei renge ni niben.

² Mevinen vajin renge rorpong susu malum daron nga nial mia-meraej e renge nabong womu nen ne wik, ko nir armermera tweni paran renge dubb.

³ Marivel renge sel ko arok-werwera lululweni tevir, "Wurru, si le pītini tweni nevöt tevi kerr warreng?"

⁴ Ko moro markulu tawij imare ko arkulu pej nevöt nga, setemun arlesi, san eitini tweni pa nevöt nga milep temijpal nga.

⁵ Ko arsil van renge lolo dubb e, ko arlesi mēlakel san nga muri sunsun nga muow raprap mīsakel renge devjen nga van re nevrer rres e. Ko armetutu lenglengen e.

⁶ Ko owrai tevir, "Sete kapmetutu te! Nurongwose kami kampej Iesu ne doNasret nga marruloni renge nai pelact. Ni ejki iel. Ni emaur luwi pa renge mijen. Kapmeteni ta lat nga marlingi mimatur rengen."

⁷ Kami kapiel ma kapan, kapwerai tevi jinibb sen nir ko Pita, nga ni puwowomu terai kami renge Galili, ko renge ie kami kapa-lesi ni rengen."

⁸ Ko arsil ivare renge dubb ko arwolu lengleng, arwolu lingi, suri aririr ko bbösa evan renger. Ko sete arwera nale san tevi jinibb san.

Iesu eplari ji Merri ne Maktala

⁹ [Ko renge rorpong susu renge nabong womu ne wik, daron nga Iesu mimaur luwi renge mijen e, ni eplari womu ji Merri ne Maktala, vin nga nemīn nga marsij ebut marsisilvi ni ko Iesu muoji twenir ren.

¹⁰ Ko vinnen evan ko owrai tevi nir spon nga marok-pitevi Iesu nga martaur ko marok-tengsi ni marmorri.

¹¹ Ko daron nga marunge nga ni mimaur luwi ko Merri mīlesi, ko sete arosuri te, ejki.

Jinibb se Iesu eru orlesi ni

¹² Vitunen renge ngok, ko Iesu eplari kele ji jinibb eru orlesi ni renge daron nga morivel lingi ngaim.

¹³ Ko nuru orivel van orwerai tevi nir jijle, ko nir sete arosuri kele nale se nuru.

Iesu eplari vajin ji jinibb sen esngavöl drromon san (11) arlesi ni

¹⁴ Ko vitunen Iesu eplari kele ji jinibb sen esngavöl drromon san, renge daron nga marsakel maraan e. Ko ni otortorir suri norrorrmien ser sete otoe ko sete marosuri lartul nga marwerai nga marlesi ni mimaur luwi renge mijen.

¹⁵ Ko ni owrai tevi jinibb sen nir owra "Kami kapiel kapan renge vanu nga musuw ngok, kapwerwer renge nospēn nga mīrres suk tevi jinibb jijle nga musuw ngok nir.

¹⁶ Mer nga muosuri ko mipaptaes, Atua pia-la mauren tevi; ko mēr nga sete muosuri, Atua pia-tor vitrangi.

¹⁷ Nelesien ngel nir parvijuri suri lartul nga marosuri. Renge inu nisek nir paroji tweni demij rengen, ko parongwos parij nale nga marmerr nir.

¹⁸ Nir parwosi numēt ko parmini nuwi nga mīsij, ko sete purongwos pulolir parmij e. Ko parongwos parlingi nevrer re jinibb nga marmesi, ko jinibb nga marmesi nen nir parres luwi."

Iesu olwi van renge melrin e

19 Ko daron nga Numal Iesu mīrijj jijle tevir musuw, ko vitunen vajin ko Atua elai Iesu van renge melrin e, ko ni esakel renge Atua nevren rres.

20 Ko jinibb sen nir arivel aran arwerwer renge vanu nga musuw ngok. Ko Numal emajing tevir, ololi nelesien elep nga marviseni nga nale ser evi weretunen.]J

J **16:20** Nale nga muto re nolo [], ngok meten 9 ejpari 20, rrek sete Mak oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne naul ngel.

Nos̄pen nga Mirres se Iesu Kristo nga LUK Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul ngel, ne nos̄pen nga m̄irres se Iesu Kristo nga Luk muli, os̄pe suri Iesu, nga ni evi jinibb nga Atua muloli rijrijen sen tevi m̄eri Isrel nir tuwi, nga ni muwra pia-koni vini nga p̄ila mauren tevi nir ko tevi jinibb ne iel ngatan jijle nir. Luk oli tweni re naul sen ngel nga Iesu ngok, Nem̄in se Atua everuse nga “puwrai tweni nos̄pen nga m̄irres sen tevi beres (puaman) nir.” Ko iok ko ololi rramlesi nos̄pen nga m̄irres nga Luk muli, owun saute jilweren nga marviseni nga Atua okrrorrmi lenglengen jinibb nir nga marlesi norongen nga m̄isij.

Luk nga muli naul ngel oli naul m̄inij kele san nga nisen “Majingen se Aposol nir.” Naul ngok os̄pe suri jilweren nga marpelari vitu re daron nga Iesu mian mare re melrin e.

Jilweren sopor arpelari re naul ngel kis kobbong, ko sete arto re naul itul ngok ne nos̄pen nga m̄irres se Iesu Kristo (Matiu, Mak ko Jon). Ngok jilweren nga mus̄pe suri anglo nir marlai nubo (2:13,14), ko nga mus̄pe suri nir nga marmetmet sipsip nga maran parlesi Iesu daron nga m̄iak e (2:8-20), ko nga mus̄pe suri daron nga Iesu mivi m̄ielakel malume ko mian re Naim On (2:41-50), ko nale rrongrrongvi ne m̄eri Sameria nga m̄irres ngok (10:25-37), ko nale rrongrrongvi ne m̄ielakel nga mutor jabble sel (15:11-32).

Nanu nga marlelep nga Luk mus̄pe surir milep re naul ngel erpe loten, Nem̄in On, majingen se nesevin nir nga marwilwil se Iesu, ko os̄pe suri kele nga Atua orongwose p̄itlasi tweni nololien se jinibb.

Etipatun

¹ Selek Teopilas, jinibb elep pa arpelak arwera paruli tweni jilweren ne nanu ngel nir nga marpelari ji kerr ngel nir.

² Erpe renge womu jer nen, nir arlesi renge meter ko aruli tututweni nale nen nir renge naul, ko arverair tevi kerr.

³ Ko inu nulesi evi nanu nga m̄irres nga inu kele boli tututweni nale nen nir renge naul tevi nik. Suri inu nomok-meteni suri nanu ngel nir bonevis le wor, ko nurongwos boli surir tevi nik pimawos;

⁴ ko puloli nga nik kuprongwose nanu nga marvisvisenir tevi nik arivi weretunen temijpal.

Anglo owra tweni nga Jon Baptae p̄iaik

⁵ Nanu ngel nir arpelari renge daron se Eron, renge daron nga mivi numal renge Jutia e. Ko renge daron nen jinibb ne sulsulen san elik renge, nisen Sekaraea. Ni evi san renge meling jinibb ne sulsulen se Apaea. Ko nesen sen Elisapet, ni kele evi metka se Eron san.

⁶ Nuru korti orivi jinibb nga mormawos m̄irres renge no Atua. Orivel lilane renge nale nesesreien se Atua nir ko nale nesesreien nir.

7 Ko nuru korti ortera pa osuw, sia se nuru elep pa. Ko Elisapet kele evi nesevin nga mīmēr, sete evasus, ko ololi natu nuru ejkie.

8 Mian ko ejpari daron se Sekaraea gortien sen nir nga parloli majingen nga jinibb ne sulsulen nir marok-loli renge nabong jile renge Naim On se Atua. Ko ni kele evan.

9 Ko nir arwirr daes erpe murrun se jinibb ne sulsulen nir, nga parlesi nir si nen ko nga pian pusli nanu nga mapun mīrres renge naworr; ko daes orrum mawos re Sekaraea. Ko ni evan renge loloim on se Atua nga pusulslul.

10 Delung artur jer vare, parlot renge daron nga nanu nga mapun mīrres pīn e.

11 Ko Sekaraea etaole anglo se Iova san errmali jin, ko otur renge nawot van renge devjen rres e.

12 Ko daron nga Sekaraea mīlesi, ko nolon opotpot lenglengen e ko emtutu elep.

13 Ko anglo owrai tevi, "Sete kupmetutu, Sekaraea; Atua ornge loten som, ko nesen som pivesi nik natum norman san. Ko nik kupplingi nisen piwaji Jon.

14 Nik kuprunge pīrres ko kūpīr pilep daron nga ni pīak.

15 Ko ni poro pilep vajin ko pivi jinibb nga milep renge no Numal. Ko sete pimni norro rreknga nuwi nga mīterter, pijki. Ni puwun saute Nemīn On tetajer, pītipatun renge daron nga tasu sen pivesi e.

16 Ni puloli mīri Isrel nir pilep parieni lweni van ji Iova Atua ser.

17 Ko ni puwowomue Mesaea non renge nemīn ko derteren se Elaeja, ko pīrieni lweni tata ser nolor pīrieni lweni van ji natur, ko parresrres luwi tevir. Ko nir nga sete marosuri parivel vajin renge norongwosien se nir nga marmomsawos, ko puloli lilāne jinibb nga martiriv tera Numal nolor pīrres."

18 Ko Sekaraea owrai tevi anglo owra "Inu borongwos nanu ngel nir pīrpese? Suri inu nuvi ībirtera pa, ko nesen suk kele sian elep pa osuw."

19 Ko anglo erij luwi tevi owra "Inu nuvi Gapriel nga motur renge no Atua, ko ni okoni inu nga bowrai tevim nospēn nga mīrres ngel.

20 Ko kuplesi, nik kupivi nabbut, sete kuprongwos kuprij kupwera nale pisan, pītipatun lelingen ngel ko pijpari daron nga nanu ngel nir para-pelari e. Suri nga nik sete kuosuri nale suk nir, nga para-pelari renge nabong nen mawos."

21 Ko renge daron nen artirive Sekaraea, ko arwera "E, erpese nga ni mīlik mipriv mirpok renge Naim On se Atua?", ko ngok ololi bbösa elair e.

22 Marok-tiriv mian ko ni eivare renge Naim On vini vare e. Ko evi nabbut, sete orongwos pīrij. Ko ewirrleni nevren tevir; ko nir arongwose nga ni elesi nemīn san renge Naim On.

23 Mian ko nabong ne majingen sen nir osuw, ko ni olwi van renge naim sen e.

24 Mian ko nabong sete elep mun ko nesen sen Elisapet ejien. Ko ok-lik tepi malume ejpari navöl elim, ko owra

25 "Nurongwose vajin nga Numal ko orrorrmī inu, ko niko ela tweni vajin nanu nga jinibb nir marok-metenī inu suri."

26 Ko Elisapet navöl sen ouwon easi osuw, ko Atua okoni kele anglo Gapriel evan renge ngaim nga milep san renge Galili, nisen Nasret.

27 Ni otori nale nga pian puwrai tevi nesen mélakel san nga nisen Merri. Merri nen setewor norman san evan jin, ko arwera pílik ji mér san nga nisen Josep, nga mivi metka se Devet san.

28 Ko anglo evan ji Merri renge loloiom sen ko owrai tevi ni, "Erres, nik kuþir. Numal ololi erres tevim ko eptevi nik."

29 Ko Merri nolon opotpot e ko orrorrmi karkare renge nale nga anglo muwrai ngok, owra "O, sev le ngel?"

30 Ko anglo owrai tevi ni, "Merri, sete kupmetutu, suri Atua erres tevim.

31 Ko kuplesi, nik kuptetaur, ko kupa-wosi natum norman san. Ko kupplingi nisen piwaji Iesu.

32 Ni pivi Jinibb nga milep ko parveruse Atua ne Drromsen Mare Natun. Ko Iova Atua puloli ni pivi Numal pirpe apu sen Devet tuwi.

33 Ni pivi Numal renge metka se Jekop nir tuwi ngok vini. Ko batun vanu sen sete purongwos pusuw."

34 Ko Merri owrai tevi anglo owra "O, ko inu sete nuvijuri wor norman san, ejki. Ko nanu ngel putoe pirpese le?"

35 Ko anglo owrai lweni tevi Merri owra "Nemín On ko pivini jim, ko derteren se Atua ne Drromsen Mare pivini pisalsal orem. Ko suri nanu ngel, jinibb parwerai bipi nga mñiak On, ko evi Atua Natun.

36 Ko kuplesi niaken som Elisapet. Ni evi nesevin nga mímér, ko etra pa evi lekter osuw; ko etetaur vajin lelingenok, navöl sen ouwon le ngel vajin.

37 Suri sete nanu san rrägrrag nga Atua sete orongwos puloli."

38 Ko Merri owrai tevi "Inu nuvi nesevin ne majingen se Numal lebbong, ko erres kobborg, puto pirpe nga nik kumwerai ngok." Ko anglo evel lingi ni.

Merri evan oklue Elisapet

39 Ko renge vitunen vajin, Merri ewit ngavilvil van renge botwen nga naim ngaim nga milep san ne Jutia muto rengen.

40 Ko esil van renge loloiom se Sekaraea e, ko owra "Erres" tevi Elisapet.

41 Ko daron nga Elisapet moka-runge nale se Merri, ko bipi nga mimatur renge depain eir ko ewrrir renge depain, ko Elisapet owun saute Nemín On.

42 Ko ekail drrelan elep van mare, ko owra "Atua erij erres surim renge nesevin mñinij nen jile nir, ko erij erres suri bipi nga kumsoloi renge depain!"

43 Ko erpese tasu se Numal suk mivini mñilesik?

44 Ko kuplesi, daron nga inu mornge nale som, ko bipi nga mosloi renge depaik eir e ko ewrrir e.

45 Neiren renge nik, suri nga kumosuri nale nga Numal mukoni anglo sen muwrai tevi nik piplari."

Merri osrövi Atua

46 Merri owra

47 "Renge mauren suk totoklai nusrövi Atua ne Drromsen Mare. Ko nemík eir suri Atua nga moklai mauren tevik, ko nga murrrorrmi inu milep.

48 Suri ni orrorrmi terai inu nga mevi nesevin ne majingen sen ko nga mevi nesevin nga welli jer. Ko renge lelingen ngel ko tuwi ngok vini jinibb parveruse inu nesevin nga Atua mñilai neiren tevi,

⁴⁹ suri nanu nga milep nga Atua nga derteren sen milep muloli tevi inu. Ni nisen On.

⁵⁰ Eviseni merrenien sen tevi nir nga marmetutue ni renge dul nga tuwi pa ko nga lelingen ngel ko nga para-vini kele.

⁵¹ Eviseni derteren sen tevi delung arlesi. Ololi nir nga nolor mian mare arsarr suri norrorrmien ser.

⁵² Ni ela tweni nir nga marivi numal nga marblelep renge nai seksakel ser nga marsakel rer aran ngatan, ko ok-susi lartul nga maran ngatan van mare.

⁵³ Jinibb nga numer m̄iajir, ni ololir arup erres. Ko jinibb nga joror milep, ni okoni twenir artotori nevrer kiskis arivel.

⁵⁴ Otori rijrjen sen nga muloli tevi apu se kerr nir nga tuwi pa, ko orrormi kerr m̄ieri Isrel, ni jinibb sen nir,

⁵⁵ erpe nga muwrai pa tevi apu se kerr nir, ko Epram, ko metka sen nir nga para-vini vitunen suri ni, pian pijpari tuwi ngok vini."

⁵⁶ Ko Merri elik tevi Elisapet erpe navöl itul spon, ko evel olwi kele van renge ngaim sen e.

Jon Baptae eak

⁵⁷ Mian ko ejpari nabong nga Elisapet puwosi natun e, ko ni evasus; ko natun evi norman.

⁵⁸ Ko selen nir ko niaken sen nir arunge nga Numal muloli m̄irres tevi ni ko nga murorrmī ni, ko nir arir elep tevi.

⁵⁹ Mian ko ejpari bongin owil, ko nir arini nga parloli ni pian renge movil parevji parloli ni p̄ilalos. Ko arwera parlingi ni nisen piwaji kele tata sen Sekaraea.

⁶⁰ Ko tasu sen owra "Ejki! Ni nisen piwaji Jon."

⁶¹ Ko nir arwerai tevi ni, "Ko nik. Sete metka som san ewaji nais ngel."

⁶² Ko nir arij e nevrer tevi tata sen nga ni puwra nisen piwaji isi.

⁶³ Ko Sekaraea owra parla nanu nga marok-ulul ren san tevi ni. Arlai tevi, ko ni oli nisen owra "Ni nisen piwaji Jon." Ko nir jile artaole.

⁶⁴ Ko renge daron mawos nen ko pa erij luwi, ko osrövi Atua.

⁶⁵ Ko nir nga marlik mori ni armetutu, ko bbösa elair e. Ko nospēn nen arsuþe rrale ngaim nga marto rrale botwen ne Jutia e nir.

⁶⁶ Ko jinibb jile nga marunge nospēn ne bipi ngel arrorrmī renge nolor ko arwera "Bipi ngel pia-ivi bipi nga pia-irpesē le?" Suri oto limjer ngel naga Atua ne Drromsen Mare derteren sen eptevi.

Sekaraea Nen̄in On esilvi ko evi propet

⁶⁷ Ko tata sen Sekaraea Nem̄in On evini esilvi, ko owun saute. Ko erij erpe propet owra

⁶⁸ "Kerr rrapsurövi Atua se kerr m̄eri Isrel nir. Suri ni evini oklue kerr jinibb sen nir, ko orpajti tweni kerr rramiel sisarow vajin.

⁶⁹ Elai jinibb nga derteren sen milep san tevi kerr nga p̄ila mauren tevi kerr; ni evi metka se Devet san.

⁷⁰ Erpe Atua owrai pa tuwi renge jingo propet on sen nir,

⁷¹ ni erijri pa nga p̄ijnge devje nuval se kerr nir renge kerr, ko pirvei tweni kerr renge nevre nir nga marungasi kerr nir.

⁷² Ko ni eviseni merrenien sen mawos apu se kerr nir nga tuwi, ko orrorrmī suri rijrjen on sen.

⁷³ Ololi rijrjen nga m̄iterter renge ni nisen tevi apu se kerr nir nga tuwi Epram.

74 Ewer telasi tevi ni nga ni pirvei tweni kerr renge nevre devje nuval se kerr nir, ko kerr rraploli majingen sen nga sete rrapmetutu rrugrrag vajin pipari nga rrapa-mij.

75 Krapivi jinibb on sen ko rrapivi jinibb nga mumomsawos mîrres renge ni non renge nabong jile renge mauren se kerr.

76 Ko nik bipi suk, parveruse nik nisem kupwaji Atua ne Drromsen Mare propet sen; suri nik kupwowomu renge no Numal nga kuploli lilane sel sen.

77 Kupwer telasi sel sen limjer tevi jinibb sen nir, nga Atua pîtlasi tweni nololien ser ko parmaur,

78 suri merrenien nga milep se Atua se kerr. Ni pukoni moron ne melrin pivini puklue kerr,

79 ko pimor vaseni nir nga marlik tongmalik renge namol ne mijen; ko puloli bêla kerr parivel renge sel ne demat.”

80 Ko mian ko nanwarreng nga elep rujruj ma renge niben ko norrorrmien sen, renge nga pîmajing se Atua. Ko tetajer ok-an ok-lik renge lolo merwer ok-tirive nabong nga ni pia-vini limjer renge no mîri Isrel nir.

2

Iesu eak

1 Renge daron nen batu numal se mîri Rom nir nga nisen miwaji Sisa Okastas elngi nale nesesreien san, emrreni pareve jinibb jijle nga ni mimetmete nir, purongwose nir evis totoklai.

2 Ngel evi sensas nga womu nen, renge daron nga Kwaerinias mivu numal nga milep renge Siria.

3 Ko niko renge wosenen jinibb jijle arlulwi wor van renge vanu ser e, nga norman nir paruli niser renge naul renge ngaim ser mawos.

4 Ko ngok niko Josep evel lingi ngaim ne Galili san nga nisen Nasret, lat nga mîlik e, ko evan renge ngaim ne Jutia san nga nisen Betliem. Ie evi lat nga numal Devet mîiak e rengen tuwi. Ko niko Josep mulwi wor van ie, suri ni evi metka nga miplari renge metka se Devet san.

5 Josep eptevi nesen sen Merri, nuru oran nga parlai nise nuru. Orlik korti ma, ko Josep setewor ean jin. Ko Merri otomori pa pivesi natun.

6 Ko renge daron nga morlik renge Betliem e ko evi daron mawos nga Merri puwosi bipi sen e.

7 Ko ni evesi womue natun norman eak rrongyi. Ko ni ela kalek nga mimalum mîrres ko onbê ore e, ko evetri ematur ngatan renge narov san nga marok-wungani nanu rrum nir rengen. Suri naim nga jinibb marlik renger loloiim nen nga markel ototvi sete evter nir, ko lat nga nuru porlik rengen ejki.

8 Ko renge lat nen jinibb ne ngaim nen sopor arlik orsel arok-metmete sipsip ser renge nat nga mupong nen.

9 Ko anglo se Iova san evini eplari jir, ko nosrövien se Iova omor rrerraleral; ko nir armetutu elep.

10 Ko anglo owrai tevir, “Sete kapmetutu te pijki! Kaplesi, inu nuvini tevi nospén nga mîrres nga bowrai tevi kami, nga pîlai neiren nga milep temijpal tevi jinibb jijle nir.

11 Renge lelingen ngel, renge nata mupong nga ngel, renge ngaim ngel se Devet, bipi san eak rengen nga pîlai mauren tevi kami. Ni evi mîr nga Atua mîririjrii nga pukoni, ni evi Mesaea ko Numal.

12 Nanu ngel le pivi nelesien nga piviseni tevi kami: kami kapan ko kaplesi bipi san nga marnuſe ore kalek nga mimalum mīrres e, ko marlingi mimatur ngatan renge narov nga marok-wungani nanu rrum nir rengen."

13 Daron mawos nen ko pa anglo ne melrin nir arini arpitevi anglo nen, ko arla nubo, arsurövi Atua ne Drromsen Mare, arwera

14 "Nosrövien pian ji Atua ne Drromsem Mare! Ko renge iel ngatan ngel demat puto renge jinibb se Atua nga ni mimrrenir."

Jinibb nga marok-metmete sipsip nir aran Betliem

15 Mian ko daron nga anglo marivel lingir e marluwi vajin van renge melrin e, ko jinibb nga marok-metmete sipsip arwerwerai tevir, "Kerr pian ta Betliem rraplesi ta nanu nga miplari ngel nga Atua muwrai tevi kerr."

16 Ko nir arwit lengleng van; ko arlesi Merri ko Josep ko bipi nen nga mimatur renge narov nga nanu rrum nir marok-wunganir rengen.

17 Ko daron nga marlesi jile bipi e, ko arsuþsuþe tevi jinibb nir sev nga anglo nir marwerai tevir suri bipi.

18 Nir jijle nga marunge nale ngel nir nga jinibb nga marok-metmete sipsip marsuþe suri tevir artao lenglenga.

19 Ko Merri otori totkoni jile rijen nen nir ko elngir renge nolon, orrorri surir eterter.

20 Ko jinibb nga marok-metmete sipsip arlulwi, ko arsurövi Atua, arwera erres tevi ni renge nanu jile nga marunge ko marlesir mirpe nga anglo muwrai tevir.

21 Mian ko bipi nen bongin owl, omomsawos bongin nga parloli pian renge bae e, ko arloli evan renge bae. Ko arlingi nisen ewaji Iesu, nisen nga anglo mīlngi womue mian ko vitunen vajin ko Merri mia-soloi.

22 Mian ko ejpari daron momawsos nen nga Josep ko Merri porloli murrun nga nale nesesreien se Moses muwrai nga puloli nuru porwokwok re no Atua ko jinibb, ko orwosi Iesu van renge Jerusalem nga porla lweni tevi Iova.

23 Erpe aruli renge nale nesesreien se Iova, "Bipi norman jile nga mīak rrongvi womu nen e aron, arivi se Iova."

24 Ko porloli sulsulen pirpe nga nale nesesreien se Iova muwrai parlai: "Wumēr píeru, rreknga daro píeru."

Simeon elezi Iesu renge Naim On se Atua

25 Ko ūrtera san elik renge Jerusalem renge daron nen, nisen Simeon. Ni evi ūrtera nga mumomsawos mīrres, ko evi jinibb se Atua nga mimtutu ko etriv terai pīlesi mēr nga pīlai mauren tevi mēri Isrel nir. Ko Nemīn On se Atua eptevi ni,

26 eviseni tevi ni nga ni sete pimij mun, pīlesi mun Mesaea se Iova nga mīrijrije puwomu.

27 Ngok Nemīn On eptevi ni van renge Naim On se Atua. Ko re wosenen mawos ko pa tasu se bipi ko tata sen orsale Iesu vini renge Naim On nga porloli sulsulen tevi ni pirpe nga nale nesesreien se Atua muwrai.

28 Ko Simeon elezi bipi, ko owosi esale renge nevren ko osrövi Atua owra

29 "Lelingenok kuplinglingi jinibb ne majingen som vajin pivel renge demat, pirpe nale som muwrai.

30 Lelingen ngel metek elezi jinibb som nga pia-la mauren tevi jinibb nir

31 erpe nga nik kumloli lilane renge no jinibb jijle ne iel ngatan nir.

³² Moron nga pimor vaseni jinibb jijle ne vare nir, ko pivi nosrövien se kem méri Isrel nir nga namivi jinibb som."

³³ Ngok tata sen ko tasu sen ortaole nale nga muwrair ngok nir suri ni.

³⁴ Ko Simeon erij erres suri nir; ko owrai tevi tasu sen Merri owra "Kupmeteni! Atua otobbtobbbue bipi ngel nga pulokloksi méri Isrel pilep parvitan, ko písa raji lweni nir pilep. Ko pivi nelesien nga méri Isrel pilep parj tere.

³⁵ Ko ngok nikò pimor vaseni norrorrmien se jinibb pilep nga marok-silvenir marto teptepi parto limjer vajin. Ko nik nolom purnge písiy pirpe nesip nuval nga muso renge devjen korti mísari rrurrrngi nolom."

Ana elesi Iesu renge Naim On

³⁶ Ko renge daron nen lekter san evi propet, nisen Ana. Ni evi natu Panuel ko evi metka se Aser san. Bonevis, daron nga mivi nesen mélakel kobbong, ko elik ji diwen sen; ko orlik sia ebut, ko diwen sen emij lingi. Ko otur nawon sia elep lengleng.

³⁷ Sian evi ngavöl owl drromon ivij (84) vajin. Ko sete elinglingi Naim On nabong san. Renge rorpung jile ko rivriv jile okorti tevi nir nga marok-lot ko marok-linglingi nanen suri.

³⁸ Ko Ana evini renge loloi ne Naim On renge daron mawos nga Simeon mřirij mřires suri bipi e. Ko omurrarrong suri nale nga muwrair suri bipi ngel, ko owra erres elep tevi Atua suri. Ko ospe suri tevi jinibb jijle nga martiriv tera Atua pítiasi tweni méri Isrel nir.

Merri ko Josep orwosi bipi arluwi van Nasret e

³⁹ Merri ko Josep orloli nanu nga nale nesesreien se Atua muwrai jile, ko orwosi bipi arluwi van renge Galili e renge ngaim ser Nasret.

⁴⁰ Ko bipiwarreng nen elep rujruj ma, ko jin eterter, ko owun saute norongwosien. Ko Atua erij erres suri ni.

Iesu evan renge Naim On se Atua daron nga mivi nanwarreng malum e

⁴¹ Renge sia jijle tata se Iesu ko tasu sen orok-pitevi nir nga marok-an renge Jerusalem nga marok-tori nanen ne asien.

⁴² Daron nga Iesu sian mijpari esngavöl drromon eru malum e ko tata sen ko tasu sen orpitevi ni nir kes aran renge nanen ne asien, erpe tetajer marok-loli.

⁴³ Mian ko ejpari nabong nga marlingi nanen ne asien puto renger arsuw, ko jinibb artipatun arluwi van renge ngaim ser e. Ko Iesu elik jer renge Jerusalem; tata sen ko tasu sen sete orongwose nga ni miličik jer.

⁴⁴ Orrormi rreknga ni eptevi pa meling ne jinibb nga ngok nen sopor nga marlulwi van renge ngaim ser e. Mian ko otomori pivi vajin nabong totoklai san, ko ortipatun orkulkulu pej renge metka ser nir ko seler nir,

⁴⁵ ko sete orlesi te ejki. Mian ko orluwi kele van renge Jerusalem e, orpej kele.

⁴⁶ Mian ko renge nabong itolin vajin ko orsekai renge Naim On se Atua, miličik tevi jinibb ne nevisvisenien se méri Isrel nir, ko ok-murrarrong nir ko ok-susi lweni nale tevir.

⁴⁷ Ko nir jile nga marunge nale sen bbösa elair e, suri marunge renge rijen sen nga mok-rij weli lweni nale se jinibb nevisvisenien se méri Isrel nir, nga norongwosien sen elep.

⁴⁸ Daron nga tata sen nuru tasu sen morsekai ni e ko ormabbös bbösa elai nuru e, ko tasu sen owrai tevi, "Wurru natuk erpese kumloli mirpok tevi

komru? Kuplesi tata som ko inu nomor-runge esij, nolo komru opotpot elep nga nomor-pej nik."

49 Ko Iesu owrai lweni tevi nuru, "Komor-pej inu suri sev? Sete komor-rongwose nga inu ūelik renge naim se Tata suk ko wor?"

50 Ko nuru sete orongwose isev ko nga muwrai tevi nuru.

51 Ko Iesu evini ji nuru ko arluwi van renge Nasret e, ko ni tetajer ok-runge drrela nuru. Ko tasu sen ororrmi suri nanu ngel nir tetajer, sete emalie nir.

52 Ko Iesu elep oruj renge niben ko norongwosien sen, ko Atua eir rengen, ko jinibb kele arir rengen.

3

Werweren se Jon Baptae

1 Renge sia esngavöl drromon elim (15) nga Taepirias Sisa mivi batu numal renge Rom, ko Ponjes Paelet evi numal ne Jutia, ko Erot Antipas evi numal ne Galili, ko tuwan Pilip evi numal ne Ituria ko Trakonaetas, ko Lisanias evi numal ne Apilin,

2 ko Anas ko Kaeapas orivi batu jinibb ne sulsulen nir; ko renge daron nen ko nale se Atua evini ji Jon Sekaraea natun renge daron nga mīlik renge lolo merwer e.

3 Ko Jon evel ūetpeti renge vanu nga marto mori Jortan nir, ewerwer renger, owra "Kaprieni lweni nolo kami renge nololien se kami nir, ko kappataes; ko Atua ūitlasi tweni nololien se kami."

4 Erpe nga propet Aesea muli renge naul sen muwra "Jinibb san ekail renge lolo merwer, owra 'Kaploli' lilane sel se Numal puto metmet terai, ko kaploli mesekle sel sen nir parmetet ūirres.

5 Bbulwil nga marperrparorr van ngatan nir kaptevnir parsorsan, ko botowout jile nir kapjuröni nir paran ngatan parsorsan,

6 nga jinibb jijle parlesi sel nga Atua ūila mauren tevi jinibb nir."

7 Delung elep arivel sele Jon, nga ni pipaptaese nir. Ko ni owrai tevir, "Kamivi jinibb nga kmsij O! Kamirpe metka ne numet! Isi osusur metu tevi kami nga kapwolu lingi lolaren se Atua nga pia-vini?

8 Poro nolo kami pulululwi, rrek erres kapviseni wenen nen. Sete kapwerwerai tevi kami lululweni, 'O, kem namivi metka se Epram, ko ūirres bbong re kem.' Inu nuwrai tevi kami, Atua orongwos ūila nevöt nawon nga ngel nir ko ūirienir parivi metka se Epram.

9 Lelingen ngel artori batu deli oto metmet nga parta ototvi lañe nai nir; ko nai jile nga marsij, sete wener marres mun, parta twenir parwIRR nir van renge nabb nga mīn."

10 Ko delung, daron nga marunge nale sen, ko arsus iweni tevi ni, "Ko kem nabloli sev ma?"

11 Ko ni owra lweni tevir owra "Mer nga sunsun sen mīeru ūila tuwen tevi mīer nga sunsun sen mijkie; ko mīer nga nanen sen mutoe, ni kele puloli pirpok puwngani sopian tevi mīer nga nanen sen mijkie."

12 Ko jinibb nga marok-la nevöt ne takis nir arini jin nga ni pipaptaese nir, ko arsus tevi ni arwera "Ko kem nabloli pirpese?"

13 Ko ni owra lweni tevir, "Kami sete kaplai nevöt ūiasi renge lat nga marlingi tevi kami nga kaplai rengen."

14 Ko jinibb nuval nir arsus tevi ni arwera "Ko kem nabloli pirpese?" Ko ni owra lweni tevir, "Kami sete kapon tertere jinibb nga kapla nevöt jir, ko sete kapsusur metu tevir kapwera kaploli nanu san tevir nga puloli kami kapla nevöt jir. Ko kařir kobbong suri nowli kami."

Mian ko Kristo pivini

15 Jinibb norrorrmien ser artipatun arunge erres suri Jon, ko arorrmi rrekma ni evi Mesaea.

16 Ko Jon orongwose norrorrmien ser ko owra lweni tevir, "Inu nupaptaese kami e nuwi rres kobbong. Ko san ko ma niko pia-vitu suri inu vini, ni ean wor mare renge inu, ko inu sete nurres rrangrrag nuvter re īetlasi tweni dil ne but sen. Ni ko ma pia-paptaese kami e Nemín On ko nabb.

17 Ni otori nai juljule san renge nevren nga pujujle wene wit e nir, ko dokolvir parwirr lingi jelangir; ko ūiser kortoni jelangir ūilngir renge ūepeim sen, ko pusli dokolvir renge nabb nga sete san orongwos pivsi pini."

18 Ko ela nale lele kele wor elep tevir renge nga mīwerwer tevir renge nospen nga mīrres.

Jon Baptaes evan renge naim ne nekaien

19 Ko Jon otortori Numal Erot suri mītkai luwe nesen se tuwan Pilip, Erotias, ko suri kele wor nanu elep nga mulolir marsarr.

20 Ko nanu nga mīsij ūerper nen nga muloli evi vajin nga mīlngi Jon renge naim ne nekaien.

Jon epaptaese Iesu

21 Ko daron nga setewor Erot mīlngi Jon re naim ne nekaien, ko Jon epaptaes jile jinibb nir osuw, ko vitunen vajin ko epaptaese Iesu. Ko renge daron mawos nga pa mipaptaese ngok ko, ko Iesu olot ko melrin eteri wukari etpīr.

22 Ko Nemín On ojubbul vini; ko ololi niben otoe erpe wumēr, ko orow vini esakel renge Iesu. Ko Atua drrelan evel renge melrin vini erij tevi, owra "Nik kuvi Natuk nga numrrenim elep. Nurnge erres elep surim."

Iesu metka sen nir

23 Iesu etipatun majingen sen renge daron nga sian pirpe pingavöl ūitul (30) sopon. Ko jinibb arwera ni evi natu Josep, ko tata sen ko Josep. Ko Josep evi natu Eli

24 ko Eli evi natu Matat, ko Matat evi natu Livae ko Livae evi natu Melki ko Melki evi natu Janai ko Janai evi natu Josep.

25 Ko Josep evi natu Matataias ko Matataias evi natu Amos ko Amos evi natu Naum ko Naum evi natu Esli ko Esli evi natu Nakai.

26 Ko Nakai evi natu Maat ko Maat evi natu Matataias ko Matataias evi natu Semin ko Semin evi natu Josek ko Josek evi natu Jota.

27 Ko Jota evi natu Jonan ko Jonan evi natu Resa ko Resa evi natu Serupapel ko Serupapel evi natu Salatail ko Salatail evi natu Neri.

28 Ko Neri evi natu Melki ko Melki evi natu Ati ko Ati evi natu Kosam ko Kosam evi natu Elatam ko Elatam evi natu Er.

29 Ko Er evi natu Josua ko Josua evi natu Eliesa ko Eliesa evi natu Joram ko Joram evi natu Matat ko Matat evi natu Lipae.

30 Ko Lipae evi natu Simeon ko Simeon evi natu Jutas ko Jutas evi natu Josep ko Josep evi natu Jonam ko Jonam evi natu Eliakim.

³¹ Ko Eliakim evi natu Melea ko Melea evi natu Mena ko Mena evi natu Matata ko Matata evi natu Natan ko Natan evi natu Devet.

³² Ko Devet evi natu Jese ko Jese evi natu Opet ko Opet evi natu Boas ko Boas evi natu Salmon ko Salmon evi natu Nason.

³³ Ko Nason evi natu Aminatap ko Aminatap evi natu Atmin ko Atmin evi natu Ani ko Ani evi natu Esron ko Esron evi natu Perej ko Perej evi natu Juta.

³⁴ Ko Juta evi natu Jekop ko Jekop evi natu Aesak ko Aesak evi natu Epram ko Epram evi natu Tera ko Tera evi natu Nakor.

³⁵ Ko Nakor evi natu Seruk ko Seruk evi natu Reu ko Reu evi natu Pelek ko Pelek evi natu Eper ko Eper evi natu Sela.

³⁶ Ko Sela evi natu Kenan ko Kenan evi natu Apaksat ko Apaksat evi natu Sem ko Sem evi natu Noa ko Noa evi natu Lamék.

³⁷ Ko Lamek evi natu Metusela ko Metusela evi natu Inok ko Inok evi natu Jaret ko Jaret evi natu Malalel ko Malalel evi natu Kenan.

³⁸ Ko Kenan evi natu Inos ko Inos evi natu Set ko Set evi natu Atam, ko Atam evi natu Atua.

4

Demij orrowrrowe Iesu

¹ Ko Iesu owun saute Nemín On, ko evel lingi Jortan, olwi. Ko Nemín On owomue ni evan renge lolo merwer e.

² Ko ni elik iok nabong ngavöl ivij (40) nga Demij purrowrrowe ni. Ko renge nabong ngok nir, ni sete orro nanen san renger ejpari marsuw. Ko renge vitunen vajin ko ornge numer aji lenglengen.

³ Ko Demij owrai tevi ni owra "E, nik kuvi pa Atua Natun! Kupwerai tevi nevöt nawon ngel pírieni pivi niv."

⁴ Ko Iesu owra lweni tevi owra "Ejki, Naul On owra 'Jinibb sete orongwos pimaur e niv kis pisan.' "

⁵ Ko Demij eptevi ni ortongsa van mare spon. Ko eviseni batun vanu ne iel ngatan totoklai tevi ni evesane erpe navil nga mivil.

⁶ Ko owrai tevi, "Bela derteren ne nanu ngel jile nir tevim ko nosrövien ner jile, suri arlair pa tevi inu, ko inu vajin belai tevi isi nga inu memrreni.

⁷ Ko niko poro nga nik kupjipa ngatan ko kuplotoe inu, ko ngok nanu ngel jile parivi som."

⁸ Ko Iesu owrai lweni tevi owra "Ejki, Naul On owra 'Nik kuplotoe Iova Atua kobbong, ko nik kuploli majingen se ni kobbong.'

⁹ Ko Demij eptevi ni kele van renge Jerusalem e ko elngi ni renge drromo Naim On mare jer, ko owrai tevi, "E, nik kuvi pa Atua Natun! Kuprow jubbul iel van ngatan e.

¹⁰ Suri Naul On owra 'Atua pukoni anglo sen parmetmete nik.'

¹¹ Ko Naul On owrai kele, 'Nir parwosim renge nevrer mare suri nik tukjilaklak wos ßelam renge nevöt.'

¹² Ko Iesu owra lweni tevi, "Ejki, Naul On owra, 'Sete kuprrowrrowe Iova Atua som te, pijki.'

¹³ Daron nga Demij murrowrrow jile Iesu renge sel nga muwra purrowrrowe ni rengen ko evel lingi mun, pian pijpari nabong spon kele ko pia-luwi kele.

Iesu etipatune majingen sen renge Galili

¹⁴ Ko derteren se Nemín On esilvi Iesu, ko ni olwi van renge Galili e. Ko nospēn nen evel jile renge ie nir.

15 Ko evisviseni jinibb nir renge naim ne loten ser nir, ko jinibb jile nir arsurövi ni.

Iesu aroji tweni renge Nasret

16 Ko Iesu olwi van renge Nasret e renge lat nga ni milep e bonevis. Ko renge nabong ne Sapat ni evan renge Naim On erpe tetajer mok-loli. Ko otur imare nga pieve Naul On.

17 Ko nir arla naul se Propet Aesea arsaren tevi ni. Ko ni elai eveve; ko elesi lat san, ko eve tevir. Lat nen owra erpel:

18 'Nemnin se Iova elik renge inu, suri ni otobbtobbue inu nga ġewerwer renge Nospen nga Mirres tevi ġeres nir. Ni okoni inu nga bowra tweni tevi nir nga marlik renge naim ne nekaien parivel sisarow, ko bololi nir nga meter marrorr parkulu luwi, ko bololi nir nga marlik re nekaien parivel sisarow.

19 Ko bowra tweni sia nga Iova pia-la mauren tevi jinibb sen nir.'

20 Ko daron nga mieve jile, ko ni olulngi lweni naul ko esareni lweni tevir ko esakel re lat ne werweren. Ko nir ġiġle nga marlik renge naim ne loten arwang suri etingtingin.

21 Ko ni etipatun owra suri tevir, "Nale nga naul ngel muspē surir ngel nir nga kammurarrong nir ngel, lelingen ngel Atua ololir arpelari."

22 Jinibb jile arunge nale sen nir arres ġelak, ko bbosa elair e. Ko arwera "Ni evi natu Josep, rreknga?"

23 Ko ni owra lweni tevir, owra "Nurnge erpe kami kapwera nale san nga marok-werai ngel tevi inu, 'Dokta, kuploli nik lweni kupperres puwomu. Nanu nga kumloli renge Kapaneam nir, kuplolar iel kele renge sisom'.

24 Ko nuwretun nuwrai tevi kami, propet san, orongwos parosuri lat ġiġle noga mian e. Ko jinibb nga ma renge sisen woswos sete mara-osuri ġelak. Nanu ngok sete erres.

25 Ko renge weretunen nuwrai tevi kami, nesevin elep renge Isrel nga diwen ser marmij lingir renge daron se Elaeja, renge daron nga nau sete mus renge sia itul totoklai ko renge

devje sia kele san, ko numer nga milep renge vanu ngel ġetpeti.

26 Ko Atua sete okoni Elaeja van ji nir san, ejki. Ko okoni ni ma van renge Saripat renge vanu ne Saeton san, evan ji nesevin san nga diwen sen mimij lingi ie.

27 Ko jinibb elep nga marmesi e mesien nga niber mīmīmaul renge daron nga Elaeja mivi propet e renge Isrel, ko nir san sete Elaeja ololi erres luwi, ejki, ko sansan kobbong Neman, nga mivi mīri Siria."

28 Ko nir nga marlik renge naim ne loten loloi marunge nanu ngel e ko arlolar lengleng.

29 Ko artur imare ko arrul totoni Iesu, ko arevei van vare e. Ko arpitevi van renge drromo botwen e nga marloli ngaim ser renge jeljelin, arwera parsir jubble batun puwomu van ngatan e.

30 Ko ni evel rrurrngi bbong livō renge delung nir ko evel asi, evel, setemun arrul totoni.

Iesu oji tweni nemnin nga marsij renge jinibb san

31 Ko Iesu evan renge Kapaneam e, ngaim ne Galili san. Ko renge nabong ne Sapat evan renge naim ne loten, ko evisviseni jinibb nir.

32 Ko jinibb artaole nevisvisenien sen, suri nale sen nir arrow erres.

33 Ko jinibb san nga nemnin nga marsij marsisilvi elik ie renge loloi marunge naim ne loten. Ko ekail drrelan evan mare lengleng,

³⁴ owra "E! Sev som oto nile iel, nik Iesu ne do Nasret? Nik kuvini nga kuplokloksi kem? Inu nurongwose nik, nik kuvi jinibb on se Atua."

³⁵ Ko Iesu otortori owra "Kupmurrarrong, kupsil ivare renge ni!" Ko nemin nga mīsij evireni mērnen ewajeni torrlai ngatan renge livō ne nir, ko evel lingi. Ko sete ololi niben spon esij.

³⁶ Ko bbösa nga milep elair e, ko arsūpsūpe lulweni nir e arwera "Aro, nale sev le ngel? Ni nale sen otutun, muwrai tevi nemin nga marsij ko arivare arvesane."

³⁷ Ko nospēn ne nanu nga Iesu mulolir, jinibb arsūpsūper owljijle renge vanu ne ie nir.

Iesu ololi jinibb elep arres luwi renge mesien ser

³⁸ Ko Iesu eivare renge naim ne loten ko evan renge naim se Saemon e. Ko Saemon pīlen lekter emsi e mesien dowalul nga mīterter milep, ko arwerai tevi Iesu.

³⁹ Ko ni evan otur mori ji Saemon pīlen lekter ko ewer ore mesien dowalul, ko mesien dowalul elinglingi. Ko lekter emra kasi ko ela nanen tevir.

⁴⁰ Mian ko nial ewaj pini vajin, ko nabong on ser osuw. Ko jinibb nga seler marmesi artektekair vini ji Iesu. Ko elngi nevren nuru renger ko ololi nir jile arres luwi.

⁴¹ Ko nemin nga marsij arivare lingi nir elep, ko arkail van mare arwera "Nik kuvi Atua Natun!" Ko Iesu otortorir ewer orer owra sete parij, suri arongwose ni evi Mesaea.

Iesu ewerwer renge naim ne loten nir

⁴² Ko renge nat nga murorpong ko Iesu evel lingi ie ko evan renge lolo merwer e, lat nga nat mubbubbil e. Ko delung arvivitu suri, arpej. Ko daron nga marlesi ko arlolii lesi parwer ore ni sete pivel lingir.

⁴³ Ko ni owrai tevir, "Inu bewerwer ko wor renge nospēn nga mīrres ne batun vanu se Atua renge ngaim mīnij kele nir, suri nga nanu ngok ko Atua mukoni inu tweni nga bololi."

⁴⁴ Ko ni evel suri ngaim ne Jutia nir, ko evan renge naim ne loten nir ko ewerwer renger.

5

Iesu everuse jinibb nga marwomu marivi jinibb sen nir

¹ Renge nabong san ko Iesu ok-tur renge jeli nuwito ne Genesaret (nga nisen tuwen marveruse nuwito ne Galili) ko ok-werwer. Ko delung elep arini mori jin arunge nale se Atua, ko arlilji ni.

² Ko Iesu elesi drrav eru orrerrssi renge jeli depiñan; ko jinibb nga marok-tutumun renge nuru arivel lingi nuru aran arrawe niva ser.

³ Ko Iesu esa van renge drrav nen tuwen, nga mivi se Saemon Pitanen, ko owrai tevi ni nga pusoni tweni pīsal van ngalu beblen, pīsal lingi depiñan. Ko ni esakel renge drrav ko evisviseni delung nir nga martur suri jeli nuwito.

⁴ Ko daron nga Iesu mīrij jile, ko owrai tevi Saemon "Kupsu rujoni drrav beblen van renge lat nga nuwi murron e, ko kapjuröni niva se kami van ngatan. Ko kaplesi ko, kaprevei nai vajin."

⁵ Ko Saemon owra lweni tevi, "Numal, nampēlak elep nata mupong, nampēlak rrarren ko sete namla nai sansan rragrrag. Ko suri nik kumwerai, ko inu bololi ta pirpe nga kumwerai."

6 Ko nir arjuröni niva ser van ngatan renge nuwi; ko arevei lengleng nai, ololi niva ser otomori pimarrerr.

7 Ko aroluve seler nir renge drrav tuwen nen e nga parini parpitevir. Ko nir arini ko arlila tututweni nai re niva van renge nolo drrav e nuru, ko orwun saute vajin, otomori parron e.

8 Ko Saemon Pita etaol lenglengen e ko ejipa ngatan renge ðela Iesu ko owra "Numal wurru kupruj ngasue inu, suri nuvi jinibb nga m̄esij."

9 Suri ni ko nuru nga morpitevi ni bbösa nga milep elair e renge nga marlesi marevei lenglenge nai mirpel.

10 Ko Jemes ko tasin Jon, Sepeti natun nuru nga morpitevi Saemon, nir jile bbösa elair e. Ko Iesu owrai tevi Saemon, "Sete kupmetutu te. Etipatun le pa ngel, lelingen ngel ko p̄itajer tevi, nga nik kuprevei vajin jinibb pirpe nga lelingenok komok-revei nai."

11 Ko nir arsu e drrav ser van ngaut e, arrerrsni renge deþinan. Ko arivel lingi, tevi joror jile nir nga marto rengen. Ko arvijuri Iesu, arivi jinibb sen vajin.

Iesu oloji jinibb san nga mimsi mesien nga niber m̄im̄emaul erres luwi

12 Mian ko renge nabong m̄inij kele san Iesu elik renge ngaim san, ko jinibb san nga mimsi mesien nga niber m̄im̄emaul evini. Mesien ngok ololi p̄etpeti niben jile nir osuwsuw. Ko m̄ernen elesi Iesu ko evini ejipa ngatan jin, ko owra "Wurru poro nga nik kupmarong, ko kuploli inu bowokwok."

13 Ko Iesu owra "Ejki, numarong le pa. Kupwokwok!" Ko sete eringe mesien sen, esaro elngi nevren rengen. Ko ngavilvilsen mesien nga niber m̄im̄emaul evel lingi ni.

14 Ko Iesu ewer ore ni, owra "Kuplesi sete kupwera nanu pisan tevi jinibb pisan, ko kupvijuri sel som, kupasi ji batu jinibb ne sulsulen p̄ilesim. Ko kupla nanu nga Moses muwrai renge nale nesesreien sen tevi ni. Ngok piviseni tevi jinibb nir nga kumwokwok pa."

15 Ko nospēn ne sev nga Iesu muloli ok-ruj ma elep renge vanu. Ko delung elep arok-ivel tweni nga parunge ni nale sen, ko pulolir parres luwi renge mesien lele ser nga marmesi e.

16 Ko evi murrun sen nga renge nabong jile ok-ivel lingir, ko ok-san ok-an renge lolo merwer e, ok-lot mun ie.

Iesu oloji jinibb san nga devje niben mimij emaur luwi kele

17 Mian ko renge nabong m̄inij kele san Iesu ok-visviseni jinibb nir. Ko Parasi nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir nga marivel renge ngaim jijle nir ne Galili e vini, ko renge Jutia ko renge Jerusalem kele, arsakel ie. Ko derteren se Iova elep renge Iesu nga puloli lartul nga marmesi parres luwi.

18 Ko jinibb sopor arwosi jinibb san nga devje niben mimij renge maling sen vini, ko arpejpej lat nga parasi van loloi e tevi, parlingi ji Iesu.

19 Ko sete lat san oto nga parasi rengen, ejki, suri jinibb elep p̄elak. Ko arwosi arsa tevi van mare e renge drru naim. Ko arrarre drru naim mare, ko arjuröni ni van loloi e renge livō ne jinibb nir ko renge Iesu non.

20 Ko Iesu etaole nga m̄ilesi nosurien ser ko owrai tevi, "E, m̄erel, nololien som nutlasi tweni pa osuw."

21 Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien ko Parasi nir arorrmi sarrsarre renge nolor, arwera "Erpese m̄erel m̄irij mirpok? Erij melmelas ko osopsoþe Atua! Isi orongwos p̄itlasi tweni nololien nir? Atua kobbong esan bbölbölb!"

22 Ko Iesu orongwose nororrmien ser, ko owrai tevir, "Suri sev kami kamrrorrmi nanu ngel nir renge nolo kami nir mirpok?

23 Evi nanu nga misisarow bbong nga bowrai tevi m̄erel, 'Nololien som nutlasi tweni pa,' suri si ūilesi poro nuwretun rrek nukrekris kobbong? Ko evi nanu nga m̄iterter kele wor asi ngok nga poro bowra 'Kuptur imare kupla milngom ko kupiel van renge naim som e,' suri jinibb ūjile parlesi lelingen poro piplari pirpe nga mowrai ngok.

24 Ko bololi vajin nanu nga m̄iterter nen, puloli kaprongwose kele nga inu Jinibb Mawos derteren suk otoe renge iel ngatan nga ūtlati tweni nololien." Ko ni owrai tevi m̄er nga niben devjen mimij owra "Nuwrai tevi nik, Kuptur imare kuplai maling som kupwosi, ko kupiel van renge naim som e."

25 Ko ni otur imare kasi ngavilvil, ko osrövi Atua, ko owosi maling sen ko evel limjer renge nor, evan vare e.

26 Ko jinibb ūjile bbösa nga milep elair e ko armetutu elep, ko arsurövi Atua arwera "Aro, lelingen rramlesi nanu nga m̄inijnije san."

Iesu everus Livae pivijuri ni, pivi jinibb sen

27 Vitunen renge nanu ngel nir, ko Iesu evel kele, ko elesi jinibb san nga mok-la nevöt ne takis nga nisen miwajie Livae, ok-lik renge naim nga mok-majing renge. Ko Iesu owrai tevi "Merel, kup-vijuri inu ko kupivi jinibb suk."

28 Ko ni otur imare, evel lingi joron jile nir arjipon ko evijuri Iesu.

29 Ko mian ko Livae ololi nanen nga milep san renge naim sen nga m̄iaan ore ni e tevi Iesu. Ko nir elep nga marok-la nevöt ne takis arini renge nanen, ko jinibb elep kele wor nga marsakel tevi Iesu araan korti tevi ni renge tep.

30 Ko Parasi sopor ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor nga marok-pitevir arwor suri Iesu tevi jinibb sen nir, arwera "Erpese kami kamaan ko kamminmin tevi jinibb nga marok-la nevöt ne takis nir ko jinibb nga marsij nir?"

31 Ko Iesu owrai lweni tevi nir, "Nir nga marres sete armerreni dokta, ko nir nga bbong marmesi ko.

32 Ko erpok ko, inu nuvini sete nga beveruse nir nga tetajer marwera marres, ejki, ko nuvini tweni bbong beveruse nir nga sete markerkeris, ko marwer limjere nga marsij, nga nolor pulululwi."

Nosusien suri murrun nga parlinglingi nanen parvil

33 Ko mian ko jinibb sopor arwerai tevi Iesu "Jon jinibb sen nir arok-vil tetajer ko arok-lot, ko jinibb se Parasi kele nir arok-loli erpok; ko nik jinibb som, erpese maraan ko marminmin ko setemun marvil?"

34 Ko Iesu owrai tevir owra "Daron nga jinibb nga mutotko elik vane renge nanen tevi selen nir, ko kami kamrrorrmi nga nir parlinglingi nanen nga parvil? Ejki rres nawon!"

35 Mian ko nabong nen pia-vini vajin, ko para-tekai tweni m̄er nga mutotko jir. Ko ngok ko nir para-vil ko renge nabong nen nir."

36 Ko ni owra nale rrongrrongvi m̄inij nen kele san tevir, owra "Sete jinibb san orongwos ūrirersi tweni bebjé sunsun nga mimerr sopon ko puwol ore lat nga mimarrerr e renge sunsun nga m̄itra e, ejki. Poro pirpok ko ni olloklosi pa sunsun nga mimerr nen; ko sunsun nga m̄itra nen kele ūpisij, suri bebjé sunsun nga mimerr nen sete pusorsan ūrres tevi.

³⁷ Ko erpel kele, sete jinibb san orongwos pujongjungi norro nga mimerr van renge botel nga mītra nga marloli nevlu nanikot e. Poro pirpok ko norro nga mimerr tut, tuloli nevlu nanikot nga mītra tirrerren ko tiap rrerssi, suri etra ūelak. Ko norro timejiviv teplingi tisij, ko nevlu nanikot kele tisij.

³⁸ Niko norro nga mimerr parlingi ko wor renge nevlu nani nga mimerr mīmalum mīrres.

³⁹ Ko sete jinibb san nga mok-mini norro nga mītra emrreni norro nga mimerr, suri owra ‘Norro nga mītra erres’.”

6

Jinibb se Iesu nir arsesri wene wit renge nabong ne Sapat

¹ Mian ko Iesu evel otvi naut ne wit san renge nabong ne Sapat. Eptevi jinibb sen nir; ko jinibb sen nir numer ajir, ko artipatun arsesri sursele wene wit nir ko arseseir nga dokolvir parjikie lingir, ko arlair arururroir.

² Ko Parasi sopor arlesi, ko arwerai tevi ni, “Kuplesi ta, nir arloli nanu nga sete mumomsawos renge nabong ne Sapat!”

³ Ko ni owrai lweni tevir, “Aro, ejki ma, ko rreknga ma kami sete kameve renge Naul On, nanu nga Numal Devet muloli daron nga nanen ser mijkie, numer mīiaji ni ko nir nga marlik tevi ni?”

⁴ Ni ean renge Naim On se Atua, daron nga Apiata mivi batu jinibb ne sulsulen e, ko ni orro tama niv nga setete erres renge jinibb nga marivi jinibb nawon parurroi, evi kis bbong se batu jinibb ne sulsulen ko. Ko ni elai kele tevi nir nga marlik tevi arurroi.”

⁵ Ko Iesu owrai kele tevir, “Inu Jinibb Mawos nuvi Numal ne Sapat.”

Iesu ete nevre jinibb san nga mīkati emetet luwi

⁶ Mian ko renge nabong ne Sapat mīnij kele san ko Iesu evan kele renge naim ne loten pivisviseni jinibb nir. Ko jinibb san nga nevren rres mīkati elik ie renge loloiom.

⁷ Ko renge ie jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor ko Parasi sopor armeteni suri Iesu eterter nga poro nga ni puloli mīer nga nevren mīkati nen pīrres renge nabong ne Sapat, ko ngok nir partor sweri nanu san nga parevei Iesu pian re kot suri.

⁸ Ko Iesu orongwose norrorrmien ser, ko owrai tevi mīer nga nevren mīkati, “Kupmera ta, kupini iel kuptur iel liven womu.” Ko ni otur imare evan otur liven womu.

⁹ Ko Iesu owrai tevi nir, “Inu numrreni bosusi tevi kami: Renge devjen ne nale nesesreien, erres nga parloli nanu nga mīrres re nabong ne Sapat? Poro pijki rreknga parloli pīsij? Erres nga parloli jinibb san pīrres luwi renge nabong ne Sapat? Poro pijki ko parlokloksi jinibb rrek!”

¹⁰ Ko Iesu oklu emteni rrale nir jijle nga martur rrale ni, ko owrai tevi mīer nga nevren mīkati, “Kūpete ta nevrem pimetet.” Ko ni ete nevren emetet, ko nevren erres luwi.

¹¹ Ko nir arlolar lengleng ko arsupsuē lululweni tevi nir nga parloli sev tevi Iesu.

Iesu otobbtobbue jinibb sen esngavöl drromon eru

¹² Renge daron nen Iesu otongsa van mare renge botwen nga pulot, ko ni elik rrarren renge ie nutpong san nga mulot van ji Atua.

13 Ko daron nga nat mīrin vajin, ko ni everus jinibb sen nir vini jin; ko ni otobbtobbu tweni nir esngavöl drromon eru nga ni mīlngi niser marwajie apsol.

14 Nir le niser ngel: Saemon (nga ni mīlngi kele nisen miwajie Pita), ko Antru ni wor tasin, ko Jemes, Jon, Pilip, Batolomiu,

15 ko Matiu, Tomas, Jemes nga natu Alpeas, Saemon nga mivi pati nga marwera paroji tweni mīri Rom nir, ko Jutas nga natu Jemes,

16 ko Jutas ne Iskariot nga vitunen ko pia-tekai kerasi Iesu.

Iesu evisviseni jinibb nir ko ololir arres luwi

17 Ko Iesu ojubbul tevi jinibb sen nir vini ngatan e renge numiv san ko otur renge. Ko jinibb sen elep, ko delung elep ne Jutia ko Jerusalem, ko nga renge jeljeli dis ngalu renge Taea ko Saeton.

18 Nir ngel arini mori jin nga parunge nale sen, ko ni pulolir parres luwi renge mesien ser. Ko lartul nga nemīn nga marsij marsisilvir, Iesu oji twenir renger ko ololir arres luwi.

19 Renge meling jinibb nga milep ngel, nir jijle arok-wera parjipari Iesu nga puloli derteren sen pian renger, ko pirpok ko puloli nir jijle parres luwi.

Jinibb nga marongwos parunge pīrres ko jinibb nga marongwos parunge pīsīj

20 Iesu emteni jinibb sen nir ko owra “Neiren renge kami nga kamivi ūeres; batun vanu se Atua evi se kami.

21 Neiren renge kami nga numer mīaji kami lelingen ngel; mian ko kami kapa-up. Neiren renge kami nga kamting lelingen ngel; mian ko kapa-ir ko, kapa-men.

22 Neiren renge kami renge daron nga poro jinibb nir arlesi nga kamivi jinibb se inu Jinibb Mawos, ko arungasi kami vajin, ko arla nale otot tevi kami, ko arsoni tweni kami renge gortien ser, suri bbong inu.

23 Kapir renge nabong nen daron nga nanu ngok nir parpelari, ko kaprowrow e neiren, suri nowli kami elep renge melrin. Suri renge sel mawos ngok ko pa bīrterawarreng ser arlolli tevi prophet nga tuwi nir.

24 “Ko esij wor elep niko renge kami nga joro kami milep lelingen ngel, suri kamlik pa renge mauren nga mimalum, ko sete kamrongwos kaplik kele mun pirpok re melrin.

25 Ko esij wor elep niko renge kami nga kamup mīrres lelingen ngel; suri mian ko numer pīaji kami. Esij wor elep niko renge kami nga kammen lelingen ngel; suri mian ko kaptting ko kaptaur.

26 Esij wor elep niko renge kami nga jinibb nir marsupsuþe kami kamrres lelingen ngel, suri apu ser kele tuwi arok-loli sel mawos ngok ko pa tevi prophet ne gerisen nir, arsuþer arwera nawon arres.

Kapmerreni devje nuval se kami

27 “Ko inu nuwrai tevi kami nga kammurrarronge inu: Kapmerreni devje nuval se kami, kaploli pīrres tevi nir nga marungasi kami.

28 Kaprij pīrres tevi nir nga marij mīsij tevi kami, ko kapverus van ji Atua suri nir nga marungasi kami.

29 Poro jinibb pisan puwje vasum devjen, ko nik sete kupwuje lweni kele, ko kuplinglingi kele ma vasum devjen tevi puwje kele. Ko poro jinibb pisan pīlai tweni kot som, ko kuplinglingi ni pīla kele sunsun som.

30 "Kuplai tevi m̄er nga mungonim, ko m̄er nga m̄ilai jorom, sete kupwera p̄ila lweni kele tevim.

31 Erpe nga kami kammarong nga jinibb parloli nanu tevi kami, ko kami vajin kaplooi pirpok tevir.

32 "Poro kami kapmerreni jinibb nga bbong marok-merreni kis kami, ko erpese? Iok sete evi nanu san, suri jinibb nga marsij kele arok-merreni nir nga marok-merrenir.

33 Poro kapok-loli p̄irres tevi kis bbong nir nga marok-loli m̄irres tevi kami, ko erpese? Iok sete evi nanu san, suri nir nga marsij kele arok-loli kobbong erpok.

34 Ko poro kaplai tevi nir kis bbong nga parkele lweni ko, ko erpese? Iok sete evi nanu san, suri nir nga marsij kele arok-loli bbong erpok tevi nir lululwi nga parok-kele lweni pusorsan.

35 Ko kami ma kapmerreni ko wor devje nuval se kami ko kaplooi p̄irres tevir, ko kaplai tevi nir nga sete kaprrormi parlai lweni kele. Ko niko kami nowli kami pilep, ko kami kapivi Atua ne Drromsen Mare natun; suri ni erres tevi nir nga sete marok-wera erres tevi, ko nir nga marsij.

36 Kaprrormi jinibb nir, pirpe Tata se kami orrrormir.

Sete kapwer lokloksi jinibb pisan

37 "Sete kapwer lokloksi jinibb pisan kapwera esij, pijki, ko Atua vajin sete pia-wera kami kamsij. Kami kaptelasi tweni nololien se jinibb m̄inij nir, ko Atua vajin p̄itlasi tweni nololien se kami.

38 Kaplai joro kami tevi jinibb m̄inij nir, ko Atua pia-kele lweni tevi kami; pijvi puwun saut p̄irres, puni van ngatan, pusurrsurrngoni p̄ij p̄irres, pijvi kele puwun saut, ko pimejiviv nawon vajin."

Murru kami pumomsawos p̄irres

39 Ko Iesu owra nale rrongrrongvi m̄inij kele san tevir owra "Metrrorr sete orongwos puwowomue metrrorr piptevi renge sel, ejki. Poro pirpok ko nuru korti pora-vitan van ngatan renge nolo bbulwil!"

40 Ko erpok kele, m̄er nga marvisviseni ni sete orongwos p̄iasie jinibb nevisvisenien sen van mare e; pian pijpari wor pusuw ko renge marvisviseni, ko ngok ko ea-sorsan ko vajin tevi jinibb nevisvisenien sen.

41 Ko erpese kumlesi nate nato nga tuwam m̄ikrae re nolo īelan, ko sete kulesi suri nate buluk nga milep nga nik kumkerae re nik nolo īelan? A

42 Ko poro pirpok, ko nik kupwerai pirpese tevi tuwam, 'Tuwak, kuplinglingi īesre tweni nate nato nga kumkerae re nolo īelan,' daron nga nik sete kumleslesi nate buluk nga milep nga nik kumkerae re nik nolo īelan? O, nik nga kumiēl renge sel eru, tukbböt re aseni ni īelan tuloli ni īelan turro tiasi! Womujnen kupsere tweni nate buluk nga milep nga nik kumkerae re nolo īelan jile pusuw, ko kuplesi nolo īelan owokwok erres, ko kurongwos kupa-sere tweni vajin nate nato nga tuwam m̄ikrae mibbölji īelan.

Nai ko wenen nir

43 "Nai nga m̄irres san sete orongwos piwen wenen nga m̄isij, ko nga m̄isij sete orongwos piwen wenen nga m̄irres.

44 Nai jijle arongwose renge wener. Jinibb sete orongwos pian ñitawe wene nitapol renge ga moku, ko sete orongwos ñitawe wene drra renge duru molulu.

45 Ko erpok ko, jinibb nga ñirres ok-wera tweni nanu nga marres nga mok-rrormir marto renge nolon; ko jinibb nga ñisij ok-wera tweni nanu nga marsij nga mok-rrormir renge nolon. Suri sev nga muwun saut renge nolo jinibb, niko marpelpelari renge jingo jinibb mok-wera tutwenir.

Jinibb eru nga morili naim

46 "Erpese kami kamveruse inu ñirres, 'Numal, Numal,' ko setete kamok-loli suri nanu nga mowrai tevi kami?

47 Nir jijle nga marinjik, ko marunge nale suk nir ko marlolir surie, inu beviseni tevi kami nir arirpe isi.

48 Nir arirpe jinibb san nga ñili naim sen renge dan nga ñiterter ñirres. Mili jile musuw vajin, ko mian ko daron nga naus mus ko nuwi muwlu ko miveji naim nen, ko sete ototo, suri eli pa eterter jile erres.

49 Ko ñer nga ma murnge nale suk ko sete mulolir, ni erpe ñer nga ñili naim sen renge dan malum; ko sete eli nabur nen nir aran ngatan, arun jipoj nawon. Ko daron nga nuwi muwlu muti naim nen, ko evitan van ngatan, ko omosoksok ñetpeti."

7

Iesu ololi jinibb ne majingen san erres luwi

1 Daron nga Iesu musuw renge nale sen, ko evel van renge Kapaneam e.

2 Ko renge ie, batu jinibb ne nuval san se ñeri Rom nir, jinibb ne majingen sen san nga mimrreni milep emsi lengleng, otomori pimij.

3 Ko ni ornge nga Iesu ñilik ie, ko ni okoni ñirterawarreng ne Isrel sopor paran parwerai tevi ni nga ni pivini puloli jinibb sen ñirres luwi.

4 Ko nir aran ji Iesu ko arngoni tertere nga ni pian, ko arwerai tevi, "Ni evi ñer nga ñirres ñelak. Kupini ko wor kuploli nanu nga mowrai ngel.

5 Ni emrreni jinibb ne vanu se kerr nir, ko ni eli naim ne loten se kerr."

6 Ko Iesu epitevir aran.

Ko daron nga martomori parjipari naim nen, ko batun ne jinibb nuval okoni selen sopor arivel tersele aran jin, nga parwerai tevi, "Numal, sete kuplokloksim. Inu sete nurres nga kupini renge loloim suk.

7 Ko inu kele narrormi sete erres nga inu bevinuk jim. Ko kupwerai bbong nale, ko jinibb ne majingen suk ñirres luwi.

8 Suri jinibb nga marlelep renge inu arlingik renge derteren, ko arlingi kele jinibb nuval arlik tevik. Ko poro bowrai tevi nga ngel 'Kupan,' ko ni pian ko wor, ko poro bowra tevi nir san kele, 'Kupini,' ko ni pivini ko wor; ko poro bowrai tevi jinibb ne majingen suk san, 'Kuploli nanu ngel', ko ni puloli ko wor."

9 Ko Iesu etaol lenglenge nale ngel nir daron nga murnger e. Ko erieni oklu emteni delung nga marvijuri, ko owra "Nuwrai tevi kami, sete nulesi nosurien nga milep mirlpel wor san, ejki. Renge Isrel kele ejki rres nawon."

10 Ko jinibb nga batu jinibb ne nuval nen mukonir arluwi van renge ngaim; ko arlesi nga jinibb ne majingen nen erres pa osuw.

Iesu ololi bipiarreng san nga mimij emaur luwi

11 Musuw vajin ko sete epriv ko Iesu evan kele renge ngaim nga welili san nga nisen Naen. Ko jinibb sen nir arpitevi ni, ko delung elep kele wor arpitevi ni.

¹² Ko daron nga maran mori renge ngaim nen metali ne naworr nen, ko arlesi jinibb sopor marwosi tweni bipiwarreng san nga mimij, paran partevni. Bipiwarreng wel nen, tasu sen diwen sen emij lingi pa osuw, ko vinnen natun sansan wel nen ko pa. Ko delung elep nga renge ngaim nen arpitevi vinnen.

¹³ Ko daron nga Numal mīlesi vinnen, ko orrromi lenglenge, ko owrai tevi owra "Sete kupting te pijki."

¹⁴ Ko oruj van mori ko ejpari drrav nga mimatur rengen, ko jinibb nga marwosi artur murrong tevi. Ko owra "Nanwarreng, nuwrai tevim, kupmera!"

¹⁵ Ko mīr wela nga mimij emra ko elik, ko erij luwi. Ko Iesu ela lweni mīr wela tevi tasu sen.

¹⁶ Ko jinibb jījle nolor arwun saute metutuen. Ko arsurövi Atua arwera "Propet nga milep san otur imare renge livō renge kerr!", ko arwera kele "Atua evini nga pīla mauren tevi jinibb sen nir."

¹⁷ Ko nospēne sev nga Iesu muloli ngok, jinibb nir arsupsupe owlū pētpeti renge Jutia ko renge vanu jijle nga marto rrerrale ie.

Jon Baptae osusi rongornge tevi Iesu

¹⁸ Jon jinibb sen nir arsupupe suri nanu ngel nir tevi, ko ni everuse jinibb sen eru orini jin.

¹⁹ Ni owrai tevi nuru poran ji Numal porwerai tevi, "Jon owra 'Nik kuvi pa mīr nga pivini le, rreknga kem nabtiriv malume san kele wor?' " Ko ni okoni tweni nuru.

²⁰ Daron nga morini ji Iesu ko orwerai tevi, "Jon Baptae okoni komru owra nobor-susi tevim, 'Nik kuvi pa mīr nga pivini le, rreknga kem nabtiriv malume san kele wor?'"

²¹ Ko renge daron nen ni ololi nir elep nga marmesi mesien lele nir arres luwi, ko ololi nemīn nga marsij arivare arwolu lingi jinibb nga marsisilvir, ko ololi nir elep nga meter marrrorr arkulkulu luwi erres.

²² Ko ni owra lweni tevi laru nga Jon mukoni nuru, owra "Kopor-vijuri lweni sel se kamru, kopor-luwi ko kopor-werai tevi Jon isevis nga komorlesir ko komor-runger: Metrrorr nir arkulkulu luwi erres, naroj nir arivel luwi erres, niber mīmēmaul nir arwokwok luwi, borwon nir arongrong luwi erres, jinibb nga marmij armaur luwi kele, ko īberes nir arwerwer renge nospēn nga mīrres tevir.

²³ Ko inu nuwrai erpel, neiren renge mīr nga sete mīlesi nanu san renge inu nga puloli ni purnge pīsij rengen."

Iesu osupe suri Jon Baptae mauren sen

²⁴ Daron nga jinibb nga Jon mukoni nuru morivel lingir, ko Iesu etipatun ospē suri Jon tevi delung nir, owra "Bonevis daron nga kaniel tweni Jon renge lolo merwer e, kamwera kaplesi sev ko? Mavir san nga ling muwi petpate mīia?

²⁵ Ia, kaman kamwera kaplesi sev ko? Jinibb san nga muri sunsun nga mīmāu mīrres? Ejki rres nawon. Lartul nga maruri sunsun nga mirpok araān erres ko arlik renge laut se numal nir.

²⁶ Ia, ko kami kamwera kaplesi sev? Propet san? O-o, ko inu nuwrai tevi kami, ni elep asi wore propet.

²⁷ Merel ko Naul On muli suri nga Atua muwra 'Kapmurrong, bokoni jinibb suk san nga puwowomu re Mesaea ko puloli sel se ni pimetet.'

²⁸ Ko inu nuwrai tevi kami, Jinibb jijle nga mariak renge iel ngatan, sete san elep asie Jon. Ko mér nga ma muwelili renge batun vanu se Atua ko, ni elep asi wore Jon."

²⁹ Ko delung nir ko jinibb nga marok-la nevöt ne takis nir; daron nga marunge ko arir ko arsurövi Atua. Suri nir arpaptaes pa renge baptaesen se Jon.

³⁰ Ko Parasi nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir armusus parvijuri sel se Atua nga muloli pa tevir, suri armusus parpaptaes bonevis renge baptaesen se Jon.

Iesu erij tere jinibb nir nga renge daron sen

³¹ "Sev ko niko bowra viringsi dul nga lelingen ngel e nir? Ko nir arirpese le?"

³² Nir arirpe bipiwarreng sopor nga marlik renge mesa nga mīrres spon, ko markikail marververuse seler nir parini jir partetnij; arwera 'Namuwi nabbu tevi kami, ko kammusus kapsew; ko namla nubo ne mijen, ko kammusus kaptting. Kammusus kaptetnij detnijen ne neiren, ko detnijen ne dauren.'

³³ Ko erpok, kami dul nga lelingenok kami kele kammususe murru komru kes, Jon Baptaes ko inu. Jon Baptaes evini ko eaan wowarreng bbong, ko sete ok-mini norro; ko kami kamwera 'Nemñin nga mīsij elik rengen.'

³⁴ Ko inu Jinibb Mawos nuvini ko nomok-aan ko nomok-minmini norro, ko kami kamwera 'Kaplesi leorr lep ko lemni kis norro. Ni evi sele jinibb nga marok-la nevöt ne takis nir ko jinibb nga marsij nir.'

³⁵ Ko Iesu owrai tevir, "Ko norongwosien sete eplari re sel sansan, eplari wor re sel elep ko. Ko komru Jon, komru kes nomor-vijuri."

Nesevin nga mīsij san

³⁶ Ko mian ko Parasi san everuse Iesu nga pian pīaan tevi. Ko Iesu evan renge loloim se Parasi nen, ko esakel ngatan ko eāan tevi.

³⁷ Ko nesevin san nga renge ngaim nen nga mauren sen mīsij ornge nga Iesu mīlik renge naim se Parasi nen mīaan tevi. Ko vinnen ela botel senta san nga nowlin elep. Ko botel nen arloli nevöt e san nga nisen alapasta.

³⁸ Ko vinnen evini otur renge īela Iesu renge duren ko eting, ko suwen meten arjumjum van renge īela Iesu. Ko ela rao batun ko etwasi īela Iesu e, ko orromji īela Iesu, ko ejvi senta renge īelan.

³⁹ Parasi nga miveruse Iesu nga pivini pīaan tevi mīlesi, ko orrorrmī renge nolon owra "Merel poro weretunen pivi propet, ko purongwose ko nesevin nga mirpese le ngel nga mijpari. Nesevin ngel evi vin nga mīsij!"

⁴⁰ Ko Iesu owra lweni tevi, "Saemon, inu nuwra bowra nanu le san ngel tevim." Ko Saemon owra "Numal, kupwerai ko wor."

⁴¹ Ko Iesu owra "Numal san, jinibb eru orloli nivnon jin. Ngok nuru tuwen ela nevöt evi ongut valim (500) jin nga muloli nivnon e. Ko nuru tuwen nen ela nevöt ngavöl elim (50) jin nga muloli nivnon e.

⁴² Mian ko nuru korti sete orviter nga porkele lweni tevi. Ko ni erres tevi nuru, elinglingi nivnon nen nuru korti orjipon, setemun porkele. Ko renge nuru ngok, nuru ngabes nen ko pimrreni wore ni pīasi jer renge nuru?"

⁴³ Saemon owra lweni tevi, "Inu narrormī nganga muloli nivnon mileplep nen ko jin, ni ko pimrreni pīasie wor." Ko Iesu owra lweni tevi, "Kuwra momswawose erres."

44 Ko ni erieni emteni nesevin ko owrai tevi Saemon, "Kulesi vinel? Inu nuvini renge naim som, ko nik sete kutkaik erres, sete kurrawe ūlak. Ko vinel ma errawe ūlak e suwen meten, ko etwas i jomro batun e ūlak nuru ormes.

45 Nik sete kurromji inu, ko vinel ma daron nga mevini loloim e ko orromji ūlak, sete omosie.

46 Nik sete kujvi oel renge inu batuk, ko vinel ma ejvi senta nga mīrressres asi oel renge inu ūlak.

47 Ko suri mirpel ngel ko niko nuwrai tevi nik, nololien se vinel nga muwun saut nutlasi twenir pa, niko mimrreni inu milep suri. Ko isi ko nga murorrmii nololien sen muwelili bbong, poro mētlasi tweni ni, pimrreni inu bbong puwelili rrek."

48 Ko Iesu owrai tevi nesevin nen, "Nololien som nir nutlasi twenir pa osuw."

49 Ko nir nga marsakel tevi nga maraan tevi arorrmi lweni e lolor arwera "Merel evi jinibb sev le nga orongwos pītlasi tweni nololien nir?"

50 Ko Iesu owrai tevi nesevin "Nosurien som ololi nik kumrres luwi. Kupiel, kupluwi renge demat."

8

Nesevin nga marok-pitevi Iesu

1 Nanu ngel nir arasi osuw, ko renge vitunen spon vajin ko Iesu otutur spon evan renge ngaim nga marlelep nir ko renge ngaim nga wewarreng nir. Ko ni ewerwer renge nospēn nga mīrres tevi jinibb nir, ko jinibb sen nir esngavöl drromon eru arpitevi ni.

2 Ko nesevin sopor nga nemīn nga marsij mariware lingir, ko sopor nga marres luwi pa renge mesien ser nir, ngok Merri ne Maktala, nga nemīn nga marsij ebut marwolu lingi pa musu,

3 Ko Joana nesen se Kusa nga mivi jinibb san ne majingen se Numal Erot, ko Susana, ko nesevin elep kele wor nga marok-la joror tevi Iesu ko jinibb sen nir.

Nale rrōngrrōngvi ne mēr nga mījījreni jelangin

4 Mian ko delung elep ne ngaim lele nir arini arkorti ji Iesu. Ko ni owra nale rrōngrrōngvi san tevi nir, owra

5 "Jinibb nga mok-jijreni jelangin evan nga pījījreni. Ko daron nga mījījreni e, ko jelangin sopor arwij asi van renge dan ne sel e, ko jinibb arivel rer ko arverasi loklōksir, ko numōn arow vini ko artasi twenir.

6 Ko sopor kele arwij asi van renge dan ne jerev e; ko daron nga maretiv imare ko armeli ngavilvil, suri laþer sete ejpari nuwi te ejki.

7 Ko sopor kele arwij van renge liven ne lolo moku, ko daron nga moku mījējal mimaaur orer, ko emelngir, sete armaur.

8 Ko sopor ma arwij van renge dan malum nga mīrres, ko aretiv armaur erres ko arwen, wener ongut (100)." Ko Iesu ekail owra "Mer nga boron mutoe purnge re nolo boron!"

Iesu owra tweni omomsawos erpese nga ni mutuuw nāle rrōngrrōngvi

9 Ko jinibb se Iesu nir arsus i tevi ni, arwera "Nale rrōngrrōngvi ngel owra puwra isev ko?"

10 Ko ni owrai tevir owra "Kami ma arlai tevi kami nga kaprongwose nanu nga marto teptepi renge batun vanu se Atua. Ko nāle rrōngrrōngvi

ma arlai tevi nir jijle ngok nga parlesi, ko sete parlesi wose, ko parunge ko sete parongwose; suri batur eterter ko armusus nolor pulululwi.”

Iesu owra tweni vajin nale rrongrrongvi lat nga muto suri

11 “Nale rrongrrongvi nen, nile erpel ngel. Jelangin nen evi nale se Atua.

12 Ngok, jelangin nga marwij van renge dan ne sel arirpe jinibb nga marunge nale, ko demij mivini mīla tweni renge nolor, nga puloli nir sete parosuri ko sete parmaur.

13 Ko jelangin nga marwij van renge dan ne jerev arirpe jinibb nga marunge nale, ko arir nga parlai. Ko norrorrmien nen nga pirpe lape nai nga purrul totkoni renge nolor ejkie. Arosuri beblen, mian ko sete epriv daron nga nanu nga purrowrrowe mivini, ko arvitau.

14 Ko jelangin nga marwij van renge lolo moku arirpe jinibb nga marunge nale, ko marvijuri suri wor sel ser; ko norrorrmien ser, ko joror nir, ko nanu lele nga marmerrenir renge mauren ser nir armelngir, ko sete arwen e wenen nga marres sopor.

15 Ko jelangin nga marwij van renge dan malum nga mīrres, arirpe jinibb nga nolon muwretun ko mīrres, ornge nale ko otori eterter ejpari nga mīlai wenen.

Laet nga martepolis ore biles e

16 “Sete jinibb san orrungsi laet ko pīla biles piteplis ore e, rreknga pīlai pilngi renge melve maling, ejki rres nawon. Pilngi ko wor mare renge lat nga mok-jinget rengen. Ko ngok jinibb nga parini renge loloim parlesi moron.

17 Nanu san sete orongwos piteptepi rragrrag nga sete pia-pelari limjer, rreknga nanu tama san nga muto silsilveni nga sete orongwos piplari renge moron, ejki rres nawon. Nanu jile nga marirpok parpelari ko wor renge moron.

18 “Kapmetmet renge nale suk nga kami kamok-runger. Poro nga jinibb pisan putor totonir, ko ngok mērnen Atua pīlai kele ko wor tevi. Ko poro jinibb san setete putori totonir, ko ngok mērnen Atua pīlai tweni ko ji ni sev nga murrrorrmi mutori totoni.”

Iesu tasu sen ko tasin nir arini parlesi ni

19 Iesu tasu sen ko tasin nir arini nga parlesi ni; ko sete arongwose paran jin mori te ejki, suri nga delung elep pēlak.

20 Ko arwerai tevi Iesu, “Tasu som le ko tasim, nir le ngel vare armerreni parlesi nik.”

21 Ko Iesu owra lweni tevi nir, “Tasu suk ko tasik nir arivi nir nga marunge nale se Atua ko marosuri.”

Iesu ewer ore ling serser nga mitewut milep san renge nuwito

22 Mian ko renge nabong san, Iesu owrai tevi jinibb sen nir, “Kerr puwlusasi van renge devje nuwito e.” Ko nir arsa re drrav ko arwolu van.

23 Ko daron nga marwolu e, ko Iesu ematurrwel. Ko ling serser nga milep san etewut eterter vini re nuwito, ko ejpari drrav ser. Ko nuwi ejvijivi van renge nolo drrav, ko dungun elep ngā elep; otomori parron, ko nolor opotpot e elep.

24 Ko aran ji Iesu ko arwuni arwera “Numal! Numal! Rrapmij le pa!” Ko ni emra ko ewer ore ling ko daptap ne nuwi nga marbburbbur milep marjivjivi vini re drrav, ko nuru korti ormosi orsuw. Ie omol nawon vajin.

25 Ko Iesu owrai tevir, "Nibeni le nosurien se kami?" Ko nir armetutu ko artaol lengleng, ko arwerwerai tevi nir lululwени arwera "Isi le ngel, ni ewer ore ling ko nuwi ko nuru orunge ni?"

Iesu oji tweni demij nir renge jinibb ne Gerasa san

26 Ko nir arwolu toku renge bongsin san renge vanu se m̄eri Gerasa nir renge nuwito. Ko Galili oto luwi van devjen e renge bongsin nen.

27 Ko daron nga Iesu mujubbul mian ngaut e, ko jinibb ne ngaim nen san evel vini ko esewute. Mernen demij arsisilvi, ko epriv pa nga sete mun ok-uri sunsun; ko setemun elik renge ngaim, ko ok-lik pa renge dubb ko, lat nga martivtavin e.

28 Ko daron nega m̄ilesi Iesu ko ekail van mare ko ejipa van ngatan renge non, ko erij drrelan ean mare jer owra "Sev som oto ni le iel, nik Natu Atua ne Drromsen Mare? Nungoni tevi nik sete kuplokloksik!"

29 Owrai erpok suri Iesu owrai pa tevi nem̄in nga m̄isij pivare lingi m̄ernen. Nabong elep bonevis mivini mijpari lelingenok nga nem̄in nga m̄isij mok-wowomue. Ko ewretun jinibb nir arsere nevren nuru ko ūelan nuru tevi dil delrrurr nir, ko ni ok-rrerrersir armotot. Ko nem̄in nga m̄isij okjeli van lolo merwer e.

30 Ko Iesu osusi tevi, "Nik nisem si?" Ko owra "Delung," suri demij elep arsisilvi ni.

31 Ko demij nir arngoni tevi Iesu arwera "Warru sete kupkoni kem nabani renge bbulwil nga nabbön mijkie, pijki!"

32 Ko renge ie meling ūerper nga milep san arok-susung bbong renge jeljeli botwen. Ko nem̄in nga marsij arngoni tevi Iesu nga ni p̄ilinglingi nir parsilvi ūerper nir. Ko ni elinglingir.

33 Ko nem̄in nga marsij arivare lingi m̄er nga ko aran arsilvi ūerper nir. Ko ūerper nir arwolu jubbjubbul van renge jeljeli nuwito ko arowrow jubbjubbul van ngatan e renge nuwito, ko arron.

34 Ko daron nga lartul nga maruwngani ūerper maroka-lesi sev nga miplari, ko arwolu van arwerai renge ngaim nga milep ko ngaim nga wewarreng nen nir.

35 Ko jinibb ne ngaim nen nir arivel tweni van, parlesi isevedi nga miplari nen. Ko arini ji Iesu ko arlesi m̄er nga nem̄in nga marsij marivare rengen elik ngatan renge ūela Iesu. Norrorrmien sen erres vajin, ko ori vajin sunsun. Ko daron nga marlesi, ko nir jijle armetutu lengleng.

36 Ko nir nga marlesi nanu ngel nga Iesu muloli arsupe suri tevir erpese nga Iesu muloli pa m̄er nga nem̄in nga marsij marsisilvi m̄irres luwi.

37 Ko nir jijle nga marlik renge Gerasa ko nga marlik rrerrale ie arsurtoni tertere Iesu pivel lingi vanu ser, suri armetutu elep. Ko Iesu evan esa van renge drrav, ko drrav etipatun nga puwlui.

38 Ko m̄er nga nem̄in nga marsij marivare lingi ongoni tevi Iesu nga poro nga ni piptevi ni. Ko Iesu okoni lwensi owra

39 "Kupluwi van renge ngaim som e, ko kupwera sev nga Atua muloli pa tevim." Ko m̄ernen evan renge ngaim jile nir ko ospe suri sev nga Iesu muloli tevi ni.

Iesu ololi nesevin san nga dran muto m̄isij erres luwi, ko nesenwarreng san emaur luwi kele

40 Daron nga Iesu mian mijpari renge devje nuwi e, ko delung nir artur terai ko pa parwera erres tevi ni renge nga mivini, suri nir artiriv ko pa terai.

41 Ko jinibb san nisen Jaeras, evi jinibb nga mok-metmete naim ne loten, ni evini ji Iesu ko ejipa van ngatan renge ñela Iesu ko ongoni tertere nga Iesu pivini renge naim sen.

42 Ni natun sansan bbong, ko evi nesevin, sian esngavöl drromon eru. Ko vin wel nen ematur renge maling, otomori pimij pa. Ko daron nga Iesu mian e ko delung elep arvijuri suri ni ko arlilji ni.

43 Ko nesevin san nga mesien se nesevin nir ololi tetajer renge sia esngavöl drromon eru. Vinnen ollokloki þþpetti joron nir nga milngir tevi dokta nir, ko sete san orongwos puloli ni þirres.

44 Ko vinnen esilvi delung nir renge lesu duren vitu nen e, ko evini morie, ko ejpari bongsi sunsun sen. Ko ngavilvil mesien nga muloli vinnen drra nen emes evesane.

45 Ko Iesu owra "Isi mijparik?" Ko nir jijle arwera ejki, arvilvil ore. Ko Pita owra, "Numal, delung elep arututir mori nik ko arliljim."

46 Ko Iesu owra "Ejki, san wor ejparik, suri nurnge renge nibek nga derteren evel lingik."

47 Ko vinnen elesi nga nanu nga muloli oto pa limjer, ko eririr leng leng ko evan ko ejipa ngatan renge no Iesu, ko ewer telasi renge no delung nir sev ko ololi nga ni mijpari Iesu bongsi sunsun sen, ko erpese nga ni nîrres ngavilvilsen.

48 Ko Iesu owra tevi, "Natuk, nosurien som ololim kumrres jile. Kupiel renge demat."

49 Ko daron nga mok-rij malum e, ko jinibb san evel ko ewit leng leng renge naim se Jaeras vini, ko owrai tevi Jaeras, "Natum nesenwarreng emij pa osuw. Kuplinglingi Numal, sete kupkarkar rengen."

50 Ko Iesu ornge, ko owrai tevi mñernen "Sete kupmetutu, sansan kobbong kuposuri, ko nesenwarreng pimaur luwi ko."

51 Ko daron nga marini renge naim e ko Iesu ewer ore jinibb nir san sete pivijuri van loloi, sansan kobbong Pita ko Jon ko Jemes ko tata se nesenwarreng ko tasu sen wor.

52 Ko jinibb nir artengsi vin wel nen, drrelar elep. Ko Iesu owra "Sete kaptung, nesenwarreng sete emij te ejki, ematur kobbong."

53 Ko lartul nen nir armen keraji e, suri arongwose nga nesenwarreng wel nen emij pa osuw.

54 Ko ni esaro ko orrul re nevre nesenwarreng ko everuse owra "Nesenwarreng, kuptur imare!"

55 Ngavilvilsen mauren sen olwi van rengen ko otur imare. Ko Iesu owrai tevir nga parla nanen sopian tevi purroi.

56 Ko tata sen ko tasu sen bbôsa nga milep elai nuru e. Ko Iesu ewer ore nuru nga sete porwerai nanu ngel tevi jinibb pisan, pijki.

9

Iesu okoni jinibb sen esngavöl drromon eru aran parwerwer

1 Ko Iesu everus kortoni jinibb sen esngavöl drromon eru arini korti jin, ko ela derteren tevir nga parojo tweni nemñin nga marsij nir, ko parloli jinibb nga marmesi nir parres luwi renge mesien ser nir.

2-5 Ko ni ewer orer owra "Sete kaptori nanu pisan renge niveLEN se kami renge sel, pijki; nejipip pijki, narr pijki, nanen pijki, nevöt pijki; ko sete kaptori sunsun pieru. Ngabe nga kami kapan rengen, kapan renge naim, ko kaplik renge naim nen ko pa pijpari daron nga kapiel e. Ko poro renge ngaim san jinibb nen nolot píterter, sete parlai kami pijki, ko ngok daron

nga kami kapiel lingi ie, erres kapwirrwirrلنی tweni maw nga muto re but se kami, nga piviseni tevi nir nga marloli misij.” Ko ni okonir van parwerwer tevi jinibb nir suri batun vanu se Atua, ko parloli jinibb nir nga marmesi parres luwi renge mesien ser nir.

⁶ Ko nir arivel lingi, aran renge ngaim nir ko arwerwer renge nospen nga mirres tevi jinibb nir, ko renge iok jile arloli jinibb arres luwi.

Numal Erot Antipas ospe suri Iesu

⁷ Ko Erot Antipas evi numal ne Galili, ko ornge nanu nga marpelari ngok nir nga Iesu mulolir. Ko nolon ekarkare elep, suri ornge jinibb sopor arwera “Ngok Jon Baptae ko otur imare luwi renge mijen.”

⁸ Ko nir sopor arwera “Elaeja ko miplari ngok,” ko nir sopor kele arwera “Propet ko san nga tuwi emaur luwi kele.”

⁹ Ko Erot owra “Jon Baptae, inu nuta otvi pa batun, ko si kele le ngel, nga inu mornge kele nanu ngel kele nir suri mirpel?” Ko ni emrreni lenglenge pilesi Iesu, pijiljilwer sopian tevi.

Aposol se Iesu nga mukonir maran marwerwer arlululwi vini jin

¹⁰ Ko aposol nir, daron nga marlulwi vini ji Iesu, ko arsupe suri sev nga marlolir tevi ni. Ko ni eptevir arsan aran renge ngaim e san nga nisen Betsaeta.

¹¹ Ko delung arongwose, ko arvijuri suri ni; ko ni owra erres tevi nir, ko ospe suri batun vanu se Atua tevir, ko ni ololi nir sopor nga marmerreni parres luwi arres.

Jinibb evi nuvasngavol valim (5000) Iesu ela nanen tevir

¹² Ko nat erivriv pa otomori nial piwaj pini, ko jinibb sen nir esngavol drromon eru arini jin ko arwerai tevi ni, “Kupkoni tweni jinibb nir parivel, ko paran renge ngaim nga wewarreng nir ko ngaim nga marlelep nga marto karkar ngok nir, ko parmatur ko parla nanen ser. Suri iel lat nga rrimalik e ngel evi lolo merwer le.”

¹³ Ko ni owrai tevir, “Kami ko kapla nanen tevir parurroi.” Ko nir arwerai tevi, “Kem namtori bbong niv elim ko nai eru. Ko poro pirpok ko kem nabani nabwuli nanen ser kele wor, suri delung.”

¹⁴ Suri jinibb elep, evi nuvasngavol valim (5000) totoklai nga marlik ie marunge nale se Iesu. Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir, “Kaploli jinibb parlik ngatan pivi meling. Ko kaplingi nir pingavol pilemi (50) parlik renge meling sisamis.”

¹⁵ Ko nir arloli surie erpe nga muwrai ngok, arloli arlik ngatan.

¹⁶ Ko Iesu ela niv nga elim nga nir ko nai nga eru nga ko esarrerr imare emteni melrin, ko olot erij erres surir; ko obbri otvi niv nga nir ko nai nga nuru, ko elai tevi jinibb sen nir. Ko nir arlilai tevi jinibb nir.

¹⁷ Ko nir jile arurroi, ko nir jile arup. Ko jinibb se Iesu nir arsere lweni bebjie niv nga marurroi linglingir ko nai nga marurroi linglingir van renge narr esngavol drromon eru arwun saut er.

Pita owra tweni nga Iesu evi Mesaea

¹⁸ Mian ko nabong san Iesu kis bbong oklot, ko jinibb sen nir arini jin. Ko ni osusi tevir owra “Jinibb nir arwera inu nuvi isi?”

¹⁹ Ko nir arwera lweni tevi ni, “Sopor arwera Jon Baptae, ko sopor arwera Elaeja, ko sopor arwera propet nga tuwi san emaur luwi kele.”

²⁰ “Ko kami kamwera inu nuvi isi?” Ko Pita owra lweni tevi ni, “Nik kuvi Mesaea se Atua.”

21 Ko Iesu osur terter tevi nir nga sete parwowrai nale nen tevi jinibb pisan.

22 Ko owra "Jinibb Mawos purnge wor ūpisij ko renge nanu pilep, ko ūirterawarreng nir, ko batu jinibb ne sulsulen nir; ko jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien nir parungasi ni, parevji pini. Ko nabong ūitul ko pimaur luwi kele."

Jinibb se Iesu putor ore wor nanu nga ni mimrreni ko

23 Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir, "Poro jinibb san puwra pivijurik, ni putor ore nanu nga ni bbong mimrreni, ko nabong jile puwosi nai pelaot sen ko pivijurik.

24 Ko poro san puwra putor totoni mauren sen, mian ko pia-tor jabble; ko poro ngā san pimarongē mauren sen suri mivijuri inu, ko mian ko pia-lai vajin mauren nga nūrres.

25 Poro jinibb pisan pia-lai ūetpeti nanu ne iel ngatan ngel nir, ko putor jabble mauren sen pijijki, ko ūilesi sev ko ūirres rengen?

26 Ko isi san poro pimanune inu ko nale suk nir, ni kele Jinibb Mawos pia-manune ni renge daron nga ni pia-vini e renge nosrōvien se Tata sen tevi anglo on nir.

27 Nuwretun nuwrai tevi kami, sopor renge kami nga kamtur ngel setewor kaplesi mijen ko kaplesi batuñ vanu se Atua pivini."

Iesu niben erieni enij kele e

28 Nabong owil asi osuw, vitunen ko Iesu ela Pita ko Jon ko Jemes arpitevi ni. Ko nir kis arsan artongsan van renge botwen nga ni pulot.

29 Ko renge daron nga mulot e ko non erieni enij kele e, ko sunsun sen owarerapraptit.

30 Ko jinibb eru orpelari ie, Moses ko Elaeja, nuru orok-jiljilwer tevi ni.

31 Nuru orremali renge nosrōvien ne melrin, ko orsupe suri mijen sen nga otomori piplari Jerusalem.

32 Ko Pita ko laru nga morpitevi armatur pa, suri meter arruwel temijpal. Mian ko artaol ko arkulu vajin van ji Iesu e, ko arlesi nosrōvien sen ko laru nga mortur pa tevi ni.

33 Mian ko laru nga ortipatun porivel lingi Iesu, ko Pita owrai tevi Iesu, "O, Numal, erres ma kem namlik pa iel; kem nablololi gorkoraim ūitul, san pivi se nik, ko san pivi se Moses, ko san pivi se Elaeja." Ni owrai ma, ko errerlenge nale nga muwrai.

34 Ko daron nga mok-rij malum e mok-werai nanu ngel nir, ko nabor san esal vini esalsal orer, ko nir artur vajin renge namol nen. Ko armetutu elep.

35 Ko renge nabor nen drrelan san eplari renge owra "Ni evi natuk nga memrreni, ko ni ko motobbtobgue. Kami kaprunge ni."

36 Ko renge daron nga drrelan musuw, ko arlesi Iesu esan vajin. Ko sete ar-wowra nanu ngel tevi jinibb san renge nabong nen nir, armurrarrong ore ko pa.

Iesu oji tweni demij renge nanwarreng san

37 Ko renge mevinen vajin nir arjubbul renge botwen, arluwi vini ngatan e. Ko delung elep arivel ore arini jin arlesi.

38 Ko jinibb ne delung nen san everus owra "Jinibb nevisvisenien, natuk sansan welel le pa, ko nungoni nik, warru kupini kuplesi ni ta.

³⁹ Ko kuplesi, nabong sопон nemin san esilvi ni, ko enger nga enger lengleng, ko eririr nga eririr ko melabbsen eia. Ko nemin nen eterter elep renge nga pivare lingi ni, ko ololi niben arerer elep.

⁴⁰ Ko nungoni jinibb som nir paroji tweni, ko sete arongwos parloli."

⁴¹ Ko Iesu owra lweni tevir, owra "O, aro, kami dul ngel nosurien se kami ejkie! Belik tevi kami pijpari wor seveling, ko bololi nanu tevi kami?" Ko owrai tevi mernen, "Kuptekai natum vini iel ta."

⁴² Ko mier wel nga daron nga mivel malum e vini, ko nemin nga evivivrrule elep ko ololi ewajeni lenglenge ngatan, ko ololi niben aririr elep. Ko Iesu otortori nemin nga misij nen ko ololi mier wel nga erres luwi, ko ela lweni tevi tata sen.

⁴³ Ko nir jile bbosa nga milep elair e suri nanu nga mulolir renge derteren nga milep se Atua.

Iesu owra lweni kele tevir mian ko ni pimij

Ko daron nga bbosa milair malum e suri nanu nga mulolir ngel nir, ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir, owra

⁴⁴ "Nale nga bowrai ngel nir, kaplingi pian renge nolo boro kami nir ko kaprrorrmir. Inu Jinibb Mawos partekai inu van renge nevre jinibb nir."

⁴⁵ Ko jinibb sen nir arrelenge nale nga Iesu muwrai ngel lat nga muto suri. Atua esilveni renger nga sete parongwose, ko nir armetutue parsusi lweni tevi ni.

Isi pivi jinibb nga milep jer nen renge nir

⁴⁶ Ko jinibb se Iesu nir arok-rij latlat lulweni tevir suri isi pivi jinibb nga milep jer renge nir.

⁴⁷ Ko Iesu orongwose sev nga muto renge nolor, ko etkai bipiwarreng nga welili san ko elngi otur renge nelin devjen.

⁴⁸ Ko ni owrai tevir, "Isi nga pitkai bipiwarreng nga welili san nga mirpel ngel renge inu nisek, ko erpe etkai inu ko pa. Ko isi nga mitkai inu, erpe sete etkai inu ko, ko etkai ni nga mukoni inu ko. Mer nga mivi jinibb nga welili jer nen renge kami, ko ngok ni ko evi jinibb nga milep jer nen."

Mer nga sete mitre kami ko ngok ni evi kerrkerr ko

⁴⁹ Ko Jon owrai tevi owra "Numal, namlesi jinibb san oji tweni demij san renge jinibb san renge nik nisem. Ko namwer ore, suri nga ni sete evijuri kerr."

⁵⁰ Ko Iesu owrai tevi ni, owra "Sete kapwer ore ni. Mer nga sete mitre kami, ko ngok ni evi kamikami ko."

Iesu etipatun pivijuri sel nga pian Jerusalem e

⁵¹ Mian ko otomori nabong nga Atua pitka lweni Iesu van mare e renge melrin, ko ni elngi non eterter evijuri sel van renge Jerusalem e.

Meri Sameria armusus Iesu pian renge vanu ser

⁵² Ko Iesu okoni wowomu ngarre jinibb sopor nga marivi ni non, ko nir arivel aran renge ngaim san se mieri Sameria nir nga parloli lilane ngarre tevi ni.

⁵³ Ko nir armusus nga ni pivini renge vanu ser, suri ni elngi non emawos van Jerusalem e.

⁵⁴ Ko daron nga jinibb sen ngel nuru Jemes ko Jon morunge, ko orwerai tevi, "Numal, kumarong komru nobor-werai nabb pivel renge melrin vini pianir?"

⁵⁵ Ko ni erieni ko otortori nuru.

56 Ko nir setemun aran re ngaim nen, arivel asie van renge ngaim mñinij kele e san.

Jinibb sopor armerreni parvijuri Iesu

57 Ko daron nga marivel suri sel malum, ko jinibb san evini ko owrai tevi Iesu, "Ngabe tama nga poro kupa-van e, ko inu bevijuri nik ko wor."

58 Ko Iesu owrai tevi, "Guli rrumb nga wowarreng nir ßelaur otoe, ko numön nir menuner otoe; ko inu Jinibb Mawos milngek ejkie. Ngok, kuprrorrmi mun pírres poro nga kumrreni kupvijuri inu."

59 Ko mian ko Iesu owrai tevi jinibb mñinij nen san, "Kupvijuri inu!" Ko mñernen owrai lweni tevi owra "Numal, kupplinglingik mun bean betevni tata suk puwomu."

60 Ko Iesu owrai tevi mñernen owra "Kupplinglingi lartul nga sete marla mauren ko pa partevni nir nga marmij ser, ko nik kupan kupwerai batun vanu se Atua tevi jinibb jile nir."

61 Ko nir mñinij nen san owrai tevi, "Bea-vijuri nik ko, Numal; ko kupplinglingik mun puwomu bean beremse nir nga marlik renge naim suk."

62 Ko Iesu owrai tevi, "Jinibb nga mñiale drrav puklu van womue tetajer, sete puklu vitu kele. Mer nga mirpok sete erres renge batun vanu se Atua."B

10

Iesu okoni tweni jinibb sen ngavöl ebut drromon eru (72) aran parwerwer

1 Vitunen renge nanu ngel nir marsuw vajin, ko Numal otobbtobbue nir mñinij kele sopor arivi jinibb sen. Nir ngavöl ebut drromon eru, ko ni okoni tweni nir ererwi arivel arwowomu renge ni van renge ngaim ko vanu jile nga ni pia-vivitu van renger.

2 Ko owrai tevir, "Lelingen ngel evi daron ne numös nga milep, ko jinibb nga marmajing renge nir ewelili jer. Ko ngok kami kaplot, kapngoni píterter tevi Numal ne numös nga ni pukoni kele jinibb ne majingen sen sopor nga parmajing renge orsel ne numös sen.

3 Kapiel, ko kaprongwose nga inu nukoni tweni kami kamsan kis kamirpe natu sipsip nir renge sel, paran renge livö ne guli rrumb nir.

4 Sete kaptori baos rreknga narr rreknga but se kami, pijki; ko sete kaprij tevi jinibb pisan renge sel, pijki.

5 Ko renge naim ngabe nga kami kapan renge loloiim nen, nanu womujnen nga kapwerai kapwera 'Demat puto renge naim ngel.'

6 Ko poro jinibb ne demat san pílik renge naim nen, ko ngok demat se kami pijpon jer jin. Ko poro pijki, ko ngok pulwi kele vini ji kami e.

7 Ko renge naim mawos nen ko pa kami kaplik malum pa rengen ko. Sete kapan kele renge naim lele e nir, pijki. Ko kaprro nanen sev ko kapmini nuwi sev nga marlair tevi kami. Suri erres nga jinibb ne majingen píla nowlin. Sete kapan renge naim ko naim.

8 Ko renge ngaim ngabes nen nga kami kapa-pelari rengen, ko poro jinibb nen nir parir nga partekai kami kapan jir, ngok kami kapurroi sev nanen ko nga nir parlair parlingi renge no kami.

B **9:62** Erpe iel, Luk osþe nanu san nga mok-kiri dan nga buluk mirvei, ko kem namrieni nale nga puloli mining ne nale sen piplari limjer.

⁹ Ko kami kaploli jinibb nga marmesi renge ngaim nen parres luwi renge mesien ser. Ko kapwerai tevi nir jile, 'Lelingen ngel batun vanu se Atua evini mori pa vajin ji kami.'

¹⁰ Ko renge ngaim ngabes nen nga kami kappelari rengen, ko poro jinibb nen nir sete parmarong nga partekai kami van jir nga kaplik tevir, ko ngok kapivare kapini renge sel ne ie ko kapwera

¹¹ 'Erpe maw kele ne ngaim se kami nga mibbölji ūela kem, namtewasi twenir etre kami. Ko kaprongwose mae nanu ngel: Batun vanu se Atua evini mori pa ji kami.'

¹² Nuwrai tevi kami, renge daron nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri re jinibb jijle, ko pia-sij wor pilep renge nir ne ngaim ngok pia-asie Sotom.

Iesu otortori jinibb nga sete marosuri ni

¹³ "Wi kami méri Korasin! Wi kami méri Betsaeta! Kami nga kamok-ungasi jinibb ne vare nir, erpe méri Taea ko méri Saeton nir. Ko poro nga nelesien ngel nir nga mololir ngel nir nga kami kamlesir, poro parlolir pa renge Taea ko Saeton, ko jinibb ne iok nuru, nolor pululwi pa tuwi nen renge nololien ser, ko paruri sunsun tera nga marmerrmerris nir, ko parlik renge niavi nabb parpelpalos e, parviseni nga arorrmi nanu nga marsij nga marloli sarrsarre nir.

¹⁴ Niko renge daron nga jinibb jile nir ne iel ngatan, Atua pia-wera suri lat nga puto suri rer, ko pia-tor vitrangi kami piásie nga putor vitrangi méri Taea ko Saeton.

¹⁵ Ko kami méri Kapaneam nir, kami kamok-wera kami ma kamrres kapan renge melrin, ko ejki rres nawon. Kami parwirr tweni kami van renge bbulwil nga nabbön mijkie."

¹⁶ Ko ngok Iesu owrai tevi jinibb sen nir owra "Mer nga murnge kami ko ngok erpe ornge inu ko, ko mér nga mungasi kami ko ngok erpe ongasi inu ko. Ko mér nga mungasi inu ko ongasi mér nga mukoni inu ko."

Jinibb se Iesu nir ngavöl ebut drromon eru arlulwi vini jin

¹⁷ Ngok nir ngavöl ebut drromon eru (72) arlulwi vini tevi neiren nga milep, ko arwerai tevi Iesu, "Numal, demij kele nir arunge drrela kem ko arlofi nanu nga namwerair renge nik nisem."

¹⁸ Iesu owrai tevir "Ok-irpok, ko inu numteni renge metek daron nga demij muwlu lingi melrin erpe navil evil."

¹⁹ Ko Iesu owrai kele tevir, "Kaplesi, inu nulai pa derteren tevi kami osuw. Asi pëtpeti derteren se demij nir. Ko ngok niko, kami kamrongwose kapverasi numet ko netu numet, ko nanu san ejki rres nawon nga orongwos pulokloksi kami.

²⁰ Ko niko sete kapir suri nga nemin nga marsij marloli nanu nga kamwerair, ko kapir ma suri nise kami Atua olir renge naul ne melrin."

Iesu eir elep ko owra erres tevi Tata sen

²¹ Renge wosenen, Nemín On ololi Iesu nolon owun saute neiren, ko owra "Tata, nuwra erres tevi nik, O Tata Numal ne melrin ko iel ngatan, nga nik kumloli nanu ngel nir marto teptepi renge jinibb nga norongwosien ser milep ko nir nga marongrongwos milep, ko kuviseni tevi nir nga marivi bipi kobbong. Niko Tata, erpe erres ko wor renge nom."

²² Ko owra "Tata suk ela nanu pëtpeti nir tevik, ko sete san orongwose rrägrrage nororrmien se inu, natün mawos. Tata suk kobbong esan

bbölböl orongwose. Ko sete san orongwose Tata suk, inu kobbong nga mevi natun mawos, ko nir nga inu motobbtobbue nir, nir kele arongwose.”

²³ Ko Iesu erieni mawose jinibb sen nir ko owra malum bbonge tevi nir kis bbong arunge, owra “Neiren renge nir nga marlesi meter e nanu nga kami kamlesir ngel nir.

²⁴ Nuwretun nuwrai tevi kami, propet elep, ko numal nga marlelep owun saut armerreni parlesi nanu ngel nir nga kami kamlesir ngel, ko setete arlesir te, ko arwera parunge nanu nga kami kamrunger ngel, ko setete arunger te.”

Nale rrongrrongvi ne m̄eri Sameria nga m̄irres

²⁵ Ko jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien san otur mera ko owra purrowrrowe Iesu, owra “Numal, inu bololi isev ko, ko ūela mauren nga muto tuwi ngok vini?”

²⁶ Ko Iesu owra lweni tevi, “Naul On owra sev re iok? Kueve kulesi owra erpese?”

²⁷ Ko m̄ernen owra lweni tevi Iesu, “Ko Naul On owra ‘Nik kupmerreni Numal Atua som tevi nolom totoklai, ko mauren som totoklai, ko derteren som totoklai, ko tevi norrorrmien som totoklai; ko kupmerreni selem pirpe nik mawos.’”

²⁸ Ko Iesu owra lweni tevi m̄ernen, “Nik kuwrai erres ūelak ko; ko nik kuploli pirpok ko, ko kuplai mauren nga muto tuwi ngok vini.”

²⁹ Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien emrreni wor piviseni nga ni mumomsawos, ko osusi kele tevi Iesu owra “Ko isi ko evi selek nen?”

³⁰ Ko Iesu owra lweni tevi renge nale rrangrrongvi ngel: “Jinibb san ojubbul Jerusalem van ngatan e Jeriko. Ko daron nga mivijuri sel mivini ko etaole jinibb venao nir marpelari jin. Ko arrul tononi ko arla joron nir, ko arevji emijmij, ko arivel lingi ematur jer renge jeli sel otomori pimij.

³¹ Mian ko sete epriv ko jinibb ne sulsulen san ojubbul kele renge sel nen vini. Mivini ko elesi m̄ernen; ko etalev van renge devje sel e, ko easie evel lingi.

³² Ko erpok kele renge Livaet san. Ni kele evini, evini kele renge lat nen ko elesi m̄ernen kele. Ko etalev kele van renge devje sel e, ko asie evel lingi.

³³ Vitunen vajin ko m̄eri Sameria san evel vini evijuri sel nen kele. Mivini renge lat nen, ko elesi m̄ernen mimatur mutomori pimij, ko orrorrmil lenglenga.

³⁴ Ko evan jin, ko ela oel ko norro, etwas i vaseni niben nga marmet-metvir e nir ko ekai orer. Ko owosi elngi esakel mare renge dongki sen, ko elai van renge naim san nga marok-mosi rengen, elngi elik rengen ko emetmete.

³⁵ Ko renge mevinen renge rorpong susu nen vajin, ko oroni tweni nevöt sopor ko elair tevi m̄er nga naim sen nen, ko owrai tevi, ‘Kupmetmete m̄erel ko pa iel. Ko poro nga kupa-lokloksi kele nevöt som sopor rengen, ko ngok daron nga bea-luwí viní ko bea-kele lweni tevim.’”

³⁶ Ko Iesu owrai tevi m̄er nga mususi tevi nga, owra “Nik renge norrorrmien som, kurrorrmil erpese renge nir nga itul ngok? Kurrorrmil nir si nen ko erpe pivi selen e m̄er nga jinibb venao marevji ngok?”

³⁷ Ko m̄ernen owra “Rrek m̄er nga murrorrmil ni nen ko.” Ko Iesu owrai tevi m̄ernen, “Kupiel, ko kupan kuploli pirpok.”

Iesu evan renge ngaim se nesevin eru

³⁸ Ko nir artutur suri sel ko arini renge ngaim san. Ko nesevin ne ie san, nisen ewajie Marta, vinnen etkair aran renge naim sen.

³⁹ Ko vinnen tasin san nisen ewaji Merri. Ko Merri nen evini ko elik ngatnan ji Iesu morie ūelan, ko omurrarrong nale se Iesu nir.

⁴⁰ Ko Marta ornge esij e nga majingen milep, ko ni bbong mīsan mīplaker. Ko evini ji Iesu ko owrai tevi, "Numal, sete kurrorrmi nga tasik mīvel lingi inu, ko inu bbong mēesan mēplak? Kupwerai tevi ni pivini piptevi inu."

⁴¹ Ko Numal owra lweni tevi, "Marta, Marta, nik kurnge esij suri nanu elep ūelak ko pa ngok.

⁴² Ko nanu sansan kobbong erres temijpal. Ko ngok niko Merri otobbtobbbue ngel, nga sete san orongwos ūilai tweni kele jin."

11

Verusen se Numal nga ni minivisviseni tevi kerr

¹ Nabong san Iesu esan evan olot renge lat san. Ko daron nga musuw vajin ko olwi vini ji jinibb sen e nir. Ko jinibb sen san owrai tevi, "Numal, kupvisviseni kem e loten, pirpe Jon minivisviseni jinibb sen e nir marok-lot."

² Ko Iesu owrai tevir, "Daron nga kami kaplot e ko kapwerai pīrpel: 'Tata se kem, nisem on. Nammerreni jinibb jijle nir partorim pīrres. Nammerreni nik batun vanu som pivini iel ngatan.'

³ Ko kuplai nanen pivtere kem lelingen, nabaani.

⁴ Ko kuptelasi tweni nololien se kem nir, pirpe kem namtelasi tweni nololien se nir nga marloli mīsij tevi kem. Ko sete kuploli nanu parini parrowrrow ūelake kem."

⁵ Ko Iesu owra tevir, "Kami si poro selen otoe ko pia-van ji selen nen nat nga mīrrang vajin, ko puwrai tevi, 'Ai sile, kupla pa niv pītul tevik.'

⁶ Suri selek san otutur vini jik eatur vitan ni le, ko nanen nga namrro lingi sete sopon ojpon jer nga ūelai tevi purroi.'

⁷ Ko selen nga mīlik loloiim nen puwrai lweni tevi, 'Sete kupvijajeng rengek, nuplaji ore pa metali osuw, ko kem natuk nir nammatur pa renge milnge kem osuw. Setemun nurongwos bemra ūela nanu san tevim.'

⁸ Nuwrai tevi kami, ewretun evi selen nga mīrres, ko pumusus ko nga pimra ūilai tevi. Ko suri bbong mungoni malume mīterter, mian ko ni pimra ko ūilai tevi pusorsan tevi nga mīernen mīrreni.

⁹ Ngok niko inu nuwrai tevi kami, Kapngoni, ko Atua pia-lai ko tevi kami. Kappej, ko Atua pia-loli kaplesi ko. Kapututi, ko Atua pia-tasi metali nen tevi kami.

¹⁰ Suri nir jijle nga marok-ngoni para-lai, ko nir jijle nga marok-pej para-lesi, ko nir jijle nga marok-ututi metali, para-tasi metali nen pītpīr tevir.

¹¹ Kami si nga mīvi tata, poro natun pungoni niv tevi, ko ni ūila nevōt tevi purroi? Rreknga poro pungoni mesal tevi, ko ni setemun ūila mesal nen tevi, ko ūila numēt tevi purroi?

¹² Rreknga poro pungoni narrlu nato tevi, ko ni ūila netu numēt tevi? Ejki rres nawon!

¹³ Ia ko kami kamivi jinibb nga marsij nir, ko kami kamrongwose kobbong nanu nga marres nir nga kapa-lair tevi natu kami nir. Ko ngok Tata se kami nga mīlik renge melrin, ni asi wore tata se kami nir. Ko ni pia-lai Nemīn On tevi nir nga marngoni tevi ni."

Jinibb sopor arwera Iesu okloli nanu nir renge derteren se Demij

14 Nemīn nga mīsij san evi nabbut, ko esilvi jinibb san ko ololi mīernen sete ok-rongwos pok-rij. Ko daron nga Iesu muoji tweni nemīn nga mīsij nen renge mīernen, ko mīernen erij luwi vajin. Ko delung artao lenglenge.

15 Ko jinibb sopor arwera “Bielsepul ko, numal se demij nir, ela derteren ngok tevi, niko mok-oji tweni demij nir ngok e.”

16 Ko nir sopor arrowrrowe ni arpej nelesien ne melrin renge ni nga puloli parlesi.

17 Ko Iesu orongwose norrorrmien ser ko owrai tevir, “Poro batun vanu san pīteri wukari pīeru e, ko pipalpal luwi tevi ni, ko sete orongwos putur te. Ko poro metka san pīteri wukari pīeru e ko pītre lweni ni, sete liken sen orongwos pīrres te renge nabong pisan.

18 Ko ngok poro Demij pīteri wukari pieru e ko pītre lweni ni, ko batun vanu sen putur pirpese? Suri kami kamwera inū nuoji tweni demij nir renge derteren se Belsipa.

19 Ko poro nga weretunen inu nomok-oji tweni demij nir renge derteren se Belsipa, ko kami natu kami nir arok-oji tweni demij nir renge derteren se isi?

20 Ko weretunen inu nomok-oji tweni demij nir renge Atua nevren ne derteren, ko ngok niko batun vanu se Atua evini pa ji kami ko osuw.

21 “Daron nga jinibb nga mīterter mutori joro nuval sen nir mutur metmete naim sen, ko ngok joron nir arto erres malum renge naim sen.

22 Ko daron nga jinibb nga mīterter asie mīernen mivini ko epalpal tevi mīernen mianan ko oji tweni, ko ngok ela joro nuval sen nir nga ni mīlngi nolon renger, ko ela joro mīernen, ko owluwlu tevi selen nir.

23 “Mer nga sete miptevi inu, mīernen etre inu ko, ko mēr nga sete miptevik nomorser kortoni jinibb nir, oji tututwenir ko.

Nemīn nga mīsij nen orongwos pulwi kele

24 “Nemīn nga mīsij san daron nga mivare lingi jinibb san ko evel pītēpeti renge lat nga nuwi mījkie nir, epejpej lat san nga pumosi rengen. Ko poro sete elesi lat san, ko owra ‘Bolwi kele wor van renge naim suk nga meivare ren nga mevel lingi.’

25 Ko renge daron nga pulwi vini e, ko pīlesi nga aruraki vaseni pa loloi men erres, ko arlingi nanu jile nir arto jile pa erres rengen.

26 Ko nemīn nga mīsij nen pian vajin ko pīlesi kele nemīn nga marsij ebut nga marsij asi wore ni, ko pītevir parluwi van parsilvi lweni mīernen. Ko mīernen mauren sen nga vitunen pīsij pīrper vajin pīasi nga womunen.”

Neiren weretunen

27 Daron nga Iesu muwra jile nanu ngel e nir musuw, ko nesevin san nga nir delung marlik erij drrelan elep van mare owra “Neiren renge nesevin nga mivesi nik, ko mīla nasus tevim kumsus rengen.”

28 Ko Iesu owra “Rrek erpok ko, ko mare renge iok, neiren renge nir nga marunge nale se Atua ko martor totonir kele renge nolor.”

Jinibb armerreni parlesi nelesien san

29 Delung elep nga elep arini korti ji Iesu, ko Iesu owra “Dul ngel arivi dul nga marsij, ko armerreni parlesi nelesien. Ko ejki rres nawon, sete mea-la mun san tevir. Sansan kobbong, nelesien nga miplari ji propet Jona tuwi.

30 Erpe Jona evi nelesien se mēri Nineve nir tuwi, ko ngok pirpok ko Jinibb Mawos pivi nelesien se dul nga lelingen ngel nir.

³¹ Ko nesevin nen nga mivi numal nga milep renge Saot pia-tur imare tevi jinibb ne dul ngel nir renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, ko pia-wer lokloksi bbong nir, puwra 'O, kaplesi, inu nuvel renge bongsi vanu vini nga bornge norongwosien se Solomon, ko erpese kami sete kamrunge nale se san nga milep asi wor Solomon, ko mīlik tevi kami bbong?"

³² Ko renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, mīri Nineve nir para-tur imare ko tevi dul ngel nir ko parongwos parwer lokloksi bbong sel se kami nir, parwera 'O, kaplesi, daron nga namrunge Jona mīwerwer e tuwi, ko nolo kem olululwi renge nololien se kem nir. Ko erpese kami nolo kami sete olululwi daron nga kamrunge san nga milep asi wor Jona mīwerwer tevi kami?"

Nale rrongrrongvi ne nasul

³³ "Sete jinibb san osli jile nasul osuw mian ko otori ngatan, ejki; putori mare spon, ko puloli jinibb jile parlesi moron.

³⁴⁻³⁵ Mete jinibb erpe moron ne niben. Poro nga metem pīmerer, ko moron puwun saut re nibem totoklai. Ngok owra puwra, poro nga nolom pīrres, ko mauren som totoklai kele pīrres. Ko poro nga metem pīsij, ko nemalik puwun saute nibem totoklai, suri metem erpe moron ne nibem. Ngok owra puwra, poro nga nolom pukul, ko mauren som totoklai kele pīsij jile.

³⁶ Ko poro mauren totoklai se kami parwun saute moron, ngok pimor vaseni pētpeti mauren se kami ko, sete lat spon mara-jipon jer."

Iesu otortori Parasi sopor ko jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien sopor

³⁷ Daron nga Iesu mīrij jile musuw vajin, ko Parasi san ongoni ni, owra ni pian pīaan tevi ni. Ko Iesu evan loloim esakel eaan.

³⁸ Ko daron nga Parasi nen mīlesi mirpok, ko bbösa nga milep elai ni e suri. Suri nga Iesu sete ejejavöl owomu mian ko vitunen ko ni pīa-aan.

³⁹ Ko Numal owrai tevi mīernen, "Kami Parasi kamok-rrawe vare ne biles nir ko plet nir, ko renge nolo kami nir arwun saute nanu nga marsij nir.

⁴⁰ O kami nga kamleng leng temijpal, sete kamrrorrmi nga Atua nga muloli vare nen e, ni kele kobbong ololi nolon e?

⁴¹ Kami kapla nanu nga marto renge nolo biles se kami ko nolo plet se kami tevi īeres nir, ko nanu jile nir parwokwok vajin ji kami.

⁴² "Wi kami Parasi nir, pīa-sij wor pilep nikō renge kami, suri kami kamok-đelak milep suri nanu nga marpēr jer, ko nanu nga marlelep nir nga moro kaplolir, kamlingi kurtwenir. Suri kamok-đelak suri nanu nga marpēr jer, erpe roi warreng nir erpe min ko ru, nga kapeveve pētpetir, ko kamla tweni songovlör nga kaplair tevi Atua. Ko erpok erres kobbong kaploli; ko nanu nga mīsij nen evi nga kamlingi kurtweni nanu nga marlelep nir, erpe murrun mawos ko merrenien nga kapmerreni lenglengen Atua.

⁴³ "Wi kami Parasi nir, pīa-sij wor pilep nikō renge kami. Kami kammerreni kapok-sakel renge nai seksekal nga mare nir renge loloim ne naim ne loten nir, ko kammerreni jinibb partori kami daron nga marsekai kami re lat ne nanen.

⁴⁴ Wi pīa-sij wor pilep nikō renge kami. Kimirpe dubb nga sete marusi ore nivev rer, marto kiskis nawon, ko jinibb sete marongrongwos rrangrag nir; ko marivel rer marbbötbböt rer, ko ololi arrokkitkit pētpetie."

45 Ko san renge jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien owra lweni tevi Iesu owra "jinibb nevisvisenien, daron nga kumwera nale ngok e nir, ko ngok kulokloksi kem kele."

46 Ko Iesu owra "Wi pia-sij wor pilep nikо renge kami kele jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien nir, suri kami kamok-jingteni nanu nga marrow milep renge birpari jinibb nir nga sete marongwos parwosi luwer, ko kami ma kammusus lengleng kapjipari majingen ser sopian.

47 Wi pia-sij wor pilep nikо renge kami, suri kamok-juroi dobbi propet nga tuwi nir, nga tata se kami nir marevji pinir marmij.

48 Iok kamviseni emawos nga kami kele kamkorti renge majingen nga marsij se tata se kami nir. Suri nir arevji pinir, ko kami vajin kamok-juroi dobbir.

49 Ko erpok Atua ospe suri pa renge norongwosien sen owra 'Bea-koni propet nir ko aposol nir vini jir, ko nir sopor parevji pinir, ko nir sopor parloli p̄isij tevir parojir.'

50 Ko nikо drra propet jile nir nga apu se kami nir marevji pinir tuwi, kami ko dul ngel kapa-la norongan nga m̄isij nen.

51 Nuwretun nuwrai tevi kami, m̄itipatun renge drra Apel, mivini mijpari drra Sekaraea nga marevji renge Naim On se Atua renge livö ne nawot ko lat nga muon. Nuwretun nuwrai tevi kami, kami ko dul nga lelingen ngel, kapa-la norongan nga m̄isij ne nanu ngok jile nir vajin.

52 "Esij wor elep nikо renge kami jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien nir, suri kami kamkikiore metali ne norongwosien ko kamsilveni ki nen. Ko kami kele sete kaman renge loloiim nen, ko kamok-wer ore jinibb nir nga marwera paran renge loloiim nen."

53 Mian ko Iesu evel lingi naim nen, ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Parasi nir arij esij tevi ko arsusni nanu elep.

54 Nir arok-teravi Iesu nga poro puwra jabble nale pisan nga nir parlai ni rengen.

12

Iesu erij tere murrun nga jinibb sel sen m̄ieru e

1 Renge daron nen meling jinibb nga milep arini arser korti ji Iesu renge lat san. Nir evi nuvasngavöl vavis kis wor, ko artur lililjir p̄elak nir, ko arbbötbböt renge drrun þelar. Ko Iesu owra womue tevi jinibb sen nir owra "Kami kapmetmet ko wor renge is se Parasi ngel nir, renge murrun nga sel ser eru ngok e.

2 Ko nanu jile nga jinibb martawi ore nir, mian ko Atua piraji vasenir parto limjer. Ko nanu jile nga jinibb marsilvenir, mian ko Atua pulolir parto limjer, jinibb parongwoser.

3 Ko nanu jile nga kami kamok-suþer renge nat nga mupong, mian ko Atua puloli nga jinibb parsuþer renge nat nga m̄irin. Ko nanu jile nga kami kamok-sur vijvije renge boro jinibb nir renge loloiim, mian ko parkaile parweraí van mare jer."

Jinibb se Iesu sete erres re parmetutue jinibb nir

4 Iesu owra "Selek nir, inu nuwrai tevi kami, sete kapmetutue jinibb nir nga marongwose parevji pini bbong nibe kami nir, mian ko vitunen setemun arongwose parloli kele nanu pisan.

5 Inu bosusur metu le ngel tevi kami, bowrai tevi kami isi nga parmetutue. Parmetutue Atua kobbong. Ni kobbong orongwose pirevji

pini jinibb, mian ko vitunen ni orongwos piwirre van renge lat ne neijikien. Suri derteren sen otoe. Ngok ni ko ma kami kapmetutue.

⁶ "Kami kamrongwos pae nga jinibb nir arok-wulwule numön nga warreng elim nowlir evi nevöt eru kobbong. Ko renge no Atua, sete ok-kulu jabble san emalie, ejki.

⁷ Ko kaplesi jomro batu kami ngok nir; Atua orongwos pëtþeti nir, sete san ejki. Atua tetajer emetmete kami erres þelak. Ko ngok niko kami sete kapmetutu, ni emrreni kami elep nga elep, asi jer wore numön ngok nir.

Mer nga muwowrai "Inu nuvi jinibb se Iesu."

⁸ "Inu nuwrai tevi kami, Mer nga sete mimttutu nga puwowrai inu nisek renge no jinibb nir, inu kele Jinibb Mawos bea-wowrai ni nisen renge no anglo se Atua nir.

⁹ Ko mér nga mimttutu ko mivilvil ore inu nisek renge no jinibb nir, ngok inu kele bea-vilvil ore ni nisen renge no anglo se Atua nir.

¹⁰ Ko mér nga mîrij melmelas ko osopsoþe inu Jinibb Mawos, mian ko Atua orongwos þitlasi tweni ni. Ko mér nga mîrij melmelas ko osopsoþe Nemín On, m  ernen Atua sete orongwos þitlasi tweni rrangrage ni.

¹¹ "Ko inu nuwrai tevi kami: Mian ko jinibb para-revei kami van renge naim gortien ji numal nga marlelep nir nga nir parwera suri nanu nga kamloli, lat nga puto suri re kami. Ko kami sete kapmetutu kaprrormi þelake sev nale ko nga kami kapwera lweni.

¹² Suri renge daron nen mawos malum ko pa, Nem  n On pia-wera nale mawos nen tevi kami nga kami kapa-werai."

Jinibb nga marser kortoni joror milep

¹³ Ko nir san renge meling jinibb ngel nir owrai tevi Iesu owra "Jinibb nevisvisenien, kupwerai tevi tuwak nga ni puwngani joro tata se komru nir nga ni mimetmete nir, pivsese komru korti. Suri ni omusus puwnganir."

¹⁴ Ko Iesu owrai tevi m  ernen owra "E m  erel, inu sete nuvini tweni nga bosþe suri nanu nga marirpok."

¹⁵ Ko mian ko ni owrai tevi jinibb nir owra "Kami kapmetmet wor kami ko þirres, ko kaptor ore nolo kami nga kamok-merrmerreni nijor e nir. Suri jinibb mauren sen weretunen sete arlolli nanu ngok e ko nir, nga marivi joron ngok."

¹⁶ Ko Iesu owra nale rrongrrongvi san tevir, owra "Jinibb san nga joron milep, orsel sen nanen elep nga elep ren.

¹⁷ Ko ni orrorrmi ko owra 'Inu bololi pirpe le vajin, suri þeþe ne nanen suk ewelili pa. Bololi pirpese le vajin?'

¹⁸ Ko ni orrorrmi renge nolon owra 'A, nurongwose lat nga bololi surie; bololi pirpel le, þerrarre tweni þeþe suk ko þeli pilep lengleng vajin, ko þelngi nanen suk nir ko jorok nga marres nir rengen.

¹⁹ Ko bowrai vajin tevi nem  k, 'Jorom nga marres elep nga elep lengleng, evter nga nik kuplik vajin sia pilep nga pilep lengleng. K  paan ko kupminmin þirres, ko kuþir vajin.'

²⁰ Ko Atua owrai tevi m  ernen owra 'O, nik nga kumlengleng temijpal! Suri nata mupong nga lelingen þelai tweni nem  m. Ko nanu nga kumajing nir ngok, ko nanu nga kumlingir ngok nir parivi se si ko vajin?'

²¹ Ko Iesu owra "Pia-irpok ko renge jinibb nga marser kortoni joror milep nga mivi se nir kis bbong, ko iok renge no Atua sete joror oto rrangrage, ejki rres nawone."

Atua orongwose pimetmete kami ūpirres

22 Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir, "Suri nanu ngel ko inu nuwrai tevi kami, Sete erres nga kami kaprrorrmi ūpelake mauren se kami, ko kapwera 'Mian ko rraprro sev le lelingen?' Ko sete erres kele nga kami kaprrorrmi ūpelake nibe kami, kapwera 'Mian ko rrapla sunsun nga rrapuri ngabe le?'

23 Mauren evi nanu nga milep wor, nanen evi bbong nanu nga welili. Erpok kele, nibe kerr evi nanu nga milep wor, sunsun evi bbong nanu nga welili. Ko Atua elai pa nanu nga morlelep nen nuru; ko suri sev kami kamrrorrmi sete orongwos ūpila kele nanu nga wowarreng ngok nir tevi kami?

24 "Kaplesi numön nir; sete nevrer artoe, sete aruw te, ko sete arok-tawe wenen nurrer te, ejki, ko ūpepe ser ejkie. Ko Atua ok-la wor nanen tevir. Ko ngok renge no Atua kami kamrres asi wore numön ngok nir.

25 "Kami kamrrorrmi jinibb nga mok-ūpelak mok-rrorrmi mauren sen nga mumrrol jer bbong, orongwos puloli mauren sen pipriv asi kele wor? Ejki!

26 Ko suri nga kami sete kamrongwos kaploli nanu nga marwowarreng ngel nir pirpe nga ngok nen nir, ko suri sev kami kamok-rrorrmi ūpelake nanu mīnij nga ngak nen nir suri mauren se kami?

27 "Kami kaprrorrmi ta nevngu sekavöl. Sekavöl sete emajing erpe jinibb, ko sete evitvit te. Ko inu nuwrai tevi kami, numal Solomon kele tuwi ori sunsun nga marres ūpelak nir, ko sete arres arirpe nevngu sekavöl ngok san.

28 Atua emetmete mösmös ne orsel nga parmaur lelingen ko mevinen mun parsulir ko pa; ko ngok ni pimetmete wor kami pilep ūpiasi wor womu renge mösmös, O kami nga nosurien se kami ewelili.

29 "Ko sete kaprrorrmi ūpelake nanen nga kami kaprroi, ko nuwi nga kami kapminir, rreknga kaprrorrmi nanu pilep ūpelak.

30 Nanu ngel nir jinibb jile nga marlik iel ngatan nir nga sete marosuri Atua arok-rrorrmi ko arok-pej. Ko Tata se kami ma orongwos pae sev nga nevre kami marmumrrol ren.

31 Ko nanu nga milep nen nga kami kaploli, kappelak nga kapsil van renge batun vanu se Atua. Ko ni pia-lai kobbong nanu ngok nir tevi kami.

32 Sete kapmetutu te, kami meling welili. Suri Tata se kami orongwose erres nga ni pia-la batun vanu sen tevi kami.

Jinibb nga joron milep renge no Atua

33 "Kapwulwule joro kami, ko kaplai nevöt nen tevi ūberes nir. Ko re sel ngok ko, erpe kami kamvati narr se kami nga sete marongwos parmutmut, ko kamlingi joro kami parto renge melrin. Iok sete arongwos parsij, ko jinibb ne venao sete orongwos pian, ko momom sete orongwos pulokloksir.

34 Suri nga ngabe nga narr se kami puto rengen, ko ngok lat nen ko nolo kami puto rengen tetajer."

Jinibb se Iesu nir parmetmet ko wor tetajer terai Iesu pulwi vini

35 Ko Iesu owrai kele tevi jinibb sen nir "Kami kapmetmet ko wor tetajer terai inu bolwi vini. Ko kapsertení netatuw se kami ūpterter, ko kapsuli laet se kami pimor metmet.

36 Kami kapispe jinibb ne majingen nga mīlik terai numal sen daron nga ni pulwi renge nanen ne totkoien sen e vini. Ko daron nga pulwi vini ko pututi metali, ko nir partasi metali pivesane tevi ni.

37 Neiren renge jinibb ne majingen nen nir, suri nir sete armatur te renge daron nga numal ser mivini, ko mīlesi nir markulu metmet terai ni mulwi vini. Nuwretun nuwrai tevi kami, ni puloli pīrres pēlak tevir; pīla netatuw sen pītatuwe, ko puloli nir parlīk ngatan, ko pīla nanen tevir paraani.

38 Ko poro pulolola sōpon, pia-vini renge nat pīrrang sōpon rreknga nat pīsal pīrin, ko pīlesi lartul nen nir parok-teravi malume pirpok, ko ngok neiren renge lartul nen nir.

39 Ko kami kaprongwose nanu ngel: Poro nga jinibb san purongwose daron mawos nga jinibb venao pivini e, ko ni sete orongwos pivel lingi naim sen; pimetmet ko wor, puloli mīernen sete orongwos pīasi van.

40 Ko pirpok kele ko, kami kele kapmetmet ko wor, suri Inu Jinibb Mawos dea-vini renge daron san nga kami sete kaprrorrmi rrāgrrage nga inu bolwi vini rengen.”

Nale rrongrrongvi ne jinibb ne majingen eru

41 Ko Pita owrai tevi Iesu owra “Numal, kuwra nale rrongrrongvi tevi kem kis lebbong, rreknga tevi jinibb jīle nir?”

42 Ko Numal owra Iweni tevi “Ia, ko kuprunge ta nale ngel: Jinibb si nga mīlngi nolon re majingen nga numal sen mīla tevi, ko evi jinibb ne majingen nga norongwosien sen mutoe. Ni evi jinibb san nga numal sen pīlngi pimetmete naim sen jile, ko pīla nanen tevi jinibb sen nir renge daron mawos nen.

43 Neiren renge mīernen daron nga Numal sen pulwi vini e ko pīlesi nga ni puloli pirpok.

44 Nuwretun nuwrai tevi kami, mīernen ko numal sen pīlngi ni pivi batu jinibb nga pimetmete joron nir.

45 “Ko poro jinibb ne majingen nen purorrmi renge nolon puwra ‘Numal suk ololola lengleng renge nga pulwi vini,’ ko pītipatun pivirrvirrali jinibb ne majingen nir, ko pian ko piminmin ko pīvi jinibb ne botminminen.

46 Mian ko numal se jinibb ne majingen nen pulwi vini renge nabong san nga mīernen sete murongwos rrāgrrage. Ko numal nen piwirr tweni mīernen, ko puloli ni pian pīlik pīsij pērper tevi jinibb nga marsij ko nga nosurien ser mīkje.

47 “Jinibb ne majingen nga murongwose pa sev nga numal sen mimrreni nga ni puloli tevi ni, ko sete muloli te nanu nen, mīernen numal sen pīvirrvirrali temijpale.

48 Ko mīer nga ma sete murongwose nanu nga numal sen mimrreni, ko muloli nanu nga musorsan tevi pa nga parvirrvirrali rengen pilep suri, ko ejki, parvirrvirrali puwelili kobbong suri. Erpok ko, jinibb si nga marla nanu milep tevi, mīernen parngoni nanu pilep jin; ko jinibb si nga Atua mīlngi pa nanu milep renge nevren, mīernen Atua emrreni pīmajing majingen nga marlelep.

Iesu ololi jinibb nir arwij ngasngasu

49 “Inu nuvini nga bosor tweni nabb renge iel ngatan. Ko nabb nen ein pa, ko poro puror ko inu bololi sev? Inu beir lengleng.

50 Ko nanu erwen le ngel, baptaesen san nga muto malum, nga inu bepataes rengen; ko inu nomok-runje esij e, pian pian pijpari nanu ngel pivini pīasi; ko osuw vajin.

51 Kami kamrrorrmi nga inu nuvini tweni nga ūela demat tevi iel ngatan? Ejki rres nawon! Inu nuwrai tevi kami, sete ūela demat, ko bowjuwje ma jinibb ko parwijiw ngasu nir.

52 Ko etipatun le pa ngel ko pītajer tevi le pa, metka san nir pielim parlik korti renge naim pisansan. Ko nir pītul partere nuru pīeru, ko nuru pīeru portere nir pītul.

53 Tata ko pītre natun norman, ko natun norman pītre tata sen. Ko tasu pītre natun nesenwarreng, ko natun nesenwarreng pītre tasu sen, ko lekter pītre nesevinli sen, ko nesevinli sen pītre pīlen lekter."

Jinibb nir parlesi wose wor nelesien se daron se Iesu ko

54 Ko Iesu owrai kele tevi delung nir owra "Daron nga kami kamlesi nabor marimare marmot korti milep lat san, ko kamrongwos pae ko evesane, ko kamwera 'Naus pus ko', ko mian ko erpe nga kami kamwerai.

55 Ko daron nga kami kamlesi ling murruwurweli tolu, ko kamwera 'Nat pututun ko pilep', ko mian ko erpe nga kamwerai.

56 Kami nga kameil renge sel eru! Kamrongwos kapwera suri nelesien nga kamlesir renge iel ngatan ko renge melrin. Nanu nawon ngok nir kami kamlesi woser. Ko erpese renge daron se inu nga lelingen ngel? Erpese kami sete kamrongwose kaplesi wose nelesien nen te mijki?

Jinibb se Iesu pian ko wor pīrij tevi mīer nga mītre ni

57 "Ko erpese nga kami lweni sete kamrongwose kapwera suri nanu nga marres nir marsorsan nga moro kaplolir?

58 Poro nik ko mīer nga kamru komorlat koropivel korti koporan ji numal nga puspe lilane, ko daron nga komorivel renge sel e, ko kupwerai lilane tevi ni. Poro pijki, ko ni tilngim van renge nevre numal, ko numal tilngi nik van renge nevre polis, ko polis tilngi nik van renge naim ne nekaien.

59 Nuwrai tevi nik, sete kurongwos kupivare renge ie pijpari wor kupla jile ko nevöt nga marlingi ko marwera kuplai."

13

Jinibb nolor pululwi renge nololien ser

1 Ko jinibb sopor arlik ie renge daron nen ko arini ji Iesu. Ko arsupe suri mīeri Galili sopor nga marloli sulsulen van ji Atua, ko Paelet otur imare ko erevji pinir re daron mawos nga marloli sulsulen.

2 Ko Iesu owra lweni tevir "Ko ngok suri mirpok ngok, kami kamrrorrmi mīeri Galili ngel nir arsij womu ne wor mīeri Galili jijle nir, suri nga marpal mirpok?

3 Inu nuwrai tevi kami, Ejki. Poro kami sete nolo kami pulululwi renge nololien se kami nir nga kamok-lolir, kami kele kapmij kapjijki pirpe nir.

4 Ko nir esngavöl drromon owil (18) nga naim nga muwu mare renge Saeloam mimav ko mīrevji pinir; kami kamrrorrmi nir arsij wor easie nir mīnij nen nir nga marlik renge Jerusalem?

5 Ejki rres nawon! Inu nuwrai tevi kami, poro kami nolo kami sete pulululwi renge nololien se kami nga kamok-lolir, kami kele kapmij pirpe nir marjijki ngok."

Nale rrongrrongvi ne nai nga sete mīwen

6 Ko Iesu owra nale rrongrrongvi ngel tevir, owra "Jinibb san orwi nai pik san renge orsel sen. Mian ko evini epej weneng renge, ko sete elesi san rragrag.

⁷ Ko owrai tevi m̄er nga mimetmete dan sen, owra 'Kuplesi, sia itul le pa mevini mepej nai pik ngel weneng rengen, ko sete nulesi te san. Kupta bburi piravij ngatan, erpese mimni nawone suwe dan?'

⁸ Ko m̄er nga mok-metmete dan sen owra lweni tevi owra 'Numal, kuplinglingi pa putur kele mun renge sia ngel, ko inu ūeli rralle bbulwil renge batun, ko bololi lilane dan p̄irres rengen.

⁹ Ko poro nga pia-wen vajin renge sia nga vitu, ko ngok erres ko. Ko poro nga pia-jiki, ko kupa-ta bburi ko pivitan ngatan."

Iesu ooli dure nesevin san nga murru otur rramos luwi renge nabong ne Sapat

¹⁰ Ko Iesu ok-visviseni renge loloi ne naim ne loten san renge nabong ne Sapat.

¹¹ Ko nesevin san nga nem̄in nga m̄isij m̄isisilvi muloli mimsi sia esngavöl drromon owl (18), nga duren murru jer, sete murongwos putur rramos renge nabong san, elik ie.

¹² Ko daron nga Iesu m̄ilesi vinnen ko owra "Vinel! Kuprres ko pa renge mesien som nga muloli durem murru ngok."

¹³ Ko Iesu elngi nevren renge vin nga, ko erres evesane renge duren nga murru nga, ko osrövi Atua.

¹⁴ Ko numal ne naim ne loten ololarsi lenglenga Iesu suri nga muloli vinnen m̄irres renge nabong ne Sapat, ko ni erij otortori delung nir, owra "Nabong ouwon kis nga jinibb puloli majingen rengen, ko kapini renge nabong nen nir ko kami kaprres renge mesien se kami nir, ko sete nabong ne Sapat, pijki!"

¹⁵ Ko Numal owra lweni tevi owra "Kami nga kamiel renge sel eru! Sete kami sisamis kamok-telasi buluk se kami rreknnga dongki se kami renge nabong ne Sapat, ko kamok-iler van renge nuwi parminmin?

¹⁶ Ko vinel evi metka se Epram san nga Demij m̄isre totoni ni renge sia esngavöl drromon owl, ko erpese sete erres renge ni pivel sisarow renge nabong ne Sapat?"

¹⁷ Nale sen nga muwrair ngel nir arloli devje nuval sen nir nor eta dan. Ko delung arir elep suri nanu nga marres nga ni mulolir.

Nale rrongrrongvi ne jelangi nubek

¹⁸ Iesu owra "Batuñ vanu se Atua erpe sev, ko sev osorsan tevi nga inu bowra rrongrrongvi rengen?

¹⁹ Erpe jelangi nubek san nga muwelili jer, nga jinibb m̄ilai ko murwi renge dan sen. Ko etiv pelari, ko emaur, evi nai nga milep san; ko numön ne mesa nir arow vini, arsakel renge rengsin, ko arjali menuner rengen."C

Nale rrongrrongvi ne is

²⁰ Ko Iesu owra kele "Batuñ vanu se Atua erpe sev? Ko sev osorsan tevi nga inu bowra rrongrrongvi ren?

²¹ Osorsan tevi is nga nesevin m̄ilai ko m̄ilngi renge besin ne plaoa itul kis, mian ko mipau jijle vajin."

Metali nga welili

²² Mian ko Iesu evel suri sel sen evel rrurrgi ngaim nga marlelep nir ko ngaim nga marwollarreng nir; ko ok-visviseni jinibb nir, ko ok-tajer tevi van renge Jerusalem e.

C **13:19** Erpe iel, Luk orrongrrongvi batuñ vanu se Atua erpe jelangi mastat, ko suri mastat ejki iel, namlingi nubek, nga puloli mining ne nale se Luk piplari limjer.

23 Ko jinibb san osusi tevi ni owra "Numal, nir puwelili kobbong paramaur?" Ko ni owra lweni tevi owra

24 "Kami kappelak temijpal ko wor tweni nga kapan kapsil renge metali nga welili ko. Inu nuwrai tevi kami, nir pilep para-merreni nga paran parsil rengen, ko sete parongwos paran te, ejki.

25 Ko Numal ne naim tutur imare ko tian tikikiorore metali, ko kami tamoka-tur jer vini vare e. Ko kaptipatun kapututi metali, ko kapverus 'Numal, kuptasi metali tevi kem!' Ko ni tia-wera lweni tevi kami, 'Inu nurrerrleng sisini kami. Kami kamivi m̄eri ngabe ko?'

26 Ko kami kaptipatun kapwera lweni tevi inu, kapwera 'Ejki ma, namok-an tevim ko namok-minmin tevim, ko nik komok-visviseni kem lat nga kem!'

27 Ko ni puwra lweni kele tevi kami, 'Inu nurrerrleng sisini kami. Kami kamivi m̄eri ngabe ko, kami nga kamok-loli nanu nga marsij nir.'

28 Ko kami kapting ko kaporriw daron nga kaplesi Epram ko Aesak ko Jekop ko propef nir renge batun vanu se Atua, ko kami lweni parwirr tweni kami kapjikie.

29 Ko delung parivel renge vanu p̄etpeti ngok vini, ko parsakel tevi Atua renge batun vanu sen, paraan tevi.

30 Ko kaplesi renge ie nir nga marivi jinibb nga marwelili, mian ko para-ivi jinibb nga marlelep; ko nir nga marivi jinibb nga marlelep, mian ko para-ivi jinibb nga marwelili."

Erot Antipas owra pirevji pini Iesu

31 Ko renge daron nen mawos ko pa Parasi sopor arini ji Iesu ko arwerai tevi "Kupiel lingi iel, kupan iok e spon. Suri Erot emrreni pirevjm̄i kumpij."

32 Ko Iesu owra lweni tevir owra "O, morok evi jinibb ne gerisen. Kapan kapwera tevi, ni p̄ilesi inu nuoji tweni nem̄in nga marsij nir, ko bololi nir nga marmesi parres luwi lelingen ko mevi. Ko renge nabong itolin vajin ko bololi jile majingen suk."

33 Ko ngok niko inu bevjuri suri wor sel suk ko renge lelingen ko mevi ko teru, ko bejpari Jerusalem. Suri ewretun lenglengen, Jerusalem evi lat nga moro partori p̄irres propet nir rengen; ko ejki mun, arok-revji pinir ma ren.

Iesu etengsi m̄eri Jerusalem

34 "O Jerusalem, Jerusalem, nik nga kumrevji pini propet nir ko kumtuwe pini nir nga Atua mukonir vini jim! Momori inu numrreni bololi jinibb som nir parlik korti pirpe nato nga misrew ore natun nir, ko nik kumusus.

35 Ko kuplesi, Atua evel lingi pa ngaim som oto kiskis. Ko kami sete kama-lesi inu te ejki, pian pijpari daron nga kami kapa-wera 'Atua, kuprij p̄irres suri m̄er nga mivini renge nise Iova.'

14

Iesu ololi jinibb nga mimsi san erres luwi

1 Renge nabong ne Sapat san ko Iesu evan nga p̄iaan tevi m̄erwomu ne Parasi nir san. Ko delung arujruj van mori jin, ko armeten suri ni eterter.

2 Ko jinibb san nga drru nevren nuru ko drru ūelan nuru morsosol pa nga pimij elik renge ie.

³ Ko Iesu elesi, ko osusi tevi jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Parasi nir, owra "Renge nale ne nesesreien se kerr emarong nga rrapploli jinibb pîrres luwi renge nabong ne Sapat, rreknga ejki?"

⁴ Ko nir armurrarrong nawon, sete arwera nanu san. Ko Iesu eptevi tweni mernen ko ololi erres luwi, ko elngilngi ni evel.

5 Ko Iesu owrai tevi jinibb nir, owra "Isi renge kami poro nga natun rreknga buluk sen otoe, ko osobbul van ngatan renge bbulwil ne nuwi renge nabong ne Sapat, ko mernen sete orongwos pian mawos pirvei tweni renge wosenen?"

⁶ Ko nir armurrarrong nawon kele, sete arongwos parwera lweni kele
nale san teyi ni.

Norrormien se jinibb pian ngatan

⁷ Iesu owra nale rrongrrongvi san tevi nir nga marsakel maraan, suri
elesi nir arpejpej lat seksakel nga marto womu. Ko owrai tevir owra

8 "Poro jinibb pisan pungoni nik nga kupan renge nanen ne totkoienssen, ko kupan, ko sete kupsakel womu renge lat seksakel nga mîrres. Surimîrre nga mungoni nik tungoni jinibb nga milep asie wor nik san tia-vivituvini.

⁹ Ko poro pirpok ko mĕr nga mungoni nik nen tia-vini jim ko tia-werai tevim, 'Kuptur iok, mĕrel pixinuk písakel iok re milngom,' ko ngok nik kupan kuplik ngatan, ko kupmanun pilep.

10 Ko poro daron nga parngonim e, ko nik kulan ko kuplik bbong ngatan. Ko ngok poro m'er nga mungonim pivini ko pilesim, ko puwrai tevim 'Selek, kupini kupsakel mare.' Ko ngok ni puloli nolom ūir renge no jinibb nir nga kulan kupsakel mare tevi nir nga kañaan.

11 Suri mér nga milngi lweni ni van mare, mian ko Atua puloli ni pivi jinibb nga pian ngatan jer. Ko mér nga muloli ni mian ngatan, mian ko Atua puloli ni pian mare.”

Murrun nga parveruse jinibb nir parini paraan

¹² Ko Iesu owrai tevi m̄er nga miveruse ni nga p̄iaan tevi, owra "Poro nga nik kuploli nanen ne levial rreknga rivriv, sete erres kupveruse selem nir, rreknga tuwam nir rreknga metka som nir rreknga selem nga joron milep nga m̄ilik tevim bbong. Poro pirpok, ko nir parverus kele bbong nik, ko parkele lweni nanu nga kumloli tevir.

13 Ko poro daron nga nik kuploli nanen pisan, ko kupveruse beres nir ko jinibb nga marus karkar nir ko nir nga bolar marsij nir ko metrrorr nir.

14 Ko nik kuprunge pîrres, suri lartul nen nir sete arongwos parkele lweni tevi nik. Ko Atua vajin pia-kele lweni tevi nik renge daron nga puloli jinibb nga marres nir parmaur luwi kele re mijen.”

Nale rrongrrongvi ne nanen nga milep

¹⁵ Ko san renge nir nga marsakel tevi nga maraan murnge nanu ngel nir e, ko owrai tevi Iesu owra “Mer nga pian pia-aan renge batun vanu se Atua, ni purnge pírres pilep.”

¹⁶ Ko ni owrai tevi mñernen owra "Jinibb san ololi nanen nga milep san, ko everuse jinibb elep parini renge nanen.

¹⁷ Ko renge daron ne nanen vajin, ko ni okoni jinibb ne majingen sen pian puwrai tevi lartul nga ni muwrai pa tevir nga para-vini, 'Kapini vajin, arloli nanu jile arsuw pa, arto metmet.'

18 Ko nir jile norrorrmien ser evi sansan e, ko artipatun arwera orore nanu sopor. Nir san nga womunen owra 'Inu nua-wuli bbong orsel san, ko inu numrreni bean mun ūleesi ta; sete numa-vinuk ko, ejki.'

19 Ko nir erwen nen kele owrai tevi, 'Inu nua-wuli bbong buluk nga marok-revei kat esngavöl, ko inu numrreni bean borrowrrowe ta nir paramjaging lesi ta. Sete numa-vinuk ko, ejki.'

20 Ko nir itolin kele owra 'Inu nua-lesi bbong nesevin suk, ko niko inu sete numa-vinuk ko, ejki.'

21 Ko jinibb ne majingen nen olwi van, ko owrai suri nale nga lartul nga marwerai tevi ni, tevi numal sen. Ko numal nen ololar lengleng, ko owrai tevi jinibb ne majingen nen, owra 'Kupsaro pingavil, kupan renge sel nga marwolu ototvi live laut ne ngaim ko sel lele kele nir. Ko kuptekai beres nir, ko nir nga niber marsij, ko metrrorr nir, ko naroj nir; ko nir vajin parini renge nanen.'

22 Ko ni evan, ololi jile, mian ko olwi ko owra 'Numal, inu nuloli pa erpe naga kumwerai osuw, ko loloim elep malum wor oto.'

23 Ko numal owrai tevi jinibb ne majingen sen owra 'Kupiel, kupan kele kupvijuri sel jile nga iok e nir, ko kupvijuri sel nga maran orsel e nir. Ko kupan kupsupe pîrres tevi jinibb nir parini ko parsongni naim suk puwun saut.

24 Inu nuwrai tevi kami, jinibb nga mongoni womu nir ngok, nir san sete mia-vini mia-rroi nanen suk sponon.'

Jinibb se Iesu puloli wor Iesu ko puwomu renge ni

25 Delung jinibb nga milep arvijuri suri Iesu. Ko Iesu erieni lweni emtenir, ko owrai tevi nir owra

26 "Poro jinibb san emrreni pivini ji inu, ko mernen pimrreni inu pîiasi jer wore mimrreni tata sen, ko tasu sen, ko ni wor nesen sen, ko natun nir, ko tuwan nir, ko jojin nir, ko ni kele wor mauren sen. Ko ngok mernen orongwos pivi jinibb suk san vajin.

27 Ko isi nga sete muwosi nai pelaot sen ko mivijurik, ni sete orongwos pivi jinibb suk san.

28 "Ko poro kami san pimrreni pîili naim nga muwu mare temijpal san, ko setemun pîilik ngatan te purrorrmi suri lat nga nowlin puto surie pirpese, ni evtere puwlî jile rreknga ejki?

29 Poro pirpe nga ngok, ko ni titipatun bbong, ko tia-runge turrow renge ni, tuloli bbong ngatan nen ko. Ko ngok sete tivter mun tia-loli jijle; ko jinibb nir tarlesi ko tarmen keraji ni rengen,

30 tarwera 'Merel emajinge naim ngel, ko setemun evtere nga pîmajing jijle mun, omrrrol ren.'

31 "Ko poro nga numal san piptevi jinibb nuval pivi nuvasngavöl vasngavöl vesan (10,000), paran parval tevi numal mînij san nga miptevi jinibb nuval mivi nuvasngavöl vasngavöl varu (20,000) mivini tevir nga parval tevi nir. Numal nen pîilik ko wor ngatan purrorrmi suri lat nga puto surie puwomu, poro nga ni eterter evtere nga pival tevi numal mînij nen, rreknga ejki.

32 Ko poro pijki, ko ni pukoni jinibb sponon parivel ore numal nen tuwen nen, parsewute renge sel renge daron nga ni mivel malum ngasue, ko parngoni demat tevi."

33 Iesu ewer otvi nale sen, owra erpel le: "Ko erpok ko, poro kami san sete pivel lingi jile nanu nga marivi sen nir, mernen sete orongwos pivi jinibb suk te, ejki."

Sol nga dilten musuw rengen

³⁴ "Sol erres; ko poro dilten nga mimelmel pusuw jer rengen, ko parloli lweni pimelmel luwi pirpese ko?"

³⁵ Sete erres rrangrag mun renge parloli nanu kele e san, nanu nga mīrres rreknga nanu nga mīsij. Parwirre kobbong pīrresres. Mer nga boron mutoe, purnge re nolo boron."

15

Nale rrongrrongvi ne sipsip nga mijiki

¹ Renge nabong san, ko jinibb nga marok-la nevöt ne takis nir ko jinibb nga marsij nga marwirr tweni nir arini armurrarronge Iesu.

² Ko Parasi nir ko jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien nir arlesi, ko artipatun arok-sur vijvij malum bbong arok-wor suri Iesu, arwera "Merel okorti tevi jinibb nga marsij nir ko eaan tevir."

³ Ko Iesu ornge marwerai, ko owra nale rrongrrongvi san tevir, owra

⁴ "Poro nga san renge kami sipsip sen ongut vesan (100), ko san pijjiki lingir, ko erpese, ni sete orongwos pīlulgilngi ngavöl esiw drromon esiw (99) ngok renge lolo merwer parurro mōsmōs, ko ni pipej nga mijikki nen, pian pijpari nga pīska lweni?

⁵ Pian ko wor, ko daron nga mīsika lweni, ko owosi elngi ejingteni renge birparin, ko eir nga eir lengleng.

⁶ Ko daron nga muwosi lweni vini ngaim e, ko everus kortoni selen nir nga marlik ngasue ni ko nga marlik mori bbong ni, ko owrai tevir, 'Kerr rrapir, suri nuska lweni pa sipsip suk nga mijikki nga.'

⁷ Ko inu nuwrai tevi kami, pirpok ko renge melrin. Nir parir lengleng suri jinibb sansan nga mīsij nga nolon mulululwi, pīiasi ngavöl esiw dromon esiw nga marok-wera lweni kis pae nga marivi jinibb nga marres, ko armusus nolor pulululwi.

Nale rrongrrongvi ne nevöt nga welili san nga mijiki

⁸ "Ko nesevin si renge kami poro pīlungi silva pisngavöl ko pisansan pijjiki, ko erpe? Ni pusli laet ko puraki vaseni loloi, pipej pian pijpari nga pīska lweni.

⁹ Ko daron nga vinnen mīskai lweni, ko everus kortoni selen nir nga marlik ngasue ni ko nir nga marlik mori bbong ni ko owrai tevir, owra 'Kerr rrapir, suri nuskai lweni pa silva suk nga mijikki nga.'

¹⁰ Ko inu nuwrai tevi kami, pirpok ko renge no anglo se Atua. Nir parir lengleng suri jinibb sansan bbong nga mīsij nga mijikki nen, nga nolon mulululwi mirpel."

Nale rrongrrongvi ne mēlakel nga mutor jabbie sel

¹¹ Ko Iesu owra "Jinibb san nga natun eru morivi norman.

¹² Ko ngok mīrvitu nen evan ji tata sen ko ongoni tevi, owra 'Tata, kuptutweni jorom nga parivi se komru nen nir, pīsvīsese komru korti.' Ko ni otutweni joron tevi nuru korti.

¹³ Mian ko nabong sete elep mun, ko mīrvitu nen eser kortoni joron jijle nir ko evel evan renge ngaim nga milep san nga muto ngasu. Ko elik ie, ko etipatun olloklosi pētpeti joron renge norrorrmien sen nga sete murorrmī mīrres e.

14 "Ko daron nga mulokloksi ḡetpeti joron e nir, ko numer nga milep eimare renge ngaim nen; ko ejki mun, ni joron arsuwsuw ḡetpeti pa.

15 Ko ni lweni evan emajing se jinibb ne ngaim nen san. Ko m̄ernen okoni ni evan renge orsel nga marok-wungani īerper sen nir rengen, nga pok-wungani īerper sen nir. Ko renge marwungani īerper, m̄eri Isrel nir arlesi evi majingen san nga m̄isij p̄erper.

16 Ko ni numer aji lenglengen e, ko sete san ela nanen rrāgrrag san tevi nga purroi; ko ngok ololi emrreni lenglengen e purro nanen se īerper nir spon, nga puloli pup e.

17 Mian ko nolon olwi, orrorrm̄i lweni tata sen vajin, ko owra 'Aro, jinibb ne majingen se tata nir elep wor, ko nanen evtere nir ḡetpeti, ko majbböl ner ojpon; ko suri sev inu bemij e numer iel!

18 Erres ma inu bemra iel, ko bolwi van ji tata. Ko bowrai tevi ni, "Tata, inu nuloli esij renge no Atua ko renge no nik kele.

19 Ko ngok inu setemun nurres renge nga jinibb parwera inu nuvi natum san, ejki mun. Ko kuploli inu ma bevi jinibb ne majingen som san.'

20 Ko ni otur imare ko evel, pivini ji tata sen e.

"Ko daron nga mivel ngasu malum mivini, ko tata sen elesi. Ko orrorrm̄i temijpale. Ko owlü tersele ko pa, evan ko erake totoni, ko orromji.

21 Ko natun owrai tevi ni 'Tata, inu nuloli esij renge no Atua ko renge no nik kele. Inu setemun nurres renge nga jinibb parwera inu nuvi natum san.'

22 Ko tata sen everuse jinibb ne majingen sen nir, owra 'Kapsaro pingavil, kapla sunsun nga m̄irresrres asi nen, kaploli ni puri. Ko kapla ring suk ko kaploli p̄iraе re bböȫ nevren, ko kaploli p̄iraе but.

23 Ko kapan kaprevji natu buluk san nga milep m̄irres; ko rrāpurroi, ko kerr rrařip̄r vajin.

24 Suri natuk ngel erpe emij le pa osuw, ko emaur luwi kele. Ni erpe ejik̄i le pa, ko nulesi lweni kele.' Ko nir artipatun arir vajin.

25 "Ko ni natun norman nga wowomu nen ejkie nir, evel womu evan pa orsel e. Mian ko olwi vini ngaim e. Ko daron nga mivini morie naim, ko ornge drrelar marla nubo ko marsew.

26 Ko ni everuse jinibb ne majingen se tata sen san vini jin, ko osusi tevi owra 'Sey ko ngok?'

27 Ko m̄ernen owra lweni tevi ni, owra 'O, tasim olwi vini ngaim, ko nikō tata som erek̄i natu buluk nga milep m̄irres san rengen, suri ni m̄ilesi natun mulwi vini mimaur malum bbong.'

28 Ko ni ololar e, omusus pian loloi. Ko tata sen eivare vini vare e ko evini jin, ko eiari ni nga pian loloi.

29 Ko ni owra lweni tevi tata sen, owra 'Kuplesi, inu numajing som sia sia, nurpe jinibb ne majingen som san. Ko sete nutor otvi nale nesesreien som san, ejki rres nawon. Ko nik sete kula nanu san rrāgrrag tevik. Sete kula nanani san tevik nga inu bololi nanen e san tevi selek nir ko nařir.

30 Ko daron nga ma natum ngel nga mulokloksi ḡetpeti jorom nir tevi nesevin ne sel nir mivini e, ko nik kutur imare, kurevji natu buluk nga milep m̄irres renge ni!'

31 Ko tata sen owra lweni tevi ni owra 'Natuk, nik kulik tevik tetajer ko pa, ko ngok nanu jile nga marivi suk arivi som ko pa.

32 Niko erres kerr rrařpaan vajin ko rrařip̄r, suri tasim ngel erpe emij ko pa ko emaur luwi; ko ejik̄i ko pa, ko rramlesi lweni kele."

16

Nale rrongrrongvi ne burtur nga majingen sen sete muloli momsawos

¹ Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir, owra "Numal san joron elep. Ko ni elngi jinibb ne majingen sen san nga pimetmete nijor sen nir. Ko mian ko jinibb sopor arini ji numal nen, ko arwera 'O, jinibb som ngok ollokloksi jorom nir.'

² Ko numal nen everuse mér nga mivi burtur renge joron nen vini jin, ko owrai tevi 'Sev le ngel nga inu mornge renge nik? Kupsuw ko pa, setemun kuma-ivi burtur renge inu jorok nir. Kupan kupuli tweni lat nga komok-majing muto suri, ko san kele pila wanim.'

³ Ko burtur nen orrorrmi renge nolon, owra 'Inu bololi sev le, suri numal suk pila tweni inu renge majingen suk? Ko inu derteren suk sete evter renge nga ībeli dan orsel, ko numanun kele renge nga bongun-ngun.'

⁴ Mian ko owra 'E! Inu nurongwos pae lat nga bololi surie renge daron nga numal suk pila tweni majingen suk jik, puloli jinibb nir parmarong kobbong nga inu bean loloom se nir'

⁵ Ko ni everuse jinibb nga marloli nivnon ji numal sen arini jin. Ko osusi womue tevi nir san, owra 'Nik kuloli nivnon e sev ji numal suk?'

⁶ Ko mér nga mususi womu nen e tevi owra lweni tevi, owra 'Inu nuloli nivnon e dram oel ongut (100).' Ko burtur nen owra lweni tevi, 'Naul nen le ngel, kuplai ko kupuli pingavöl pielim (50) kobbong rengen.'

⁷ Ko osusi kele tevi nir san, owra 'Ko nik kuloli nivnon e sev?' Ko mernen owrai tevi, owra 'Inu nuloli nivnon e bak wit evi nuvasngavöl vesan (1000).' Ko burtur nen owra lweni tevi 'Naul nen le ngel, kuplai ko kupuli ongut valim (500) kobbong rengen.'

⁸ Ko numal se mér nga mivi burtur nga sete muloli mumomsawos nga owra 'O, morok norrorrmien sen engavilvil nawon, orongwos kemkamé lat nga puloli surie!' Suri jinibb ne iel ngatan nir arongwose asie nir nga marlik renge moron.

Sel nga marwulwule nevöt

⁹ "Kami kele kaploli pirpe morok, kapla nijor ne iel ngatan nir, ko kaplair tevi jinibb nir. Ngok puloli nir parir suri kami, ko partekai kami van renge naim nga renge melrin nir rrek!

¹⁰ Ejki! Mer nga mīrres renge puloli nanu nga welili bbong, ngok ni pīrres renge puloli kele nanu nga milep. Ko mér nga sete erres renge puloli nanu nga welili bbong, ngok ni sete mia-rres renge puloli nanu nga milep kele.

¹¹ Erpok ko, poro sete kamlolli erres renge nijor ne iel ngatan nir, ko si pila nijor nga marres weretunen ne melrin tevi kami kapmetmeter?

¹² Ko poro sete kamrres renge kapmetmete nijor se jinibb mīnij, si pīlai tevi kami nijor nga parivi se kami?

Jinibb san sete orongwose pīmajing se numal pieru pivesane

¹³ "Sete jinibb san orongwose pīmajing se numal pieru pivesane. Poro pirpok, ko tungasi nuru tuwen, ko timrreni nuru tuwen nen. Erpok ko, sete Atua orongwos pukonim re majingen sen poro nevöt mukonim pa renge majingen sen. Suri sete kurongwos kupmajing se nuru korti evesane."

Parasi nir arok-merreni temijpale nevöt

¹⁴ Ko Parasi nir arok-merreni temijpale nevöt, ko daron nga marunge nanu nga Iesu muwrair ngok e nir, ko armen kerajie.

15 Ko Iesu owrai tevi nir owra "Kami ngok ko kamivi lartul nga tetajer kamwera kamrres renge mete jinibb. Ko Atua orongwose nolo kami. Ko sev nga marlolí mian mare renge jinibb bbong, ngok sete evi nanu san ragrrag renge no Atua.

Jinibb arpelak tweni nga paran renge batun vanu se Atua

16 "Nale nesesreien oto ko pa, ko nale se propet nir arto ko pa, mian ko minvini mijpari daron se Jon Baptaeis vajin. Ko renge daron nen mawos ko vajin, marwerwer renge nospēn nga mīrres; ko jinibb arpelak temipal arwera paran renge batun vanu se Atua.

17 Ko evi nanu nga mīterter renge melrin ko iel ngatan porjikki; ko evi nanu nga mīterter kele wor mīiasi san renge bebje nale ne nale nesesreien ngel san pijikki.

18 "Erpok ko, jinibb si nga pīlngi kurtweni nesen sen ko pītkai kele nesevin mīnij san, erpe evitan re nesevin ngok ko vajin. Ko mīr nga mītkai kele nesevin nga diwen sen mīlngi kurtweni, ni kele evitan re nesevin ngok."

Nale rrongrrongvi ne mīr nga joron milep ko Lasros

19 Ko Iesu ela jilweren kele san erpel: "Jinibb san nga joron milep elik lat san. Ko ni tetajer ok-uri sunsun nga nulser marres pēlak marsongsong, ko marow raprap titis, ko marmalam marres. Ko nabong jijle eaan erres ko eir, elelea.

20 Ko jinibb san nga mivi īeres nga mok-ngun-ngun res nga miwajie Lasros elik ie renge metali se mīr nga joron milep nen. Ko mīernen niben nir arkar pētēti.

21 Ko ni emrreni lengleng pok-rroi bebje nanen nga marvitvitan renge tep se mīr nga joron milep nen. Ko ejki; ko guli arok-ini arok-lomlomi niben nga markar nir.

22 Mian ko vitunen vajin ko īeres nga mok-ngun-ngun res nga emij. Ko anglo nir arwosi ni van renge melrin ji Epram, ko elik lilij nelin. Mian ko vitunen vajin, ko mīr nga joron milep nga ea-mij vajin, ko artevni.

23 Ko ni elik renge lat ne mijen, ko ornge esij elep lengleng. Ko daron nga moro muklu, ko elesi Epram iokwan ngasu jer, ko Lasros emajil renge morkon.

24 Ko ni ekail everus owra 'Tata Epram, warru kuprrorrmi inu! Kupkoni Lasros pian purrurrongi bbös nevren pisansan renge nuwi, ko puloli pujum renge nemek, ko pimemrrali. Suri inu nurnge esij nga esij lengleng renge lomi nabb ngel.'

25 Ko Epram owra lweni tevi, owra 'Natuk, kuprrorrmi renge daron nga nik kummaur e. Nik kulesi nanu jile arres vinuk jim; ko Lasros ornge esij elep, elesi nanu jile arsij vini jin. Ko renge lelingen ngel vajin ni ela lol molmol, ornge erres; ko nik kulik renge lat ne norongan nga mīsij, kurnge esij.

26 Ko nanu san muto ngok liven ne kem ko kami, evi mesa nga milep. Ko ngok nir nga parwera parasi vinuk ji kami sete arholi wos parasi vinuk ji kami, ko kami sete kamrongwose kapasi vini ji kem iel.'

27 Ko mian ko mīr nga joron milep nga owra lweni tevi owra 'Tata, nungoni tevi nik, warru kupkoni Lasros pulwi kele van renge naim se tata suk.'

28 Suri inu tasik elim, ko erres ma renge ni pian ko pususur metu tevi nir, ko puloli nga nir sete parini kele iel renge lat nga inu mornge mīsij ngel e.'

²⁹ Ko Epram owra lweni tevi m̄er nga joron milep nga owra ‘O, ejki, tasim nir, naul se Moses ko naul se propet nir arto pa jir. Naul ser nen ko pa nir parsusur metu tevir.’

³⁰ Mer nga joron milep owra lweni tevi owra ‘O, ejki, tata Epram, poro ma san pimaur luwi ko wor renge mijen ko pian jir, ko ngok ko ma nir nolor pululwi ko renge nololien ser nir!’

³¹ Ko Epram owra lweni tevi, ‘Poro nir sete parunge nale ne naul se Moses ko nale ne naul se propet nir, ko ngok nir parirpok kele kobbong renge nga poro san pimaur luwi renge mijen; sete marā-osuri te, ejki.’ ”

17

Jinibb nga muloli jinibb m̄inij m̄ijilaklak mivitan van renge nololien

¹ Iesu owrai tevi jinibb sen nir owra “Nanu nga parloli jinibb parjilaklak parvitan van renge nololien parini ko wor, sete orongwos pijki. Iok ewretun, ko wi pia-sij wor nikor renge m̄er nga pia-la nanu ngok nir parpelari!

² Erres ūelak poro nga parsaro puwomu pingavil parla nevöt nga milep ko san, ko parile dil renge m̄ernen nowen ko parjuröni ngalu renge dis mot, p̄iasie nga poro puloli nir nga welili ngel san p̄ijilaklak pivitan van renge nololien.

Jinibb p̄itlasi tweni nololien se jinibb ko wor

³ “Kami kapmetmet lululweni kami lweni ko wor. Poro tuwam rreknga tasim puloli p̄isij tevim, ko nik kupwera lilane ko wor tevi ni. Ko poro nolon pulululwi, ko kuptelasi tweni nololien sen.

⁴ Ko poro puloli p̄isij tevi nik pivavis kis renge nabong sansan bbong, ko ngok poro pulwi vini jim puwra nolon olululwi, ko ngok, nik kuptelasi tweni ko wor.”

Nosurien se jinibb nga muosuri Atua

⁵ Ko aposol nir arwerai tevi Iesu arwera “Numal, koploli nosurien se kem puruj kele wor van mare.”

⁶ Ko Numal owra lweni tevir owra “Po, ko poro nosurien se kami puwelili bbong pirpe jelangi nubek,^D ko kamrongwos kapwera tevi nai sikmon nga milep ngel, ‘Nik lweni kuprrangi twenim ko kupan kuptur renge dis,’ ko ni puloli kobbong pirpe nga kami kamwerai ngok ko tevi.

Murrun se jinibb nga m̄imajing

⁷ “Ko isi nikor renge kami poro jinibb ne majingen sen p̄imajing renge orsel p̄ilawlaw rreknga pimetmete sipsip, ko poro pulwi vini ngaim e, ko nik kupwera tevi, ‘Erres, kupsaro pingavil, kuptajer ko pa kūpaan.’

⁸ Ejki rres nawon, nik kupwera ma tevi ‘Nik koploli nanen suk puto teraik, ko nik kupla netatuw som ko kuptatuwe ko kupselsale nanen suk daron nga inu ūeaan e, ko bemimin jile mun pusuw. Ko vitunen vajin ko nik ko kupa-aan ko kupa-minmin.’

⁹ Ko kami kamrrormi numal nen owra erres tevi jinibb ne majingen sen suri nga muloli nanu ngel nir nga ni muwrai? Ejki! Evi wor nanu nga puloli ko.

¹⁰ Ko kami kele kapirpok, koploli nanu jile nga inu nuwrai tevi kami nga koplolir, ko ngok ololi kami kapwera vajin ‘Niko erres ko wor, kem ngel

D **17:6** Erpe iel, Luk orrongrrongvi nosurien ser erpe jelangi mastat; ko suri mastat ejki iel, namlingi nubek, nga puloli mining ne nale se Luk piplari limjer.

namivi bbong jinibb ne majingen som le, osorsan ko wor renge nabloli pirkok.' "

Iesu ololi jinibb esngavöl nga marmesi e mesien nga niber mīmēmaul arwokwok luwi

¹¹ Ko daron nga marivel suri sel nga paran Jerusalem e, ko Iesu eptevir arivel rrurrgi renge liven ne Sameria ko Galili.

¹² Ko aran laut renge ngaim nen san. Ko jinibb nga marmesi e mesien nga niber mīmēmaul esngavöl arini ji Iesu. Ko sete arini morie, artur bbong ngasu.

¹³ Ko arverus van jin, arwera "Iesu, Numal, warru kuprrorrmi kem!"

¹⁴ Ko Iesu oklu van emtenir, ko owrai tevir "Kami kapan ji batun jinibb ne sulsulen ko kaploli ni pununri kami." Ko daron nga marok-ivel suri bbong sel malum e vini, ko nir jile arwokwok pa osuw.

¹⁵ Ko san renge nir nga esngavöl ngok mīlesi muwokwok ko olwi vini ko osrövi Atua drrelan ean mare jer.

¹⁶ Ko daron nga mivini ji Iesu, ko ejipa van ngatan renge dan re īela Iesu, ko owra erres tevi ni. Ko mīernen evi mīri Sameria ko.

¹⁷ Ko Iesu osusi lwensi owra "Nuwrate nga nuloli nir esngavöl ko arres arwokwok luwi, ko nibeni nir esiw?

¹⁸ Sete nir san orongwos pulwi vini pulsövi Atua, mīrel bbong esan nga mivi jinibb neturvitan!"

¹⁹ Ko ni owrai tevi mīernen, "Kuptur imare ko kupvijuri sel som, ko kupluwi. Nosurien som ololim kumwokwok ko kumrres."

Batun vanu se Atua pivini seveling

²⁰ Ko Parasi sopor arsusı tevi Iesu arwera "Batum vanu se Atua pivini seveling?" Ko Iesu owra lwensi tevir owra "Batum vanu se Atua sete orongwos pivini renge sel nga parlesi renge.

²¹ Sete jinibb san puwrai tevi nik, 'Kuplesi ngel', rreknga 'Kuplesi ngokwan,' ejki. Batum vanu se Atua oto pa renge nolo jinibb."

Nabong se Jinibb Mawos pivini

²² Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir owra "Mian ko daron nen pia-vini nga kami kapmerreni kaplesi nabong se Jinibb Mawos, ko kami sete kamrongwos kaplesi.

²³ Ko jinibb nir arongwos parwerai tevi kami, parwera 'Kaplesi ngokwan!', rreknga 'Kaplesi ngel!'; ko ngok kami sete kapan kapulkulu pej te, pikji.

²⁴ Erpe navil nga mivil, daron nga mivil renge devje melrin ko mimor vaseni melrin pētpeti mivesane mijpari devjen, nga jinibb jijle nir marlesı. Ko ngok pia-irpok renge inu Jinibb Mawos renge daron nga bea-luwi vini.

²⁵ Ko womunen inu bornge ūpisij renge nanu pilep renge dul nga marmaur lelingen ngel parloli tevik.

²⁶ "Erpe renge daron se Noa tuwi jinibb nir arlelea nawon, ko ngok pirkok ko renge nabong se inu Jinibb Mawos.

²⁷ Renge daron nen ko jinibb araan ko arminmin ko arlesi nesevin, ko armusus parunge nale se Noa, mianan mijpari daron nga Noa mian renge lolo drrav nga muwse; ko nuwi owlü ko ervei jinibb nir, ko armij pētpeti.

²⁸ Pirpe kele nabong se Lot. Jinibb araan ko arminmin ko arwulwul ko aruw ko arilili naim nir.

29 Ko mian ko mijpari daron nga Lot mivel lingi Sotom e, ko nabb ko nevöt nga marin arvitvitan renge melrin erpe naus nga mus, ko osli nir, arin þetþeti arivi niavin.

30 Ngok nabong se inu Jinibb Mawos nga bevini rengen pusorsan tevi ko piprok.

31 "Ko renge nabong nen, mér nga miliik vare renge naim sen ko joron marto renge loloi, ni sete pian kele mun ðila twenir. Ko mér nga mutur renge orsel, ni sete puwlu luwi kele mun van renge naim sen nga ðila joron.

32 Kaprrorrmi sev nga miplari ji nesen se Lot.

33 Si nga mimrreni ðila se mauren sen, mérnen putor jabble mauren sen. Ko si nga ma mutor jabble mauren sen, ni pia-la lweni mauren sen.

34 Ko inu nuwrai tevi kami, renge nat nga mupong nen, jinibb ðieru pormatur renge maling pisansan; ko parteka tweni tuwen, ko nuru tuwen nen þilik jer.

35 Ko nesevin ðieru porlik lat pisansan parvarrvarr; ko nuru tuwen parteka tweni, ko nuru tuwen þilik jer.

36 [Jinibb ðieru pormajing renge orsel; tuwen parteka tweni, ko nuru tuwen þilik jer.]^E

37 Ko jinibb sen nir arwera lweni tevi "Ngabe ko, Numal?" Ko Iesu owra lweni tevir owra "Lat nen kapa-lesi wos bbonge ko. Pirpe daron nga nanu san emij, ko numön nir nga marok-tasi parmot rrale; orongwos kaplesi wose kobbong ngasu."

18

Nale rrongrrongvi ne nesevin san nga mok-julmí suri numal san

1 Ko Iesu owra nale rrongrrongvi san tevi jinibb sen nir nga pivisvisenir e nga parlot tetajer, sete partibbtibbot e.

2 Owra "Numal san elik renge ngaim san. Ko ni sete emtutu rrangrag Atua, ko sete ornge jinibb san.

3 Ko renge ngaim nen nesevin san nga diwen sen mimij lingi elik renge. Ko vinnen evini tetajer ko pa jin, ok-luni suri numal nen nga puloli lilane nanu nga muto jin ko ji devje nuval sen.

4 Ko numal nen omusus puloli. Epriv wor mian, ko vitunen vajin ni lweni orrorrmi lweni ko owra 'Inu sete numtutu Atua ko sete nurnge jinibb san.

5 Ko suri vinel mutor momorie pa mivini ko mivijajeng jik, ko bololi ma nanu nga muwrai. Poro pijki, ko ngok puloli inu sete numa-lik mîrres rrangrag, pivijajeng inu ko tetajer.'

6 "Ko kami kamrunge sev nga numal nga mîsij nen muwrai.

7 Ko erpese renge Atua ko jinibb sen nir nga mutobbtobgue nir, nga marngir suri ni renge nata mîrin ko nata mupong? Kami kamrrorrmi ni orongwos pulolola renge puloli nanu nga marngir suri ngok e?"

8 Inu nuwrai tevi kami, Atua pisaro pingavil, puloli lilane nanu nen tevir.

Ko inu Jinibb Mawos renge daron nga bea-luwi vini e, ko bea-lesi nosurien puto malum renge jinibb ne iel ngatan nir, rreknga ejki mun?"

Nale rrongrrongvi ne Parasi ko jinibb nga mok-la nevöt ne takis

E **17:36** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Luk oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne naul ngel.

9 Ko Iesu owra nale rrangrrongvi san tevi jinibb nir nga marok-lingga lweni nir lweni marok-wera marres, ko marok-kulu wutan re jinibb mīnij nen nir.

10 "Jinibb eru oran loloi renge naim ne loten nga porlot. Nuru tuwen evi Parasi, ko nuru tuwen nen evi jinibb nga mok-la nevöt ne takis.

11 Ko Parasi esan otur ko olot owra 'Atua, nuwra erres wor tevi nik, suri nga inu sete nurpe jinibb nga ngok nir nga marok-vevna ko marok-loli nanu nga sete marres, ko marok-loli mīsij tevi nesevin nir. Ko inu sete nurpe kele mīr nga mok-la nevöt ne takis ngel.

12 Renge wik jile inu nomok-lingga nanen renge nabong nen eru, ko jorok nir, nomok-la songovlön tevi nik tetajer.'

13 "Ko mīr nga mok-la nevöt ne takis nen otur tuwi ngasu, ko sete oklu imare emteni melrin, ejki. Ko owjuwje morkon nga mīviseni nga murnge mīsij, ko owra 'Atua, kuprrorrmi inu! Nuvi jinibb nga mīsij.'

14 Ko Iesu owrai tevi nir, owra "Nuwrai tevi kami, mīrel ko, daron nga morivare, ko ni ko evi mīr nga mumomsawos renge no Atua nen, ko sete nuru tuwen nen. Suri mīr nga mīlngi ni van mare, ko Atua puloli ni pian ngatan; ko mīr nga mīlngi ni van ngatan, ko Atua pīlngi ni van mare."

Iesu erij erres suri bipiwarreng

15 Ko jinibb sopor arpitevi bipiwarreng ser nir arini ji Iesu nga ni pīlngi nevren rer ko pīrij pīrres surir. Ko daron nga jinibb sen nir marlesi, ko arwer orer sete paran jin, pijki.

16 Ko Iesu everus nir paran jin. Ko owra "Kaplinglingi bipiwarreng nir parini jik, sete kapwer orer te, pijki. Suri batun vanu se Atua evi se nir ko nga nolor marirpe bipiwarreng ngok nir.

17 Nuwretun nuwrai tevi kami, Mer nga sete puloli nolon pivini pirpe bipiwarreng, ni sete orongwos pian renge batun vanu se Atua."

Jinibb san nga joron milep emrreni pīla mauren nga muto tuwi ngok vini

18 Ko mīrwomu san re mīri Isrel nir osusi tevi Iesu, owra "Wurru, jinibb nevisvisieni nga mīrres, bololi pirpese ko īela mauren nga muto tuwi ngok vini?"

19 Ko Iesu owra lweni tevi mīernen, owra "Erpese nik kumverus inu mīrres? Sete san erres, Atua kobbong esan erres.

20 Ko nik kurongwose pae nale nesesreien se Atua nga muwra 'Nik sete kupvenae nesevin, ko sete kuprevji pini jinibb, ko sete kupvevna, ko sete kupkerkeris, ko kuptori tata som ko tasu som.'

21 Ko ni owra "Nanu ngok nir, inu nulolir jile pa renge daron nga bbong mevi nanwarreng e ko mijpari lelingen ngel."

22 Ko daron nga Iesu murnge muwrai mirpok, ko owra lweni tevi owra "Nanu sansan kobbong ojpon evi nga kummerreni malume. Joram nir kupwulwul pēt̄peti nir, ko kuptutweni nevöt ner tevi īeres nir. Ko nik joram pia-to renge melrin. Ko kupini kupvijurik."

23 Ko daron nga mīernen murnge nale ngel e, ornge lengleng esij e. Suri ni evi jinibb nga joron milep san.

24 Ko Iesu elesi nga mīernen ornge lengleng esij e. Ko owra "Evi nanu nga mīterter milep nga jinibb nga joron milep pian renge batun vanu se Atua.

25 Erpe nato, eterter temijpal renge liwen pietiv. F Ko nga jinibb nga joron milep pian renge batun vanu se Atua, eterter temijpal wor asie ngok."

26 Lartul nga marunge muwrai mirpok arwera lweni tevi, "Aro, poro pirpok ko isi ko ma piasi pimaur?"

27 Ko Iesu owra lweni tevir "Sev nga miterter re jinibb puloli, sete eterter rrangrrag renge nga Atua puloli."

28 Ko ngok ololi Pita owra lweni tevi, "Ko kuplesi, kem namiel lingi nanu jijle nga marivi se kem nir arjipon, ko namvijuri nik."

29 Ko Iesu owra lweni tevir "Inu nuwretun nuwrai tevi kami, m'er nga mivel lingi naim sen, rreknga nesen sen, rreknga tuwan tevi tasin nir, rreknga tata sen tevi tasu sen, rreknga natun nir, suri batun vanu se Atua,

30 mernen pia-lai pilep kele wor renge daron nga lelingen ngel; ko renge daron nga para-vini, ko ni pia-la mauren nga müto tuwi ngok vini."

Iesu ospe sur mijen sen vatolin

31 Ko Iesu eptevi jinibb sen nir arsan kis, ko owrai tevir owra "Kaplesi, rramtongsa le van mare e renge Jerusalem. Ko nanu jile nga propet nir maruli suri inu Jinibb Mawos parpelari ko wor.

32 Partekai inu van ji jinibb ne vare, ko partetnije inu ko parlutövi inu.

33 Ko nir parvirralik ko parevji pinik. Ko nabong pütil, ko inu bemaur luwi kele."

34 Ko jinibb sen nir arrleng sisini nale nga muwrair ngel, ko sete arongwose rrangrrage sopian.

Iesu ololi jinibb san nga meten murrorr oklu luwi

35 Ko Iesu otutur suri sel evan morie Jeriko. Ko jinibb san nga mok-ngungun nga meten murrorr, elik renge jeli sel.

36 Ko daron nga m'er nga meten murrorr nen murnge delung jinibb nga milep marivel asi renge sel, ko osusi owra "A, sev ko ngok?"

37 Ko nir arwera lweni tevi arwera "Iesu ne doNasret ko miasi ngok."

38 Ko daron nga murnge, ko ekail everus van mare owra "Iesu, nik Devet metka sen, kuprrorrmi inu!"

39 Ko jinibb nga martur van womue renge lat nga non mimawos e arwera ore ni, arwera "Kupmurrarrong!" Ko ni ea-verus temijpal kele ko ma van mare lengleng, owra "Nik Devet metka sen, warru kuprrorrmi inu!"

40 Ko Iesu otur murrong, ko owra partekai ni van jin. Ko daron nga mivel vini mori ji Iesu, ko osusi tevi,

41 owra "Nik kumarong nga inu bololi sev tevi nik?" Ko metrrorr nen owra lweni tevi owra "Numal, numrreni kuploli metek puklu!"

42 Ko Iesu owra lweni tevi owra "Kupkulu! Nosurien som ololi nik kumrres."

43 Ko meten oklu evesane. Ko evijuri Iesu, ko osrövi Atua. Ko daron nga delung nir marlesi e, ko arsurövi Atua.

19

Iesu ko Sakias

1 Ko Iesu evijuri sel van renge Jeriko e, nga piasi lingi ie vajin;

2 ko jinibb san nga nisen Sakias elik renge iok. Ko ngok renge nir nga marok-la nevöt ne takis, ni evi jinibb nga milep rer, ko evi jinibb nga joron milep kele.

F **18:25** Erpe iel, Luk ospe kamel püsil rrurrgi batu nitel san nolon. Ko suri kamel ejki iel, namsupe nato ela wani.

3 Ni okluklu pej Iesu, owra ūilesi wose evi jinibb nga mirpese ko. Ko sete orongwos ūileslesi, suri ni evi jinibb nga mumrrol jer, ko delung elep ūpelak.

4 Ko owlu wowomu asie delung nir, ko ean esa renge drru nai san nga mirpe nai sikmon, emrreni ūilesi wose Iesu renge daron nga pia-asi renge sel nen.

5 Ko daron nga Iesu mivel vini mumomsawose lat nen, ko esarrerr imare emteni, ko owrai tevi owra "Sakias, kupsaro pingavil, kupjubbul vini ngatan e. Suri nga lelingen inu ūelik renge loloim som."

6 Ko Sakias esaro ngavil, ojubbul vini ngatan e, ko eptevi Iesu. Ko eir lengleng.

7 Ko daron nga delung marlesi e ko arwor surie, arwera "Ni evan renge naim se jinibb nga mīsij!"

8 Ko daron nga marsakel vajin re naim se Sakias, ko Sakias otur mare ko owrai tevi Numal owra "Bela wukari jorok nir; devjen bea-lai tevi ūeres nir, ko devjen pivi suk. Ko poro nuvnae pa joro jinibb san, ko bea-la lweni nanu pivij bea-kele e."

9 Ko Iesu owra lweni tevi owra "Lelingen mauren easi vini renge naim ngel, suri nik kele kuvi Epram metka sen san.

10 Suri inu Jinibb Mawos nuvini nga nomok-pej nir nga marsarr marjijki nga ūela ser."

Nale rrōngrrōngvi ne jinibb nga martori nevöt se numal ser

11 Ko daron nga marmurrarrong suri nanu ngel nir e, ko Iesu erij malum ko pa etajer tevi, owra nale rrōngrrōngvi san. Suri ni evini mori pa renge Jerusalem e, ko suri nga nir arok-rrorrmi nga batun vanu se Atua pivini piirmali pingavilvil.

12 Ko ni owra "Jinibb nga mivi jinibb nga milep san owra pian ngasu renge vanu nga milep san, nga parloli ni pivi batu numal ne vanu sen, ko pia-luwu vini.

13 Ko ni everuse jinibb ne majingen sen esngavöl arini ji ni, ko ela nevöt san nga marwera mina esngavöl tevi nir sisamis. Ko owrai tevir, owra 'Kapla nevöt ngel nir ko kapmajing rer, ko kaprevei kele nevöt sopor parto tevir, pian pijpari renge daron nga inu bolwi vini e.'

14 Ko ni evel lingi vanu sen. Ko jinibb sen nir nga renge vanu sen arungasi ni, ko arkoni jinibb sopor arvijuri ni nga parwera 'Kem sete nammerreni m̄erel pivi numal se kem, ejki.'

15 "Ko daron nga mulwi vini e, nga mīla jile derteren sen erpe batu numal, ko everus jinibb ne majingen sen nen nir nga ni mīla nevöt tevir parini ji ni, nga ni purnge jir nga nir armajing re nevöt nen nir, ko evis nga marlai kele muto tevi.

16 Ko m̄erwomu nen evini ko otur womu renge non, ko owra 'Numal kuplesi, nevöt som le ngel. Ko inu numajing ren, ko nula kele esngavöl oto tevi nga kumlai tevik.'

17 Ko ni owrai tevi owra 'Nik kuloli erres, kuvi jinibb ne majingen nga mīrres. Nik kuloli erres renge nanu nga welili jer bbong. Inu ūelngi nik kupmetmete ngaim nga marlelep pisngavöl.'

18 Ko nir erwen evini kele, ko otur womu renge non, ko owra 'Numal, kuplesi nevöt som le ngel, ko inu numajing ren, ko nula kele elim oto tevi nga kumlai tevik.'

19 Ko ni owrai kele tevi m̄ernen, owra 'Nik kele kupivi numal renge ngaim nga marlelep pielim.'

20 Ko nir itolin kele evini, ko owra ‘Numal, kuplesi nevöt som le ngel. Inu nulai ko nunbunbe ore e kaled e, ko nulngi oto.

21 Suri numtutue nik; kuvi mér nga murrum mítterter. Komok-la kele nanu nga nik sete kumlingi, ko komok-la kele nanu nga sete kumruwir.’

22 Ko ni owra lweni tevi mîernen owra ‘Nik kuvi jinibb ne majingen nga mísij, inu bewer lokloksim suri nale som ngok ko nir. Suri nik kurongwose nga inu nuvi jinibb nga murruk mítterter, nomok-la nanu nga sete mélngir, ko nomok-la nanu nga sete morwir.

23 Ko erpese sete kumla nevöt suk ko kumlingi renge naim ne nevöt lat nga marok-to rengen e? Ko daron nga inu bea-luwi vini e, ko bea-la lweni nevöt suk tevi majbböl nen.’

24 Ko ni owrai tevi lartul nga martur ie, owra ‘Kapla tweni nevöt nga mutorir jin, ko kaplai tevi mér nga mutori misngavöl.’

25 Ko nir arwera lweni tevi arwera ‘Numal, ko ni otori pa esngavöl osuw!’

26 Ko ni owra lweni tevir, owra ‘Inu nuwrai tevi kami, nir jile nga martori, parlai kele wor tevir. Ko nir jile nga sete martori, ko beblen nga martori, para-la tweni jir.

27 Ko jinibb suk ngel nir nga marungasi inu ngel, nga sete marmerreni inu beví numal ser ngok, kapreveir vini jík, ko kaprevji pinir renge inu nok.’”

Iesu evan renge Jerusalem ko jinibb nir arsus i nisen van mare

28 Ko daron nga Iesu muwra jile nale ngel e, ko otongsa wowomu van renge Jerusalem e.

29 Ko daron nga marini mori Betpaj e ko Betani renge botwen nga marveruse Botwen ne lolnai ne olip, ko ni okoni jinibb sen eru,

30 owra “Koporivel, koporwowomu van renge ngaim nga muto mawos kamru ngok. Ko koporlesi natu dongki san ni ko arile totoni otur nga jinibb san setewor esakel rrongvi rengen. Ko koportelasi tweni dalin ko koporile vini.

31 Ko poro jinibb san pususi tevi kamru, ‘Erpese komortelasi?’, ko kamru koporwera lweni tevi koporwera ‘Numal emrreni’.”

32 Ko laru nga Numal mukoni nuru nen orivel suri sel van, ko orlesi erpe nga Numal muwrai tevi nuru.

33 Ko daron nga mortelasi tweni dil ne natu dongki e, ko lartul nga ser arlesi ko arwera tevi nuru, arwera “Erpese kamru komortelasi tweni dil ne natu dongki?”

34 Ko nuru orwera lweni tevir orwera “Numal le emrreni.”

35 Ko nuru orile vini ji Iesu. Ko nir arpëlsen sunsun ser renge drrun, ko arloji Iesu esa esakel rengen.

36 Ko daron nga mivel suri sel e ko nir sopor kele arla sunsun ser ko arpësenir renge sel.

37 Ko daron nga ni mivini mori Jerusalem e renge lat nga sel mujubbul van ngatan e renge Botwen ne lolnai ne olip e, ko delung jile nga marivi jinibb sen nir artipatun arir ko arsurövi Atua, drrelar elep van mare, suri nanu nga marinijnij nawone nir nga marlesir.

38 Ko arwera “Numal Atua, nik kurij pa erres tevi ni nga mivini renge nik nisem. Demat puto renge melrin ko nosrövien pian ji ni, Atua ne Drromsen Mare.”

39 Ko Parasi sopor renge meling jinibb nga milep ngel arij van ji Iesu, arwera “Jinibb nevisvisenien, kupwer ore jinibb som nir!”

40 Ko Iesu owra lweni tevir owra "Nuwrai tevi kami, poro nir parmur-rarrong, ko nevöt nawon ngel nir vajin parkail van mare."

Iesu etengsi Jerusalem

41 Ko daron nga Iesu mivini morie Jerusalem ko emteni, ko etengsi,

42 owra "Poro bbong kuprongwose nabong nga lelingen, ko nik kuprongwose nanu nga mivi demat ko! Ko ejki mun, lelingen ngel metem sete orongwos ūilesi mun.

43 Mian ko nabong nen nir para-vini, ko nir nga marivi devje nuval som partuwe nawot nga puwlru rralem, ko parlik rralem ko parmetmet ore nik renge iok jijle.

44 Ko nir parjijkarre ūetpeti nik ko jinibb nga marlik tevim renge live laut ne nawot som, ko sete parlinglingi nevöt ne nawot nen san ūijngat jer renge pisan. Suri nik sete kurongwose daron nga lelingenok nga Atua muwra ūila som."

Iesu evan renge loloim ne Naim On

45 Ko Iesu evan renge loloim ne Naim On. Ko ejeli tweni nir nga marwulwul, paran vare e.

46 Ko owrai tevir owra "Aruli erpel renge Naul On: Atua owra 'Naim suk parveruse naim ne verusen'. Ko kami kamtur imare vajin ko kamloli evi 'naim ne venao res.'"

Atua kuprij ūirres suri Numal nga mivini

47 Ko renge nabong jijle Iesu ok-an ok-visviseni renge Naim On. Ko batu jinibb ne sulsulen ko jinibb ne nevisvisenien ne nale nesesreien nir armerreni parevji pini.

48 Ko arrelenge suri lat nga parloli suri e, sete artor sweri sel san nga parloli rengen. Suri delung jile arkomrönir suri, armurrarrong kemkarne nale sen nir.

20

Jinibb womu se ūeri Isrel nir arsus si ela derteren tevi Iesu

1 Mian ko erriali erpel: renge nabong san, daron nga Iesu mok-visviseni jinibb nir e renge Naim On ko mok-werwer renge nospēn nga ūirres, ko batu jinibb ne sulsulen sopor ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor ko ūirterawarreng sopor arkorti ko arini.

2 Ko arsus tevi, arwera "Kupwerai ta tevi kem, isi ko ela derteren ngel tevi nik, nga kumrres renge kuploli nanu ngel nir?"

3 Ko Iesu owra lweni tevir owra "Ko inu kele bosusi ta nale san ni le tevi kami, ko kami kapwerai tevik.

4 Baptaesen se Jon evel ji Atua vini, rreknga evel ji jinibb kobbong vini?"

5 Ko nir arsupsupe suri lululweni tevi nir kis bbong ko arwera "Rrapwera ūipsepe? Poro rrapwera 'Evel ji Atua vini,' ko ni puwra 'Ko suri sev kami sete kamosuri Jon?'

6 Ko poro rrapwera 'Evel ji jinibb vini,' ko delung ngel nir parla nevöt nir ko partuwe pini kerr e. Suri nir artori Jon evi propet."

7 Ko nir arwera lweni tevi arwera "Iawo, kem namrrelenge lat nga mivel e vini."

8 Ko Iesu owra lweni tevir owra "Ko inu kele sete numa-werai tevi kami inu nula derteren ngel ngabe le nga mololi nanu ngel e nir."

Nale rrongrrongvi ne jinibb sopor nga sete marmetmet lilane orsel se numal san

⁹ Ko Iesu etipatun owra nale rrongrrongvi ngel tevi delung nir; owra "Jinibb san orwi naut ne grep san. Ko elngi tevi jinibb sopor parmajing rengen, ko ni evel van renge ngaim mñinij san, ko elik ie epriv val wor.

¹⁰ Ko renge daron mawos nga grep wenan marok-mirr e, ko numal nen okoni jinibb ne majingen sen san van ji lartul nga marmajing rengen, nga parla merrenien ne wenan nen sponen tevi. Ko lartul nen nir arvirrvirrali mñernen ko arkoni tweni ototori nevren, olwi kiskis tevi.

¹¹ Ko numal nen okoni kele jinibb ne majingen sen mñinij nen kele san evan. Ko mñernen kele lartul nga arvirrvirrali, ko arloli esij tevi jile osuw, ko arkoni tweni ototori nevren, olwi kiskis kele tevi.

¹² Mian ko numal nga okoni kele nir itolin van; ko mñernen kele lartul nga arevji lenglenge ko arwirre van vare e.

¹³ Ko numal ne naut ne grep nga owra 'Aro! Bololi pirpese? Inu bokoni vajin natuk nga memrreni, ko ni ko ma nir partori ñirres ko.'

¹⁴ Ko daron nga lartul nen nir marlesi ni, ko arwerwera lululweni tevir, arwera 'Ngok natu numal nen ko ngok! Kerr pirevji pini, ko orsel sen pivi vajin se kerr!'

¹⁵ Ko arrul totoni, ko arevei tweni re orsel van vare e, ko arevji pini emij."

Ko Iesu owra "Ko numal ngel pia-loli pirpese tevir?

¹⁶ Ni pia-revji pini lartul ngel nir parmij, ko ñilngi orsel ngel tevi jinibb mñinij nir."

Ko daron nga marunge nale ngel nir e, ko delung arwera "Ejki rres nawon!"

¹⁷ Ko Iesu oklu mawos nir, ko osusi tevir owra "Ia, ko nale nga maruli renge Naul On ngel owra sev le, nga muwra 'Nabur nga jinibb nga marok-majinge naim marungasi marwirre, ni ko vajin evi nabur nga murrul totoni naim mñiterter.'^G

¹⁸ Si nga pusnge nabur ngel, niben pimabbur; ko si nga nabur ngel piravij ren, niben pumololop pëtþeti."

¹⁹ Ko renge daron mom sawos nen ko pa ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko batu jinibb ne sulsulen nir arloli lesi parevei Iesu. Suri arongwose nga ni owra nale rrangrrongvi ngok ewer lokloksi nir rengen. Ko armetutue jinibb nir, ololi setemun arrul totoni.

Erres renge kerr rrapwuli takis tevi Sisa?

²⁰ Ko nir arpejpej sel san nga poro ñirres renge nir nga puloli partor wos Iesu rengen, ko niko puloli nir parongwose vajin parlingi ni van renge nevre numal, ko numal vajin pia-tor pini. Ko niko arwuli jinibb sopor nga paran parloli sel kerkeris tevi ni, nga puloli nir parla Iesu renge nale sen nir.

²¹ Ko lartul ngel nir arsus ikerkerasi tevi Iesu, arwera "Jinibb nevisvisenien, kem namrongwos iok, sev nga kumwerai ko kumvisviseni jinibb e nir arweretun temijpal. Ko sete komok-rrorrmi san, poro evi jinibb nga milep rreknga muwellili, ko kurij telair ko wor, komok-visviseni marongan se Atua weretunen tevi jinibb nir.

G 20:17 Erpe iel, Luk osþe nevöt, ko murrun nga nir marili naim muto suri; ko kem namrieni erpe kerr rranñili naim iel, nga puloli mining ne nale se Luk piplari limjer.

22 Ko nammerreni nabrongwose ta, Ia, erres kobbong renge nale nesesreien se kerr nga poro rrapwuli takis tevi Sisa, batu numal se méri Rom nir, rreknga sete erres?"

23 Ko Iesu elesi wose nale gerisen ser nga marwerai nga markerkerasi e, ko owrai tevir owra

24 "Kapsareni ta nevöt nen tevik ðelesi." Ko nir arlai san tevi. Ko ni owra "Isi le non ngel, ko nisen maruli rengen ngel?" Ko nir arwera "Rrekma Sisa ko."

25 Ko Iesu owra lweni tevir, owra "Ko niko nanu nga mivi se Sisa kapla lweni tevi Sisa. Ko nanu nga mivi se Atua, kapla lweni tevi Atua."

26 Ko lartul ngel nir sete arongwos parlai ni renge nale sen ngel nir renge no jinibb nir. Artaole muwrai mirpok, ko armurrarrong jer.

Erpese renge jinibb pimaur luwi renge mijen?

27 Ko Satusi sopor, nga marok-wera jinibb sete orongwos pimaur luwi kele renge mijen, arini ji Iesu ko arsusí kerkerasi tevi

28 arwera "Ia, ko jinibb nevisvisenien, Moses oli pa renge nale nesesreien se kerr nga muwra 'Poro jinibb san pimij, ko poro mñernen elesi nesevin san, ko natu nuru ejkie, ko ngok tasin pïlesi kele nesevin nga tuwan mimij lingi nga, ko pivesi wani metka se tuwan nga mimij ngok.'

29 Ko ngok, jinibb njaken ebut; mñerwomu nen elesi nesevin, ko mian ko emij, ko natu nuru ejkie.

30 Ko mñervitu nen kele elesi.

31 Mian ko nir itolin kele elesi vinnen. Mian mian ejpari nir jile nga ebut nen arlesi vinnen. Ko nir jijle natur ejkie, ko armij lingi vinnen.

32 Vitunen vajin ko vinnen vajin emij.

33 Ko mirpok ngok, renge nabong nga Atua puloli jinibb nir parmaur luwi kele re mijen, nir si nen ko pia-ivi nesen sen e? Suri nir ebut jile ngok martekai vinnen. Kupwerai ta we!"

34 Ko Iesu owra lweni tevir, owra "Renge iel ngatan ngel, norman nir ko nesevin nir arongwos partotko.

35 Ko nir nga Atua ñilesir arres re parmaur luwi re mijen renge liken ne tuwi ngok vini, nir ko ma sete arongwos parok-totko.

36 Nir arsorsan tevi anglo nir, parmaur tuwi ngok vini, sete arongwos parmij kele mun. Nir arivi pa Atua natun, suri ni ololi nir armaur luwi kele renge mijen.

37 Ko renge devjen ne nir nga marmij, nga mivi weretunen nga marongwose parmaur luwi renge mijen, Moses kele nga kami kamtori, ni ko eviseni tweni nga evi weretunen. Suri renge jilweren ne nai welili nen nga nabb muroror ren ko sete ani, Moses oli nale se Atua nga muwra 'Inu nuvi Iova Atua se Epram, ko Atua se Aesak, ko Atua se Jekop.'

38 Ngok niko, ni sete evi Atua se nir nga marmij te ejki. Ni evi Atua se nir nga marmaur. Suri Atua derteren sen elep nga elep lingi mijen, ko jinibb jijle armaur kobbong renge ni."

39 Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien sopor arwera "Ejki, aro, jinibb nevisvisenien, nik kuwra lweni omomsawos erres ñelak."

40 Ko ngok ololi nir armetutue pae ko, armusus parsusi nanu kele mun san tevi.

Nosusien suri Mesaea

41 Ko Iesu owra lweni tevir, owra "Erpese nir marwera Mesaea evi metka se Devet san?"

42 Suri Devet lweni owrai renge naul ne Sam, owra 'Numal Atua owrai tevi Numal suk "Kupsakel iel renge nevrek rres ko kuptiriv

43 pijpari nga inu ūbelngi devje nuval som paripre lat nga kupbböt ren renge nolon ūbelam ngatan."

44 Niko Devet owra mīernen evi Numal sen. Ko poro pirpok ngok, ko Mesaea evi metka sen erpese ko?"

Iesu osur metutu tevi jinibb nir nga parmetutue jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir

45 Daron nga jinibb nir marmurrarrong e, ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir

46 owra "Kapmetmet renge jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir. Suri nir armerreni paruri sunsun nga marres marpepriv partur tevir, ko delung jile partorir pīrres ko parsareni nevrer tevir renge sel. Armerreni parsakel renge nai seksakel nga muto limjer womu mīrres renge Naim On, ko armerreni parsakel renge nai seksakel nga muto limjer womu mīrres renge lat ne nanen.

47 Nir arivi demij venao, arvenae pītēpeti nijor se nesevin nga diwen ser marmij lingir; ko renge daron ngok ko pa arkerkerasi jinibb nir, arlolí verusen nga marpepriv nga partori nir pīrres rengen. Ngok Atua putor vitrangir pīterter asi wor suri."

21

Nesevin san nga mutuw nevōt sen

1 Iesu ok-meteni jinibb nga joror milep marok-tuwe nevōt ser renge bokis nen renge Naim On se Atua.

2 Ko ni elesi nesevin san nga diwen sen mimij lingi, ko evi ūberes. Vinnen evini ko otuw nevōt nga wowarreng eru.

3 Ko Iesu owra "Nuwrai tevi kami, vin nga diwen sen mimij lingi ngel, ni otuw nevōt asi wore nir ūjile nga martuw nevōt ser ngok e.

4 Suri lartul nga ngok nir joror elep temijpal ko arlai bbong beblen ko artuwe, ko artori jere wor eleplep. Ko vinel ma emarong putuw pītēpeti sev nga ni mīlningi nga mivi liken sen pītēpeti."

Iesu owra tweni nga jinibb sopor para-tingtinge Naim On se Atua

5 Ko jinibb se Iesu sopor arok-supsuþe suri nevōt nga marlelep lengleng nga renge Naim On se Atua, ko nevōt nga marres kele nir nga marjuroi e, ko merrenien nir nga jinibb marlair.

6 Ko Iesu owra "Kami kamok-meteni nanu ngok nir? Mian ko daron nen pia-vini nga jinibb nir partingtinge nevōt ngok nir pītēpeti nga marlelep ngok nir nga renge naim ngok. Setemun san pījnget jer renge san, partingtinge pītēpetir."

Nanu nga mīsij nga pia-vini

7 Ko nir arsusni tevi ni arwera "Jinibb nevisvisenien, nanu ngok nir parapelari seveling ko? Ko sev nelesien ko piviseni nga nanu ngok nir otomori pa nga parremali?"

8 Ko Iesu owrai kele owra "Kami kapmetmet ko wor nga sete san pīkerkerasi kami. Suri jinibb pilep parini renge inu nisek ko parwera 'Inu nuvi Mesaea le', ko 'Daron nen evini!' Ko kami sete kapvijuri nir te, pijki.

9 Ko daron nga kami kaprunge marval, ko jinibb nir parlatlat nir, ko sete kapmetutu te; suri nanu ngok nir parini ko wor, parasi puwomu, ko nabong nga vitunen ejki malum ko wor."

10 Ko ni owrai tevir owra "Ngaim san putur imare ko pival tevi ngaim san; ko batun vanu san putur imare ko pival tevi batun vanu san.

11 Ko namñi nga marlelep nir parmi renge vanu lele ne iel ngatan nir. Ko numer nga marlelep nir parpelari renge vanu lele ne iel ngatan nir, jinibb parmer pilep. Ko mesien lele nir parini parlokloksi jinibb nir. Ko renge melrin nanu lele nir parpelari, parloli jinibb nir parmetutu, ko nelesien lele nga marlelep nir.

12 Nanu ngok nir setewor parpelari ko, ko jinibb parrul totoni womu pae kami ko. Ko parloli p̄isij pilep tevi kami, ko partekai kami van ji jinibb nga marmetmete naim ne loten nir. Ko parlingi kami van renge naim ne nekaien, ko parloli kami kaptur renge no numal nga marlelep nir ko no numal nga wowarreng nir, suri inu nisek muto renge kami.

13 Ngel pia-ivi daron se kami nga m̄irres nga kapa-wera tweni nosþen nga m̄irres.

14 Ngok niko suri nanu ngok nir, kami kaptor ore womu re nororrmien se kami ko p̄iterter, nga puloli sete kaprrorrmi nga kapa-wera 'O, rrapwera lweni nale sev le tevir?'

15 Suri inu ko bea-la nale ko norongwosien nen tevi kami nga kapwerai. Ngok puloli sete nir san renge devje nuval se kami purongwos p̄irij tere nale se kami rreknga puwra kamkerkeris.

16 Ko tata se kami nir ko tasu se kami nir ko tuwa kami nir ko niaken se kami nir ko sele kami nir parlingi kami van renge nevre devje nuval se kami nir. Ko lartul nen nir parongwose parevji pini kami sopor.

17 Mian ko jinibb jijle nir parungasi kami suri kami kamtori inu nisek.

18 Ko jomro batu kami nir, sete pisansan pia-jikki.

19 Kami kaptur ko wor p̄iterter, ko kapla se nem̄i kami.

Nanu nga m̄isij milep renge Jerusalem

20 "Mian ko daron nga kami kapa-lesi jinibb nuval pilep parini parlik rrallie iel Jerusalem, ko ngok kami kaprongwose nga sete pipriv ko parlokloksi p̄etpeti.

21 Ko daron nga kami kaplesi nanu ngel, ko kami nga kamlik renge Jutia, kapwolu ko wor kapan kapteptepe renge botwen. Ko kami nga kamlik Jerusalem, kami kele, kapwolu lingi wor ko. Ko kami nga kamlik renge vanu nga marto rrale ngaim, setemun kamrongwos kapluwi kele van rengen.

22 Nabong ngel nir arivi nabong nga Atua pia-tor vitrangi jinibb nir nga puloli nanu jile nga Naul On muwrai parini parpelari.

23 Wurru pia-sij wor niko re nesevin nga m̄itetaur ko nesevin nga muloli natun musus renge nabong nen nir. Atua lolaren sen pia-vini renge jinibb nga iel nir. Ko nanu nga parsij nga parsij p̄erper pilep parini parpelari renge vanu ngel.

24 Jinibb sopor parmij e nesip, ko sopor parlair van parlik renge naim ne nekaien nga marto renge vanu sarrsarr ngok nir. Mian ko jinibb ne vare nir parlokloksi p̄etpeti Jerusalem parjijkarre p̄irres pelak, sete spon pijpon jer. Pian pian pijpari jinibb ne vare nir parini renge bongsi daron ser e nga marwomu.

Mian ko Jiniibb Mawos pia-vini

²⁵ "Mian ko nelesien nir parto renge nial, ko navöl, ko moju nir. Ko renge iel ngatan jinibb ne vanu pilep parunge ūpisij pilep ko parmetutu dis bburbbur ko daptap nen nir.

²⁶ Jinibb parunge ūpisij pilep nga partiriv terai sev nga piplari renge iel ngatan totoklai. Suri derteren ne nanu nga marto renge melrin mare, Atua pulolir paririr.

²⁷ Mian ko jinibb nir parongwose parlesi inu Jinibb Mawos bevini beplari renge nabor tevi derteren nga milep ne nosrövien suk jijle.

²⁸ Ko daron nga nanu ngel nir partipatun, ko kami kaptur rramos ko apkulu kapmeteni mare. Suri inu sel ne netlasien se kami otomori bevini."

Sete jinibb san orongwos daron nen

²⁹ Ko Iesu owra nale rrongrrongvi san tevir owra "Erres renge kami kaprrorrmi nai pik ko nai mīnij nen kele nga ngok nen nir.

³⁰ Renge daron nga kami kamlesir martipatun martengriv luwi, ko kami kamrongwose nga daron ne numös evini mori pa.

³¹ Ko pia-irpe sel ngel ko, daron nga kami kamlesi nanu ngok nir marpelari, ko kapa-rongwose nga batun vanu se Atua otomori pa pivini.

³² Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, dul ngel nir nga marmaur ngel nir setewor parmik ko, ko parlesi nanu ngel nir parpelpelari.

³³ Melrin ko iel ngatan pian ko porjikki, ko nale suk ma sete orongwos pijiki nabong san.

Kami kapkulkulu metmet ko wor ūpirres

³⁴ "Kami kapkulkulu metmet ko wor ūpirres, suri norrorrmien se kami tilelea; kami tamok-oji nanen ko tamok-minmin tamok-leng leng, ko tamok-rrorrmi ūpelake mauren ne iel ngatan; ko ngok nabong suk tia-irpe nover, tia-tawi ore kami tivesane.

³⁵ Suri nga nabong nen pivini ji jinibb jijle nga marlik renge iel ngatan totoklai.

³⁶ Ko niko renge nabong jijle kami kapok-metmet ko wor ūpirres. Ko kami kapok-lot ko wor, nga puloli kami derteren se kami putoe nga puloli kami kapwolu lingi nanu nga marsij ūperper ngok nir, nga puloli kami kaptur ūpirres renge no inu Jinibb Mawos."

³⁷ Renge nabong ngel nir Iesu ok-visviseni jinibb nir renge Naim On se Atua. Ko renge nat nga mupong jile ni ok-ivel lingi ie ok-tongsa van renge Botwen ne lolnai ne olip e. Ko ok-matur rrarren pa ie ko.

³⁸ Ko renge rorpong susu jijle jinibb arok-mermerra vini jin renge Naim On nga parmurarrong suri nale sen nir.

22

Jinibb nga marwowomu renge mīri Israel nir arwera parevji pini Iesu

¹ Daron ne nanen nga marok-rro niv nga is mijki rengen, nga marveruse nanen ne asien, oruj mori.

² Ko batun ne jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir arpejpej sel san nga parevei silveni Iesu rengen, nga parevji pini pimij. Armusus' parloli limjér, suri armetutu temijpale jinibb nir.

Jutas eir renge pimaronge Iesu pian renge nevre devje nuval sen nir

³ Ko Demij evini esilvi Jutas nga miwajie Iskariot, nga mivi san renge nir esngavöl driromon eru.

⁴ Ko Jutas evel lingir ko evan owrai tevi batu jinibb ne sulsulen nir ko m̄erwomu ne jinibb nuval nir ne Naim On se Atua, nga puloli sel nga ni purongwos p̄ilngi Iesu renge nevrer.

⁵ Ko lartul nen nir arunge erres e, arir leng leng, ko arloli rijrijen nga parla nevöt sopian tevi ni rengen.

⁶ Ko Jutas emarong. Ko orrorrmi pejpeje sel san nga poro p̄irres renge ni nga p̄ila Iesu p̄ilngi renge nevrer, ko sel nen jinibb jijle parrerrelenge.

Jinibb se Iesu eru orloli nanu jile arto lilane terai nanen ne Asien

⁷ Mian ko ejpari nabong ne nanen nen nga marok-rroi niv nga is mijki renge. Ko renge nabong nen jinibb arok-revji natu sipsip nir nga parloli nanen ne Asien.

⁸ Ko Iesu owrai tevi Pita ko Jon "Koporan koporlolli lilane nanen ne Asien puto metmet ngarr terai kerr ko rrapa-uroi."

⁹ Ko nuru orsus i lweni tevi orwera "Ko kumarong nga komru noboran noborlolli lilane ngarre puto terai kerr ngabe le?"

¹⁰ Ko ni owrai lweni tevi nuru owra "Kopormurrarrong ta. Daron nga kamru koporan renge laut ne ngaim nen, ko koporsewute jinibb san ie nga muwosi botel nuwi san nga muwun, mian tevi re naim sen e. Ko koporvijuri suri ni, ko koporan renge naim nga ni pian renge loloim nen.

¹¹ Ko koporwerai lweni tevi m̄er nga naim sen nen, koporwera 'Numal, jinibb nevisvisien le okoni komru, owra noborsusi tevim nibeni le loloim nga ni putori nanen ne Asien renge?'

¹² Ko ngok m̄ernen piptevi kamru van renge loloim ne naim nen san nga milep temipal nga muto mare, nga nanu jile marto pa rengen. Renge ie ko koporlolli nanu jile parto metmet ngarr p̄irres." Ko okoni nuru orivel.

¹³ Ko nuru orivel oran, ko orlesi nanu jijle osorsan erpe nga Iesu muwrai tevi nuru. Ko nuru orloli lilane nanu jijle ne nanen ne Asien arto erres ngarr.

Iesu orro tuloni nanen ne Asien tevi nir

¹⁴ Mian ko evini ejpari renge mete nial nga marok-aani nanen ne Asien ren, ko Iesu evan esakel renge milngen renge tep, ko aposol nir arsakel arpitievi ni.

¹⁵ Ko ni owrai tevir owra "Numrreni lenglengen e borro nanen ne Asien ngel tevi kami puwomu ko vitunen vajin ko bea-runje pia-sij renge nibek.

¹⁶ Inu nuwrai tevi kami, setemun numa-rroi kele nanen ne Asien ngel pian pijpari pia-pelari pumomsawos p̄etp̄eti renge batun vanu se Atua."

¹⁷ Ko Iesu ela biles norro ko olot owra erres tevi Atua, ko owra "Biles ngel ko kapilai tevi kami.

¹⁸ Suri inu nuwrai tevi kami, setemun numa-mini kele mun norro ngel renge lelingen ngel le pa ko pian pijpari batun vanu se Atua pivini."

¹⁹ Ko mian ko ni ela niv ko olot owra erres tevi Atua, ko obbur ototvi, ko elai tevi jinibb sen nir. Ko owrai tevir, "Ngel evi inu nibek nga m̄elai m̄isre kami. Kami kapok-loli nanu ngel pirpok ko, ko kapok-rrorrmi inu."

²⁰ Ko daron nga nanen musuw ko ni ololi erpok kele renge biles; ela biles ko owra "Ngel evi inu drrak nga p̄iseser suri kami ko puloli rijrijen nga mimerr se Atua pia-pelari.

²¹ "Ko kaplesi jinibb san nga pia-tekai kerasi inu van renge nevre devje nuval suk nir, ni esakel tevik ni le renge tep.

²² Inu nuvi jinibb mawos, ko mian ko inu bemij ko wor pirpe nga Atua muwrai pa. Ko wi pia-sij wor pilep niko renge m̄er nga m̄ilngi inu van renge nevre nir."

²³ Mian ko nir arsus i lululweni tevi nir lweni, arwera "Isi nen ko renge kerr nga ni puloli pirpok?"

Jinibb nga milep renge nir

²⁴ Ko mian ko jinibb sen nir arrijrij latlat lululweni tevi nir lululweni bbong suri nir si nen ko pia-ivi jinibb nga milep asasi nen renge nir.

²⁵ Ko Iesu erij tevir owra "Numal nir ko jinibb nga marwowomu nir renge jinibb ne iel ngatan nir, derteren ser otoe. Ko armerreni nga jinibb nir parveruse nir parwera 'Mer nga mok-la se jinibb.' Ko tetajer arok-tor vitrangi jinibb ser nir.

²⁶ Ko kami ma norrorrmien ngok pijki renge kami, sete kaploli pirpok. Ko m̄er nga mivi jinibb nga milep renge kami, m̄ernen puloli lweni wor ni pirpe m̄er nga vitunen jerjer renge kami. Ko m̄er nga mivi m̄erwomu renge kami, ni puloli lweni wor ni pirpe jinibb ne majingen se kami vajin.

²⁷ Kaprunge ta renge jinibb nga eru ngel nuru, nuru ngabes nen le eleplep renge nuru: Mer nga m̄isakel renge tep m̄iaan, rreknga m̄er nga mok-selsale nanen vini jin? Kami kamwera m̄er nga m̄isakel ko mare renge tep m̄iaan. Ko inu nutur livö renge kami nurpe m̄er nga mok-selsale nanen nen ko ma."

Iesu ololi rijrjen tevi jinibb sen nir

²⁸ Iesu ololi rijrjen tevi jinibb sen nir, owra "Kami kamlik tevik renge daron nga nanu nir marini marpelari ji inu, nga marrowrrowe inu.

²⁹ Ko erpe inu Tata suk m̄ilngi pa inu mevi Numal, ko ngok inu vajin nulngi kami

³⁰ nga kami kapsakel tevik renge batun vanu suk, kapaan ko kapminmin tevik renge inu tep suk, ko kaplik renge nai seksakel suk. Ko kapsuþe lilane suri metil naim se m̄eri Isrel nir nga esngavöl drromon eru.

Iesu owowrai nga Pita orongwose piavilvil ore ni

³¹ "Saemon, Saemon! kupmurrarrong ta, demij ongoni pa kami nga purrowrrowe kami pirpe jinibb nga mok-majing mok-jule tutweni dokolvin renge wit.

³² Ko inu nomok-lot suri nik Saemon nga nik nosurien som sete pivitan te. Ko daron nga kupa-rieni lweni nolom, ko kupvijuri lwenik kele vajin, ko kupwer jilijle tasim nir nga puloli norrorrmien ser p̄iterter kele."

³³ Ko Pita owra lweni tevi ni owra "Ejki ma, Numal, inu nomok-tiriv le vajin nga bean renge naim ne nekaien tevi nik ko bemij tevi nik!"

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevi owra "Nuwrai tevim Pita, lelingen nato sete pukokorout rragrrag ko wor, ko nik kupvilvil ore womu pae inu ko pivatul nga kupwera sete kurongwose inu."

Baos ko narr ko nesip ne nuval

³⁵ Ko Iesu owrai tevir owra "Bonevis nga daron nga mokoni kami van nga kapwerwer, ko nuwrai tevi kami nga kami sete kaptori baos ko narr ko but se kami. Ko erpese, kami nevre kami armumrrole nanu san?" Ko nir arwera "Ejki."

³⁶ Ko Iesu owrai tevir owra "Ko lelingenok vajin m̄er nga m̄ilngi baos ko narr, p̄ilai putori nuru. Ko m̄er nga sete m̄ilngi nesip nuval, ko p̄ila sunsun sen puwulwule, ko puwli san e."

37 Inu nuwrai tevi kami nale ne Naul On ngel nga muwra ‘Nir arlesi ni oto tevi m̄er nga mutor otvi nale ne nale nesesreien,’ ngok mian ko piplari ko renge inu. Suri nale nga maruli renge Naul On nga marsūpe suri inu, parini ko wor parpelari.”

38 Ko jinibb sen nir arwerai tevi, arwera “Numal, nesip nuval eru le pa ngel!” Ko ni owra “Ngok evter ko pa!”

Iesu otongsa evan renge Botwen ne lolnai ne Olip, olot

39 Ko Iesu evel lingi ngaim ko otongsa van renge Botwen ne lolnai ne Olip e, erpe tetajer mok-loli. Ko jinibb sen nir ara-tongsa vitu suri.

40 Ko daron nga minvini renge lat nen, ko owrai tevi jinibb sen nir, owra “Kami kaplot ko wor nga puloli kami sete kapvitan daron nga marrowrrowe kami.”

41 Ko ni evel rujruj spon ko ejipa van ngatan ko olot.

42 Owra “Tata, poro pivi marongan som, ko kuplai tweni biles ne norongan nga m̄isij ngel renge inu. Ko sete pivijuri inu marongan suk te ejki, ko pivijuri wor nik marongan som.”

43 Ko anglo ne melrin san evini jin ko osusi lweni jile ni eterter.

44 Ko nolon ornge esij elep lengleng; ko eplak malum olot eterter, ko erat, ko raten sen ojumjum van ngatan renge dan erpe drra.

45 Ko daron nga mulot jile ko emra otur, ko olwi van ji jinibb sen e nir. Ko elesi nga nir marmatur pa, suri arunge esij lengleng, ko norrorrmien ser arrow arto murrarrong.

46 Ko ni owrai tevir, “Suri sev kammatur? Kapmera ko kaplot, nga puloli kami sete kapvitan daron nga marrowrrowe kami.”

Devje nuval se Iesu arini arrul renge ni

47 Daron nga Iesu mok-rij malum e, ko meling delung jinibb nga milep arini arpaelari. Ko m̄er nga miwajie Jutas, nga mivi nir san renge nir esngavöl drromon eru, owowomue nir evini. Ko evel vini mori ji Iesu nga purromji.

48 Ko Iesu owrai tevi Jutas owra “Nik kuptekai kerasi inu Jinibb Mawos renge nga kuprrromjik?”

49 Ko daron nga ni jinibb sen nga martur tevi marlesi wose nga sev piplari, ko arwerai tevi arwera “Pirpe? Nabla nesip nuval se kem nabpalpal e?”

50 Ko nir san ela nesip nuval sen, ko eta jinibb ne majingen se batu jinibb ne sulsulen, ko esipri otvi boron rres.

51 Ko Iesu owra “E, pijki, evter ko pa!” Ko ela nevren ko eptongi renge m̄ier nga boron ko ololi emaw erres luwi.

52 Ko Iesu owrai tevi batun ne jinibb ne sulsulen nir, ko batun ne jinibb nuval nga marmetmete Naim On nir ko B̄irterawarreng nga marini ie jin nga parevei ni, owra “Kami kamini tevi nesip nuval ko ðetiluk. Kami kamrrorrmi inu nurpe jinibb venao rreknga jinibb nga mok-revrevji pipini jinibb?

53 Ko renge nabong jile daron nga inu m̄elik tevi kami, ko inu nomok-visviseni jinibb nir renge Naim On se Atua, ko kami sete kamloli lesi nga kapreveik te ejki. Ko lelingen ngel evi daron se kami, ko evi daron nga derteren ne nemalik piplari rengen.”

Pita evilvil ore Iesu owra sete orongwose ni

54 Ko nir arrul totoni Iesu ko arpitevi van renge loloim se batu jinibb ne sulsulen nir. Ko Pita ok-vivitu surir ngasu wor spon nga mok-vijurir.

55 Ko mian ko nir arsure nabb san renge liven renge naworr nga muwlu ore naim nen, ko arlik rrale; ko Pita evan ko elik renge liven jir.

56 Ko nesenwarreng ne majingen san elesi nga nabb muror vaseni ni mīlik. Ko ok-meteni suri eterter mian ko owrai owra "Merel kele eptevi ni le!"

57 Ko Pita evilvil ore owra "Ejki! Vinel, inu sete nurongwose ni te."

58 Mian ko sete epriv kele mun ko jinibb kele san emteni ni ko owrai tevi "Nik kele kuvi nir ko san". Ko Pita owra "Ejki ma mīrel!"

59 Ko vitunen vajin, erpe mete nial san asi pa osuw, ko jinibb mīnij nen kele san osur terter tevi, owra "Ewretun le mīrel eptevi le, suri evi mīri Galili le san."

60 Ko Pita owra "E, mīrel, inu sete nurongwose rrangrag nanu nga kumwerai ngok!" Daron nga mok-rij malum mirpel ko nato kele okokrout evesane tevi momsaowos daron nga mok-rij malum ngok e.

61 Ko Numal erieni ko oklu emteni Pita. Ko Pita orrorrmri sweri nale se Numal nga muwrai womu pae tevi, nga muwrai mirpel, "Lelingen kobbong, renge nata mupong nga lelingen, nato setewor pukokrout ko, ko nik kupvilvil ore inu pivatul ko pa pusuw."

62 Ko Pita evel van vare, ko eting nga eting lengleng, emesmasorr e.

Jinibb nuval nir artetnije Iesu

63 Ko renge daron nen jinibb nga marmetmet ore Iesu artetnije ni, ko arwuwe.

64 Ko nir arka ore mete Iesu, ko arwerai tevi, "Kuvi propet san, ko kupwerai ta, Isi ko mivrralim ngok?"

65 Ko nale elep kele wor nga marsij nir, marwerair tevi.

Iesu otur womu renge nor renge gortien ser

66 Ko renge nata mīrin nen vajin, ko ūrterawarreng ne Isrel nir, ko batu jinibb ne sulsulen nir, ko jinibb nevisvisien ne nale nesesreien nir arini korti lat sansan, ko artori gortien ser. Ko arwera Iesu pivini putur re nor.

67 Ko arsus tevi arwera "Ia, kupwerai ta tevi kem. Nik kuvi Mesaea ko?" Ko Iesu owra lweni tevi nir owra "Poro bowrai tevi kami, ko kami sete kama-osuri inu, ejki.

68 Ko poro nga inu bosusi nanu san tevi kami, ko ngok kami sete kamrongwos kapwera lweni.

69 Ko etipatun le pa ngel, mian ko inu Jinibb Mawos bean ūsakel ngatan renge Atua nevren rres, nga derteren sen mutoe."

70 Ko nir ijile arsus tevi arwera "Ia ko erpese! Nik kuvi Atua natun?" Ko ni owra lweni owra "Kami kamwerai pa ngok. Inu ko."

71 Ko nir arwera "Ngok! Niko vajin. Ko suri sev ko nga muloli kerr rramok-pejpej malume nale sopor nga parwilwil tere ni ren?"

23

Iesu otur renge no Paelet

1 Ko nir nga marlik renge gortien nen nir ijile artur imare ko artekai Iesu van renge no Paelet nga ni puwra suri lat nga puto suri renge Iesu.

2 Ko arini ji Paelet vajin ko artipatun arwera nanu ngel nir: "Kem namlesi mīrel ololi jinibb se kem nir arlengleng. Ololi artere numal se kem, ko okwer ore kem, owra sete nabwuli takis tevi Sisa, batu numal se kami mīri Rom. Ko ok-wera ni evi Mesaea Numal."

³ Ko Paelet osusi tevi Iesu owra "Nik kuvi numal se m̄eri Isrel nir?" Ko ni owra lweni tevi, owra "Nik ko kumwerai ngok."

⁴ Ko Paelet owra lweni tevi batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb jijle nir, "Nulesi m̄erel sete otor otvi nale ne nesesreien san, ejki."

⁵ Ko nir arij eterter arwera "Ejki, ni ololi jinibb arlik esij, evel p̄etpeti renge Jutia. Ko etipatun renge Gálili ko evini ejpari iel nga mok-visviseni jinibb nir."

Iesu otur renge no Erot Antipas

⁶ Ko daron nga Paelet murnge marwera lilane nga Iesu mivel renge Galili e vini, ko okoni tweni van ji Erot e. Suri Galili evi vanu nga Erot mok-metmete, ko re daron nen Erot elik pa renge Jerusalem.

⁷ Ko daron nga Paelet murnge marwera lilane nga Iesu mivel renge Galili e vini, ko okoni tweni van ji Erot e. Suri Galili evi vanu nga Erot mok-metmete, ko re daron nen Erot elik pa renge Jerusalem.

⁸ Ko daron nga Erot m̄ilesi Iesu ko eir nga eir lenglenga. Suri nga ni ok-tiriv pa bonevis ko, emrreni p̄ilesi. Suri nga ni ok-runge nosp̄en nen, ko orrorrm̄i nga renge nabong san ko p̄ilesi Iesu puloli nanu nga m̄inijnij nawone san.

⁹ Ko Erot osusi rongornge nale elep tevi Iesu. Ko Iesu sete owra lweni rrangrag nale san tevi ni.

¹⁰ Ko batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir artur ko arwer memsi Iesu.

¹¹ Ko mian ko Erot ko jinibb nuval sen nir arongrong melas bbonge ni ko arsij tevi. Ko Erot owra parloli puri sunsun san nga nulsen m̄irres ko parpitevi lweni van ji Paelet.

¹² Ko Erot bonevis evi devje nuval sen e Paelet, ko Paelet bonevis evi devje nuval sen e Erot. Ko lelingen ngel vajin orlolli sel.

Paelet owra Iesu orongwos pimij ko wor

¹³ Ko Paelet everus kortoni batun ne jinibb ne sulsulen nir ko numal se m̄eri Isrel nir, ko jinibb jile nir arini arkorti lat sansan.

¹⁴ Ko owrai tevir owra "Mer nga kami kamtekai vini jik ngel nga kami kamwera ni ololi jinibb nir arlengleng temipal. Ko inu nurnge lilane pa nanu nen nir jin renge no kami, ko sete nulesi nanu nga kami kamwerai ngok san, nga m̄erel esij ren.

¹⁵ Ko Erot kele sete elesi nanu san esij renge, suri mukoni lweni vini ji inu. Ko ngok oto vajin limjer nga m̄erel sete ololi nanu san nga ni pimij suri.

¹⁶ Ko inu bololi jinibb suk parvirrvirrali, ko bea-linglingi ni ko vajin pivel sisarow."

¹⁷ [Suri renge daron ne nanen ne Asien renge murrun ser Paelet p̄ilinglingi wor jinibb ser ko san nga m̄ilik renge naim ne nekaien pivel sisarow].H

¹⁸ Ko nir jile arkail arvesane van mare jer arwera "Kuppitevi tweni m̄erel van, kuprevji pini pimij! Ko kuplinglingi ma Barapas pivel sisarow pirpe kem nammerreni."

¹⁹ Merel Barapas, m̄eri Rom nir arlingi renge naim ne nekaien suri nga muloli lartul nga marlik ie marpalpal tevi numal nga m̄ilik renge ngaim nen. Ko ni erekji pini kele wor jinibb emij.

²⁰ Ko Paelet emrreni p̄ilinglingi Iesu pivel sisarow, ko erij tevi nir kele.

H 23:17 Nale nga muto re nolo [], rrek sete Luk oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopí san ne nauł ngel.

21 Ko nir arkikail lengleng van mare arwera "Kuprruloni renge nai pelaot!"

22 Ko ni erij luwi kele vatolin tevir, owra "Merel ololi sev esij? Inu sete nulesi ololi nanu san esij renge ni pimij suri. Ko inu bololi para-virrvirrali ni, ko ībelinglingi ni pivel sisarow."

23 Ko nir sete armosi re markail. Arkail kele eterter lengleng, drrelar evan mare jer arvesane, arwera "Kuprruloni! Kuprruloni renge nai pelaot!" Ko Paelet ornge drrelar, ololi surie erpe drrelar muwrai.

24 Ko emarong Iesu tevir nga nir parloli surie nga nir marmerreni tevi ni pirpe nga nir marwerai.

25 Ko ni elinglingi Barapas, mīer nga mīri Rom nir marlingi renge naim ne nekaien suri nga muloli nir marpalpal tevi numal nga mīlik renge vanu nen, ko erezji pini kele wor jinibb. Ko elinglingi ni evel sisarow erpe nga mīrwomu se mīri Isrel nir marmerreni.

Arpitevi Iesu evel

26 Ko jinibb nuval sopor arpitevi Iesu evel van nga parruloni re nai pelaot. Ko arlesi jinibb ne Saerin san renge sel, nga nisen Saemon, otutur vini nga pian renge ngaim nga milep. Ko arrul totoni ni ko arjingteni nai pelaot se Iesu renge birparin, ko aron tertere nga ni puwosi pivitu.

27 Ko delung nga milep arvijuri suri Iesu. Ko nesevin sopor arpitevir, ko artang elep armesmasor e nga martengsi erpe ni mimij pa.

28 Ko Iesu erieni lweni ko owrai tevir owra "Kami nesevin ne Jerusalem nir, sete kaptengsi inu te, pijki. Ko kaptengsi lweni ma kami, ko natu kami nir.

29 Nabong nen nir para-vini nga jinibb nir para-wera 'Neiren renge kami nesevin nga kammer ko kami nesevin nga setewor kamvasus ko kami nesevin nga setewor kamloli bipi musus wor nabong san. Kami ngok ko kaprunge pīrres.'

30 Ko renge nabong nen nir para-rongwos parwerai tevi botwen nga marlelep nir, 'Kapmatop ko kapvitan renge kem!', ko arongwos parwerai tevi botwen nga marwowarreng nir, 'Kapini kaptenvi ore kem!'

31 Kaplesil! Ara-tipatun lebbong ngel, ko arlolli erpok. Pian ko para-loli pīsij pērper wor pīasi ngel."I

Arwuse Iesu renge nai pelaot

32 Ko nir arpitevi kele nuru eru. Laru nen nuru korti orivi jinibb nga morsij, ko nikò marlingi nuru pormij tevi Iesu.

33 Ko nir arini renge lat san nga marwera Golkota e, nga muwra mirpel, Lat ne bongur. Ko renge ie nir arwuse Iesu nevren nuru ko īelan nuru renge nai pelaot. Ko arwuse kele jinibb nga morsij nga nevre nuru ko īela nuru renge nai pelaot eru, nuru tuwen renge Iesu nevren rres, ko nuru tuwen renge nevren mair.

34 Ko Iesu owra "Tata, kuptelasi tweni nololien ser, suri sete arongwose rrāgrrage nanu nga marlofi." Ko nir artututweni sunsun sen tevir nga partuve daes suri.

Jinibb armen kerkerasi Iesu

35 Ko jinibb nir artur mori bbong. Ko arok-kulu arok-meteni daron nga mīrwomu se mīri Isrel nir marok-men kerkerasi Iesu, arwera "Ni ela pa

I **23:31** Erpe iel, Iesu ospe nai nga mimalam ko nai nga mukur, ko kem namrieni nga puloli mining ne nale sen piplari limjer.

se jinibb elep osuw; ko rrapsesi vajin ni ūla se ni luwi vajin ta we, poro pivi Mesaea nga Atua mutobbtobgue."

36 Ko jinibb nuval kele nir armen kerkerasi. Ko arini mori jin ko arla lesi norro nga mimilali pa tevi ni.

37 Ko arwera "Poro nik kupivi numal se m̄eri Isrel nir, ko kupla se nik luwi!"

38 Nale ngel le nir nga marulir mare renge nai pelaot: MEREL EVI NUMAL SE M̄ERI ISREL NIR.

Laru nga mormij tevi Iesu

39 Ko laru nga mormij tevi Iesu, nuru tuwen erij esij tevi, owra "E, poro nik kupivi Mesaea, ko kupla se nik ko komru!"

40 Ko nuru tuwen erij tevi suri, owra "Nik sete kumtutue Atua rrek! Kuplesi nik ko inu, kerru rromorsere lweni wor nanu nga rromorlolik, ko

41 ko niko renge kerru, erres ko wor. Suri kerru ma, rromorla mawos wore ko nanu nga moro rroporlai renge sev nga rromorlolir. Ko m̄erel ma sete ololi nanu san esij rrangrrag te."

42 Mian ko ni owrai tevi Iesu owra "Iesu, poro nabong nga kupa-ivi Numal, ko warru kuprrorrmi inu."

43 Ko Iesu owra lweni tevi owra "Nuwretun nuwrai tevi nik, lelingen kobbong kuplik tevik renge lat nga m̄irres asi jer, nga mivi drromdrromon jer."

Iesu emij

44 Ko omomsawos renge mete nial esngavöl drromon eru ko nial setemun esin. Lat emalik p̄etpeti renge lat jijle evini ejpari mete nial itul nat mirivriv vajin.

45 Ko kalek nga murrul ore lat nga muon nga muon temijpal renge Naim On se Atua loloi eteri wukari devjen eru e.

46 Ko Iesu everus temijpal van mare owra "Tata, nulngi nemik renge nevrem!" Daron nga muwrai jile nale ngel e ko osrow pini.

47 Ko daron nga batu jinibb nuval se m̄eri Rom nir milesi nanu nga miplari, ko osrövi Atua suri. Ko owra "Ewretun le m̄erel evi jinibb nga mimawos m̄irres!"

48 Ko jinibb jijle nga marini ie nga parmeteni, daron nga marlesi nanu ngel nir ko arieni lwenir van renge ngaim ser e, arunge esij lengleng, arwujwuje morkor suri.

49 Ko Iesu selen wor nir ko nesevin nga marvijuri Iesu renge Galili vini, nir ngok artur wor van ngasngasu spon, ko armeteni nanu nga marpelari nir.

Josep etevni Iesu

50-51 Ko m̄eri Armetia san elik ie, nisen Josep. Armetia evi ngaim ne Isrel san. Ko m̄erel Josep evi nir san renge gortien se nir nga marwowomu re Isrel nir. Ni evi jinibb nga mimawos m̄irres, ko evi jinibb nga mok-teravi batun vanu se Atua pivini. Ko sete emarong renge nanu nga gortien ser ngok muloli tevi Iesu.

52 Ko m̄erel ko emawose no Paelet evan jin, sete emtutu te, ko ongoni nibe Iesu tevi. Ko Paelet emarong.

53 Ko Josep evan ojri tweni nibe Iesu renge nai pelaot, ko ela kalek nga mimalum m̄irres san, ko onbe ore e. Ko owosi van elngi renge nevöt san nga marsavi nolon mutoe nga setewor arlingi jinibb san renge nabong san.

⁵⁴ Ko evi Praete, nabong nga marok-eseser e marok-la kortoni ngarre nanu nir. Ko otomori pa nial piwaj pini ko Sapat pivini.

⁵⁵ Ko nesevin nga marvijuri Iesu renge Galili vini, nir arpitevi Josep, aran ko arlesi dubb nen, ko armeteni suri lat nga marlingi nibe Iesu muto suri.

⁵⁶ Mian ko nesevin ngel nir arluwi van renge naim e, ko arla roi nga mapur mīrres ko pomat, arloli kortoni ngarre nir, mian ko para-lair van parsesei renge nibe Iesu. Ko nir armosi erpe nesesreien ne Sapat muwrai.

24

Dubb oto kiskis, Iesu emra luwi renge mijen

¹ Renge Sante rorpung susu malum, ko nesevin nen nir artori ro nai nga mapur mīrres, ko armermara tevi van renge dubb nga parsesei renge nibe Iesu.

² Ko daron nga marini renge dubb, ko arlesi nevöt nga muto ore dubb martini tweni pa rengen mijkie.

³ Ko arjiol van ngatan ko arsil van renge lolo dubb, ko sete arlesi nibe Numal Iesu.

⁴ Ko nir artur lengleng vajin, arrelenge lat nga nanu ngel muto suri. Ko ngavilvilsen jinibb eru orpelari jir ortur tevir. Sunsun se nuru orow raprap titis.

⁵ Ko nir armetutu temijpal, ko arjiol vitan nor emawose dan. Ko laru nen nuru orwerai tevir orwera "Erpese kami kampej mēr nga mimaur renge nir nga marmij pa?

⁶ Ni ejki iel, ni emaur luwi pa. Kami kamrongwose renge daron nga mīlik renge Galili wosenen ni owra sev nale tevi kami?

⁷ Ko ni owra 'Partekai inu Jinibb Mawos van renge nevre jinibb nga marsij nir, ko nir parwuse inu renge nai pelaot ko parrulonik; ko nabong pītolin ko bemaur luwi kele.'

Jinibb se Iesu sete arosuri nale se nesevin nir

⁸ Ko nesevin nen nir arorrmi sweri lweni nale nga muwrair nen nir.

⁹ Ko nir arivel lingi dubb ko arluwi van ji jinibb se Iesu nir esngavöl drromon san e (11); ko arsuþe nanu þetþeti tevir.

¹⁰ Nesevin nen le ngel nir: Merri ne Maktla ko Joana ko Merri nga tasu se Jemes, ko nesevin mīnij nen kele wor sopor nga marpitevir.

¹¹ Ko aposol nir arunge nale ser erpe nale gerisen bbong, ko sete arosuri.

Pita esil van renge lolo nevöt

¹² Ko Pita emra ko owlü van renge dubb e. Ko ejiol van ngatan, ko emteni ko elesi sunsun nga bbong marnuþe e mīsan muto, ko setemun elesi kele nanu san. Ko evel olwi van renge naim sen e. Bbōsa nga milep eliae suri nanu nga miplari ngok.

Jinibb se Iesu eru orivel suri sel van Emeas e

¹³ Renge nabong nen mawos ko pa, jinibb se Iesu eru orivel suri sel nga poran renge ngaim e san nga nisen Emeas. Ko oto wor ngasngasue Jerusalem sponer erpe evi kilomita esngavöl drromon san wor.

¹⁴ Ko daron nga morok-ivel suri sele morok-supsuþe suri nanu nga marpelari nir tevi nuru lululweni wore,

¹⁵ ko Iesu evel vini mori ji nuru. Ko nuru orok-suþe malume, ko Iesu evini pa ji nuru, arivel kokorti vajin.

16 Ko daron nga nuru morlesi ni ko orrelenge ni, sete orongwose, suri Atua opongi ore mete nuru.

17 Ko Iesu osusi tevi nuru owra "Sev ko komorok-supsuþe renge sel nga komorivel ngok?" Ko nuru ortur murrarrong, no nuru evirvirring.

18 Ko nuru tuwen nen nga nisen Kleopas osusi tevi, "Rreknga nik kusan kuvi jinibb nga kumlik renge Jerusalem ko sete kurongwose nanu nga miplari renge nabong evis lebbong nga marasi!"

19 Ko Iesu osusi tevi nuru owra "Isev ko nir?" Ko nuru orwera lweni tevi orwera "Nanu nga marpelari renge Iesu ne Donasret. Ni evi propet san, ko renge no Atua ko renge no jinibb nir, ni evi jinibb nga milep san renge majingen sen ko renge nale sen nir."

20 Ko batun ne jinibb ne sulsulen nir ko m  erwomu se kerr nir arpitevi ni van ji m  eri Rom nir, nga nir parwera ni pimij ko wor. Ko nir arruloni ni renge nai pelaot.

21 Ko kem namlingi nolo kem renge ni eterter nga ni orongwos puloli kerr m  eri Isrel nir rrapiel sisarow vajin. Ko mare nen renge nanu ngel nir, lelingen evi nabong itolin le pa osuw nga nanu ngel nir marpelari.

22 Ko nesevin sopor renge gortien se kem arlolli bb  osa nga milep elai kem, renge daron nga marmemmera rorpong susu van renge dubb nga jinibb marlingi ni niben rengen.

23 Ko sete marlesi nibe Iesu, ko arlulwi vini arwerai nga nir arlesi anglo eru orwerai tevi nir nga ni emaur luwi pa.

24 Ko sopor renge gortien se kem aran renge dubb ko arlesi nanu jile arirpe nga nesevin nir marwerai.

Ko sete arlesi ni."

25 Ko Iesu owrai tevi nuru owra "O, kami nga kamengleng, ko kamlolola lengleng renge kaposuri nale se propet nir nga marwerai!"

26 Sete evi nanu nga Atua m  ilngi pa nga piplari ko wor nga Mesaea purnge p  isij renge nanu ngel nir, musuw ni pian renge nosr  vien sen?"

27 Ko Iesu owra lweni tevi nuru sev nga marwerai suri ni renge Naul On, etipatun renge naul se Moses ko etajer tevi vini ejpari nga propet nir marulir.

28 Mian ko nir aran mori renge ngaim nga nuru morwera poran rengen, ko Iesu ololi erpe ni   itajer kele wor.

29 Ko nuru orevei totoni ni ko orwera "Kuplik tevi komru. Suri nat erivriv pa, otomori nial piwaj pini." Ko ni emarong, ko ean loloiim nga   ilik tevi nuru.

30 Ko ni esakel renge tep tevi nuru nga paraan. Ko ni ela niv ko olot owra erres tevi Atua suri, ko obbri otvi niv, ko elai tevi nuru.

31 Ko mete nuru em  erer vajin, ko orlesi wose ni. Ko ni ejikki renge mete nuru, orrerrlenge lat nga mian e, setemun orlesi.

32 Ko nuru kis vajin orwerwera lululwени tevi nuru, orwera "Po! Nile ma wor daron nga rramiel renge sel e ko muwra visviseni Naul On nir tevi kerru, ko nolo kerru eir."

33 Ko renge daron nen mawos ko pa, ortur imare ko orluwi van renge Jerusalem e, orlesi aposol nir esngav  l drromon san ko nir m  inij nen kele wor sopor.

34 Ko aposol nen nir ko nir nga marpitevir ngok arij womu tevi nuru, arwera "Numal emaur luwi weretunen! Ni eplari ji Saemon."

35 Ko nuru vajin orsuþe suri nanu nga marpelari renge sel tevi nir, ko erpese renge daron nga ni mubbri otvi niv, ko nuru morlesi wose.

Jinibb se Iesu arlesi ni

³⁶ Ko daron nga morok-suþe suri nanu ngel e tevir, ko artao lenglenga Iesu otur pelari renge liven jir, ko owra "Demat piptevi kami."

³⁷ Ko nir armetutu lengleng, arorrmi rrreknga ma arlesi nem n san.

³⁸ Ko Iesu owrai tevir owra "Kami kammetutu sev ko? Suri sev nororrmien nga marirpel ngel nir marini renge nolo kami?

³⁹ Kapmeteni nevrek nuru ko  elak, ko kapsareni nevre kami, ko kaprunge evi inu mawos le wor. Ko kaplesi, nem n sete niben otoe te ejki, ko jin sete otoe te ejki, erpe nga kami kamlesi inu ngel!"

⁴⁰ Ni owra nanu ngel, ko eviseni nevren nuru ko  elan nuru tevi nir armeteni.

⁴¹ Ko bb  sa elair e ko arir lengleng; ko setewor arosuri erres te, ejki malum wor. Ko ni owrai tevir, "Kamtori nanen spon ni ko?"

⁴² Ko nir arla viso nai nga mimasos jile pa san ko arsareni tevi ni.

⁴³ Ko ni esaro ko elai jir ko orroi renge nir jile nor.

Bongsi nale se Iesu tevi jinibb sen nir

⁴⁴ Ko Iesu owrai tevir owra "Nanu ngel nir arivi nanu mawos nga mowrai pa tevi kami renge daron nga m  lik malum tevi kami e. Renge bonevis nen nomok-werai pa nga nanu jile nga maruli renge naul se Moses ko renge nale se propet nir ko renge Sam nir nga marsuþe suri inu parini ko wor parpelari."

⁴⁵ Ko ni owni nororrmien ser arkulu nga parongwose nale ne Naul On nir   irres.

⁴⁶ Ko owrai tevi nir owra "Ngel evi sev nga maruli, nga Mesaea purnge ko wor   isij, mian ko pia-maur luwi kele renge nabong itolin."

⁴⁷ Ko parwerwer renge vanu jijle nir nga jinibb nir nolor parlululwi ko wor, ko Atua   itasi tweni nololien ser vajin renge nise Mesaea. Ko womujnen   tipatun womu renge Jerusalem.

⁴⁸ Kami ko kamivi jinibb nga kapwera tweni nanu ngel nir.

⁴⁹ Ko inu bokoni m  r nga Tata suk mīrijrij pae tevi kami nga pia-lai tevi kami. Ko kami kaptiriv wore ko renge ngaim pian pijpari daron nga derteren se Atua pivel renge melrin vini iel ngatan nga puloli kami kapterter."

Atua etkai lweni Iesu van renge melrin e

⁵⁰ Ko Iesu eptei twenir arivel lingi ngaim nen. Ko arivel van arjipari Betani. Ko renge ie ni esareni nevren nuru van mare mawos nir, ko erij erres suri nir.

⁵¹ Ko daron nga mok-rij m  rres surir ko Atua etkai tweni ni van mare e renge melrin.

⁵² Ko nir arlotoe ni, ko mian ko arlulwi van renge Jerusalem e tevi neiren nga milep renge nir nolor.

⁵³ Ko nir aran renge Naim On ko arlotoe Atua, arwera erres tevi.

Nospēn nga Mirres se Iesu Kristo nga JON Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul ngel ospe suri Iesu nga ni evi Nale se Atua nga mivi jinibb, ko mīlik tevi kerr. Jon oli naul ngel nga puloli jinibb parongwose parosuri nga Iesu evi jinibb nga Atua muloli rijrijen (promes) nga pukoni nga ūla mauren tevi jinibb, ko ni evi kele natu Atua. Ko oli erpok nga nir arongwose parla mauren re nise Iesu, suri arosuri ni (20:31).

Nanu nga womujnen nga Jon muwrai tweni, owra Iesu evi nale nga tuwi nga tuwi jer elik ko pa osuw, ko eptevi Atua (1:1). Ko vitunen ea-supe suri nelesien (saen) nir nga Iesu mulolir nga arongwose puloli rrapsesi wose nga Iesu evi weretunen natu Atua. Ko jinibb sopor arosuri Iesu ko arvivitu suri, ko sopor armusus parosuri ni.

Renge batun esngavöl drromon itul (13) ejpari esngavöl drromon ebut (17), Jon ospe suri nanu nga marremali nir re natpong nga devje nuval nir marini nga parrul totkoni Iesu. Re natpong ngok, Iesu ejiljilwer tevi jinibb sen nir nga puloli nir partur metmet re nanu nga parini parawatos nir, ko owrai rrurrgir e, nga pususi norrorrmien puto pīterter puwomu, ko vitunen devje nuval sen para-vini para-rrul totkoni.

Re batun 18 ejpari 21, Jon ospe suri devje nuval nga marrul totkoni Iesu. Ko arlai van re kot, ko vitunen arlai van arwuse re nai pelaot, ko emij. Ko vitunen emaur luwi kele, ko jinibb sen nir arlesi ni.

Re naul ngel, Jon ospe suri mauren nga sete mia-suwan nabong spon, nga jinibb orongwose ūlai ji Iesu Kristo kobbong. Mauren ngok etipatun lelingenok ko etajer van ji nir nga marosuri Iesu nga ni kobbong evi sel, ko evi batu nale weretunen, ko evi mauren.

Nale norongwosien se Atua

¹ Tuwi nga tuwi jer Nale elik ko pa osuw. Nale ngok eptevi Atua. Nale ngok kele evi Atua.

² Womu jer mian ko ngatan ngel pia-tipatun, ni elik ko pa osuw tevi Atua.

³ Nanu jibile nga Atua mulolir Nale eptevi ni ren, nuru korti orlolir, sete Nale ejkie nanu san nga Atua muloli.

⁴ Mauren oto renge ni, ko mauren ngok elai moron tevi jinibb nir.

⁵ Moron ngok omor re nemalik, ko nemalik sete evter rrangrage nga pimalik tevtevnī.

⁶ Atua okoni jinibb san vini, mīernen nisen Jon.

⁷ Ni evini nga ūrij se Moron ngok ko, owra lilane tevi jinibb nir, nga puloli jinibb nir parosuri.

⁸ Ni sete evi Moron nen te, ni evini nga bbong ūrij se Moron nen ko.

⁹ Nale ngok evi Moron weretunen, evini iel ngatan, omor vaseni jinibb jibile nir.

¹⁰ Ni elik iel ngatan, ko ni ololi ngatan ngel, ko jinibb ne ngatan ngel nir sete arlesi wose ni te.

11 Ni evini ji metka sen mawos nir, ko metka sen mawos nir sete artekai ni.

12 Ko nir elep ma nga marosuri ni, ko martekai ni vini jir. Nir ngel ko ma, ni elai derteren tevir arini arivi Atua natun.

13 Nir arivi Atua natun, sete erpe nga jinibb miak renge drra, rreknga marongen se niben, rreknga marongen se jinibb, ejki. Nir arivi Atua natun suri Atua ko wor marongen sen.

14 Nale ololi lweni ni evi jinibb, eplari limjer ko elik tevi kerr. Ko kem namlesi wose renge nosrōvien sen nga ni esan evi Atua natun mawos, owun saute nalol nga mīrres nga sete orongwos pīrieni.

15 Jon erij sen, ekail owrai tevi jinibb nir, "Merel le nomok-suþe suri nga nomok-wera, Inu nuwowomu nga bololi lilane sel sen, nga ni pia-vitu surik. Ko ni elep wor asi inu, suri ni elik wowomu ko pa mian ko inu mea-iaik, ko niko ni elep asi wore inu."

16 Niko suri nolon owun saute nga mimrreni kerr, ko ololi ni mok-la nanu nir tevi kerr. Ko erpok malum, ok-lila malum wore nanu ko nir tevi kerr.

17 Nale nesesreien eplari re Moses, ko nalol nga ma mīrres nga sete orongwos pīrieni eplari renge Iesu Kristo.

18 Sete jinibb san elesi Atua renge daron san, ejki. Natun mawos kobbong, nga nuru Atua morsorsan mawos, nga morkorti mīrres morirpe mīlelew, ni kobbong evel renge melrin vini, ko owra visviseni Tata sen tevi kerr.

Jon owra tweni Iesu limjer

19 Nir nga marwowomue mīri Isrel nir nga marlik Jerusalem arkoni jinibb ne sulsulen sopor ko Livaet sopor vini ji Jon nga parsusi tevi, "Nik kuvi isi le?"

20 Ko Jon sete evilvil orore ni, ejki, ewer limjere ni tevir, owra "Inu sete nuvi Mesaea te."

21 Ko ngok arsusı kele tevi ni, "Ia, ko nik kuvi isi, Elaeja?" Ko Jon owra "Ejki, inu ejki."

Ko arwera "Ia, ko nik kuvi ma Propet nen?" Ko Jon owra "Ejki."

22 Ko nir arsusı lweni tevi, "Po! Ko nik ngok kuvi isi le? Kupwerai lweni nik tevi kem, puloli kem naban nabwera lweni tevi nir nga markoni kem vini. Nik kuppowrāi lweni nik!"

23 Ko Jon owra "Inu nuvi bbong jinibb san nga propet Aesea musþe suri, muwra 'Drrela jinibb san ekail renge lolo merwer, "Kaploli lilane sel se Numal pimetet."

24 Lartul ngok nir, Parasi ko nir arkonir van ji Jon.

25 Ko nir arsusı tevi Jon "Poro nga nik ngok sete kuvi Mesaea rreknga Elaeja rreknga propet nen, ko suri sev komok-loli baptaes?"

26 Jon owra lweni tevir, "Inu nomok-loli baptaes tevi nuwi lebbong, ko san ma ni ko pa otur livö renge kami, kami sete kamrongwose.

27 Ngok ni ko ma evi mīernen mawos nga propet nga tuwi nir arwera pivitu suri inu. Ko ni elep asi jer wore inu, ko inu sete numomsawos nurres rrägrag kele re bbong ßejiol vitan ßetlasi tweni dil renge but sen."

28 Nanu ngel nir arpelari renge Betani, ie oto roroni Jortan, lat nga Jon mok-loli baptaes ren.

Iesu Natu Sipsip se Atua

29 Renge nabong mīnij nen san kele, Jon emteni Iesu mivel mawose vini. Ko owra "Kaplesi, natu sipsip se Atua nga þila tweni nololien ne iel ngatan!"

³⁰ Ngok! Niko m̄er nga nomok-sūpe suri nga ko, mowra 'Inu nuwowomu le, nuloli lilane sel sen nga pivivitu surik.' Ko ni elep wor asi inu, suri ni elik ko pa, mian ko inu ngel mea-iak.

³¹ Inu kele sete nurongwose m̄erel bonevis, ko erpok nuvini tweni nupaptaes tevi nuwi nga inu beviseni ni tevi m̄eri Isrel nir."

³² Ko Jon erij se ni owra "Nulesi Nem̄in ojubbul renge melrin vini erpe wum̄er ko esakel jer re ni.

³³ Inu kele sete nurongwose m̄erel, ko ni nga mukoni inu mepaptaes tevi nuwi owrai tevik, 'Mer nga kuplesi Nem̄in pujubbul pian pisilvi p̄ilik jer ren, m̄ernen ko evi ni nga pipaptaes jinibb nir tevi Nem̄in On.'

³⁴ Ngok nikо inu m̄elesi ko nurij sen nga ni ngel ko evi Atua natun mawos."

Iesu everus lartul nga marivi womu jinibb sen

³⁵ Renge nabong m̄inij nen san, Jon otur tevi jinibb sen eru.

³⁶ Ko Jon emteni Iesu mivel, ko owrai tevi jinibb sen nuru, "Koporlesi, Natu sipsip se Atua ngel."

³⁷ Daron nga jinibb sen nuru morunge nga muwrai mirpok tevi nuru, ko orlingi tweni Jon otur jer ko orvijuri suri Iesu.

³⁸ Iesu erieni emteni nga morvijuri, ko owrai tevi nuru, "Komorpej isev?"

Ko nuru orwerai tevi ni "Rabae (nais ngok renge nale se m̄eri Isrel nir owra jinibb nevisvisenien ko), nibeni lat nga kumlik e?"

³⁹ Iesu owrai lweni tevi nuru, "Koporini koporlesi." Ko nuru orvijuri, oran orlesi lat nga m̄ilik e. Ko orlik tevi ni ie, suri nat erivriv pa, erpe pirpe mete nial ivij.

⁴⁰ Renge nuru nga eru ngok nga morunge Jon muwra visviseni Iesu tevi nuru ko morvijuri ngok, nuru tuwen nisen ko Antru, Saemon Pita tasin.

⁴¹ Antru evel evan ko eska wowomue Saemon, ni tuwan, ko owrai tevi ni owra "Komru ma nomorlesi Mesaea" (nais ngok renge nale se m̄eri Gris nir, arwera Kristo, ko owra puwra 'Jinibb nga Atua m̄irijrij pa nga pukoni nga p̄ila mauren tevi jinibb nir').

⁴² Ko ngok Antru eptevi Saemon van ji Iesu.

Ko daron nga Iesu m̄ilesi, ko owrai tevi, "Nik Saemon, kuvi natu Jon. Nik parverus kele nisem Kepas." Nais ngok renge nale se m̄eri Isrel nir owra bereng ko. Ko nais ngok Pita renge nale se m̄eri Gris nir, owra bereng kele kobbong.

Iesu everus Pilip ko Nataniel porvijuri

⁴³ Renge nabong m̄inij kele san, Iesu owra pian kele Galili e. Ko elesi Pilip ko owrai tevi, "Kupini kupvijurik, kupivi jinibb suk."

⁴⁴ Antru ko Pita, ngaim se nuru ko Betsaeta, ko Pilip kele evi m̄eri iok.

⁴⁵ Pilip evel ko elesi Nataniel, ko owrai tevi, "Kem ma namlesi m̄er nga Moses muli suri renge Naul ne nale nesesreien tuwi, ko prophet nir kele maruli suri. Nisen ko Iesu ne donasret, Josep natun."

⁴⁶ Nataniel owrai tevi "O, aro, ejki ma, nik kurrorrmi renge iok Nasret nanu nga m̄irres san orongwos piplari ren e?"

Pilip owra lweni tevi, 'Iow, ko kupini kuplesi ta we.'

⁴⁷ Daron nga Iesu m̄ilesi Nataniel mivel mawose vini, ko owra "Kaplesi morok, evi m̄eri Isrel tera san nga sete orongwos p̄ikrekris."

⁴⁸ Nataniel owra lweni tevi, "Nik kurongwose inu erpese le?" Iesu owra lweni tevi, "Nurongwos wowomu nik ko pa osuw daron nga komok-tur re melve nai pik e, vitunen ko vajin Pilip mia-verus nik."

⁴⁹ Ngok Nataniel owrai lweni tevi, "O, jinibb nevisvisenien, nik kuvi Atua naman mawos, kuvi Numal se méri Isrel nir!"

⁵⁰ Iesu owra lweni tevi, "Niko suri nga inu mowrai tevim nga nulesim renge melve nai pik, nik kuosuri suri iok wolok kobbong? Ko kurongwos kupa-lesi nanu nga parlelep kele wor parasie ngok."

⁵¹ Ko Iesu owrai kele tevi ni, "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, vitunen suri ngel kapa-lesi melrin pítpír ko anglo se Atua nir partongsa van mare renge melrin ko parjujubbul vini ngatan ji Jinibb Mawos."

2

Totkoien san renge Kena

¹ Renge nabong itolin vajin, totkoien san oto renge Galili, renge ngaim nen san nga nisen Kena. Ko renge iok Iesu tasu sen owomu pa, elik tevir iok.

² Arla nale kele van ji Iesu ko jinibb sen nir parini kele renge totkoien nen.

³ Mian ko daron nga norro ser musuwsuw renge nanen, ko Iesu tasu sen owrai tevi ni, "Norro ser osuwsuw."

⁴ Ko Iesu owra tevi vinnen, "Kuwra bololi sev? Mete nial suk mawos nga inu ëmajing ren setewor evini."

⁵ Mian ko tasu sen owrai tevi jinibb ne majingen ne nanen ne totkoien nir, owra "Kaploli sev tama nga puwrai tevi kami."

⁶ Ko botel nga marlelep ouwon nga marlolir e nevöt arto ie nga jinibb parjejavöl e, nga mivijuri murrun tera se méri Isrel nir. Botel nen nir sisamis murrrmurr nga marlelep nga martori nuwi rer ejpari eru rreknga itul.

⁷ Iesu owrai tevi jinibb ne majingen ne nanen ne totkoien, "Kaptevte-vangi nuwi van renge botel ngok nir parwun." Ko nir artevtevangi nuwi van renge botel nen nir arwun saut van mare renge jingor.

⁸ Ko owra lweni kele tevir, "Kaptevangi tweni sopian, kaplai tevi mier nga mimetmete nanen ne totkoien." Ko nir arloli erpok.

⁹ Daron nga mier nga mimetmete nanen ne totkoien mimni rrongvi nuwi nga mireni pa mivi norro ngok, ko etaole. Ko errerrlenge lat nga mivel e vini (ko jinibb ne majingen ne totkoien ma, nir nga martevangi tweni nuwi, arongwose). Ko everus jinibb nga mutotko,

¹⁰ ko owrai tevi, "Aro, jinibb jijle arok-la wowomue norro nga mires tevi jinibb nir, arok-mini wowomue, mian ko moro marmini jile musuw, ko arrleng suri dilten vajin lat nga muto suri, ko aroka-la nga sete mires armini vivitue. Ko nik ma lelingen kumtipatun kula nga mires, mijpari lelingen ngel ko kua-la nga mires jerjer nen oto ore."

¹¹ Ngel evi nelesien womujnen nga Iesu muloli renge Kena renge ngaim ne Galili san, nga miviseni nosrovien sen. Ko jinibb sen marosuri ni rengen.

¹² Vitunen renge ngel, ko ni evan ngatan e renge Kapaneam, eptevi tasu sen ko tasin nir ko jinibb sen nir, ko arlik nabong evis ie.

Iesu oji tweni jinibb nga markelkel renge Naim On se Atua

¹³ Nanen ne asien, daron nga méri Isrel nir marok-rrorrmí lweni daron nga marivel lingi norongen nga mísij nga marok-runge Ijip, oruj mori. Ko Iesu otongsa luwi van mare e Jerusalem.

¹⁴ Ko elesi nir nga marwulwule buluk ko sipsip ko wumér, ko nir nga markelkele nevöt, marsakel renge Naim On loloim.

¹⁵ Ko ni ela dil wowarreng sopor, ko evirvirenir arto korti lat sansan, ko oji twenir e renge Naim On, tevi sipsip ser ko buluk ser. Ko evatpus tep ser osutapoe van ngatan, ko nevöt ser nir arwera jrar! arwirr sarrsarr.

¹⁶ Ko owrai tevi nir nga marwulwule wumér, owra "Kapla tweni nanu ngok nir! Kapiel tevir, sete kaploli naim se Tata suk pivi lat ne wulwulen se kami!"

¹⁷ Ngok jinibb sen nir arorrmi wos nga aruli pa renge Naul On, nga muwrai mirpel, muwra 'Inu numrreni Naim On som puwokwok tetajer. Norrormien suk eterter tetajer iok, erpe nabb nga mǐn re nolok.'

¹⁸ Ko méri Isrel nir nga marlelep renge nir arlesi esij ko arwerai tevi ni, "Nelesien sev nga nik kupviseni tevi kem nga nik kurres renge kupploli pirpel?"

¹⁹ Iesu owra lweni tevir, owra "Kaplokloksi Naim On ngel, ko nabong pitul kobbong, ko bosusi raji lweni kele."

²⁰ Meri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, "O, laro, Naim On ngel ela sia ngavöl ivij drromon ouwon (46) nga kem nammajinge rer. Ko nik ma kurongwos kupsusi raji lweni nabong pitul bbölböböl?"

²¹ Ko Naim On nga Iesu muspē suri ngok evi ni kobbong niben, nga Atua pia-loli pimaur luwi kele re mijen.

²² Vitunen vajin, daron nga ni mimaur luwi renge mijen, jinibb sen nir arorrmi sweri nga ni owrai pa nanu ngel tevir bonevis, ko arosuri Naul On ko nale nga Iesu muwrai tevir.

Iesu orongwose jinibb jijle nir noloz

²³ Daron nga Iesu milič renge Jerusalem renge daron ne nanen ne asien, jinibb elep arosuri ni, suri marlesi nelesien nir nga ni mulolir.

²⁴ Ko Iesu sete osurir, suri orongwose jinibb jijle nir noloz.

²⁵ Ko sete emrreni jinibb san puwra tweni suri jinibb kele san, suri ni orongwos pae sev nga marto renge nolo jinibb jijlé nir.

3

Iesu ko Nikotemas

¹ Parasi san elik iok, nisen Nikotemas. Evi jinibb san nga milep nga muwowomue méri Isrel nir.

² Mernen mawos evini silveni ji Iesu renge natamupong san. Ko owrai tevi, "Jinibb nevisvisenien, kem namrongwose nik kuvi jinibb nevisvisenien nga kumiel ji Atua vini, suri sete san orongwose puloli nelesien ngel nir nga nik kumlolir ngel, poro nga Atua sete piptevi ni."

³ Iesu owra lweni tevi, "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, poro nga san sete piak luwi kele, ko sete orongwos rrägrage pian renge batun vanu se Atua nga pia-vini."

⁴ Nikotemas owra lweni tevi Iesu, "Ai, jinibb piak luwi kele pirpese, nga mǐtra pa? Sete orongwos pulwi kele van renge depai tasu sen, ko piak luwi kele!"

⁵ Iesu owra lweni tevi, "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, poro nga jinibb sete ſiaak luwi renge nuwi ko Nem n On, ko ni sete orongwose pian rrangrag renge batun vanu se Atua.

⁶ Niko, nanu nga m iak renge niben evi niben kobbong, ko nanu nga m iak renge Nem n On evi nem n.

⁷ Sete kuptaole nga inu mowrai tevim mirpok ngok nga nik ku iak kele.

⁸ Nik kurongwos kuprunge ling puuwu renge iok jijle nir vini, ko sete kurongwos lat nga m itipatun ren vini ko lat nga pian pusuw ren. Erpok kele renge nir nga mariak renge Nem n On."

⁹ Nikotemas owra lweni tevi Iesu, owra "Ai, nanu ngel putoe pirpok pirpese ko?"

¹⁰ Ko Iesu owra lweni kele tevi Nikotemas, "Nik kuvi jinibb ne nevisivisenien se m eri Isrel nir, ko suri sev sete kumrongwose nanu ngel?

¹¹ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, inu nomok-su e suri nanu nga morongwose, ko nomok-rij suri nanu nga nulesi metek e. Ko kami sete kamosuri sev nga nuwrai.

¹² Nuwra tweni nanu ne iel ngatan nir tevi kami, ko kami sete kamosuri te. Ko poro bowra vajin nanu ne melrin nir tevi kami, ko kami kaposurir pirpese?

¹³ Sete jinibb san otongsa van renge melrin nabong san. Inu kobbong sansan, Jinibb Mawos nga mojubbul renge melrin vini.

¹⁴ Erpe Moses tuwi murrloni num et nga marmajing rrongrrongvi e bras re nai san ko musi mutur imare renge lolo merwer, ngok pirpok ko renge inu Jinibb Mawos, jinibb nir para-rrulonik.

¹⁵ Renge iok, poro isi tama san pia-osuri inu, m ernen pia-lai mauren nga muto tuwi ngok ko wor vini.

¹⁶ Atua emrreni temijpale jinibb ne iel ngatan nir. Ko niko muloli ni mukoni inu, nga m esansan mevi ni natun mawos, vini iel ngatan. Ngok poro isi san pia-osuri inu, m ernen sete mia-mij, ko pia-la mauren nga muto tuwi ngok vini.

¹⁷ Atua okoni inu Natun mawos vini iel ngatan, sete suri  ewer lokloksi jinibb ne iel ngatan nir; ejki, ko  ela ma mauren tevir.

¹⁸ Ni nga muosuri inu, setemun Atua mia-wer lokloksi. Ko si nga sete muosuri inu, Atua ewer lokloksi ko pa osuw ngok, suri sete muosuri nise inu nga mevi Atua natun mawos.

¹⁹ Atua ololi erpok suri nanu ngel le: moron evini pa iel ngatan osuw, ko jinibb sete armerreni te. Armerreni wor nemalik asie moron, suri nanu nga marok-lolir arsij.

²⁰ Jinibb jijle nga marok-loli nanu nga marsij nir arok-ungasi moron, ko ololi sete armerreni parini renge moron. Armetutue moron, arunge moron tumor vaseni nanu nga marsij nga marok-lolir tarto limjer.

²¹ Ko si nga ma muloli sev nga mivi weretunen, okini ko wor renge moron, suri nga emrreni puloli parlesi wos nanu nga mok-lolir nga marres, nga muosuri Atua rer."

Jon Baptaeas owra lilane Iesu

²² Vitunen vajin renge nanu ngel nir, Iesu eptevi jinibb sen nir aran renge Jutia. Ko arlik nabong evis wor iok, ko Iesu ok-paptaese jinibb nir ie.

²³ Jon kele renge daron nen ok-paptaese jinibb nir renge Aenon mori Salim, suri nuwi elep renge iok. Ko jinibb nir aranan ji Jon ie, ko ok-paptaes nir iok.

24 Suri renge daron nen setewor arlingi Jon renge naim ne nekaien.

25 Renge iok Jon jinibb sen sopor ko m̄eri Isrel san arsupsupe suri murrun ne lalosen, erpese nga jinibb san orongwos puwokwok renge no Atua.

26 Mian ko arini ji Jon arwerai tevi, "Jinibb nevisvisenien, kuplesi m̄er nga bonevis nga miptevim nga iokwan renge devje nuwi seser van luwi Jortan nga e, nga nik kumrij sen. Ni le ngel mok-paptaes jinibb nir renge nuwi seser. Jinibb p̄etpeti arinini jin."

27 Jon owra "Erres kobbong. Sete jinibb san orongwos puloli majingen san poro Atua sete mukoni twenie.

28 Kami bonevis nga, kamrongwose nga inu mowra inu sete nuvi Mesaea. Atua okoni wowomu inu ko ma renge ni, vitunen ko ni pia-vini."

29 Ko Jon otuw kele nale ngel, owra "Jinibb san nga puwra p̄ilesi nesevin san, ko poro puwra pian mun lat san, ko p̄ilngi selen san nga pimetmete nesen sen sopon pijpari nga pia-luwi. Ko vinnen evi pa sen ko. Ko selen ngok, daron nga murnge drrela m̄ernen mivini, ko eir elep, sete orongwos purnge p̄isij e. Ko erpok ko, inu neiren suk elep temijpal vajin.

30 Ni pian mare jerjer, ko inu bean ngatan jerjer renge ni."

Ni nga mivel renge melrin vini

31 Ni nga mujubbul mare renge melrin vini, ean mare jerjer renge jinibb nir. Ko m̄er nga miplari bbong renge iel ngatan evi pa jinibb ne iel ngatan, ko ok-supe suri bbong nanu ne iel ngatan nir. Ni nga ma mujubbul mare renge melrin vini, ni an mare jerjer ko wor renge jinibb nir.

32 Ni ok-supe sev nga ni murnge ko m̄ilesir re meten. Ko sete ma jinibb san ea-osuri irragrrage nanu nga muwrai ngok nir!

33 Ni nga ma muosuri sev nga inu mowrai eviseni vajin nga Atua nale sen arivi weretunen.

34 Mer nga Atua mukoni, ni ok-supe suri nale se Atua, suri Atua elai Nem̄in On sen teyi ni owun saut rrese.

35 Tata emrreni Natun, ko ela nanu jijle tevi, elngir renge nevren.

36 Mer nga muosuri Natun elai pa mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko m̄er nga sete muosuri Natun sete mia-la mauren nga muto tuwi ngok vini. Mernen lolaren se Atua oto malum ren.

4

Iesu erij tevi nesevin Sameria

1-2 Ko mian ko Parasi nir arunge nga Iesu jinibb sen nir milep m̄iasie Jon vajin, ko nga Iesu mipaptaese jinibb milep m̄iasie Jon. (Ko ewretun, Iesu sete epaptaese jinibb nir, ejki, ko jinibb sen kobbong nir arok-paptaese jinibb nir.)

3 Ko daron nga Iesu murongwose nga Parasi nir arunge pa nga ni jinibb sen milep miasie Jon, ko niko muloli ni mivel lingi Jutia, ko mulwi kele van re Galili e.

4 Ko renge nivelen sen, evel otvi sise m̄eri Sameria nir.

5 Ngok, evini renge Sameria ngaim nga welwelili nen san nga nisen Saeka, morie orsel nga Jekop m̄ilai tuwi tevi natun Josep.

6 Renge ie evi lat nga Jekop m̄ili nuwi sen ren. Ko Iesu ornge lengleng esij renge nivelen sen, ko evini esakel mori jeli nuwi nen. Erpe evi levial mawos, mete nial esngavölk drromon eru.

⁷ Mian ko nesen Sameria san evini nga pitvangi nuwi ie. Ko Iesu owrai tevi vinnen, "Kupla nuwi ngok sopian tevik bemni."

⁸ (Renge daron nen jinibb sen nir arivel pa aran ngaim e parwuli nanen ser sopian.)

⁹ Nesen Sameria nen etaol ko owrai lweni tevi, "Erpese nga nik kumivi m̄eri Isrel, ko kumngoni nuwi nga kupmini tevi inu, nga mevi nesen Sameria?" (Meri Isrel sete arok-korti tevi m̄eri Sameria nir.)

¹⁰ Iesu owra lweni tevi vinnen, "Poro nga nik kuprongwose nelaien se Atua nga m̄ilai, ko isi le nga muwrai tevim nga kupla nuwi tevi pimni, ngok nik kurongwos kupngoni ni ūlai nuwi nga nik vajin kupmini. Ko kupmaur tuwi ngok vini rengen."

¹¹ Vinnen owra lweni tevi Iesu, "O, ko nanu san ejki iel nga nik kuptevangi nuwi e, ko nuwi ngel evan ngatan lengleng. Ko renge nuwi ne mauren nga tuwi ngok vini nga nik kumwera kuplai ngok, kuplai ngabe ko?"

¹² Birtera se kerr Jekop, ni le eli nuwi ngel; ni ko natun nir ko buluk sen nir arminni nuwi ngel. Ko ni ko elai tevi kem. Ko erpese, nik kulep asi wore ni?"

¹³ Iesu owra lweni tevi, "Isi nga pimni nuwi ngel, pian ko purnge kele kobbong nolon pimesmes.

¹⁴ Ko isi nga ma pimni nuwi nga inu bea-lai tevi, ni sete nolon miamesmes kele mun. Nuwi nen nga ūlai tevi nen pia-irpe mete nuwi nga muwowosi renge ni, ko pia-lai mauren nga muto tuwi ngok vini."

¹⁵ Vinnen owrai tevi ni, "Numal, kuplai nuwi nen tevik bemni, ko puloli nolok sete pimesmes kele, ko sete bevinci kele mun betvangi nuwi iel."

¹⁶ Iesu owra lweni tevi vinnen, "Kupan kupveruse diwen som pivini, ko nik kele kupluwi vini."

¹⁷ Vinnen owra lweni tevi Iesu, "Ejki ma, diwen suk ejkie."

Ko Iesu owra lweni tevi, "Kuwretun renge kumwerai mirpok, diwen som ejkie.

¹⁸ Suri nik diwen som nga renge sel elim kis, ko m̄er nga nik kumlik jin lelingenok sete evi diwen som. Kuwretun ko wor renge kumwerai mirpok."

¹⁹ Vinnen owra lweni tevi, "Numal, nurnge nibek nen nga nik kuvi prophet san.

²⁰ Birtera se kem nga tuwi nir arok-lotoe Atua renge botwen nga ngel, ko kami m̄eri Isrel nir kamok-wera renge Jerusalem ko wor evi lat nga jinibb parlotoe Atua rengen."

²¹ Iesu owrai tevi vinnen, "Vinel, kuposuri inu, mete nial nen evini nga kami setemun kaplotoe Tata renge botwen nga ngel, rreknga renge Jerusalem.

²² Kami m̄eri Sameria nir sete kamrongwose Atua nga kamlotoe, ko kem m̄eri Isrel namlotoe Atua nga namrongwose. Suri sel nga jinibb ūlai mauren eplari ji m̄eri Isrel nir kobbong.

²³ Mete nial nen evini ko eplari lelingen ngel, nga jinibb nga marweretun marlot, parlotoe Tata tevi nemin ko weretunen. Tata epej loten nga mirpok ko, nga parlotoe ni rengen.

²⁴ Atua evi Nemin, ko jinibb nga marlotoe ni parlotoe ni ko wor tevi Nemin ko weretunen."

²⁵ Nesevin owra tevi ni, "Nurongwose nga Mesaea, nga pia-la mauren tevi jinibb nir, pia-vini ko wor ko pia-wera visviseni nanu ūjile tevi kerr."

²⁶ Iesu owra lweni tevi vinnen, "Inu nen le pa ngel nga m̄erij tevim ngel, inu nuvi m̄ernen."

²⁷ Renge daron nen mawos Iesu jinibb sen arlulwi vini. Ko artaole nga marlesi Iesu mok-rij tevi nesevin san. Ko sete nir san osusi tevi vinnen, "Kupej sev le?", rreknga puwrai tevi Iesu, "Erpeze kumrij tevi nesevin ngok?"

²⁸ Ko nesevin nga elngi tweni botel sen esiri jer, ko owlu suri sel olwi van ngaim nga milep ser e, ko owrai tevi delung ne ie nir,

²⁹ "Lartul, kapini kaplesi ta jinibb san ni le, m̄ernen owra jijle nanu nga nomok-lolir nir. Rreknga m̄ernen evi Kristo le?"

³⁰ Ngok jinibb nga renge ngaim nen nir arivel tweni aran jin arlesi.

Iesu ela nale rrongrrongvi ne numös

³¹ Renge daron nen jinibb sen nir arveruse ni, arwera "Numal, kupini mun kūpaan sopon."

³² Ko ni owrai tevir, "Nanen suk nga borroi oto wore nga kami sete kamrongwose."

³³ Suri muwrai mirpok ngok, ko jinibb sen nir arwerwera lululweni nir e, "Rrekma jinibb san ela nanen tevi ni nga purroi?"

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, "Kami sete kamrongwose nanen suk. Nanen suk evi nga ūemajing jile marongan se Atua nga mukoni inu vini, bololi jijler.

³⁵ Kami kamok-wera, 'Navöl ivij ojpon malum mian ko daron ne numös pia-vini.' Ko kaplesi, inu nuwrai tevi kami, kapkulu ta imare kapmeteni naut ne orsel nir. Arkur arow jile, arviter partawer.

³⁶ Mer nga mok-tawe wenen ne numös ok-la nowlin. Ko ok-ser kortoni wenen nir, ngok erpe jinibb nir nga paran renge mauren ne tuwi ngok vini. Puloli nuru korti, m̄er nga mok-jijreni ko m̄er nga mok-tawe, porir kokorti.

³⁷ Naul On owra, 'San purwi naut ne orsel, ko jinibb m̄inij pia-tawe wenen ren vajin.'

³⁸ Inu nukoni kami kaman renge naut ne orsel nga kami sete kamruwir, ko kamok-tawe wenen rer vajin. Jinibb m̄inij nir arp̄elak nga maruwi naut nen nir, ko kami vajin kama-van kamtawé nawone wenen rer."

Meri Sameria elep arosuri Iesu

³⁹ Jinibb ne ngaim nen elep arosuri Iesu vajin, suri renge nale se nesevin nga muwrai tevir ngel, 'Owra nanu jijle nga nomok-lolir'.

⁴⁰ Daron nen nga m̄eri Sameria marini jin nen, arngoni tertere ni nga ni ūilik mun tevir. Ko ni elik mun tevir ie nabong eru kele.

⁴¹ Ko renge m̄ilik tevir ie, nir elep kele wor arosuri ni renge marunge nale sen nir.

⁴² Ko lartul nen nir arwerai tevi nesevin nen, arwera "Lelingen ngel kem namosuri, sete suri nga nik kumwerai tevi kem, ko suri kem wor namrunge nale sen nir nga muwrair. Ko namrongwose ni evi m̄er weretunen nga pia-lai mauren tevi jinibb ne iel ngatan nir."

Iesu ololi natu numal san erres luwi

⁴³ Iesu elik ie Sameria ejpari nabong eru asi osuw, ko evel kele van sisen e Galili.

⁴⁴ Ko ni owra tweni wowomue pa renge nale sen, "Mer nga mivi prophet, ko jinibb ne sisen nir sete arok-osuri ni."

45 Ko daron nga mivini mijpari lweni Galili e, jinibb ne ie nir artur terai, suri marlesi nanu nga mulolir renge Jerusalem renge daron ne nanen ne asien; suri nir kele arini renge nanen nen.

46 Mian ko Iesu olwi kele vini Kena e, nga mivi ngaim nga welili ne Galili san, lat nga bonevis mīrieni nuwi rres mivi norro e. Ko jinibb nga milep san elik iok. Mernen natun emsi, ko ematur jer wor Kapaneam.

47 Mernen daron nga murnge Iesu mivel lingi pa Jutia mivini renge Galili e, ko ean jin ko ongoni ni, owra piptevi poran ngatan Kapaneam, puloli natun pīrres luwi. Suri otomori pa pimij.

48 Iesu owrai tevi mīernen, "Aro! Poro nga sete kaplesi nelesien nir, sete kama-osuri rragrorage te."

49 Jinibb nga milep nen owra "Numal, wurru, kupini wor pingavil puwomu, vitunen ko poro natuk pia-mij vajin!"

50 Ko Iesu owra lweni tevi, owra "Kupiel. Natum emaur pa." Ko mīernen osuri nale nga Iesu muwrai, ko evel osri lweni sel olwi.

51 Ko daron nga musri lweni sel mulwi van ngatan e Kapaneam, ko jinibb ne majingen sen sopor arivel tersele ko arsewute renge sel, ko arwerai tevi, "Ai, natum erres luwi pa!"

52 Ko ni osusi tevir, owra "Momsawos mete nial sev nga ni mītipatun mīrres luwi ren?" Ko nir arwera lweni tevi, "Momsawos mete nial sansan renge miniv leivial, mesien dowalul elinglingi ni."

53 Tata sen orongwose evi mete nial mawos nga Iesu muwrai ko tevi ni rengen, 'Natum emaur pa.' Ko ni osuri, ko nir ijile nga marlik renge naim sen nir kele arosuri.

54 Ngel evi nelesien erwen nga Iesu muloli daron nga mivel lingi Jutia ko mivini Galili e.

5

Iesu ololi jinibb san erres luwi renge nuwi ne Betsaeta

1 Vitunen renge nabong ngel, ko nanen san se mīri Isrel nir vajin, ko Iesu otongsa evan Jerusalem e.

2 Ko renge iok Jerusalem, nuwito san oto ren nga mubbun rrerrale. Renge nale se mīri Isrel nir, nisen ko Betsaeta. Evi lat ne lalosen, ko oto mori metali san renge naworr nga mīrrale Jerusalem nga marveruse metali ne sipsip. Lat nen, naim salsal elim artur ren.

3 Ko renge iok renge naim salsal ngok nir, jinibb elep nga elep temijpal armatur rer, nir ngok armesi e mesien lele nir. Nir sopor meter arrorr, nir sopor arivi naroj, nir sopor devje niber armij. Ko arok-tiriv tera nuwi nen pīterringrring.

4 Suri nabong spon anglo ok-jubbul vini ngatan ok-siksikeni nuwi nen, ko isi nga puwowomu van renge nuwi ngatan, mīernen ko erres renge mesien sev nga ni mimsi ren.

5 Renge ie jinibb san nga mimsi sia ngavōl itul drromon owl (38).

6 Daron nga Iesu mīlesi mimatur, ko orongwose nga mesien ngok ololi wor tuwi ko. Ko owrai tevi, "Nik kumarong kuprres?"

7 Mer nga owra lweni tevi, "Numal, inu sete jinibb nga pūwosik van renge nuwi otoe. Moro daron nga nuwi mīterringrringe, ko mowun tweni nga ban, ko jinibb mīnij san ojubbul womu van ngatan renge nuwi."

8 Ko Iesu owrai tevi, "Kupmera kupuni milngom ko kupiel!"

9 Daron nen mawos ko pa, mīernen erres luwi. Ko oni milngen ko evel. Renge nabong nen evi nabong on mawos.

10 Meri Isrel nga marlelep nir arwerai tevi m̄er nga m̄irres luwi nga, "E, lelingen evi nabong on, sete omomsawos renge devjen ne nale nesesreien nga nik kupuni milngom ko kupiel!"

11 Ko ni owra lweni kele tevi nir, owra "Mer nga wor muloli inu ko m̄erres luwi owrai tevik, 'Kupuni milngom ko kupiel.'"

12 Ko nir arsus i lweni kele tevi, arwera "Ia, ko isi ko nenen nga muwrai tevim nen, 'Kupuni milngom ko kupiel'?"

13 Ko m̄er nga m̄irres luwi sete orongwose isi ko m̄ernen, suri delung elep p̄elak ie. Ko Iesu kele evel tilper ko evel pa van lat m̄inij e.

14 Mian ko vitunen vajin spon, Iesu otor sweri m̄ernen renge Naim On se Atua. Ko owrai tevi, "Kuplesi, kurre pa ngok. Ko sete kuploli kele mun nololien, suri nanu nga tia-sij temijpal san tia-asi mesien som ngok tia-loli kele nik."

15 Ko m̄er nga eivare ko evan ji m̄eri Isrel nen nir, ko owrai tevir, "Iesu le nga muloli inu m̄erres luwi nga."

16 Ngel ko ololi nga m̄eri Isrel nen nir marmerreni para-rrurr otot tevi Iesu, suri ololi nanu ngok re nabong on.

17 Ko Iesu owra lweni tevir, "Tata suk emajing tetajer erpok sete omosi, ko niko inu m̄emajing, sete bomosi."

18 Renge muwrai mirpok ngok ko, ololi m̄eri Isrel nen nir arpej kele wor renge ni sel nga parevji pini ni rengen, sete suri kis nga mutor oti nabong on, ko suri kele nga muwra Atua evi ni Tata sen mawos, erpe ololi ni osorsan tevi Atua.

Derteren se Atua Natun

19 Iesu owrai kele tevir, "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, sev nga m̄elesir Tata suk mok-lolir, ko niko inu nomok-lolir. Inu sete nurongwos bololi nawone nanu pisan, ejki. Sev nga Tata mok-lolir kobbong, ko inu kele nomok-lolir.

20 Suri Tata emrreni inu, ni natun, ko eviseni nanu jijle nga ni mok-lolir tevi inu. Ko pia-viseni kele wor renge inu majingen nga wor parlelep parasie nga ngel, nga parloli kami kapa-taoler.

21 Erpe Tata suk muloli jinibb nga marmij nir armaur luwi kele renge mijen, inu kele berpok, ko ūela lweni mauren tevi si nga memrreni.

22 Tata suk sete owra suri lat nga puto suri tevi jinibb san, ko elngi majingen ngok oto renge inu nevrek.

23 Niko puloli jinibb nir parosuri inu, nga mevi ni natun mawos, pirpe nga nir marosuri inu Tata suk. Mer nga sete muosuri inu te mijki, ni sete osuri Tata suk nga mukoni inu, ejki.

24 "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̄er nga murnge nale suk, ko muosuri Tata suk nga mukoni inu, elai pa mauren nga muto tuwi ngok ko vini. Atua setemun orongwos putor vitrangi, ko asi ko pa renge mijen ean renge mauren.

25 Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, lelingen ngel mete nial nen evini nga jinibb nga marmij nir parunge drrela inu nga mevi Atua natun mawos; ko jinibb nga marmurronge inu, nir kele parla mauren.

26 Erpe Tata suk esansan bbölböböl kobbong evi batu mauren, ko erpok elai tevi inu nga inu kele ūesansan bbölböböl bevi batu mauren.

27 Tata suk ela derteren tevik nga inu bowra lilane lat nga puto suri renge jinibb nir, suri inu nuvi Jinibb Mawos.

28 Kami sete kaptaole nanu nga mowrai ngel, suri mete nial nen evini nga jinibb nga marmij nir para-runge drrelak

29 ko para-ivare renge dobbir. Ko nir nga marok-loli nanu nga marres nir bonevis parmaur luwi ko paran renge lat ne mauren. Ko nir nga ma marok-loli nanu nga marsij nir bonevis paran renge lat ne norongen nga mīsij.

30 "Inu sete nurongwos bowra nawone lat nga puto suri tevi jinibb san renge inu derteren suk, ejki rres nawon. Nanu jijle nga nomok-werai, nurnger ko wor ji Tata suk. Ko nanu nga mowrair arivi weretunen, suri sete nomok-loli marongen suk, ko nomok-loli ma marongen se ni nga mukonik.

31 "Poro inu ġerij se inu lweni bbong, nale suk ngok sete evi weretunen.

32 Inu ngel, jinibb mīnij san erij se inu. Ko inu nurongwose nale sen nga mīrij se inu ren evi weretunen.

33 Bonevis nga kami kaman ji Jon Baptaes, kami kamsusi rongornge tevi ni, ko ni owra tweni weretunen tevi kami.

34 Inu nomok-rij erpok ngok, sete suri nubibto re nale se jinibb san, ejki. Inu nomok-wera nanu ngel nir arirpel nga puloli kami kapasi van re mauren.

35 Jon evi nasul san nga mimor, moron mīrinrin wowomu bonevis; ko kami kamir, kammarong kaplesi nasul sen. Ko ngok oto bbong omrrol.

36 Ko inu nanu kele san nga mīrij suk otoe. Nenen elep asie wor nga Jon ngok, nenen evi majingen nga Tata suk mīlair tevik nga inu ġemajing rer, bololi jijler. Majingen jijle nga mololir ngok nir arij se inu nga Tata suk okoni inu.

37 Ko Tata suk nga mukoni inu, ni kele erij se inu. Ko sete kami kamrunge drelan renge nabong san, rreknga kamlesi niben renge nabong san.

38 Nale se ni sete kami kamlair kamtorir renge nolo kami nir, suri sete kamosuri inu, nga ni mukonik.

39 Kami kamok-pejpej sel renge Naul On, ko kamok-wera kami kamok-la mauren nga muto tuwi ngok vini ren. Ko Naul On nen kele erij se inu kobbong,

40 ko kammusus kapini jik ko puloli kapla mauren.

41 "Sete numrreni jinibb nir parsurövi inu, ejki.

42 Ko inu nurongwose renge kami ngok, sete kamok-la merrenien se Atua kamok-tori renge nolo kami nir.

43 Inu nuvini renge nise Tata suk, ko kami sete kamtekai inu. Ko poro ma jinibb mīnij san pivini renge ni kobbong nisen, ni ko ma kaptekai.

44 Ngok kami kaposuri pirpese, suri kami kamok-lila lululweni nosrosrōvien renge kami kobbong, ko sete kamok-pej nosrōvien nga mivel ji Atua nga mīsan kis mivini.

45 Sete kami kaprrorrmi nga kapwera inu bowowra tweni kami tevi Tata suk, pijki. Moses nga mivi mīr nga kami kamosuri, ko ni ko pia-wowrai tweni kami.

46 Poro pivi weretunen nga kami kamosuri Moses, ko ngok kami kaposuri inu ko, suri ni oli suri inu kobbong.

47 Ko suri kami sete kamosuri nale se Moses, ngok kaposuri nale suk nir pirpese?"

6

Iesu ownGANI jinibb evi nuvasngavöl valim (5000)

1 Vitunen renge ngel, Iesu evel rujruj kele evan renge devjen ne nuwito ne Galili, nga nisen mīnij nen marwera nuwito ne Taepirias e.

² Ko meling jinibb nga milep arvijuri arini jin, suri marlesi nelesien sen nir nga mulolir renge nir nga marmesi.

³ Ko Iesu otongsa van mare renge botwen san, ko elik tevi jinibb sen nir ie.

⁴ Renge daron nen, nanen ne asien se m̄eri Isrel nir dabbuuen nen oruj mori.

⁵ Daron nga Iesu muklu tawij, ko m̄ilesi meling jinibb nga milep marinini jin renge ie. Ko owrai tevi Pilip, "Kerr rrapwuli niv ngabe nga delung jinibb nga marinini ngel parurroir?"

⁶ Owrai erpel, owra bbong purrowrrowe Pilip ko ren. Suri ni orongwos pae sev nga ni pia-loli.

⁷ Pilip owrai lweni tevi, "Nevöt pivi pungut pivaru (200) kis ngok puwelili kele kobbong, sete pivter malum pivi nowli niv nga parurroi e; nir sisamis parururro bbong beblen ko."

⁸ Ko san kele renge jinibb sen, nga nisen Antru, Saemon Pita tasin, owrai tevi ni owra

⁹ "Nanwarreng san ni le ielan otori niv wowarreng nga marloli bale e elim, ko nai wowarreng eru. Ko erpese, jinibb ngok nir elep ko wor."

¹⁰ Ko Iesu owra "Kaploli jinibb nir parlik ngatan." Ko renge ie mösmös elep ren; ko jinibb nen nir arlik ngatan. Ko norman nga marlelep kis kobbong nir totoklai ejpari nuvasngavöl valim (5000).

¹¹ Iesu ela niv nen nir, ko owra erres tevi Atua surir. Ko owjuwje tevi jinibb nir nga marlik iok; ko ololi erpok kele renge nai nga wowarreng nga nuru. Ko nir jijle arla nanen evertir nir erpe marmerreni.

¹² Ko daron nga maraan jile vajin musuw, ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir owra "Kapsere lweni bebje nanen nir nga marurro linglingir marjipon, sete sponen parsij nawon."

¹³ Ko nir aran arsere kortoni bebjen nga marurro linglingir renge niv nga elim wowarreng nga, ko arsongnir renge narr esngavöl drromon eru arwun saute.

¹⁴ Ko daron nga delung nen nir marlesi nelesien nga muloli, ko arwera "Merel evi propet nen weretunen le pa nga marwera pia-vini iel ngatan!"

¹⁵ Iesu ornge renge niben nen, orongwose nga parini paron tertere ni nga pivi numal ser. Ko ni evel esan evan renge botwen e.

Iesu evel renge mare ne nuwi

¹⁶ Renge daron nga nat mirivriv e vini, ko jinibb sen nir arjubbul van ngatan e renge nuwito.

¹⁷ Ko aran arsa renge drrav, ko arwolu otvi nuwito, arluwi kele van Kapaneam e. Ko natopong pa vini, ko Iesu setewor evini jir.

¹⁸ Ko ling serser nga milep san etewut vini, ko ololi nuwito obburbbur.

¹⁹ Ko jinibb sen arsu erpe ningaw evi nuvasngavöl valim (5000) rreknga wawon (6000) pa osuw, ko arlesi Iesu nivsel renge mare ne nuwito vini, evini mori renge drrav. Ko nir aririr lengleng.

²⁰ Ko Iesu owrai tevir, "Inu lebbong, sete kapmetutu!"

²¹ Ko nir armarong vajin p̄isa parengeni renge drrav. Ko drrav evesan rrese ejpari ngaut lat nga marwera paran ren.

Delung arpej Iesu

²² Mevinen jinibb delung nga martur jer renge devje nuwito arlesi nga drrav sansan bbong nga mutur renge devje nuwito, ko arongwose nga Iesu sete m̄isa tevi jinibb sen nir mijkie, ko arsan kis bbong arsa ko arwolu. Ko arorrmi Iesu ni ko malum iok sponen.

23 Drrav mīnij sopor ne Taepirias arwolu veut morie lat nga meling jinibb nga milep marurroi niv e nga Numal muwra erres rer womu tevi Atua, ko vitunen ko mara-urroir.

24 Ko mian ko meling jinibb ngok nir marlesi nga Iesu mijki iok, ko jinibb sen kele nir, ko ngok arla kele drrav sopor arwolu kele arini Kapaneam e, arpej Iesu.

Iesu niv ne mauren

25 Daron nga delung martor sweri ni renge devje nuwito e, ko arwerai tevi, "Jinibb nevisvisenien, kuvini iel e seveling le?"

26 Ko Iesu owra lweni tevir "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, kampej inu sete suri kamrongwose suri nelesien suk nir, ko suri kamrro niv, ko kamup e mirpe nga kammerreni.

27 Sete kapmajing tweni nanen nga mian ko ūpisij, ko kapmajing tweni nanen nga pia-la mauren nga puto tuwi ngok vini tevi kami, nga inu Jinibb Mawos bea-lai tevi kami. Atua elngi nabil ne derteren nen pa renge inu."

28 Ko nir arsusni tevi ni, "Kem nabloli sev ko, evi nga nammajing majingen se Atua?"

29 Iesu owra lweni tevir, "Ngel le evi majingen se Atua, nga kami kaposuri inu, nga ni mukonik."

30 Ko nir arwerai tevi ni, "Nelesien sev nga nik kupviseni nga kem nablesi, ko nabosuri nik? Kuploli majingen sev?

31 Tata se kerr nir arurroi mana renge lolo merwer, erpe nga maruli renge Naul On, 'ni ela niv ne melrin tevir arurroi.' "

32 Iesu owrai tevir, "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, Moses sete ela niv ne melrin weretunen tevi kami. Tata suk ko ma ok-la niv ne melrin weretunen tevi kami.

33 Ni nga mivel renge melrin vini iel ngatan evi niv se Atua, ko ok-lai mauren tevi iel ngatan."

34 Ko nir arwerai tevi ni, "Numal, kopok-la niv nen ko pa tetajer tevi kem."

35 Ko Iesu owrai tevir, "Inu nuvi niv ne mauren. Mer nga pivini jik, numer sete orongwos ūpiaji kele; ko mēr nga muosuri inu, ni sete purnge nolon pimesmes kele mun.

36 Ko nuwrai tevi kami, kami kamlesi mete kami e inu, ko sete kamosuri inu te.

37 Jinibb nga Tata mīlair tevik parini jik ko wor; ko mēr nga mivini jik, setemun numa-oji tweni, ejki.

38 Suri inu nuvel renge melrin vini iel ngatan, ko sete nuvini tweni nga bololi marongen suk, ko nuvini tweni nga bololi marongen se ni nga mukoni inu.

39 Ngel ko evi marongen se Tata nga mukoni inu, nga jinibb jijle nga mīlair tevik, sete botor jabble san pijiki, bea-loli parmaur luwi kele renge nabong nga vitunen.

40 Ko ngel le evi marongen se Tata suk, nga jinibb jijle nga marlesi Natun ko marosuri ni, parla mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko inu bea-loli parmaur luwi kele renge nabong nga vitunen."

41 Ko mēri Isrel nga marlelep nir arlolare renge Iesu muwrai mirpok, nga ni evi niv nga mivel renge melrin vini, ko arok-rij latlat malum bbonge suri.

42 Ko arwera "Po, mērel evi bbong Iesu le ngel, nga tata sen ko tasu sen rramrongwose nuru. Ni mivi bbong natu Josep! Ko erpese le ni muwra mivel renge melrin vini?"

43 Iesu owra lweni tevir owra "Sete kaplolar kapok-supsuþe lululweni malume pirpok renge kami lweni.

44 Sete jinibb san orongwose pivini jik, poro bbong Tata suk nga mukonik ko pirvei ni vini jik. Ko inu bea-loli pimaur luwi kele renge nabong nga vitunen.

45 Propet nir aruli renge Naul On erpel, 'Atua pia-visvisenir', ko jinibb jijle nga murnge Tata ko murongwose nanu vajin, pivini jik ko.

46 Sete jinibb san elesi Tata renge nabong san. Ni nga bbong mivel ji Atua ko, ni kobbong elesi Tata.

47 Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m er nga muosuri inu ela mauren ne tuwi ngok ko pa vini.

48 Inu nuvi niv ne mauren.

49 Tata se kerr nga tuwi nir arurroi mana renge lolo merwer, mian ko armij.

50 Ko ngel evi niv nga mivel renge melrin vini iel ngatan, nga poro jinibb san purroi, ko sete pimij.

51 Inu ngel nuvi niv ne mauren nga mevel renge melrin vini. Poro jinibb san purro niv ngel, ni pimaur tuwi ngok vini. Niv nga inu  belai pivi mauren ne iel ngatan, evi inu nibek."

52 Meri Isrel nen nir arlolar vajin, ko arsususi lululweni tevir, arwera "Merel  ila niben kerr pirpese nga kerr rraprroi?"

53 Iesu owrai lweni tevir, "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro nga kami sete kaprroi nibe Jinibb Mawos, ko kami sete kapmini drran, ko ngok mauren sete oto renge kami.

54 Ko isi nga murro nibek, ko mimni drrak, ela pa mauren nga muto tuwi ngok ko vini. Ko niko inu bea-loli pimaur luwi kele renge nabong nga vitunen.

55 Suri nibek evi nanen weretunen, ko drrak evi minminen weretunen.

56 Mer nga murro nibek ko mimni drrak, ni elik renge inu, ko inu nulik renge ni.

57 Erpe Tata nga mimaur tuwi ngok vini mukoni inu, ko inu numaur renge Tata, erpok kele m er nga murroi inu nibek, ni pirpok ko, pimaur renge inu.

58 Ngel evi niv nga mivel renge melrin vini iel ngatan. Sete erpe mana nen nga tata se kerr marurroi tuwi, ko mian ko marmij bbong. Mer nga murroi niv ngel pimaur tuwi ngok vini."

59 Owra nanu ngel nir renge naim kortien ser daron nga mivisviseni renge Kapaneam e.

Nale ne mauren ne tuwi ngok vini

60 Nir elep renge jinibb sen nir daron nga marunge nale sen ngel e, ko arwera "Nevisvisenien sen ngel eterter temijpal, isi ko orongwos pumurrarronge?"

61 Iesu ni lweni orongwose nga jinibb sen nir arunge esij renge nanu nga muwrai ngok, arwerwera malum bbonge renge nir lululwi bbong. Ko owrai tevir, "Nale welel lebbong olloklosi kami?

62 Ko pirpese ko vajin poro kami kaplesi Jinibb Mawos  isa tongsa luwi van mare renge lat nga m ilik e tuwi?

63 Nem in ko evi nga m ilai mauren, niben sete orongwos puloli nanu pisan. Nale nga mowrair tevi kami arivi nem in ko armaur.

64 Niko renge iok, kami sopor sete arosuri." Suri Iesu orongwos wowomue pa siko nir nga sete marosuri, ko siko nga pia-tekai kerasi ni.

⁶⁵ Ko Iesu owrai kele: "Renge murren ngok ko muloli nga inu mowrai tevi kami, Sete jinibb san orongwose pivini jik, poro nga bbong Tata suk ko pimarong."

⁶⁶ Ngok suri iok ngok ko, ololi jinibb sen elep arlulwi, setemun arpitevi ni.

⁶⁷ Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir esngavöl drromon eru, "Erpese, kami kele kapluwi kapiel?"

⁶⁸ Ko Saemon Pita owra lweni tevi, "Numal, naban ji si kele e ko mun? Nik ko pa kutori nale ne mauren nga muto tuwi ngok vini!"

⁶⁹ Kem namosuri ko namrongwose nga nik kuvi Jinibb On se Atua."

⁷⁰ Iesu owrai lweni tevir, "Sete inu nutobbtobbue kami nga esngavöl drromon eru ngok? Ko san renge kami evi demij!"

⁷¹ Owra suri Jutas, natu Saemon Iskariot, san renge nir esngavöl drromon eru nga pia-tekai kerasi ni.

7

Iesu tasin nir sete arosuri ni

¹ Vitunen renge nanu ngel, Iesu otutur suri renge Galili. Sete emrreni pian pututur renge Jutia, suri méri Isrel nga marlelep nir armerreni parevji pini.

² Ko nabong ne nanen ne devji se méri Isrel nir oruj mori.

³ Ko Iesu tasin nir arwerai tevi ni, arwera "Kupiel lingi iel, kuman Jutia e, puloli nga jinibb som nir kele parlesi majingen som nga komok-lolir."

⁴ Poro jinibb san pimrreni putur limjer, sete orongwos pímajing silsilveni te. Poro kuploli nanu ngel nir, kupviseni wor nik Iweni ko tevi jinibb jijle nir!"

⁵ Arij erpok suri nir, nga marivi tasin mawos wor nir, nir kele sete arosuri ni.

⁶ Ko Iesu owrai tevir, "Daron suk setewor evini. Kami ma daron jijle evi pa se kami ko nir.

⁷ Jinibb nir sete arongwos parungasi kami. Ko inu ma arungasik, suri mowra tweni majingen ser nga marsij.

⁸ Kami ma kapan renge nanen. Inu sete numa-van rengen, suri daron suk mawos setewor evini."

⁹ Owra nale ngok tevir jile, ko nir arivel. Ko ni elik jer renge Galili.

Iesu evan renge nanen ne devji

¹⁰ Tasin nir aran renge nanen ne devji. Vitunen vajin ko Iesu evivitu surir. Sete evel limjer te, ko evel silsilveni.

¹¹ Meri Isrel nga marlelep nir arpej ni renge nanen, ko arsus "Nibeni ni?"

¹² Ko renge livö renge nir arsur vijvije arsupsuþe suri ni elep. Sopor arwera ni evi jinibb nga mîrres, ko sopor arwera "Ejki, ok-kerkerasi bbong jinibb ko nir."

¹³ Ko sete san ejilwer suri ni re limjer, suri armetutue méri Isrel nga marwowomu re nir.

¹⁴ Ko mian vajin mijpari liven spon ne nabong nir ne nanen nen, ko Iesu evini limjer vajin, ko evan renge Naim On se Atua ko evisviseni jinibb nir rengen.

¹⁵ Meri Isrel nga marlelep nen nir artaole, ko arwera "Merel sete bbong arvisviseni spon, ko orongwose nanu ngel nir erpese?"

16 Iesu owra lweni tevir, "Nevisvisenien suk sete evi nga inu, ko evi se ni nga mukoni inu.

17 Poro jinibb san pimarong puloli marongan se Atua, mñernen piarongwose nevisvisenien ngel nga inu nomok-visviseni evel ji Atua vini, rreknga evi inu bbong nevisvisenien suk.

18 Mer nga musþe suri lweni bbong ni lweni, epej sel nga bbong pulsusrövi lweni bbong ni ko ren. Ko ni nga ma muwra pulsusrövi kis ni nga mukoni, mñernen ko ewretun, ko sete nanu nga mñisij san oto ren.

19 Moses elai pa nale nesesreien tevi kami. Ko kami san sete otori rrage. Ko suri sev kamwera kaprevji pinik?"

20 Delung arwera lweni tevi, "Demij oto rem! Isi owra pirevji pinim?"

21 Ko Iesu owrai tevir "Nuloli majingen nga milep san, ko kami kamtaole.

22 Moses ela bae tevi kami (erpe sete Moses, ko apu se kami nir, metka ser nga wowomu nen nir.) Ko kami kamok-loli bipiwarreng se kami nir arok-an renge bae, ko kamrongwos kaprevjir kele renge nabong on.

23 Kamok-loli arok-an renge bae renge nabong on erpok, nga nale nesesreien se Moses sete pimaot otvi. Ko erpese kami kamlolarsi inu nga mololi jinibb niben totoklai mñires renge nabong on?

24 Sete kaptor ngavilvil nga kapwer lokloksi nanu, ko kaprrorrmi lilane mun, musuw ko kapa-wera suri vajin lat nga pia-to surie."

Ni evi Mesaea

25 Nir spon renge delung ne méri Jerusalem nir arwera "Kules, mér nga, nga marwera parevji pini nga le ngel!

26 Kules, ni le ngel: mutur limjer mñirij ngel, ko sete san erij tere! Rreknga jinibb nga marlelep se kerr nir arongwose nga ni ewretun evi Mesaea.

27 Ko nanu ma san: mñerel kerr rramrongwose lat nga mivel e vini. Ko daron nga Mesaea pia-vini e, sete san purongwose lat nga pia-pelari e."

28 Ko suri nga marok-werai mirpok, daron nga Iesu mivisviseni e renge Naim On se Atua, ko ekail van mare, owra "Ta, ko kami kamrongwose inu, ko kamrongwose ngabe nga mevel e vini? Ko inu sete nuvini suri bbong inu norrorrmien suk. Ni okoni inu, ni evi weretunen. Ko kami sete kamrongwose ni.

29 Inu ma nurongwose ni, suri nuvel ji ni le mevini. Ni ko okoni inu."

30 Ngok ololi arwera parevei ni. Ko sete nir san orrul ren, suri mete nial sen setewor evini.

31 Ko delung elep arosuri ni. Ko arwera "Poro nga Mesaea ni ko malum setewor evini, ko ni pia-loli kele wor majingen nga para-lelep wor nir, piasie nga mñerel mulolir ngel nir? Ejki, ni le pa!"

ArkonijinibbsoporpareveiIesu

32 Parasi nir arunge delung nir marok-sur vijvij malum marok-suþe suri nanu nga Iesu mulolir ngok nir. Ko ngok nir kó batu jinibb ne sulsußen nir arkonijinibb ne no nuval sopor paran parevei Iesu.

33 Ko Iesu owrai tevir, "Beptevi kami ma beblen sete pipriv, ko bevel lingi kami, bean ji ni nga mukoni inu.

34 Kami kappej inu ko sete kapa-lesik, suri lat nga bean e, kami sete kamrongwose kapini ren."

35 Ko méri Isrel nen nir arwerwera lulwenir e, arwera "Owra pian ngabe nen e le, nga kerr sete rraplesi ngel? Pian lat san nga méri Isrel nga marivel lingi kerr marlik e, ko pivisviseni méri Gris nir?

³⁶ Owra erpese le muwrai mirpel ngel, ‘Kappej inu, ko sete kama-lesik, ko lat nga ūelik ren, sete kamrongwos kapini ren?’ Owra sev ko?”

Mete nuwi wowosi ne mauren nga tuwi ngok vini

³⁷ Renge nabong nga muto ore jere renge nanen ne devji se m̄eri Isrel nir, ngok evi nabong nga milep ko nga m̄irres nen jer, Iesu otur imare ko ekail, owra “Poro jinibb san nolon emesmes, pivini jik pimni nuwi!”

³⁸ Mer nga muosuri inu, m̄iernen ‘mete nuwi seser ne mauren nga tuwi ngok vini puwowosi peleplarie renge nolon’, erpe Naul On muwrai.”

³⁹ Ngok Iesu os̄pe suri Nem̄in nga nir nga para-osuri para-lai. Ko Nem̄in On nen setewor evini, suri Iesu setewor emra renge mijen, ko setewor evan renge nosrōvien.

Jinibb nir nolor eru e suri Iesu

⁴⁰ Delung elep daron nga marunge nale sen ngel e, ko arwera “Weretunen, m̄ierel evi prophet nen.”

⁴¹ Ko nir sopol arwera “Merel evi Mesaea.” Ko nir sopol arwera “Mesaea piplari ko Galili? Ejki rres!

⁴² Renge Naul On owra Mesaea piplari renge metka se Numal Devet, ko pia-ak renge Betliem, lat nga Numal Devet.”

⁴³ Ngok suri marij latlat mirpok ngok ko, ololi meling jinibb ngok nir nolor eru e.

⁴⁴ Nir sopol armerreni parevei ni, ko sete san orrul totoni ni, ejki.

Merwomu ne m̄eri Isrel nir

⁴⁵ Jinibb ne no nuval nen nir arlulwi vini ji batu jinibb ne sulsulen nir ko Parasi nir. Ko nir arsus tevir, arwera “Suri sev sete kamrevei ni vini?”

⁴⁶ Jinibb ne no nuval nen nir arwera lweni tevir, “Sete nabong san jinibb san erij erpe m̄ierel m̄irij.”

⁴⁷ Parasi arwera lweni tevir, “Kami kele, ololi kami kamleng leng kele?

⁴⁸ Ko erpese renge jinibb womu ne jinibb nir ko kem Parasi nir, sete san osuri ni!

⁴⁹ Ko delung ngok nir nga marosuri ngok, sete arongwose nale nesesreien se Moses, ko lolaren se Atua oto rer.”

⁵⁰ Ko Nikotemas, nir san nga mivini ji Iesu bonevis, owrai tevir, owra

⁵¹ “Renge devjen ne nale nesesreien se kerr, sete orongwose rrapsūpe suri lat nga puto suri renge jinibb san puwowomu, vitunen vajin ko rraparunge nale sen ko rrapa-meten suri nanu nga mulolir.”

⁵² Ko nir arwera lweni tevi, arwera “Ko rrek nik kele kuvi m̄eri Galili rrek? Poro kuppej renge Naul On ko kuplesi ko, sete prophet san orongwose p̄iāk renge Galili!”

8

Nesevin nga muloli batun

¹ Ko nir p̄etpeti arlulwi vini renge naim ser e, ko Iesu otongsa van renge Botwen ne lofnai ne olip e.

² Ko mevinen renge rorpong susu, ko olwi kele van renge Naim On e. Ko delung elep arini kele jin, ko ni esakel ko evisvisenir.

³ Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Parasi nir arpitevi nesevin san vini, nga muloli batun. Ko arlingi otur renge livō renge nir.

⁴ Ko arwerai tevi, "Jinibb nevisvisenien, nesevin le san ngel ololi nanu nga mīsij kele tevi norman mīnij san nga sete mivi ni diwen sen. Lelingenok ko namrevei ko ren.

⁵ Ko renge nale nesesreien nga Moses mīlai tevi kerr, evi nga vinel pimij le, partuve pini. Ko nik kuwra erpese?"

⁶ Arwerai erpel ngel nga bbong parrowrrowe ni ko rengen, puloli nga nir parla norrorrmien rengen, ko parwer lokloksi ni ren. Ko Iesu ejiol vitan ko olul e bbös nevren renge dan, ololi erpe sete murnge nanu nga marwerai.

⁷ Ko nir arpelak arsus i rongorng malume tevi; mian ko ni otur rramos ko owrai tevir, "Isi renge kami ngok poro nga sete ololi nanu nga mīsij nabong san, ni ko pīla womue nevōt ko putwe wowomue nesevin ngok."

⁸ Ko ejiol luwi kele van ngatan, ko olul kele renge dan.

⁹ Daron nga marunge, ko nir sisamis arrrorrmi lululweni rer. Mian ko arñetaw sisamis arivel, mītipatun renge īrterā ko evini ejpari nga vitu jer nen. Ko Iesu esan esapo jer vajin, ko nesevin otur malum renge liven nga mutur ren.

¹⁰ Ko ni otur rramos kele, ko setemun elesi san, nesevin bbong esan. Ko owrai tevi, "Vinel, nibeni lartul nga marpitezim nga nir? Sete jinibb san piwer lokloksi nik?"

¹¹ Ko vinnen owra "Numal, san ejki." Ko Iesu owrai tevi, "Inu kele sete numa-wer lokloksi nik. Kupiel, ko sete koploli lweni kele mun nololien."

Iesu evi moron ne iel ngatan

¹² Iesu owrai kele tevir, "Inu nuvi moron ne iel ngatan. Mer nga pivijuri inu, ni pīla moron ne mauren. Sete orongwos pivel renge nemalik."

¹³ Ko Parasi nir arwerai tevi, "Nik komok-rij se nik lweni kobbong, ko niko nale som sete evi weretunen."

¹⁴ Iesu owra lweni tevir, "Erpok, poro nurij se inu lweni kobbong, ko nale suk evi weretunen, suri nurongwose lat nga mevel e vini ko lat nga bean e. Kami ma sete kamrongwose lat nga mevel e vini ko lat nga bean e.

¹⁵ Kami kamok-supsupe nanu erpe nga jinibb nir marok-supsupe. Ko inu ma sete nuspe suri lat nga puto suri re jinibb san.

¹⁶ Ko poro inu bospe suri lat nga puto suri re jinibb san, ko nospen suk evi weretunen, suri sete inu kis nusan, ko inu komru wor Tata suk ko nga mukoni inu, komru korti.

¹⁷ Aruli kele renge nale nesesreien se kerr nga nale se jinibb eru evi weretunen.

¹⁸ Inu nuvi san nga mērij se inu lweni, ko Tata suk kele nga mukoni inu, ni ko erij se inu kele."

¹⁹ Ko nir arsus i lweni tevi ni, "Nibeni Tata som?" Ko ni owra lweni tevir, "Kami sete kamrongwose komru korti te; sete kamrongwose inu, ko sete kamrongwose Tata suk."

²⁰ Nale ngel nir Iesu owrair renge daron nga mivisviseni jinibb nir renge Naim On, renge lat nga marok-tuwe nevōt rengen. Ko sete san ervei, suri mete nial sen setewor evini.

Sete kamrongwose kapini re lat nga bean e

²¹ Iesu owra lweni kele tevir, "Inu bea-ivel, ko kami kapa-pej inu, ko sete kaprongwos kaplesik; ko kapa-mij renge nololien se kami. Ko lat nga bean e, kami sete kamrongwose kapini rengen."

²² Meri Isrel nen nga marlelep nir arwera "Owra sev ko, muwra 'Sete kamrongwose kapini renge lat nga bean ngok e?' Rrek owra putor pini lweni ko, rrek!"

²³ Iesu owra lweni tevir, "Kami kamivi ne iel ngatan, ko inu nuvi ne mare. Kami kamivi ne iel ngatan, ko inu sete nuvi ne iel ngatan."

²⁴ Nuwrai tevi kami, kami kapmij renge nololien se kami nir, poro nga kami sete kaposuri nga inu nuvi mernen."

²⁵ Ko nir arwera tevi ni, arwera "Aro, nik kuvi isi?" Iesu owra lweni tevir, "Ko erpe nga nomok-werai tetajer tevi kami.

²⁶ Nanu elep nga kamsarr rer nga inu nurongwose bowrair ko bospē surir re kami, ko ejki wor. Ko San nga mukoni inu, ni evi weretunen, ko inu nomok-wera suri bbong nanu nga mornge jin nir iel ngatan."

²⁷ Ko nir sete arongwose nga ni ospē suri Tata sen tevir.

²⁸ Mian ko Iesu owrai tevir, "Daron nga kami kapa-susi Jinibb Mawos pia-an mare, ko ngok kaprongwose nga inu nuvi mernen. Ko niko inu sete nusan nomok-loli nanu san, ejki. Inu nomok-supe bbong nanu nga Tata suk ko minvisisenie inu.

²⁹ Ko Mer nga mukoni inu eptevi inu, sete elinglingi inu nusan, suri tetajer nomok-loli kobbong nanu nga mimrrenir."

³⁰ Jinibb elep nga marunge Iesu muwrai mirpel ko arosuri ni rengen.

Jinibb nga mivel sisarow ko demij maur

³¹ Iesu owrai tevi mieri Isrel nir nga marosuri ni, owra "Poro kaplik tetajer malum ko pa renge nale suk, ko ngok kamivi jinibb suk weretunen ko.

³² Kaprongwose weretunen, ko weretunen pia-loli kami kapiel sisarow."

³³ Ko nir arwera lweni tevi ni, "Aro, kem ma namivi metka se Epram kobbong, ko setewor namivi demij maur se jinibb san nabong san. Ko suri sev nik kumwerai ngok, Kem nabiels sisarow?"

³⁴ Ko Iesu owrai tevir "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, isi nga mok-loli nololien evi pa demij maur ne majingen se nololien ko.

³⁵ Demij maur sete orongwose pilik tuwi ngok vini renge naim, ko natu mér nga naim sen ko ma pilik tuwi ngok vini.

³⁶ Ko poro inu Atua Natun bololi kami kapiel sisarow, ngok kapa-ivel sisarow pëtpeti ko vajin.

³⁷ Nurongwose kami kamivi metka se Epram. Ko kamwera kaprevji pinik, suri nale suk milgen ejki renge nolo kami.

³⁸ Inu nomok-supe suri nanu nga mëlesir ji Tata suk, ko kami ma kamok-loli sev nga kamlesir ji tata se kami."

³⁹ Ko nir arwerai tevi ni, "Po! Ko niko, Epram evi tata se kem!" Ko ni owrai tevir, "Poro kapweretun nga kamivi metka se Epram, ko ngok kaploli majingen nga marres nga Epram mok-lolir ko.

⁴⁰ Inu nga mowra weretunen tevi kami nga mornge ji Atua, ko lelingen ngel kamwera kaprevji pinik suri. Ko Epram sete ololi erpok.

⁴¹ Kamok-loli nanu mawos nga tata se kami mok-lolir." Ko nir arwerai tevi, "Aro, kem ma sete namivi bipi ne sel te ejki! Atua ko evi tata se kem, kem namivi natun weretunen!"

⁴² Ko Iesu owrai tevir, "Poro nga Atua pivi Tata se kami weretunen, ko kapmerreni inu ko, suri nuplari ji Atua ko nga mevini ngel. Inu sete nuvini suri inu bbong norrormien suk, ko ni ko wor okoni inu.

⁴³ Suri sev sete kamrongwose nanu nga mowrair? Erpok ko wor, suri sete kami kamrongwos rrägrage nale suk.

44 Kami kamivi se tata se kami, Demij! Ko murrun nir nga marivi se tata se kami ko kamok-lolir. Ni erekji pini wowomu jinibb, ko eplak etajer tevi malume. Ko sete elik renge weretunen, suri weretunen ejki renge ni. Daron nga mäikrekris, ngok evijuri wor murrun nga ni ko, suri ni evi botgerisen, ko evi tata se botgerisen nir.

45 Suri nuwra weretunen tevi kami, ko niko kami sete kamosuri inu.

46 Isi renge kami orongwos ma puwra tweni nga inu nuloli nololien san? Ejki! Inu ma nomok-wera weretunen tetajer, suri sev sete kamosuri inu?

47 Mer nga mivi se Atua ornge nale se Atua. Ko niko kami sete kamrunge nale se Atua, evi suri kami sete kamivi se Atua.”

Iesu ko Eram

48 Meri Isrel nir arwera lweni tevi, arwera “Namweretun, namwera nik kuvi méri Sameria, ko demij esisilvi nik!”

49 Ko Iesu owra lweni tevir, “Inu sete demij esisilvik te. Inu nuosuri Tata suk, ko kami sete kamosuri inu.

50 Inu sete nupej nosrövien se inu lweni, ejki. Ko San ko ma niko ni ko pia-lai nosrövien tevi inu, ko pia-wer suri lat nga puto suri renge kami.

51 Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro jinibb pisan putori totoni nale suk, sete mia-lesi mijen nabong san.”

52 Meri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “A! Re iok vajin, nama-rongwose erres nga nik demij esisilvim. Eram emij pa, ko prophet nir armij pa, ko nik kuwra poro san putori totoni nale som, ko mernen sete mia-lesi mijen!

53 Erpee? Nik kulep lingi wor tata se kem Eram nga mimij pa, ko prophet nga märmij pa nir? Ko kuwra kupwera nik kuvi isi kele?”

54 Ko Iesu owra lweni tevir, “Poro inu bosrosrövi lweni inu, ko evi nanu nawon. Ko ejki, Tata suk ko osrosrövi inu. Ni ko kamok-wera evi Atua se kami.

55 Ko kami sete kamrongwose ni, inu ma nurongwose. Poro nga bowra sete nurongwose ni, ko bevi jinibb ne gerisen pirpe kami. Ko ejki, nurongwose ni, ko nutori totoni nale sen.

56 Tata se kami Eram eir renge nga mäilesi nabong suk, ko renge daron nga mäilesi e, eir lengleng.”

57 Meri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “Nik ngok setewor siam evi ngavöl elim (50) wor, ko kulesi Eram erpese?”

58 Iesu owra lweni tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, inu ngel nulik womu ko pa osuw, mian ko Eram mia-iak.”

59 Ko nir arevei nevöt arwera partuwe e. Ko Iesu otur tevi jinibb nir, ko evel rrurrngi liven rer, ko esil ivare renge Naim On, evini vare e evel.

9

Iesu ololi mér nga meten murrrorr oklu luwi

1 Iesu otutur spon ko elesi jinibb san nga mäiak ko meten murrrorr ko pa.

2 Ko jinibb sen nir arsus tevi ni, arwera “Jinibb nevisvisenien, isi ko ololi nololien, ololi mäiak ko meten murrrorr? ni, rreknga tata sen rreknga tasu sen?”

3 Iesu owra lweni tevir, “Ngok sete evi nololien se ni, rreknga tata sen ko tasu sen, ejki. Ngok evi nga puloli majingen se Atua piplari ko rengen.

⁴ Nata m̄irin evi daron nga rraploli ko wor majingen se ni nga mukonik rengen. Daron nga nata pupong pivini, setemun san orongwos mun puloli majingen san rengen.

⁵ Erpe lelingen ngel, inu nulik iel ngatan, ko nuvi moron ne iel ngatan.”

⁶ Daron nga muwrai mirpok, ko oltuv van renge dan, ko ekiskisi nolton tevi dan, ko elai nolton nga mikiskisi tevi dan ngok ko ebbölji renge mete metrrorr.

⁷ Ko owrai tevi, “Kupan kupwirap renge nuwito ne Saeloam (nga marieni mirpel, Okoni). Ko m̄ernen osri sel evan ewirap vaseni meten, ko oklu luwi erres; ko olwi van sisen e.

⁸ Ko selen nir ko jinibb nga marok-lesi pa ni nga meten murrrorr arwera “Sete m̄er nga mok-lik ngun-ngun nga le ngel?”

⁹ Nir sopor arwera “Ewretun, m̄er nga le ngel”. Ko nir sopor nen arwera, “Ejki, ko morok erpe pini pa ni ko.” Ko ni owrai tevir, “Pe, inu nen le pa ngel!”

¹⁰ Ko nir arsusı tevi ni, “Ia, ko metem oklu luwi erpese ko?”

¹¹ Ko ni owrai tevir, “Jinibb san nga marveruse nisen Iesu ekiskisi dan, ko elai dan ngok, ebbölji renge metek nuru ko owrai tevik, ‘Kupan renge nuwito ne Silam ko kupwirap.’ Ko mean mewirap ko nuklu luwi.”

¹² Ko nir arsusı tevi ni, “Ko nibeni m̄ernen?” Ko ni owra lweni tevir, “Iawo, sete nurongwose.”

Parasi nir armetenı suri renge nanu nga Iesu muloli nen

¹³ Arpitevi m̄er nga bonevis meten murrrorr nen van ji Parasi nir.

¹⁴ Renge nabong nga Iesu mikiskisi dan ngok ko muloli metrrorr meten m̄ires luwi ngok e, evi nabong on.

¹⁵ Ko Parasi nir arsusı tevi ni, arwera “Ko kuklu luwi erpese?” Ko ni owrai tevir, “Ela dan, ebbölji renge metek nuru, ko nuwirap, ko nuklu luwi erres.”

¹⁶ Ko nir sopor renge Parasi arwera “Mernen sete evi jinibb se Atua ko, suri sete otori nabong on.” Ko nir sopor nen kele arwera “Ko jinibb ne nololien san sete orongwos puloli nelesien nga mirpel san!” Ngok ololi nir nololien eru e.

¹⁷ Ko Parasi nir arsusı kele tevi metrrorr, arwera “Erpe nik, kumwerai ololi metem nuru orres. Ko nik kurrorrmı m̄ernen evi isi ko?”

Ko metrrorr owrai tevir, “Evi propet ko san.”

¹⁸ Parasi nen nir sete arosuri nga m̄erel evi metrrorr, ko oklu luwi kele. Artiriv wore parverus tata sen ko tasu sen porini.

¹⁹ Ko arsusı tevi nuru, “Merel evi natu kamru nga m̄iak ko meten murrrorr? Ko oklu luwi erpese le?”

²⁰ Mernen tata sen nuru tasu sen orwera “Ewretun nga ni evi natu komru, ko ewretun nga m̄iak ko meten orrror ko pa.

²¹ Ko erpese nga muklu luwi, komru sete nomor-rongwose te ejki. Ko sete nomor-rongwos kele m̄er nga muloli meten morkulu luwi. Kapsusi tevi ni, puwrai ko tevi kami. Etra ko pa, evter puwra suri nanu nga miplari jin.”

²² Tata sen nuru tasu sen orwerai erpok suri ormetutue m̄eri Isrel nga marlelep nen nir. Suri arwerai jile pa nga poro jinibb pisan puwra nga Iesu evi Mesaea, ko ngok puloli nir parla tweni m̄ernen renge naim gortien ser, pikjie renge.

²³ Niko muloli nga tata sen ko tasu sen morwera “ni etra ko pa, sian evter kapsusi ni e.”

24 Ko arverus lweni kele m̄er nga meten murrorr nga vini jir, ko arwerai tevi, "Nik kupsurövi Atua ko wor suri. Kem ma namrongwose m̄erel evi jinibb ne nololien."

25 Ko ni owra lweni tevir, "Sete nurongwose te, m̄ernen pivi jinibb ne nololien, rreknga ejki. Nanu sansan kobbong nurongwose, nga metek murorr ko lelingen ngel nuklu luwi."

26 Nir arsus i tevi ni, "Ololi erpese nik, ololi erpee ko ko metem morkulu?"

27 Ko ni owrai tevir, "E, nuwrai jile pa tevi kami, ko kami sete kammurrarronge. Erpee? Kami kammerreni kaprunge kele? Kami kele kammerreni kapivi jinibb sen, rrek?"

28 Ko nir arsowri ni, ko arwerai tevi ni, "Nik kuvi jinibb sen, kem namivi jinibb se Moses!"

29 Kem namrongwose Atua erij tevi Moses. Ko morok, sete namrongwose evel ngabe ko vini!"

30 Ko m̄er nga owrai lweni tevir, "O, nanu nga rramtaole le, kami sete kamrongwose lat nga mivel e vini! Ko ni ololi metek orkulu luwi!"

31 Kerr rramrongwose, Atua sete orongwose pumurraronge m̄er nga muloli nololien, orongwos bbong m̄er nga mutori ni ko, ko m̄er nga muloli nanu nga ni mimrreren, ni ko ma pumurraronge.

32 Mitipatun renge daron nga Atua muloli iel ngatan e mijpari lelingen ngel, setewor arunge jinibb san ololi m̄er nga m̄iak ko meten murorr oklu luwi, ejki rres nawon.

33 Poro m̄erel sete pivi se Atua, ko sete orongwose rrangrage puloli nanu pisan!"

34 Nir arwera lweni tevi, "Aro, nik kuak renge nololien, ko kuloli nololien tetajer malum, ko kuwra kupvisviseni kem?" Ko arwirr tweni ni renge naim gortien ser.

Metrorr renge norrormien

35 Iesu orngi nga marwirr tweni m̄ernen renge naim gortien ser pa. Mian ko eskai ko owrai tevi, "Nik kuosuri Jinibb Mawos?"

36 Ko ni owrai lweni tevi, "Numal, isi ko, nga poro inu bosuri renge ni?"

37 Ko Iesu owra lweni tevi, owra "Nik kulesi jile pa m̄ernen, m̄ernen evi m̄er nga m̄irij tevim lelingen ngel."

38 Ko m̄er nga owra "Numal, nuosuri!" Ko ejipa vitan ko olotoe.

39 Iesu owra "Inu nuvini iel ngatan tweni nga bowra suri lat nga puto suri renge jinibb nga meten sete mukluklu, puklu luwi vajin, ko jinibb nga markulkulu parivi vajin metrrorr nir."

40 Ko Parasi sopor artur tevi ie arunge nga ni muwra nale ngok nir mirpok, ko arwera tevi, "Aro, kem kele namirpok, mete kem orrror?"

41 Iesu owrai tevir, "Poro piwretun mete kami purrорr, ko nololien se kami sete putoe. Ko suri kami kamwera kamkulkulu, ngok nololien se kami otoe ko."

10

Nale rrangrrongvien ne m̄er nga mimetmete sipsip

1 Iesu owra "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̄er nga sete m̄ikali renge metali ne sipsip e ko m̄isa tela naworr, m̄ernen evi jinibb venao ko.

2 Ko m̄er nga m̄ikali renge metali e, ni evi m̄er nga mok-metmete sipsip nir.

³ Ko m̄er nga mok-metmete metali ne sipsip etasi tevi, ko sipsip arongwose ni drrelan; ko ni orongwose piverus sisamis niser, ko owomue nir parivare.

⁴ Daron nga miptevi twenir ivare, owowomue nir; ko sipsip arvijuri ni, suri arongwose drrelan.

⁵ Sete arongwose parvijuri jinibb m̄inij; parwolue ko, suri sete arongwose drrelan."

⁶ Iesu owra nale rrongrrongvien ngel tevi nir, ko sete arongwose isev ko muwrai tevir.

Iesu evi jinibb metmeten nga m̄irres ūpelak

⁷ Iesu owrai kele tevir owra "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, inu ngel nuvi metali ne sipsip.

⁸ Jinibb nga marwowomue inu arivi jinibb venao kobbong nir. Ko sipsip sete arunge drrelar.

⁹ Inu nuvi metali. M̄er nga m̄ikali ji inu e, ni pia-asi van re mauren; ko pia-lik p̄irres, pirpe sipsip san nga sete nanu rrum san pulokloksi, ko nanen sen owun saut temijpal.

¹⁰ Jinibb venao evini bbong nga pivevna ko, ko pirevji pini, ko pulokloksi p̄etpeti. Inu ma nuvini nga īlai mauren tevir nga parla p̄etpeti vajin.

¹¹ "Inu nuvi jinibb metmeten nga m̄irres. Jinibb metmeten nga m̄irres ela mauren sen tevi jinibb nir, emij surir.

¹² Mer nga marlingi bbong pimetmete sipsip nga parwuli rengen, daron nga m̄ilesi guli rrum mivini, ko elngi kurtweni sipsip nir ko owl Lingir. Ko guli rrum ean aji terteri sopor, ko ojir arwolu sarrsarr.

¹³ Mer nga mok-metmete sipsip nga marwuli bbong ren, ko muwlu lingir ngok; suri ni mivi bbong m̄er nga marwuli bbong ren, ko niko sete muwor surir.

¹⁴ Inu nuvi jinibb metmeten nga m̄irres renge sipsip nir. Ko nurongwose sipsip suk nir, ko nir arongwose inu.

¹⁵ Erpe Tata orongwose inu, ko inu kele nurongwose Tata. Ko numarong nga bemij suri sipsip suk nir.

¹⁶ "Sipsip m̄inij kele wor sopor nga marivi suk, nga sete marivi ne laut ngel, īlair vini rengen kele. Nir parunge drrelak; parivi meling pisansan, ko jinibb metmeten ser pisansan.

¹⁷ Tata suk emrrenik suri numarong īlengilngi mauren suk, bemij sere jinibb nir. Ko mian ko bea-la lweni kele, bemaaur luwi.

¹⁸ Sete jinibb san orongwos p̄ila tweni mauren suk jik, putor pinik. Inu kobbong numarong bemij. Derteren suk otoe nga īlengilngi mauren suk bemij, ko derteren suk otoe nga īlai lweni kele mauren suk, bemaaur luwi. Niko Tata suk owrai tevik nga bololi pirpok."

¹⁹ Renge muwrai mirpok ngok, m̄eri Isrel nga marlelep nir norrorrmien ser eru e kele rengen.

²⁰ Nir elep arwera "Demij esisilvi ko epapa nawone! Erpese kami kammurrarronge?"

²¹ Ko nir m̄inij nen nir arwera "Sete m̄er nga demij m̄isisilvi ok-rij erpok, ejki. Demij orongwose puloli metrrorr san puklu luwi kele?"

Meri Isrel nga marlelep nir arungasi Iesu

²² Evi daron ne nanen san se m̄eri Isrel nir, nga marok-rrorrmi lweni Naim On se Atua nga marloli muon luwi bonevis. Nanen ngel artori renge Jerusalem. Ko renge daron nen evi daron ne melas.

23 Iesu otutur spon renge naim san nga mutur re jeli Naim On, nga marveruse Naim Salsal se Solomon.

24 Ko méri Isrel nga marlelep nir arini jin, artur rrale ko arwerai tevi, "Pijpari seveling nga nik kopok-loli kem nabok-tiriv pirpel? Namtirivtiriv ko ejki rres nawon. Poro nga nik kuvi Mesaea, kupwerai momsawose tevi kem vajin!"

25 Ko Iesu owra lweni tevir, "Nuwrai pa tevi kami, ko sete kamosuri te. Ko majingen nga mololir renge nise Tata suk arij se inu.

26 Ko kami sete kamosuri, suri nga sete kamivi sipsip suk, erpe nga mowrai pa tevi kami.

27 Sipsip suk nir arunge drrelak; ko inu nurongwose nir, ko nir arvijurik.

28 Inu nula mauren nga muto tuwi ngok vini tevir, nga nir setemun parmij kele nabong pisan. Ko sete san orongwose ñiteseni twenir renge inu nevrek.

29 Tata suk nga mǐlair tevik, ni eterter asie jinibb ñetpeti nir, ko sete san orongwos ñiteseni twenir renge ni nevren.

30 Ko Tata suk ko inu nomorivi sansan kobbong."

31 Meri Isrel nen nir arla kele nevöt arwera partuve pini ni kele.

32 Ko Iesu owrai tevir, "Nuloli majingen elep nga marres tevi kami nga Tata suk mǐlair tevik nga bololir. Ko renge majingen ngabe nen ko nga kami kamwera kaptuwek rengен?"

33 Ko méri Isrel nir arwera lweni tevi, "Renge majingen nga mǐrres sete namrongwos nabtuwem suri, ko suri kuwer lokloksi Atua ko. Suri nik kuvi bbong jinibb, ko kumtur imare ko kumloli lweni nik lweni kumsorsan tevi Atua!"

34 Ko Iesu owra lweni tevir, "Sete aruli renge Naul On owra 'Kami kamirpe Atua'?

35 Kerr rramrongwos nanu nga

Naul On muli surir, ewretun tetajer ko pa tuwi ngok vini. Ngok niko nir ngel nga Atua mǐila nale sen van jir, Atua everuse nir 'Atua'.

36 Ko inu ma nulep asi nir ngok ko. Ko Tata osusture inu, ko okonik vini iel ngatan. Ko erpese kami kamwera inu nuwer lokloksi Atua suri nga mowra inu nuvi Atua Natun?

37 Poro sete nomok-loli majingen se Tata suk nir, ko erres kobbong, sete kaposuri inu.

38 Ko poro bololir wor, ko pesveni poro sete kaposuri inu suri nale suk, ko kaposuri ma inu suri majingen suk nir, nga pùloli kami kaprongwose. Ko kaplesi wose nga Tata suk elik renge inu, ko inu nulik renge Tata suk."

39 Vesan kele arholi lesi kele nga parrul totoni; ko evel easi renge nevrer, evel lingir.

40 Evel luwi kele van renge devje nuwi seser ne Jortan e, renge lat nga Jon Baptaeas mipaptaes womue ni rengen, ko elik ie.

41 Jinibb elep arini jin, ko arwera "Ewretun, Jon Baptaeas sete ololi nelesien te ejki, ko nanu jile nga ma Jon Baptaeas musþe surir renge m̄erel arweretun."

42 Ko jinibb elep leng leng arosuri ni renge ie.

11

Mijen se Lasros

1 Meri Betani san, nisen Lasros, emsi. Betani evi ngaim se Merri ko tuwan Marta.

² Merri ngel evi vin nga vitunen ko mia-jivi senta nga mapun mîrres renge bela Iesu ko mia-tewasi jomro batun e. Vinel ko tuwan Lasros mimsi nen.

³ Ngok nesen niaken ngel ko nuru orla nale ngel van ji Iesu, "Numal, selem nga kumrreni milep emsi."

⁴ Daron nga Iesu murnge e ko owra "Mesien se Lasros ngok sete evi ne mijen, ko evi ma nosròvien se Atua, nga puloli parsurövi inu Atua natun mawos rengen."

⁵ Iesu emrreni lenglenge Marta ko tasin Merri ko Lasros.

⁶ Ko daron nga murnge nga Lasros mimsi, ko elik malum lat nen nga mîlik nen e nabong eru kele wor orasi.

⁷ Vitunen renge ngel ko owrai tevi jinibb sen nir "Kerr pulwi kele van renge Jutia e."

⁸ Ko jinibb sen arwerai tevi, "Ai, jinibb nevisvisenien, seveling nga kobbong mîri Isrel nir nga marlik Jutia arwera partuwem, ko erpese kuwra kupan kele ie ko?"

⁹ Iesu owra "Erpese, sete mete nial esngavöl drromon eru renge nabong san? Ko poro jinibb pisan pivel renge nata mîrin, sete orongwos pîjilaklak, suri elesi moron ne iel ngatan."

¹⁰ Ko poro pivel renge nemalik, ko ngok pîjilaklak ko, suri moron ejki ji ni."

¹¹ Iesu owra nanu ngel nir, mian ko vitunen owra "Sele kerr Lasros ematur, ko inu bean bowni tweni pimra renge meturen sen."

¹² Ngok jinibb sen nir arwerai tevi, "Numal, poro pimatur ko pîrres luwi kobbong."

¹³ Nga mîrij mirpok, ko Iesu ospê mijen se Lasros; ko nir arorrmi rreknga owra emitmatur rres kobbong, omosi.

¹⁴ Ko Iesu owra mom sawos vajine limjer tevir, "Lasros emij pa.

¹⁵ Ko inu nuir nga sete mîlik tevi ni ie, suri kaplesi vajin nanu nga pîrres san renge kami, nga puloli kami kaposuri. Kerr pian lat nga marlingi e."

¹⁶ Ko Tomas nga marveruse mîtelew owrai tevi jinibb se Iesu nga ngok nen e nir, "Pesveni, kerr kele rrapvijuri ma, rrapan rrapmij rrapvesane ko pa tevi."

Iesu evi batu meraien ko batu mauren

¹⁷ Daron nga Iesu mian vajin, ko elesi nga artevni Lasros nabong ivij pa arasi osuw.

¹⁸ Betani oto mori bbong Jerusalem spon, erpe pirpe kilometra itul bbong spon,

¹⁹ ko niko mîri Isrel elep arini ji Marta ko Merri nga parla nale molmol tevi nuru suri renge mijen se tuwa nuru.

²⁰ Daron nga Marta murnge nga marwera nga Iesu mivini, ko evel ore renge sel. Ko Merri elik jer renge naim.

²¹ Marta owrai tevi Iesu, "Numal, poro ma kuplik bbong iel, ko tuwa komru sete mia-mij welili, pijki ko.

²² Ko nurongwos mae lelingen ngel, poro kupngoni isev tama san tevi Atua, ko Atua pîlai ko wor tevi nik."

²³ Ko Iesu owrai tevi, "Tuwam pimaur luwi kele kobbong."

²⁴ Ko Marta owrai tevi, "Nurongwose nga pia-maur luwi kele renge nabong nga vitunen nga Atua puloli jinibb nir parmaur luwi."

²⁵ Ko Iesu owrai tevi nesevin, "Inu nuvi batun ne mauren. Mer nga muosuri inu, poro pimij, ko pia-maur luwi kele ko wor.

²⁶ Ko isi nga mamaur ko muosuri inu, sete orongwos pimij rrangrag pijpari tuwi ngok vini. Kuosuri renge iok?"

²⁷ Nesevin owra lweni tevi, "O-o, Numal, nuosuri nga nik kuvi Mesaea, Atua natun mawos, ni nga propet nga tuwi nir arok-wera pia-vini renge iel ngatan."

Iesu eting

²⁸ Daron nga vinnen muwrai jile mirpel ngel, ko evel evan everus silveni bbong tasin Merri, ko owrai tevi, "Jinibb nevisvisenien le ngel osusi nik."

²⁹ Daron nga Merri murnge, ko emra ngavilvil evan ji Iesu.

³⁰ Iesu setewor evini renge ngaim, ejki wor. Elik malum renge lat nga Marta mian jin ren.

³¹ Meri Isrel nir nga marla nale molmol tevi Merri renge naim marlesi nga Merri mimra kasi mivel, ko arvijuri suri. Arrrormi rreknga nesevin pian renge dubb, pīting ie.

³² Merri evini renge lat nen nga Iesu mīlik e. Ko elesi ko ejipa van ngatan osusweni non renge ūela Iesu, ko owrai tevi, "Wurru, Numal, poro kuplik iel, ko tuwak sete mia-mij ko te ejki."

³³ Daron nga Iesu mīlesi nesevin mīting, ko mīri Isrel nir nga marpitezvi nesevin marting, ko engavsi, ornge lenglenga esij renge nolon, erpe pīap nawone.

³⁴ Ko osusi tevir, "Niben i lat nga kamtevni e?" Ko arwerai tevi, "Kupini ta numal, kuplesi."

³⁵ Iesu eting.

³⁶ Meri Isrel arwera "Ai, emrreni lenglenga ma morok."

³⁷ Ko nir sopon nen arwera "Ai, mīrel ololi metrrorr meter markulu bonevis. Erpese sete orongwos puloli morok kele sete pimij?"

Lasros emaur luwi

³⁸ Vesan kele Iesu engavsi, ornge lengleng esij. Ko evan renge dubb. Evi bereng, ko aritini nevōt nga milep oto ore metali nen.

³⁹ Iesu owra "Kāpitini tweni nevōt." Ko Marta, joji mīr nga mimij nen, owra lweni tevi "O, ejki, Numal, lelingen ngel opo le pa, suri bongin ivij le pa osuw!"

⁴⁰ Ko Iesu owrai tevi nesevin, "Sete nuwrai tevim nga poro kuposuri ko kupa-lesi nosrovien se Atua?"

⁴¹ Ko nir aritini tweni nevōt nen. Ko Iesu eleng raji meten oklu imare, ko owra "Tata, nuwra erres tevi nik nga komok-rūnge inu.

⁴² Nurongwose nga nik kurnge inu tetajer, ko nuwra nanu ngel suri lartul nga martur ngel nir, nga puloli parosuri inu nga nik kumkonî inu."

⁴³ Muwrai jile mirpel, ko everus temijpal van mare, owra "Lasros, kūpivare!"

⁴⁴ Ko mīernen nga mimij pa eivare vini. Ko nevren nuru ko ūelan nuru, kalek ne mijen nga marnuše e arto malum rer; ko sunsun nga markai renge non arto malum rengen. Ko Iesu owra "Kaptelasi twenir ren."

Jinibb nga marlelep renge mīri Isrel arlolí nale ne nga parevji Iesu

⁴⁵ Meri Isrel elep nga marini marlesi Merri arlesi sev nga Iesu muloli, ko arosuri ni.

⁴⁶ Ko nir sopon nen nir arluwi ko aran ji Parasi nir ko arsupe suri nanu nga Iesu mulolir tevir.

47 Ko Parasi nir ko batu jinibb ne sulsulen nir arkorti tevi gortien nga milep se m̄eri Isrel nir ko arwera "Kerr puloli pirpese? Merel ololi nelesien nga marlelep nir.

48 Poro rrapplinglingi puloli sel ngok, ko jinibb jijle nir tarosuri ni; ko m̄eri Rom nir nga marrul totoni kerr tarlesi tisij ko tartingtinge Naim On se kerr, ko tarlokloksi jinibb se kerr jijle nir."

49 San renge nir nisen Kaeapas; ni evi batu jinibb ne sulsulen nir renge sia nen. Owra "Kami sete kamrongwos rragrrage nanu san.

50 Sete kamrongwose nga evi nanu nga m̄irres nga jinibb pisansan pimij suri delung, pia-la wani jinibb jijle nir nga moro parmij?"

51 Errlenge sev nga muwrai ngok, ko erij wor nale se Atua, suri evi batu jinibb ne sulsulen ko renge sia nen: ni owra tweni nga Iesu pimij suri m̄eri Isrel nir.

52 Ko sete nir kis kobbong, ko pia-la lweni kele wor jinibb jijle se Atua nga marivel sarrsarr nir.

53 Renge nabong nen m̄eri Isrel nga martori derteren renge nir arloli nale nga parevji pini Iesu rengen.

54 Ololi Iesu setemun evel limjer renge Jutia, evel lingi ie ko evan renge ngaim nga welili e san nga nisen Eprem, morie lolo merwer. Ko elik tevi jinibb sen nir ie.

Otomori daron ne nanen ne asien

55 Nanen ne asien se m̄eri Isrel nir oto mori. Ko jinibb elep arivel aran renge Jerusalem, arwera partaur parwokwok jile tera daron ne nanen ne asien.

56 Ko daron nga marini renge Jerusalem, ko arkulkulu pej Iesu ko arwerwera lululwenir e, "Kamrrorrmi erpese? Pivini ko renge nanen ne asien, rreknga sete orongwos pivini?"

57 Batu jinibb ne sulsulen nir ko Parasi nir arwerai pa tevi jinibb nir arwera poro san p̄ilesi Iesu lat nga m̄ilik e, ko puwrai tevir parongwose, ko paran parevei.

12

Iesu everus renge Betani

1 Nanen ne asien nabong ouwon ojpon malum, ko Iesu olwi kele vini renge Betani e renge lat nga Lasros, nga ni muloli mimaur luwi kele renge mijen, lat nga m̄ilik e.

2 Renge ie artabbu nurre Iesu. Marta etabbu, ko Lasros evi san renge nir nga maraan tevi Iesu.

3 Mian ko Merri ela botel nga milep san ne senta nga mapun m̄irres ūlak nga nowlin milep temijpal nga marloli e nart, ko ejvi p̄etpeti renge bēla Iesu nuru, ko etwas e jomro batun. Ko loloim owun saute mapu senta nen.

4 Jutas ne Iskariot, nga mian ko vitunen pia-tekai kerasi Iesu, owra

5 "Erpese kumlokloksi senta nga mapun m̄irres ngok? Poro kupwulwule ko nevöt nen pivi pungut pivotul (300) kis ko, ko orongwos rraplai tevi bēres nir."

6 Owrai erpel sete suri orrorrmi bēres ko nir, ko suri evi jinibb ne venao. Ko ni ok solo narr ser, ko ok-sesaroe nevöt nga muto renge nolon.

7 Ko Iesu owrai tevi "Kupplinglingi nesevin pisan, kupplinglingi puloli metmete tera nga partevnik.

⁸ Beres ngok nir parlik tetajer ko pa tevi kami, ko inu ma sete numa-lik tetajer tevi kami.”

Jinibb nga marlelep renge m̄eri Isrel nir arloli nale nga parevji pini Lasros

⁹ Delung jinibb nga milep ne m̄eri Isrel nir arunge nga Iesu elik renge Betani, ko artutur van, sete suri kis Iesu, ko suri kele wor Lasros nga Iesu muloli mimaaur luwi renge mijen.

¹⁰ Ko niko batu jinibb ne sulsulen nir arloli nale ne Lasros nga parevji pini kele.

¹¹ Suri nga m̄eri Isrel elep arlesi nga Iesu muloli Lasros mimaaur luwi, ko arlingi kurtweni m̄erwomu ser nir, ko arosuri Iesu vajin.

Iesu evan renge Jerusalem ko jinibb arsurövi ni

¹² Renge nabong m̄inij nen vajin meling jinibb nga milep nga marini renge nanen ne asien arunge nga Iesu mivel vini pivini renge Jerusalem.

¹³ Ko arvasi rengsi nini nir ko arivel aran artur ore, ko arkail arwera “Rrapsurövi Atua! Atua p̄irij p̄irres suri ni nga mivini renge nise Iova, Numal se m̄eri Isrel nir!”

¹⁴ Ko Iesu elesi natu dongki san ko esakel ren, erpe nga maruli renge Naul On:

¹⁵ ‘Kami jinibb ne Saeon nir, sete kapmetutu. Kaplesi Numal se kami evini, esakel renge natu dongki.’

¹⁶ Jinibb sen nir sete arongwos wowomue nanu ngel nir; mian ko vitun vajin daron nga Iesu mutur imare luwi renge mijen mian renge melrin m̄ila nosrövien sen, ko ngok ara-rrorrmi sweri vajine nga aruli nanu ngel nir suri ni renge Naul On, nga jinibb nir parloli nanu ngel nir tevi ni.

¹⁷ Lartul nga marpitevi ni renge daron nga miverus ko muloli Lasros mutur imare luwi renge mijen renge dubb arij suri nanu nga Iesu muloli miplari nen.

¹⁸ Nanu ngok ko muloli delung elep kele wor aran jin rengen, suri nga marunge nelesien nen nga muloli.

¹⁹ Ko Parasi nir arwerwerai lululwени tevir, “Kaplesi, setemun rram-rongwos rräploli mun nanu pisan, suri jinibb jiile arvijuri pa ni.”

Meri Gris sopor arpej Iesu

²⁰ Jinibb nga maran renge nanen ne asien renge Jerusalem, renge livö rer, m̄eri Gris sopor aran kele nga parlot.

²¹ Lartul nen arini ji Pilip, m̄eri Betsaeta ne Galili, ko arwerai tevi “E m̄erel, nammerreni nablesi Iesu.”

²² Pilip ean owrai tevi Antru, ko Antru nuru vajin Pilip oran orwerai tevi Iesu.

²³ Ko Iesu owra lweni tevir, “Lelingen ngel mete nial nen mawos evini nga parsurövi inu Jinibb Mawos.

²⁴ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, Poro wene nai sete pukur pivitan ngatan renge dan, ko ngok esansan bbölböb malum. Ko poro pukur ko wor, pivitan ngatan renge dan, pietiv ko pimaaur kele, ko ngok ko pia-la weneni pilep ko vajin.

²⁵ Mer nga mimrreni mauren sen iel ngatan putor jabble; ko m̄er nga ma sete mimrreni mauren sen iel ngatan, pia-tori tajere van renge mauren nga muto tuwi ngok vini.

26 Poro jinibb san pimrreni ūimajing suk, ko pivijuri surik ko wor. Ngabe nga ūelik e, jinibb suk kele ūilik tevik ie. Ko poro nga jinibb san ūimajing suk, Tata suk pia-susi van mare.”

Iesu owra suri mijen sen

27 Iesu owra “Lelingen ngel nolok ornge esij temijpal, ko bowra pirpese? Bowra, ‘Tata, kupla twenik renge mijen ngel?’ Ejki, sete nurongwos bowra pirpok, suri nanu mawos ngel ko mevini tweni renge iel ngatan.

28 Ko bowra ma ‘Tata, kuploli isev tama san nga pususi nik nisem van mare.’ ” Ko drrelan san evel renge melrin vini owra “Nususi pa evan mare osuw, ko bosusi kele wor pian mare pivesan.”

29 Delung nga martur ie marunge ko arwera “Belver ko san”, ko nir sopor nen arwera “Ejki, anglo ko san erij tevi.”

30 Ko Iesu owra lweni tevi delung nga martur ie, “Drrelan ngel sete evini suri inu, ko evini suri kami kaprunge.

31 Lelingen ngel evi daron nga Atua puwra suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, ko pusor tweni demij, numal ne iel ngatan.

32 Ko inu daron nga parsusik imare ko bervei jinibb jijle parini jik.”

33 Owra nale ngel, eviseni sev mijen nga ni pimij rengen.

34 Delung arwera lweni tevi, “Kem namrunge renge nale nesesreien, owra Mesaea ūilik tuwi ngok vini. Ko nik kuwra erpese ko nga kumwerai mirpok ngok, ‘Parsusi wor jinibb mawos ko mare?’ Ko isi ko jinibb mawos ngok?”

35 Ko Iesu owrai tevir, “Moron ngel piptevi kami beblen kele ma, ko sete mia-periv te. Daron nga moron ngel mimor e, ko kapiel ko wor rengen, nemalik tia-malik tevtvni kami. Suri ni nga mivel renge nemalik errleng lat nga pian e.

36 Daron nga moron miptevi kami, ko ngok kaposuri moron, nga puloli kami kapivi jinibb ne moron.” Iesu owra jile nanu ngel nir ko evel teptepe nir, sete parlesi.

37 Ewretun ni ololi nelesien elep temijpal renge nor arlesi, ko sete arosuri ni te, ejki.

38 Osorsan tevi nale nga prope Aesea muwrai tuwi, owra ‘Numal, isi osuri nanu nga namwerair, isi elesi wose derteren som nga kumviseni?’

39 Erpe nga ngok ko, sete arongwos parosuri. Suri Aesea owrai kele vesan, owra

40 ‘Lartul ngok nir batur eterter erpe nevöt. Ko niko Atua ololi meter arrorr, ko ololi nolor arterter. Suri arwera “Ai, rratlesi renge mete kerr! Rratrongwose renge norrorrmien se kerr! Rratreni lweni kerr vini jin vajin ko ni tuloli kerr rrata-maur luwi!” ’

41 Aesea owrai nanu ngel nir, suri elesi nosrōvien se Iesu, ko niko muspē suri ni.

42 Ko ewretun, m̄eri Isrel elep arosuri Iesu, ko nir elep nga marlelep rer arosuri kele. Ko suri armetutu Parasi nir, ko sete arwerai tweni ni te ejki. Surī armetutu tarwirr twenir renge naim gortien ser.

43 Suri armerreni nga jinibb parsurövir easi renge nga Atua pulsövir.

Iesu evi mauren ne iel ngatan

44 Iesu ekail ko owra tweni “Mer nga muosuri inu, sete osuri inu kis ko, ko osuri m̄er nga mukonik kele.

45 Jinibb si nga n̄ilesi inu, ngok elesi pa m̄er nga mukoni inu ko osuw.

46 Inu nuvi moron ne iel ngatan. M̄er nga muosuri inu sete orongwos p̄ilik renge nemalik.

47 Poro jinibb pisan purnge nale suk, ko sete puosuri te, inu sete numawera suri lat nga puto suri re m̄ernen. Suri sete nuvini tweni bololi pirpok iel ngatan, nuvini tweni nga b̄ela mauren tevi jinibb nir.

48 Isi nga mungasi inu, ko sete muosuri nale suk nga mowrai, san nga pia-wera suri lat nga puto suri re m̄ernen otoe.

"Nale suk nga mowrai niko pia-wera suri lat nga puto suri re m̄ernen renge nabong nga vitunen.

49 Inu sete nuwra nawon nanu san. Tata suk nga mukonik ko wor owrai tevik nale nesesreien sev nga inu bea-werair ko bos̄pe surir.

50 Ko nurongwose nale nesesreien sen evi mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko niko nale suk nga mowrair, nuwrai osorsan tevi nga Tata suk muwrai tevi inu."

13

Iesu errawe b̄ela jinibb sen nir

1 Evi nabong nga muwomu nen, mian ko meyinen vajin pivi nabong ne nanen ne asien. Ko Iesu orongwose nga mete nial sen evini nga pivel lingi iel ngatan, pulwi van ji Tata sen e. Ni tetajer emrreni jinibb nga marivi sen renge iel ngatan, ko emrrenir ejpari bongsin jer.

2 Iesu eptevi jinibb sen nir renge nanen. Ko Demij elngi womu pae renge nolo Jutas, Saemon ne Iskariot natun, nga ni p̄itkai kerasi Iesu.

3 Iesu orongwose nga Tata ela nanu p̄etpeti nir elngir renge nevren, ko ni orongwose nga ni evel ji Atua vini, ko pulwi kele ko wor van ji Atua e.

4 Ko ni emra renge nanen, ko ori tweni sunsun sen ejingteni oto, ko ela tawol, etatuwe renge b̄in.

5 Ko ela nuwi ejvi van renge narov, ko etipatun errawe b̄ela jinibb sen nir, ko ela tawol nga mitatuwe ko etwasir e.

6 Mian ko evini vajin ji Saemon Pita. Ko Pita owrai tevi "Numal, sete omomsawos nga nik kuprrawe inu b̄elak!"

7 Iesu owra lweni tevi, "Sev nga mololi sete kuma-rongwose lelingen ngel, vitunen ko wor ko kupa-rongwose."

8 Pita owra lweni tevi "Ejki rres nawon! Sete kuma-rrawe b̄elak nabong san." Iesu owrai tevi "Poro sete b̄errawe b̄elam, ko nik sete kuma-ivi jinibb suk."

9 Ko Saemon Pita otur imare owrai tevi, "O, Numal, poro pirpok ko sete b̄elak kis nuru, ko nevrek nuru ko batuk kele!"

10 Iesu owrai tevi "Ejki, m̄er nga m̄ilalos jile lelingen ngel sete orongwos pulwi p̄ilalos luwi kele, b̄elan kis kobbong nuru; ko ni owokwok p̄etpeti ko pa. Kami kamwokwok; ko sete kami jile kamwokwok."

11 Suri orongwos womue pa nga isi pia-tekai kerasi ni, ko niko muloli naga mutuw nale ngok, "sete kami jijle kamwokwok".

12 Vitunen renge m̄irrawe jile b̄elar, ko ela lweni sunsun sen ko ori lweni, musuw ko esakel luwi renge milngen. Ko owrai tevir, "Kamrongwose sev naga mololi tevi kami?"

13 Kami kamveruse inu Jinibb Nevisvisenien ko Numal. Kami kamwerai momsaawose inu ko,

14 inu nuvi Numal ko jinibb nevisvisenien se kami. Ko ngok, kami kele kaploli nolo kami pian ngatan, ko kaploli pirpok, kaprrarrawe bela kami lulweni nir.

15 Inu nuloli rrongrongyi tevi kami ko lat nga kaploli suri e. Niko, kami kaploli pirpe nga mololi tevi kami ngok ko.

16 Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, jinibb ne majingen sete ean mare lingi numal sen, ko erpok kele jinibb nga markoni sete ean mare lingi ni nga mukoni.

17 Poro kaprongwose nanu ngel, ko neiren renge kami poro kaploli.

18 "Sete nuwra kami jijle ngok ko. Nurongwose nir nga motobbtobbuer. Ko Naul On pivini piplari weretunen ko wor, nga muwra 'Mer nga murro nanen nurruk p̄iriensi ko p̄itre kele inu.'

19 Nuwra wowomue le ngel tevi kami, vitunen ko pia-pelari; ko poro pia-pelari, ko kami kapa-osuri vajin nga inu nuvi m̄ernen.

20 Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, isi nga m̄itkai nir san renge nir nga mokoni ngel van re naim sen, ngok etka kele pa inu ko. Ko isi nga m̄itkai inu, ngok etkai kele pa ni nga mukoni inu ko."

Iesu os̄pe suri mijen sen

21 Daron nga Iesu muwra nanu ngel e ko ornge lenglenge esij ko owrai tevir, "Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, san renge kami pia-tekai kerasi inu."

22 Jinibb sen nir armetmetenir e, arrelenge owra nir si nen ko.

23 San renge jinibb sen, ni nga Iesu mimrreni, elik mori bbong Iesu, elik lili.

24 Ko Saemon Pita olongwis bbong tevi, owra "Kupsusi ta tevi ni, isi ko muwrai ngok."

25 Ngok m̄ernen oruj mori van jin ko osusi tevi, owra "Numal, isi ko m̄ernen?"

26 Ko Iesu owrai tevi, "Mer nga bea-rrurrngoni niv ko bea-lai tevi. Ni ko evi m̄ernen." Ko ela bebje niv ko orrurrgoni renge sup ko elai vajin tevi Jutas, Saemon ne Iskariot natun.

27 Daron nga Jutas moka-la niv e, ko Demij kele esilvi vajin. Ko Iesu owrai tevi "Sev nga kumwera koploli ngok, koploli pingavil."

28 Nir nga marlik renge nanen, nir san sete orongwose rrangrag suri sev nga Iesu muwrai mirpel tevi.

29 Arrrorrmi rreknga suri nga Jutas moksa narr ne nevöt, ko nikko Iesu muwrai tevi pian puwli sev nga marmerreni renge nanen, rreknga pian pila nevöt tevi b̄erens.

30 Ko Jutas ela jile niv ko esil ivare evel. Natopong ko pa osuw.

31 Jutas ean pa vare ko osuw, ko Iesu owra "Lelingen ngel evi daron nga parsurövi inu Jinibb Mawos, ko renge inu bosrövi Atua.

32 Poro nosrövien se Atua piplari renge inu, ko Atua kele puloli nosrövien se inu kele piplari luwi kele ji inu, ko puloli pirpok pivesane.

33 Nanwarreng suk nir, sete numa-lik tevi kami mia-periv mun. Sete pipriv mun mian ko kapa-pej inu; ko erpe mowrai pa tevi m̄erwomu se kerr m̄eri Isrel nir, ko lelingen ngel nuwrai le vajin tevi kami: Lat nga bean e kami sete kamrongwos kapini rengen.

³⁴ Lelingen ngel ſela nale nesesreien nga mimerr tevi kami, ngel: Kami kapmerrmerreni kami. Pirpe nga inu memrreni kami, kami kele kaploli pirpok, kapmerrmerreni kami.

³⁵ Poro kami kapmerrmerreni kami, ko ngok jinibb jijle parongwose ko nga kami kamivi jinibb suk nir."

³⁶ Saemon Pita osusi tevi ni, "Kupan ngabe ko Numal?"

Iesu owra lweni tevi ni, "Lat nga bean e, lelingen ngel setete kurongwose kupvijurik rengen; ko kupa-vijurik vitunen vajin."

³⁷ Pita owrai tevi, "Numal, suri sev setete nurongwos bevijurim lelingen ngel? Numarong lweni inu nga bemij surim."

³⁸ Iesu owra lweni tevi, owra "Ia, nik kuwretun ko wor, nik kumarong nga kupmj surik? Inu bowra weretunen vajin tevim. Nato setewor pukokrout ko wor ko nik kupvilvil orek pivatul, kupwera sete kurongwose inu."

14

Iesu evi sel nga pian ji Tata

¹ Ko Iesu owrai tevir, "Sete kaploli nolo kami parkarkar; kaposuri Atua ko inu kele.

² Renge naim se Tata, loloim nen nga markel ototi rengen owun saut. Poro sete pirpok, sete numa-werai le ngel tevi kami: Bean bololi lilane lat nga kami.

³ Bean bololi lilane jile pusuw, ko bolwi kele vini ſetkai kami, kaplik tevik renge lat nga m̄elik e.

⁴ Ko kami kamrongwose sel nen nga bean e."

⁵ Tomas owrai tevi "Numal, sete namrongwose te lat nga kupan e, kem nabrongwose sel nen pirpese?"

⁶ Ko Iesu owrai lweni tevi, "Inu nuvi batu sel, ko nuvi batu weretunen, ko nuvi batu mauren. Sete san orongwos p̄iasi nawon van ji Tata ejki, pikali wor ji inu e ko.

⁷ Poro kaprongwose inu, ko kaprongwose kele Tata suk. Kamlesi pa ni osuw, ko lelingenok kamrongwose ni."

⁸ Pilip owrai tevi owra "Numal, kupviseni ta Tata som tevi kem, nga puloli kem nabrongwos alje vajin."

⁹ Iesu owrai tevi, "E, nuptevi kami bonevis le wor, ko ejki malum wor, kurrleng malume inu Pilip? Mer nga m̄ilesi inu, ngok elezi pa Tata suk ko, ko suri sev nga kumwera "Kupviseni ta Tata som tevi kem"?

¹⁰ Sete kuosuri nga inu renge Tata suk ko Tata suk renge inu? Nale nga mowrair tevi kami, sete nuwrair renge derteren suk. Tata suk ko wor nga m̄ilik renge inu ololi majingen sen nir.

¹¹ Kaposuri inu nga inu renge Tata suk ko Tata suk renge inu. Ko poro kaplesi p̄iterter nga kaposuri iok, ko kaprrorrmi majingen nga mololir, ko kapa-osuri ko vajin.

¹² Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̄er nga muosuri inu pia-loli majingen nga mololir, ko pia-loli nga wor marlelep nen jerjer, suri inu bolwi van ji Tata suk e.

¹³ Poro kapngoni isev san renge inu nisek, ko bea-loli ko, nga puloli nosr̄ovien se Tata suk pia-viseni rrurrgi renge Natun.

¹⁴ Nanu jijle ngok nir, poro kapngoni renge inu nisek, ko ngok bea-lolir ko."

15 "Poro kapmerreni inu, ko kaptori lilane nale nesesreien suk nir.

16 Ko inu bea-ngoni tevi Tata nga ni pia-koni Nemín On vajin vini nga pok-wilwil se kami, ko pia-tekai kami tuwi ngok vini.

17 Ni evi Nemín ne weretunen, ko sete jinibb ne iel ngatan arongwos parlai ni, suri sete arlesi ko sete arlesi wos kele e. Ko kami ma kamrongwose ni, suri elik livö renge kami, ko pilik renge kami tetajer.

18 Setete ūelinglingi kami kapsan te ejki, bolwi kele vini ji kami.

19 Sete ngasu te, ko jinibb ne iel ngatan ngel nir setemun parlesik. Ko kami ma kaplesik; ko suri numaur, ko kami kele kapa-maur.

20 Renge nabong nen, kami kaprongwose nga inu renge Tata, ko kami renge inu, ko inu kele renge kami.

21 "Mer nga mutori lilane nale nesesreien suk nir ko muosurir, ni evi mér nga mimrreni inu. Ko mér nga mimrreni inu, Tata suk pimrreni ni; ko inu kele bemrreni ni, ko inu bea-viseni inu tevi ni."

22 Jutas (sete Jutas ne Iskariot) owrai tevi ni, "Numal, kuplopi pirpese nga kupviseni nik Iweni tevi kem, ko sete tevi jinibb ne iel ngatan jijle nir?"

23 Iesu owra Iweni tevi, "Poro nga jinibb san pimrreni inu, ko ngok ni pia-tori lilane nale suk. Ko Tata suk pia-merreni ni, ko noborini jin, ko noborloli liken se komru tevi ni.

24 Mer nga sete mimrreni inu sete otori totoni nale nesesreien suk nir. Nale nga kamrunge ngok nir sete arivi suk, arivi se Tata suk nga mukoni inu.

25 Daron ngal nga mélík tevi kami malum e, ko nuwra nanu ngel nir tevi kami.

26 Nemín nga pok-wilwil se kami, Nemín On nga Tata pia-koni renge inu nisek, pia-visviseni kami e nanu jijle, puloli kami kaprrorrmi sweri Iweni nanu nga mowrair pa tevi kami.

27 "Demat nga milep le mélai tevi kami, evi inu demat suk. Sete demat suk osorsan tevi demat ne iel ngatan. Sete kaprong karkare te, puloli nolo kami písij, pijki, ko sete kapmetutu te.

28 Kamrunge nuwrai tevi kami le ngel, 'Inu bolwi le pa, ko bevini kele bbong ji kami ko.' Poro kapmerrenik ko kařír kobbong, suri nga bean ji Tata. Suri ni elep asi wore inu.

29 Inu nuwrai wowomue nanu ngel le nir tevi kami, mian ko vitunen para-pelari. Ko daron nga para-pelari e, ko kami kapa-osuri vajin.

30 "Sete numa-rij periv tevi kami. Suri Demij, numal ne iel ngatan, otomori pivini. Derteren sen ejki rres nawone renge inu.

31 Ko inu nuloli surie erpe wor Tata ko muwrai tevik, puloli nga jinibb ne iel ngatan parongwose nga inu numrreni Tata. Kapmera, kerr pivel vajin."

15

Iesu evi batu grep weretunen

1 "Inu nuvi batu grep weretunen, ko Tata suk evi mér nga mimetmete.

2 Ko seken jijle nir nga renge inu nga sete marwen nen nir, oktevei tutwenir arjikie. Ko okvasi vaseni seken nga marwen nen nir, ko ngok puloli sete parmelmengir, ko parejal sisamis ma pírres, ko parwen leng leng.

3 Ko ololi vaseni kami kamwokwok ko pa osuw renge nale nga mowrair tevi kami ngel nir.

4 Ko kami kaplik renge inu, ko inu ūelik renge kami. Erpe seken sete orongwose pisan piwen, orongwos bbonge piwen ko renge nga poro ūijipjipti malum renge durun. Ko ngok erpok ko renge kami, seke kamrongwos kapwen poro sete kaplik renge inu.

5 "Inu nuvi batun, ko kami kamivi seken nir. Si nga ūilik renge inu, ko inu renge ni, pia-wen temijpal kele wor. Suri sete kamrongwos kaploli rrage nanu pisan poro nga inu bejkie kami.

6 Poro nga jinibb pisan sete ūilik renge inu, parwirr tweni ko wor erpe seken, ko pukurkur. Ko arser kortoni seken ngok nir ko arwirr tweni nir van renge nabb, ko arin.

7 Ko poro nga kaplik renge inu, ko nale suk puto renge kami, ko ngok ko poro nga kapngoni sev nga kammerrenir, ko kaplair ko.

8 Ko jinibb pilep parsurövi Atua Tata suk, suri kapla temijpale wen. Ko renge sel ngel ko, kami kapivi jinibb suk nir.

9 Erpe Tata suk emrreni temijpale inu, ko inu numrreni kami; niko kami kaplik renge inu merrenien suk malum.

10 Poro nga kami kaptor lilane nale nesesreien suk nir, ko niko kaplik renge merrenien suk, pirpe nga inu motori lilane nale nesesreien se Tata suk nir, ko ūilik renge merrenien sen.

11 "Inu nuwrai nanu ngel nir tevi kami nga puloli neiren suk puto renge kami. Ko ngok puloli kami neiren se kami puwun saut.

12 Ngel evi nale nesesreien suk: Kami kapmerrmerreni lululweni kami, pirpe nga inu memrreni kami.

13 Merrenien nga milep temijpal nga jinibb puloli tevi selen nir, evi nga pilngilngi mauren sen, pimij ūisrer.

14 Kami kamivi selek, poro nga kaploli sev nir nga mowrair tevi kami.

15 Inu setemun beveruse kami 'jinibb ne majingen'. Suri jinibb ne majingen sete orongwose sev ko nga numal sen muloli. Inu beverus vajine kami 'selek nir'. Suri nuwra nanu jijle nir nga mornger ji Tata tevi kami.

16 Kami sete kamtobbtobbue inu, inu ko ma nutobbtobbue kami. Ko nulngi kami nga kapan kapla weneng pilep, weneng nen nga puto tuwi ngok vini. Ko ngok niko, isev nga poro kapngoni renge inu nisek van ji Tata suk, ni pia-lai ko tevi kami.

17 Ngel le evi nanu nga bowrai tevi kami: Kami kapmerrmerreni lululweni kami.

Jinibb ne iel ngatan arungasi jinibb se Iesu nir

18 "Poro nga jinibb ne iel ngatan nir parungasi kami, ko kami kaprongwose nga arungasi womue inu ko pa, vitunen ko mara-ungasi kami vajin.

19 Poro kami kapivi se iel ngatan, ko jinibb ne iel ngatan parmerreni kami ko, suri kamivi sen. Ko ejki, inu nutobbtobbue kami renge iel ngatan. Kami sete kamivi sen. Suri iok ko niko mungasi kami suri.

20 Kaprrorrmi nale nga inu mowrai pa tevi kami: Sete jinibb ne majingen elep asie numal sen. Poro parloli ūisij tevi inu, ko parloli ūisij kele kobbong tevi kami; ko poro partori nale suk nga mowrair, ko partori kele bbong nale se kami ko nir.

21 Ko parloli nanu ngel ko nir tevi kami suri kami kamivi jinibb suk nir, suri nir sete arongwose ūer nga mukoni inu vini.

22 Poro nga inu sete bevinci ko bowra nanu tevir, ko niko sete arongwose paron ko renge nololien ser. Ko lelingen ngel sete arongwose parkerkerise parwera nawone nanu san suri nololien ser, suri ūejiljilwer pa tevir, ko arongwos pae osuw.

23 Mer nga mungasi inu, ngok ongasi Tata suk kele ko.

24 Ko poro nga sete bololi majingen nga jinibb san setewor muloli ko renge livō renge nir, ko ngok ko sete arongwose paron ko renge nololien ser suri. Ko ejki, arlesi pa nanu nga mololir, ko arungasi wor komru korti, inu ko Tata suk.

25 Ngel evi nga puloli nale nga maruli renge nesesreien ser piplari, nga muwra 'Arungasi' nawon bbonge inu, inu sete nuloli rrugrag nanu nga mīsij san.'

26 "Nemīn nga mokla ser pivini, Nemīn ne weretunen, nga pia-ivel ji Tata vini. Inu bea-koni ji Tata pia-vini ji kami, ko ni pia-rij se inu."

27 Ko kami kele kapa-rij se inu, suri nga kami kamlik tevik renge nga mētipatune mēmajing wowomu jer, mijpari lelingen ngel.

16

1 "Nuwra nanu ngel nir nga puloli kami sete kapvitan te, pijki.

2 Jinibb nir parwirr tweni kami renge naim gortien ser. Ko daron nen pia-vini nga jinibb parevji pini kami, ko jinibb nga marevji pini kami nir, parrrorrmi arlolli majingen se Atua ko.

3 Parloli nanu ngel nir tevi kami suri nga sete arongwose komru korti, Tata ko inu.

4 Nuwra wowomu pae nanu ngel le nir tevi kami ngel. Poro nga daron nen pia-vini vajin nga para-loli nanu nga ngel nir tevi kami, ko ngok, kami kaprrorrmi sweri nga nuwrai pa tevi kami osuw."

Majingen se Nemīn On

"Sete nuwra wowomue nanu ngel nir tevi kami renge bonevis pa, suri inu mēlik tevi kami.

5 Ko lelingen ngel, bevel le pa, bolwi van ji ni nga mukoni inu e. Ko kami san sete osusi tevik "Kupan ngabe ko?"

6 Ko mowrai tevi kami nga bevel lingi kami, ko nolo kami arrum suri.

7 Ko nuwra weretunen ko tevi kami, ngok pia-ivi nanu nga mīrres renge kami; suri poro sete bevel, ko Nemīn nga mok-la ser sete orongwos pivini ko. Ko poro bolwi ko van, ko bokoni Nemīn On ko vini ji kami.

8 Ko daron nga pivini e, ko pia-wowrai jinibb ne iel ngatan nir nga marsarr renge nololien, ko pia-wowrai suri sev nga mumomsawos, ko sev nga sete mumomsawos nga Atua pia-wer lokloksi jinibb suri.

9 Nir arsarr renge nololien, suri nga sete marosuri inu.

10 Ko arsarr renge inu mēr nga mololi mumomsawos mīrres, suri inu bean ji Tata e, ko kami sete kapfesi kele mun inu.

11 Ko arsarr renge erpese nga Atua pia-wer lokloksi jinibb suri, suri sete arongwose nga Atua ewer lokloksi jile pa Demij nga mivi mērwomu ne iel ngatan.

12 "Nanu elep malum wor nga moro bowrai tevi kami, ko ejki mun, lelingen ngel setemun kamviter kaprongwos nir."

13 Ko daron nga Nemīn ne weretunen vajin pia-vini, ko pia-wowomue kami van renge weretunen jile nir. Ni sete pia-wera nawone nale pisan, ejki rres. Ni puwra bbong nanu nga murnger kis ko, ko puwobra nanu nga para-vini nir tevi kami.

14 Ni pusrövi inu, suri pia-la nanu nga marivi suk nir, ko ni pia-werwerai twenir tevi kami.

15 Nanu jile nga marivi se Tata arivi suk; ngok ko ololi nga inu mowrai Nemīn pia-la nanu nga marivi suk nir, ko pia-werwerair tevi kami vajin."

"Beblen welili kele ma, ko kaplesi kele inu"

16 Ko Iesu owrai kele tevir, owra "Beblen welili kele ma, ko sete kaplesi mun inu; mian ko beblen welili kele ma vitunen renge ngok, ko kapa-lesi kele inu."

17 Jinibb sen sopor arwerai tevi nir sopor nen, "Owra sev le san nga muwrai mirpok ngok tevi kerr, 'Beblen welili kele ma, ko setemun kaplesi inu, mian ko beblen welili kele ma vitunen renge ngok, ko kapa-lesi kele inu', ko, 'Suri nga inu bean ji Tata'?"

18 Ko jinibb sen nir arsususi lululweni tevi nir: "Owra sev le san nga muwra 'Beblen welili'? Sete rramrongwose owra sev ko."

19 Iesu orongwose nga armerreni parsusi tevi ni, ko owrai tevir, "Inu mowra 'Beblen welili kele ma ko setemun kaplesi inu, mian ko beblen welili kele ma vitunen renge iok, ko kapa-lesi kele inu'. Ngok ko, kamok-susi lululweni kami ngok e.

20 Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, kapkail kapting, suwen mete kami pujumjum; ko jinibb ne iel ngatan nir parir, ko kami nolo kami parrum. Ko mian ko nolo kami nga marrum ngok parienir van renge neiren.

21 Daron nga nesevin mutomori puwosi bipi sen, ko nolon orrum, suri daron sen evini nga puwosi bipi. Ko daron nga nesevin muwosi jile bipi, ko emalie norongan nga m̄isij sen vajin, suri bipi eak pa iel ngatan osuw.

22 Kami kamirpok ko lelingen ngel, nolo kami arrum. Ko bea-lesi kele kami, ko nolo kami puwun saute neiren. Neiren nen, setemun jinibb san orongwos ūlai tweni mun ji kami.

23 "Renge nabong nen, setemun kama-susi rongornge nanu san tevik. Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro nga kapngoni nanu san tevi Tata suk renge inu nisek, kapngoni, ko ni pia-lai ko tevi kami.

24 Mijpari lelingen ngel, kami setewor kamngoni nanu san renge inu nisek; kapngoni vajin ko kaplai, nga puloli neiren se kami puwun saut."

Iesu easi renge nanu jijle nir ne iel ngatan ngel

25 "Nuwra nanu ngel nir tevi kami renge nale rrangrrongvi nir. Ko daron nen pia-vini nga inu setemun ūela nale rrangrrongvi, pijki, ko bowra momsa-wos Tata vajin tevi kami renge nale momsa-wos nir.

26 Nabong nen pia-vini ko kami kapngoni ni renge inu nisek. Sete nuwra inu bean se kami bongoni nanu san jin se kami, ejki. Kami ko wor kapan mawos ji Tata,

27 suri Tata ni lweni emrreni kami. Ni emrreni kami suri kami kammerreni inu, ko kamosuri nga inu nuvel ji Atua vini.

28 Inu nuvel ji Tata vini iel ngatan. Ko lelingen ngel, bevel lingi iel ngatan ko bolwi van ji Tata e."

29 Jinibb sen nir arwerai tevi ni, "Ngok kulesi, kuwra momsa-wose vajin, setemun kuwrai renge nale rrangrrongvi.

30 Kem namrongwose vajin nga nik kurongwose nanu jijle. Kurongwos kupsupsuþe nanu þetþeti nir, tevi nanu nir nga setewor san mususi tevim. Ngel ololi nga kem namosuri nga nik kuel ji Atua vini."

31 Ko Iesu owrai lweni tevir, "Kamosuri vajin lelingen ngel?

32 Mete nial nen evini, ejpari pa ngel, nga kami jijle kapwolu sisamis van renge ngaim se kami e. Ko inu besansan bbölböb botur jer. Ko weretunen sete nusan, suri Tata eptevik.

³³ Inu nuwra pa nanu ngel tevi kami, nga puloli kami kapkorti renge inu, ko kapla demat. Iel ngatan puloli kami kaprunge p̄isij; ko sete kapmetutu, inu nuasie pa nanu ne iel ngatan ngok nir jijle."

17

Iesu olot suri jinibb sen nir

¹ Daron nga Iesu muwra jile nale ngel e nir, ko oklu imare emteni melrin, ko olot owra "Tata, mete nial nen evini. Kupsurövi natum, ko inu bosrövi nik.

² Kula derteren tevik nga inu nuterter evter nga bololi sev nga memrreni tevi jinibb p̄etpeti nir. Ko ngok nurongwos īelai mauren nga muto tuwi ngok vini tevi jinibb jijle nga kumlair tevik.

³ Nanu ngel le evi mauren nga muto tuwi ngok vini, nga jinibb parongwose nik kumsansan kumivi Atua weretunen, ko parongwose Iesu Kristo nga nik kumkoni vini iel ngatan.

⁴ Inu nusrövi nik renge iel ngatan, nuloli jijle majingen nga kumlair tevik nga bololir.

⁵ Lelingen ngel vajin Tata, kupsurövi inu renge nik nom renge nosrövien nga tuwi mivi suk, renge daron nga mēlik tevi nik e womu mian ko vitunen vajin kuma-loli iel ngatan.

⁶ "Inu nuwra visviseni nik nisem tevi jinibb ne iel ngatan nir nga nik kumla twenir marivi som, ko kumlair tevik vajin, ko nir arosuri nale som.

⁷ Lelingen ngel nir arongwose vajin nga nanu jile nga kumlair tevik arivel jim vini.

⁸ Suri nale som nir nga kumlair tevik, inu nulair tevir. Ko nir arlair, ko nir arongwose vajin nga weretunen nga inu nuvel jim vini. Ko arosuri nga nik kukoni inu.

⁹ "Inu nomok-lot suri nir; inu sete nomok-lot suri jinibb ne iel ngatan nir te ejki; nomok-lot suri bbong nir nga kumlair ko tevik, suri arivi som.

¹⁰ Nir jile nga marivi suk arivi som kele, ko nir nga marivi som arivi suk. Nosrövien suk nir ko arviseni eplari.

¹¹ Lelingen ngel inu bevinuk pa jim e le, setemun numa-lik iel ngatan; ko nir ma parlik jer iel ngatan. Tata nga muon, kupmetmet nir nga kumlair tevik renge derteren ne nik nisem, nga nir parivi pisansan, pirpe nga kerru sansan.

¹² Daron nga mēlik tevi nir nga kumlair tevik, numetmet nir renge derteren ne nik nisem. Numetmet lilane nir erres, sete nir san ejikki te; sansan kobbong, nga ni pirpok ko wor, ni kobbong ejikki, nga puloli nale nga muto renge Naul On piplari.

¹³ Lelingen ngel inu bolwi le pa bevinuk jim e, ko nuwra nanu ngel nir tevir renge daron nga inu mēlik ngatan malum le. Ngok puloli nir parla neiren suk renge nolor parwun saute.

¹⁴ Inu nula nale som tevir; ko jinibb ne iel ngatan nir arungasir, suri nir sete arivi ne iel ngatan, arsorsan tevi inu sete mevi ne iel ngatan.

¹⁵ Inu sete nungoni nik nga kupla twenir renge iel ngatan, pijki. Nungoni nik ma nga kuptor orer, parasi renge Demij nga nūsij.

¹⁶ Nir sete arivi ne iel ngatan, arirpe inu sete mevi ne iel ngatan.

¹⁷ Kupplingi taleve nir, kuplolir paron renge weretunen som. Nale som evi weretunen.

¹⁸ Erpe nga nik kumkoni inu vini iel ngatan, ko inu kele nukoni nir van renge iel ngatan.

19 Inu nulngi taleve inu lweni nuon, nga puloli nir kele parlik talev, ko paron renge weretunen.

20 "Inu sete nulot suri nir kis kobbong, ko nulot suri kele wor nir nga para-osuri kele inu vitunen suri nale se jinibb suk ngel nir.

21 Inu nulot suri nir, nga parivi pisansan e, pirpe nik Tata renge inu, ko inu renge nik. Ngok pirpok ko, nir kele renge kerru, puloli nga jinibb ne iel ngatan nir parlesi wose inu nga nik kumkoni inu.

22 Nosrövien nga kumlai tevik, nulai pa tevir nga nir parivi pisansan pirpe kerru rromoriví sansan.

23 Inu renge nir, ko nik renge inu, ngok puloli nir parivi pisansan mawos, nga puloli jinibb ne iel ngatan nir parongwose nga nik kukoni inu, ko kumrreni nir osorsan tevi kumrreni inu.

24 "Tata, numrreni nga nir nga kumlair tevik parlik tevik kele renge lat nga ūelik e, nga parlesi inu nosrövien suk nga kumlai tevik. Suri nik kumrreni womu inu, vitunen ko iel ngatan ngel mia-toe.

25 O, Tata nga mumomsawos, jinibb ne iel ngatan nir sete arongwose nik, ko inu ma nurongwose nik; ko nir ngel kele arongwose nga nik kumkoni inu.

26 Nomok-wera visviseni pa nik tevi nir, ko nir arongwos vajine. Ko bololi malume pirpok, nga puloli merrenien nga kummerreni inu e puto renge nir, ko inu kele renge nir."

18

Arevei totoni Iesu

1 Vitunen renge Iesu mulot jile muwra nale ngel nir, ko eptevi jinibb sen nir arivare renge Jerusalem, arivel otvi ūelai nuwi ne Kitron. Ko aran renge lut san nga mivu lolnai olip.

2 Jutas nga ūitkai kerasi ni orongwose lat nen, suri Iesu tetajer ok-korti tevi jinibb sen nir ie.

3 Ko Jutas eptevi jinibb ne nuval sopor ne Rom ko jinibb ne nuval kele sopor nga marmetmete Naim On, nga Parasi nir ko batu jinibb ne sulsulen nir markonir. Artur korti evi meling jinibb nga milep ne nuval san. Artori laet ko nasul ko nijor ne nuval nir, ko arivel mawos ie.

4 Ko Iesu orongwose sev nga piplari renge ni; ko evel mawose nir van womue ko osusi tevir, owra "Kampej isi ko?"

5 Nir arwera lweni tevi ni, "Iesu ne donasret."

Ko Iesu owra lweni tevir, "Ko inu le ngel." Ko renge ie Jutas nga ūitkai kerasi ni otur tevir, ko ornge nale nga marwerai.

6 Renge daron nga Iesu moka-werai tevir mirpok e, "Inu le ngel", ko nir arivel durer ko arwajenir van ngatan renge dan.

7 Ko Iesu osusi lweni kele tevir, "Kampej isi le?" Ko nir arwera "Nampej Iesu ne donasret."

8 Iesu owrai tevir, "Nuwra jile pa tevi kami osuw, 'Inu le ngel'. Poro nga kampej inu ko, ko kaplinglingi jinibb ngel nir parivel."

9 Owrai erpel nga puloli nale sen nga muwrai piplari, "Tata, sete nutor jabble nir san nga kumlair tevik ejiki."

10 Ko Saemon Pita etatuwe nesip nuval san, ko ervei tweni ko owun owra pita pini demij maur se batu jinibb ne sulsulen. Ko eta jabble, ko esipri otvi boron rres evesane. Demij maur nen nisen ko Malkas.

11 Ko Iesu owrai tevi Pita, owra "Pijki! Kuplingi lweni nesip nuval som renge milngen. Tata suk ko owra pila norongen nga misij ngel tevik. Kurorrmri sete erres nga botor totoni nolok piterter ren nga ban ren?"

Iesu otur renge no Annas

12 Meling jinibb nga milep ne nuval nen nir arrul totoni Iesu ko arsere totoni nevren ko arile.

13 Womujnen arpitevi womue van ji Annas, suri ni evi pile Kaeapas, nga mivi batu jinibb ne sulsulen renge sia nen.

14 Kaeapas nen ko muwrai tevi méri Isrel nir nga 'Evi nanu nga mirres nga jinibb pisansan pimij suri delung nir.'

Pita evivil ore Iesu

15 Saemon Pita ko jinibb minij se Iesu kele san orvijuri suri Iesu tevi meling jinibb nga marile. Ko nuru tuwen nen eptevi Iesu oran renge lolo naworr ne naim se batu jinibb ne sulsulen e, suri mernen batu jinibb ne sulsulen orongwose erres pélak.

16 Ko Pita otur jer renge metali vare e. Ko jinibb se Iesu tuwen nen olwi van ko ongoni tevi nesenwarreng nga mok-tur metmete metali nga ni piasi van vare e, pipitevi Pita piasi vini live laut ne naworr e.

17 Ko daron nga nesenwarreng nen moka-lesi Pita, ko owrai tevi, "Rrek nik kele kuvi jinibb se mér nga ngelan san." Ko Pita owra "Inu? Ejki, sete nuvi san."

18 Nata mupong nen melas elep, ko jinibb ne majingen nir ko jinibb ne nuval nir arser kortoni bevla nir. Ko arsurer ko artur rrale ko artetli rengen. Ko Pita evan lat nen jir, ko otur tevir etetli.

Batu jinibb ne sulsulen osusi rongorng tevi Iesu

19 Ko renge loloim batu jinibb ne sulsulen osusi rongorng tevi Iesu, owra purongwose suri jinibb sen nir ko nevisvisenien sen.

20 Ko Iesu owra lweni tevi, "Tetajer inu nomok-wera nanu nir tevi jinibb jijle nir renge limjer. Nevisvisenien suk nomok-lolir renge naim gortien nir ko renge Naim On, lat nga méri Isrel jijle marok-ini korti rengen. Inu sete nomok-wera silveni rrangrrage nanu san, ejki.

21 Sete osorsan renge nale nesesreien se kerr nga nik kupsusi rongorng tevi inu. Kupsusi tevi ta delung nir nga marok-runge inu. Nir arongwose nanu nga mowrair."

22 Daron nga Iesu muwra nanu ngel e, ko san renge jinibb nuval nir owje, ko owrai tevi, "Erpe kumrij mirpel tevi batu jinibb ne sulsulen nga mian mare! Sete arok-rij erpok."

23 Ko Iesu owra lweni tevi mernen, "Poro inu nuwra nawone nanu san sete emawos, ko kupwera tweni lut nga mowrai sarrsarre. Ko poro nga nanu nga mowrai omomsawos, ko suri sev kumwujek?"

24 Mian ko Annas okoni tweni Iesu van ji Kaeapas, batu jinibb ne sulsulen. Ko dil nga marsere Iesu nevren e oto malum ren.

Pita evivil ore Iesu kele

25 Saemon Pita otur malum renge lat nga ko etetli. Ko nir sopor nga martur martetli tevi arwerai tevi, "Nik kuvi jinibb se morok san." Ko Pita evivil ore kele, owra "Ejki ma, inu sete nuvi jinibb sen san!"

26 San renge jinibb ne majingen se batu jinibb ne sulsulen, nga mivi metka se mér nga Pita misipri otvi boron, owra "Sete nik ko, mèlesim kumpitevi ni renge lolnai ne olip?"

27 Ko Pita evilvil ore kele, owra "Ejki ma!" Ko renge daron mawos ngok ko pa, nato okokrout.

Iesu otur womu renge no Paelat

28 Nir arpitvei tweni Iesu renge naim se Kaeapas van renge naim nga milep se Paelat, nga mivi m̄eri Rom nen nga mivi batu gavman iok. Evi rorpong susu malum. M̄eri Isrel nir sete aran renge naim se Paelat te ejki, suri ni evi m̄eri Rom, ko poro paran ko ngok parrokitkit ko, ko sete parongwos parurroi nanen ne asien.

29 Ko niko Paelat eivare evini jir, ko osusi tevir owra "Sev ko kamlesi esij re m̄erel nga muloli kamrevei vini iel e jik?"

30 Ko nir arwera lweni tevi ni, arwera "Po, ko poro m̄erel sete puloli majingen nga parsij, ko setete nama-pitevi ni vini!"

31 Paelat owra lweni tevir, "Kappitevi tweni, ko kami ko kapwera suri lat nga puto suri rengen renge nale nesesreien se kami." M̄eri Isrel nga marwowomu nir arwera lweni, "Ko kami ko m̄eri Rom nir kamwer ore nga sete namrongwos nabtor pini jinibb san!"

32 Nanu ngel eplari nga puloli nale se Iesu nga muwrai piplari, nga muwra suri mijen sev nga ni pia-mij rengen.

33 Ko Paelat olwi van loloi e, ko everuse Iesu pivini jin. Ko Iesu evini jin, ko Paelat osusi tevi ni, "Ia, ewretun nik kuvi numal se m̄eri Isrel nir?"

34 Ko Iesu owra lweni tevi, "Kususi rongornge erpok suri nik kobbong norrorrmien som, rreknga sopor arsupe suri inu tevi nik?"

35 Paelat owra lweni tevi ni, "Po, kurrrorrmi inu nuvi m̄eri Isrel rrek? Nik luwi ko wor jinibb som nir ko batu jinibb ne sulsulen nir artekai nik vini jik. Nik kuloli sev?"

36 Iesu owra lweni tevi, "Inu batun vanu suk sete evi ne iel ngatan. Poro nga bevi numal ne batun vanu san ne iel ngatan, ko jinibb suk nir parpalpal ore inu ko, nga sete mara-tekaik vini renge nevre m̄erwomu se m̄eri Isrel nir. Ko niko inu batun vanu suk sete evi ne iel ngatan."

37 Ko Paelat osusi kele tevi ni, "Ia, ko ewretun ko wor nik kuvi Numal san?"

Ko Iesu owra lweni tevi, "Kuwretun re kumwerai, ko rrek sete kurongwos suri nuvi numal nga mirpese san. Inu mevini iel ngatan m̄eak suri bbong majingen sansan, nga bosp̄e suri weretunen. Isi nga mivi jinibb ne weretunen pumurronge inu drrelak."

38 Ko Paelat osusi tevi, "Isev ko weretunen?"

Paelat owra suri lat nga puto suri re Iesu

Ko Paelat muwrai mirpok jile tevi Iesu, ko eivare olwi van ji m̄eri Isrel e nir. Ko owrai tevir, "Inu sete nulesi nanu nga m̄isij rrangrag san renge ni."

39 Ko nanu san. Evi pa murrun se kami nga re sia jijle re daron ne nanen ne asien, inu bemaronge jinibb nga milik renge naim ne nekaien san nga kammerreni pivel sisarow. Ko ngok kami kammarong nga inu bemaronge Numal se m̄eri Isrel nir pivel sisarow?"

40 Ko nir arkail lengleng arwera "Ejki rres nawon, kem sete nammerreni m̄erel! Kem nammerreni Barapas." Ko Barapas nen evi m̄er nga mivi jinibb venao, ko mok-revrevji pipini jinibb.

² Ko jinibb nuval nir arla dil moku ko arjali erpe nuvan se Numal san, ko arlingi renge batun ori. Ko arla sunsun nga musongsong mupongpong mîrres ko arloli ori.

³ Ko armomori jin ko arkerkerasi, arwerai tevi "Nik kuplik pipriv, Numal se méri Isrel nir!" Ko arwuje non.

⁴ Ko Paelat eivare kele vini ji delung nir ko owrai tevir, "Kaplesi, beptei tweni le pa vini vare e ji kami, ko kaprongwos mae nga inu sete nutor sweri nanu nga mîsij san renge ni nga puloli inu bospê suri ni rengen, ejki."

⁵ Ko Iesu eivare vini vare e, ori nuvan nen nga marjali renge dil moku mirpe nuvan se numal san, ko ori sunsun nga musongsong. Ko Paelat owrai tevir, "Niko mîernen le ngel."

⁶ Ko daron nga batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nuval nir marlesi ko arkail mare, arwera "Kuprruloni ni renge nai pelaot! Kuprruloni ni renge nai pelaot!" Ko Paelet owrai tevir, "Kaptekai ni kapiel tevi, ko kami vajin kaprruloni renge nai pelaot. Inu sete nulesi on renge nanu san nga bospê suri ni rengen."

⁷ Meri Isrel nir arwera lweni tevi Paelat, arwera "Kem nesesreien se kem otoe, ko nesesreien nen owrai ni orongwos pimij ko wor! Suri ni lweni elngi ni evi Atua natun."

⁸ Daron nga Paelat murnge mirpel, ko ni ea-metutu lengleng kele e ko.

⁹ Ko olwi van renge loloi sen kele e, ko osusi tevi Iesu, "Nik kuvi mîri ngabe le?" Ko Iesu sete owra lweni nanu san tevi ni.

¹⁰ Ko Paelat owrai kele tevi ni, "Sete kuma-wera nanu san tevik? Sete kurongwose nga inu derteren suk otoe nga bololi nik kupiel sisarow, ko borrluloni nik renge nai pelaot?"

¹¹ Ko Iesu owrai tevi, "Nik derteren som easi inu suri Atua kobbong elai tevi nik. Ko mîr nga mîlai inu vini jim, ni ko ma on renge nololien nga mîsij þerþer milep."

¹² Ko daron nga Paelat murnge nale ngel, ko epejpej sel kele san nga puloli Iesu pivel sisarow rengen. Ko mîri Isrel nir arkail van jin: "Poro kupploli ni pivel sisarow, ngok eviseni nga nik sete kuvi sele Sisa. Si nga mîlinci ni lweni mivi numal, ni evi devje nuval se Sisa ko vajin!"

¹³ Ko daron nga Paelat murnge nale ngel e nir, ko olwi van loloi e, ko etkai tweni Iesu eivare, ko ean re lat san nga martuwe mivi nawot (nga nale se mîri Isrel nir marwera nisen Gapata e), ko esakel renge nai seksakel nga mok-sakel ren daron nga mok-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir.

¹⁴ Evi levial vajin renge nabong nga pareseser tera nanen ne asien e, mete nial esngavôl drromon eru; ko Paelat owrai tevi mîri Isrel nir owra "Ni le, Numal se kami!"

¹⁵ Ko nir arkail van mare arwera "Kuppitei tweni, kuppitei tweni, kuprevji pini renge nai pelaot!"

Paelat owrai tevi nir, "Erpe, kami kammerreni inu berevji pini numal se kami renge nai pelaot?"

Ko batu jinibb ne sulsulen nir arwera "Numal se kem ejki ko ngok, Sisa ko ma!"

¹⁶ Ko Paelat elinglingi Iesu tevi nir vajin, parevji ko parruloni renge nai pelaot.

Iesu arwuse orrul renge nai pelaot

17 Ko arpitei tweni Iesu evel, owosi nai pelaot sen van renge botwen san nga marveruse nisen miwaji bongur (renge nale se m̄eri Isrel nir arveruse Kolkota).

18 Nir arruloni ni iok renge nai pelaot; ko nuru eru kele orpitevi, san renge devjen rres ko san renge devjen mair, ko Iesu renge liven.

19 Paelat oli nale sopor, ko elngi renge nai pelaot se Iesu. Areve erpel, 'Iesu ne donasret Numal se m̄eri Isrel nir'

20 Ko m̄eri Isrel elep areve nale nen, suri lat nga marruloni Iesu ren oto mori Jerusalem bbong. Aruli nale ngok renge nale se m̄eri Isrel nir, ko nale se m̄eri Rom nir, ko nale se m̄eri Gris nir.

21 Ko batu jinibb ne sulsulen se m̄eri Isrel nir arwerai tevi Paelat, "Sete kupuli 'Numal se m̄eri Isrel nir' pijki, ko kupuli pirpel: 'Merel owra Inu Numal se m̄eri Isrel nir'."

22 Ko Paelat owra lweni tevir, "Sev nga moli pa puto ko pa pirpe nga moli."

Jinibb nuval artututweni sunsun se Iesu

23 Vitunen renge jinibb nuval marruloni jile Iesu renge nai pelaot, ko arla joron nir ko artutweni sisamise nir. Arlingi meling ivij e, evsese jinibb nuval nen nir ivij. Ko arla kele sunsun nga mok-uri ore womu niben e, ko arlesi nga marlolí mivi pa sansane ko.

24 Ko jinibb nuval arwerwera lululweni tevi nir, "Sete rrapprrerri te, pijki. Kerr putuw daes suri." Ngel puloli nale nga Naul On muwrai piplari, 'Ko nir arlai tweni jorok ko artututwenir e, ko artuw daes nga parlesi si þilai sunsun suk'. Ngok jinibb nuval nir arloli surie erpok.

Iesu ko tasu sen

25 Ko mori bbonge nai pelaot spon, Iesu tasu sen ko tasu sen tuwan, ko Merri nga nesen se Klopas, ko Merri nesen Maktala, artur.

26 Ko Iesu emteni tasu sen ko jinibb sen nga ni mimrreni temijpale mortur, ko owrai tevi tasu sen, "Ngok evi natum."

27 Mian ko owrai kele tevi jinibb sen nga ni mimrreni temijpale, "Ngok evi tasu som." Ko etipatun re daron nen, ko m̄ernen emetmete erres renge naim sen.

Mijen se Iesu

28 Iesu orongwose nga lelingen ngel nanu jijle arsuw jerjer pa, ko owra (nga puloli Naul On piplari) "Nolok emesmes."

29 Besin san oto iok, owun saute norro nga mimilali. Ko ngok arla nalum san ko arrurrngoni rengen, ko arlingi renge mavir san, ko arsareni van renge nevlu jingon nuru.

30 Ko Iesu orromji lesi norro nen beblen, ko owra "Osuw jerjer vajin." Ko etmarru vitan ko emij.

Arjuji neli Iesu

31 Merwomu se m̄eri Isrel nir arngoni tevi Paelat nga pimarong parbburi ðela jinibb nen nir, puloli parmiij e, ko parjuri twenir renge nai pelaot nir. Arwera parloli pirpel suri evi Praete, ko sete armerreni niber parrul jipari nabong ne Sapat. Sapat nen evi Sapat nga muon milep, suri evi Sapat ne nanen ne asien.

32 Niko jinibb nuval nen nir arini ko arbburi luwe m̄er nga murrul tevi Iesu tuwen ðelan, musuw ko aran kele arbburi kele nuru tuwen kele ðelan.

33 Ko daron nga marini ji Iesu vajin, ko arlesi nga emij pa osuw, ko nir setemun arbburi ni ðelan.

34 Ngok nir san renge jinibb nuval ela sir sen ko ouni renge neli Iesu. Ko drra ko nuwi orseser pelari orvesane.

35 San le ngel elesi nga mirpok, ko owrai erpok ko. Orongwose nga ni ok-wera weretunen, ko owra 'Sev nga nomok-werair ewretun. Kami kele kaposuri.'

36 Nanu ngel nir arpelari nga nale san nga muto renge Naul On pivini piplari, nga muwra 'Sete jin san pia-mabbur.'

37 Ko nale kele san renge Naul On owra 'Parmeten ni nga jinibb maruni sir rengen.'

Arlingi Iesu renge dubb

38 Vitunen renge nanu ngel, Josep, nga mivi méri Armetia, ongoni tevi Paelat nga poro orongwos puwosi tweni nibe Iesu. (Josep evi jinibb se Iesu ko pa san, ko okvilvil ore, suri emtutue mérwomu se méri Isrel nir nga martori derteren renge nir.) Ko Paelat elinglingi tevi ni. Ko evan owosi tweni nibe Iesu.

39 Ko Nikotemas, nga bonevis mivini ji Iesu nat nga mupong, eptevi Josep, nuru oran. Ni elä senta nga nowlin mivi nevöt ongut vesan nga markisie mir ko alos, otori tevi ni.

40 Nuru orwosi nibe Iesu ko ornuše sunsun nga mimalum e mîrres tevi mir ko alos nga. Méri Isrel nir lat nga marok-loli surie ko erpok.

41 Mori iok lat nga marruloni Iesu rengen, orsel ne lolnai ne olip san oto mori bbonge. Ko renge lolnai ne olip ngok nevöt bereng san nga Josep mítai nolon mutoe oto rengen, nga sete arlingi rrongvi wor jinibb nga mimij san rengen.

42 Ko suri evi pa nabong se méri Isrel nir nga marok-eseser rengen ko mevinen pivi nabong nga milep ser, ko lolo bereng nen mori bbong ie, ko orwosi Iesu orlingi rengen.

20

Dubb oto kiskis

1 Daron nga Sapat ser miasi vajin, renge Sante rorpong susu nat murrrorr malum, Merri ne Maktala emremra van renge dubb. Ko elesi nevöt nga muto ore nolo bereng mijkie, arla tweni pa.

2 Ko nesevin owlü luwi van ji Saemon Pita e nuru jinibb se Iesu mînij nen nga Iesu mimrreni nen. Ko owrai tevi nuru, "O laru, arwosi tweni Numal renge dubb, ko sete rramrongwose lat nga marlingi e!"

3 Ko ngok Pita ko jinibb se Iesu mînij nen otur imare kasi nga poran porlesi dubb.

4 Nuru korti orwolu van; ko jinibb se Iesu mînij nen owlü eterter easie Pita, ko ejpari womue dubb.

5 Ko ejiol vitan ko okluklu; ko elesi sunsun nga marmalam marres marto, ko sete ma evan lolo bereng.

6 Vitunen vajin Saemon Pita muwlu vitu vini. Ko ni ma etajer evan lolo bereng, ko ni kele elesi sunsun nga marmalam marres marmatur marto.

7 Ko elesi kalek nga marmelji batun e mîsan muto, sete oto tevi sunsun nga marmalam marres te, ejki. Arlulngi esan oto.

8 Mian ko jinibb se Iesu mînij nen nga muwowomu renge dubb nen, ni kele evan lolo bereng, ko elesi ko osuri vajin.

9 Nuru setewor orongwose Naul On nga muwra ni pimaur luwi renge mijen.

10 Mian ko jinibb se Iesu nen nuru orluwi van renge ngaim e.

Iesu eplari ji Merri ne Maktala

11 Ko Merri ne Maktala ok-tur malum vare renge dubb, eting. Ok-ting mianan, ko ejiol vitan oklu van renge lolo dubb e.

12 Ko elesi anglo eru oruri sunsun nga morow raprap, orlik renge lat nga Iesu marlingi niben muto rengen, nuru tuwen renge batun ko nuru tuwen renge ūelan.

13 Ko orsus tevi vinnen, orwera "Nesevin, kuting suri sev ko?"

"Suri nga marla tweni Numal suk, ko sete nurongwose arlingi nibeni."

14 Daron nga vinnen muwra mirpel e, ko moro mīrieni vajin, ko elesi Iesu mutur. Ko sete orongwose nga evi Iesu.

15 Iesu osusi tevi owra "Erpese nga nik kumting? Kupej isi ko?"

Vinnen orrorrmi rreknga evi jinibb nga mok-metmete nai olip nen nir, ko owrai tevi, "Merel, poro nga nik kuwosi tweni, ko kuppowrai tevik, ko inu bean bowosi lweni."

16 Ko Iesu owra Merri nisen renge nale se m̄eri Isrel nir; ko Merri etaole ko erieni mawose, ko owra "Raboni!" (nga renge nale se m̄eri Isrel nir owra 'jinibb nevisvisenien').

17 Ko Iesu owrai tevi "Sete kuprrul totonik, suri setewor nuan ji Tata. Kupluwi ma van ji tasik nir, ko kupsuþe suri inu tevir, nga inu botongsa van ji mun Tata suk, ko kami Tata se kami kele, van ji mun Atua suk ko Atua se kami kele."

18 Ko Merri olwi van ko owrai tevi jinibb se Iesu nir, "O, lartul! Nulesi Numal!", ko osþe suri tevir nga ni owra nanu ngel nir tevi.

Iesu eplari ji jinibb sen nir

19 Renge nata mirivriv ko Iesu jinibb sen nir arkorti kele. Ko metali arkikior, suri armetutue jinibb nga marlelep renge m̄eri Isrel nir. Ko etaole Iesu otur pelari livō jir, ko owrai tevir, "Demat piptevi kami."

20 Vitunen renge muwrai jile mirpel, ko eviseni milnge nel nuru renge nevren nuru ko milnge sir renge nelin. Ko jinibb sen nir arir renge marlesi Numal.

21 Ko Iesu owra lweni kele tevir, "Demat piptevi kami. Erpe inu Tata okonik, ko inu kele bokoni kami vajin."

22 Ko daron nga muwra nale ngel e, ko owi sowin van renge nir, ko owrai tevir owra "Ngok, Nem̄in On esilvi pa kami.

23 Poro kami kaptelasi tweni nololien se jinibb pisan, ngok Atua etlasi tweni ko pa. Ko poro sete kaptelasi tweni, ko ngok Atua sete p̄itlasi tweni ko."

Iesu ko Tomas

24 Tomas, san nga renge jinibb se Iesu esngavöl drromon eru, nga marveruse miwajie m̄elew, sete eptevir renge daron nga Iesu mivini jir.

25 Ko jinibb se Iesu m̄injj nen nir arwerai tevi ni, "Kem ma namlesi Numal!" Ko Tomas owrai tevi nir, "Ejki ma! Poro inu sete ūlesi nel milgen renge nevren nuru, ko sete ūlengi bbösö nevrek renge milnge nel nolon ko ūlengi nevrek renge milnge sir renge nelin, ngok sete numasuri."

26 Mian ko renge nabong owl arasi osuw, ko jinibb sen nir arlik korti kele renge naim; ko Tomas eptevir vajin. Ko metali arkikior. Ko Iesu otur pelari kele livō jir, ko owra "Demat piptevi kami."

27 Ko owrai tevi Tomas “Kuplingi bbös nevrem iel ko kupmeteni nevrek nuru, ko kupsareni nevrem kuplingi renge milnge sir renge nelik. Sete nosurien som pijkie, ko kuposuri ma.”

28 Ko Tomas owra lweni tevi Iesu, “Numal suk ko Atua suk!”

29 Ko Iesu owrai tevi Tomas, “Nik kuosuri inu suri kumlesik? Neiren renge nir nga sete marlesik ko marosuri wor!”

Naul ngel nanu nga murongwos puloli

30 Ko Iesu ololi nelesien mīnij nir elep kele wor renge no jinibb sen nir, nga sete marulir renge naul ngel.

31 Ko ngel le ma nir nga molir, nulir nga kami kaposuri nga Iesu evi Mesaea, Atua natun mawos; ko renge nosurien ngok renge nisen, kami kapla mauren rengen.

21

Iesu eplari ji jinibb sen ebut

1 Vitunen renge ngel, Iesu lweni eviseni ni kele vesan tevi jinibb sen nir renge jeli nuwito ne Taepirias (Galili). Renge sel ngel ko ni miviseni ni lweni rengen, erpel:

2 Saemon Pita, Tomas (nga miwajie mīlew), Nataniel (ne Kena renge Galili) ko natu Sepet nuru, ko nuru mīnij nen kele eru arlik korti lat sansan.

3 Ko Saemon Pita owrai tevir, owra “Inu bean le pa botutumun.” Ko nir arwerai tevi “Nabinuk, kerr.” Ko nir arivel van, ko arsa renge drrav.

Ko mian ko renge nata mupong nen sete arla nanu san rragrrag.

4 Mian ko mijpari rorpong, nat mīrinrin rranu malum, ko arlesi Iesu mutur renge jeli nuwito renge depiñan. Arlesi ma, ko setewor arongwose nga mivi Iesu.

5 Ko Iesu vajin erij van jir, owra “Nanwarreng nir, kamla mesal?”

Ko nir arwerai tevi, “Ejki rres!”

6 Ko ni owrai tevir “Kapjuröni niva van renge drrav devjen rres e, ko kaprevei sopor ko.” Ko nir arlolí erpok, arjuröni niva van ngatan renge nuwi; ko sete epriv ko nai aron temijpal ren, ololi setemun arongwos parevei lweni, orrow pēlak.

7 Mian ko jinibb se Iesu nga mimrreni nen owrai tevi Pita, “O, Numal ko ngok!” Daron nga Saemon Pita moka-runge sweri nga muwra ni mivi Numal, ko esaro ngavilvil, ela lweni sunsun sen ko etatuwe, suri ori tweni re marevei niva; ko orow jubbul van renge nuwi.

8 Ko jinibb se Iesu mīnij nen nir arsaro ngavilvil arevrevei niva renge drrav vini ngaut e, suri nai owun saut rengen. Sete aruj ngasue vanu, erpe ningaw ongut vesan bbong spon.

9 Daron nga maran ngaut e, ko arlesi nabb mīn; ko nai marmasos renge bevla nen, ko niv sopor arto.

10 Ko Iesu owrai tevir, “Kapla nai ngok nga kama-lai ngok bbong sopor vini.”

11 Ko Saemon Pita evan ervei rrerrseni niva vini lat nga mimes e vajin, owun saute nai nga marlelep nir. Nir jijle evi ongut vesan bbulin ngavöl elim drromon itul’(153). Ko ngok niva owun saute nai nir, ko sete emarrerr te ejki.

12 Ko Iesu owrai tevir, “Kapini kañaan.” Ko jinibb sen nir armetutu nga parsusi tevi, ‘Isi le nik?’ Suri arongwose evi Numal.

13 Ko Iesu evini ela niv ko obbur ototvir, elai tevir, ko ololi erpok kele renge nai.

14 Ngel evi vatolin le nga Iesu miviseni ni lweni tevi jinibb sen nir vitunen renge mimaur luwi kele re mijen.

Iesu ko Pita

15 Daron nga maraan jile, ko Iesu osusi tevi Saemon Pita, "Saemon Jonas natun, kumrreni inu asie nanu ngel nir?"

"O-o Numal, nik kurongwose nga inu numrreni nik." Iesu owrai tevi Kupwungani sipsip suk."

16 Mian ko sete epriv ko Iesu osusi varwen tevi ni, "Saemon Jonas natun, kumrreni inu?" Pita owrai lweni tevi "O-o Numal, nik kurongwose nga inu numrreni nik." Ko Iesu owrai kele tevi, "Kupwungani sipsip suk."

17 Ko Iesu osusi vatolin tevi ni, "Saemon Jonas natun, kumrreni inu?"

Pita ornge lengleng esij e suri Iesu owrai vatul kis tevi ni, 'Nik kumrreni inu?' Ko owra lweni tevi, "Numal, nik kurongwose nanu nga musuw ngok nir, kurongwose nga inu memrreni nik!"

Ko Iesu owrai lweni kele tevi, "Kupwungani sipsip suk."

18 Ko nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, Daron nga kumivi n̄ielakel e, ko kusre totoni netatuw som, ko kuan lat jile nga musuw ngok nga kummerreni kupon e. Ko daron nga kupa-ivi b̄irtera, ko kupa-sale nevrem nuru, ko jinibb san pia-sere totkonni nuru, ko pia-pitevim van lat n̄ga sete kummerreni kupon e."

19 Ngel Iesu owrai suri mijen sev nga Pita pimij rengen, pia-la nosrōvien tevi Atua. Muwrai jile nale ngel, ko owrai tevi Pita, "Kupvijuri inu."

Iesu nuru jinibb sen nga ni mimrreni milep nen

20 Mian ko Pita erieni ko elesi jinibb se Iesu nga Iesu mimrreni milep womunen, m̄er nga m̄ilik lilji Iesu renge daron ne nanen nga maraan, ko mususi tevi, "Numal, isi ko p̄itkai kerasi nik?"

21 Daron nga Pita m̄ilesi, ko owrai tevi Iesu "Numal, ko p̄ipse re m̄erel?"

22 Ko Iesu owrai tevi Pita owra "Poro inu b̄emarong ni sete mia-mij ko p̄ilik pijpari nga inu bolwi vini, ko ngok erpese renge nik? Nik kupvijurik ko wor."

23 Ko nale ngel owlü elep vajin renge kalesia, nga jinibb se Iesu ngel sete pimij te. Ko Iesu sete owrai tevi Pita nga ni sete pimij, ejki, ko owrai bbong 'Poro inu b̄emarong ni sete mia-mij ko p̄ilik pijpari inu bolwi vini, ko ngok erpese renge nik?'

24 Inu nuvi m̄ernen le, jinibb se Iesu nga mowra nanu ngel nir, ko moli tututweni nanu ngel nir. Ko kami kamrongwose nale suk evi werweretunen.

Bongsi nale

25 Nanu elep nga elep kele wor nga Iesu mulolir. Poro paruli nir p̄etpeti, inu narrormi rreknga naul nen nir parsongni iel ngatan parto p̄etpeti rengen puwun saute, ko sete pivter kefe e, sopor parjijpon.

Majingen se Aposol nir Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul ngel, Majingen se Aposol nir, Luk oli van ji jinibb san nga nisen Teopilas. Naul ngel evi naul nga Luk muli vivitue (nga muli wowomue evi Nospen nga mîrres suri Iesu Kristo nga Luk muli).

Renge naul ngel, Luk ospe suri majingen se aposol nir nga Nemîn On mîtkai nir re majingen nen nga partewijreni nospen sen, pîtpatun Jerusalem, ko re lat jijle ne Jutia, ko re Sameria, ko pian pijpari iel ngatan pëtpeti (1:8).

Re naul ngel, Luk emrreni piviseni nga nir nga marosuri sete artere batu numal ne Rom nga mimetmete lat jijle re daron ngok. Ko emrreni piviseni nga nanu jijle nga mîri Isrel marosuri womue, nir jijle arpelari re nospen nga mîrres.

Nanu nga milep san nga naul ngel muspe suri evi majingen se Nemîn On. Daron nga aposol nir marlik malum Jerusalem, ko nabong ne Pentekos evini, ko Nemîn On esilvir, ko elai derteren tevir. Ko vitunen Nemîn On eptevi malum nir nga miwilwil ser re majingen ser. Re naul ngel kele, nale sopor arto nga aposol nir marwera tweni, ko eviseni nga nale nga marwerai tweni, derteren nen otoe nga orongwose pîrieni mauren se jinibb. Ko ewilwil se kalesia nir nga parkorti lat sansan.

¹ Selek Teopilas, renge naul suk nga womujnen, nulul tevim nga þejjilwer suri nanu jijle nga Iesu mulolir ko nga mivisviseni kele jinibb nir renger tuwi,

² mian mian mijpari nabong nga Atua mîtkai van re melrin e. Ko vitunen ko mia-van mare e, ko owrai nanu sopor renge derteren se Nemîn On tevi aposol nir nga mutobbtobbuer.

³ Ko renge nabong ngavöl ivij (40) ko ni eviseni ni tevir, nga puloli parongwose pîrres nga ni emaur luwi renge mijen. Nir arlesi, ko ni ejilwer tevir suri batun vanu se Atua.

⁴ Ko daron nga nir jijle marini lat sansan, ko owrai tevir owra "Setewor kapiel lingi Jerusalem wor, ko kaptiriv mun Tata nga pîlai Nemîn On tevi kami erpe merrenien nga milep san tevi kami. Niko mowra pa tevi kami nga ni ololi pa rijrijen nga puloli ko.

⁵ Jon ololi baptaes renge nuwi, ko re nabong pievis kele kobbong ko kami kappaptaes renge Nemîn On."

Iesu ean renge melrin e

⁶ Daron nga aposol nir marini markorti lat sansan tevi Iesu, ko arsus tevi arwera "Ia, Numal, evi pa daron le vajin nga nik kupivi batu numal ne Isrel?"

⁷ Ko Iesu erij welir owra "Sete evi nga kami kaprongwose daron nga nanu ngok nir parremali ren; Tata kobbong esan elngir renge ni derteren sen.

⁸ Ko Nemîn On ma pîlai derteren pivini puwun saut re kami, ko kami kapsupe suri vajin inu tevi jinibb nir renge Jerusalem, renge Jutia totoklai, Sameria, ko re lat jijle ne iel ngatan."

9 Daron nga mīrij jile mirpok, ko nir arlesi meter e nga Atua ela lweni van re melrin e. Ko nabor san etevni ore, ko setemun arlesi kele.

10 Ko daron nga mian mare e ko meter oto eterter malum re melrin, ko artaole marlesi jinibb eru ortur renge jelir tevi sunsun nga marow titis.

11 Orwera "Suri sev kami mīri Galili ngel kamok-tur iel, kamok-kulu van mare e renge melrin? Iesu ean pa re melrin e mare. Ko ni pia-rremali luwi kele osorsan erpe nga kamlesi mian mare e."

Gortien se aposol nir

12 Ko aposol nir arlinglingi botwen ngok nga marveruse 'Botwen ne lolnai ne olip', arluwi van Jerusalem e. Botwen ngok oto mori bbong ngaim erpe kilomita bbong san.

13 Mian ko arluwi van Jerusalem e re naim nga marok-lik ren mare. Nir ngok ko niser ngel: Pita, ko Jon, ko Jemes, ko Antru ko Pilip, ko Tomas, ko Batolomiu, ko Matiu ko Jemes nga mivi natu Alpeas, ko Saemon nga bonevis mukorti tevi lartul nga marmerreni puwirr tweni mīri Rom, ko Jutas nga tata sen Jemes.

14 Nir ngok arok-korti tetajer renge loten tevi nesevin nir, ko Merri, tasu se Iesu kele, tevi kele tasi Iesu nir.

San nga ūla wani milnge Jutas

15 Nabong sopor arasi ko jinibb se Numal nir ejpari ongut vesan bbulin ngavöl eru (120) arser korti renge liken ser san. Mian ko Pita otur imera ko owrai tevir,

16 owra "Tasik ko jojik nir, tuwi jer Nemīn On erij renge jingo Devet, owrai tweni Jutas ngok nga mītkai jinibb nir marin marrul totkoni Iesu.

17 Bonevis ni okorti tevi kem, suri Iesu otobbtobbue ni kele nga pīmajing tevi kem.

18 "Mian ko Jutas owl dan spon renge nevöt nga marlai tevi renge sel nga mīsij nga muloli ngok tevi Iesu. Mian ko ewajeni pa iok ko, ko depain eap ko jinen arivare.

19 Ko daron nga mīri Jerusalem jijle nir arongwose nanu ngok, ko nikko arlingi vajin ie ewaji nais ngok Akeltama, nga renge nale ser owra puwra 'Lat ne Drra.'

20 Ko Pita etajer owra "Re Naul ne Sam nir, Devet owra nale san nga muwra 'Naim sen puto kiskis, ko sete jinibb san pīlik ren.' Ko nale mīnij kele san oto nga muwra 'Erres jinibb mīnij san pīlai wani milngen re majingen sen.'

21-22 Re iok, erres jinibb san pivini pukorti kele tevi kem nga puwrai tweni Iesu, Numal se kerr nga mimaur luwi kele renge mijen. Ko ni pivi wor san re nir nga miptevi kem tetajer, etipatun re daron nga Jon muspē suri murrun ne baptaes, mivini mijpari daron nga Atua mīla lweni Iesu van renge melrin e."

23 Ko nir arlingi jinibb eru. Tuwen evi Josep nga marverus kele e Basapas (ko ni nisen tuwen nen evi Jastas), ko nuru tuwen nen nisen Matias.

24 Mian ko nir arlot arwera "Numal Atua, nik kurongwose norrorrmien se jinibb jijle nir. Kupviseni tevi kem nuru si nen re nuru ngel nik kutobbtobbue

25 nga putori majingen ngel ne aposol nga Jutas mīlngi kurtweni pa ko mian re lat nga mumomsawos wor re ni pian ren."

26 Ko arloli nanu san erpe arwirre daes nga parlesi purrum ji nuru si nen, mian ko nise Matias ermali. Mian ko arsusture, okorti tevi aposol esngavöl drromon san (11).

2

Nemīn On errmali jir

¹ Re nabong ne Pentekos (ngok nabong ne nanen nga milep se mīri Isrel nir), jinibb se Iesu nir arser korti kele lat sansan.

² Ko vesan rres, drrela nanu nga milep san errmali renge melrin vini, erpe ling nga mīterter; ko drrelan nen osongni pētēti naim nga marlik ren loloin.

³ Ko arlesi nanu san arirpe lomi nabb nga maror pelpelari. Lomi nabb nen nir aror jipari nir jijle nga marlik re naim nen.

⁴ Ko Nemīn On owun saute nir jijle, ko artipatun vajin nga marij renge nale lele nga Nemīn mimarong nga parij ren.

⁵ Ko mīri Isrel elep nga marok-lot arivel renge vanu jijle nir ne iel ngatan, arini arlik renge Jerusalem re daron ngok.

⁶ Ko daron nga marunge drrelan nen, ko delung nga milep arser korti ie. Ko nir artaol ko aririr temipal, suri arunge vajin jinibb se Iesu nir marjiljilwer renge nale ser mawōs.

⁷ Mian ko artaol lengleng ko arwera "E weta, lartul nga marok-rij mirpok ngok arivi mīri Galili kobbong!

⁸ Suri sev rramrunge marok-rij renge nale se kerr nir mirpok?

⁹ Kerr rramiel lat lele le vini. Sopor Patia, Mitia, ko Elam. Sopor arivi nga Mesopotemia, Jutia, Kapatosia, Pontas, Esia,

¹⁰ Prijia, Pampilia, Ijip, ko re lat spon ne Lipia mori Saerin, ko Rom,

¹¹ Krit, ko Arebia. Kerr sopor arivi mīri Isrel mawos, ko sopor arivi jinibb ne vare nga marlot tevi mīri Isrel nir. Ko rramrunge nir marok-rij renge nale ngok nir se kerr, ko marok-werai tweni majingen ngok nir nga marblelep nga Atua mulolir!"

¹² Mian ko nir artaol lenglengen e ko norrorrmien ser esis nawone, ko setemun arongwose lat nga muto suri; ko arsususi lululweni tevir arwera, "E, lartul! Sev ko san?"

¹³ Ko nir sopor armen keraji jinibb se Iesu nir ko arwera "O, lartul ngok arminmin ko!"

Pita erij tevi delung nir

¹⁴ Mian ko Pita otur tevi aposol nir esngavöl drromon san ko erij renge drrelan nga mian mare tevi delung nir, owra "Selek nir, kami nga kamivi mīri Isrel ko kami nga kamlik iel Jerusalem, kapmurrong inu pīrres renge sev nga bowrai visviseni tevi kami ngel.

¹⁵ Kami kamrongsarr ko nga kamwera namminmin. Suri ea-ivi bbong mete nial esiw ko nga rorpong.

¹⁶ Ko sev nga kamlesi ngel evi ma nanu nga prophet Joel muspē wowomu pae tuwi muwra

¹⁷ 'Atua owra Re daron ne nabong nga vitu ne iel ngatan pia-tomori, ko inu bejivreni Nemīn suk tevi jinibb jijle, nga nir para-tor sweri derteren jijle renge. Natu kami norman ko nesevin para-ivi prophet, para-werai tweni sev nga inu belai tevir. Melakel se kami nir parlesi bori nga inu bea-viseni tevir, ko birterawarreng se kami nir parmatur lesi bori nir.

¹⁸ Ko renge nabong ngok nir, inu bea-jivreni Nemīn suk renge jinibb suk nir totoklai, norman ko nesevin, ko nir para-werai tweni nale suk nga inu bowrai tevir.

¹⁹ Inu bololi nanu nga marinijnij nawone nir renge melrin mare ko re kele iel ngatan. Ngok, drra ko nabb ko nousnin nga milep kele puto.

20 Womujnen nial ūirieni pumot nawon, ko navöl ūirieni pusongsong piipse drra. Ko vitunen nabong suk nga mevi Numal Atua nga mean mare pia-rremali vajin.

21 Ko renge daron ngok ko vajin, Numal pia-lai mauren tevi nir nga marverus van jin.'

22 "Ko erres kapmurrong vajin suri sev nga bowrai suri renge Iesu ngok ne Nasret. Atua eviseni nga mīlai pa derteren sen tevi Iesu suri nanu nga marinijnij nawone nir ko nelesien nir nga Iesu muloli renge derteren se Atua. Kami kamrongwose erres nanu ngok nir, suri arpelari iel bbong re liven ne kami.

23 Ko oto pa re norrorrmien se Atua osuw nga ni mimrreni ūilngi Iesu renge nevre kami. Ko kami vajin kamtor pini, suri kamloli jinibb nga marsij nir arwuse re nai pelaot.

24 Ko Atua ololi emaur luwi kele renge mijen, ko ololi evel sisarow renge derteren nen. Ko mijen sete derteren nen evter rrag rrag nga purrul totkonni Iesu,

25 suri Devet owrai nale san suri, owra 'Tetajer nulesi Numal elik mori tevik, ko oklik re nelik nga sete mea-metutu rrangrag.

26 Ko renge iok, nolok ūir temijpal; ko nale suk kele, neiren oto renger, ko nolok sete pivitan.

27 Suri Numal sete mia-marong nga nerñik pimij pin. Nuvi wor se ni nga muon le, ko sete mia-marong nga nibek pumutmut renge dubb, suri nuvi jinibb nga mon re majingen sen.

28 Kuviseni pa sel ne mauren nir osuw tevik, ko kuloli nuir nga komok-lik mori inu.'

29 "Selek nir, evi norrorrmien nga musorsan nga bosþe suri apu se kerr ngok Devet tevi kami. Emij ko pa ko artevni, ko dobbiñ oto malum iel.

30 Ko evi propet san, ko orongwose nga Atua ololi pa rijrijen san tevi nga sete mia-tor otvi. Owrai pa tevi nga nir san re metka sen mawos ngok nabong spon pia-ivi batu numal pirpe ni.

31 Devet elesi nanu nga Atua pia-loli, ko niko osþe suri Mesaea nga pia-maur luwi re mijen. Nale sen erpel: 'Atua sete elinglingi renge dubb nga niben pumutmut.'

32 "Kerr jijle rramlesi nga Atua ololi Iesu nen emaur luwi kele.

33 Iesu ean pa mare e nga mīlik vajin tevi Atua Tata sen renge nevren rres, ko Atua elai Nemīn On tevi, erpe nga ni mīrijrij pae musuw. Ko Iesu kele ejivreni Nemīn renge kem, ko ngok vajin lelingenok kamlesi ko kamrunge.

34 Devet sete ean renge melrin. Ko ni bbong owra nale ngok nga muwra 'Atua owrai tevi Numal suk owra Kupsakel re devjek rres, kuptiriv

35 , nga inu ūilngi devje nuval som nir parirpe nanu san nga kupbböt ren.'

36 Re iok, erres nga kerr mīri Isrel totoklai nir rraprongwose ūirres nga ewretun nga Atua mīlai Iesu ngok nga womu kamwuse re nai pelaot, ko ni ololi evi Numal ko Mesaea se kerr vajin."

Nir elep arosuri Iesu

37 Daron nga jinibb nir marunge jile nale ngok, ko arunge erpe ojuji lenglengen nolor. Ko arsus tevi Pita ko aposol mīnij kele nir arwera, "E, selek nir, kem nabloli pirpese nga nablesi mauren?"

38 Pita owra lweni tevir owra "Kami kaprieni ko wor norrorrmien se kami suri nololien se kami, ko kami jijle kappataes renge nise Iesu Kristo,

nga puloli Atua ūitlasi tweni nololien se kami. Ko Atua pia-lai vajin Nemīn On ngok tevi kami.

³⁹ Suri rijrijen ngok evi se kami, ko tevi natu kami kele nir. Ko evi se kele jinibb jijle nir nga Atua piveruse nir, poro arlik ngabe ngabe."

⁴⁰ Ko Pita owra visviseni nanu elep nga pirvei norrorrmien ser. Mian ko owra "Nuwrai eiterter tevi kami nga kapwolu lingi lolaren nga pivini renge dul nga marsij ngel nir."

⁴¹ Ko re daron ngok ejpari nuvasngavöl nuvatul (3000) nga marosuri nale ko marpaptaes.

Mauren se nir nga marosuri vajin Iesu

⁴² Ko nir arlai daron ser elep vajin nga martor sweri norrorrmien nga marmerr ji aposol nir; ko arirpe vajin niaken sorsan nir. Tetajer araan korti ko arlot korti.

⁴³ Ko Atua emajing vajin rrurrgi aposol sen nir re nanu elep nga marinijnij nawone nir ko nelesien nir, ko jinibb nir aririr temijpal suri.

⁴⁴ Jinibb jijle nga marosuri arok-korti kemkarne, ko arok-vijngeni lululwenir kele re nanu jijle nga marto jir.

⁴⁵ Nir arwulwule joror nir ko arlai nevöt nen, artutweni tevi nir si nga mumrrole nanu san.

⁴⁶ Nabong jijle arok-korti lat sansan, loloim re Naim On. Arok-aan kokorti renge naim sisamis, renge nolor nga marir ko maran ngatan.

⁴⁷ Nir arok-surövi Atua, ko jinibb kele nir artorir. Ko nabong jijle Numal ooli jinibb kele sopor arlai mauren ko arini arkorti kele re gortien ser vajin.

3

Mer nga Belan mīsij otur imera evel

¹ Nabong san renge daron ne loten, evi mete nial itul rivriv, ko Pita ko Jon oran renge Naim On.

² Ko jinibb san sete orongwos pivel, suri daron nga mīak e evi naroj. Nabong jijle selen nir arwosi vini ko arlingi re roro metali san ne Naim On nga nisen Metali nga mīrinrin mīrres. Ko okngoni nevöt ji nir nga marok-asi van loloim ngok.

³ Mernen elesi Pita ko Jon orini nga poran loloim, ko ongoni nga porlai nevöt sponen tevi.

⁴ Ko nuru orkulu mawos ni ormeteni, ko Pita owra "Kupmeteni komru!"

⁵ Mian ko oklu van ji nuru, norrrmi nga pīlai nanu san ji nuru.

⁶ Ko Pita owrai tevi owra "Nevöt san ejki rragrarrag jik, ko nanu ma san oto jik nile belai tevim. Renge nise Iesu Kristo mīri Nasret ngok, nuwrai tevim, kuptur imera ko kupiel!"

⁷ Mian ko orrul totkoni nevren rres ko ervei nga putur. Ko vesan rres nau re belan ko bbujin belan arres luwi,

⁸ ko otur imera kasi ko evivel. Ko evivitu suri nuru aran loloim re Naim On. Evel ko orowrow belan, osrövi vajin Atua.

⁹ Ko jinibb arlesi vajin nga ni mok-rowrow belan nuru ko mok-surövi Atua.

¹⁰ Ko daron nga marlesi wose nga mivi naroj nga tetajer mok-ngoni nevöt vare renge metali nga mīrinrin mīrres, ko nir artao lenglengen suri nanu ngok nga mīrrmali jin.

Pita ejiljilwer tevi jinibb nir re Naim On

11 Mernen orrul totoni Pita ko Jon renge naim san nga mutur re jeli Naim On nga marveruse Naim Salsal se Solomon. Ko jinibb nir artaol lenglengen ko arwolwolu vini jir.

12 Ko daron nga Pita mīlesi delung milep marini māser rrāle, ko owra "Selek nir, suri sev kamtaole nanu ngel? Suri sev kamok-meteni lenglēne kem? Kamrrorrmi komru nomor-majing re derteren se komru? Kamrrorrmi nomor-rongwos nobor-loli mīrel pīvel suri bbong nomor-ivi jinibb nga nomor-rres?

13 Ejki! Atua nga Epram, Aesak, Jekop ko īrterawarreng se kerr nir elngi ni nosrōvien sen tevi jinibb ne majingen sen ngok Iesu. Ni ko kami kamtekai kerasi van renge nevre mīri Rom nir; ko kamtere ni daron nga mutur re no Paelet nir. Paelet kele owra puloli ni pīvel sisarow, ko kami kammusus.

14 Kamungasi Iesu, nga muon ko mīrres. Kamngoni tevi Paelet suri jinibb nga mirevji pini jinibb nga pīvel sisarow,

15 ko kamrevji pini ni nga mītkai jinibb nir van re mauren. Ko Atua osustur lweni re mijen, kem namlesi!

16 Ko kaplesi naroj ngel. Derteren ne nise Iesu ko ololi derteren sen muto luwi. Nanu ngel nga kami kamlesi ko kamrongwose, nomor-loli suri nomor-osuri Iesu nisen. Niko nosurien ngok ko renge Iesu ko ololi mīrel mīrres jile luwi, erpe nga kami jijle kamok-lesi vajin.

17 "Ko selek nir, nurongwose nga sev nga kami tevi mīrwomu se kami nir marloli tevi Iesu, kamloli suri sete kamrongwose sev nga kamloli.

18 Ko ngok evi sel se Atua nga puloli nale nga muwrai tweni tuwi pa parremali. Renge nale se propet sen nir, owrai tweni pa osuw nga Mesaea pia-runge pīsij, ko lelingenok otori totkonri rijrijen sen ngok.

19 Ko erres vajin nga kaprieni lululweni norrorrmien se kami suri nololien se kami, ko kapan ji Atua nga ni pītlasi tweni nololien se kami. Poro kaploli pirpok, ko

20 daron nen pivini vajin nga Numal pia-lai derteren nga mimerr ko mīrres tevi kami. Ko ni pukoni Iesu vinuk nga mivi Mesaea se kami nga ni mutobbtobbue musuw.

21 Ko Iesu pīlik mun re melrin puwomu pīanan pijpari nanu jijle pārmerr luwi kele, pirpe nga Atua muwrai tweni pa musuw re nale se propet sen nga maron ne tuwi.

22 Suri Moses owra 'Numal nga mivi Atua se kami pukoni san vini ji kami nga pia-ivi propet, osorsan erpe nga mukoni pa inu. Ni pivi san re kami kobbong. Kapvijuri ko wor pīrres nanu jijle nga pia-werai tevi kami.

23 Jinibb nga sete mīvijuri nale se propet ngok, ko Atua pia-lai tweni renge gortien sen ko puloli pijikji.'

24 Ko Samuel kele tevi propet mīnij nen nir nga marvivitu suri arok-supsupe kele suri sev nga mīrrmali pa lelingenok.

25 Rijrijen nga Atua mīlai tevi īrterā se kerr nir tuwi arivi se kami, ko kami kamkorti pa renge rijrijen nen nir. Nale nga Atua muwrai tevi Epram owra 'Rrurrngi renge nik metka som nir nga para-vini, inu īrjij pīrres suri jinibb totoklai ne iel ngatan.'

26 Niko Atua otobbtobbue jinibb ne majingen sen ko okoni womue vini ji kami. Suri Atua emrreni pīrij pīrres suri kami ko puloli kami jijle kaprieni lululweni kami renge sel nga marsij se kami."

4

¹ Pita nuru Jon orok-rij malum tevi delung nir, ko jinibb ne sulsulen nir tevi m̄erwomu se jinibb nir nga marok-metmete Naim On tevi Satusi nir arini ji nuru.

² Arlolarsi nuru suri mor-visviseni delung nir, arwera Iesu emaur luwi kele re mijen, ko ngok niko ololi nga jinibb nir nga marmij arongwose parmaur luwi re mijen.

³ Ko arrul totoni nuru ko arlingi nuru re naim ne nekaien pijpari mevinen, suri rivriv jer pa.

⁴ Ko nir elep nga marunge nale se nuru ko arosuri. Ko norman nga marlelep nir nga marosuri oruj mori nuvasngavöl nuvalim (5000) sopian.

Pita nuru Jon ortur re kot

⁵ Mevinen vajin ko jinibb nga marlelep nir se m̄eri Isrel nir ko ̄irterwarreng ser nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir arkorti Jerusalem.

⁶ Arkorti tevi batu jinibb ne sulsulen, nga nisen Annas, ko Kaeapas, ko Jon, ko Aleksanta, ko nir m̄inij nen kele nir nga marivi metka se batu jinibb ne sulsulen.

⁷ Ko arlingi nuru ortur re liven ne nir, ko arsus tevi nuru, arwera "Re derteren se siko rreknga re nise siko komor-loli nanu ngok ren?"

⁸ Ko Pita owun saut e Nem̄in On, ko owrai tevir owra "Kami jinibb nga marlelep nir se kerr m̄eri Isrel nir ko ̄irterwarreng nir,

⁹ kamok-susie komru erpe re majingen nga m̄irres ngok nga nomor-loli renge naroj ngel, erpe re belan erres luwi.

¹⁰ Erres kami ko m̄eri Isrel jile nir kaprongwose nanu ngel: nomor-loli re nise Iesu Kristo doNasret, nga kami kamtor pini re nai pelaot, ko Atua ololi emaur luwi re mijen. Niko re ni nisen ko, m̄erel m̄irres luwi pa mutur re no kami ngel.

¹¹ Iesu ngel evi m̄er nga Naul On mus̄e suri, ngel: 'Nabur nga kami jinibb nga marmajinge naim kamlesi esij ko kamwirre, evi vajin nabur nga murrul totoni naim m̄iterter.'

¹² Ko sete san kele orongwos p̄ila mauren tevi kerr, ejki. Suri nais p̄etpeti ne iel ngatan nir san ejki kele mun nga kerr rrapmaur ren."

¹³ Ko daron nga marlesi Pita nuru Jon sete ormetutu mirpok ko artaole, suri nuru orivi jinibb nawon, ko sete arsesre p̄elak nuru bonevis. Ko arlesi wose vajin nga morok-pitevi Iesu.

¹⁴ Ko sete arongwos parwera mun nanu san tevi nuru ren, suri marlesi bbong m̄er nga m̄irres luwi jile pa mutur tevi nuru.

¹⁵ Ko arkoni twenir ivare lingi gortien ser, ko nir kis arsan vajin armurri suri.

¹⁶ Ko arwerwerai tevir, "Rraploli sev tevi jinibb ngel nuru? Suri nir jile nga marlik iel Jerusalem arongwos pae nanu nga milep nga morloli. Sete rramrungwos rrapvilvil ore mun."

¹⁷ Ko nga rraptor ore, setemun p̄iasasi kele van ji m̄eri Isrel p̄etpeti nir, rrapsusur metu tevi nuru nga setemun porsūpe kele nais ngok tevi jinibb san."

Arlinglingi tweni nuru orivel sisarow vajin

¹⁸ Ko arverus nuru vajin vini. Ko arwera eterter tevi nuru nga setemun porsūpe ko setemun porvisviseni kele nise Iesu, pijki.

19 Ko Pita nuru Jon orwera lweni tevir: “Erpesē? Erres re no Atua nga nobor-vijuri nale se kami, rreknga nobor-vijuri nale se Atua? Erres kami kaprunge suri kami tevi.

20 Ko komru ma, sete nomor-rongwos nobor-lingi kurtweni sev nga nomor-lesir ko sev nga nomor-runger. Ejki, nobor-wera twenir ko wor.”

21 Ko mian ko artortori nuru eterter kele spon, ko arlinglingi tweni nuru vajin, orivel. Sete arongwos partor sweri sel san nga partor alje nuru ren, suri delung nir arlesi sev nga morloli erres ūlak, ko arsurövi Atua reng.

22 Suri mēr nga nanu nga milep ngok miplari ren nga morloli mīrres nen evi jinibb tera pa spon, sian asi ngavöl ivij (40).

Loten se kalesia nir

23 Orivel sisarow vajin, ko ormauwos kele kalesia nir spon, ko orwera tweni nanu nga batu jinibb ne sulsulen nir ko ūrterwarreng nir marwerai tevi nuru.

24 Ko kalesia nir, daron nga marunge nale se nuru ngok, ko arlot korti van ji Atua, arwera “Numal nga mian mare, nik nga kummajing melrin ko iel ngatan ko dis ko nanu jijle nga marto rer.

25 Renge derteren se Nemīn On kurij rrurriŋgi renge Devet apu se kem, nga mivi jinibb ne majingen som, re nale ngel: ‘Suri sev jinibb ne vare nir arlolar ūlak erpok? Suri sev armurri nanu nga marsij, nga sete marongwos parivi nānu san?

26 Numal ne iel ngatan nir artur korti tera nuval, ko jinibb nga marlelep nir kele arini lat sansan tera nuval, artere Numal Atua ko Mesaea sen nga mutobbtobbbue.’

27 Ewretun, eplari pa erpok bonevis renge ngaim ngel mawos, nga Erot nuru Ponjes Paelat nuru tevi jinibb ne vare nir ko mēri Isrel nir kele arini lat sansan, arkorti artere Iesu nga mivi Mesaea som, nga kumtobbtobbbue.

28 Ko arloli bbong sev nga derteren som ko marongen som morlingi wowomu pae nga piplari.

29 Ko lelingenok, Numal Atua, kupmeteni suri nale ne balpalen ser, ko kuploki kem jinibb ne majingen som, no kem ūterter ko nabwera tweni nale som.

30 Ko kupsareni nevrem ko kupjipari jinibb nga puloli jinibb parres luwi, ko nga majingen nga marlelep marres nir parpelari renge nise jinibb ne majingen som nga muon, Iesu.”

31 Daron nga marlot jile musuw, ko namī eterure naim nga marlik ren. Ko nir jijle arwun saut e Nemīn On, ko ololi nor eterter vajin nga parwera tweni nale se Atua.

Artututweni joror

32 Ko kalesia nir, nolor ko nemīr arivi sansane. Ko setemun nir san orrorrmī joron arivi se ni esan, ko arwera joror evi se nir jijle.

33 Ko aposol nir arwera tweni nga Numal Iesu emaur luwi re mijen tevi derteren nga milep, ko Atua erij erres ūlak suri nir jijle.

34 Ko sete nir san nevren omrrrol rrāgrage nanu san. Suri nir jile nga joror milep, erpe dan ko naim, ko arwulwuler, ko arlai nowli nanu nga marwulwul ngōk e nir,

35 ko arlai tevi aposol nir. Ko nir artututweni tevi jinibb si nga nevren murrrrol.

Banapas

³⁶ Ko jinibb san nga nisen Josep, metka se Livae san, nga mīak renge Saepiras. Ko aposol nir arlingi nisen mīnij kele san, arveruse Banapas, nga muwra puwra 'jinibb nga moksusi nolo jinibb nir mian mare.'

³⁷ Ko re murrun ngok, ni owulwule bebje dan sen, ko ela nowlin vini ko elai tevi aposol nir.

5

Ananaeas nuru Sapaera

¹ Ko jinibb san nisen Ananaeas nga nesen sen nisen Sapaera owulwule bebje dan se nuru san.

² Ko elngi jer nowlin sopor ojpon, ko elai sopor bbong vini tevi aposol nir. Ko nesen sen kele orongwose sev nga muloli ngok.

³ Ko Pita owrai tevi, "Ananaeas, erpese Demij musongni nolom nga kumkerkerasi Nemīn On, ko kumlingi jere nowli dan som spon?

⁴ Daron nga setewor kumwulwul wore dan, ko evi som ko. Ko daron nga kumwulwul pae, ko nowlin oto re nik nevrem malum nga kuploli sev nga kummerreni'e, erres kobbong. Ko suri sev norrorrmien ne gerisen mivini muto re nolom? Sete kukrekrasi jinibb nir, ko kukrekrasi Atua kele."

⁵ Ko Ananaeas, daron nga murnge nale sen ngok, ko eil jubbul vitan, ko emij pin. Ko nir nga marunge nanu ngel, metuen nga milep evini rer suri.

⁶ Ko mēlakel nir arnuōe ore, ko arwosi tweni van ko artevni.

⁷ Vitunen vajin, erpe mete nial itul arasi, ko nesen sen evini loloi. Mivini ko sete orongwose sev nga miplari ji diwen sen.

⁸ Ko Pita owrai tevi, "Kupwerai ta tevik. Ngel evi nowli dan totoklai le pa nga komor-wulwule?" Ko ni owra "O-o, ngok ko."

⁹ Ko Pita owrai tevi, "Erpese kamru korti komor-marong komor-wera kopor-rrowrrow silveni Nemīn se Numal? Kuprunge dan ūela nir nga martevni diwen som arini pa roro metali, ko parwosi tweni nik kele."

¹⁰ Ko vinnen eil jubbul evesane ngatan renge Pita ūelan, ko emij pin. Ko mēlakel ngok nir arini loloi, ko arlesi nga ni mimij pa; ko arwosi tweni ivare, ko aran artevni tevi diwen sen.

¹¹ Ko metuen nga milep evini renge kalesia jijle nir suri, ko renge nir jijle nga marunge.

Majingen nga marinijnij nawone nir

¹² Ko aposol nir arok-loli majingen nga marinijnij nawone nir elep tevi jinibb nir. Ko nir jijle arkorti renge naim salsal se Solomon nga muto ore Naim On.

¹³ Jinibb jijle nir arsurövir, ko nir jijle nga sete marivi kalesia armetutu nga paran parkorti tevir.

¹⁴ Ko gortien ne kalesia nir nga marok-osuri Numal, ngok norman ko nesevin nir, okrui van mare tetajer.

¹⁵ Suri nanu ngok nir, ko jinibb nir arwoswosi jinibb nga marmesi nir vini re sel nir, ko arlingi nir sopor re maling, ko nir sopor renge boriti nga marpelsenir. Armerreni nga poro Pita piāsi, ko poro bbong nemīn piāsal van pijpari nir sopor.

¹⁶ Ko delung elep ne nir nga marlik renge ngaim wowarreng nga marto rrale Jerusalem kele arwoswosi jinibb nga marmesi vini, tevi nir nga nemīn nga marsij marsisilvir; ko nir jijle arres luwi.

Arloli esij tevi aposol nir

17 Ko batu jinibb ne sulsulen, ko nir nga markorti re gortien sen, nir ngok ko Satusi nir, nolor eleplep temijpal. Ko artur imare,

18 ko arrul totoni aposol nir, ko arwirrer van re naim ne nekaien.

19 Ko anglo se Numal san evini nat mupong, ko etasi metali ne naim ne nekaien ko eptevi twenir ivare. Ko owrai tevir:

20 "Kapan kaptur renge Naim On ko kapwera tweni p̄etpeti nale ngel ne mauren tevi jinibb nir."

21 Ko daron nga marunge nale ngok musuw, mian ko nat ea-rinrin rranu vajin, ko arini re Naim On, ko artipatun arvisviseni jinibb nir.

Mian ko batu jinibb ne sulsulen tevi gortien sen nir arververus kortoni gortien nga milep se b̄irterwarreng nir nga marwowomue m̄eri Isrel nir arini lat sansan. Ko arkoni jinibb ser sopor paran re naim ne nekaien ko parpitevi aposol nir parini.

22 Ko daron nga jinibb nen nir maran, ko sete arlesir re naim ne nekaien. Ko arluwi vini jir kele, ko arwerai arwera

23 "Daron nga namjipari naim ne nekaien, ko namlesi metali nen arkikiore erres p̄elak, ko lartul nga martur metmete artur metmete erres renge roro metali. Ko daron nga namtasi metali vajin, ko sete namlesi jinibb san loloim."

24 Ko daron nga batu jinibb nga mok-metmete Naim On tevi batu jinibb nga marsulsul nir marunge nale ngok, ko norrrmien ser ekarkar, ko arrelenge sev ko eplari jir.

25 Mian ko jinibb san evini ko owrai tevir, "E lartul! Jinibb ngok nir nga kamlingir re naim ne nekaien artur lelingenok re Naim On ko arovisviseni jinibb nir."

26 Ko batu jinibb nga mok-metmete Naim On eptevi jinibb sen sopor aran ko arpitevi twenir. Ko sete aron tertere nir, suri armetutue delung nir tartuwtuwer e nevöt.

27 Arpitevir van ko arloli artur re no gortien ser. Ko batu jinibb ne sulsulen erij tevir, owra

28 "Namwerai pa eterter tevi kami nga sete kami kapvisvisenir renge nais ngok. Ko erpese? Kamloli iel Jerusalem owun saute nevisvisenien ngok! Ko rrek kammerreni kaploli drra Iesu pibbölji kem!"

29 Ko Pita tevi aposol nir arwera lweni tevir: "Nabosuri wor Atua ko womu ne jinibb.

30 Numal se tata se kerr nir ololi Iesu emaur luwi re mijen, nga kami kamrevji re nai pelaot.

31 Atua elngi ni esakel mare re nevren rres, nga ni puwomu re kerr ko p̄ila mauren tevi kerr, nga kerr m̄eri Isrel nir nolo kerr purongwos pulululwi, ko nga p̄itlasi tweni nololien se kerr.

32 Ko kem namok-rij sen renge nanu ngel nir, tevi Nerñin On nga Atua m̄ila tevi nir nga marosuri ni."

33 Ko daron nga nir nga markorti ngok nir marunge nale ngok, ko arlolar lengleng ko arwera parevji pinir.

34 Ko Parasi san nga mok-korti tevir renge gortien ngok, nisen ko Gameliel, evi jinibb ne nevisvisenien ne nale ne nesesreien san nga jinibb jiile nir arsurövi ni. Ko ni otur imare ko owra partekai tweni mun aposol nir van vare e beblen.

35 Musuw, ko owrai vajin tevi selen nir, owra "Meri Isrel nir, rrapprrorrmi p̄ires p̄elak ko wor re sev nga rramwera rraploli tevi lartul ngok nir.

³⁶ Suri rramrongwose bonevis spon, san otur imare, nisen ko Tutas. Ni elngi lweni ni evi jinibb san. Ko jinibb elep spon, ejpari ongut vavij (400) spon arpitevi. Ko mian ko m̄ernen arevji pini, ko jinibb sen nir arwolu sarrsarr; ko ngok evi vajin bongsi majingen sen.

³⁷ Ko vitunen Jutas, m̄eri Galili ko san, otur imare re daron nga marokeve jinibb e nir. Ko ni ervei tweni jinibb sopor arvijuri ni. Ko mian ko ni kele arevji, ko nir jijle nga marvijuri ni arivel sarrsarr.

³⁸ Ko ngok, re nanu nga miplari ngel vajin, nuwra bowrai tevi kami: sete rraplopi nanu san tevi jinibb ngok nir. Rrapplinglingir parivel. Suri poro nga nororrmien ser ko majingen ser eplari re jinibb kobbong, ko pivitan kobbong.

³⁹ Ko poro ma eplari re Atua, ko sete rramrongwos rraplokloksir. Poro pirpok ko kerr rratpalpal kobbong tevi Atua." Ko nir armurronge erres.

⁴⁰ Ko arveruse aposol nir arini kele jir, ko artelmajir ko arwerai eterter tevir nga setemun parsūpe nise Iesu; ko arlinglingir arivel.

⁴¹ Ko nir arivare lingi gortien ser nen ko arir kobbong nga Atua elesi nir arviter nga jinibb artelmajir suri nise Iesu. Ko sete armanun rrage.

⁴² Ko re nabong ko nabong, sete armosi nga parvisviseni ko parwera tweni nospēn nga m̄irres suri Iesu nga mivi Kristo nga Atua mutobbtob-bue, renge Naim On, ko renge naim nir.

6

Arlingi jinibb ebut parmajing tevi kalesia nir

¹ Jinibb se Iesu elep malum arini. Ko mian ko laten san eplari jir. Renge devjen evi m̄eri Isrel nga marok-rij nale se m̄eri Gris nir, ko renge devjen evi m̄eri Isrel nga marok-rij nale ser wor. Ko nir re devjen nga marok-rij nale se m̄eri Gris nir artere nir re devjen, arwera sete armeteni suri nesevin ser nir erres re daron nga martututweni nevöt ko nanen nabong jijle tevi nesevin nir nga diwen ser marmij lingir.

² Ko aposol esngavöl drromon eru arverus kortoni kalesia jijle nir, ko arwerai tevir: "Sete erres re nga kem nabblingli kurtweni majingen ne nale se Atua ko nabpelak nga nabmetmte nevöt.

³ Ko niko, niaken se kem nir, kaplingi jinibb piebut re kami nga jinibb nir martorir, ko nga marwun saute Nem̄in On ko norongwosien, ko kem nabblingi nir parla majingen ngel.

⁴ Ko kem ma, nabmajing tetajer renge majingen ne verusen ko ne nale se Atua."

⁵ Ko kalesia jijle nir arlesi nale ser ngok erres, ko arlingi Steven, jinibb san nga muwun saute nosurien ko Neriñ On, ko Pilip, ko Prokoras, ko Nikeno, ko Timon, ko Pamenas, ko Nikolas nga mivi m̄eri Antiok san, nga womu evi jinibb ne vare san ko vitunen ea-korti vajin tevi m̄eri Isrel nir ko oklot tevir.

⁶ Ko kalesia nir arpitevi nir ngok, arlingir artur re no aposol nir, ko nir arlot ko arlingi nevrer rer.

⁷ Ko nale se Atua ok-asasi, ko jinibb se Iesu nir nga renge Jerusalem elep temijpal malum arini, ko delung elep ne jinibb ne sulsulen nir arosuri kele.

Arrul totoni Steven

⁸ Steven ngok evi jinibb san nga Atua m̄irij m̄irres suri, ko elai derteren ngag milep tevi. Ko ololi majingen nga marinijnij nawone nir re no jinibb nir.

⁹ Ko sete epriv, jinibb sopor artur imare ko artere. Nir arivi jinibb ne naim gortien san se méri Isrel nir nga bonevis marivi pa demij maur, ko lelingenok arivel sisarow vajin. Ko niko arverus naim gortien ser, arwera 'Naim gortien se nir nga marivel sisarow'. Nir ko arivi méri Isrel nga marivel Saerin ko Aleksantria vini. Ko méri Isrel sopor kele nga marivel Silisia ko Eisia arkorti kele tevir, ko arlat tevi Steven.

¹⁰ Ko Nemín On ololi Steven norongwosien sen elep, ko daron nga mřirje, nir sete arongwos parasi ni re rijen sen.

¹¹ Mian ko arkonkoni silveni jinibb sopor nga paran parwerai, "Namrunge pa ni erij esij tere Moses ko tere Atua."

¹² Arok-rijj erpok mian, ko arserranan re nolo jinibb nir ko ūrterwarreng nir ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir; ko nir vajin artur imare ko aran arrul totoni Steven, ko arevei van re naim gortien se numal ser nir.

¹³ Ko arlingi jinibb sopor partur ko parij re nale gerisen ser. Ko lartul nen arwera "Merel okrij tetajer tere Naim On ko tere nale nesesreien se Atua.

¹⁴ Ko namrunge ni owrai Iesu ne Nasret ngok pulokloksi Naim On ngel ko přiriени liken nga Moses mřila tevi kerr pa."

¹⁵ Ko nir nga marlik re naim gortien ngok armet teretre Steven; ko arlesi ni non erpe no anglo san.

7

¹ Ko batu jinibb ne sulsulen osusi tevi Steven owra "Evi weretunen ko wor?"

² Ko Steven erij weli lweni owra "Tuwak ko tata nir, kapmurrong inu! Womunen ko apu se kerr ngok Epram mia-van nga přilik Aran, daron nga mřilik malum re vanu ngok Koltia nga muto re vanu nga milep ngok Mesopotamia,

³ ko Atua ne nosrōvien eplari jin; ko owrai tevi owra "Kupiel lingi vanu som ko metka som nir ko kupan re vanu san nga bea-viseni tevim."

⁴ Mian ko Epram evel lingi vanu sen ko ean etipatun liken sen Aran. Ko vitunen ko tata se Epram ea-mij, ko Atua ololi Epram evel oruj vini re vanu ngel nga rramlik ren lelingenok.

⁵ Ko renge daron ngok Atua sete elai rragrrag bebje dan sponen tevi Epram, ejki, ko ololi ma rijrinen tevi nga pia-lai dan nir tevi. Ko owra dan nir parivi se ni tevi metka nga para-rremali renge ni. Ko daron nga muwrai ngok e, ko Epram natun ejki wore ko!

⁶ Ko ngel evi nale se Atua nga muwrai tevi, owra 'Metka som nir paravel lingi iok ko paran parlak renge vanu mřinij nga parivi demij maur ie, ko parlak renge nekaien nga mřiterter pippari sia pungut pivavij (400).'

⁷ Iok osře suri Ijip. Ko Atua owra 'Inu bea-virrvirrali nir nga marmajing ser, ko metka som nir para-ivel lingi vanu ngok ko parluwi parsurövik iel.'

⁸ Ko Atua elai murrun ne bae tevi Epram, nga miviseni nga Epram evijuri vajin sel se Atua. Natun Aesak ean re bae daron nga bongin muowil e. Ko Aesak kele ololi tevi Jekop nga mřilai van re bae, ko Jekop kele ololi erpok nga mřilai natun esngavöl drromon eru maran re bae, nir ngok nga marivi ūrtera se kerr ne tuwi.

Steven osře suri ūrterera ser nir

⁹ "Jekop natun nir nolor eleplep tevi tasir Josep, ko arwulwule nga pian pivi demij maur renge vanu ngok Ijip. Ko Atua emetmete Josep,

¹⁰ ko etkai lilane erres; ko ololi easi renge daron nga marterter nir nga marok-pelari jin. Daron nga Josep mivini vajin mutur re no batu numal se méri Ijip nir, ko Atua ololi norongwosien sen ean mare tevi murrun nga mīrres ūlak sen. Ko numal nen ololi Josep evi jinibb nga mian mare temijpal, nga pimetmete Ijip totoklai ko pimetmete majingen ne naim sen kele.

¹¹ "Sete epriv daron nga mīterter san ejpari Ijip ko Kenan, nga nanen ejki. Ko ūirtera ngok se kerr nir arunge esij lengleng suri nanen ejki.

¹² Ko daron nga Jekop murnge nga nanen muto Ijip, ko okoni natun nir, ūirtera ngok se kerr nir, aran. Ngok evi womujnen nga mara-van rrongi ie.

¹³ Ko renge daron mīnij kele nga maran, ko Josep eviseni ni limjer vajin tevi tuwan nir, ko numal se méri Ijip nir ornge jilweren suri metka se Josep nir.

¹⁴ Mian ko Josep elai nale van ji tata sen Jekop nga piptevi metka sen nir parini parlik Ijip. Renge gortien ngok nir ejpari ngavöl ebut drromon elim (75) renge nir totoklai.

¹⁵ Ko Jekop tevi ūirtera ngok se kerr nir ne tuwi arivel lingi lat nga marlik e ko aran arlik Ijip; ko arlik ie ejpari daron nga mara-mij e.

¹⁶ Ko arwosi lweni niber van Sekem e, ko artevnir lat nga marok-tivtavin e san nga Epram muwli tweni pa tevi metka se Amoro nga renge vanu ngok Sekem.

Steven ospe suri Moses

¹⁷ "Ko daron evini mori vajin nga Atua puloli rijrijen sen ngok nga mīlai pa tevi Epram ūirrmali. Renge daron ngok, metka se ūirtera se kerr ngok nir arvasus ko emaur elep kele.

¹⁸ "Ko eanan ejpari nga jinibb mīnij kele mivi batu numal kele ne Ijip, nga sete murorrmii tutune Josep.

¹⁹ Osur terter ko ekrekiasi ūirtera ngok se kerr nir, ko osulngatir nga parwosi tweni bipi ser nir renge naim ser ko parling twenir vare nga parmij.

²⁰ Ngok evi daron mawos nga bipi nga mīrres ūlak ngok Moses mīiak ren. Tata sen ko tasu sen ormetmete erres renge naim ser ean ejpari navöl itul,

²¹ mian ko orlingi tweni vare erpe nga nesesreien se batu numal muwrai. Mian ko natu numal nesevin eskai, ko otori tweni ko emetmete, ko elai erpe natun mawos vajin.

²² Arvisviseni renge norongwosien se méri Ijip nir, ko evini evi jinibb nga milep renge rijen ko re majingen kele.

Moses ololi lesi nga piwilwil se méri Isrel nir

²³ "Daron nga Moses sian mijpari ngavöl ivij (40) ko orrorrmii wor nga pian pīlesi otvi lat nga méri Isrel nir liken ser muto suri.

²⁴ Mian ko elesi méri Ijip san nga mirevji jinibb nga nir san; ko ean erekji pini méri Ijip nen.

²⁵ Ni orrorrmii metka sen nir parongwose nga Atua ūimajing rrurrgni ni nga puloli nir parivel sisarow. Ko nir sete arongwose.

²⁶ Ko mevinen kele, elesi méri Isrel eru orpalpal, ko evan nga ūijngé nuru. Ko owra "E, erpese komor-ivi niaken bbong, ko komor-palpal lululweni kamru mirpok?"

²⁷ Ko wela nga mokloli mīsij tevi nuru tuwen osoni tweni Moses ko owrai tevi owra "Erpese, si elngi nik nga nik kuptur womue kem, ko nga kupwera suri lat nga puto suri tevi kem?"

²⁸ Rrek kumrreni kumprevjik pirpe kumrevji pini mīri Ijip ngok miniv?"

²⁹ Daron nga Moses murnge nale ngok, ko owl lingi Ijip. Ko ean elik erpe jinibb neturvitan renge vanu ne Mitian. Ko natun nuru ora-iak ko ie.

Moses ornge nale se Atua

³⁰ "Sia ngavöl ivij (40) easi, ko anglo san errmali ji Moses renge duru nai nga welili san nga mīn, mori botwen nga Sinae.

³¹ Moses etaol lenglengen re sev nga mīlesi, ko oruj van mori nga pīlesi lilane. Ko etaol nga Atua erij tevi,

³² owra "Inu nuvi Atua se bīrtera som nir. Inu nuvi Atua se Epram, Aesak ko Jekop." Mian ko Moses eririr temijpal ko emtutu nga pimteni.

³³ Ko Atua owrai tevi Moses owra "Kuplai tweni but nga kumrae renge nolo īelam, suri lat nga kumtur ngok e evi lat nga muon ko.

³⁴ Nulesi ko pa nga jinibb suk nga marlik Ijip nir arunge lengleng esij, ko nurongwose norongan nga muto jir, ko nuvini nga īelai twenir. Ko kupini, bokonim van Ijip.

Meri Isrel arungasi Moses

³⁵ "Ngok Moses nen kele kobbong nga mīri Isrel marungasi ko marwirr nale nga muwra "Erpese, si elngi nik nga kuptur womue kem ko kupwera suri lat nga puto suri tevi kem?", Atua kobbong osusture ni. Okoni anglo nga miplari ji Moses renge nai ngok nga nabb muroror renge mare nga pususture ni pivini pivi jinibb nga milep ser, ko nga piwilwil se nir.

³⁶ Moses ngok ololi nanu nga marinijnij nawone nir Ijip, ko etkai tweni mīri Isrel nir Ijip van re dis nga musongsong e. Ko etkair kele sia ngavöl ivij (40) van renge lolo merwer, ko ololi nanu nga marinijnij nawone nir kele wor.

³⁷ Ko Moses ngok kobbong nga muwrai tevi mīri Isrel nir nga muwra 'Atua pususture propet san re kami pirpe nga mususture inu. Ko ni pivi kele sān re kami sān.'

³⁸ Moses ngok ko etkai jinibb nir ko eser kortonir renge lolo merwer, mian ko anglo erij tevi renge botwen ngok nga Sinae. Iōk ko, Atua elai nale mauren tevi nga pivini pivijngeni tevi kerr.

³⁹ "Ko bīrterawarreng se kerr nir armusus parosuri Moses. Arong tweni nale sen ko arorrmi lenglengen nga parluwi kele van Ijip e.

⁴⁰ Ko arwerai tevi Eron arwera "Wurru, kupmajing ta atua sopor nga parwowomu ko kerr rrapok-vijuri. Suri Moses ngok nga mītkai tweni kerr Ijip nga rrapini iel, ko rramrreleng vajine, erpese rengen."

⁴¹ Renge daron ngok ko armajing nanu san nga marrongrrongi re natu buluk nga parsurövi erpe atua ser, ko arevji nanu rrum ko arholi nanen nga milep san. Arsürüvi sev nga nevrer bbong mīmajinge.

⁴² Ko Atua esir duren tevir ko elinglingir arsurövi moju nir. Ngok erpe nga Naul On muwrai re naul se propet nir muwra 'Meri Isrel nir, tetajer renge sia ngavöl ivij (40) renge lolo merwer kamok-revji nanu rrum nir nga kaploli sulsulen rengen, ko sete kamsurövi inu, ejki.

⁴³ Tetajer kamok-wosi devji ngok ne atua mīnij ngok Molok tevi pijā ne moju se atua ngok se kami Repan. Molok ko Repan ngok kamok-surövi nuru. Renge murrun ngok, inu boji tweni kami kapan ngasue re devjen van ngasu ngasue Bapilon.

Tuwi ko pa vini, Atua okwilwil se méri Isrel nir

44 “Devji nga ſirterawarreng se kerr nir nga marok-surövi Atua rengen otur tevir kele renge lolo merwer. Devji ngok kobbong Atua owrai tevi Moses nga pímajinge, ko armajinge suri norrngov nga Moses milesi.

45 Vitunen, daron nga ſirterawarreng se kerr nir marvivitu suri Josua, arini nga parlai dan ngel. Ko nir arlai devji se Atua ngok tevir. Renge daron ngok, Atua oji tweni jinibb nir, ko arwolu lingi ſirtera se kerr nir. Ko devji se Atua ngok oto osorsan ean ejpari daron nga Devet mivi batu numal.

46 Atua eir suri Devet, ko Devet ongoni nga poro orongwose pímajing naim rres san nga méri Isrel nir parok-surövi Atua rengen vajin.

47 Ko mian ko Devet sete emajinge, ko Solomon ma emajing naim nen tevi Atua.

48 “Ko ewretun, Atua ngok nga mian mare temijpal sete orongwose pílik renge naim nga jinibb mímajinge, erpe nga propet muwrai daron nga mírij renge nise Numal muwra

49 ‘Melrin evi nai seksakel suk, ko iel ngatan evi lat nga ſejingteni ſelak ren. Naim nga mirpese ko san kuwra kupmajinge tevik? Ngabe mawos ko inu bea-mosi ren?

50 Inu numajing nanu totoklai nir.’

Meri Isrel sete arosuri Atua

51 “O, batu kami eterter ſelak, norrorrmien se kami erpe bbong jinibb ne vare nir! Sete kamrongwose kaprunge nale, ko kamsorsan tevi ſirtera se kerr nga tetajer kamok-palpal tere Nemín On.

52 Birterawarreng se kerr nir arloli sel nga mísij milep tevi propet pípeteti ne tuwi nir. Arevji pini propet nga muwra visviseni mér nga muosuri Atua nga pia-vini vitu, ko lelingenok kamtere ni ko kamrevji pini.

53 Anglo nir arlai nale nesesreien se Atua vini tevi kami, ko setewor kamosuri.”

Artuve pini Steven

54 Ko daron nga jinibb ne gortien ngok marunge nale se Steven, nolor eirarsi ko arorriiw tevi.

55 Ko Steven owun saut e Nemín On, ko oklu van mare renge melrin; ko elesi nosrövien se Atua, ko Iesu kele nga mutur renge devjen rres ji Atua.

56 Mian ko owra “Inu nulesi metali ne melrin etpiir, ko Jinibb Mawos otur renge devjen rres ji Atua.”

57 Mian ko jinibb ne gortien ngok arkikail van mare ko artop ore boror, ko arwolu mawose Steven.

58 Ko arrul totkoni musuw, ko arevei tweni renge ngaim ngok, ko arot-tuwtuwe nevöt e vajin. Ko nir nga marij tere Steven aruri tweni sunsun ser sopor ko arlai tevi mélakel san, nisen Sol, nga ni pimetmete; mian ko artuve vajin Steven.

59 Ko daron nga jinibb nir marok-tuwtuwe suri kele, ko Steven everus owra “Wurru Numal Iesu, kuprunge drrelak ko kuplai inu nemík pivinuk piptevim.”

60 Mian ko ejipa van ngatan ko ekail van mare owra “Numal, sete kupvirrvirrali nir renge sev nga marcoli ngok.” Daron nga muwrai ijile mirpok musuw, ko osrow pini.

8

Sol ok-ojoji jinibb se Atua nir

¹ Ko Sol elesi erres kobbong nga martuve pini Steven. Ko renge nabong mawos ngok, Sol tevi m̄eri Isrel nir artipatun nga parloli p̄isij pilep tevi kalesia nir nga marlik Jerusalem. Ko kalesia nir arwolu lingi ngaim ngok ko arwolu van renge vanu karkar nga Jutia ko Sameria, ko nir esngavöl drromon eru nga marivi aposol kobbong arlik jer Jerusalem.

² Ko m̄eri Isrel sopor nga marvijuri lilane Atua arunge esij suri Steven, ko arlai niben ko artengsi ko aran artevni.

³ Ko Sol ololokksi torrlai kalesia nir, ko etkai jinibb sen nir arivel karkar Jerusalem renge naim nir ko arrul totoni kalesia nir, norman ko nesevin kele, ko arlingir van renge naim ne nekaien.

Jinibb arwerai tweni nos̄pen nga m̄irres se Iesu Sameria

⁴ Ko daron nga Steven mimjj, jinibb se Atua nir arwolu lingi Jerusalem, aran lat karkar ko arvisviseni suri nise Iesu.

⁵ Ko jinibb san, nisen Pilip, ean kele renge ngaim nga milep ne Sameria ko ewerwer suri nise Iesu, nga mivi Mesaea.

⁶ Ko jinibb p̄etpeti renge ngaim nen armerreni parunge lilane nale se Pilip, suri arunge nale sen nga m̄irres ko arlesi nelesien nir nga ni mulolir nga marviseni derteren se Atua tevir iok.

⁷ Nir elep nem̄in nga marsij marsisilvir, ko nem̄in nga marsij nen arkail van mare ko arivare lingir arivel. Mian ko Pilip ololi nir elep nga devje niber marmij arres luwi, ko nir nga sete marongwose parivel arivel luwi kele.

⁸ Ko nir nga marlik iok daron nga marlesi ko arir lenglengen.

Jinibb ne botut san, nisen Saemon

⁹ Ko renge ngaim ngok kele, jinibb san nisen Saemon elik iok nga muloli botut sen, jinibb marok-taole bonevis pa. Ko okwera kele erpok "Inu nuvi jinibb m̄inij san tevi derteren lele nir."

¹⁰ Ko nir jijle renge ngaim ngok nga marivi jinibb ko nga marivi jinibb nawon kele, arosuri sev nga muwrai, mian ko arwera "O, ewretun morok derteren se Atua eptevi."

¹¹ Ko arok-murronge ni daron elep pa nga ni mokloli marok-taole nanu nga mokloli nir.

¹² Ko vitunen, daron nga Pilip mian m̄iwerwer tevir suri batun vanu se Atua nga pia-pelari ko suri Iesu Kristo, arunge nale sen. Ko ni epaptaese nir, ngok nesevin ko norman.

¹³ Ko Saemon kele osuri nale se Pilip, ko arpaptaese ni. Ko ngabe nga Pilip mian e, ko Saemon kele eptevi; ko daron nga m̄ilesi nanu nga marinijnij nawone nir nga miviseni derteren se Atua nga Pilip muloli, ko etaol ko eririr.

¹⁴ Ko aposol nir esngavöl drromon eru nga marlik iok Jerusalem arunge nale suri m̄eri Sameria nga marosuri pa nale se Atua osuw, mian ko arkoni Pita ko Jon nga poran jir.

¹⁵ Mian ko oran jir, ko daron nga morpelari jir, ko orlot nga Atua p̄ilai Nem̄in On tevir.

¹⁶ Suri Pilip epaptaese nir renge nise Iesu Kristo kobbong, ko Nem̄in On setewor ean renger.

¹⁷ Ko Pita ko Jon orlingi nevre nuru renge batu nir, mian ko Nem̄in On eislivir vajin.

18 Ko Saemon daron nga mīlesi aposol ngel nuru morlingi nevre nuru renge batu nir ko Nemīn On mīsilvir, otur mera ko elai nevōt nga milep vini ko esareni tevi Pita ko Jon ko owra tevi nuru owra

19 "Ei, kopor-lai kele derteren ngok tevik bevel tevi, ko jinibb si nga ībelngi nevrek rengen, ko ni kele Nemīn On pīsilvi."

20 Mian ko Pita owrai lweni tevi owra "E, nik kurongwose kupwuli sev nga Atua mīlai nawone tevi jinibb? Nik tevi nevōt som koporan korti renge nejjikien!

21 Sete kuma-pitevi kem rrāgrrag renge majingen ngel, suri nolom sete osorsan renge no Atua.

22 Kuprieni nolom renge sev nga komok-loli ngok, ko kuplot van ji Atua nga ni pītlasi nik renge murrun nga komok-loli mirpok.

23 Suri inu nurongwose nga lol leplep nga marsij elep arto nga demij muloli markikair renge nolom."

24 Mian ko Saemon owrai tevi Pita ko Jon owra "Wurru laru, koporlot suri inu nga Atua pīlai se inu, nga nanu nga mīsij nga komor-werai ngok sete pīrmali ji inu."

25 Mian ko aposol nga nuru orsupe nale se Atua tevi jinibb nir ko sev nga morlesi Numal muloli, ko vitunen morsuw, orivel lingi ie ko orluwi van Jerusalem e. Ko daron nga morivel suri sel, orok-werwer suri nospen nga mīrres se Iesu Kristo renge ngaim elep nga Sameria.

Pilip erij tevi mīri Etiopia san

26 Ko anglo se Atua san eplari ji Pilip ko owra "Pilip, kupan iak ko kupiel van renge sel nga mītipatun Jerusalem ko mian Gasa e." Sel ngok easi renge lolo merwer.

27 Mian ko otur mera ko evel van. Daron nga miplari, ko elesi mīri Etiopia san esakel renge lemētiti sen, ko okwolu suri sel vini. Mernen artevei evi demaw, ko evi jinibb nga milep san nga mokmetmete nevōt se kwin nga Etiopia nga marveruse nisen kele san Kantes. Mernen ean Jerusalem nga pulot tevi Atua.

28 Ko daron nga musuw ko esakel renge lemētiti nga pulwi, ko okeve nau se propet Aesea.

29 Mian ko Nemīn On erij tevi Pilip owra "Pilip, kupan mori lemētiti ngok ko kupiel jelin."

30 Ko Pilip ean ko okivel mori lemētiti nen. Ko ornge mīernen mokeve nale se propet Aesea. Mian ko Pilip owra tevi mīr nga owra "E, nik kurongwose, nale nga komok-eve ngok owra puwra sev?"

31 Ko mīr nga owra "Borongwose pirpes? Poro jinibb san pivisviseni tevik, ko borongwose ko. Kupsa vini mare, ko kupvisviseni murru nale ngel tevik".

32 Ko nale se propet Aesea nen le ngel: 'Erpe sipsip san nga marlai nga parevji pini, erpe natu sipsip nga martevei tweni silvin ko sete murongwose pīting, ko mīernen sete orongwose puwrai nanu san, ko omurrong kobbong.'

33 Ko nir arwer rrārarrre renge sel nga mīsij. Mernen sete orongwos natun putoe, suri artor otvi mauren sen.

34 Mian ko mīri Itiopa nen osusi tevi Pilip owra "Kupwerai ta tevik, isi ko ngok nga propet ngok moksupe suri ngok? Oksupe ni kobbong, rreknga oksupe jinibb mīnij kele san?"

35 Ko Pilip esa jingon ko ospē suri nale se Aesea ngok ko suri nospēn pēpeti nga mīrres suri Iesu Kristo.

36 Orjilwer ortajer orini, ko orremali renge nuwi seser nga welili san. Ko mēr nga osusi tevi Pilip owra “E, kulesi, rrromor-pelari renge nuwi le ngel. Ko nik kurrorrmi erpese? Sev ejki nga poro parpaptaese inu?”

37 [Mian ko Pilip owrai tevi “Poro weretunen wor nga nosurien oto renge nolom, ko erres nga inu bepaptaese nik.” Ko mēr nga owra “O-o, o-o, inu nuosuri nga weretunen jerjer, Iesu Kristo evi Atua natun.”]A

38 Daron nga muwrai jijle musuw ko owrai tevi mēr nga moklai lemētiti nga pumosie mun, mian ko nuru Pilip orjubbul ko oran ngatan re nuwi. Ko Pilip epaptaese ni.

39 Ko daron nga morivel lingi nuwi vini lat nga mimes e, ko Nemīn On etesen i tweni Pilip evel, ko mēr nga setemun elesi. Mian ko ean esakel luwi renge lemētiti sen, ko nolon eir nga eir vajin daron nga lemētiti mokwolu tevi mītajer.

40 Mian ko Pilip etaole nga mijpari ngaim nga Asot. Ko etajer kele nga mokwerwer e nospēn nga mīrres se Atua renge ngaim mīnij nga marto surusrir iok, ko etajer malum van ko ejpari vajin ngaim nga Sisaria.

9

Atua erieni murru Sol nga pivi jinibb se Iesu

1 Ko renge daron ngok, Sol oksur terter nga pirevji pini nir nga marok-osuri Numal. Ean elesi batbatu jinibb ne sulsulen,

2 ko osusi tevi, mian ko batbatu jinibb ne sulsulen oli naul sopor se nir nga marok-metmete naim gortien nir renge ngaim nga Damaskas, ko elair tevi Sol. Ko nale nen erpel: ‘Nukoni mērel Sol nga pixinuk pīlesi norman rreknga nesevin si nga mivijuri sel nga mimerr ngok, ko pīsre totkonir ko piptei lwenir viri Jerusalem e.’

3 Ko Sol elinglingi Jerusalem nga pian Damaskas e. Ko daron nga mivini morie ngaim ngok, ko etaole moron nga milep san miplari renge melrin vini, ko humor vaseni lat nga mivel e.

4 Ko ewajeni ngatan, ko ornge drrelan san owrai tevi owra “Sol o, Sol! Suri sev komok-loli mīsij tevik mirpok?”

5 Ko Sol osusi lweni, owra “Wurru, Numal, nik si ko?” Ko drrelan nga owra lweni, “Inu le Iesu nga komok-loli mīsij tevik.

6 Ko kupmera, ko kupan ngaim Damaskas, ko iok jinibb san ni ko puwrai tevim sev nga kupa-loli.”

7 Ko nir nga marok-ivel tevi Sol artur murrong, sete arwerai nale san. Nir kele arunge drrelan ngok, ko sete arlesi jinibb san.

8 Ko Sol otur mera eleng raji meten, ko meten omot. Ko selen nir arevei ko arpitevi van renge ngaim nga Damaskas e.

9 Ko Sol meten ororrer erpok ejpari nabong itul, sete orongwos pīleslesi nanu san. Ko daron ngok kele, sete eaan ko sete eminmin.

10 Ko renge ngaim ngok Damaskas, jinibb san nga mok-osuri Iesu, nisen Ananaeas. Ni elesi bori san nga Numal muwra tevi “Ananaeas!” Ko Ananaeas orrum, owra “Inu le ngel, Numal.”

A **8:37** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Luk oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopí san ne naul ngel.

11 Ko Atua owrai tevi "Kupmera ko kupvijuri sel nga mivel otvi liven ne ngaim ngel nga nisen Sel nga mimetet, ko kupan re naim se Jutas. Ko kupsusi méri ngaim ne Tasas san, nisen Sol. Mernen oklik ko oklot.

12 Ko ni kele elesi bori san, ko elesi nga nik Ananaeas kuan kujpari meten, ko meten erres luwi kele."

13 Ko Ananaeas owrai lweni, "Wurru, Numal, nir elep pa marok-supe suri morok, nga ni oklokloksi jinibb se Atua nir nga marlik Jerusalem.

14 Ko renge iel Damaskas kele elai derteren sen ngok ji batbatu jinibb ne sulsulen nir nga pivini purrul totkonki jinibb si nga muosuri nik."

15 Ko Numal owrai tevi owra "Kupiel, suri inu nulngi ni nga pímajing se inu, ko puloli nisek pian mare ji jinibb ne vare nir ko numal nir ko ji méri Isrel kele.

16 Ko daron nga puloli majingen suk, inu bowrai visviseni sel nga mísij sev nga pia-sekai iok."

17 Ko Ananaeas ornge nale ngok nir, ko otur imare ko ean ji Sol renge naim se Jutas. Ean loloi ko elngi nevren re batu Sol, ko owrai tevi, "Niaken Sol, Numal nga mivi Iesu, nga miplari jim renge sel le, okoni inu nga bevini bololi kupkulu luwi kele, ko nga Nemín On kele puwun saut renge nolom."

18 Ko vesan rres nanu san erpe berte nai orvitan renge mete Sol, ko meten orkulu luwi vajin. Otur mera, ko sete epriv Ananaeas epaptaese.

19 Ko eaan luwi ko jin eterter luwi vajin, ko elik nabong spon kele tevi kalesia nir Damaskas.

Sol ewerwer e nale nga mīrres Damaskas

20 Ko sete epriv nga Sol etajer kele van renge naim gortien nir se méri Isrel, ko etipatun nga piwerwer suri Iesu nga ni evi natu Atua.

21 Ko nir jijle nga marunge ni artaole ko arwera "E, mér nga moktorrtorrlai kalesia nir Jerusalem ngok, ko evini tweni nga purrul totkonir ko pítkair van ji batu jinibb ne sulsulen nir!"

22 Ko Sol derteren ne nale sen emaur elep, ko eviseni nir e erres nga Iesu evi Mesaea. Ko méri Isrel nir nga ie arwera parij otvi nale sen, ko arunge nale se Sol eterter pélak ko norrorrmien ser omrrol, ko arbut kobbong.

23 Ko nabong elep arasi, ko méri Isrel soper nga marlik iok arlolarsi Sol elep, ko armurri suri nga parevji pini.

24 Ko nutrin ko nutpong kele, nir artirive Sol renge metali ne nawot nga milep nga mīrrale ngaim ser, nga parevji pini. Ko jinibb san ean owrowra tweni womue norrorrmien ser tevi Sol.

25 Ko natpong san jinibb se Sol nir arpitevi ko arsongni renge narr nga milep san, ko arjuróni rrurrngi renge lat nga mítþir e san renge nawot van ngatan e. Erpok ko Sol eivare ko owlú.

Sol iak Jerusalem

26 Ko Sol evel lingi Damaskas ko olwi van Jerusalem e. Ko owra pukorti tevi jinibb se Iesu nir; ko nir sete arosuri' nga ni evi kalesia, ko arwij ngasue.

27 Ko Banapas ewilwil sen, ko eptei van liven ji aposol nir. Ni owra visviseni tevir erpese nga Sol mīlesi Numal renge sel, ko nga Numal kele mīrij tevi. Ni owrai kele tevir erpese nga Sol sete mimtutu nga pusþe suri nise Iesu iak Damaskas.

28 Ko Sol elik tevir ko arongwose vajin, ko arkorti tevi vajin. Ko evel lat þetþeti Jerusalem, ko sete emtutu nga poksuþe suri nise Numal.

29 Sol ewerwere nale kele sopor tevi m̄eri Isrel nir nga marlik ngasue vanu ser nga marongwose nale se m̄eri Gris nir, ko vitunen marini marlik Jerusalem. Ko nir sete armerreni nale se Sol ko arlatlat tevi suri. Ko sete epriv nir arlolar ko arwera parevji pini.

30 Ko daron nga kalesia marunge nale nga m̄eri ie marwera parevji pini Sol, ko artekai van ko arlingi elik talev Sisaria. Ko vitunen arkoni tweni van sisen e Tasas.

31 Ko renge daron nen, kalesia nir nga marlik sarrsarr renge vanu ne Jutia, Galili ko Sameria arlik renge demat. Ko Nem̄in On elai derteren tevir, ko nir arlik eterter nga marosuri Numal. Ko nir elep temijpal malum arini nga marosuri Numal vajin.

Pita iak Lita ko Jopa

32 Ko Pita otur errale lat spon, ko daron san evan ji jinibb se Atua nir ne ngaim ngok Lita.

33 Re ngaim ngok, eskai jinibb san nga niben mimij mijpari sia owl ko pa osuw nga sete orongwose pivel, ko okmatur kobbong re maling sen. Mernen nisen Aeneas.

34 Mian ko Pita owrai tevi owra “Aeneas, lelingen wolok ko pa Iesu Kristo puloli kuppres luwi. Kuptur mera kuplulngi maling som!” Ko vesan rres Aeneas otur imare.

35 Ko nir jijle nga marlik re ngaim ne Lita ko re kele vanu ne Saron, daron nga marlesi, ko arieni nororrmien ser ko arvijuri Numal se kerr.

Tapita

36 Ko nesevin san elik re ngaim ngok Jopa, nisen Tapita (nais ngok owra puwra die, nanu rrum san. Re nale se m̄eri Gris nir, arveruse Dokas). Vinnen osuri Atua ko tetajer okloli majingen nga marres nir ko okwilwil se kele nir nga joror marjikie.

37 Re daron ngok mesien san ololi, mian ko emij. Ko arrawe lilane niben, ko arlingi renge loloi san kele mare renge naim sen tera nga partevni.

38 Ko Jopa oto mori bbong Lita ko spon; ko daron nga jinibb se Iesu nga Jopa marunge nale nga Pita m̄ilik Lita, ko arkoni nuru eru oran jin tevi nale ngel nga muwra “Wurru kupsaro ta pingavilvil spon, kupini kuplesi kem iel.”

39 Mian ko Pita otur imare ko eptevi nuru aran. Daron nga marjipari ie, ko arpitevi van re loloi ne naim nen mare. Iok, nesevin nga diwen ser marmij lingir arser rrale, ko arok-ting ko arok-sareni sunsun ko nijor nga Dokas m̄imajinge daron nga mimaur malum e.

40 Mian ko Pita okoni twenir, ko ejiol vitan ko olot. Olot jile ko erieni non mawos vin nga mimij nga ko everuse, owra “Tapita, kupmera!” Tapita eleng raji meten, ko daron nga m̄ilesi Pita, ko emra elik.

41 Ko Pita otori nevren, esa raji nga putur. Mian ko everuse jinibb se Iesu nir tevi nesevin nga diwen ser marmij lingir, ko elngi lweni vin nga mimaur luwi nga tevir.

42 Nos̄pen ne nanu ngok owlū p̄etp̄eti re ngaim ngok Jopa, ko jinibb elep kele arini arosuri Numal.

43 Ko mian ko Pita elik eprepriv kele spon Jopa tevi m̄er san nga mokmajinge nanu nir renge nevlu buluk, nga nisen Saemon.

¹ Ko renge ngaim ngok Sisaria, m̄eri Rom san elik nga nisen Koniliyas, nga mimetmete jinibb nuval nir ongut (100) se m̄eri Rom nir, nga marivi ne gortien nga marveruse gortien ne Itali.

² Ni evi jinibb san nga mukorti pa tevi m̄eri Isrel nir mok-surövi Atua, tevi jinibb nir ne naim sen kele; ko oklai kele merrenien elep tevi m̄eri Isrel' nga joror ewelili. Ko tetajer oklot van ji Atua.

³ Ko nabong san, otomori pivi mete nial itul nga rivriv, omomsawose daron ne verusen, ko elesi nanu san erpe bori. Renge bori nen elesi oto limjer nga anglo se Atua san evini loloin sen ko everuse, owra "Koniliyas".

⁴ Koniliyas emet teretre anglo ko emtutu lenglengen, ko owra "Wurru, Numal, kupej sev ko san?" Ko anglo erij weli owra "Atua eir temijpal renge loten som ko majingen ne merrenien som, ko etriv nga piwilwil som.

⁵ "Ko kupkoni jinibb sopor paran Jopa ko parveruse jinibb san nga pivini mun iel. Mernen nisen arveruse Saemon Pita.

⁶ Elik tevi jinibb san nga mokmajinge nanu nir renge nevlu buluk, nga nisen kele Saemon. Naim sen oto ngatan mori jeli dis."

⁷ Mian ko anglo evel lingi. Ko Koniliyas everuse jinibb ne majingen sen eru vini, ko jinibb nuval nga mokmajing sen ko nga moklot kele, nga nir pitul parini jin.

⁸ Ewer visvisenir suri sev nga m̄irrmali, ko okoni tweni nir itul ngok van Jopa e.

⁹ Ko renge nabong m̄inij nen, arvijuri sel vini re ngaim ngok Jopa. Ko re daron mawos nen, Pita esa van mare renge druu naim nat milival nga pulot.

¹⁰ Mian ko numer eaji elep, ko emrreni lengleng purroi nanu san. Ko daron nga marok-loli nanen ser e, ko ni elesi bori san nga Atua miviseni tevi.

¹¹ Elesi melrin etþir, ko boriti nga milep san, artori renge bongsin nga ivij, ko arjuröni renge melrin vini iel ngatan e.

¹² Renge boriti nen, netun vanu jijle nir ko numön jijle nir arto ren.

¹³ Ko drrelan san errmali ko owrai tevi owra "Pita, kuptur imare, kuprevji nanu ngok nir ko kupurroir."

¹⁴ Ko Pita erij weli owra "Numal, sete mea-loli mirpok, suri setewor nurroi lesi nanu san nga murrokitkit, ko sete musorsan mirpok nga borroi."

¹⁵ Mian ko drrelan nen eplari kele jin owra "Sev nga inu Atua mowrai pa tevim nga owokwok, nik sete kurongwose kupwera orrokkitkit kele."

¹⁶ Drrelan nen owra lweni nale nen vatul musuw, ko boriti nen emtaw lingi ko olwi van re melrin e.

¹⁷ Pita nolon orrum malum suri bori ngok, owra purongwose sev nga Atua miviseni tevi ngok. Ko jinibb itul nga arsusি rongornge pa naim se Saemon lut nga mutur e, arongwose, ko re daron nen mawos nga Pita murrrormi bori sen, artur rremali renge metali.

¹⁸ Ko arsusি arwera "Moi, Saemon Pita elik niko iok rreknga ejki?"

¹⁹ Mian ko Nemín On owrai tevi Pita owra "Jinibb itul arini pa nile, arpej nik."

²⁰ Kupsaro pingavilvil, kupjubbul van ngatan e. Sete kuprrorrmi nanu san, suri inu ko nukonir."

²¹ Pita ojubbul, ean ngatan e, ko owrai tevir owra "Inu nen le nga kamok-peje inu. Suri sev kampej inu?"

22 Ko nir arwerai lweni arwera "Numal Koniliyas ko okoni kem. Evi jinibb nga mīrres nga moksürüövi Atua. Meri Isrel kele armerreni ni. Anglo se Atua nga muon ko san owra Koniliyas pukoni kem vinuk jim nga puloli purnge sev nga kupwerai."

23 Ko Pita etkair arlik tevi ko armatur tevi.

Ko rorpong nen, Pita tevi mīri Sisaria nen itul arlinglingi ngaim ne Jopa, arivel kele, ko nir sopor nga marosuri Iesu renge vanu ngok arpitevir kele.

24 Renge nabong mīnij nen arjipari Sisaria; ko Koniliyas etriv terair ko pa. Erijrij kele metka sen ko selen nga marres nir nga parkorti partiriv Pita.

25 Daron nga Pita mīrrmali vajin, ko Koniliyas otur imera ko evini ejiol vitan jin.

26 Ko Pita owrai tevi owra "O, sete koploli pirpok tevik, kupmera, inu nuvi kele bbong jinibb le!" Ko Pita ervei nevře Koniliyas otur rrāmos.

27 Ko Pita okjiljilwer tevi Koniliyas, ko orivel korti oran loloim e. Ko Pita elesi erpe jinibb elep aran pa loloim e.

28 Ko owrai tevir owra "Kamrongwose erres nga mīri Isrel renge gortien ser sete arongwose parkorti rrekngā parpelari ji jinibb ne vare nir. Ko Atua eviseni tevik nga sete nurongwose ūlesi jinibb sopor erpe arrokkitk rrekngā arsij.

29 Niko ololi daron nga kamverus nga bevinuk, ko sete nuloli kele nale san, ko nutur imera ko pa ko nuvini. Ko nuwra bosusi tevi kami, kamverus inu suri sev ko?"

30 Ko Koniliyas erij weli owra "Nabong itul le pa easi, erpe pivi mete nial itul natmirivriv san, ko nomok-lot iel renge naim suk. Ko vesan rres jinibb san sunsun sen arinrin nawon evini otur renge nok. Ko owrai tevi inu owra"

31 "Koniliyas, Atua ornge pa verusen som ko okrrorrmi elep suri merrenien som nga komok-lai tevi jinibb nir nga joror mijkie.

32 Kupkoni jinibb sopor paran Jopa, parlesi jinibb san nisen Saemon Pita. Elik renge naim se jinibb san nga nisen kele Saemon, nga miyi jinibb nga mokmajinge nanu nir renge nevlu buluk. Naim sen oto mori jeli dis ngalu."

33 Ko nusaro ngavilvil ko nukoni jinibb suk arinuk jim, ko erres wor nga kumrunge sev nga marwerai ko kuvini. Kem ijile namlik korti vajin renge no Numal Atua ko nabrunge vajin sev nga kupwerai."

Pita ewerwer tevi Koniliyas

34 Ko Pita esa jingon owra "Lelingenok inu nua-lesi wose vajin nga weretunen Atua ololi osorsan kobbong tevi jinibb ijile.

35 Atua eir temijpal tevi si nga musrövi ni ko muloli sev nga musorsan mīrres, poro evel renge vanu ngabe tama san.

36 Nale ngok kele kobbong Atua elai tevi jinibb sen nir mīri Isrel, daron nga mukoni Iesu Kristo Numal se jinibb ijile nir nga pīlai demat tevi nir.

37 Ko rrek kamrongwose sev nga miplari ji Iesu Kristo lat ijile re vanu ne Jutia. Nanu ngok ijile artipatun Galili, daron nga Jon muwra jinibb ijile nir parpaptaes.

38 Atua elai Nemīn On ko derteren tevi Iesu doNasret, ko Iesu daron nga mokivel rrāle mokloli majingen nga marres nir, ko ololi nir nga marlik renge derteren se Demij nir arres luwi kele.

39 Kem ijile namlesi sev nga Iesu muloli Isrel ko re ngaim nga Jerusalem kele. Ko jinibb nga marlelep se nir arwuse re nai pelaot nga pimij.

40 Ko nabong itul easi, ko Atua ololi emaur luwi kele re mijen. Ko eviseni ni tevi kem nga rīlñgi kem nga nabsupsuþe ni tevi jinibb nir.

41 Atua sete eviseni ni tevi jinibb jijle nir, ko tevi kem kis kobbong daron nga mimaaur luwi renge mijen, ko kem namaan korti ko namminmin korti tevi ni.

42 Ko Atua owrai nga nabwerai tweni ko wor nosp̄en nga m̄irres tevi jinibb nir. Ko kem nabwerai tweni ko wor nga Atua elngi pa ni nga pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb jijle nir, ngok nir nga marmaaur malum lelingenok, ko nir nga marmij pa musuw.

43 Ko propet jijle arok-rrorrmi ni kobbong, ko arwera suri nga nise Iesu kobbong, derteren nen otoe; ko jinibb ngā marosuri ni, Atua pia-telasi tweni nololien ser.”

Nem̄in On ean ji jinibb ne vare nir

44 Daron nga Pita mokrij malum e, ko Nem̄in On ojubbul vitan ko esilvi nir nga marok-murronge nale sen.

45 Ko m̄eri Isrel nga marosuri Iesu nga marlinglingi Jopa tevi Pita artao ko aririr lengleng renge sev nga miplari, suri Atua elai Nem̄in On tevi jinibb ne vare nir erpe merrenien nga milep san tevi nir.

46 Artaol temijpal suri arok-runje nir ngok arok-rij renge nale lele, nga marok-surövi nise Atua. Mian ko Pita owra

47 “Nir ngok arlai Nem̄in On pa erpe kerr rramlai pa musuw. Ko siko orongwose piwer orer nga sete parpaptaese nir?”

48 Ko Pita owrai tevir nga parpaptaese nir renge nise Iesu Kristo. Mian ko nir arngoni nga poro Pita orongwose piilik mun beblen kele tevir.

11

Nale se Pita tevi kalesia nga renge Jerusalem

1 Ko aposol tevi tuwa kerr ko joji kerr nir re lat jijle re vanu nga Jutia arunge nosp̄en nga jinibb ne vare kele arlai pa nale se Atua kele osuw.

2 Ko daron nga Pita mian Jerusalem e, ko m̄eri Isrel sopor artortori, arwera jinibb ne vare nir nga marivi kalesia paran ko wor re bae.

3 Arwera “E, suri sev komok-pitevi nir nga setewor maran re bae ko komok-aan kele tevir?”

4 Mian ko Pita owrai tweni vajin tevir nanu mawos nen nga m̄irrmali,

5 owra “Daron nga nomok-lot renge ngaim ngok Jopa, mian ko numatur, ko nulesi bori san. Nulesi nanu san nga mirpe boriti nga milep san, artori renge bongsin nga ivij ko arjuröni renge melrin vini iel ngatan e, ko evini mori inu.

6 Numteni lilane nolo boriti ngok, ko nulesi netun vanu jijle nir ko numön jijle nir.

7 Mian ko sete epriv nurnge drrelan san owrai tevik owra “Pita, kuptur imera, kuprevji ko kuperroi.”

8 Ko inu nuwra “Ejki Numal, ejki rres. Nanu ngok sopor sete arsorsan ko sete arwokwok nga borroi, ko setewor nurroir nabong san.”

9 Ko sete epriv, nurnge drrelan nen eplari kele vini owra “Nanu nga inu Atua mowrai pa musuw nga owokwok, nik sete kurongwose kupwera orrokkitkit kele.”

10 Drrelan ngok ermali erpok vatul osuw, ko boriti nen tevi nanu jijle arevei lweni kele van re melrin e.

11 Ko renge daron mawos nen, jinibb itul arini re naim nga nulik ren. Meri Sisaria san okonir nga parini partekaik nga bolwi tevi nir.

¹² Ko Nemín On owrai tevik sete bongasi nir ko bemarkong ma bolwi tevir. Ko tuwa kerr nga ouwon ngok kele arpitevi inu. Ko daron nga nampelari Sisaria, ko kem jijle naman loloim re naim se mérak Koniliás.

¹³ Mian ko ni owrai tevi kem nga ni elesi anglo san evan otur renge loloim sen, ko anglo owrai tevi owra "Kuplai nale van re ngaim ngok Jopa naga parveruse jinibb san nga nisen Saemon ko nisen kele Pita.

¹⁴ Ni pia-wera nale tevi nik nga þila mauren tevi nik ko tevi nir nga renge naim som kele".

¹⁵ Ko mian ko daron nga mëtipatun vajin nga méríj tevir, ko Nemín On evini esilvir osorsan erpe nga mivini re kerr bonevis.

¹⁶ Mian ko narrormi jipari nale nga Numal muwrai tuwi nga muwra, 'Jon ololi baptaes tevi nuwi; ko sete mia-periv, Atua pia-paptaese kami renge Nemín On.'

¹⁷ Ko oto limjer nga Atua elai merrenien ngok kobbong tevi jinibb ne vare nir, erpe nga mǐlai tevi kerr daron nga rramosuri Iesu Kristo e. Ko erpese, inu nurongwose bololi lesi nga bewer ore Atua, rrek?"

¹⁸ Daron nga Pita mǐrij jile musuw, ko nir arlingi kurtweni narrormien karkar ser, ko nolor emra e ko arsurövi Atua arwera "Rrek Atua elai kele tevi jinibb ne vare nir narrormien ne parieni lululwenir ko parmaur vajin."

Kalesia nir ne Antio

¹⁹ Daron nga Steven mimij, ko jinibb nir aroji kele nir nga marosuri, ko nir arwolu sarrsarr. Sopor aran arjipari Ponisia ko Saepras ko Antiok ko arok-werai tweni nospén nga mǐrres, sete tevi méri mǐnij, ko tevi méri Isrel kobbong.

²⁰ Ko nir sopor kele nga marivi méri Saepras ko Saerin aran Antiok ko arwera tweni nospén nga mǐrres se Iesu Kristo, Numal se kerr, tevi jinibb ne vare kele nir.

²¹ Derteren se Numal eptevir, ko jinibb elep arieni nolor arosuri Atua vajin.

²² Ko nospén ne nanu ngok owlú kele evan ejpari kalesia nga Jerusalem, mian ko nír arkoni Banapas van Antiok e.

²³ Daron nga ni mian jir ko mǐlesi erpese nga Atua mǐrij mǐrres suri jinibb ne ie nir, ko ni eir temijpal, ko owrai tevir nga partur píterter renge nosurien ser ko weretunen renge Numal tevi nolor totoklai.

²⁴ Banapas evi jinibb nga mǐrres, nga muwun saute Nemín On ko nosurien, ko ervei jinibb elep arini ji Numal se kerr.

²⁵ Mian ko Banapas ean kele Tasas e nga pipej Sol.

²⁶ Ko daron nga mǐskai, ko etkai oran Antiok e. Ko renge sia totoklai san, nuru orok-jiljilwer tevi kalesia ne ie ko orvisviseni nir elep kele renge gortien ngok. Ko renge ngaim ngok ko Antiok, arlingi womue nais ngok 'Kristin' re kalesia nir.

²⁷ Ko renge daron ngok, propet sopor kele arivel lingi Jerusalem aran Antiok.

²⁸ Nir nen san nisen Akapas, otur imera renge derteren se Nemín On ko ewer rrurrgi tevir nga daron ne numer nga mǐterter san sete ngasu pírrmali renge ngatan ngel totoklai. Ko numer nen errmali erpe nga muwrai renge daron nga Klötias mutori batu numal ne Rom.

²⁹ Mian ko jinibb se Iesu nir armurri poro erres jinibb sisamis þilai wor merrenien pilep van nga piwilwil se sefer nir nga marlik Jutia.

³⁰ Mian ko arloli erpok, ko arlai nevöt spon. Ko arlai tevi Banapas ko Sol nga poran porlai tevi jinibb nga marlelep se kalesia nir nga Jerusalem.

12

Numal Erot Akripa 1 erevji kalesia soper

¹ Ko renge daron ngok kele, Numal Erot Akripa etipatun nga puloli ppterter kele tevi kalesia soper.

² Okoni jinibb sen nir nga paran parrul totkoni Jemes tasi Jon ko partai otvi batun.

³ Ko suri nanu ngok ololi m̄eri Isrel nir arir, ko etajer kele ololi nale tevi jinibb sen nir nga parrul totkoni Pita. Nanu ngok errmali mawos re daron ne nanen ne niv nga is mijki ren.

⁴ Elngi Pita re naim ne nekaien, ko elngi gortien ivij ne jinibb ne nuval sen nir nga parlik metmete. Norrrormien sen evi nga poro daron ne nanen gortien piasi, ko ni pia-wera suri lat nga puto suri tevi ni re no delung nir.

⁵ Mirpok ko Pita m̄ilik re naim ne nekaien. Ko kalesia nir arlot eterter van ji Atua suri ni.

Anglo etkai tweni Pita re naim ne nekaien

⁶ Re natpong nen, ko vitunen nga Erot pia-wera suri lat nga puto suri tevi Pita renge no delung nir, Pita ematur liven re jinibb ne nuval nga mormetmete ni re naim ne nekaien tevi kele dil delrrurr eru nga markai nevren e, ko jinibb ne nuval eru kele ortur metmete metali. Ko Pita ematturwel.

⁷ Ko vesan rres anglo se Atua san otur pelari ie, ko moron omor vaseni jjile naim ne nekaien ngok. Ko esesaro ejpari neli Pita ko owni, ko owra "Kupsaro pingavilvil, kupmera." Ko vesan rres, dil delrrurr ngok nuru orjiki re nevre Pita ko orvitana.

⁸ Ko anglo owrai kele tevi owra "Kuptatuwe netatuw som ko kuprae but som, ko kupini rroporivel." Pita ololi sev nga anglo muwrai, mian ko anglo owrai kele owra "Erres, ko kupuri kot som ko kupvivitu surik."

⁹ Ko Pita evivitu suri. Etlar van vare e renge naim ne nekaien. Ko orrrormi nga nanu ngok nir arirpe bbong ematur lesi bori ko.

¹⁰ Mian ko orini orasi gortien eru ne jinibb ne nuval, ko orini vajin renge metali delrrurr nga muto ore jer ngaim nga jinibb pian vare e vajin. Ko metali nen esan etp̄ir, ko oran vare e. Orok-vijuri sel vini, ko vesan rres anglo emtaw lingi Pita, evel.

¹¹ Ko Pita elesi wose vajin sev nga m̄irrmali, ko owra "O, nulesi wose ko vajin nga Numal suk okoni anglo sen vini nga p̄itkai tweni inu re derteren se Erot ko re nanu jjile nga jinibb nga marlelep se m̄eri Isrel nir marrormi nga parloli tevik."

¹² Ko ean re naim se Merri, nga mivi tasu se Jon nga nisen tuwen nen marveruse Mak. Ko nir elep nga marok-vijuri Numal arser korti ie nga parlot.

¹³ Pita evini otuti metali vare. Ko nesenwarreng nga mokmetmete naim, nga nisen Rota, evini owra p̄itasi.

¹⁴ Ko ni etaole drrela Pita, ko orongwose evesane, ko eir temijpal suri. Ko setemun etasi metali, ko owl luwi kele van ji nir spon e nga marlot. Ko owrai tevir owra "E, lartul, Pita le ngel moktur vare renge metali!"

¹⁵ Ko nir arwerai lweni tevi arwera "Ai, kulengleng!" Ko ni otur eterter owra "Ejki, nuwretun ko wor!". Mian ko nir arwera "Ejki ma, rrekma nerñin ko."

16 Ko Pita nga eplak malum, otuti metali, mianan ko artasi ko vajin. Ko daron nga marlesi ko artaol lenglengen.

17 Ko Pita obbölbböleni nevren tevir nga parmurrong, ko owra visviseni tevir erpese nga Numal se kerr mīlai tweni ni re naim ne nekaien. Ko okonir vajin owra "Kapwerai kele tevi Jemes ko kerr sopor kele sev nga mīrrmali". Mian ko evel lingi ie van elik talev re lat mīnij kele san.

18 Mevinen vajin, ko jinibb ne nuval nir ara-taole arlesi Pita mijki; ko arrormi sarrsarre, arok-sususir e vajin arwera "E, Pita nga ean ngabe e?"

19 Ko Erot okoni kele jinibb ne nuval sen nir nga paran parpej tevi, ko sete arlesi rragrorage te. Ko osusi kele norrormien elep tevi nir nga marmetmete, mijki mun, mian ko ololi arevji pinir. Mian ko sete epriv ko Erot evel lingi Jutia nga pian pīlik spon Sisaria.

Mijen se Erot Akripa

20 Mian ko Erot ololarsi mīri Taea ko Saeton nir. Suri iok, nir ne ngaim nga eru ngok arkorti lat sansan nga paran parlesi. Ko womunen, arevei womue jinibb san nga mokmetmete majingen ne naim se Erot nga piptevir van, nisen Blastas. Ko nir arini ji Erot ko arngoni nga poro ni orongwose puloli demat, suri nir ne vanu ngok arok-wuli bbong nanen ser ko ji jinibb ne vanu se Numal Erot.

21 Mian ko Erot elngi nabong san nga pia-lesi nir ren. Ko re daron nen vajin, Erot ojokjok erres temijpal re njor se numal ko ean esakel re nai seksakel se numal, ko elai vajin nale tevir.

22 Ko nir arkikail van mare arwera "O, sete jinibb ko mīrij ngok, ko atua ko wor san."

23 Ko vesan rres, anglo se Atua san ololi Erot eil jubbul ngatan. Suri emrreni jinibb partori ko parsurövi ni pirpe kele atua san. Mian ko doto nir arpelari ko arurroi jinen, ko emij.

24 Ko nale se Atua easasi elep kele, ko jinibb elep arini arosuri kele.

25 Ko Banapas ko Sol oran orvinvini ore jijle majingen nga marlingi nuru tweni. Mian ko orivel lingi Jerusalem vajin orluwi. Orpitevi Iweni Jon Mak tevi nuru.

13

Arsusture Banapas ko Sol nga poran porloli majingen

1 Ko kalesia sopor ne Antiok arivi propet ko jinibb nevisvisenien. Banapas, ko Simeón nga marveruse nibmotmot, ko Lusias kele nga mīvi mīri Saerin, ko Manaen nga bonevis marmetmet kortoni ni ko Erot Antipas renge naim sansan, ko Sol kele.

2 Ko daron san arlingi kurtwени nanen ko arsurövi Atua. Mian ko Nemīn On erij tevir owra "Kapsusture Banapas ko Sol nga porloli majingen nga inu motobbtobbue nuru tweni."

3 Mian ko nir artajer nga arlingi kurtweni nanen, ko arlot. Ko sete epriv nir jijle arlingi nevrer renge nuru, ko arkoni tweni nuru nga poran porloli majingen.

Banapas ko Sol orwerwer Saepras

4 Ko niko Nemīn On okoni nuru, ko orjubbul van ngatan e Selusia. Ko orsa re drav san, ko drav owlü tweni paran re sale san nisen Salamis nga muto re norour nga Saepras.

5 Ko daron nga nuru morjipari vajin Salamis, ko orok-werai tweni nale se Atua re naim loten se mīri Isrel. Ko Jon Mak eptevi nuru nga mīmajing se nuru.

6 Ko nir nga itul ngok arivel otvi norour ngok van devjen e Papos. Ko renge ie, arlesi jinibb ne botut san, nisen Bajisas. Ni evi méri Isrel san, ko evi propet ne gerisen san. Ko nisen kele san re nale Gris arwera Elimas.

7 Ko ni evi kele jinibb se Sejas Polas nga mimetmete norour ngok Saepras, nga batun muwlul milep. Ko Sejas Polas ngok everuse Banapas ko Sol nga poran jin, suri emrreni purnge nale se Atua.

8 Ko daron nga marini ko marij, ko mér ne botut ngok Bajisas, nga nisen tuwen nen Elimas, erij tere nuru ko ololi lesi nga pírieni nororrmien se numal Sejas Polas, nga sete puosuri Atua.

9 Ko Sol nga nisen tuwen nen Pol, owun saute Nemín On, ko emet teretre jinibb ne botut ngok,

10 ko owra "A, nik natu demij, kuvi botgerisen ko sel som arkipkaپil, ko kuvi devje nuval se nanu jijle nga mîrres! Seveling vajin kupa-suw re komok-rij tere sel weretunen se Numal?

11 Lelingenok ko pa Atua putor aljem nga metem pumot, ko setemun kuma-lesi moron pipriv sopian."

Ko vesan rres nanu san nga mirpe nousnir nga mumotmot san evini ouusi ore non, ololi meten omot; ko evel esesaro karkar epej jinibb san nga pok-tekai ni.

12 Ko daron nga Sejas Polas mîlesi sev nga mîrrmali ngok, ko etaol; ko eir temijpal re nale se Numal se kerr nga nuru morvisviseni tevi, ko osuri vajin Atua.

Banapas ko Pol orwerwer e nosپen nga mîrres re ngaim ngok Antiok iak Pisia

13 Ko Pol tevi selen nir arlai drrav san Papos ko aran Pampilia, arwolu toku re ngaim ngok Peka. Ko renge ie, Jon Mak evel lingir ko olwi van Jerusalem e.

14 Arivel lingi vajin Peka, ko arjipari Antiok nga mori vanu ngok Pisia. Ko renge nabong on, orsil van re naim loten se méri Isrel nir ko orsakel ngatan.

15 Ko daron nga mareve jijle Naul On musuw, ko nabur ser arkoni nir san van ji Pol ko Banapas ko osusi tevi nuru owra "E selek, poro nororrmien nga mîrres san oto niko nga komor-merreni kopor-werai nga piwilwil se jinibb nir, ko erres kopor-werai".

16 Ko Pol esareni nevren tevir nga parmurrong, mian ko owra "Meri Isrel nir ko kami jile nga kamok-surövi Atua, kapmurron.

17 Atua se méri Isrel nir otobtobbue apu se kerr ne tuwi nir, ko osusi nir van mare daron nga marlik mirpe jinibb neturvitan re vanu ne Iijip. Ko tevi derteren nga milep jerjer sen, etkai twenir arivel lingi ie.

18 Ko erpe sia ngavöl ivij (40) sopian erpok, ko arlik re lolo merwer, ko arok-loli batur sopian. Ko Atua sete emet twenir,

19 ko ololi metil ngaim ebut re vanu ngok Kenan armij ko elai dan ser tevi jinibb sen nir; ko arlik ren,

20 evini ejpari sia ongut vavij bbulin ngavöl elim (450).

Ko vitunen Atua osusture numal nir sopor nga parmetmete nir, eanan ejpari daron se propet Samuel.

21 Ko marngoni kele batu numal san, mian ko Atua elai Sol nga mivi natu Kis re metka ngok Benjamin nga pivi batu numal ko putori vanu ser. Ko ni otori ejpari sia ngavöl ivij (40).

22 Ko daron nga Atua mîlai tweni kele, ko osusture vajin Devet nga pivi batu numal. Ko Atua owrai nororrmien sopian suri Devet owra "Nulesi

Devet natu Jesi evi jinibb nga nolon oto suri inu nolok. Evi jinibb nga puloli nanu jijle nga inu memrreni puloli."

23 "Ko osorsan erpe nga Atua mīrijrij pae musuw, ni osusture metka se Devet san nga nisen Iesu nga ni pia-la mauren tevi mīri Isrel nir.

24 Ko daron nga Iesu sete miplari wor, ko Jon okwerwer pae ko tevi mīri Isrel nir owra 'Kami kaprieni wor kami ko renge nololien se kami nir, ko kami jijle kappaptaes ko wor'.

25 Daron nga Jon mivini mori vajin renge bongsi majingen sen, ko oksusi okwera 'Kami kamok-rrorrmī inu nuvi isi le? Inu sete nuvi mīr nga kamok-tirive. Ko kapmurrong ta. Jinibb san pivini ni ko nga inu sete nuvter rragegasse nga betlasi tweni dil renge but sen.'

26 "Tasik ko jojik nir, kami nga kampelari renge metka se Epram ko kami jinibb ne vare nir nga kamok-surövi Atua se kerr, kerr ngok ko, Atua elai pa nale nga pītasi sel nga pīla mauren tevi kerr jijle.

27 Daron nga Iesu mivini, ko mīri Jerusalem nir ko nabur ser nir arrelenge. Ko sete arongwose nale se propet kele nir nga marok-eve renge nabong on jijle nir. Iok ko ololi nir arlingi Iesu pian re mijen, mian ko arwera ni pimij ko wor, erpe nga propet nir marwerai wowomu pae musuw.

28 Ko sete artor sweri sel san nga norrorrmien nen purrow puloli nga Iesu pian re mijen, ko artur imera ma ko arngoni tevi Numal Paelet nga pirevji pini.

29 Ko daron nga marevji pini jijle re nai pelaot erpe nga Naul On muwrai, ko arjuröni vini ngatan e vajin, ko aran artevni renge dubb.

30 Mian ko sete epriv nga Atua ololi emaur luwi kele renge mijen.

31 Ko re daron elep, Iesu errmali ji jinibb sen nir nga moktutur tevir Galili van Jerusalem e, ko lelingenok vajin nir arok-wera tweni Iesu tevi mīri Isrel nir.

32 Atua ololi pa rijruien nen tevi apu se kerr nir osuw, ko kem namvijuri le vajin nga nabwerai tweni nospēn nga mīrres nen tevi kami.

33 Ko ololi pa tevi kerr nga rramivi metka nen daron nga muloli Iesu emaur luwi kele renge mijen. Erpe Naul On muwrai pa renge naul erwen ne Sam, muwra 'Etipatun lelingen nik kuvi natuk woswos, ko lelingen inu bevi tata som woswos.'

34 Ko iok ko Atua muwrai pa re Naul On sen suri Iesu pimaaur luwi kele re mijen nga ni sete mia-mij kele nabong san nga niben pian pupo, ejki. Ko erpe nga muwrai kele muwra 'Bololi tevim rijruien nga muon ko mimerr osorsan erpe nga mololi tevi Devet.'

35 Ko renge naul ne Sam kele san, Nale On owra 'Atua sete mia-marong rragrrag nibe jinibb on sen pupo nawon.'

36 Daron nga Devet mimaaur e, ko osuri Atua. Ko daron nga mimij e, ko artevni erpe birtera sen nir, ko niben ean opo.

37 Ko Iesu ma nga Atua muloli mimaaur luwi kele renge mijen, niben sete opo, ejki.

38 "Tasik ko jojik nir, kaprongwos lilane ko wor nale ngok nga nomok-werai nir tevi kami. Suri re Iesu Kristo kobbong sansan, Atua orongwose pītasi tweni nololien nir se kami.

39 Kami kaprongwos wore ko nga Iesu Kristo kobbong orongwose puloli nir nga marosuri ni parivel sisarow renge nololien ser. Ko sete evi nale nesesreien se Moses nga murongwose puloli kapiel sisarow renge nololien se kami, ejki.

40 Ko suri iok, kami kapmetmet ko wor ūirres. Poro pijki ko nale se propet nir tirrmali ji kami

41 nga muwra 'Kami nga kamok-sopsope Atua, lelingenok ko kaptaole ko kapa-van re mijen suri. Suri sev nga bololi lelingen evi nanu nga kami sete kama-osuri. Rrek poro san puwra lilane tevi kami, ko iok kele sete kama-osuri rrek.'

42 Ko daron nga Pol nuru Banapas morivel lingi naim ne loten vajin, ko jinibb ne ie arngoni kele tevi nuru arwera "Wurru, poro orongwose kopora-luwi kele vini, kopor-wer visviseni kem e nale ngok renge nabong on nga vitu."

43 Ko daron nga jinibb martela vare re naim ne loten vajin, ko nir elep arvijuri kele Pol ko Banapas.

Nir sopor arivi m̄eri Isrel, ko nir sopor womujnen arivi jinibb ne vare nir, mian ko vitunen mara-tori vajin nosurien se m̄eri Isrel nir. Ko Pol ko Banapas orwerai eterter tevir, orwera "Kaprrul totkoni ko wor murrun ngok se Atua p̄iterter nga mokwilwil se kami renge nolon nga m̄irres pelak."

Pol ewerwer e nospēn nga m̄irres tevi m̄eri Antiok nir

44 Ko re nabong on nga suri nen kele, otomori nir jijle re ngaim ngok arini kele lat sansan nga parunge nale ngok se Numal se kerr.

45 Ko daron nga m̄eri Isrel nir markulu marmeten delung ngok nir, ko nolor elelep temijpal. Mian ko arok-rij esij ko arok-rij tere vajin nale se Pol.

46 Ko Pol nuru Banapas orloli norrorrmien se nuru eterter kele ko orwera "Nobor-wera womue ko wor nale se Atua tevi kami m̄eri Isrel nir. Ko kami kamrong tweni nale nen. Ngok eviseni nga sete kammerreni kaptor sweri mauren nga sete mia-suwanabong spon. Ko lelingenok rrek nabalingi kurtwени kami, ko nabani vajin ji jinibb ne vare nir.

47 Ko ngel evi nale nga Numal m̄ilai tevi kem, nga Naul On muwra 'Inu nususture nik nga nik kupirpe moron san nga pumor jipari jinibb ne vare nir, tweni nga jinibb ne lat jijle ne iel ngatan parasi van re mauren.'

48 Nale ngok ololi jinibb ne vare nir arir temijpal ren, ko arsurövi lengleng Numal re sev nga marunge. Ko nir nga Atua mutobbtobbu pa nir musuw nga parlai mauren nga sete mia-suwanabong spon, arosuri ni vajin.

49 Ko murrun ngok ololi vajin nale se Numal easasi van lat jijle renge ngaim ngok.

Meri Isrel sopor aroji tweni Pol ko Banapas

50 Ko m̄eri Isrel sopor arivel rrerrrale ji nesevin ne loten nir ko nabur se nesevin ko jinibb nga marlelep ne ie, ko areveir nga paran partere Pol nuru Banapas. Mian ko aroji tweni vajin nuru re siser.

51 Ko Pol nuru Banapas orwajwajeni tweni maw re ūela nuru nga p̄iviseni tevi jinibb ne ie nga nuru orsir dure nuru tevi nir. Mian ko orivel lingi ie, ko oran Ikoniam e.

52 Ko jinibb se Numal nir ne Antiok arir temijpal, ko arwun saute Nem̄in On.

¹ Pol ko Banapas orwerwer renge nospēn nga mīrres tevi jinibb nir ne Ikoniam, osorsan erpe nga morloli Antiok; ko mīri Isrel ko mīri Gris elep arlingi nosurien ser renge Numal.

² Ko mīri Isrel nga nosurien ser mijkie artere nir; ko arloli jinibb nir ne ngaim nen arlolar ko artere jinibb se Atua.

³ Ko aposol nuru orlik daron spon kele ie. Ko nosurien se nuru oto eterter re Numal, ko nolo nuru eterter nga morwerai tweni nale sen. Atua elai derteren tevi nuru nga pormajing nanu nga marinijnij nawone nir. Ko eviseni nga nospēn nga mīrres nga muspē suri Atua nolon nga mīrres evi weretunen.

⁴ Mian ko mīri Ikoniam arteri wukari nir evi meling eru e; devjen arvijuri mīri Isrel, ko devjen arvijuri aposol nuru.

⁵ Mian ko jinibb ne vare sopor tevi mīri Isrel sopor ko nabur ser nir arloli norrorrmien nga parevji ko partuve pini Banapas ko Pol.

⁶ Daron nga morunge norrorrmien ngok, ko orwolu oran renge ngaim nga morlelep ngok nuru Listra ko Depe re vanu ngok Likaonia.

⁷ Ko renge ngaim ngok ko nuru ko lat sopor nga marto rrale, orok-werwer tweni nospēn nga mīrres se Iesu Kristo.

Pol ko Banapas iak Listra

⁸ Ko jinibb san elik Listra, ko daron nga mīiak e ko pa ko sete orongwose pivel, ūelan orkati.

⁹ Ko ni oklik ie ko okmurronge nale se Pol. Pol elesi nga nosurien sen eterter wor nga emrreni pīrres luwi, mian ko oklu van jin

¹⁰ ko ekail van mare, owra "Kuptur rrāmos!" mian ko mīr nga otur imera kasi ko etipatun nga pivivel vajin.

¹¹ Ko daron nga delung marlesi sev nga Pol muloli, ko artipatun arkail re nale ne ie Likaonia, arwera "O, atua nir arirpe jinibb kele, ko arjubbul vitan vini ji kerr kele!"

¹² Ko arlingi nise Banapas ewaji Sus (nga mivi batbatu numal atua ser nir), ko arlingi Pol ewaji Ēmis (nga mivi atua ser san nga mokwosi nale se atua ser nir).

¹³ Ko naim ne loten se Sus oto mori bbong ngaim ser ko, vare spon. Ko jinibb nga moksulsul tevi Sus tevi delung ngok nir armerreni parloli sulsulen tevi Banapas ko Pol; mian ko aran arevei buluk nga marjoroi tevi nevngun vini re jeli metali.

¹⁴ Ko daron nga Pol ko Banapas mora-rongwose vajin sev nga nir marwera parloli, ko orrrerrrsi sunsun se nuru nga piviseni nga orunge esij ūelak. Ko orwolu van liven re jinibb nir ko orkikail van mare jer,

¹⁵ orwera "E, lartul, suri sev kamok-loli sel ngok? Komru nomor-ivi jinibb erpe kami kobbong. Namini iel nga nabwera tweni nospēn nga mīrres nga pīrieni kami renge sel nga mīsij, ko kapluwi van ji Atua nga mimaur nga muloli melrin, iel ngatan, dis ko nanu jījle nga marto rengen.

¹⁶ Tuwi elinglingi jinibb jījle arvijuri lweni norrorrmien ser sisamis,

¹⁷ ko eviseni ma nga okpītevi kami re nanu jījle nga marres nga muloli. Atua elai naus renge melrin vini nga muloli wini marres. Elai nanen tevi kami ko ololi nolo kami eir."

¹⁸ Pol ko Banapas orwerai tweni nale nen erpok ko pa, orpēlak epriv spon, mian ko ora-ete vajin norrorrmien se delung nir nga setemun parloli sulsulen van ji nuru.

¹⁹ Ko mian ko nabur ne Isrel sopor nga marivel Antiok ko Ikoniam arevei norrorrmien se delung nir arasi vini devjen ser e. Artekai Pol ko artuve

ko arevei tweni van vare e re ngaim ngok ko arkurtwени, arorrmi nga ni emij ko pa.

²⁰ Ko daron nga jinibb se Iesu nir marini martur rrale Pol, ko Pol emra, ko olwi kele van renge ngaim ngok. Ko mevinen ko nuru Banapas orivel kele van Depe e.

Pol ko Banapas orivel otvi kele iok nir nga poran ngaim e

²¹ Pol ko Banapas orwerwer e nospen nga mîrres re ngaim ngok Depe, ko orevei jinibb elep arini arivi jinibb se Iesu. Mian ko orluwi van Listra e ko Ikoniam, mian ko ortajer van Antiok renge Pisitia e.

²² Orsa raji nolo kalesia nir, ko orwerai eterter tevir nga parrul totoni nosurien ser puto pîterter; mian ko orwerai tevir orwera "Kerr rraprunga ko wor pîsij pilep puwomu, ko orongwose rrapa-sil van re batun vanu ne melrin."

²³ Ko re Naim On sisamis orok-susture elta nga morok-lingi kurtweni nanen ko morlot milep van ji Atua surir nga Numal se kerr pimetmete nir pîrres.

²⁴ Mian ko Pol ko Banapas orivel otvi kele Pisitia e van Pampilia e.

²⁵ Ko renge ie, orwerwer kele renge ngaim wel san nga Peka, mian ko orjubbul van ngatan e Atalia.

²⁶ Daron nga morsuw vajin iok, ko orsa luwi van re drrav e ko orwolu luwi van Antiok renge Siria e. Iok ko evi lat nga Atua mususture nuru bonevis ko muwrai nga pimetmete nuru pîrres renge nalol nga mîrres sen mijpari nga morvinvini ore jijle vajin majingen sen.

²⁷ Daron nga morjipari Antiok, ko orveruse kalesia jijle arini arkorti lat sansan. Orwera tevi jinibb nir sev nga Atua miwilwil se nuru nga morloli, ko erpese ni murongwose puloli nga jinibb ne vare nir kele parosuri.

²⁸ Mian ko orlik eprepriv kele ie tevi jinibb se Iesu nir.

15

Nabur se kalesia nir arkorti Jerusalem

¹ Ko jinibb sopor arivel lingi Jutia ko arini Antiok e. Ko arok-wer sesesre tasi kerr, arwera "Poro sete kapan re bae pirpe nale nesesreien se Moses muwrai, ko Atua sete mia-la mauren tevi kami."

² Ko Pol ko Banapas orij latlat elep tevir suri nesesreien ngok. Ko mian ko kalesia nir nga Antiok arkonin tweni Pol ko Banapas tevi nir sôpon kele van Jerusalem e nga parsusi rongorngé iok tevi aposol ko elta nir.

³ Ko daron nga markonir jile ko arivel otvi Ponisia ko Sameria. Arsûpe suri erpese nga Atua mirvei jinibb ne vare nir nga parini parivi jinibb se Atua. Nospen ngok ololi jinibb se Numal nir arir temijpal.

⁴ Ko daron nga marremali Jerusalem e, ko kalesia nir tevi aposol ko elta nir arwera erres tevir. Ko arwerai tweni nanu jijle nga Atua miwilwil se nira marlolir.

⁵ Ko nir sopor nga marivi Parasi ko marosuri Iesu, artur imera ko arwera "O, nir ngok nga sete marivi mîri Isrel paran wor re bae ko. Ko kapvisvisenir ko wor nga parvijuri nale nesesreien se Moses."

⁶ Mian ko aposol tevi elta nir arlik korti nga parjiljilwer suri norrorrmien ngok suri jinibb ne vare nir, lat nga parloli puto suri.

⁷ Arjiljilwer suri epriv sôpon, mian ko Pita otur imera ko owra "Selek nir, kamrongwose nga tuwi jer pa, Atua orrorrmii nga pîlngi inu erpe san

re gortien ngok se kerr nga piwerwer renge nos̄en nga m̄irres tevi jinibb ne vare nir. Atua ololi erpok nga nir parunge ko parosuri ni.

⁸ Ko Atua nga murongwose nolo jinibb jijle nir eviseni norrorrmien sen tevi jinibb ne vare nir daron nga m̄ilai Nem̄in On sen tevir, osorsan erpe nga m̄ilai tevi kerr.

⁹ Norrorrmien nga Atua muloli tevi nir osorsan kobbong erpe norrorrmien nga muloli tevi kerr. Arlingi nosurien ser renge ni, ko ni ololi nolor owokwok jijle erres.

¹⁰ Ngok, ko suri sev kamwera kaploli Atua pulolar? Suri kamwera kaplingi kele soloslo nga murrow renge nir ngok nga marosuri. Soloslo ngok orrow p̄elak renge kerr m̄eri Isrel nir, ko re kele apu se kerr nir.

¹¹ Ko Numal se kerr Iesu okrres p̄elak tevi kerr, ko rramasi renge nosurien renge ni kobbong, osorsan erpe jinibb ne vare nir."

¹² Nir jijle arlik murrarrong ko armurrong, mian ko Banapas ko Pol vajin orsuþe suri erpese nga Atua m̄ilai derteren tevi nuru nga pormajinge nelesien nir ko nanu nga marinijnij nawone nir tevi jinibb ne vare nir.

Jemes evinvini ore nale

¹³ Daron nga morwerai jijle nale se nuru musuw, ko Jemes otur imera ko evinvini ore nale, owra "Tasik ko jojik nir, kapmurronge nale suk p̄irres.

¹⁴ Saemon Pita ea-wer visviseni lebbong erpese nga womu Atua murorrmie jinibb ne vare nir, ko nga m̄ilai tweni nir sopor marini jin e.

¹⁵ Iok osorsan tevi sev nga propet maruli:

¹⁶ 'Inu Numal, bea-luwi kele ko þemajing lweni naim se Devet nga mumutmut jile pa m̄isij. Inu bosusture lweni kele.

¹⁷ Ko jinibb lele ne iel ngatan nga inu meveruse nir pa nga partori totkoni nisek, parlesi wose nga inu nuvi Atua.

¹⁸ Nale ngel evi se inu Atua nga mololi jinibb marongwose tuwi pa vini.' "

¹⁹ Ko Jemes etajer nga muwra "Evi nale suk nga bowrai suri: sete erres nga rrapplingi soloslo nga murrow kele re jinibb ne vare nir nga marieni lwenir pa vini ji Atua e.

²⁰ Ko erres rrapuli naul san van jir, ko rrapwerair e nga nir parvijuri ko wor nale sopor nga marto renge nale nesesreien se Moses, nir le ngel: Setemun parurroi nanen nga marloli sulsulen e van ji atua m̄inij nir, ko sete parloli p̄isij tevi nesevin, ko sete parurro nanu san nga marwusi ore þirislan nga pimij ko drran sete m̄iseser asi te.

²¹ Suri tuwi jer pa vini, renge naim ne loten se m̄eri Isrel nir re nabong on, jinibb sopor arok-tur imare ko arok-eve nesesreien se Moses, ko jinibb arok-werai tweni nale sen re ngaim jijle."

Aposol ko elta nir arlai naul san pian ji jinibb ne vare nir

²² Aposol tevi elta ko kalesia nir armurri suri nga parkoni kele jinibb sopor van Antiok e nga parpitevi Pol ko Banapas. Arlingi Saelas ko Jutas Barsapas nga morivi nabur eru re gortien se Numal.

²³ Aruli naul san nga muwra mirpel: 'Kem aposol ko elta nir, namwerai erres p̄elak tevi kami jijle jinibb ne vare nir nga kamivi jinibb se Numal nir re Antiok, Siria, ko Silisia.

²⁴ 'Namrunge nga jinibb sopor re gortien se kem arinuk ji kami ko arlokloksi kami re nale nga sete kem namkonir e.

²⁵ Ngok ololi kem namlik korti le, ko namini tevi norrorrmien nga nablingi jinibb ne majingen eru ko nabkoni nuru vinuk ji kami. Nuru porpитеvi Banapas ko Pol nga nammerreni nuru milep.

²⁶ Nir nga namlingir ngok arlai pa nolor ko mauren ser ko tweni majingen ngok.

²⁷ Ko niko namkoni Jutas ko Saelas, nga pora-werai kele nanu ngok kobbong nga kem namuli.

²⁸ 'Nemín On eviseni tevi kem nga sete nabjingteni soloslo nga murrow renge kami.

²⁹ Ko iok kobbong, evi nga sete kapurroi sev nga marloli sulsulen ren van ji atua mñinij nir. Ko sete kaploli písij tevi nesevin. Sete kapurroi nanu san nga marwusi ore bîrislan nga pimij ko drran sete mñiseser asi te. Poro kapvijuri norrorrmien ngok nir, ko kaploli pírres ko. Erres wor ko remse kami ko pa.'

³⁰ Niko nir ivij ngok arivel lingi Jerusalem ko aran Antiok e. Mian ko arkortoni kalesia totoklai nir, ko arlai vajin naul ser tevir.

³¹ Nale ne naul nen osongni nolor e neiren, ko osustur kele norrorrmien ser.

³² Ko Jutas ko Saelas kele orivi propet, ko orjiljilwer epriv tevir, ko orsustur e norrorrmien ser ko orwilwil ser.

³³ Meri Jerusalem ngok orlik kele beblen Antiok, ko daron nga morivel lingi nga porluwi van ji nir nga markonir e, ko kalesia nir ne ie arwera "Demat pipitevi kamru re sel se kamru nga kopor-luwi e."

³⁴ [Ko Saelas elik jer ie.]^B

³⁵ Ko Pol ko Banapas orlik kele Antiok, ko nuru tevi kalesia elep kele wor arvisviseni ko arwerwer suri Numal renge ie.

Pol ko Banapas orivel sisamis

³⁶ Ko sete epriv, Pol owrai tevi Banapas owra "Rrek rrappluwi kele van rraplesi jinibb se Numal nir renge ngaim jijle nga rramwerwer renge nale sen rer. Ngok puloli rraprongwose lát ngá marlik ren muto suri."

³⁷ Ko Banapas emarong, ko emrreni pítkai kele Jon nga nisen tuwen nen Mak.

³⁸ Ko Pol sete emrreni pirpok, suri Mak evel lingir seveling nga Pampilia ko omusmus pímajing tevir.

³⁹ Sete epriv ko Pol ko Banapas orlat, mian ko orsisamis. Banapas etkai Mak ko orwolu renge drrav van Saepras e.

⁴⁰ Ko Pol etkai Saelas; ko jinibb se Numal nir arngoni nga Numal se kerr purongwose pimetmete nuru renge nalol nga mîrres sen. Mian ko orivel.

⁴¹ Orivel van, orremali Siria ko Silisia, orok-wilwil se kalesia nir nga parterter.

16

Timoti evivitu kele suri Pol ko Saelas

¹ Pol etajer kele van Depe ko Listra e, lat nga jinibb san nga mivi kalesia nga nisen Timoti mîlik e. Tasu sen kele evi kalesia nga mivi nesen Isrel, ko tata sen ma evi mîri Gris.

² Tasi kerr ko joji kerr nir nga Listra ko Ikoniam arwera evi jinibb nga mîrres þelak san.

B ^{15:34} Nale nga muto re nolo [], rrek sete Luk oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne naul ngel.

³ Pol emrreni ūitkai piptevi, mian ko ololi ean re bae. Ololi erpok suri m̄eri Isrel ūetpeti nga marlik ie arongwose nga tata se Timoti evi m̄eri Gris.

⁴ Ko daron nga Pol tevi selen ngok nir marok-tutur m̄itajer re ngaim ko ngaim nir, arwerai tweni tevi kalesia nir sev nga aposol tevi elta nga Jerusalem marwerai. Ko arwerai eterter nga nir parrul totkoni ko wor nororrmien ngok nir.

⁵ Ko kalesia nir arini eterter kele renge nosurien. Ko nabong jijle, jinibb evinvini, ololi nir esa van mare tetajer.

Pol elesi borı san iak Troas

⁶ Pol tevi selen nir arivel otvi Prijia ko Galesia. Ko Nem̄in On sete emarong nga nir parwerer re vanu ne Esia.

⁷ Vitunen ko arremali kele renge vanu ngok Misia; ko arloli lesi nga paran mare kele Bitinia e, ko Nem̄in se Iesu sete emarong.

⁸ Mian ko arivel otvi ma Misia, mian ko arjipari Troas.

⁹ Ko re natmupong nen bbong, ko Pol elesi borı san suri m̄eri Masetonia san nga mutur ko mungoni tertere muwra "Kupini wor iel Masetonia ko kupwilwil se kem."

¹⁰ Daron nga Pol m̄ilesi jijle borı ngok, ko kem nampejpej sel nga nabani Masetonia e. Suri namrongwose nga Atua everuse kem nga nabani nabwerwer renge nosp̄en nga m̄irres sen iok.

Litia evini evi jinibb se Numal

¹¹ Namwolu lingi kele Troas renge drav, ko naman mawos Samotres e. Ko mevinen, namjipari Neapolis.

¹² Ko renge iok namtajer kele van Pilipae e, lat nga m̄eri Rom milep marlolli liken ser rengen, ko mivi kele ngaim nga muto womu re vanu ngok Masetonia. Namlık nabong sopor ie.

¹³ Ko re nabong on, namivare re ngaim ngok van re jeli nuwi seser san, nga namrrorrmi evi lat nga m̄eri Isrel nir marok-ser korti e tweni loten. Namlık ngatan ko namtipatun namjiljilwer tevi nesevin nir nga markorti ie.

¹⁴ Nesevin nen san nga mokmurrong nen nisen Litia, nga mokwulwule nijor nga nowlin milep ko musongsong mupongpong m̄irres re ngaim ngok Taeatira. Ko ni evi vin nga moksürövi Atua. Numal etasi nolon nga m̄ilngi nororrmien sen vajin eterter re nale se Pol.

¹⁵ Ko daron nga vinnen tevi naim sen nir marpaptaes jijle, ko everuse kem owra "E, kapini kaplik renge naim suk, poro nga kaprrorrmi nga inu nuvi weretunen jinibb se Numal". Mian ko kem nammarong re sev nga muwrai, ko naman.

Arlingi Pol ko Saelas re naim ne nekaien

¹⁶ Nabong san renge sel se kem van re lat ne loten e, namsekai nesenwarreng demij maur san. Ni nem̄in san oto rengen nga m̄ilai derteren tevi nga puwrai tweni sev nga pia-rremali vitu. Ervei nevöt elep daron nga mokloli majingen ngok e tevi nir nga marmetmete ni.

¹⁷ Vinok evijuri Pol tevi kem sopor kele, ko ok-kail van mare owra "Lartul ngel arivi jinibb se Atua nga mian mare temijpal nga marvisviseni kami renge sel ne mauren!"

¹⁸ Vinok olöni lweni nororrmien ngok nabong sponen kele, mian ko Pol ornge esij e. Ko otur imera ko erij tere nem̄in nga, owra "Renge nise

Iesu Kristo, kuplinglingi vajin vinel!" Ko vesan rres nemin nga misij nen elinglingi vin nga.

¹⁹ Ko daron nga nir nga marok-metmete vinel marongwose vajin nga martor jabble sei ser nga marok-loli nevot milep ren, artur imare ko arrul totkoni Pol ko Saelas. Ko artekai nuru van ortur renge ngaim ngok re maket, lat nga marok-wer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir.

²⁰ Ko artekai nuru van ortur renge no méri Rom eru nga morivi gavman, mian ko arwera "Laru ngel oriví méri Isrel, ko orok-loli sel nga marsij renge sise kerr.

²¹ Orvisviseni murrun nga sete musorsan. Ko murrun nga morwerai kele sete evijuri nale nesesreien se kerr, ko kerr rrammajing renge nise numal gavman ne Rom ko sete orongwose rrapvijuri nuru."

²² Ko delung aran kele re norrorrmien ngok, ko artere Pol ko Saelas.

Ko jinibb ne nuval nir arrerrerrsi joro nuru ko arlai nale nga parevji nuru re nai.

²³ Daron nga marevji lenglengen nuru musuw, ko arlingi nuru van re naim ne nekaien. Ko arlingi nale tevi mier nga mimetmete naim ne nekaien nga pimteni suri nuru pírres nga sete porwolu.

²⁴ Daron nga morok murnge nale ngok, ko otur mera ko etkai nuru van lat san loloim jer kele, ko eplaji totkoni bela nuru e nai nga milep san.

²⁵ Ko mian ko daron nga nat mīrrang, ko Pol ko Saelas orlot ko orlai nubo van ji Atua, daron nga nir kele sopor re naim ne nekaien marok-murronge.

²⁶ Sete epriv ko namí nga milep san eterure naim ne nekaien elep. Metali nir artetpír, ko dil delrrurr nga markai renge nevrer arvitvitan renge nevre nir jijle nga marlik re naim ne nekaien.

²⁷ Daron nga mier nga mokmetmete nir mītaol ko mīlesi metali martetpír, ko orrorrmí nir nga marlik loloim arwolu van vare e; otur mera ko elai nesip ne nuval sen nga písari lweni e.

²⁸ Mian ko Pol ekail owra "E, sete kupsari lwenim! Sete san owlú ivare, ejki."

²⁹ Mian ko mērnen ongoni laet san, ko owlú van loloim re naim ne nekaien. Eririr temijpal, ko evini ejiol vitan re no Pol ko Saelas.

³⁰ Ko etkai tweni nuru re naim ne nekaien, ko osusi tevi nuru owra "Wurru, bololi pirpese ko īela mauren?"

³¹ Orij weli nale sen, orwera "Kuplingi nosurien som renge Numal Iesu, ko ngok kurongwose kupla mauren, nik ko nir nga marlik renge naim som."

³² Mian ko Pol ko Saelas orjilwer vajin tevi ni ko nir jijle nga marlik renge naim sen suri Numal Iesu.

³³ Re daron ngok kobbong natmupong nen, ko mier nga mokmetmete nir re naim ne nekaien ngok etkai nuru van, errawe vaseni lat nga marevji nuru renge nibe nuru, mian ko ni tevi jinibb jijle nir nga marlik renge naim sen arpaptaes.

³⁴ Mian ko etkai lweni Pol ko Saelas vini re naim sen e, ko ela nanen spon tevi nuru. Ni ko jinibb ne naim sen nir, neiren nga milep oto renge nolor suri arini nga marosuri vajin Atua.

³⁵ Daron nga nat mīrin vajin, ko numal nesesreien okoni polis sopor van ji ni nga mokmetmete naim ne nekaien tevi nale san nga muwra "Kuplinglingi laru ngok nuru porivel sisarow."

³⁶ Mer nga owrai tevi Pol owra "Jinibb nesesreien elai nale ngel nga nik ko Saelas kopor-ivel. Komor-rongwose kopor-ivel ko vajin renge demat."

37 Ko Pol owrai tevi polis nen owra "E, erpese ko, komru nomorivi méri Rom, ko laru ngok setemun orloli nomorkot, ko arevji komru re no jinibb nir, mian ko arwirr komru van re naim ne nekaien. Ko lelingenok ormerreni porlai tweni silveni komru. Sete mia-irpok, sete erres porlai nale re sel, ko porini ko wor porlai tweni komru iel."

38 Daron nga polis muwrai tweni numal nen nuru nga Pol ko Saelas orivi méri Rom, ko numal nen nuru ormetutu lenglengen.

39 Mian ko orini ko orwerai warru tevi nuru, ko ortekai tweni nuru re naim ne nekaien, mian ko orngoni nga porivel lingi ngaim ngok.

40 Ko daron nga morivel lingi ie ko oran mawos re naim se Litia, ko iok ko orlesi kele jinibb se Numal nir ren, ko orsusture kele nosurien ser. Mian ko orivel lingi vanu ngok.

17

Pol ko Saelas oran Tesalonaeka

1 Ko Pol ko Saelas orivel van, ko orremali re ngaim ngok Ampipolis ko Apolonia; mian ko ortajer van orjipari Tesalonaeka. Ko naim ne loten se méri Isrel nir san oto ie.

2 Ko erpe nga mokloli pa tetajer, ko Pol ean loloiim nen nga pusrövi Atua. Ko oklolí erpok ean ejpari nabong on itul ko pa nga ni mokwerwer tevi jinibb nir ie. Ko oklai nale

3 ne Naul On nga miniseni tevir nga Mesaea purnge ūpisij ko wor pijpari pimij, ko Atua pia-loli pia-maur luwi kele renge mijen. Pol owrai kele tevir nga Iesu evi Mesaea nga ni mokwerwer suri.

4 Nir sopor arousuri sev nga Pol muwrai, ko arini kele arvivitu suri Pol ko Saelas. Ko jinibb ne vare kele nir elep nga marok-surövi Atua, ko nesevin nga marwowomu re nesevin nir arini kele arpitevir.

5 Ko mian ko jinibb nga marlelep se méri Isrel nir nolor eleplep, ko aran arpej butterter nga marok-ivel suri nawon sel, ko arwerai tevir nga parloli balpalen karkar. Arwera parevei Pol ko Saelas van jir; ko aran renge naim se jinibb san nisen Jeson, ko arbburburi metali sen nga marok-pej Pol ko Saelas.

6 Ko daron nga setemun marlesi nuru, ko arrul totoni Jeson tevi tasi kerr spon, areveir vini artur renge kot re no jinibb nga marlelep ie. Mian ko arkail van mare temijpal arwera "Laru ngok nuru Pol ko Saelas orloli nanu nga marsij elep renge lat elep. Ko lelingenok orini iel kele!"

7 Mian ko Jeson ngel etkai nuru oran loloiim sen e. Nir jijle artor otvi nale nesesreien se Sisa, batu numal se méri Rom nir. Nuru orwerai nga batu numal mīnij kele san oto, nga nisen Iesu."

8 Ko daron nga méri Isrel tevi jinibb nga marlelep ne ie marunge nale ngok, ko arunge lengleng esij suri.

9 Mian ko arloli Jeson ko tasi kerr nen nir parlai nevöt sopor tevir puloli parivel sisarow e. Ko nir arloli erpok, ko arivel sisarow vajin.

Pol ko Saelas oran Berea

10 Renge natpong nen kobbong ko tasi kerr nir arkoni tweni Pol ko Saelas oran re ngaim ngok e Berea. Ko daron nga morremali ie, ko ortajer ko pa van re naim loten se méri Isrel nir.

11 Jinibb ne ngaim ngok Berea arresrres asi nir ne Tesalonaeka, ko nir arir nga parunge nale. Ko nabong jijle armeten pejpej renge Naul On poro nga nale nga Pol muwraig arsorsan tevi nga marto re Naul On, rreknga ejki.

¹² Ko mian ko nir elep arlingi nosurien ser renge Numal. Ko nesevin elep nga marwowomu re nesevin nir ne Gris ko norman nen kele elep arosuri.

¹³ Ko daron nga méri Isrel nir nga marlik Tesalonaeka marunge nga Pol mokwera tweni nale se Atua tevi méri Berea nir, iok ololi nir aran ie ko arevei kortoni delung sopor arser korti; ko arwera suri tevir, ko ololi nolor ololarsi Pol.

¹⁴ Ko ngavilvil, tasi kerr nir arkoni tweni Pol tevi selen kele sopor arjubbul van ngatan e renge jeli dis (ko Saelas ko Timoti orlik jer Berea).

¹⁵ Ko arpitevi Pol aran arjipari Atens. Ko daron nga marivel lingi Pol nga parluwi van Berea e, ko Pol elai nale tevir nga paran parwerai tevi Saelas ko Timoti nga nuru porsaro pingavilvil vini porpitevi kele.

Pol elik Atens

¹⁶ Daron nga Pol mokteravi nuru renge Atens, ko ornge esij nga m̄ilesi atua ser nga marsavir renge nai ko nevöt muwun saut.

¹⁷ Ko ean renge naim gortien se méri Isrel nir nga p̄ijiljilwer tevi nir ko tevi jinibb ne vare kele nga marsurövi Atua. Ko nabong jijle, okjiljilwer kele tevi jinibb jijle nga m̄ilesir renge maket.

¹⁸ Ko méri Gris nir sopor arvijuri nesesreien se nir san nga nisen Epikurus, ko sopor arvijuri nesesreien se nir san nga nisen Seno. Ko nir nen sopor arjilwer tevi Pol. Ko nir sopor arwera "O, morok erij se lenglengen! Ni oksupe sev ko?" Ko nir m̄inij arwera "Namrunge erpe moksupe atua ne vanu m̄inij ko." Arok-rij erpok suri Pol oksupe suri Iesu ko owrai tweni nga Atua ololi emaur luwi renge mijen.

¹⁹ Mian ko arverus Pol nga pivini putur renge no gortien ser san nga marveruse Ereopakas, ko arwera "Nammerreni nabrongwose nevisiviseni nga mimerr som erpese ko?

²⁰ Namrunge kuwrai nanu sopor nga namtaol lenglenge, ko nammerreni nabrongwose kuspe sev ko?"

²¹ Ko suri evi norrorrmien tera se méri Atens nir ko se neturvitan kele nir ne ie nga tetajer marmerreni parlilik ko parmurronge nale nga mimerr ko parjiljilwer renge norrorrmien nga marirpok.

²² Mian ko Pol otur imera re no delung nir ko owra "Meri Atens, inu nulesi pa erpe kamok-surövi atua se kami nir erres ūpelak.

²³ Daron nga nomok-ivel suri sise kami, ko nomok-meteni nanu nir nga kamok-surövi, ko nulesi pa nale san nga kamuli renge nawot san nga muwra 'Ngel oto tweni nga parsurövi Atua san nga setewor rramrongwose'. Kami sete kamrongwose ko kamsurövi ma, ni le vajin mowra tweni ngel tevi kami.

²⁴ Atua ngok emajinge iel ngatan ko nanu jijle nga marto rengen. Evi numal ne melrin ko iel ngatan kele. Sete elik renge naim loten nga jinibb m̄imajinge.

²⁵ Sete ongoni jinibb san p̄ila sen nga p̄irij. Elai mauren, sowin ko nanu jijle tevi jinibb nir.

²⁶ Etipatun re jinibb sansan kobbong, ni ololi jinibb totoklai nir nga marmaur iel ngatan. Ko owjuwje vajin lat ne liken ser sisamis, ko owra suri kele daron nga para-maur jipari.

²⁷ Atua ngok ololi erpok nga puloli kerr jijle rrappoli lesi nga rrappej ni; ko rrek daron nga rramok-totong karkar, ko orongwose rrapskai ni. Ko ewretun temijpal nga ni sete oruj ngasu rrangrrag ji kerr.

²⁸ Ko erpe jinibb san muwrai pa tuwi muwra 'Suri rramkorti renge Atua kobbong ololi rramla mauren, ko rramok-tutur ko rramloli nanu jijle'.

Ko erpe kele kami san nga mok-koji nubo muwrai pa muwra 'Kerr kele rramivi natun.'

²⁹ Ko suri rramivi natu Atua, ko sete orongwose rrapwera ni erpe nanu nga marmajinge re gol rrek silva rrek nevōt. Sete evi nanu san nga jinibb murongwose p̄imajinge re nevren rreknga norongwosien sen, ejki.

³⁰ Ko re daron ne tuwi nga jinibb sete murongrongwos, ko Atua etlasi tweni bbong sev nga marlol, suri norongwosien ser ejkie. Ko lelingenok vajin okwerai tevi kerr jiile re lat jiile, owra 'Kami jiile kaprieni nororrmien se kami suri nololien se kami.'

³¹ Suri engi pa nabong nga pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb jiile ne iel ngatan renge sel nga musorsan kobbong. Atua otobbtobbu pae isi nga ni puloli pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. Ko eviseni naga evi weretunen nga puloli pirpok re nga muloli pa n̄ernen emaur luwi kele renge mijen."

³² Ko daron nga Pol muwra jinibb san mimaur luwi kele re mijen, ko nir sopor armen keraji. Ko nir sopor ma arwera "Nammerreni naba-runge kele nale som suri nororrmien ngok."

³³ Mian ko Pol evel lingir;

³⁴ ko nir sopor arini arkorti tevi ko arosuri Iesu. Renge nir ngok, jinibb san nisen Denis nga mivi san re gortien ngok Ereopakas, ko nesevin kele san nga nisen Damaris, ko norman m̄inij kele sopor.

18

Pol ean Korin

¹ Pol evel lingi Atens ko ean kele re ngaim ngok Korin.

² Ko iok, eskai m̄eri Isrel san nga mivel Pontas, nga nisen Akwila. Ko bonevis ean elik Itali re ngaim nga milep ngok Rom. Ko sete epriv batu numal ne Rom nga nisen Klotias, owrai nga m̄eri Isrel parivel lingi Rom ko wor. Mian ko Akwila tevi nesen sen Prisila orivel lingi Rom ko orini orlik Korin. Sete orlik epriv, mian ko Pol errmali nga mivini m̄ilesi nuru.

³ Ko elik tevi nuru. Okorti tevi nuru renge majingen se nuru, suri ni kele majingen sen osorsan tevi nuru; nir arivi jinibb nga marilile nevlu buluk.

⁴ Ko tetajer renge nabong on Pol tevi m̄eri Isrel nir ko m̄eri Gris nir arok-loli jiljilweren elep renge naim loten, suri Pol emrreni pirveir nga parsosuri Iesu.

⁵ Ko vitunen Saelas ko Timoti orivel lingi Masetonia vini; ko daron nga morremali ie, ko Pol elngilngi majingen nga mok-ilile nevlu buluk, ko ean vajin re majingen nga renge nosp̄en nga m̄irres, ko okwerai lilane tevi m̄eri Isrel nir nga Iesu evi Mesaea.

⁶ Ko nir ne ie artere ni ko arij esij tevi ni. Mian ko ni ewirrwirrلنی tweni maw re sunsun sen, nga piviseni tevir nga esir duren tevir, mian ko owra "Poro kapijiki, ko evi nga kami kobbong, sete numrreni inu borongwose. Ko etipatun lelingenok inu bean bowrai tweni nale suk tevi jinibb ne vare kobbong."

⁷ Mian ko evel lingi nir, ko ean elik re naim se jinibb san nga mivi jinibb ne vare nga moksurovi Atua, nga nisen Titias Jastas. Naim sen oto bbong jeli naim ne loten se m̄eri Isrel nir.

⁸ Ko Krispas, m̄er nga mokmetmete naim ne loten ngok, tevi nir nga marlik renge naim sen, arosuri Numal se kerr. Ko jinibb m̄inij kele elep ne Korin, daron nga marunge nale se Pol ko arosuri vajin Iesu, ko arini vajin ko arpaptaes.

⁹ Ko natpong san Pol elesi nanu san erpe bori san nga Atua miviseni tevi ko owra "Sete kupmetutu, ko kuptajer ko wor nga kupwerwer. Sete kupmosi.

¹⁰ Inu beptevim, ko sete san mia-lokloksim, suri nir elep re ngaim ngel arivi suk kō."

¹¹ Ko iok ololi Pol elik iok Korin ejpari sia san ko navöl ouwon, nga mivisviseni nale se Atua tevi jinibb nir.

Meri Isrel artekai Pol van renge kot

¹² Renge daron ngok, méri Rom nir arsusture kele jinibb san nga nisen Galio nga pivi batu gavman se méri Akaea nir. Ko gortien ne méri Isrel arini ko arrul tottkoni Pol, ko artekai van re kot, ko arwera

¹³ "Merel okloli lesi nga puloli jinibb se kem nir parsurövi Atua renge sel nga mítre nale nesesreien se kem!"

¹⁴ Vitunen ko Pol pia-tur imera nga pírij, ko Galio owrai tevir owra "Meri Isrel, kapmurrong. Poro ewretun mérél ololi nanu san nga sete osorsan, rreknga otor otvi nale nesesreien, ko kamrongwos pae nga inu borngé ko wor kami.

¹⁵ Ko suri evi laten kobbong ne nale, ko nais ko nanu ne nale nesesreien se kami, ko oto ji kami kobbong nga kaploli lilane. Inu sete nuir rrägrrag nga bowra suri nororrmien san nga mírpok."

¹⁶ Mian ko ejeli twenir arivel lingi kot.

¹⁷ Ko delung nir arrul tottkoni Sostinis, nga mivi nabur ne naim loten san, ko arevji temijpale re pa roro metali ne naim ne kot ko. Ko Galio sete ma owor suri rrägrrag nir.

Pol olwi vini Antiok e

¹⁸ Vitunen ko Pol elik beblen kele tevi jinibb se Numal nir Korin, mian ko eremse nir ko elai drrav van kele Siria e tevi Akwila ko Prisila. Ko vitunen ko mia-linglingi ie, etvei tweni rao batun omus iak Kenkrea, nga piviseni rijrinen san nga muloli tevi Atua.

¹⁹ Ko mian ko arjipari ngaim ngok Epesas, ko Pol evel lingi Akwila ko Prisila. Mian ko ean loloi renge naim ne loten se méri Isrel nir nga píjjiljilwer tevi jinibb nir ie.

²⁰ Elilik spon mian ko arngoni nga pílik piprepriv kele tevir, ko ni omusus.

²¹ Eremse nir ko owra "Poro Atua pimarong ko inu bea-luwi kele".

²² Ko ejpari Sisaria renge drrav, ko etajer van Jerusalem e, ko owrai erres tevi kalesia nir. Mian ko etajer evan Antiok e.

²³ Elik epreriv spon ie, mian ko evel lingi kele, ko evel otvi Galesia ko Prijia nga pususture nosurien se jinibb se Iesu nir nga parini parterter kele.

Apolos iak Epesas ko Korin

²⁴ Ko méri Isrel san evini Epesas nga nisen Apolos. Apolos eak renge ngaim ne Aleksantria, ko evi jinibb nga mírres san ne rijen, ko orongwose erres nale ne Naul On.

²⁵ Arvisviseni pa osuw sel se Numal se kerr, ko tetajer okrunge erres nga pokwerwer ko nga pokvisviseni jinibb nir renge nale weretunen se Iesu. Ko orongwose bbong baptaes se Jon.

²⁶ Ko okwerwer loloi re naim loten se méri Isrel nir nga nororrmien sen sete eririr rrägrrag. Ko daron nga Prisila ko Akwila morunge nevisvisenien sen, ko orpitevi van re naim se nuru ko orwera visviseni sel se Atua erres vajin tevi.

27 Vitunen ko Apolos owra pian Akaea, mian ko tasi kerr ko joji kerr ne ie Epesas arwilwil sen nga maruli naul san van ji jinibb se Iesu nir ne ie. Arngoni nga poro arongwos partekai Apolos pian loloiom re naim ser. Ko daron nga mīrrmali Akaea ko ewilwil se nir nga re nalol nga mīrres se Atua arivi kalesia.

28 Suri Apolos evi jinibb nga mīrij mīterter, ko renge nale ne Naul On eviseni erres nga Iesu evi Mesaea. Ko renge no jinibb nir, okwer ore nale se mīri Isrel nir.

19

Pol evini Epesas kele

1 Daron nga Apolos mīlik malum Korin e, ko Pol evel otvi vanu vini Epesas e; ko ie, eskai kele jinibb se Numal nir rengen.

2 Ko osusi tevir owra "Daron nga kamlingi nosurien se kami renge Iesu, ko Nemīn On esilvi kami rreknga ejki?" Ko nir arij weli arwera "Ejki, setewor namrunge rragrage spon suri Nemīn On."

3 Mian ko Pol owra "Ko kamla baptaes nga mirpese san?" Ko nir arij weli arwera "Ko namla baptaes se Jon."

4 Mian ko Pol erij welir kele, owra "Jon epaptaese jinibb nir nga nolol pulululwi. Ko owra kele nga san pia-vitu kele wor re ni nga jinibb nir parosuri. Ko Iesu ko evi mīernen nga Jon moksupe suri ngok."

5 Daron nga nir marunge jijle sev nga Pol muwrai ngok, ko nir jijle arpataes re nise Numal Iesu.

6 Mian ko Pol elngi nevren renger, ko Nemīn On esilvir; ko arij renge nale lele. Ko arok-werai tweni sev nga Atua muwrai tevir, erpe propet.

7 Ko re gortien ngok, nir erpe esngavöl drromon eru (12) totoklai.

8 Ko evi navöl itul totoklai nga Pol mokan re naim liliken se mīri Isrel nir ko mokjiljilwer spon tevir suri batun vanu se Atua. Ololi lesi nga pirveir parini.

9 Ko nir sopor batur eterter ko armusus parosuri, ko arok-rij esij tere sel weretunen se Atua re no jinibb nir. Pol evel lingir ko etkai jinibb se Iesu nir. Ko nir arvivitu suri van re naim nga marok-korti ren san se mīer san nga nisen Tiranas. Ko nabong jijle Pol okjiljilwer tevir, ko nir armurri suri lat nga puto suri.

10 Ean ejpari sia eru, mian ko mīri Isrel ko jinibb ne vare jijle ne vanu ngok Esia arunge vajin nale se Numal.

Natu Skeva nir

11 Atua elai derteren tevi Pol nga puloli majingen nga marinijnij nawone nir.

12 Jinibb arlai bbong sunsun ko nijor nga Pol niben mijparir, ko aran arlingi re jinibb nga marmesi nir, ko arres luwi e; ko nemīn nga marsij arwolu lingir.

13 Ko mīri Isrel kele sopor nga marok-ivel sarrsarr nga parozi tweni demij arlolli lesi vajin nga parozi demij nir renge nise Numal Iesu. Arwerai tevi demij nir arwera "E, namrij tevi kami renge nise Iesu ngok nga Pol mokwerwer rengen."

14 Ko mīri Isrel ebut nga marivi natu jinibb ne sulsulen san nga nisen Skeva, arlolli lesi nga parloli pirpok.

15 Mian ko nemīn nga mīsij ngok owrai tevir owra "Iesu ngok, nurongwos pae, ko Pol kele nurongwose; ko kami ma, sete nurongwos rragrage kami."

16 Ko m̄er nga nem̄in nga m̄isij m̄isisilvi ngok otur mera ko oti siksenir, mian ko nir arwolu ivare lingi naim sen tevi niber spon ngok marrerra ko sunsun ser kele armerrerrrerr.

17 Daron nga m̄eri Isrel ko m̄eri Gris nga marlik Epesas marunge sev nga miplari ngok, ko armetutu ko aririr temijpal. Mian ko jinibb nir arok-susi nise Iesu Numal se kerr van mare kele wor.

18 Ko nir elep nga marok-osuri vajin Iesu artur mera ko arwerai tweni vajin re no jinibb nir nga tuwi nir arok-loli majingen ngok nir ne botut ko nanu nga pulokloksi mauren se jinibb nir.

19 Ko nir elep nga marok-loli mirpok arlai naul ser vini ko arsulir renge no jinibb nir. Naul nen elep spon, erpe nowlir pian pijpari bebje silva 50 000.

20 Ko re sel nga marirkok nga derteren ner mutoe, nale se Numal ean ejpari lat jijle, ko ean eterter kele wor tetajer.

Laten nga milep iak Epesas

21 Daron nga nanu jijle musuw vajin ie, ko Pol orrorrm̄i nga p̄ileslesi Masetonia ko Akaea re sel sen van Jerusalem e. Mian ko owra "Poro bosuw Jerusalem, ko ban kele ko wor Rom e."

22 Mian ko okoni jinibb nga morok-wilwil sen eru, Timoti ko Erastas, van Masetonia e. Ko ni elik mun spon Esia.

23 Re daron mawos ngok ko, laten nga milep san eplari iak Epesas suri sel ngok se Numal se kerr.

24 Laten ngok eplari erpel: Jinibb san elik nga mok-majinge nanu renge silva, nga nisen Dimitrias. Ko renge ie jinibb nir arok-surövi atua ser san nga mivi nesevin, nga nisen Atemis. Dimitrias emajing natu naim wowarreng nir re silva nga marrongrrongi naim loten se Atemis. Ko ni ko nir nga marok-majinge nanu ngok nir arok-la nevöt elep re daron nga marowlwuler.

25 Dimitrias ervei kortoni nir jijle nga marok-loli majingen ngok ko owra "Selek nir, kamrongwose nga rramok-loli lilane liken se kerr re sev nga rramloli ngel.

26 Ko rrek kamlesi ko kamrunge pa suri morok Pol nga oksusur metutue jinibb ko ervei tweni nir elep, sete re Epesas kis ko otomori renge lat jijle iel Esia. Okwera tweni nga atua nir nga jinibb marloli never e sete arivi atua weretunen ko, ejki.

27 Ko niko ololi jinibb jijle arrrormi esij suri kerr vajin, ko suri nanu nga rrammajing ngok e nir. Ko naim ne loten se atua se kerr ngok Atemis tivini tivi naim nawon vajin, ko jinibb nir setemun tarsurövi erpe atua san. Iok sete erres, suri lelingenok jinibb elep arok-surövi, re Esia ko re lat elep kele ne iel ngatan."

28 Daron nga jinibb nen nir marunge iok, ko arlolar ko arkail van mare arwera "Atemis nga mivi atua ne Epesas, ni elep!"

29 Mian ko arvijajenge elep erpok, errale lat jijle re ngaim ngok. Ko nir soper arrul totkonī m̄eri Masetonia ngok nuru, Gaeas ko Aristakas nga morpitevi Pol vini, ko arevei nuru van re lat nga marok-lilik e nga milep ser.

30 Ko Pol emrreni pian p̄ijiljilwer spon tevi jinibb nir, ko kalesia nir sete armarong.

31 Ko nir soper nga martori majingen se numal gavman ne vanu ngok Esia arivi seler e Pol, ko arlai nale van ngok Pol sete pian.

32 Ko delung arkarkar temijpal. Nir soper arvijajenge nanu san ko nir soper arvijajenge nanu san, ko nir eleplep arrelenge ko arvijajeng mae.

33 Ko méri Isrel nir arkoni nir san nga nisen Aleksanta nga pian putur re no nir. Ko jinibb arorrmi nga ni evi mérnen ko, suri méri Isrel nir marloli mian mutur re nor. Ko osusi nevren van mare nga puloli parmurrong. Owra puwra suri nelesien sen renge sev nga miplari.

34 Ko daron nga delung nir marongwose nga Aleksanta evi méri Isrel, ko nir arkail kele van mare, arwera "Atemis nga mivi Atua ne Epesas, ni elep!" Arok-pclak nga markail mirpok ejpari mete nial eru totoklai.

35 Mianan ko jinibb se numal gavman ne ngaim ngok san ea-loli delung nir armurrong, ko owrai tevir owra "Meri Epesas, jinibb jijle ne iel ngatan arongwose nga evi majingen se kerr ko nga rrammetmete naim ne loten ngok se Atemis nga nisen mian wor mare, ko nevöt on nen nga murrongrrongvi ni, nga mivitan re melrin vini iel.

36 Sete san orongwos rrangrrag píkerkeris re iok. Ko niko erres ma nolo kami pumolmol, pian ngatan. Ko sete erres batu kami píterter pirpok.

37 Kamtekai laru ngok vini, ko sete orvenae nanu san renge naim ne loten se kerr, ko sete orok-rij tere kele Atua ngok se kerr.

38 Poro Dimitrias tevi selen nir arlesi nanu san tere jinibb san, ko kot oto pa niko, ko numal nen nir arlik kele. Erres parloli nir wor parsupsuþe.

39 Rreknga poro kamwera kapwera nanu kele san, ko erres rraploli re gortien san nga mivijuri sel mawos nen kobbong.

40 Suri emlas bbong tarevei kerr van re kot suri laten nga kamlat e milep lelingen, ko kapa-wera pírpese suri?"

41 Daron nga muwrai jijle mirpok, ko okoni tweni jinibb nir arivel.

20

Pol evel rrurrgi Masetonia ko Gris

1 Daron nga laten ngok musuw vajin, ko Pol everus kortoni jinibb se Iesu nir nga parini lat sansan. Elai rijen tevir nga puloli norrorrmien ser píterter, mian ko eremser, ko evel lingi ie van Masetonia e.

2 Evel rrurrgi ie, ko oklai nale elep nga puloli norrorrmien se jinibb píterter, mian ko etajer kele van Gris e.

3 Ko elik navöl itul ie, oktiriv nga pílai lweni drrav san ko pulwi van Siria e. Ko ornge nga méri Isrel sopor arlingi nale ne ni nga parevji pini; mian ko erieni kele norrorrmien sen ko evijuri suri bbong ngaut renge sel nga míasi Masetonia.

4 Ko Sopata, méri Berea ngok nga mivi natu Piras, evivitu suri, ko méri Tesalonaeka ngok Aristakas tevi Sekantas, nuru kele orvijuri. Meri Depe ngok Gaeas nuru Timoti ko méri Esia ngok nuru, Tikikas nuru Tropimas, orvivitu kele suri.

5 Lartul ngok nir arpitevi kem, mian ko arwowomu kem vajin aran artiriv kem Troas.

6 Ko daron ne nanen nga is mijki ren ngok míasi, ko namsa re drrav san, namlinglingi Pilipae, ko namwolu namjipari Troas; ela nabong elim totoklai. Namkorti tevi nir ne ie ko namlik wík san totoklai.

Pol ejilwer tuloni tevi kalesia ne Troas nir

7 Re nabong nga womujnen re wík, namser korti kele nga nabsurövi Atua ko nabaan korti. Pol ejiljilwer tevi kalesia nir ejpari nat mírrang, suri re rorpung nen bbong ko ni pia-ivel.

8 Ko re loloiim nga muto mare jer nen e nga namlik ren, laet esaut arto ren.

⁹ Ko m̄elakel san nisen Iutikas oklik re winto nen. Ko daron nga Pol mokrij mirpok, ko Iutikas meten orrwel, mian ko ematurrwel; mian ko evitan ko ewaji ngatan re dan. Naim nen arloli evi naim itul e. San oto ngatan, san oto mare nen, ko san oto mare jer. Ko ni evitan re nga mare jer nen; ko daron nga maran nga parlesi, ko ni emij pin jer pa.

¹⁰ Pol kele ean ngatan ko esaro ngavil, ejiol vitan ji Iutikas ko erake ko owra "Sete kaprrormi, ni emaur luwi le pa!"

¹¹ Mian ko Pol olwi van kele mare e ko namaan korti jile, ko ejiljilwer tevir eanan ejpari nat emaōt nga p̄irin; ko namiel lingir vajin.

¹² Mian ko arpitevi m̄er wel nga mimaur luwi nga van re naim sen e, ko arir temijpal suri.

Namlinglingi Troas naman Maelitas e

¹³ Pol orrrorrmi nga ni pivel kele van lat san nga nisen Asos. Ko kem namwowomu renge drrav nga nabon nabtirive ni ie.

¹⁴ Ko okorti kele tevi kem ie, ko esa re drrav. Ko namwolu kele van Mitilen e.

¹⁵ Ko mevinen namin lat san mori Kios, ko nabong m̄inij nen namjipari Samos. Ko mevinen vajin namjipari Maelitas, ko naman ngaut ie.

¹⁶ Pol orrrorrmi nga nabwolu asi Epesas, suri sete emrreni nga putur periv Esia. Otor ngavilvil, suri emrreni p̄ilik Jerusalem renge daron ne Pentekos.

Pol ejilwer tuloni tevi m̄erwomu nir ne kalesia nir ne Epesas

¹⁷ Re Maelitas, Pol elai nale van Epesas e, ko everus m̄erwomu nir ne kalesia nir nga parini parlesi ni.

¹⁸ Daron nga marjipari ie ko owrai tevir owra "Kamrongwose nanu jijle nga mololi nga meptevi kami daron nga mea-vini taole Esia.

¹⁹ Meri Isrel nir sopor arok-loli norrorrmien nga parlokloksik, ko arloli nurnge esij elep. Ko inu nutajer bbong, numajing se Numal, ko nuloli nolok ean ngatan. Ko nabong elep suwen metek orurus.

²⁰ Daron nga mewerwer renge no delung nir, rreknga re naim se kami sisamis, ko sete norrorrmien suk emtutu renge sev nga bowrai nga piwilwil se kami.

²¹ Nuwrai tevi m̄eri Isrel ko jinibb ne vare nir nga parlinglingi nololien ser ko parieni lwenir van ji Atua e, ko parosuri Numal Iesu.

²² "Ko sete nurongwose sev pia-rremali jik re Jerusalem, ko bosuri ta Nem̄in se Atua ko bean ie.

²³ Ko re ngaim jijle nga botutur e, Nem̄in On owra tevik nga bean re norongan nga m̄isij milep, ko parlingi inu re naim ne nekaien.

²⁴ Ko sete norrorrmien p̄elak sev nga p̄irrmali jik, ko nuwra ta ma bevincini ore jijle majingen nga Numal Iesu m̄ilai tevik nga bololi. Ko majingen ngok evi nga bowrai tweni nosp̄en nga m̄irres suri nolo Atua nga m̄irres p̄elak.

²⁵ "Nuvel ji kami jijle, mewerwer tevi kami suri batun vanu se Atua. Ko lelingenok nurongwose nga sete kami san orongwose p̄ilesi kele nok.

²⁶ Ko niko bowra nanu nga m̄iterter san tevi kami, ngel: Poro kami san pijiki, ko sete kama-piri inu e, ejki;

²⁷ suri nuwrai nanu jijle ko pa nga Atua mimrreni kaprongwose.

²⁸ Kapmetmet kami p̄irres ko nir nga Nem̄in On m̄ilngi re nevre kami. Kaptor pipi kalesia se Atua nir, suri Atua owlī tweni nir ko pa re drra Natun.

²⁹ Nurongwose nga poro bevel lingi kami, ko sopor para-vini ji kami pirpe gulirrum nga parlokloksi kami.

³⁰ Kami luwi kele kobbong sopor parvisviseni gerisen nga parlai tweni jinibb se Numal nir.

³¹ Kapmetmet, ko kaptur piterter! Kaprrormi, natpong ko natrin ejpari sia itul totoklai nga nomok-visviseni tetajer kami e nga suwen metek mokjumjum suri.

³² "Ko lelingenok vajin nulngi kami renge nevre Atua, ko nulai nale se Atua tevi kami nga muwra nolon nga mires orongwose piwilwil se kami. Nale ngok orongwose puloli kapterter ko pilai nanu nga marres parremali ji kami, erpe rijrijen sen muwrai pa.

³³ Ko inu sete nuvi jinibb nga nolok mimrreni nevöt rreknga nijor se jinibb mñinj nir.

³⁴ Kamrongwose nga inu nomok-pelak tevi nevrek mawos nga ñelai sev nga inu tevi selek kele nir, nevre kem mumrrol ren.

³⁵ Renge nanu jijle nga mololi, nuviseni erpese nga kami kapvijuri nga piwilwil se nir nga niber mimelisna. Kaprrormi suri nale se Numal Iesu nga muwra 'Neiren elep renge kerr re rramlai nanu tevi jinibb, easie nga poro rraplai nanu ji jinibb.'

³⁶ Daron nga Pol minvivini jijle nale sen, ko ejipa vitan tevi nir jijle ko olot.

³⁷ Nir jijle arunge esij nga pilinglingir, ko arting ko arloplope, ko arromji ko aremsen.

³⁸ Arunge esij elep suri owrai tevir owra "Sete kama-lesi kele inu nok." Mian ko arpitevi van renge drrav.

21

Pol ean Jerusalem

¹ Vitunen nga namremser ko namsa re drrav, ko namwolu mawos van Kos e. Ko mevinen namjipari Roj, ko namtajer van, namjipari Patara.

² Ko renge ie, namlesi drrav kele san owra pian Ponia e; ko namsa ren ko namwolu kele.

³ Namini vajin nga namleslesi norour nga milep ngok Saepras mñiraji, mian ko namasi re devjen rres e; mian ko namwolu nga nabini Siria. Drrav ejpari iok re Taea nga pujuubbli nijor ie, mian ko naman ngaut e.

⁴ Namsusi pejpej jinibb se Iesu nir ie, ko namluk tevir ejpari wikk san. Ko Nemín On owrowrai tevir nga parwerai tevi Pol nga setemun pian Jerusalem.

⁵ Ko daron nga wikk nen miasi vajin ko namtipatun kele sel se kem. Jinibb totoklai tevi nesen ser ko natur nir arpitevi kem re ngaim ean ejpari jeli dis. Namjipa vitan renge dephinan ko namlot.

⁶ Mian ko kem jijle namremremse kem sisamis; ko kem kobbong namluwi kele van re drrav e, ko nir ma arlulwi van siser e.

⁷ Ko drrav owlul lingi Taea, owlul kele vini renge Toleme e. Ko naman ngaut, namlesi kele tasi kerr nir ne ie. Namluk nabong totoklai san tevi nir.

⁸ Ko mevinen naman Sisaria ko namluk tevi Pilip, nga miyi jinibb werweren. Evi san re nir ebut nga marlingi bonevis Jerusalem nga parmetmete nevöt.

⁹ Ko natun nesevin nir ivij nga setewor marlik ji norman, ko nga marok-werrei tweni nale nga Atua mñlai tevir erpe propet.

10 Namlik Sisaria nabong sopor, mian ko jinibb san nga mivi propet, nisen Akapus, mivel Jutia vini ji kem.

11 Evini ji kem ko elai netatuw se Pol ko eka lweni ūelan tevi nevren, ko owra "Ngok nale se Nemīn On nga muwra, Merwomu ne Isrel nga Jerusalem parkai jinibb nga netatuw sen ngel re murrun ngel kobbong, ko parlingi ni re nevre jinibb ne vare nir."

12 Daron nga namrunge nale ngok ko kem jijle namok-werai eterter tevi Pol nga sete pian Jerusalem.

13 Ko Pol erij weli kem owra "Suri sev kamting ko kamtor otvi nolok? Sete numarong kis nga parlingi inu re naim ne nekaien suri Numal Iesu, ko numarong kele wor nga bemij suri ni iak Jerusalem."

14 Ko niko sete nama-revei norrorrmien sen, ko namlinglingi kobbong. Ko namlot kobbong nga puto ko pa pirpe nga Numal se kerr mimrreni.

15 Namlik eprepriv spon ie, ko namser kortoni kele joro kem, mian ko namiel naminí Jerusalem e.

16 Jinibb se Iesu kele nir sopor ne Sisaria arpitevi kem. Ko artekai kem van re naim se jinibb san, nisen Nason, ne Saepras, nga mivi jinibb se Iesu tuwi ko pa. Ko namlik renge naim sen.

Pol okluklue Jemes

17 Ko daron nga namjipari Jerusalem, ko jinibb se Numal nir arir temijpal nga parlai kem.

18 Mevinen vajin ko Pol emrreni pukluklue Jemes, ko kem nampitevi. Ko nir nga marivi mērwomu se kalesia nir arlik jijle ie.

19 Pol owra erres tevir, ko ewer visviseni tevir erpese nga Atua mīlai ni nga piwilwil se jinibb ne vare nir.

20 Nir jijle nga marunge nale ngok arsurövi Atua. Ko arwerai tevi Pol arwera "Sele kem, nik kulesi pa nga jinibb nuvasngavöl vavis kis ne mēri Isrel nir marini marosuri. Ko nir jijle artori malume nale nesesreien se Moses erres ūlak.

21 Ko nir arrrormi nga nik kuvisviseni mēri Isrel nir nga marlik karkar re vanu se jinibb ne vare nir nga sete parosuri nesesreien ngok. Arwera nik kuwer orer nga natur norman nir setemun parvijuri sel ne tuwi se mēri Isrel nir, ko nga sete natur paran re bae.

22 Ko rraploli pirpese le vajin, suri jinibb se kerr nir arongwos pae nga nik kumlik iel?

23 Ko kuploli ma sev nga nabwerai ngel: Jinibb se kem ivij arloli rijrijen sisamis ser tevi Atua.

24 Kupkorti ma tevir mevi renge loten ser nga puloli nir parwokwok re no Atua. Ko kuplai nevöt nga nir parwuli nanu e nir renge nabong ser nen, ko nir vajin parongwos parkiri batur. Ko ngok piviseni tevi jinibb nir nga sev nga marsupsuþe suri nik sete arivi weretunen, ko jinibb jijle parongwose vajin nga ewretun nik kuvijuri ko wor nesesreien se Moses.

25 Ko daron spon pa, namwerai rrurrngi jinibb ne vare e nir nga marivi kalesia, sev nga nir parloli. Namwerai rrurrngir e nga sete parurroi sev nga marlot e tevi atua mīnij nir, sete parurroi vison nga drra muto malum ren, rreknga nanu rrumb nga sete martevei otvi ūirislan nga drra puwlun tweni, ko sete kele parloli pīsij tevi nesevin."

26 Ko Pol emarong, ko mevinen eptevi nir ivij nen, ariyel. Ko arloli verusen nga puloli parwokwok re no Atua. Ko Pol ean loloim re Naim se Atua nga puwrai tevi jinibb ne sulsulen suri nabong evis nga parvinvini

ore majingen ne nir elim ngok nga parini parwokwok luwi re no Atua. Suri nir ngok parevji sisamis wor nanu rrum ko.

Arrul totkoni Pol

²⁷ Ko daron nga wik nen mutomori pusuw, ko méri Isrel nga marivel Esia vini markulu sweri Pol loloim re Naim On. Ko arser kortoni delung jinibb nir ko artur imera ko arrul totkoni Pol.

²⁸ Arkikail, arwera "E, sele kem nir, méri Isrel, kapini kapwilwil se kem! Merel okivel karkar lat jijle, okwerai nanu nga marsij nir tere kerr méri Isrel nir ko tere nale nesesreien se Moses ko tere kele Naim On ngel. Ko ololi Naim On orrokkitkit vajin suri eptevi jinibb ne vare nir vini ren."

²⁹ Arwerai erpok suri arrormi Pol eptevi Tropimas nga mivi jinibb ne vare, méri Epesas san, van re Naim On; suri arlesi nuru Pol re ngaim ie.

³⁰ Ko iok ololi kele laten nga milep san errmali re ngaim ngok. Ko arrul re Pol ko artesen tweni re Naim On vini vare e; ko jinibb ne sulsulen nir arkikior luwi re metali.

³¹ Nir ngok armerreni parevji pini Pol; mian ko nale ejpari burtur se jinibb nuval ne Rom nir, ornge nga laten nga mïkarkar san errmali renge Jerusalem totoklai.

³² Ko ngavilvilsen elai jinibb nuval tevi mérwomu ser nir sopor, arwolu van lat nga nat mïkarkar muto ren. Ko daron nga jinibb nir markulu marmeten burtur tevi jinibb nuval sen nir, ko setemun arevji Pol.

³³ Ko burtur ean morie Pol ko ololi jinibb sen nir arrul totkoni, ko arkai totkoni nevren tevi dil delrrurr eru. Mian ko osusi tevir owra "Merel evi si le san? Ololi erpese le?"

³⁴ Nir sopor arkail arwera nale san, ko nir mënij arwerai nale mënij. Arkarkar elep nawon, ko burtur elesi eterter nga purongwose sev evi batu laten. Mian ko okoni kele jinibb sen nir nga partekai Pol van re naim se jinibb ne nuval nir.

³⁵ Daron nga martipatun nga partongsa van re naim nen, ko jinibb nir arlolar þelak, ololi jinibb ne nuval nir arwosi Pol van mare ko arivel tevi,

³⁶ suri delung nir arvivitu ko arkikaile elep arwera "Kaprevji, kaprevji pin!"

Pol erij tevi delung

³⁷ Otomori jinibb ne nuval nir parwosi Pol van loloim re naim ser, mian ko Pol ongoni tevi burtur owra "Wurru, orongwose þejiljilwer tevim beblen?" Burtur osusi tevi owra "Erpesé? Kurongwose kuprij nale se méri Gris?

³⁸ Inu nurrorrmi nik kuvi méri Ijip nen nga mutur imera ko mítre batu gavman ko mítkai jinibb nuval nir nuvasngavöl nuvavij (4000) ko nir maran marlik renge lolo merwer."

³⁹ Ko Pol erij weli owra "Ejki, inu nuvi méri Isrel. Nuak Silisia, re Tasas, nga mivi ngaim nga milep. Wurru kupmarong inu nga þerij tevi delung ngok nir."

⁴⁰ Burtur emarong, ko Pol otur ko obblöni nevren van mare nga nir parmurrong; mian ko ni erij tevir vajin re nale se méri Isrel nir.

22

¹ Ko Pol owra "Selek nir, méri Isrel tata suk nir ko tuwak nir, wurru kapmurrong ko bowrai visviseni mauren suk tevi kami."

² Ko daron nga m̄eri Isrel nen nir marunge nga ni mokrij tevir renge nale mawos ser, ko nir armurrong kemkamē kele. Mian ko ni erij etajer,

³ owra "Inu nuvi m̄eri Isrel. Nuak Silisia re ngaim ngok Tasas. Numaur ko nulep ie. Nulai norongwosien suk ji jinibb nevisvisen ngok Gamaliel. Evisviseni inu erres ūlak re nesesreien se ūrterawarreng se kerr nga bevijuri. Ko re daron ngok nuterter elep re majingen se Atua, erpe kami ngok nir lelingen.

⁴ Ko nomok-oji jinibb nga marvijuri sel se Iesu, nga bervjipinir. Nurrul totkoni norman ko nesevin nga m̄elngir re naim ne nekaien.

⁵ Ko ngok batu jinibb ne sulsulen tevi nir ne kaonsel se kerr arongwose parwerai nga evi weretunen. Re daron ngok nutori naul nga maruli paran ji tasi kerr ngok nir nga marivi m̄eri Isrel iak Damaskas. Nuan iok nga besre totkoni kalesia nir ko beptevi lwenir vini Jerusalem e nga parvirralir.

Pol owrai tweni erpese minivi mivi jinibb se Iesu

⁶ "Otomori pivi levial re daron san, nomok-tutur suri sel vini mori Damaskas, ko moron nga milep san omor vini re melrin ejparik.

⁷ Nuil jubbul ngatan re dan, ko nurnge drrelan san muwra tevik muwra "Sol, Sol, suri sev nik komok-loli esij tevi inu?"

⁸ Ko nususi tevi nuwra "Numal, nik kuvi isi le?" Ko ni owra lweni tevik owra "Inu le Iesu m̄eri Nasret ngok nga komok-loli esij tevik."

⁹ Nir nga marivel korti tevik arlesi moron ngok ko sete ma arunge drrelan nga m̄irrmali.

¹⁰ Mian ko nususi nuwra "Numal, kumrreni inu bololi sev?" Mian ko owrai lweni tevik owra "Kuptur imera ko kupan Damaskas e. Ko daron nga kupipjari ie, ko jinibb san ūper visviseni tevim nanu jijle nga Atua m̄ilngir nga kupa-loli."

¹¹ Moron ngok omor temijpal ko ololi setemun nurongwose bokluklu, ko nir nga marvivitu suri inu artokoe nevrek van Damaskas e.

¹² Renge ngaim ngok, jinibb san elik ie nga nisen Ananaeas nga muosuri ko mutori nesesreien se Moses nir m̄irres, ko nga m̄eri Isrel nir nga marlik ie martori ni muon m̄irres suri.

¹³ Evini jik ko owrai tevik owra "Sol, selek, lelingenok kurongwose kupkulu luwi vajin!" Ko vesan rres, nuklu luwi ko numteni.

¹⁴ Mian ko owrai tevik owra "Atua nga apu se kerr nir marok-surövi otobbtobbu nik nga kuprongwose nanu nir nga ni mimrrenir, ko nga kuplesi jinibb ne majingen se Atua nga mumomsawos m̄irres, ko kuprunge ni mawos drrelan.

¹⁵ Ko kupwerai tweni ko wor tevi jinibb jijle sev nga kumlesi ko kumrunge.

¹⁶ Ko suri sev komok-tiriv? Kuptur mera, kuppaptaes, kupverus van ji Atua re loten nga ni ūirrawe tweni nololien som."

Atua okoni Pol nga puwrai tweni nos̄pen nga m̄irres se Iesu tevi jinibb ne vare nir

¹⁷ "Nulwi vini Jerusalem e. Ko daron nga nomok-lot loloim re Naim On, ko nulesi nanu san erpe bori nga Atua miviseni tevik,

¹⁸ nga m̄elesi Numal suk. Owrai tevik owra "Pingavilvilsen, kupiel lingi Jerusalem lelingen wolok ko pa, suri nir ne iel setemun mara-runge nale som suri inu."

19 Ko nurij weli nuwra "Numal, nir arongwose nga renge lat ne liliken elep pa, nurrul re jinibb ko nurevji jinibb nga nosurien ser muto renge nik."

20 Ko daron nga kele marevji Steven e nga muwrai tweni nik nisem, nuir bbong, ko nutur tevir ko nomok-metmete joro nir nga marevji."

21 Mian ko Numal owrai tevik nga bevel, ko erijrij inu nga pukoni twenik van ngasu jer ji jinibb ne vare nir."

22 Delung nen arok-murronge nale se Pol erres ean ejpari vajin muspē suri jinibb ne vare nir. Ko daron nga moka-supe jinibb ne vare nir, ko artipatun nga markarkar orore vajin; arkail van mare arwera "Kaptekai tweni morok, kaprevji pini, sete erres nga pimausr!"

23 Ko arok-kikail lenglengen van mare, ko arwirrwir sunsun ser, ko arserake maw ko arwirr karkare nga piviseni nga nir arunge lengleng esij.

24 Ko burtur se jinibb nuval ne Rom nir owrai tevi jinibb sen nir nga partekai Pol van loloit ko parviralri nga puloli puwrai tweni suri sev mieri Isrel nir marok-kail tere mirpok.

25 Ko daron nga markai totkonni vajin nga parviralri, ko Pol owrai tevi mierwomu ser nga mokturi ie owra "E, inu nuvi mieri Rom le san. Ko setewor nukot. Sete kamrongwos kapvirralik!"

26 Daron nga mierwomu nen murnge nale ngok, ko ean owrai tweni tevi burtur owra "E, rrek kurrlenge, ko morok evi mieri nga kerr ko san!"

27 Mian ko burtur nen evini osusi tevi Pol owra "E, kupwerai p̄irres, kuwretun le wor nga nik kuvi mieri Rom san?" Ko Pol eweli nale sen owra "O-o, nuwretun ko wor."

28 Mian ko burtur nen owra "O, inu nuwirr pa nevöt nga milep san nga mevini vajin mevi mieri Rom." Ko Pol erij weli owra "Ko inu nulai suri nuvijuri bbong tata suk."

29 Ko nir nga marwera parevji Pol arjuj luwi, ko burtur kele emttutu, suri otor jabble pa nga mika totoni mieri Rom san re dil delrrurr.

Pol otur re no jinibb nga marlelep ne Isrel

30 Ko nabong m̄inij nen m̄erwomu emrreni purongwos mawos nale nga numal se m̄ieri Isrel nir martere Pol ren. Mian ko orpaji dil delrrurr ko ololi Pol evel sisarow, ko erijrij jinibb batu sulsulen nir totoklai nga parlik. Ko ololi artekai Pol van ko ololi otur liven re nor.

23

1 Pol oklu mawos re nor ko owra "Tasik ko jojik nir, tetajer mijpari lelingenok, numajing se Atua renge sel nga muon, ko nuwokwok erres."

2 Ko batu jinibb ne sulsulen ngok Ananaeas owra tevi nir ngok nga marok-tur mori Pol nga nir san puwje jingo Pol.

3 Mian ko Pol owra tevi Ananaeas owra "Nik nga kumwokwok m̄irres, Atua pia-wuje nik ko! Kulik iok nga kupwera sesre lat nga puto suri tevi inu renge nesesreien se Moses, ko kutor otvi nale nesesreien nga kumwera parwujek!"

4 Ko jinibb nga martur mori Pol arwera "E, erpese kumrij tere batu jinibb ne sulsulen se Atua mirpok?"

5 Mian ko Pol erij weli owra "O, sete nurongwose nga ni mivi batu jinibb sulsulen. Ko Naul On owra sete erres rrapij nale nga m̄isij tere m̄erwomu se kerr san."

⁶ Ko mian ko daron nga Pol m̄ilesi nga nir ne gortien ngok sopor arivi Satusi nir ko sopor arivi Parasi nir, ko ekail van mare owra "Selek nir, inu nuvi Parasi san, ko nuvi kele natu m̄eri Parasi san. Ko armerreni parrowrrowe inu iel lelingen suri inu nuosuri temijpale nale nga muwra jinibb nga marmij para-maur luwi kele."

⁷ Daron nga Pol muwrai jijle mirpok musuw ko Parasi ko Satusi nir arlatlat lululwenir re gortien ser, ko arteri wukarir vajin evi meling eru e.

⁸ Satusi nir setemun arosuri anglo nir ko nem̄in nir, rreknga mijen nir nga parmaur luwi kele, ko Parasi nir ma arosuri nir totoklai.

⁹ Mian ko nat ekarkar temijpal. Ko jinibb nevisvisenien ne nesesreien se Moses sopor nga marivi Parasi nir artur imera ko arwerai eterter tevir arwera "Sete namlesi rragrarrag nanu san esij ji morok. Rrek ewretun nem̄in san rreknga anglo san erij tevi!"

¹⁰ Ko laten ser ean elep. Ko burtur emtutu nga tarevei Pol ko tarrerrersi niben spon, mian ko erijrij jinibb sen nga partekai tweni. Ko nir aran artekai tweni van elik talev re naim ser.

¹¹ Re natpong nen, Numal otur re jeli Pol ko owra "Sete kuprrorrmi nanu san! Erpe kumjiljilwer pa suri inu iel Jerusalem, ko kupjiljilwer kele pirkok suri inu iak Rom."

Armurri suri nga parevji pini Pol

¹² Ko re mevinen rorpong, m̄eri Isrel nir easi ngavöl ivij (40) arser korti ko arlingi nale san, ko arijrij tevi Atua arwera

¹³ "Sete nabaan ko sete nabminmin pijpari wor nabrevji pini Pol!"

¹⁴ Ko nir sopor aran ji batu sulsulen ko m̄erwomu ser ko arwera "Namloli pa rijrijen pa tevi Atua nga sete nama-urroi nanu san pijpari nabrevji pini wor Pol.

¹⁵ Ko kami nir ne kaonsel, kaplai nale van ji burtur se m̄eri Rom nir. Kaplumi nolon ko kapngoni poro orongwose p̄itkai lweni Pol pulwi vini ji kami nga kapsusi rongorne kele tevi. Ko kem nabtiriv terai live sel spon nga nabrevji pini nga setemun pijpari iok."

¹⁶ Ko metulu se Pol ornge nale ngok, ko ean owraie.

¹⁷ Mian ko Pol owrai tevi nir san owra "Kuptekai m̄elakel ngel van ji burtur. Emrreni puwrai nanu san tevi."

¹⁸ Ko m̄er nga etkai m̄elakel nga van ji burtur, ko owra "Pol nga m̄ilik re naim ne nekaien okonik nga beptevi m̄elakel ngel vinuk jim, suri emrreni puwrai nanu san tevim."

¹⁹ Burtur etkai m̄elakel nga van devjen e spon, ko osusi tevi owra "Kuwra kupwerai sev le tevik?"

²⁰ Melakel erij weli owra "Meri Isrel sopor arloli pa nale san, ko mevi parngoni tevim nga kupa-pitevi Pol van ngatan re gortien ser. Parkerasis ngangortien ser emrreni kele purongwose spon suri nanu ngok."

²¹ Ko warru, pijki setemun kuploli nanu nga parwerai ngok. Suri nir easi ngavöl ivij (40) nga parteptepi terai parevji Pol. Arloli pa rijrijen nga sete paraan ko sete parmini nanu san pijpari nga parevji pini. Ko lelingenok, artiriv pa nirka nga parloli ko nga parunge lweni sev nga kupwerai lweni."

²² Burtur owrai tevi owra "Sete kupwererai tevi jinibb san purongwose sev nga kumwererai tevik ngok." Ko okoni tweni evel.

²³ Ko burtur nen everus jinibb sen eru, ko owrai tevi nuru owra "Koporani koporlesi jinibb ne nuval nir ongut varu (200) ko koporwerai tevir nir partiriv parmetmet nga paran Sisaria. Koporlai nir ngavöl

ebut (70) nga parsakel sisamis re os ser, ko nir ongut varu (200) kele nga parivi ne sir kis. Ko parlinglingi iel re mete nial piesiw nat pupong.

²⁴ Kaplingi os san puto metmet terai Pol. Ko kapmetmete pîrres pian pijpari ji batu gavman ngok Piliks, nga sete nanu san pulokloksi renge sel.”

²⁵ Ko burtur oli naul san nga muwra:

²⁶ ‘Neiren evel ji inu Klotias Lisiyas ko ean ji numal gavman Piliks.

²⁷ Morok méri Isrel arrul totkoni pa osuw ko otomori parevji pini. Ko daron nga mornge nga ni evi méri Rom san, ko nutkai jinibb nuval suk nir van nga ūetkai tweni jir.

²⁸ Numrreni bemteni otvi wor sev nga marlolarsi ni suri, mian ko nutkai van re Kaonsel ser.

²⁹ Ko nulesi nga ni sete ololi rrugrag nanu san nga ni pimij rreknga pian re naim ne nekaien suri. Nale nga marwerai ren evi bbong murrun ne nesesreien ser kobbong.

³⁰ Ko daron nga san minini muwrai tevik nga méri Isrel armurri suri nga parevji pini, ko niko nurrorrmi erres nga bokoni tweni vinuk jim. Nuwrai mawose tevi nir nga marlolarsi, nga poro nir arongwose parwerai tweni sev nga ni muloli misij, renge nik nom.”

³¹ Jinibb nuval nir arosuri nale se burtur ser, ko re natpong mawos nen kobbong, artekai Pol van re ngaim nga Antipatris e.

³² Ko mevinen, jinibb nuval nga os ser mijkie arivel luwi ūelar van lat nga nir e, ko jinibb nuval nga os ser kobbong mutoe artajer tevi Pol.

³³ Ko daron nga marini Sisaria ko arlai naul nen tevi numal Piliks, ko arlingi Pol renge nevren.

³⁴ Piliks eve naul nen, ko osusi tevi Pol owra “Nik kuvi méri ngabe?” Ko daron nga murnge nga Pol mivi méri Silisia

³⁵ ko owrai tevi owra “Daron nga jinibb marini nga parwerai tweni sev nga marlesi rem, ko inu bea-murronge nik.” Ko owrai tevi jinibb nuval nga parrul totkoni pa Pol ko renge naim ne nekaien nga muto ji ni.

24

Meri Isrel arwerai tweni sev nga marlesi esij renge Pol

¹ Nabong elim easi, ko batu jinibb sulsulen ngok Ananaeas ean Sisaria tevi mérwomu se méri Isrel nir ko tevi kele jinibb ne nesesreien san nga nisen Tetallas. Aran ji numal Piliks nga parwera tweni sev nga marlesi esij renge Pol.

² Arverus Pol vini loloim e, ko Tetallas owra tweni vajin nale se nir.

“Numal, weretunen nik kuan mare, ko kuloli liken ne demat nga mîrres oto epriv ji kem. Erres ma nik, ko kumloli nanu se kerr muto mîrres ūel.

³ Kem jijle namok-runje erres tetajer suri sev nga kumloli.

⁴ Sete numrreni bolokloksi daron som, ko nungonim ma nga kuprrorrmi kem ko kupmurrong ta nale se kem welel nga nabwerai ngel.

⁵ Namtor sweri pa osuw nga morok evi jinibb nga mîsij, ko evi batu liken nga mîsij. Okloli pa laten nga marlelep nir tevi méri Isrel nga marlik rrâle iel ngatan, ko evi mérwomu re lenglengen gortien san nga marvivitu suri méri Nasret san.

⁶ Ololi lesi nga puloli naim se Atua purrokitkit re no Atua, ko namrrul totkoni. [Ko kem namtur metmet nga nabwera tweni lat nga puto suri tevi renge sel ne nale nesesreien se kem.

⁷ Ko numal gavman ngok Lisias etesen i tweni ji kem,
⁸ ko owrai nga si nga mimrreni puwra nanu san tere Pol parini ko parwerai tevi nik.]D Ko poro kupsusi tevi, ko kuprunge mawose nga sev nga namwerai evi weretunen ko wor.”

⁹ Ko méri Isrel nen nir arkorti re nale ngok se Tetallas, ko arwera arivi weretunen pëtpëti.

Pol erij ore nir

¹⁰ Ko numal gavman otungun tevi Pol nga pírij; mian ko Pol etipatun owra “Nurongwose nik komok-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb ne vanu se kem nir evini ejpari lelingen ngel sia elep pa, ko inu nuir nga ërjir ore nale ser ngok re nom.

¹¹ Ko poro kupmeteni lilane nale suk, ko kuplesi nga setewor easi nabong esngavol drromon eru (12) nga mean mosrövi Atua Jerusalem.

¹² Ko méri Isrel ngok nir sete arlesik nga mélat tevi jinibb sopor loloim re Naim On, rreknga re naim loten ser san, rreknga renge lat kele san Jerusalem.

¹³ Ko iok eviseni nga nale nga marwerai tevim lelingenok arivi gerisen.

¹⁴ Ko sansan kobbong ewretun, ngel: nusrövi Atua se batu tata se kem renge sel san nga nir marwera mísarr. Ko nuosuri ma nanu pëtpëti nga muto renge nale nesesreien se Moses ko renge Naul se propet nir.

¹⁵ Ko inu norrorrmien suk oto eterter renge no Atua erpe nir kele, nga Atua pia-loli jinibb jijle parmaur luwi kele re mijen, ngok nga mîrres ko nga mísij.

¹⁶ Ko suri iok, niko nuplak tetajer nga bevijuri sel nga mumosawos mîrres renge sev nga mololi tevi Atua ko tevi jinibb kele.

¹⁷ “Ko nuvel lingi Jerusalem sia elep pa spon easi, niko memrreni bolwi kele van nga ëlai merrenien san spon tevi nir nga nijor ser mijkie ne vanu suk, ko bololi sulsulen sopor van ji Atua.

¹⁸ Ko nomok-loli malum norrorrmien ngok, ko mian ko marsekai inu re loloim se Atua, daron nga mololi jile nanu san nga muloli nuwokwok. Ko sete jinibb elep arlik tevik, ko laten kele ejki jik.

¹⁹ Ko méri Isrel sopor nga marivel Esia vini arlik loloim re daron ngok. Ko poro nir arlesi nanu san esij renge inu, ko erres parini parwerai tweni renge nom;

²⁰ rreknga poro pijki, ko nir ngok ma parwerai tweni sev nga mísij nga mololi. Suri daron nga motur re no gortien ser, ko sete artor sweri rrägräg nanu san nga mísij renge inu.

²¹ Ko nale sansan kobbong arongwos parwerai, ni le: Daron nga motur renge nor ko nukail temijpal nuwra “E, kamloli nukot lelingen suri nuosuri nga jinibb nga marmij para-maur luwi kele rengen mijen.”

²² Ko Piliks orongwos erres spon sel se Numal. Mian ko ewer otvi nospën ser ko owra “Bea-werai Iweni wor nale san daron nga burtur Lisias pia-vini e.”

²³ Mian ko owrai tevi jinibb ne nuval sen nga parmetmete Pol, ko sete parloli pílik talev pélak, ko sete parwer ore nga poro jinibb sen san pimrreni pivini pila nanu san tevi.

Jinibb nuval armetmete Pol

D **24:8** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Luk oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopí san ne naul ngel.

24 Nabong evis arasi osuw ko Piliks nuru nesen sen Drusila, nga mivi nesen Isrel, orini lat nga marmetmet Pol e; ko Piliks owrai nga partekai Pol vini jin. Ko omurronge vajin Pol mokjilwer suri nosurien sen renge Iesu Kristo.

25 Ko daron nga Pol mījiljilwer suri murrun nga mīrres, ko nga jinibb pīwer ore sev nga ni kobbong mimrreni, ko nabong nga Atua pia-wer sesre lat nga puto suri tevi jinibb nir, ko Piliks emtutu ko owra "Kupiel vajin! Bea-lesi nabong mīnij kele san ko bea-verus lwenim kele vini."

26 Ko ni orrorri nga putor sweri nevōt sponji Pol nga puloli Pol pivel sisarow. Ko niko nabong elep okwera Pol pokini jin nga porok-jiljilwer.

27 Ko sia eru easi, ko Piliks osuw vajin renge nga mivi numal gavman. Ko elinglingi Pol elik malum renge naim ne nekaien, suri emrreni puloli mīri Isrel nir parunge pīrres re ni. Mian ko Posias Pestas evini ela wani vajin milngen.

25

Pol emrreni Sisa pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi

1 Ko Pestas elai majingen sen ejpari nabong itul easi, ko evel lingi Sisaria van Jerusalem e.

2 Ko ie batu jinibb sulsulen nir ko numal se mīri Isrel nir arwer visvisenie suri nale nga nir marlingi tere Pol. Ko arngoni kele tevi Pestas

3 poro orongwose pimarong partekai Pol vini Jerusalem e. Arngoni erpok suri arholi pa nale san nga parevji pini Pol renge live sel.

4 Ko Pestas owrai tevir owra "Pol pīlik ko pa re naim ne nekaien iok Sisaria, ko sete mia-periv, inu bolwi kele van iok."

5 Ko poro ewretun ololi nanu san nga mīsij, ko kaplingi mīrwomu se kami sopor parpitevik nga parwera tweni renge nospēn nen nanu san nga pītre ni ie."

6 Pestas elik kele nabong owl rreknga esngavōl musuw ko mia-van vajin Sisaria e. Ko mevinen vajin ko esakel re kot sen ko owrai nga partekai Pol vini jir.

7 Ko daron nga Pol mīiasi vini loloi, ko mīri Isrel nir ne Jerusalem arser rrale ko arwerai tweni nale nga marterter milep tere Pol. Ko sete nale ser arrow rragrrag erpe nga arweretun.

8 Ko Pol eweli nale ser owra "Inu sete nuloli rragrdrag nanu san tere nesesreien se mīri Isrel, rreknga tere Naim On rreknga tere Sisa, batu numal ne Rom."

9 Ko suri Pestas emrreni kobbong puloli mīri Isrel nir parunge pīrres ren, niko mususi tevi Pol muwra "Erpese? Nik kumrreni kūpan Jerusalem nga parsupsuē nanu nir nga marlingi renge nik ie?"

10 Pol erij weli nale sen owra "Inu nutur pa re kot se Sisa san, ko osorsan kobbong nga ni kobbong kot sen puspē inu. Kurongwose erres pīlak nga inu sete nuloli nanu san nga pulokloksi mīri Isrel nir."

11 Poro ewretun nutor otvi nale nesesreien ko nuloli nanu san nga musorsan nga bemij suri, ko erres kobbong pīrpok, numarong. Ko poro nale ser ngok nga marlingi renge inu parivi gerisen, ko san sete orongwose pīlengik renge nevrer. Ko inu numrreni bean botur re kot se Sisa iak Rom!"

12 Ko daron nga Pol muwrai jile mirpok, ko Pestas ejiljilwer sponji tevi nir ne gortien sen musuw, ko owrai tevi Pol owra "Poro nik kumrreni kūpan kuptur re nospēn se Sisa, ko erres kobbong, kūpan ko."

Pol otur re no batu numal Erot Akripa 2

¹³ Nabong sопон arasi van, ko batu numal Erot Akripa nuru jojin Benis orini Sisaria nga porlesi Pestas ko porwera erres tevi re nga mia-vini.

¹⁴ Orloli jile erpok, mian ko eprepriv ko pa sопон mian ko Pestas mia-suþe Pol tevi batu numal Akripa. Ko owrai tevi owra "Daron nga Piliks musuþ re majingen sen ko elinglingi jinibb san elik jer iok re naim ne nekaien.

¹⁵ Ko daron nga mean Jerusalem e ko jinibb sulsulen nir tevi m erwomu se m eri Isrel nir arini arwerai tevik nga bea-wera suri lat nga puto suri tevi.

¹⁶ Ko nuwrai tevir nga sete evi sel se kem m eri Rom nga  elngi nawone jinibb san van re nevre nir nga marok-tere ni re nosp en; womujnen, daron sen puto wore ko nga ni putur re no jinibb nir nga puwrai tweni weli nale sen re sev nga nir marok-werai tere ni.

¹⁷ Ko daron nga lartul nen marpelari iel ko nusaro ngavilvil, ko mevinen mawos, nuan nulik re kot ko nuwrai tevi jinibb suk nir nga partekai Pol vini.

¹⁸ Ko daron nga jinibb martur imera nga parwera nale ser tere Pol, sete arwerai rrangrag nale san nga inu nulesi m ivi nanu nga murrow, ejki rres.

¹⁹ Arij latlat kobbong tevi Pol suri nosurien ser ko wor m eri Isrel nir, ko suri kele jinibb san nga nisen Iesu nga mimij, ko nga Pol muwra emaur luwi kele renge mijen.

²⁰ Ko renge murrun nga mirpok, sete nurongwose  elak sel nen erres. Ko iok ololi nususi tevi Pol nuwra "Erpes? Nik kumrreni kupon Jerusalem nga inu bevinuk bornej nosp en surim ie?"

²¹ Ko Pol ongoni nga bokoni van Rom nga batu numal ne Rom ngok Sisa pia-wera suri lat nga puto suri tevi ni ie. Ko iok ololi nuwrai tevi jinibb suk nir nga parmetmete pijpari  elesi daron san nga bokoni van ji Sisa."

²² Ko batu numal Akripa owrai tevi Pestas owra "Inu kele numrreni bornej nale se morok." Pestas erij weli owra "Iow, ko rrek mevi ko pa."

²³ Ko re nabong m inij nen, batu numal Akripa nuru Benis orini re kot ser. Ko batbatu jinibb nuval nir ko nir nga maran mare re ngaim ngok arloji kele sel ser nga marok-tori batu numal ren. Mian ko Pestas elai nale nga partekai Pol vini loloin e,

²⁴ ko owrai tevir owra "Batu numal Akripa ko kami jile nga rramkorti lelingen, kapmeteni morok! Meri Isrel jijle nir ne Jerusalem ko Sisaria arok-ini jik ko arloji nale suri, ko arkail arwera sete erres bololi morok pimaun.

²⁵ Ko inu sete nulesi ololi nanu san esij nga pimij suri. Ko suri ongoni nga pian wor puloli Sisa  iwer sesesre lat nga puto suri tevi, niko narrormi bokoni tweni van ji Sisa Rom.

²⁶ Ko sete nutor sweri rrangrag narrormien san suri nga boli van ji Sisa. Iok ko ololi m elai vini mutur kele re no kami ko no nik batu numal Akripa kele. Nuwra kaplai tweni narrormien sопон ren nga boli van ji Sisa Rom.

²⁷ Suri daron nga markoni jinibb san van ji Sisa, ko sete parkoni nawone, ko parwera suri wor nanu san nga m isij nga muloli."

¹ Ko batu numal Akripa owrai tevi Pol owra "Iow, numarong vajin nik luwi kupsu e lweni nik." Mian ko Pol ete tweni vajin nevren ko erij ore nir nale ser; owra

² "Batu numal Akripa, nulesi erpe daron suk nga m irres le san lelingen, suri nik kumlik ko inu daron suk otoe nga  erij ore nale se m eri Isrel nir re nom.

³ Suri kurongwose lilane erres murru kerr m eri Isrel nir, ko latlaten se kem. Ko niko nungonim nga nolom pipriv nga kupmurrong sev nga bowrai.

⁴ "Meri Isrel jile nir arongwose lilane murruk erres, etipatun re pa daron nga mewelili malum e ko. Arongwos pae murruk renge vanu suk mawos ko re kele Jerusalem.

⁵ Arongwose erres nga daron nga mevi malum m elakel e ko nukorti tevi gortien ngok se kerr nga marivi Parasi nga murrurr m iterter kele wor, ko inu kele nuvi san. Ko m eri Isrel arongwose parwera nale ngok evi weretunen.

⁶ Ko lelingenok nutur pa iel nga parsupsu e inu nos pen nek, suri inu nulngi norrorrmien suk oto eterter renge rijrinen nga Atua muloli pa tevi b irterawarreng se kerr nir ne tuwi.

⁷ Rijrinen ngok kobbong nga metka esngav l drromon eru (12) se kerr ngok marok-sur vi Atua nutpong ko nutrin nga partor sweri.

⁸ Batu numal Akripa, suri nanu ngok mawos kobbong, m eri Isrel ngel nir arlingi nale tere inu lelingen. Ko m eri Isrel nir, suri sev sete kamrongwos kaposuri nga Atua murongwose puloli jinibb pimaaur luwi kele re mijen?

⁹ "Tuwi nulesi erres nga bololi nanu jijle nga puore nise m eri Nasret ngok Iesu.

¹⁰ Nuloli womue Jerusalem, ko jinibb sulsulen ko nir arlai derteren tevik nga m elngi jinibb se Atua milep van re naim ne nekaien. Ko daron nga numal nir marwera nga nir parmij ko wor, ko inu kele nuwrai erres, parmij ko wor.

¹¹ Daron elep nomok-ivel suri naim ne loten nir, nomok-virralir, ko nuloli lesi nga bololi parij  isij tere Iesu. Nulolarsi temijpal nir ko nuojir van ngasu nga borrul totkonir renge vanu m inij nir nga bololi  isij tevir."

Pol os e suri erpese mivini mivi jinibb se Atua

¹² Ko Pol owra "Niko nabong san nuvel re sel van Damaskas e tevi derteren nga batu sulsulen m ilai tevik.

¹³ Ko lezial re sel, nulesi moron nga milep san eplari re melrin nga humor vaseni inu tevi nir nga marvivitu surik. M oron nen omor easi nial.

¹⁴ Ko kem jijle namvitan re dan. Ko nurnge drrelan san re nale se m eri Isrel nir owrai tevik owra "Sol, Sol, suri sev komok-loli m isij tevik mirpok? Sete erres kopok-loli terter nanu tere inu."

¹⁵ Ko nususi tevi nuwra "Wurru, Numal, nik isi le?" Ko Numal erij welik owra "Inu nuvi Iesu le nga komok-loli m isij tevik ngel.

¹⁶ Ko kupmera, kuptur. Inu nurrmali jim erpel nga bosusture nik nga kupivi jinibb ne majingen suk. Nik kupwerai tweni ko wor tevi jinibb nir sev nga kumlesi lelingen suri inu, ko nanu nga kele bea-viseni tevim.

¹⁷ Inu bemetmet nik  irres nga m eri Isrel tevi jinibb ne vare nir sete arongwos parlokloksim.

¹⁸ Kupa-loli jinibb ne vare nir parmeteni wose. Kuprieni norrorrmien ser nga parlinglingi nemalik ko parini re moron. Kuprieni nga parlinglingi derteren se Demij ko parini vajin re derteren nga milep se Atua, ko Atua pītiasi tweni vajin nololien ser. Ko nosurien ser renge inu pītkair vajin nga parini parivi jinibb nga maron se Atua.”

¹⁹ Ko Pol owra kele, “Batu numal Akripa, evi nale se wor ni nga mīlik renge melrin le mosuri ngel.

²⁰ Womujnen, nuwerwer tevi jinibb nir iak Damaskas, mian ko nutajer kele van Jerusalem e ko lat jijle ne Jutia, ko mian ko ji kele jinibb ne vare nir. Nuwrai tevi jinibb nir nga parieni norrorrmien ser suri nololien ser, ko parosuri Atua. Ko murrur piviseni ko wor nga arieni pa norrorrmien ser osuw.

²¹ Ko suri majingen ngok ko, daron san nga mīlik re Naim On Jerusalem ko, mīri Isrel martur imera ko marrul totkonik, ko marloli lesi nga parevji pin.

²² Ko Atua ewilwil se inu tetajer elep ejpari lelingen ngel, ko niko inu nutur iel, ko nurij tevi kami jijle, jinibb nawon ko jinibb nga marlelep nir. Nale nga mowrair ngok arivi pa nale nga prophet nir ko Moses kele marwerai tweni pa womu nga pīrmali, ngel:

²³ Mesaea purnge pīsij ko wor renge niben, ko pivi mīrwomu jer kele nga pimaur luwi renge mijen. Ko puspe suri moron tevi mīri Isrel nir ko tevi kele jinibb ne vare nir.”

²⁴ Ko daron nga Pol mīrij mirpok mian ko Pestas ekail van jin owra “E, Pol, kuleng leng! Norrorrmien som owlus pīlak, ko ololi batum erpe pokleng leng pa.”

²⁵ Ko Pol erij weli owra “Numal nga mīrres, inu sete nuleng leng. Nale ngok nga mowrai arvijuri wor sel nen ko, ko arweretun.

²⁶ Ko nanu ngel jijle sete arremali re lat san nga muto teptepi. Nurongwose nik kurongwose sev nga mospe suri ngok. Niko nurongwose nga sete kutor jabble nanu ngok san.

²⁷ Numal Akripa, nik kuosuri nale se prophet nir? Nurongwose erres nga nik kuosurir.”

²⁸ Akripa osusi tevi Pol owra “Erpese, rrek daron beblen weleb lebbong kumrreni kuppeveik nga bevini bevi kalesia?”

²⁹ Ko Pol erij weli owra “Rrek daron nga mipriv rreknga daron nga mumrrol, ko inu nulot tevi Atua, sete suri nik kobbong, ejki, ko suri kami jijle nga kamok-murronge nale suk ngel, ko numrreni leng lengen nga kami jijle kāpirpe bbong inu ko. Re bbong dil delrrurr suk pijki, sete numrreni kapruj mori ko kapan ren.”

³⁰ Mian ko batu numal Akripa, ko batu gavman nen, ko Benis, tevi nir mīnij kele artur imera

³¹ arivel, ko arwererai tevir arwera “Morok sete ololi nanu san esij nga pimij suri rreknga pian re naim ne nekaien suri.”

³² Ko batu numal Akripa owrai tevi Pestas owra “Poro nga sete Pol owrai pa nga mimrreni pian putur re kot se Sisa, ko pivel sisarow kobbong.”

mimetmete jinibb nuval ongut vesan (100), nga nisen Julias. Ni evi ne gorteng ngok nga marveruse Gortien se Batu Numal.

² Drrav san elinglingi Atramitiam evini iel, ko owra pulwi kele van re ngaim ne Esia e nir. Ko naman namsa re drrav nen; ko méri Masetonia kele san eptevi kem, nga sisen Tesalonaeka ko nisen Aristakas.

³ Ko mevinen namjipari Saeton. Julias ololi erres tevi Pol ko ololi ean ngaut nga p̄ileslesi selen nir spon, ko selen nen nir armetmet ni erres.

⁴ Daron nga namwolu lingi Saeton, ko namwolu tere ling ko namwolu van mori norour nga Saepras van devjen nga muruv e.

⁵ Ko namwolu lingi ngaut, naman re dis mot vajin van renge devjen ne saot ne Silisia ko Pampilia, mian ko namjipari Lisia re ngaim ngok Maera.

⁶ Ko iok, m̄erwomu se jinibb nuval nir elesi drrav kele san nga m̄ilinglingi Aleksantria ko pian Itali e, ko ololi kem namsa re drrav ngok.

⁷ Namwolu tere malum ling mirpok mian ejpari nabong evis wor nga namtor sweri ling nga marterter, mian ko nama-wolu jipari ngaim ngok Nitas. Ko ling eser elep p̄elak, ko daptap elep, ololi setemun namrongwose nabwolu tajer. Mian ko namrieni drrav, namwolu pelaot nga naban re norour ngok Krit; ko namwolu asie bongsin nga marwera Salmone, ko namwolu sere devjen nga muruv e.

⁸ Namp̄elak elep namwolu seresre namtajer van, ko namjipari lat san nga marwera Sale Malum e nga muto mori ngaim ngok Lasea.

⁹ Ko namlík iok eprepriv spon; mian ko nivelen ne dis setemun erres, suri evi pa daro ling ravij. Ko nanen se méri Isrel kele nir, nga marveruse Nabong nga marloli lilane nololien e, easi kele pa, ngok re Oktoba ko, mian ko Pol erij tevir nga puwnir.

¹⁰ Owra "Lartul, kapmurrong ta. Poro rrapwolu lelingenok, ko drrav se kerr tevi nijor nen nir parsij p̄etpeti, ko mauren kele pilep pijikki."

¹¹ Ko Julias emrreni bbong pumurronge m̄erwomu ne drrav nale sen tevi m̄ier nga drrav sen nen, easie pumurronge nale se Pol.

¹² Ko suri sale ngok sete evi sale nga m̄irres p̄elak re daron ne ling, ko otomori kem jijle naibir nga poro nabwolu lesi kele van re sale m̄inij ne Krit e san, nga nisen Piniks, nga nablik ie renge daron ne ling. Piniks evi sale nga m̄irres, bongsin eru, tuwen emawos re not wes, tuwen emawos re saot wes.

Ling serser nga milep san ejpari drrav ser

¹³ Sete epriv ko ling narrosiw nga m̄irres san etipatun eserser. Mian ko nir arorrmi erres ko pa nga parloli sev nga marrorrmi. Mian ko arevei angka vini mare, arwolu. Arok-wolu seresre jeli botunmal.

¹⁴ Ko sete epriv ko ling serser nga milep san nga nisen Merri etewut ngaut evini.

¹⁵ Daron nga ling nen mirevji kem, ko sete namrongwos nabwolu tere; ko namrieni Iweni drrav namwolu suri ling, namsesrete dis.

¹⁶ Ko namasi re norour ngok Kaota renge devjen ne saot, ololi namoruv e beblen. Erpe elai daron tevi kem nga nablingi lilane drrav nga welili puto p̄irres, ko jinibb nga marmajing re drrav nir arpelak elep spon

¹⁷ nga parevei vini mare. Ko arevei dil sopor arselabe drrav e ngatan ko armelji totkonir nga purrul totkoni drrav. Ko nir armetutu spon, suri van ngalu jer re Lipia sou sopor arto ren, ko nir armetutu drrav tires ren. Ko iok ololi arjurōni nabin vini ngatan ko arlinglingi bbong drrav esal ling.

18 Ko ling eterter elep malum, ololi mevinen, nir arwirr tututweni kele nanu nga marengenir sopor van renge dis e.

19 Ko re mevinen kele, nir arwirr tututweni kele nijor ne drrav nir sopor arivel.

20 Ko nabong elep setemun namlesi nial; ko natmupong kele, setemun namlesi moju nir. Ko tetajer ling okser lenglengen. Ko ololi norrorrmien se kem evitan vajin, ko namrrorrmi rrekma setemun namrongwose nabmaur.

21 Ko nabong evis kis vajin nga sete kem san eaani nanen, mian ko Pol otur imera ko owrai tevir owra "Selek nir, poro kapmurrong pa nale suk nga mowrai womu pa, ko rrek sete rrama-wolu lingi Krit, ko sete rrama-tor jabble nanu nir mia-irpok.

22 Ko lelingenok nuwrai eterter tevi kami nga sete kapmetutu. Kerr san mauren sen sete mia-jikki, ko drrav ngel kobbong pijikki.

23 Suri natmupong, anglo se Atua san evini jik. Ngok anglo se Atua nga mevi jinibb sen, ko nga nomok-surövi.

24 Ko owra 'Pol, sete kupmetutu, nik kupan ko wor kuptur re no Sisa iak Rom. Ko renge Atua nalol nga mîrres sen eir bbong nga puloli kami pëtpeti nga kamsa renge drrav kapmaur.'

25 Ko niko, selek nir, sete kapmetutu! Nuosuri Atua nga nanu jijle pirrmali pusorsan pirpe nga ni muwrai ngok.

26 Ko womujnen, ling ngok puti pepteni drrav se kerr renge norour san."

Aruj mori norour san

27 Ejpari nutpong esngavöl drromon ivij (14) nga dis mokuti karkar kem ngok renge dis ne Metiterenian, ko oruj mori nat pîrrang vajin spon, ko jinibb nga marmajing re drrav nir arorrmi vajin nga otomori nabjipari ngaut san.

28 Mian ko arkai delrrurr san renge dil ko arjuröni van re nabbö dis; ko arlesi ningaw nen evi bbong ngavöl eru (20). Artiriv beblen mian ko arjuröni kele, ko arlesi ejpari vajin ningaw esngavöl drromon elim (15).

29 Ko armetetu nga drrav tumoworwor re nevöt, ko arjubbl angka ivij vitu re drrav aran ngatan. Ko arok-lot van ji atua ser nga nat pîrin pingavil.

30 Ko jinibb nir nga marmajing re drrav arlolí lesi nga parwolu lingi drrav; arjuröni natu drrav van ngatan ko arkerkeris arwera paran parjuröni kele angka mînij womu.

31 Ko Pol owrai tevi burtur se jinibb ne nuval nir tevi jinibb nuval sen nir owra "Poro jinibb nga marmajing re drrav sete parlik re drrav, ko sel kele san ejki nga rrapasi ren."

32 Mian ko jinibb ne nuval nir artevei otvi dil nga murrul totkoni natu drrav ko arlolí evitan van re dis e.

33 Ko otomori vajin nat pîsal pîrin, ko Pol erij eterter tevir nga paraan. Owrai tevir owra "Ejpari nabong esngavöl drromon ivij (14) pa, nolo kami orrum pélak, ololi sete kamurroi rrägrrage nanu san.

34 Nuwrai eterter tevi kami nga poro kapmerreni kapmaur, ko erres nga kapaan ko wor, puloli kami jijle kapterter nga sete san pijiki. Sete kami san niben pîsij spon."

35 Daron nga Pol muwrai jile mirpok musuw ko elai bongsi niv san ko owra erres tevi Atua renge no nir jîle, ko obbri otvi ko orroi.

36 Mian ko norrorrmien ser evini erres luwi kele, ko nir jijle arlai nanen ko arurroi.

³⁷ Kem þetþeti renge drrav ejpari ongut varu bbulin ngavöl ebut drromon ouwon (276).

³⁸ Ko daron nga nir totoklai maraan jijle musuw, ko arwosi tweni bak wit nga marto re drrav ko arwirre van re dis nga puloli drrav þisisarow.

Drrav emawor ngaut

³⁹ Daron nga nat m̄irin vajin ko jinibb nga marmajing re drrav nir arlesi ngaut. Ko sete arlesi wose, ko arlesi ma sale san nga deþinan muto ren. Ko arorrmi nga poro arongwose parloli ko parlai drrav pian ngaut ie.

⁴⁰ Ko artevei otvi dil ne angka nga ivij ngok ko arlinglingir arjipon renge dis, ko arupaji dil nga marrul totkon niwos nga martori alale drrav e; mian ko arevei nabin nga womu, nga ling puwi drrav nga pian ngaut.

⁴¹ Ko no drrav osongti re sou deþinan san, ko eres jer; ko dis bburbur erpe paruti worwor drrav batun.

⁴² Ko jinibb ne nuval nir arlingi nale nga parevji pini jinibb ne naim ne nekaien nir, suri arorrmi tarilong toku ko tarwolu.

⁴³ Ko m̄erwomu ser emrreni þila se Pol, ko ewer ore nororrmien ser ngok; ko owrai tevi jinibb nir nga si nga murongwos þilong purow jubbul womu van renge dis ko þilong van ngaut e.

⁴⁴ Ko owrai tevi nir m̄inij nen nir nga sete marilong wos nga partori niviv parilong surir renge niviv ko bebjé drrav nga marmawor tweni. Ko iok ololi kem jijle namjipari deþinan nga sete kem san ejikki.

28

Pol elik Molta

¹ Daron nga naman ngaut musuw ko nammosi erres vajin. Ko nama-runge arwera norour ngok nisen ko Molta.

² Nir ne ie arloli erres þelak tevi kem. Re daron nen, nauis ous ko melas elep; ko arsure nabb nga nabteti ren, mian ko armetmet lilane kem.

³ Ko Pol esresre joro nabb sopor, okwirrwirr nir van re nabb. Mian ko numet san ornge nabb erangi þelake, ko eplari, ko eaji nevre Pol.

⁴ Ko daron nga jinibb ne ie marlesi nga numet murrurrul re nevre Pol, ko arlongwis lululweni tevir arwera "O, kulesi rramwerai, morok evi wor jinibb nga mokrevji jinibb ko! Ko easi bong sete orron re dis, ko melrin naga musorsan sete emarong nga ni pimaur."

⁵ Ko Pol ewirrleni tweni numet kobbong evitan luwi van re nabb e; ko sete milnge liwen spon oto re nevren.

⁶ Ko jinibb nen nir arorrmi nga nevren pusol, poro pijki ko ni pivitan ngatan pivesane pimij pin. Arok-meteni suri epriv, ko setemun nanu san eplari jin; mian ko arieni nororrmien ser ko arwera "O, morok evi atua ko san!"

⁷ Ko batu jinibb ne norour ngok nga nisen Puplias, ni dan sen spon oto mori ie. Puplias evi jinibb nga m̄irres þelak, ko ni eptevi kem van re naim sen. Ko namlik jin nabong itul.

⁸ Tata sen ematur re maling nga mesien dowalul muloli, ko nolon kele owlw eptiptevi drra. Ko Pol ean okuklue, elngi nevren rengen ko olot tevi, ko ololi erres luwi vajin.

⁹ Ko vitunen, nir totoklai re norour ngok artekai nir nga marmesi vini ji Pol, ko ni ololi arres luwi.

¹⁰ Ko nir arlai merrenien elep tevi kem; ko daron nga namwolu vajin, ko nir arla nanen elep arlingir renge drrav nga pia-ivi mas se kem renge drrav.

Pol elinglingi Molta van Rom e

¹¹ Namlik navöl itul arasi osuw, mian ko nama-sa re drrav san nga mitepi ie renge daron ne ling. Drrav nen evi nga Aleksantria re Ijip, ko arveruse arwera 'Atua mīlelew' (suri ewaji nise atua eru ngok nga morivi mīlelew, Kasto ko Polakis).

¹² Namwolu vini namjipari Saerakus, ko namlik nabong itul ie.

¹³ Mian ko namwolu kele, ko namini re ngaim ngok Rejiam. Ko mevinen ling evi narrosiw nga mīrres, mian ko namwolu kele ejpari nabong eru, ko namjipari ie Puteoli.

¹⁴ Iok namlesi tasi kerr ko joji kerr sopor; ko arngoni kem arwera nablik tevir kele wik san. Mian ko vitunen nama-jipari vajin Rom.

¹⁵ Tasi kerr ko joji kerr ne Rom arunge nospēn suri kem, ko arivel ore kem nga parsewute kem renge sel. Namsesewut re lat nga Apias mīli naim nga marok-wulwule nanen ren, ko re kele lat nga naim līliken mosien itul arto ren. Ko daron nga Pol mīlesir ko owra erres tevi Atua surir, ko norrorrmien sen evini eterter kele wor.

¹⁶ Daron nga namjipari Rom vajin arlinglingi Pol pīsan pīlik renge naim san tevi jinibb nuval san nga pimetmete.

Pol ewerwer ie Rom

¹⁷ Namlık ie ejpari nabong itul arasi, ko Pol everus kortoni mīrwomu se mīri Isrel nir ne ie, ko owrai tevir owra "Selek nir, sete nuloli rrāgrrag nanu san nga puloklokse jinibb se kerr nir, ko sete kele nutre nesesreien se bīrterawarreng se kerr nir. Ko nir nga Jerusalem ma arrul totkonik ko arlingik van re nevre mīri Rom nir.

¹⁸ Meri Rom arsusı nale elep tevik, mian ko armarong vajin nga bevel sisarow kobbong, suri arlesi sete nuloli nanu san nga puloli inu bennij suri.

¹⁹ Ko mīri Isrel nir armusus. Ko iok osonik nga mowra kele botur re no Sisa nga pia-wera suri lat nga puto suri tevik. Ko setemun nanu san oto nga bērij tere jinibb ne vanu suk nir renge.

²⁰ Iok ko ololi meverus kami nga bējiljilwer sōpon tevi kami suri norrorrmien ngok nir. Ewretun lenglengen, arkai totonik renge dil delrrurr mirpel suri mīr nga kerr mīri Isrel nir rramtirive."

²¹ Ko nir arij weli arwera "Sete san renge Jutia ela naul san vini nga muspē nik, ko sete nir san evini iel nga puspē loklokse nik sōpon.

²² Ko nammerreni nabmurronge sev nga kupwerai. Suri namrongwose nga jinibb renge lat jijle arok-rij tere gortien nga mimerr ngok nga nik kumkorti renge."

²³ Mian ko arlingi nabong san nga parini parunge Pol pījiljilwer tevir. Ko nir elep arini re wosenen re naim sen. Etipatun rorpōng, ko evini ejpari nata mupong, Pol ejilwer elep tevir suri batun vanu se Atua. Ela nale tevir nga marto renge nale nesesreien se Moses ko re kele propet nir nga puloli nir parosuri Iesu.

²⁴ Nir sopor arwera erres renge sev nga Pol muwrai, ko sopor ejki, sete arosuri te.

²⁵ Ko niko arteri wukari nir eru e. Ko mian ko daron nga parivel vajin, ko Pol owra nale san tevir owra "E, nale ngok nga Nemīn On mīlai tevi propet Aesea nga puwrai tevi bīrterawarreng se kerr, osorsan erres, suri owra

²⁶ 'Kupan kupwerai tweni tevi jinibb ngel nir: 'Kaprunga nga kaprunge, ko sete ma kama-rongwose. Kaplesi nga kaplesi, ko sete ma kama-lesi wose nabong sōpon.

²⁷ Suri nir jijle batur eterter. Boror arirpe maruti ore metipo, ko arpil ore meter. Poro pijki, ko batur parongwose, ko boror parunge, ko meter pimteni, ko parieni lwenir vini jik, ko inu bololi parres luwi.”

²⁸ Ko Pol evinvini ore nale sen owra “Kami kaprongwose ko wor nga Atua elai pa nale ne mauren van ji jinibb ne vare nir. Nir ko parunge!”

²⁹ Pol m̄irij jile musuw, ko nir arij latlat lululwi tevir suri nale nga Pol ko muwrai tevir, ko arivel sisamis.

³⁰ Ko renge sia eru totoklai Pol elik re naim san nga marok-wuli re navöl. Ko eir tama re jinibb jijle nga mimrreni pivini ſilesi ni.

³¹ Ni sete emtutu nga miwerwer suri batun vanu se Atua, ko okvisvisenir kele suri Numal Iesu Kristo, ko sete san ewer ore spon.

Naul nga Pol Muli tevi Kalesia Nir renge ROM

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Jinibb arlesi Pol evi jinibb nga milep re kalesia nir, asi kalesia mīnij nir, ne tuwi ko mijpari lelingenok. Womu, ko ni oji kalesia nir eterter, mian ko re daron nga ni mīlesi Iesu renge sel ne Damaskas, ko nolon olwi. Ko ni emajing vajin erpe Aposol, rreknga jinibb san nga Iesu mukoni, asi sia ngavöl eru (20). Ko re daron ngok ko ni ospē suri nospēn nga mīrres re vanu pētpeti nir nga Rom mutorir. Ko ni oli kele naul elep tevi kalesia nir. Kerr kele rramrongwos rrapmeteni naul ngok nir esngavöl drromon itul (13) nga marto malum, ko nga marlingir re Naul On. Ko naul nga ni muli tevi kalesia nir renge Rom ospē erres pēlak suri nospēn nga mīrres nga Pol mokwerwer suri re majingen sen. Ni owra jinibb jijle nir, mīri Isrel nir ko jinibb ne vare nir, arlik re derteren ne nololien. Ko jinibb nir arongwos parmomsawos parres re bbong nosurien ser nga marosuri Iesu Kristo, daron nga marlingi nolor mīterter renge ni. Ko nir nga marosuri arlik vajin renge demat tevi Atua, ko Nemīn On ololi nir arivel sisarow renge nololien ko mijen.

Pol owra "erres" tevi nir

¹ Inu Pol, nuvi jinibb ne majingen se Iesu Kristo. Atua everuse inu tweni nga bevi aposol, ko okonik suri nanu sansan bbong: nospēn nga mīrres sen.

² Nospēn ngok, Atua erijrij womu pae tevi jinibb sen nir renge jingo propet nir, ko aruli tweni renge Naul On.

³ Nospēn ngok ospē suri Atua Natun, Iesu Kristo nga mivi Numal se kerr. Re devjen ne jinibb, ko ni eak renge metka se Devet.

⁴ Ko re devjen se Atua, Atua eviseni renge derteren nga milep sen nga Iesu evi ni Natun, suri nga muloloi ni mimaur luwi kele re mijen.

⁵ Ko renge Iesu Kristo Atua ololi nuvi aposol san renge nalol nga mīrres sen, ko okonik nga bololi jinibb ne vare nir renge vanu jijle nir parosuri ko parvijuri Iesu Kristo, puloli nga jinibb pilep parsurövi vajin ni nisen.

⁶ Ko niko majingen suk ejpari kami kele nga kamlik re Rom, nga Atua miveruse kami nga kapivi jinibb se Iesu Kristo.

⁷ Nomok-uli naul ngel tevi kami nga kamlik Rom nga Atua mimrreni kami, ko miverus kami tweni nga kapivi jinibb nga kapon pīrres. Nurongwose, Atua Tata se kerr ko Numal Iesu Kristo porok-wilwil se kami ko porlai demat tevi kami renge nalol nga mīrres se nuru.

Pol owra pian puklue nir

⁸ Womunen, nuwra bowra erres wor tevi Atua suk renge nise Iesu Kristo suri kami jijle. Suri nosurien se kami arok-supsuē renge iel ngatan pētpeti.

⁹⁻¹⁰ Ko Atua orongwose numrreni temijpal bevinuk boklue kami. Nomok-majing sen tevi nolok pētpeti renge nospēn nga mīrres se Natun. Ko Atua orongwose nomok-rrorrmi kami tetajer nabong jijle nga poro bolot, ko nomok-ngoni poro nga lelingenok vajin Atua pimarong ko

borongwos vajin bevinuk ji kami. Suri nutriv tuwi le wor tweni nga bololi pirpok.

¹¹ Numrreni temijpal ūlesi kami pirpok ngok, suri nuwra ūela merrenien se Nefin On san tevi kami nga puloli kaptur wor pîterter.

¹² Merrenien ngok nga mospê ngok evi nga rrapwer jilile kerr tevi inu nosurien suk ko tevi kami nosurien se kami.

¹³ Ko niaken suk nir, nuwra kaprongwose nga vavis kis le pa, nuwra bevinuk ji kami; ko ejpari lelingenok, sete nurongwos wore. Nuwra ūtawen wenan spon jî kami pirpe nga mololi pa jî jinibb ne vare mînij nir.

¹⁴ Suri Atua elngik pa nga ban wor ji jinibb pêtpeti nir, jinibb ne dis, ko jinibb ne liven vanu; nir nga norongwosien ser mutoe, ko nir nga norongwosien ser mijkie.

¹⁵ Ko niko numrreni lenglengen ūewerwer suri nospêng nga mîrres tevi kami kele nga kamlik Rom.

Derteren ne nospêng nga mîrres

¹⁶ Nuosuri nospêng nga mîrres ngok sete orongwos pîiasi nawon daron nga mîewerwer e, suri derteren nga milep se Atua oto ren nga moklila mauren tevi jinibb jijle nir nga marosuri. Erpok re mîri Isrel nir womu, mian ko vitunen re jinibb pêtpeti nir vajin.

¹⁷ Ko Atua eviseni sel sen nga ni puloli jinibb parmonsawos pîrres rengeng. Sel nen etipatun re nosurien ko owlus kis bbong re nosurien, ejpari bongsin mawos nga marmomsawos mîrres pêtpeti vajin. Naul On owrai erpok re nga muspê mirpel: 'Ni nga mumomsawos mîrres suri nosurien sen kis kobbong, mîernen ko pimaur.'

Jinibb nir arivel lingi Atua pa osuw

¹⁸ Atua eviseni pa lolaren sen re melrin vini iel ngatan. Lolaren sen ngok oto tere murrun nga marsij nir se jinibb nir nga marvilvil ore weretunen suri nololien ser nga marsij.

¹⁹ Lolaren sen oto terer erpok suri oto limjer ko pa nga parongwose Atua. Erpe Atua eviseni pa ni tevir.

²⁰ Sete arlesesi Atua, ko arlesi mawos mae erres renge nanu nir nga Atua mulolir, mîtipatun nga muloli iel ngatan renge derteren sen nga sete orongwos pusuw. Arongwos pae erres pêlak nga Atua ko ololi nanu ngok nir. Ko niko gerisen ser ejkie.

²¹ Suri arongwos pae Atua, ko sete artori erpe Atua, ko sete arwera erres wor tevi. Norrorrmien ser owlus elep, ko sete ejpari nanu san. Ko norrorrmien ser arlengleng vajin ko armalik.

²² Nir arwera norongwosien ser elep, ko arnganga nawon temijpal.

²³ Ko arkelkele Atua nga mimaur tuwi ngok vini, ko nga nosrövien sen milep, ko arsurövi wanie vajin nanu nga jinibb mulolir re nevren nga misavi rronganrongvi jinibb, rreknga numön, rreknga numët, nanu nga marmaur mumrrrol kobbong, pian ko parmi kobbong.

²⁴ Ko niko Atua elngilngir nga parloli sev nga marsij nga nololir marmarrenir, ko arok-loli nanu nga marsij tevi nir sisamis lululweni.

²⁵ Atua elngilngir erpok suri arkelkele weretunen suri Atua ko arla vajin nga mivi gerisen ela wani. Ko arlot tevi ko arvijuri sev nga Atua mulolir kobbong, ko Atua ejki. Ko Atua ni esansan kobbong erres osorsan nga parsurövi tuwi ngok vini. Pirpok ko.

²⁶ Ko ngok Atua elngilngir nga parvijuri nanu nga marsij nga nolol marmerreni karkare nir. Nesevin nir arkelkel arla wani milnge diwen ser nir, ko ngok arlokloksi murrun nga musorsan.

²⁷ Ko erpok kele re norman nir. Nir arlinglingi sel nga musorsan nga parkorti tevi nesevin, ko armerrmerreni temijpal lululweni nir, ko arok-loli nanu nga marsij tevi nir lululweni. Ko Atua erpe otorrlai pa nir renge sev nga miplari pa jir suri nanu nga marsij nga marlolir.

²⁸ Ko suri armusus partori norrorrmien suri Atua, ko nikor Atua vajin elngilngir renge norrorrmien ne lenglengen ser ko nololien nga marsij ser.

²⁹ Nolor owun saute nanu lele nir nga marsij, nolor ela nanu jijle, arok-ungasi jinibb. Nolor owun saute lol leplep, murrun nga marevji pini jinibb, balpalen, gerisen, murrun nga marlolli nawone misij tevi jinibb, ko arivi jungwarwar.

³⁰ Arok-linglingi nawon nale gerisen, arok-ungasi Atua, arok-rij teweswasi, batur eterter, arok-rij melmelas, armurri suri parloli pisij, arok-rong tweni tata ko tasu ser nir.

³¹ Norrorrmien ser ejkie, ko arok-tor otvi rijrijen ser, ko sete arorrmi rragrrag jinibb.

³² Arongwos pae nale nesesreien se Atua nga muwra nir nga marok-loli mirpok parmi jipok ko wor, ko arok-loli malum wore ko. Ko mare nen kele, arok-rij erres suri nir nga kele marlolli mirpok.

2

Atua piwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir renge sel nga mumomsawos

¹⁻² Rramrongwose, Atua ololi nanu nga mumomsawos kobbong daron nga mutor vitrangi jinibb nir nga marok-loli nanu nir nga marirpok. Ko nik vajin nga komok-wer lokloksi jinibb minij nir, nik lweni kupasi pirpese? Suri daron nga komok-wer lokloksi jinibb minij, komok-wer lokloksi lweni nik, suri nik lweni komok-loli nanu mawos nen nir.

³ E selek, nik komok-loli nanu mawos nen bbong nga komok-wer lokloksi jinibb minij nir suri! Ko kurorrmie nik ma Atua sete orongwos piwer lokloksi nik? Pirpese?

⁴ Rrek nik kurorrmie Atua pitlasi tweni nawon tama nololien som? Ewretun, Atua oktori selsale jinibb nir erres temijpal, ko oktori totoni nolon epriv temijpal. Ko sete kurongwose Atua nolon nga mirres ngok owa bbong pirvei lweni nik nolom pulululwi?

⁵ Ko nik nga nolom miterter ko mumusus pulululwi, komok-ser kortoni kobbong nanu nir nga Atua pia-wer lokloksim surir renge nabong nga ni pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir renge murrun mawos sen, ko lolaren sen pia-rremali.

⁶ Re nabong nen, Atua pia-wuli jinibb sisamis nir pusorsan tevi majingen sisamis ser.

⁷ Nir nga martori majingen nga marres ser marterter, ko nikor marok-pelpelak suri nga Atua pilesir erpe parres ko pulsövir ko pilai mauren nga sete orongwos pusuw, tevi nir nga ngok ko Atua pilai mauren ne tuwi ngok vini tevir.

⁸ Ko nik ma nga marok-rrorrmi lweni kis nir lweni ko sete arvijuri weretunen, ko arvijuri bbong murrun nga misij, tevi nir nga ngok ko Atua pilai lolaren nga milep sen tevir.

9 Ko jinibb jijle nir nga marok-loli mīsij parla norongen nga mīsij ko norongen karkar nga marsij nir, womujnen re mīri Isrel nir, ko vitunen re jinibb pētpeti nir vajin.

10 Ko jinibb jijle nir nga marok-loli mīrres parla demat ji Atua, ko Atua pusrōvir ko puosurir, womujnen re mīri Isrel nir, ko vitunen re jinibb pētpeti nir vajin.

11 Suri Atua ololi omomsawos osorsan kobbong tevi jinibb jijle nir.

12 Jinibb ne vare nir arrelenge nale nesesreien se Moses. Arok-loli esij, ko arok-mij ko wor suri iok kobbong; Atua sete pivijuri nale nesesreien se Moses daron nga pia-wera suri lat nga puto suri tevir. Ko mīri Isrel ma nir nga martori nale nesesreien se Moses ko nga marok-loli mīsij, ko Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi nir renge nale nesesreien ngok.

13 Suri sete jinibb san orongwos pumomsawos pīrres re nga mok-runge nawone nale nesesreien, ko re bbong nga mok-vijuri nale nen.

14 Ewretun, jinibb ne vare nir sete arongwose nale nesesreien. Ko daron nga marvijuri bbong nir nolor ko arloli osorsan tevi nale nesesreien, erpe artori pa nale nesesreien, weretunen sete jinibb san elai tevir.

15 Murrur ngok eviseni nga Atua elngi nale nir nga nale nesesreien muwrair oto pa renge nolor. Norrorrmien ser kele eviseni kele nanu ngok, suri nabong spon arongwos pae nga marloli mīsij, ko nabong spon arongwos pae nga marloli mīrres.

16 Ko pia-irpok renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir nga nomok-werwer suri renge nospēn nga mīrres. Re nabong nen, Atua pia-koni Iesu Kristo pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir pusorsan tevi nororrmienser nga muto silveni pa re nolor.

Nale nesesreien sete orongwos pīla nawone se mīri Isrel nir

17 Ko kami mīri Isrel nir, rrek sete erres pēlak re kami. Kambibto re nale nesesreien, ko kamrij melmelas re nga kamrongwose Atua.

18 Ko kamrongwos pae marongen se Atua, ko kamlesi wos pae sev nga mīrres, suri marvisviseni pa kami renge nale nesesreien.

19 Ko kamok-wera eterter nga kamivi mīrwomu re metrrorr nir, ko kamivi moron se nir nga marlik re nemalik,

20 ko kamivi jinibb nevisvisen se lartul nga marlengleng ko se nir kele nga sete marongwose nanu san. Suri renge nale nesesreien nga kamtori ngok, aruli tweni pētpeti pa norongwosien ko weretunen.

21 Nanu ngok arivi weretunen nir. Ko erpese kami nga kamok-visviseni jinibb mīnij nir, sete kamok-visviseni lweni kami nir? Kamok-werwer tere venao, ko erpese kami kamok-vevna?

22 Kamok-wer ore murrun nga marok-venae nesevin, ko erpese kami kamok-venvenae nesevin? Kamok-ungasi atua mīnij nir, ko erpese kamok-evna renge naim on ser nir?

23 Kamok-rij melmelas renge nale nesesreien, ko kamok-tor ototvi kele kobbong. Erpok kamok-loklokki nise Atua.

24 Re iok eplari erpe Naul On muwrai pa, ngel: 'Jinibb ne vare nir arok-rij esij suri Atua suri bbong kami.'

25 Ko re nga kaman pa renge bae se mīri Isrel nir, ko kamlik erres, poro bbong kaptori nale nesesreien ser. Ko poro nga kamok-tor otvi nale nesesreien, ko kamsorsan vajin tevi jinibb ne vare nir nga sete maran renge bae.

26 Suri poro nga jinibb ne vare san nga sete mian re bae otori sev nga nale nesesreien se m̄eri Isrel nir muwrai, erpe ean pa re bae ko osuw.

27 Ko nir vajin nga sete marevji niber renge bae ko nga marosuri ma nale nesesreien parwer lokloksi kami nga nale nesesreien ko bae muto ji kami, ko kamok-tor ototvi nale nen nir.

28 Si evi jinibb weretunen se Atua? Sete evi nir nga martori kis bbong nanu ne vare nir, erpe bae nga marloli vare re nibe jinibb.

29 Ko jinibb weretunen se Atua rramlesi wose renge nolon. Ni ko bae sen oto re nolon, renge nem̄in ko sete renge niben. Ko ni ko sete jinibb nir arij erres suri, ko Atua ma.

3

Murru Atua omomsawos erres tetajer

1 Ko poro pirpok, nga m̄eri Isrel nir kele arivi jinibb ne nololien osorsan tevi jinibb ne vare nir, ko m̄eri Isrel nir nga martori bae ser, liken ser erresrres renge jinibb ne vare nir erpese?

2 Ejki, arlik ko pa erresrres renge nanu elep. Womujnen, Atua elai nale sen tevir.

3 Weretunen, nir sopon sete arosuri. Ko murrun ser ngok orongwos puloli Atua p̄il ngilngir?

4 Ejki rres nawon! Jinibb jijle arongwos parkerkeris, ko Atua sete orongwos p̄ikrekris. Suri Naul On owra 'Niko parlesi wose nga nik Atua kummomsawos daron nga kumrij, ko kupasi daron nga marwera parwer lokloksi nik.'

5 Ko poro ūerij vajin pirpe jinibb rres nurongwos bowra "O, sel nga m̄isij se kem m̄eri Isrel nir ololi jinibb nir arongwose parmeteni viringsi p̄irres p̄elak tevi sel nga m̄irres p̄elak se Atua. Ko niko sete osorsan nga Atua piwer lokloksi kem suri sel nga m̄isij se kem."

6 Ejki rres nawon! Poro pirpok, ko Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir ne iel ngatan pirpese? Suri jinibb jijle nir arsij arirpe kem.

7 Ko poro pivi weretunen nga weretunen se Atua eplari elep p̄elak suri gerisen suk, ko suri sev marwer lokloksi inu merpe malum jinibb nga m̄isij?

8 Ko poro pirpok, vesan kele ko jinibb san tuwra "Bololi p̄isij, ko nanu nga m̄irres piplari rengen." Nir sopor arij pa esij suri inu arsupsupe pa nga inu nomok-rij mirpok. Erres p̄elak nga Atua pia-tor vitrangi nir suri nale ser ngok.

Jinibb san ejki rres nawon nga mumomsawos m̄irres

9 Ko pirpese vajin? Kem m̄eri Isrel nir nammomsawos asie jinibb ne vare nir? Ejki. Suri erpe nga mowrai pa, kem m̄eri Isrel nir ko jinibb ne vare nir kele rramsonsan, rramlik re derteren ne nololien.

10 Suri Naul On owra 'Sete san omomsawos, ejki rres nawon.

11 Sete san orongwose, sete san eplak tweni nga purongwose Atua.

12 Nir p̄etpeti arivel lingi pa Atua, nir jijle arloli esij. Sete san okloli erres, jinibb san ejki rres.

13 Birislars erpe dobbi jinibb san nga setewor martevni ore, ler armotot; nemer arok-kerkeris, nevlu jingor arsij arirpe num̄et korpila, nale ser arerngis.

¹⁴ Jingor owun saute rijen nga marsij nga marpelari renge nolor nga markarkar,

¹⁵ nevrer esisarow nga pareyji jinibb.

¹⁶ Lat jjile nga maran e, arlokloksi ñetþeti nanu nir,

¹⁷ ko arrelenge sel ne demat.

¹⁸ Ko metutuen se Atua sete oto spon re nolor.'

¹⁹ Ko rramrongwose nga nale jjile ne nale nesesreien owrai tevi nir nga marlik rengen, ngok m̄eri Isrel ko nir. Ko nikor jjile jingor arwonwon vajin, setemun arongwos para-wera kele nanu san. Atua pia-tor vitrangi nir, ko jinibb ñetþeti nir, suri nololien nga marsij ser.

²⁰ Þerij otvi vajin, bololi nale suk pumrrol: jinibb san ejki rres nawon nga murongwose pumomsawos ðirres re no Atua re nga mivijuri nale nesesreien nga Moses m̄ilai tevi m̄eri Isrel nir. Renge ma nale nesesreien arlesi wose nololien ser.

Jinibb san orongwos pumomsawos ðirres renge nosurien kis kobbong

²¹ Ko Atua eviseni vajin sel sen nga puloli jinibb pumomsawos ðirres. Sete eplari renge nale nesesreien, ejki. Ko nale nesesreien ko propet nir arjuji tweni.

²² Atua puloli jinibb ñetþeti parmomsawos parres poro bbong parosuri Iesu Kristo. Suri kerr jjile rrammorsan kobbong.

²³ Kerr jjile rramloli nololien ko rrammumrrol re nosrövien se Atua.

²⁴ Ko rrammomsawos rramrres nawon suri nalol nga m̄irres sen kobbong, erpe sete rramloli nanu san suri. Iesu Kristo kobbong ojri lweni kerr.

²⁵ Atua elngi Iesu Kristo nga pimij nga puloli sel renge drra ne mijen sen nga ðitłasi tweni nololien nir se jinibb nir nga marosuri. Iok eviseni nga Atua ololi omomsawos erres re nga mimalie nololien se ðirterwarreng nga wumen sopor,

²⁶ suri nolon nga mipriv. Atua eviseni tevi kerr lelingenok nga ni mumomsawos m̄irres re nga sete m̄iwer lokloksi nir ngok, suri Iesu Kristo emij esre nir.

²⁷ Si vajin orongwos ðirij melmelas? Sete jinibb san. Ko suri sev? Ko suri kerr sete rrammajing tweni liken mawos se kerr re nga rramvijuri nale nesesreien, ko re bbong nga rramosuri Iesu Kristo.

²⁸ Suri nomok-werai eterter nga jinibb san orongwos pumomsawos ðirres renge nosurien kobbong, sete renge majingen ne nale nesesreien.

²⁹ Ko evi weretunen nga m̄eri Isrel arok-wera "Atua evi Atua se kem kis kobbong"? Ejki, evi kele Atua se jinibb ne vare nir.

³⁰ Suri Atua esansan bbong, ko okloli osorsan tevi m̄eri Isrel nir nga maran pa renge bae ser, ko tevi jinibb ne vare nir, nga sete maran re bae. Nuru korti, Atua okloli ormomsawos erres suri bbong nosurien se nuru.

³¹ Ko re iok nuwra bejkie nale nesesreien suri nosurien? Ejki rres nawon, nutori ko wor mare.

4

Epram omomsawos suri bbong nosurien sen

¹ Ko pirpese vajin re Epram, batu tata se kem m̄eri Isrel nir?

² Poro nga Epram omomsawos erres suri nga mivijuri nale nesesreien, ko orongwos ðirij melmelas suri. Ko ejki, ni sete orongwos ðirij melmelas re no Atua.

³ Suri Naul On owra 'Epram osuri Atua, ko Atua elesi vajin erpe ni omomsawos erres.'

⁴ Poro jinibb san p̄imajing tweni nowlin, ko parlai wor nowlin ko suri majingen sen ngok, sete parlai pirpe merrenien san.

⁵ Ko poro jinibb san sete p̄imajing, nanu nga marlai tevi vajin pivi merrenien. Erpok ko, jinibb san poro puosuri Atua nga moklolol jinibb nga marsij marmomsawos m̄irres, ko poro m̄ernen sete p̄imajing suri majingen ne nale nesesreien, ko Atua vajin p̄ilesi ni omomsawos erres suri nosurien sen ngok kobbong.

⁶ Erpok kele Numal Devet erij erres suri jinibb san nga Atua m̄ilesi mumomsawos m̄irres sete renge nga mivijuri nale nesesreien:

⁷ 'Jinibb nga Atua m̄itlasi tweni nololien sen ko musuw, elik pa erres vajin.

⁸ Jinibb nga Atua m̄itlasi nololien sen elik erres.'

⁹ Ko rijen nga m̄irres ngok oto re nir nga maran pa re bae se m̄eri Isrel nir, rreknga re nir nga sete maran? Erpese re Epram? Suri erpe nga rramlesi pa, Naul On owra 'Atua elesi erpe ni omomsawos erres'.

¹⁰ Ko re wosenen, daron nga Atua muloli mirpok, ko Epram ean pa re bae, rreknga ejki wor? Ejki ko wor, setewor ean wor.

¹¹ Ni bae sen evi pa nelesien ko san nga mivini vitu nga miviseni limjer nga ni omomsawos pa erres. Ko ni omomsawos erres erpok suri bbong nosurien sen, daron nga setewor mian re bae sen. Ko niko ni evi batu tata se nir nga marosuri ko nga sete maran re bae se m̄eri Isrel nir, ko nga Atua m̄ilesir marmomsawos m̄irres suri nosurien ser.

¹² Ko evi kele batu tata se nir nga maran pa renge bae se m̄eri Isrel nir, ko nga marvijuri kele bbötö Epram re nosurien sen nga muto pa jin daron nga ni setewor ean re bae.

Atua ololi rijrinen sen tevi Epram suri Epram nosurien sen

¹³ Rijrinen nga Atua muloli tevi Epram ko tevi metka sen, nga nir paralai iel ngatan, sete eplari renge nale nesesreien se m̄eri Isrel nir, ko eplari bbong suri Epram omomsawos erres renge nosurien sen.

¹⁴ Ko poro nga nir nga marvijuri nale nesesreien se m̄eri Isrel nir paralai iel ngatan, ko niko nosurien vajin evi nanu nawon, ko rijrinen ngok se Atua evitan nawon.

¹⁵ Ko ejki, nale nesesreien ervei bbong lolaren se Atua. Suri poro nga nale nesesreien pijki, ko nololien kele pijki.

¹⁶ Ko niko rijrinen ngok se Atua oto renge nosurien, ko evi vajin merrenien. Ko ngok, metka ngok nir p̄etp̄eti para-lai, sete nir kis nga renge nale nesesreien se m̄eri Isrel nir, ko nir p̄etp̄eti nga nosurien ser mutoe mirpe Epram. Ko ngok Epram evi vajin batu tata se kerr p̄etp̄eti.

¹⁷ Erpe Atua muwrai renge Naul On: 'Nulngi nik kuvi batu tata se jinibb ne vanu pilep.' Ko re no Atua nga Epram muosuri, rijrinen ngok otur. Atua ngok nalol nga m̄irres sen erres p̄elak. Ni okla mauren tevi nir nga marmij, armaur luwi kele, ko okloli nanu nga sete marto, arpelari arto.

¹⁸ Ko rijrinen se Atua nga m̄ilai tevi Epram owrai nga ni metka sen pilep lenglengen, ko erpok ni pivi batu tata se jinibb ne vanu pilep.

Ko Epram osuri nale ngok eterter, ko etravi eterter nga pia-pelari.

¹⁹ Nosurien sen ngok sete otor wolwolue spon, ejki, otori totoni vane, ewretun ni etra temijpal ko ni orrorrmi ni sete orongwos pivasus. Niben etra lenglengen, osorsan erpe pimij, suri sia sen oji ongut (100). Ko Sera kele em̄er.

20 Ko Eram sete elngilngi nosurien sen, ko sete orong tweni rijrijen se Atua. Ko ni oksurövi Atua, ko okrujrujoni kele nosurien sen pîterter re Atua.

21 Ni orongwos kemkañie nga Atua nga mîla rijrijen ngok tevi evert temijpal ko pa nga puloli suri.

22 Ko re nga Eram muosuri Atua mirpok, ko Atua elesi ni erpe ni omomsawos erres, erpe nga Naul On muwrai.

23 Ko nale ngok sete aruli suri ni kis,

24 ko aruli kele suri kerr jijle nga Atua pia-lesi nosurien se kerr pirpe rrammomsawos mîrres. Kerr rramosuri Atua nga muloli Numal se kerr Iesu Kristo mimaur luwi kele renge mijen.

25 Iesu ngok, arlingi re mijen suri nololien se kerr, ko Atua ololi emaur luwi kele re mijen nga puloli kerr rrapmomsawos pîrres.

5

Demat ko neiren

1 Ko ngok, rrammomsawos erres pa suri nosurien se kerr, ko sete suri rramvijuri nale nesesreien se mîri Isrel nir. Ko rramlik vajin renge demat tevi Atua suri Numal se kerr Iesu Kristo.

2 Suri Kristo kele, rramjipari pa mauren ngel se Atua nga rrammaur renge. Ko rramîr vajin suri rramrongwose rrapa-jipari nosrövien se Atua.

3 Ko sete re iok kis kobbong, ko rramîr kele suri norongan nga mîsij nga jinibb nir marok-loli tevi kerr. Rramîr, suri rramrongwose norongan nga mîsij ngok puloli nolo kerr pîterter,

4 ko ngok vajin nalol nga mîtra mîrres puto renge kerr. Ko ngok, nororrmiyen se kerr pîterter kele wor vajin re Atua renge sev nga rramteravi jin.

5 Ko rramrongwose rrapa-lai ko pa nanu ngok nir nga rramteravir ji Atua, suri Atua ejivreni merrenien sen renge nolo kerr re nevre Nemîn On sen nga mîla tevi kerr.

6 Renge daron nga rramtor pot malum, erpe sete rramrongwos rraploli lweni nanu san se kerr, ko Kristo emij sere kerr jinibb nga rramsij nir. Ko ololi erpok re daron momsawos nga Atua mîlngi.

7 Renge devjen ne jinibb, eterter nga san pimij suri jinibb san, poro mîernen pivi jinibb nga mumomsawos. Rrek poro nga mîernen pîrres pîlak, rekma san pia-mij ko wor suri.

8 Ko Atua ma eviseni ni merrenien sen nga mimrreni kerr temijpal, re nga Kristo mimij suri kerr daron nga rramivi jinibb nga rramsij malum.

9 Ko lelingenok vajin rrammomsawos erres suri drra ne mijen sen. Ko rramrongwos kemkañie vajin nga ni pia-loli rrapa-asie lolaren se Atua vajin, suri ngok erpe nanu nga mîsisarow vajin renge kerr.

10 Suri daron nga rramivi malum devje nuval se Atua, ko mijen se ni Natun ololi rramivi vajin sele Atua. Ko evi vajin nanu nga mîsisarow nga rrapa-asi, suri rramivi pa sele Atua, ko Kristo emaur luwi pa renge derteren.

11 Rrapa-asi ko wor, ko rrapîr kele renge Atua suri Numal se kerr Iesu Kristo, nga mivi nevre Atua nga muloli rramivi vajin sele Atua.

Atam ko Iesu Kristo

¹² Erpok ko, nololien mivini iel ngatan renge jinibb sansan kobbong, Atam, ko nololien ngok ololi mijen kele mivini. Ko mijen mian vajin re jinibb jijle, suri jinibb jijle arloli nololien.

¹³ Ko ngok, nololien oto womu ko pa iel ngatan osuw, ko vitunen nale nesesreien se m̄eri Isrel nir mia-vini vajin. Ko sete areve nololien poro nale nesesreien mijki.

¹⁴ Ko ewretun, mijen orrul totkoni jinibb p̄etp̄eti nir, m̄itipatun re Atam mijpari daron nga Moses m̄ila nale nesesreien. Nir p̄etp̄eti armij, ewretun nir nololien ser sete arlelep jipari nga Atam, nga mutor otvi nale mawos se Atua. Ko re nga Atam m̄isan muloli nololien mivini iel ngatan, rramlesi rrurrgni Kristo nga p̄isan pia-la tweni nololien ngok.

¹⁵ Ko merrenien se Kristo elep asi wor nololien se Atam. Ewretun, jinibb elep armij renge nololien se Atam esan. Ko merrenien ma se Atua ko nelaien nawon nga Iesu Kristo m̄isan m̄ilai suri ni merrenien sen tevi jinibb elep, ngok elep p̄elak asi.

¹⁶ Ko nelaien ngok wenen sete erpe wenen ne nololien se jinibb sansan ngok. Suri wenen ne nololien sansan ngok evi nga Atua putor vitrangir; ko wenen ma ne nelaien ngok ololi jinibb armomsawos, ewretun nololien ser sete sansan, elep ko wor.

¹⁷ Ewretun, mijen orrul totkoni jinibb nir suri jinibb sansan bbong nga muloli nololien sen. Ko ewretun temipal, kerr nga rramlai merrenien nga muwun saut se Atua ko nga rramivi vajin jinibb nga rrammomsawos nawone ren, kerr vajin rraprrul totkoni mauren ko rrapbböt renge nololien suri Iesu Kristo esan.

¹⁸ Ko erpok ko, nololien se jinibb sansan kobbong ololi evter nga Atua putor vitrangi jinibb jijle nir. Ko erpok kele, majingen nga mumomsawos m̄irres se jinibb sansan kobbong ololi jinibb jijle nir parasi re iok ko parlai mauren nga mumomsawos m̄irres.

¹⁹ Ko niko, jinibb elep arini arivi jinibb ne nololien suri jinibb sansan otor otvi nale. Ko erpok kele, jinibb elep arini arivi vajin jinibb nga marmomsawos m̄irres suri jinibb sansan otori suri nale.

²⁰ Atua ela nale nesesreien nga puloli jinibb parlesi wose limjer nololien ser nga muwun saut. Ko merrenien ma se Atua owun saut asi temipale vajin.

²¹ Tuwi, nololien orrul totkoni kerr renge mijen. Ko lelingenok vajin merrenien se Atua orrul totkoni kerr, ko suri Iesu Kristo Numal se kerr rrammomsawos erres, ko rraplai mauren ne tuwi ngok vini.

6

Rrammij jile re nololien

¹ Ko pirpese vajin? Rraplik renge nololien, nga merrenien se Atua piplari puwun saut?

² Ejki rres nawon! Kerr rrammij jile, ko niko rramtor otvi derteren ne nololien. Ko pirpese vajin rrapok-maur malum renge nololien ngok?

³ Rrek sete kamrongwose nga renge daron nga marpaptaese kami nga kapivi se Iesu Kristo, ko arpaptaese kami kele renge mijen sen.

⁴ Erpe renge baptaesen se kerr, erpe artevni kerr tevi ni renge mijen sen. Oto erpok nga kerr kele rramrongwos rrapmaur renge mauren nga mimerr, pirpe Iesu Kristo mimaaur luwi kele re mijen suri nosrövien ne derteren nga milep se Tata sen.

⁵ Ko suri rramlik erpe artevni kerr tevi ni re mijen sen, ko niko rramrongwos pae nga rrapa-maur luwi kele re mijen pirpe ni, rrapa-korti tevi ni.

⁶ Ko rramrongwose, mauren nga mītra se kerr emij tevi Kristo renge nai pelaot, ko ngok olokloksi nibe kerr nga mokloli nololien. Ko niko setemun vajin rrapivī demij maur ne nololien.

⁷ Suri si nga mimij, evel sisarow vajin re devjen ne nololien.

⁸ Ko suri rrammij tevi Kristo, ko niko rramosuri nga rrapa-maur kele tevi.

⁹ Ko rramrongwose Kristo, nga Atua muloli mimaaur luwi kele pa re mijen, setemun pia-mij kele, suri mijen setemun orrul totkoni.

¹⁰ Re mijen nga mimij ren, ko emij vesansan kobbong, ko otor otvi derteren ne nololien ko osuw. Ko mauren sen nga mimaaur rengen vajin, ko emaur korti luwi tevi Atua.

¹¹ Ko kami, kapmeteni lululweni kami erpe kammij ko kamtor otvi derteren ne nololien, ko kammaur korti luwi tevi Atua suri Iesu Kristo.

¹² Ko niko, sete kaplingi nololien purrul totkoni nibe kami, nga kaposuri nanu nga marsij nga nibe kami marmerrenir.

¹³ Ko sete kaplinglingi murrrmurru ne nibe kami san pivi nevre nololien, pijki. Ko kaplai kami pēt̄peti tevi Atua erpe kammaur luwi re mijen. Ko murrmurru kami vajin nir parivi nevre Atua nga parok-loli pumomsawos pīrres.

¹⁴ Ko niko nololien setemun purrul totkoni kami, suri setemun kamlik re nevre nale nesesreien, ko kamlik vajin renge nevre merrenien se Atua.

Demij maur rreknga slev ne murrun nga mumomsawos

¹⁵ Ko pirpese vajin? Rrek rraploli nololien suri setemun rramlik re nevre nalesesreien ko rramlik re nevre merrenien se Atua? Ejki rres nawon.

¹⁶ Rrek sete kamrongwose nga poro nga kammarong kapivi demij maur se jinibb san, ko setemun kamiel sisarow vajin, ko kapvijuri wor mīernen ko. Ko erpok ko, poro nga kapmarong kapvijuri sel ne nololien, ko derteren nen orrul totkoni vajin kami ko pa, ko kapa-mij ren. Ko poro nga ma kapmarong kapvijuri nale se Atua, ko kapa-asi ko, kapa-momsawos pīrres.

¹⁷ Ko rramwera erres wor elep tevi Atua suri kami. Suri womu kamivi demij maur ne nololien, ko lelingenok vajin kamvijuri tevi nolo kami nevisvisenien nga mīrres nga marvisviseni kami ren.

¹⁸ Murrun ne nololien setemun orrul totkoni kami vajin, ko kamivi vajin demij maur ne murrun nga mumomsawos.

¹⁹ Nomok-rij rrongrrongvi suri demij maur nir ngok nga puloli kaprong-wose pīrres. Ko niko, kapmarong vajin kapvijuri pēt̄peti pīrres sel nga mumomsawos, pirpe demij maur san mivijuri pēt̄peti numal sen. Ko ngok puloli kapa-on pīrres. Ko setemun kapispe bonevis nga kamok-vijuri sel nga sete muwokwok ko nololien se kami muwun saut ren.

²⁰ Suri re wosenen, kamirpe demij maur ne nololien, ko murrun nga mumomsawos derteren nen ejki re kami.

²¹ Ko lelingenok vajin, no kami esij suri nololien ngok nir. Ko wene nir arirpese re wosenen? Suri bongsir para-vini re mijen.

²² Ko lelingenok vajin, murrun ne nololien derteren nen ejki re kami, ko kamirpe vajin demij maur se Atua. Ko wenan nga kaplai vajin evi murrun nga muon mīrres, ko bongsin pia-vini re mauren ne tuwi ngok vini.

²³ Bowra ototvi vajin, bololi nale suk pumrrol: nowli nololien evi mijen. Ko merrenien ma se Atua evi mauren ne tuwi ngok vini, rrurrngi Iesu Kristo Numal se kerr.

7

Nale rrongrrongvien ne totkoien

¹ Niaken suk nir, kami kamrongwose nale nesesreien se m̄eri Isrel nir. Ko niko kamrongwose nga nale nesesreien derteren nen oto re jinibb san daron nga mimaur malum.

² Ko erpok, re nesevin san nga m̄ilik ji diwen sen, ko nale nesesreien esre totoni tevi diwen sen daron nga diwen sen mimaur malum. Suri owra nir nga marlik pa ji diwen ser sete arongwos parkorti tevi norman m̄inij. Ko poro nga diwen sen pimij vajin, ko erpe artelasi tweni vinnen vajin renge nale nesesreien nen nga m̄isre totoni tevi diwen sen.

³ Ko poro nga diwen sen mimaur malum ko vinnen pukorti tevi norman m̄inij, ko ngok otor otvi pa nale nesesreien nen vajin, ololi pa esij. Ko poro nga diwen sen emij, ko nale nesesreien nen setemun orrul totkoni vajin, ko ni sete ololi esij poro pukorti tevi norman m̄inij.

⁴ Ko kami niaken suk nir, kamirpe vinnen. Ko kami kammij re devjen ne nale nesesreien renge mijen se Kristo. Ko erpe kamkorti vajin tevi diwen m̄inij vajin, nga kamkorti tevi Kristo. Ko Kristo emaur luwi re mijen nga kami kapwene wenen se Atua.

⁵ Daron nga rramlik malum renge mauren tera se kerr, ko norrorrmien nga marsij se kerr nga nale nesesreien mukonkonir armajing renge nibe kerr, nga rrapwene wenen ne mijen.

⁶ Ko lelingenok vajin, artelasi tweni kerr renge nale nesesreien, erpe rrammij lingi, ko setemun orrul totkoni kerr. Ko rramm̄ejmajing vajin renge sel nga mimerr se Nem̄in On, ko sete renge sel nga m̄itra, sel ne nale nesesreien.

Nololien evi nanu nga m̄isij ñerper

⁷ Ko rrapwera pirpese vajin? Rrapwera nale nesesreien esij? Ejki rres nawon! Poro nga nale nesesreien pijki, ko sete borongwose nanu nga m̄isij. Erpe poro nga nale nesesreien nen pijki nga muwra ‘Sete kupmerrmerreni karkar nanu san se jinibb m̄inij’, ko sete borongwose vajin nga murrun ngok esij.

⁸ Ko nololien eska sel sen renge nale nesesreien, ko emajing vajin renge inu merrenien karkar lele nir. Ko poro nale nesesreien ejki, ko nololien emij vajin, derteren nen ejki rres nawon.

⁹ Ko bonevis, daron nga nale nesesreien ejki wor, ko inu numaur. Ko nale nesesreien evini vajin, ko nololien emaur vajin,

¹⁰ ko inu numij. Ko nale nesesreien nga muwra ñila mauren tevi jinibb, ejki mun, ela mijen vajin.

¹¹ Erpe nololien eska sel sen renge nale nesesreien ko ekrekasik ko otor pinik renge nale nesesreien.

¹² Ko iok rramlesi wose nale nesesreien on ko nale nen nir aron ko armomsawos erres ñelak.

¹³ Ko niko, nale nesesreien, nga mivi nanu nga m̄irres, ela mijen tevi inu rrek? Ejki rres nawon! Ko nololien, nga m̄imajing renge nanu nga m̄irres ngok, ololi numij. Ko ngok rramlesi wose nololien evi nanu nga m̄isij ñerper, ko renge nale nesesreien evan ñelak renge sel nga m̄isij sen.

14 Ngok rramrongwose nga nale nesesreien erres, ko evel ji Atua. Ko inu ma nuvi jinibb kobbong, derteren suk ejkie, ko nurpe demij maur ne nololien.

15 Ko sete nurongwose nanu nga nomok-lolir. Suri nanu nga memrrenir, sete nomok-lolir, ko nanu nga mongasir, ngok ko nomok-lolir.

16 Ko suri nomok-loli nanu nga sete memrreni bololir, ko ngok nurongwos bowra ewretun, nale nesesreien erres kobbong.

17 Ko setemun evi inu nga nomok-loli mīsij ngok, ko nololien nga mīlik renge inu.

18 Suri nurongwose nga sete nanu san nga mīrres elik renge inu, erpe renge nibek ngel. Suri nomok-marong nga bololi pīrres, ko sete nurongwos bololi luwe.

19 Suri sete nomok-loli sev nga memrreni, ko nomok-loli nanu nga marsij nga numusus bololir.

20 Ko suri nomok-loli nanu nga numusus bololir, ko ngok erpe setemun inu nga nomok-loli nanu ngok nir, ko nololien nga mīlik renge inu, ni ko ololir.

21 Nulesi erpok tetajer ko: daron nga nuwra bololi nanu nga mīrres, ko nanu nga mīsij evini mori inu.

22 Nuir renge nale nesesreien se Atua renge nolok;

23 ko nulesi tetajer, nololien nga mīlik renge nibek okval tevi norrorrmien suk nga mīrres ngok. Ko ololi vajin nololien ngok orrul totkonik tetajer.

24 O, nulik esij pērper. Siko pītka tweni inu renge nibek ne mijen ngel?

25 Nuwra erres wor tevi Atua nga muloli mirpok rrurrgi Iesu Kristo Numal se kerr.

Bowra ototvi vajin, bololi nale suk pumrrrol: poro nga inu ūesan, ko norrorrmien suk kobbong orongwos pivijuri nale nesesreien se Atua. Ko nibek ma emelisna ko tetajer evijuri nololien.

8

Mauren nga Nemīn On mīlai

1 Ko ngok Atua setemun orongwos puwra kerr nga rramkorti pa tevi Iesu Kristo rramsij kele mun, suri rramasi pa.

2 Suri derteren se Nemīn On etiasi tweni kerr renge nololien ko mijen nga mīka totoni kerr, ko ela mauren tevi kerr nga rramkorti tevi Iesu Kristo.

3 Ko nale nesesreien, derteren sen ejkie nga pītla tweni kerr renge nololien ko mijen, suri nibe kerr ololi emelisna. Ko Atua okoni ni Natun, niben erpe nibe kerr nga marsij, tweni nga pīla tweni nololien suri mijen sen nga niben mimij rengen.

4 Atua ololi erpok tweni nga kerr nga rramok-vijuri Nemīn On ko setemun rramvijuri nibe kerr nga marsij, rrapirpe vajin rramloli pētpeti pa sev nga nale nesesreien muwrai.

5 Nir nga marok-vijuri niber nga marsij arok-rrorrmi suri niber nanu nen nir. Ko nir nga ma marok-vijuri Nemīn On arok-rrorrmi suri Nemīn On nanu sen nir.

6 Nga marok-rrorrmi suri niber erpok evi sel ne mijen, ko nga marok-rrorrmi suri Nemīn On evi sel ne mauren ko demat.

7 Suri murrun nga marok-rrorrmi suri niber ololi ariyi devje nuval se Atua, ko nir nga marirpok sete arok-osuri nale nesesreien se Atua, suri sete arongwose.

⁸ Ko nir nga marok-vijuri niber nga marsij ngok setete arongwose parloli Atua purnge ūirres surir, ejki.

⁹ Ko kami ma setemun kamvijuri nibe kami, ko kamvijuri Nemīn On, suri Nemīn On se Atua elik pa renge kami. (Ko si nga Nemīn On sete mīlik renge, ni sete evi jinibb se Kristo.)

¹⁰ Ko suri Kristo elik renge kami, ewretun nibe kami armij suri nololien, ko Nemīn On emaur renge kami, suri kammomsawos erres pa re no Atua.

¹¹ Ko niko Atua, nga muloli Iesu mimaur luwi kele re mijen, Nemīn On sen elik pa re kami. Ko derteren sen nga milep temijpal ngok puloli nibe kami kele parmaur renge nevre Nemīn On sen nga mimaur renge kami.

¹² Ko niko, niaken suk nir, rrapvijuri ko wor Nemīn On, ko setemun rrapvijuri nibe kerr nga marsij.

¹³ Suri poro nga kapvijuri nibe kami nga marsij ko kapa-mij. Ko poro nga ma kaprevji pini murrun ne nibe kami nga marsij re nevre Nemīn On, ko kapmaur vajin.

¹⁴ Suri nir ūetpeti nga Nemīn On se Atua mokwowomue nir arivi pa natu Atua ko.

¹⁵ Suri Nemīn On se Atua nga kamlai ngok setemun mia-loli kele kapivi kele demij maur rreknga kapmetutu, ko ololi kamivi natu Atua. Ko Nemīn On ngok ololi rramok-verus Atua erpe "Tata".

¹⁶ Nemīn On se Atua erij se nemī kerr nga muwra rramivi natu Atua.

¹⁷ Ko suri rramivi natu Atua, ko niko rrapa-korti tevi Kristo ko rrapala nanu nga marres nir se Atua. Ko rrapkorti ko wor tevi Kristo renge norongan nga mīsij ne ngatan ngel nir, tweni nga rrapa-korti kele tevi renge nosrōvien sen.

Nosrōvien nga rrapa-lai

¹⁸ Re inu nelesien suk, nulesi nga norongan nga mīsij nga rramok-runge mīsij rer lelingen ngel arivi nanu nawon daron nga rrammetenir tevi nosrōvien nga Atua pia-lai tevi kerr.

¹⁹ Suri nanu ūetpeti nir nga Atua mulolir arok-tiriv malume eterter terai nga kerr rrapala ūetpeti milngé kerr vajin nga rrapivi natu Atua.

²⁰ Suri nga Atua elngi nanu ūetpeti nir parvasil nawon. Ko iok sete suri nanu nir armarong pirpok, ko suri Atua ko wor emarong. Ko Atua elngi kele nga nanu nir partiriv tweni

²¹ nga Atua pīla twenir renge murrun ngok nga marvasil nawon, erpe nga marok-maur mīrres mian ko tetajer marok-mij pin ko marpo. Ko nanu nir para-asi vajin re iok ko para-korti tevi kerr natu Atua nir renge nosrōvien se Atua.

²² Suri rramrongwose, ejpari lelingen ngel, nanu ūetpeti nir arirpe nesevin san nga mīngirr re nga puwosi natun. Suri nanu nir arok-tiriv eterter nga para-asi pirpok.

²³ Ko kerr kele, rramirpok kele. Rramlai ma Nemīn On, nga mirpe wenan womunen ne sev nga rrapa-lai, ko nolo kerr engirr vane renge norongan nga mīsij ngel. Ko rramok-tiriv nga Atua pia-juri lweni nibe kerr ko rrapa-iv natun mawos vajin.

²⁴ Ko Atua ewilwil se kerr nga rraptiriv tweni nanu ngok. Ewretun, setewor rramlesi; ko poro rraplesi, ko setemun rrama-tiriv vajin. Sete san oktiriv tweni nanu san nga mīlesi pae meten musuw.

25 Ko kerr rramok-tiriv tweni nanu san nga setewor rramlesi, nga rrapa-ivi Atua natun mawos. Ko rramlingi no kerr eterter mawose nga rrapa-lai ko.

26 Ko erpok kele, Nemín On kele ewilwil se kerr renge lolmijmij se kerr. Suri kerr sete rramrongwose kele lut nga rraplot puto suri, ko Nemín On ongun-ngun se kerr ji Atua. Ko engirr bbonge, suri nale san sete evter nga puwra tweni iok.

27 Ko Atua nga murongwos alje nolo jinibb orongwos kele norrorrmien se Nemín On, suri nga Nemín On okngun-ngun se kalesia nir osorsan tevi marongan se Atua.

28 Ko rramrongwose nga Atua okloli nanu jijle nir nga marpelpelari ji kerr arres bbong re kerr jijle, suri rrammerreni Atua, ko Atua everus pa kerr suri norrorrmien sen nga muto tuwi pa.

29 Erpe Atua otobbtobbu wowomue kerr tuwi pa nga rrapa-ivi sen, ko engi kerr nga rrapa-sorsan ūtpet̄ti ko wor tevi ni Natun. Ko Natun nen niaken sen pilep vajin, ko ni puwowomu re nir, pivi tuwar.

30 Ko kerr nga Atua mīlngi kerr nga rrapa-sorsan ūtpet̄ti tevi ni Natun, Atua everus tweni kerr pa osuw. Ko ololi kele rrammomsawos erres osuw, ko ela kele pa nosrövien sen tevi kerr osuw. Ko iok rramasi vajin re nanu ūtpet̄ti osuw.

Merrenien se Atua nga mimrreni kerr e

31 Ko rrapwera pirpese vajin? Atua ko otur tevi kerr, ko si mun ūtire kerr vajin?

32 Atua sete orrul totkoni jere Natun mawos, ko okoni tweni vini, emij suri kerr jijle. Ko suri sev sete orongwos ūtpet̄ti tevi kerr vajin, suri ololi jile pa nanu nga mīterter nen osuw?

33 Ko si mun orongwos ūtlingi nanu nga mīsij san re kerr nga Atua miverus tweni kerr? Suri Atua ko ololi rramasi, okwera rrammomsawos jile pa erres osuw.

34 Si mun puwra rramsij? Iesu Kristo ejki. Suri ni emij suri kerr, ko emaur luwi kele osuw, ko elik vajin re Atua nevren rres, ko okngun-ngun vajin tevi Atua suri kerr.

35 Ko sev pirvei tweni kerr re merrenien se Atua nga mimrreni kerr e? Norongan nga mīsij? Mauren nga mīterter? Daron nga jinibb marojoji sarrsarr kerr? Numer? Daron nga nanu san ejki nga rrapuri ore nibe kerr? Daron nga rramlik re liven ne mijen? Nuval? Ejki rres nawon!

36 Erpe Naul On muwrai, ‘Suri namivi jinibb som, Atua, ko jinibb arwera parevji pini kem nabong jile. Arlesi kem erpe sipsip nga parpal.’

37 Nanu ngok nir ewretun arto tetajer ji kerr, ko rramasi kemkamē ūtpet̄ti rer. Atua nga mimrreni kerr ololi rramasie nir.

38 Suri nurongwose erres, sete nanu san orongwos pirvei tweni kerr re merrenien se Atua nga mimrreni kerr e, poro pivi mijen, rreknga mauren, anglo nir rreknga derteren tama san re melrin, rreknga nanu tama san ne lelingenok, rreknga nanu tama san nga pia-vini

39 rreknga nanu tama san re mare, rreknga nanu tama san renge lat nga jinibb nga marmij marlik ren, rreknga nanu kele san nga Atua muloli, ko ejki. Sete nanu san orongwos pirvei tweni kerr re merrenien se Atua nga mimrreni kerr e rrurrgi Iesu Kristo Numal se kerr.

9

Atua otobbtobgue m̄eri Isrel nir tuwi pa

¹ Inu nuvi jinibb se Kristo weretunen. Sete nukrekris ko, ejki. Ko norrorrmien suk kele, Nem̄in On owowomue ko owrai tevik, ko nurongwose nga inu sete nukrekris ko.

² Norrorrmien suk nga mororrmie ololi tetajer nurnge esij elep temijpal. Ololi nolok erpe piap nawone.

³ Suri nga m̄eri Isrel ngok nir arivi inu metka suk nir, drra sansan, ko arlik malum ngasue Kristo. Inu nurorrmii poro bololi nanu san ko puloli nga nir parongwos parini ji Kristo e. Rrek poro mijki, ko parla twenik ma ji Kristo, puloli Atua pulolarsik e, poro pirpok orongwos bololi sel ser san.

⁴ Suri nir arivi pa Atua jinibb sen, ko Atua ololi pa nir arivi ni natun ko eviseni pa nosrōvien sen tevir. Ko ololi pa rijrijen sen nga marterter milep tevir osuw, ko ela nale nesesreien tevir, ko loten weretunen.

⁵ Ko nir arivi metka se jinibb se Atua nga tuwi pa nir. Ko Kristo kele renge mauren sen nga mimaure iel ngatan, ni evi metka ser nen san. Ko ni elep asi wore nir ko jinibb jijile, suri evi pa Atua. Ko kerr rrapsusi nisen van mare tetajer tuwi ngok vini. Pirpok ko!

⁶ Ko bosusi ta: Suri m̄eri Isrel arlik ngasue Atua erpok ngok, ngok rijrijen se Atua suri m̄eri Isrel nir evitan? Ejki, suri sete m̄eri Isrel jijile nir arivi m̄eri Isrel weretunen se Atua.

⁷ Erpok kele, sete nir jijile nga marivi metka se Epram arivi Atua natun, ejki. Suri Atua owrai tevi Epram owra ‘Renge Aesak kis kobbong, metka som nir nga m̄erijrij ngel e tevi nik para-iak jin.’

⁸ Ko niko, renge bipi nga mariak, sete nir jile arivi Atua natun, ejki, bipi nga bbong mariak ko renge rijrijen se Atua arivi ni natun mawos.

⁹ Atua ololi rijrijen sen erpel le, owra ‘Renge daron mawos nen ko, inu bea-luwi vini e. Ko ngok ko Šera pia-wosi bipi norman sen san.’ Ngok niko rijrijen se Atua suri Aesak.

¹⁰ Ko sete ngok ko pa ko osuw, ejki. Suri Repeka natun norman eru nga morivi m̄elew, nuru kele tata se nuru mawos ko apu se kem Aesak.

¹¹⁻¹² Ko suri bbong renge norrorrmien se Atua ko, owra putobbtobgue bipi nen nuru tuwen. Ko ngok, renge daron nga setewor moriak e, ko setewor morloli nanu san nga m̄irres ko nga m̄isij, ko Atua erij tevi Repeka owra ‘Natum nga mivi m̄erwomu nen pokmajing se natum nga m̄iak vitunen.’ Murrun ngel eviseni nga daron nga Atua mutobbtobgue jinibb nir, ololi sete suri majingen ser, ejki, ko suri bbong norrorrmien se ni ko.

¹³ Erpe nale on se Atua muwrai, ‘Numrreni Jekop ko nungasi Iso’.

Atua okloli erres kobbong

¹⁴ Ko pirpese, rrapwera Atua ololi esij? Ejki rres nawon, ololi wor erres ko.

¹⁵ Suri owrai pa tevi Moses osuw, owra ‘Poro nga inu borrorrmii jinibb san, ko inu bololi ko wor pirpe morrorrmii. Ko poro nga inu ūrres tevi jinibb san, ko inu bololi ko wor pirpe morrorrmii.’

¹⁶ Ko niko lat nga puto suri tevi jinibb nir sete evijuri sev nga nir marmerreni rrek marloli, ko sansan kobbong, evijuri norrorrmien se Atua nga murrorrmii jinibb e.

¹⁷ Renge Naul On Atua owrai tevi numal ne Ijip, owra ‘Inu nulngi nik suri nanu sansan kobbong, nga nabong sopian, bololi nanu nga marlelep tevi nik, beviseni derteren suk, nga jinibb nga iel ngatan totoklai parlesi wose derteren suk.’

18 Ko niko Atua orrrormi si nga ni murrrorrmi ko wor, ko Atua ololi esij tevi si nga ni mimrreni puloli ūpisij ko wor tevi.

19 Poro kami san puwrai tevik, puwra ‘O, poro nanu ngel pirpok, ko Atua puwra jinibb san esij pirpese? Isi purongwos ūpiwer ore nanu nga Atua mimrreni puloli? Sete san orongwos ūpiwer ore marongan se Atua!’

20 Ko inu bowra lweni: ‘Ko isi ko nik selek, nga kumrij weli Atua mirpok? Sete sospen dan san orongwos ūpirij tevi mēr nga mumoli tweni ni renge dan pirpel, “Erpese nik kumlolik merpel!”

21 Suri ewretun lenglengen, mēr nga mokmoli dan mivi sospen esansan kobbong elesi suri lat nga puloli surie. Orongwos pumoli tweni sospen ūpieru renge dan san. Pumoli tweni tuwen pumomsen ūpirstes ūpelak nga pivi ne nabong nga milep, ko pumoli tweni tuwen pivi ne nabong jijle.

22 Ko erpok kele, sev nga Atua muloli, sete san orongwos pususi kele. Suri emrreni nga piviseni lolaren sen, ko puloli parongwose derteren sen. Ko ni ololi nolon epriv tevi nir nga mulolarsir nga paran renge mijen nga pia-vini.

23 Ko ni emrreni piviseni kele batun ne mete nosrōvien sen nga muwun saut piplari, nga pimejivjiv vini renge kerr nga murrrorrmi kerr, ko rraplai nosrōvien sen.

24 Suri kerr rramivi jinibb nga ni miveruse. Sete renge mēri Isrel kis kobbong, ko ejki, renge kele jinibb ne vare nir.

25 Ngel evi nale nga muwrai renge Osea: ‘Jinibb nga sete marivi suk, inu bea-verus nir ‘jinibb suk’; ngaim nga sete memrrenir inu bea-verus nir ‘Inu numrreni lengleng nir’.

26 Ko renge vanu jijle nga mowra ‘Kami sete kamivi jinibb suk te’, renge ie bea-wera ‘kami kamivi jinibb suk’; renge ie bea-veruse nir arivi Atua nga mēlik tuwi ngok vini natun.’

27 Ko Aesea ospe suri mēri Isrel nir, owra ‘Poro nir pimaur pilep lengleng pirpe depinan nga ngalu renge dis, ko nir pievis kobbong Atua pia-lai ser para-maur.

28 Suri oto mori pa nga Atua putor mēljeni iel ngatan ūpetpeti nir nga marsij, sete pisansan pijpon.’

29 Erpe Aesea nale sen nga muwrai tuwi pa renge daron nga nanu ngok nir setewor marini marpelari e, ko owra ‘Poro Atua ne drromsen mare nga derteren jijle muto jin sete ūplingling metka se kerr sopon parmaur jer, ngok rrapmj ūpetpeti pirpe jinibb ne Sotom ko jinibb ne Komora nir. Ko ejki, suri ni orrrormi kerr.’

Meri Isrel elep sete arongwose nospēn nga mīrres se Kristo

30 Ko niko vajin kerr rramwera jinibb ne vare nir nga sete marpelak tweni parloli nír lweni parres re no Atua, nir arres vajin renge no Atua renge bbong nosurien ser ko.

31 Ko mēri Isrel nir nga marpelak milep nga parloli lweni nir parres renge no Atua renge sel ne nale nesesreien se Moses, sete artor wos.

32 Ko suri sev nga nir sete martor wos mirpok? Suri sete armajil renge nosurien, ko armajil bbong renge sev nga nír kobbong marloli. Ko niko marjilaklak renge nevöt nga marok-jilaklak e.

33 Ngok Atua ospe suri pa renge nale on, owra ‘Inu nusi nevöt san renge Saeon nga puloli jinibb parjilaklak ren, ko nír pilep parvitan ren. Ko jinibb nga puosuri nevöt ngok, ko nevöt ngok sete orongwos pulokloksi ragrrage.

10

¹ Selek nir, renge inu ma nolok numrreni leng leng wore nga poro Atua pila se jinibb suk nir parmaur. Ko niko inu nomok-pelak, nomok-lot suri mir.

² Nurongwos bowrai tevi kami nga nir armerreni Atua elep; ko armerreni ma erpok, ko arrelenge sisini sel weretunen nga parlesi Atua rengen.

³ Ko arreleng sel nga Atua puloli jinibb pumomsawos pírres renge ni non, ko arloli sel ser ela wani milgen; ko armusus parvijuri sel se Atua.

⁴ Suri Kristo evnivni ore pa nanu nga nale nesesreien se Moses muto tweni. Ko niko jinibb jile nga marosuri ni arres ko pa osuw renge no Atua.

Atua elai mauren tevi méri Isrel nir ko jinibb ne vare nir

⁵ Moses oli suri ngel, erpel: owra nga jinibb nga mimrreni pumomsawos pírres renge no Atua renge sel ne nale nesesreien se Moses pivijuri wor nale ne nesesreien ko, nga muwra 'Isi tama san nga pivijuri nanu nga nale nesesreien muwrai, mérnen pimaur ko wor.'

⁶ Ko jinibb si nga mimrreni pumomsawos pírres renge no Atua renge sel ne nosurien pirpel ma: 'Sete kapsususi lululweni tevi kami lweni kapwera "Isi ko pian renge melrin?" (nga pílai Iesu vini iel ngatan).

⁷ Rreknga kapwera "Isi pian ngatan ji jinibb nga marmij nir ko pila lweni Iesu ji jinibb nga marmij nir vini?". Ejki, suri Iesu evini pa iel ngatan, ko emaur luwi pa renge mijen.

⁸ Ko sev nga marwerai ngok ni le ngel, "Nospen nga mîrres se Atua oto mori bbong, renge jingo kami ko nolo kami." Nospen nga mîrres ngok evi nospen ne nosurien nga kem namwerwer rengen pa tevi kami, erpel:

⁹ Poro nga kami kapwera tweni tevi jingo kami nga Iesu evi Numal, ko kaposuri renge nolo kami nga Atua ololi ni emaur luwi kele renge mijen, ko kami kapmaur ko pa.

¹⁰ Suri renge nosurien se kerr ko, renge nolo kerr, niko Atua ololi kerr rrammomsawos erres ko pa renge ni non. Ko rramwera tweni nale ngok nir renge jingo kerr, ko niko kerr rrammaur ko pa osuw.

¹¹ Naul On owra 'Isi tama san nga puosuri Atua sete orongwos pimanunte, ejki rres nawon.'

¹² Ko nale ngel etawi ore jinibb jile nir. Suri sete enije renge méri Isrel nir ko jinibb ne vare nir. Atua evi Numal se jinibb jile nir, ko erij erres suri jinibb jile nga marveruse ni.

¹³ Erpe Naul On owra 'Jinibb jijle nga parverus van ji Numal, ni pia-lai mauren tevir.'

¹⁴ Ko nir parverus van jin pirpese ko poro sete parosuri? Ko nir parosuri ni pirpese ko poro sete parunge nospen nen? Ko nir parunge pirpese poro nospen nen sete parsupsupe tevir?

¹⁵ Ko parverai nospen nen pirpese, poro sete parkoni san pian tweni nga puwrai? Erpe Naul On owra 'Erres pelak nga jinibb nga marok-konkoni mivini nga pila Nospen nga mîrres tevi jinibb nir.'

¹⁶ Ko sete jinibb jijle armerreni nospen nga mîrres; Aesea ko owra 'Numal, isi osuri nospen se kem?'

¹⁷ Ko erpel ko, nosurien evini renge marunge nospen nen. Ko parunge daron nga parwerwer renge nospen se Kristo.

¹⁸ Bosusi kele mun, Evi weretunen ko nga nir sete arunge nospen nen? Ejki rres nawon ma, nir arunge ko pa osuw. Suri Naul On ospe suri nir

nga marwerwer renge nos̄pen se Kristo, ko owra ‘Drrelar owlu jile pa van renge ngatan jijle, ko nale ser ejpari pa renge bongsi ngatan totoklai osuw.’

¹⁹ Bosusi lweni kele mun, Evi weretunen ko wor nga m̄eri Isrel nir sete arongwose? Ejki rres nawon ma, nir arongwose ko pa; Moses ko evi m̄er nga muwra wowomue: ‘Mian ko bea-koni jinibb nga marsij nir para-loli jinibb suk nir nolol pileplep. Bea-koni jinibb nga marleng leng kobbong nga parloli kami kaplolar.’

²⁰ Aesea owra rujrujoni kele owra ‘Lartul nga sete marpej inu nabong san, nir arlesi inu pa. Lartul nga nabong san sete marverus inu, inu nuplari pa jir osuw.

²¹ Ko Atua os̄pe ma suri m̄eri Isrel nir owra ‘Renge nabong totoklai ngel pian pijpari nial piwaj pini, nusale nevrek nuru roroni m̄eri Isrel nir, nuwra berake totonir, ko armusus. Sete arosuri inu, ko artere inu tetajer.’

11

Atua emrreni malume m̄eri Isrel

¹ Inu numrreni bosusi kele ta, Atua elngi kurtweni m̄eri Isrel nir nga ni mutobbtobbu wowomue nir tuwi jer pa? Ejki rres nawon! Suri inu ngel nuvi m̄eri Isrel le san, nga mevi metka nga meplari renge metka se Benjamin san, nga miplari re metka se Epram.

² Ejki, Atua sete elngi kurtweni jinibb sen nir nga ni mutobbtobbu womu nir tuwi jerjer pa. Kami kamrongwose sev nga Naul On muwrai renge nale naga Elaeja m̄irij tere m̄eri Isrel nir rengen tevi Atua

³ nga muwra “Numal, lartul ngel nir arevji pini propet som nir, ko artinggaingi nawot som ne sulsulen. Ko inu le vajin nusansan nujpon jer, ko nir arlolli lesi kele nga parevji pini inu.”

⁴ Ko Atua owra lweni tevi erpese? Owra “Inu numetmete jinibb suk nir evi nuvasngavöl vabut (7000) nga sete marlotoe Atua keris ngok Bal.”

⁵ Ko erpok kele, lelingenok, nir evis bbong nga Atua mutobbtobbbue nir, suri ni bbong merrenien sen.

⁶ Ni otobbtobbbue nir renge bbong ni ko merrenien sen, sete renge sev nga nir marok-majinge. Poro Atua putobbtobbbue jinibb renge sev nga marmajinge, ngok ko merrenien sen setemun pivi merrenien.

⁷ Ko erpese? Meri Isrel nir setemun arlesi sev nga marpej. Nir evis kobbong nga Atua mutobbtobbbuer arlesi. Nir jijle nga ngok nen e nir arjmije ore boror renge verusen se Atua.

⁸ Erpe Naul On owrai owra ‘Atua ololi norrorrmien ser ko nolol arsiror pa, mivini mijpari lelingen ngel. Sete arongwos parkulkulu ko parungunge.’

⁹ Ko erpe kele Devet owrai owra ‘Poro bbong parlair e niva ko nimet renge nanen ser, poro bbong parvitan, ko poro bbong Atua putor vitrangir.

¹⁰ Poro bbong meter parrorr ko puloli sete parkulkulu, ko poro bbong durer parru tetajer renge solosloen ser.’

Mian ko Atua p̄ila lweni m̄eri Isrel nir

¹¹ Bosusi kele: Daron nga m̄eri Isrel nir marjilaklak ko arvitam, ko arvitam jer? Ejki ma, suri marlolli nololien ko ololi Atua ela mauren tevi jinibb ne vare nir, nga puloli m̄eri Isrel nir nolol pileplep tevir e vajin.

¹² Nololien se m̄eri Isrel nir ololi Atua ela nanu nga marres nir tevi jinibb totoklai ne iel ngatan nir. Ko suri m̄eri Isrel nir marvitan, ko ngok ololi Atua ela nijor nga marres nga marivi se Nen̄in tevi jinibb ne vare nir.

Ko poro pirpok, ko pia-lai kele wor pia-asi jere ngok nir daron nga pia-la lwenir vajin.

Atua ela mauren tevi jinibb ne vare nir

¹³ Lelingen ngel inu nurij tevi kami jinibb ne vare nir. Daron nga Atua mīlngi inu mevi aposol renge jinibb ne vare nir, ko nomok-sursurövi majingen suk.

¹⁴ Nomok-loli erpok tweni nga bololi metka suk sopor nolor pilelep ko parini vajin, ko pirpok ko inu borongwose īela se nir spon.

¹⁵ Ko daron nga Atua mīsir duren tevi nir, ko ololi jinibb mīnij nir nga marivi devje nuval se Atua arivi selen e vajin. Ko pia-irpese vajin poro Atua īila lwenir? Pia-irpe marmij ko marmaur luwi kele!

¹⁶ Poro kuloli niv sopor, ko kula san tevi Atua, ko niv pētpeti nen nir arivi vajin se Atua. Ko poro kuwer ore batu nai san, evi se Atua, ko rengsin pētpeti nir arivi vajin se Atua.

¹⁷ Nai olip ne orsel san rengsin emabbur tweni, ko Atua ela rengsi nai olip ne lolmarrul ko ejipjipten wan. Ko kami jinibb ne vare nir kamirpok ko, kamirpe nai olip ne lolmarrul ngok, ko kamjipjipti vajin renge nai olip ne orsel. Ko nikol lelingen ngel vajin kami kamlai mauren nga mīrres nga mivi se mīri Isrel nir.

¹⁸ Ko nikol erpok ko, sete kapungasi lartul nga marirpe rengsi nai nga marmabbur tweni ngok nir. Kaplololie kami pirpese? Kami kamirpe bbong rengsin nir. Kami sete kamla suwen tevi durun, ejki, durun ko ma ela suwen tevi kami.

¹⁹ Ko nikol kupwera "O-o, ko rengsin ngel nir nga marmabbur twenir ngel nir arloli inu milnguk."

²⁰ Ngok ewretun, ko armabbur twenir suri sete arosuri. Ko kami ma kamosuri, ko kamlik malum. Ko sete kaplololie kami e te pijki, ko kapmetutu ma.

²¹ Atua ela tweni rengsi nai olip ngok nir. Ni esesri vasenir. Ko kapmetmet, kami kele takok-irpok, tisesri tweni kami kele tirpe nir.

²² Iel rramlesi erpese nga Atua murrun mīrres, ko erpese nga murrun mīterter. Ni eta tweni nir nga marvitān, ko ololi erres tevi kami, poro kami kaplik tetajer pīrres renge merrenien sen. Ko poro sete kaploli pirpok, ko kami kele, titi tweni kami.

²³ Meri Isrel ngok nir, poro parlingi tweni murrur nga sete marosuri ngok e, ko Atua īlngi lwenir renge milnger. Suri Atua orongwos puloli pirpok.

²⁴ Kami nga tuwi kamivi jinibb ne vare, kami kamirpe nai olip ne lolmarrul ngok rengsin. Ko Atua ejipjipten kami tevi nai olip ne orsel sen san, nga sete kamsorsan īelak tei. Ko mīri Isrel ma arirpe rengsi nai olip weretunen ne orsel ngel, ko evi nanu nga mīsitarow nga ni pijipten iweni nir renge batur mawos kele.

Atua orrorrmī jinibb jīle

²⁵ Selek nir, nale weretunen kobbong san ngok nga Atua muloli muto teptepi ngok, inu numrreni kami kaprongwose, suri nga esij nga kami kaprrorrmī kami wor norongwosien se kami easi nale nen. Evi nga muspē suri butterter se mīri Isrel nir sete evi murrun san nga puto tetajer, ejki. Murrun ngok orongwos puto renge nir pian pijpari bbong jinibb ne vare totoklai nga Atua mutobbtobbu nir nen parini ji Atua. Ko murrur ngok pia-suwan vajin.

26 Ko m̄eri Isrel nir ſetpeti para-lai mauren vajin, erpe Naul On owrai owra 'Ni nga mokla mauren tevi jinibb nir pivel Saeon e vini ko pia-la tweni nanu nga marsij nga metka se Jekop marloli.

27 Bea-loli rijrijen ngel tevir daron nga inu ſetlasi tweni nololien ser.'

28 Suri nga nir marsir durer tevi nospēn nga m̄irres, m̄eri Isrel nir arivi devje nuval se Atua, ko ngok erres re kami jinibb ne vare nir. Ko suri nga marivi jinibb nga pa Atua mutobbtobgue nir, ko niko nir arivi pa sele Atua, suri renge apu ser nga tuwi pa nir.

29 Atua sete orongwos p̄irieni norrorrmien sen renge sev nga ni mutobbtobgue pa ko m̄irij m̄irres suri pa.

30 Ko erpe renge kami jinibb ne vare; bonevis sete kamosuri Atua, ko lelingen ngel vajin Atua orrorrmii kami, daron nga m̄eri Isrel arsir durer tevi, nga sete arosuri.

31 Ko niko renge sel ngel ko, suri Atua orrorrmii kami pa osuw ko, m̄eri Isrel nir nga sete arosuri Atua, nir kele Atua pia-rrorrmir.

32 Jinibb jijle sete arosuri, ko Atua ololir arivi demij maur suri, nga ni pia-loli jinibb jijle parivel sisarow.

Murru Atua erres ſelak

33 Atua murrun erres nga erres elep tevi jinibb nir. Norrorrmien sen ko norongwosien sen oran ngasu nga ngasu lengleng. Si orongwos puwra suri norrorrmien sen? Isi orongwos purongwose sel sen nir?

34 Erpe nga Naul On muwrai muwra, 'Isi orongwos norrorrmien se Iova? Isi orongwos puwra nanu san tevi?'

35 Nanu jile ngok nir, isi pa ela san tevi Atua, ko ngok ni puwli lweni tevi?'

36 Nanu jijle Atua kobbong ololir, ko nanu jile nga marto nir arto bbong renge ni ko marongen sen, ko arivi sen. Nosrōvien pian ji Atua tuwi ngok vini. Pirpok ko.

12

Loten weretunen se kalesia nir

1 Niko selek nir, suri nga Atua murrorrmii kerr milep, ko niko inu nuwrai epterter tevi kami nga kapla kami lweni tevi Atua pirpe sulsulen san nga mimaur ko nga muon, ko nga ni p̄ir ren. Ngel ko evi loten weretunen nga kami kaplai.

2 Sete kapvijuri norrorrmien se jinibb ne iel ngatan nir, ko kaplinglingi ma Atua p̄irieni norrorrmien se kami ſetpeti parmerr kele, ko puloli kami kapviter nga kaprongwose sev nga Atua mimrreni, sev nga marres renge Atua non, ko sev nga ni purnge p̄irres renger, ko nga parsorsan parres ſetpeti.

Norrorrmien se kami pian ngatan

3 Ko suri Atua erres temijpal tevi inu, ko inu vajin nuwrai tevi kami jijle: sete kaploli norrorrmien se kami pian mare jer. Kaploli norrorrmien se kami pian ngatan, ko kapmeteni lululweni kami renge norngov ne nosurien nga Atua m̄ilai pa tevi kami sisamis musuw.

4 Nibe kerr kalesia sansan kobbong, ko murrrmurr nen elep wor. Ko renge murrrmurr ngok nir armajing majingen lele ko wor.

5 Ko ngok osorsan tevi kerr: kerr elep ko wor, ko rramivi sansan bbonge, suri rramipjipteni kerr renge murrrmurr ne nibe Kristo. Ko niko rramivi pa sansan ko.

6 Ko niko kerr jijle rrapmajing renge derteren lele ngok nga Atua mīlai tevi kerr ngok, pusorsan tevi nga mīlai. Poro nga derteren nga mīlai tevi kerr evi nga rrapwer tweni nale sen, ko rrapwerai pusorsan tevi nga rramosuri.

7 Poro nga derteren nen nga mīlai tevi kerr evi nga rrapmajing se kalesia nir, ko rrapmajing wor se kalesia nir. Ko poro nga derteren nen nga mīlai tevi kerr evi nga rrapvisviseni, ko rrapvisviseni wor.

8 Ko poro derteren nen pivi nga rrapwer jilijle jinibb, ko rrapa-loli ko wor; ko isi nga moklai merrenien tevi jinibb mīnij nir, puloli ko wor tevi nolon nga mīr mīrres; ko isi nga muwowomue nir, pīmajing wor pīterter; ko isi nga moklai tevi nir nga nevrer marmumrrol re nanu san, puloli wor tevi nolon nga mīr.

Murrun nga marmarreni temijpale jinibb

9 Kami kapmerreni wor jinibb ko nir re weretunen, sete kapmerreni kerkeris bbonge nir. Ko tetajer kapungasi nanu nga mīsij, ko kaprrul totoni ma nanu nga mīrres.

10 Kami kapmerrmerreni kami lululwi pīterter pirpe kalesia nir, ko tetajer kapresres tevi kami lululwi ko wor.

11 Kapmajing pīterter ko wor, sete niibe kami pimijmij e. Ko kaploli majingen se Numal tevi nolo kami pētpeti, sete spon pippón jer.

12 Kaplingi nororrmien se kami puto pīterter renge Atua, ko kařir. Ko daron nga poro nanu nga mīsij piplari ji kami e, kaptor totoni wor nolo kami ko pīterter. Ko renge nabong jijle, kaplot.

13 Kami kaptututweni joro kami nir tevi jinibb nga marivi kalesia nir nga joror muwelili, ko kaptasi metali ne naim se kami tevi jinibb neturvitan nir.

Jinibb nga marivi kalesia nir parmerreni devje nuval ser

14 Kapngoni tevi Atua nga pīrij pīrres tevi jinibb nga marlolí mīsij tevi kami. O-o pirpok ko, kapngoni ni pīrij pīrres surir, sete kapwerai tevi nga pulokloksi nir.

15 Ko kami kařir kobbong tevi jinibb nga marir nir, ko kaptинг tevi jinibb nga marting nir.

16 Kami nororrmien se kami pivi sansan bbonge ko tevi jinibb nir. Sete kaplololie kami te, ko kaploli ma sel tevi nir nga marivi jinibb malum. Ko sete kaprrormi kami kamivi jinibb nga norongwosien se kami milep.

17 Poro jinibb san ololi esij tevi kami, ko sete kaploli lweni pīsij tevi, kapkele e. Ko kaploli lesi ma kaploli sev nga pīrres renge jinibb jijle nir.

18 Kaploli nanu jile pīrres renge devjen nga kami nen, nga puloli kami kaplik pīrres renge demat tevi jinibb totoklai nir.

19 Poro jinibb san ololi esij tevi kami, ko kami sete kaploli lweni kele pirpok tevi. Kaplinglingi puto. Atua pia-tor vitrangj mīernen. Suri Naul On owra 'Murrun ngok nga jinibb puloli lweni tevi jinibb nga muloli mīsij, inu kobbong nusan nurongwos bololi, ko ūkla lweni tevi.'

20 Erpe Naul On owrai kele, 'Poro devje nuval som numer aji, kupla nanen tevi; ko poro nolon emesmes, kupla nuwi tevi pimni. Renge nga kuploli pirpok ko puloli ni pimanune.'

21 Sete kaplinglingi nanu nga marsij parevei tweni kami, ko kaploli ma nanu nga mīrres pīla tweni nanu nga mīsij.

13

Kalesia parosuri wor numal ko nir

1 Kalesia parosuri wor numal nga martori derteren ko nir, suri numal nir arwaji nais ngok suri bbong nanu sansan ko, suri Atua kobbong elai tevir. Ko erpok numal nga marlelep nga marlik, Atua kobbong elngir.

2 Poro jinibb san ñitre numal nga marlelep ngok nir, ni etre sev nga Atua muloli pa. Ko ngok poro jinibb san ololi wor erpok, ko ni lweni ololi nga partor vitrangi.

3 Jinibb nga marok-loli mîrres sete arongwos parmetutu numal nir, ko jinibb nga marok-loli mîsij arongwos parmetutu numal nir. Ko poro kami kapmerreni nga sete kapmetutu numal nir, ko ngok kaploli nanu nga marres nir, ko puloli numal nir parsurövi kami.

4 Suri nir arivi jinibb ne majingen se Atua, armajing suri nanu nga parres renge kami. Ko poro nga kami kaploli nanu nga sete parres, ngok iok kami kapmetutu ko wor. Suri nir derteren ser otoe nga partor vitrangi kami. Iel ewretun le, suri nga nir arivi jinibb ne majingen se Atua. Arla wani milnge Atua nga marvirvirrali jinibb nir nga marloli nanu nga marsij.

5 Suri nanu ngel ko, nikoo kami kaposuri wor numal nga martori derteren ko nir. Ko sete erres nga kami kaploli pirpel suri bbong nga kami kammetutue nga Atua pia-virrali kami; ejki, kami kaposuri wor numal nir nga puloli norrorrmien se kami sete pulokloksi kami.

6 Ko ngok erpok ko muloli kami kamwuli takis. Suri numal nir arivi jinibb ne majingen se Atua daron nga marloli majingen ser.

7 Ko erpok ko kami kaplai wor nevöt ne takis lele nir nga numal nir marwera kaplair; ko kaptorir van mare ko kaposuri nir.

Jinibb nir parmerreni tuwar ko tasir

8 Sete erres nga kami kaploli nivnon ji jinibb pisan; ko nanu kobbong san nga kami kaploli pirpe pivi nivnon se kami, evi merrenien nga kami kapmerrmerreni kami lululweni. Isi san nga puloli pirpel erpe osuri nale nesesreien ko pa.

9 Nale nesesreien nga marto ngel, ‘Nik sete kupvenae nesevin, Nik sete kuprevji pini jinibb, Nik sete kupvevna, Nik sete kupmerrmerreni joro jinibb nir’, nale nesesreien nga mowrair ngel nir, ko nale nesesreien nga marjijpon, sete mowrair nen nir, nale nesesreien sansan kobbong etawi ore nir jijle, ni le ngel: ‘Kupmerreni selem pirpe nik luwi kobbong’.

10 Poro kupmerreni jinibb minij nir, ko sete kuma-loli mîsij rrägrrag tevir. Niko nga jinibb pimrreni jinibb pirpok, erpe otori nale nesesreien jijle ko pa nir osuw.

Kerr rramivi jinibb ne moron

11 Kami kaploli pirpel, suri kamrongwose daron evini nga kaptaol vajin renge meturen se kami nga kammatur e, kapmera. Suri daron nga rrapla mauren evini mori jer vajin, asie nga womu daron nga rrama-osuri e.

12 Nat nga mupong otomori pa ñiasi, nat erin le pa ngel. Niko setemun rraploli nanu nga marsij nga marivi se nemalik, ko rrapla nijor ne nuval naga rrapval renge moron vajin.

13 Erres ma kerr rrapok-loli nanu nga marok-rres nir pirpe jinibb nga marlik pa renge moron ne nat nga mîrin. Ko sete rraploli dabbuen nga ñisij, ko sete rrapmini ñelake norro rreknga nuwi nga mîterter nga puloli rrapengleng. Ko sete rraploli ñisij tevi nesevin, rreknga rraploli murrun nga marsij. Ko sete rraplat, ko sete nolo kerr pilelep.

14 Ko rraplai Numal se kerr Iesu Kristo erpe sunsun ne nuval se kerr nga orongwos puto ore nanu jijle nga marsij. Ko setemun kapok-rrorrmi murrun nga marsij nir nga norrorrmien se kami muwra purrormir.

14

Sete kapwer lokloksi tuwa kami nir ko tasi kami nir

1 Kami kapmarong ko wor nir nga nosurien ser muwelili ngok parini ji kami. Ko sete kaprij tevir suri norrorrmien ser.

2 Jinibb sopor renge norrorrmien ser arosuri nga nanen jijle arres kobbong renge parurroir. Ko jinibb sopor nga nosurien ser muwelili, nir arurroi kis bbong nanen ne orsel ko nir, ko sete arurroi nanu nga visor mutoe.

3 Jinibb nga marurroi nanen jijle ngok nir, sete erres nga nir parmeteni p̄isij renge nir nga sete marurro nanen jijle ngok nir. Ko jinibb nga marurroi kis bbong nanen ne orsel ngok nir, sete erres nga nir parwer lokloksi jinibb nga marurroi nanen jijle ngok nir, suri Atua emarong pa nir maran jin.

4 Nik kuvi isi, nga kupwer lokloksi jinibb ne majingen se jinibb m̄inij? Ngok oto pa renge Numal ser ko nga pia-werai suri tevir, arholi erres rreknga arholi esij. Ko nir para-loli p̄irres ko, suri Numal ser orongwose puloli para-loli p̄irres.

5 Jinibb sopor arrrorri nabong sopor aron wor arasi nabong m̄inij nen nir, ko jinibb sopor arrrorri nabong jile ngok nir arsorsan kobbong. Re iok, ko kerr sisamis rraprrorrmi ko wor p̄irres, sete norrorrmien se kerr p̄ieru e.

6 Jinibb nga marrrorri ko martor tutune nabong ngok nir van mare, arholi wor erpok renge marosuri Numal ko. Ko jinibb nga marurro nanen jijle ngok nir arholi erpok renge wor marosuri Numal ko. Suri arwera erres pa tevi Atua renge nanen ngok. Ko jinibb nga marmusus weretunen nga parurroi vison ngok nir, arholi erpok renge wor marosuri Numal ko, ko nir kele arwera erres tevi Atua.

7 Sete kerr san nga mauren sen evi se ni kobbong, ko sete san mijen sen evi se ni kobbong.

8 Poro kerr rrapmaur, evi se Numal nga kerr rrammaur. Ko poro kerr rrapmij, ko evi se Numal nga kerr rrapmij. Erpok ko, poro rrapmaur rreknga rrapmij, evi se Numal.

9 Suri Kristo emij pa ko emaur luwi kele pa renge mijen nga pivi Numal se nir nga marmaur ko se nir nga marmij pa.

10 Ko niko, erpe kami nga kamaani nanen ne orsel kobbong nir, suri sev kami kapwer lokloksi jinibb m̄inij nir? Ko kami nga kamrro nanen jijle nir, suri sev nga kami kammeteni p̄isij renge sele kami bbong nir? Kerr jile rraptur renge no Atua, nga pia-wera suri lat nga puto suri tevi kerr.

11 Suri Naul On owrai nga Atua ojuji lweni ni ko owrai owra 'Nale ngel ewretun erpe inu numaur, Jinibb jijle parjipa ngatan jik parsurövi inu, parwerwerai nga inu nuvi Atua'.

12 Ngel erpe owra kerr jijle rraptur renge no Atua ko rrappowra tweni nanu nga marres ko nanu nga marsij nga rramlolir.

Sete rraploli sele kerr nir parvitau

13 Ko niko setemun rrapok-supsupe lokloksi lululweni kerr nir pirpok; rrapsupsupe suri ma lat san nga p̄ila wani, nga puloli setemun rrapok-loli sele kerr nir parjilaklak rreknga parvitau van renge nololien.

¹⁴ Inu nukorti pa tevi Numal Iesu, ko ngok ololi nurongwose nga ewretun nanen jijle arres kobbong, sete san orro. Ko poro nga san puosuri nga nanen san orro, ko ngok erpok ko pa, orro ko pa rengen.

¹⁵ Ko poro san nga mirpok ornge esij daron nga mīlesi nik kurro nanen san, ko ngok setemun kuvijuri sel nga kumrreni ni e ko. Sete kuploli nanen nga kumrroi pulokloksi jinibb san nga Kristo mimij suri pa.

¹⁶ Sete kuploli jinibb nir parworworsur suri nanu nga kumlolir marres, ko parwer lokloksir parwera arsij.

¹⁷ Suri nga batun vanu se Atua sete evi ne nanen ko minminen, ko evi ne ma murrun nga marres, ko demat, ko neiren nga Nemīn On mīlair.

¹⁸ Renge daron nga kuploli majingen se Kristo renge sel ngel, ko ololi Atua ornge erres e ko, ko jinibb kele nir arlesi erres e.

¹⁹ Ko ngok niko, kerr tetajer rrapvijuri sel nga mīlai demat, ko ngel puloli kerr rraplila lululweni se kerr nir.

²⁰ Kami sete kaploli nanen pulokloksi sev nga Atua muloli pa musuw. Nanen jijle parurroir kobbong, ko esij ko ma renge parurroi san nga pulokloksi jinibb san pivitan van renge nololien.

²¹ Nanu nga mīrres nen ma nga nik kuploli evi nga nik sete kuprro vison, ko sete kupmīni norro, rreknga sete kuploli nanu mīnij nen kele san nga puloli selem pivitan van renge nololien.

²² Nik nosurien som oto livō renge Atua ko nik. Ko inu nosurien suk oto livō renge Atua ko inu. Nik sete kupon tertere inu bevijuri nik renge vison, ko inu sete bon tertere nik kupvijuri inu. Ko neiren ma renge nir nga sete norrorrmien ser eru e re daron nga marvijuri norrorrmien ser nga muwra nanu ngok evi nanu nga mīrres.

²³ Ko poro norrorrmien se kami daron nga kamrroi pīeru e, ko Atua piwer lokloksi kami nga kamurroi. Suri kami sete kamloli renge nosurien te. Ko nanu jijle nga sete muto renge nosurien evi nololien.

15

Sete rraprrorrmi kerr kis kobbong, kerr rraprrorrmi wor jinibb mīnij ko nir

¹ Kerr nga nosurien se kerr mīterter pa musuw, rrapla se wor nir nga nosurien ser muwelili, ko sete rraploli nanu nga parres renge kerr kis bbong nir.

² Ko rraploli ma pirpel: rraprrorrmi sele kerr nir, nanu nga nir mārmerrenir, nga puloli nir nosurien se nir parterter kele wor.

³ Suri Kristo kele sete ololi nanu nga mīrres renge ni luwi bbong, ko erpel ma, erpe Naul On muwrai muwra 'Nale ser nga marsij nir, nga marok-werair tevim, nir kele le ngel marwerair tevi inu.'

⁴ Nanu jijle nga maruli renge Naul On, arulir suri nga parvisviseni kerr, nga puloli norrorrmien se kerr pīterter. Suri nale on nga marto renge Naul On arholi kerr rramrunge erres, ko ololi nosurien se kerr pipriv.

⁵ Atua okloli nosurien se kami arperiv ko kamrunge erres. Ko ngel evi verusen suk, nga ni puloli kami jile norrorrmien se kami parivi sansan bbonge. Suri kami kamvijuri pa sel se Iesu Kristo.

⁶ Ko ngok puloli nga kami jile kaprongwos kapsurövi Atua Tata se Numal se kerr Iesu Kristo renge drrelan sansan.

Meri Isrel nir ko jinibb mīnij nir parini wor lat pisansan ko

⁷ Kami kaprewei wor sele kami ko nir parini ji kami kapkorti lat pisansan, pirpe Iesu Kristo mirvei kami vini lat sansan, kamkorti mīrres tevi ni. Renge sel ngok ko ololi nosrōvien van ji Atua.

⁸ Nuwrai tevi kami renge mauren se Iesu renge daron nga mīlik iel ngatan e emajing se mīri Isrel nir, nga piviseni nga Atua ololi jile rijrijen sen nga muwrai pa tevi apu ser nga tuwi nir arpelari.

⁹ Ko ni ololi erpok nga puloli jinibb ne vare nir kele parsusi Atua nisen van mare suri murorrmir, erpe nga Naul On owrai nga muwra 'Ko inu bea-susi nisem van mare ji jinibb ne vare nir mian ko īela nubo boususi nisem van mare.'

¹⁰ Ko Naul On owrai kele, 'Kami jinibb ne vare nir, kappitevi jinibb se Atua nir, kapjir korti tevir.'

¹¹ Vesan kele, Naul On owra 'Kami jinibb ne vare nir, kappitevi jinibb jjile nir, kapsusi Atua nisen pian mare.'

¹² Ko vesan kele Aesea owra 'Mian ko metka se Jese san pia-pelari. Ni pivini nga pivi mīerwomu renge jinibb ne vare nir, ko nir para-lingi nororrmien ser rengen pīterter.'

¹³ Selek nir, ngel evi verusen suk, nga Atua nga rramlingi nolo kerr rengen nga rrapla nanu nga rramtirive jin, ni pia-songni neiren ko demat renge nolo kami nga kamosuri ni. Ko ngok renge derteren se Nemīn On puloli nolo kami pututun suri malume nanu nga kamtiriv tweni.

Majingen se Pol nga mīmaging se jinibb ne vare nir

¹⁴ Selek nir, inu nurongwose nga kami kamwun saute murrun nga mīrres ko norongwosien, ko kamrongwos kapvisviseni kami lululwenie nir.

¹⁵ Renge naul suk ngel inu nula nale nga marterter spon tevi kami, nga puloli kami kaprrorrmi malume nale nga namwerair pa tevi kami. Inu nurij eterter erpok suri wor Atua ko elngi inu.

¹⁶ Ni elngi inu nga bevi jinibb ne majingen se Iesu Kristo, nga īemajing se jinibb ne vare nir. īemajing pirpe jinibb ne sulsulen san nga ībewerwer renge nospēn nga mīrres se Atua. Ko pirpok ko nga puloli jinibb ne vare nir paripre sulsulen san nga Atua pīlai, ko Nemīn On puloli nir paron.

¹⁷ Inu nukorti pa tevi Iesu Kristo, ko niko rreknga inu nurongwos bosrosrōvik e spon renge majingen se Atua;

¹⁸ ko bosrosrōvik suri bbong sev nga Kristo mīlŋi renge inu bololi nga puloli jinibb ne vare nir partori Atua, renge nale nga mowrair ko renge nanu nga mololir.

¹⁹ Ko Kristo emajing renge derteren ne nanu nga marinijnij nawone nir, ko emajing renge derteren se Nemīn On se Atua. Ko niko renge daron nga mevel suri sel renge Jerusalem mevini mejpari Ilirkam, tetajer renge sel inu nomok-wera tweni nospēn nga mīrres se Kristo pētpeti.

²⁰ Tetajer nororrmien suk eterter nga bowra tweni nospēn nga mīrres renge vanu nga jinibb nen nir setewor marunge. Numusus īemajing naim nga jinibb mīnij mīlil tur jile pae.

²¹ Erpe nga Naul On muwrai muwra 'Jinibb nga sete marunge nospēn nen parlesi ko, ko jinibb nga sete marunge nospēn ne ni wor parongwose.'

Pol orrorrmī nga pian pukluklu Rom

²² Nabong elep nga nomok-wera nobok-inuk nobok-kulkulue kami, ko majingen suk nir arok-to ore.

23 Ko lelingen ngel inu numajing jile pa majingen suk nir nga iel nir, ko numrreni lengleng wor nga bevinuk bokluklu kami renge sia elep pa arasi osuw.

24 Ko niko lelingen ngel nurongwos bololi le vajin. Ko numrreni bokluklue kami renge daron nga bean Spen e, ko ūelik beblen tevi kami. Ko renge daron nga bokluklu jile kami, renge daron nga bevel e, ko kami sopor parpitevik renge sel.

25 Ko renge lelingen ngel inu bean mun Jerusalem, bololi majingen se jinibb se Atua sopor nga marlik ie.

26 Suri kalesia ne Masetonia ko kalesia ne Akaea arsupsuþe nga parlai merrenien spon tevi jinibb nir nga joror mijkie renge Atua jinibb sen nir renge Jerusalem.

27 Norrrormien ngok evi wor nga nir ko, nga parloli pirpok. Ko erpe norrrormien ngok ewretun. Suri méri Isrel nir arla nale nga mîrres se Atua tevi jinibb ne vare nir, ko ngok niko erres jinibb ne vare nir parloli lweni pirpok, parla joror sopor nga Atua mîlai tevir tevi méri Isrel nir nga neverer marmumrrol.

28 Ko renge daron nga bosuw renge majingen ngok, nga ūela nevöt nga jinibb ne vare marlai ngel tevir pusuw, ko bevijuri sel nga bean Spen e ko bea-asi ji kami, bokluklue kami.

29 Nurongwose renge daron nga bevinuk ji kami, ko bea-la nanu pilep lengleng nga marres se Kristo tevi kami.

30 Selek nir, renge nise Numal se kerr Iesu Kristo ko renge merrenien nga Nemín On mîlai pa tevi kerr, inu nungoni tevi kami nga kappitevik renge loten suk, nga kami kaplot surik van ji Atua pîterter.

31 Kami kapngoni tevi ni pîterter nga ni putor totoni nolo jinibb ne Jutia nir nga sete marosuri, nga puloli nir sete parevjik, ko puloli nga majingen suk nga bololi Jerusalem, jinibb se Atua nga marlik ie parlesi pîrres.

32 Ko inu ūeir pilep nga bokluklue kami vajin, poro nga Atua pimarong, ko ūeir pilep nga ūelik ji kami, puloli nga inu ūeterter kele.

33 Ngel le evi verusen suk tevi kami, nga Atua nga mivi batu demat se kerr, ni pîlik tevi kami jijle. Pirpok ko.

16

Pol nale sen nga muwra erres tevi jinibb nir

1 Nusrövi joji kerr nga mîmajing se kalesia nir nga Kenkria nga nisen Pipi. Ni evi nesevin nga mîmajing mîrres milep san.

2 Ko niko kami kaptekai ni van renge naim se kami nir renge nise Numal se kerr, pirpe jinibb se Atua nir marloli. Ko poro nga ni emrreni nanu san ji kami, ko kami kaplai ko wor tevi ni. Suri nga ni ololi sel tevi delung elep, ko evi nesevin san nga mîrres tevi jinibb nir, ko tevi inu kele.

3 Ko nuwra erres tevi Akwila ko nesen sen wor Prisila, nga nuru morpitevik pa, kem nammajing renge majingen se Iesu Kristo.

4 Nuru ormarong pa pormij suri inu bonevis. Ko niko inu nuwra erres nga erres temijpal wor tevi nuru; ko sete inu kis nusan ko, nir kalesia nga marivi jinibb ne vare kele wor nir arunge erpok.

5 Ko nuwra erres kele tevi kalesia nir nga marok-korti renge naim se nuru.

Ko nuwrai erres kele wor tevi inu wor selek nga memrreni Epaenetas. Ni evi mér nga muosuri womue Kristo renge jinibb ne Esia nir.

6 Nuwra erres tevi Merri, renge nga mîplak temijpale kami.

⁷ Nuwra erres tevi laru ngel nuru, Antronikas ko Junias. Ko m̄eri Isrel nga itul ngel ko, namlik renge naim ne nekaien namvesane. Laru ngel nuru, aposol nir arongwose nuru erres, ko orivi kalesia owojomu mian ko vitunen vajin ko inu.

⁸ Inu nuwra erres elep tevi Ampliatus nga mukorti pa tevi Numal. Ni evi selek nga memrreni milep.

⁹ Nuwra erres tevi Opanas nga mukorti pa tevi kami renge majingen se Kristo, ko Stakis nga inu memrreni lenglenga.

¹⁰ Nuwra erres tevi Apeles, m̄er nga miyiseni nga ni nosurien sen eterter weretunen renge Kristo. Ko nuwra erres kele tevi metka se Aristopolas nga marlik renge naim sen.

¹¹ Inu nuwra erres tevi Eroten m̄eri Isrel ngok, ko tevi nir nga markorti pa tevi Numal se kerr nga marlik renge naim se Nasisas.

¹² Nuwra erres tevi nesevin ngel nuru Tritaena ko Triposa nga morok-majing milep renge majingen se Numal se kerr, ko tevi Persis kele, selek nga memrreni milep nga m̄iplak milep renge majingen se Numal se kerr.

¹³ Nuwra erres tevi Rupus. Ni evi jinibb san nga m̄imajing milep renge majingen se Numal se kerr. Ko nuwra erres wor tevi tasu sen, nga ni mimetmete inu m̄irres erpe wor nga ni mivesik.

¹⁴ Nuwra erres tevi lartul ngel nir, Asinkritas ko Relkon ko Eremes ko Patropas ko Eremas, ko kalesia n̄inij nen kele nir nga marok-lik tevir iok.

¹⁵ Nuwra erres tevi Pilolokas ko vinel Julia, ko Nereas ko jojin wor, ko Olimpas ko jinibb se Atua nga marok-lik tevir iok.

¹⁶ Kapwera erres tevi kami lululwi tevi merrenien ko demat. Ko kalesia nir se Kristo kele nir arwera erres tevi kami.

Bongsi nale se Pol tevi nir

¹⁷ Selek nir, inu nuwrai eterter tevi kami nga kami kapmetmet ko wor renge jinibb nga marwerai parloli kami kapser wirrwirr, ko armerreni parlokloksi nosurien se kami, ko artere nesesreien nga kem namlai tevi kami. Kami kapwij wor ngasue nir ko.

¹⁸ Lartul nga marlolli nanu ngok nir sete armajing se Kristo Numal se kerr; nir arok-vijuri bbong norrrmien ser nga marsij ko nir, ko arok-rij nale melmelas nir ko nale nga marrun nir. Ko arok-kerkeris, ko arevei tweni jinibb sopor nga sete arlolli nanu nga m̄isij san nabong san.

¹⁹ Jinibb jile arunge pa nga kamtur m̄iterter renge nospēn nga m̄irres, ko suri marrun ngel ko ololi inu nuir renge kami. Ko numrreni kami kaprongwose sev nga marres ko sev nga marsij, ko nikko kami sete kapan renge nanu nga marsij nir, pijki rres nawon.

²⁰ Sete ngasu nga ngasu rrägrrag te nga Atua ne batu demat se kerr puni Demij van ngatan renge nolon ūela kami kapbböt ren. Ngel evi verusen suk, merrenien se Numal se kerr Iesu piptevi kami tuwi ngok vini.

²¹ Timoti nga mok-majing tevik, ni owra erres tevi kami. Ko m̄eri Isrel nga itul ngel, Lusias ko Jeson ko Sosipata, nir kele arwera erres tevi kami.

²² Inu le Tosias nuli tweni Pol nale sen nga muwrair renge naul ngel, ko inu kele nuwra erres tevi kami nga kerr rramivi pa kalesia, rramkorti pa tevi Numal se kerr Iesu.

²³ Jinibb san nga nisen Gaeas nga inu Pol nomok-lik renge naim sen, ko kalesia nir marok-ini jin marok-korti renge naim sen, ni owra erres tevi kami. Ko Erastas nga mivi m̄er nga mok-metmete nevöt ne ngaim ngel, ko tasi wor kerr Kwotas, nuru korti orwera erres tevi kami.

24 [Ko ngel evi loten suk, nga merrenien se Numal Iesu Kristo piptevi kami. Pirpok ko.]^A

Nale ne parsurövi nise Atua pian mare

25 Kerr rrapsurövi Atua nisen pian mare. Ni kobbong esan orongwos puloli kami kaptur píterter renge nosurien se kami. Nale ngok osorsan tevi nospén nga mîrres nga nomok-werwer rengen suri Iesu Kristo, ko osorsan tevi nale nga Atua mîlngi silveni tuwi jer pa, ko lelingen ngel vajin ololi oto limjer erres.

26 Atua nga mimaur tuwi ngok vini, ni emajing renge nale nga propet sen nga tuwi jer pa nir maruli nga parwowrai nale nga Atua mîlngi silveni ngel tuwi jer pa, piplari vajin limjer. Ko ni owrai eterter nga nale ngel puwlu jile renge vanu nga musuwsuw ngok nir, ko puloli jinibb parosuri ni, ko partori ni.

27 Atua sansan bbong, ko esan norongwosien sen otoe, ko niko kerr rrapsurövi ni renge nise Iesu Kristo tuwi ngok vini. Pirpok ko.

^A **16:24** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Pol oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne nauil ngel.

Naul nga Pol Muli Womue tevi Kalesia Nir renge KORIN

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul (leta) nga Pol muli womue van ji kalesia ne Korin nir, oli suri nanu lele elep arok-imare re mauren se kalesia nir ie, ko owra piwilwil se nir. Pol ko evi mierwomu nga mian Korin, ko ololi womu mieri Korin nir arivi kalesia.

Korin evi ngaim nga milep se mieri Gris nir ko evi kele ngaim womu ne vanu ngok Akaea nga Rom mimetmete. Jinibb ne vanu lele elep arlik ie, ko evi kele lat nga jinibb elep marongwose re devjen ne bisnes, ko re devjen ne kastom ser kele, ko re devjen ne murrun nga mīsij kele, ko re kele sel nga marloli nosrōvien van ji atua lele nir.

Nanu nga marlelep nir nga Pol mījilwer suri renge naul ngel arirpel: ospe suri murrun nga kalesia nir marok-sisamis e, ko murrun nga marok-loli mīsij tevi nesevin. Nir arsusı womu pa nanu sopor tevi Pol, ko renge naul ngel ni erij welir, ko ospe murrun ne totkoien, ko pirpese re nanen nga jinibb marlai tevi atua mīnij nir. Ko eviseni sel mawos nga parvijuri re Naim On re daron nga markorti, ko derteren nir nga Nemīn On mīlai tevi kalesia nir, ko murrun nga jinibb pimaur luwi kele.

Re batun esngavöл drromon itul (13) ospe suri murrun nga rrapmerreni lenglengen Atua ko jinibb nir nga evi nanu nga mīrres temijpal nga jinibb se Atua nir parvijuri.

¹ Inu Pol nuvi aposol se Iesu Kristo nga Atua miveruse inu, ko mimrenni ġemajing re majingen ngel. Ko Sotinis nga mivi niaken se kerr,

² nomorwera erres tevi kami, jinibb nga marosuri Atua iak Korin. Kami, Iesu Kristo ololi kamon ko kamivi jinibb sen. Ko Atua everus kami nga kapkorti tevi jinibb sen mīnij kele nir. Renge lat jijle iel ngatan, nir arlot van ji Iesu Kristo nga mivi Numal se kerr ko nga mivi Numal se nir kele.

³ Ngel evi loten suk, nga Atua Tata se kerr tevi Numal Iesu Kristo porwilwil se kami renge nalol nga mīrres, ko porlingi demat puto tevi kami tetajer.

Pol owra erres tevi Atua

⁴ Tetajer nomok-werai erres tevi Atua suri kami, renge nalol nga mīrres nga ni mīlai nga muloli kamkorti pa tevi Iesu Kristo.

⁵ Ko suri gortien se kami tevi Kristo ololi kamasasi renge norongwosien, ko kamrongwose kapwer rrerrarrre nanu jijle puto limjer.

⁶ Nale nospēn nga marsupe suri Kristo evini pa oto eterter renge kami,

⁷ ololi kamlai merrenien elep ji Nemīn On daron nga kamok-tirive Iesu Kristo Numal se kerr pia-rremali vini.

⁸ Ni purrul totkoni kami pīterter nga sete nanu san pīsij re kami, pianan pijpari nabong nga Numal se kerr Iesu Kristo pia-luwi kele ren.

⁹ Atua nga miveruse kami ko mukortoni mauren se kami tevi mauren se Iesu Kristo Numal se kerr, okloli suri erpe nale sen muwrai tetajer.

Kalesia nir arwirr sarrsarr

¹⁰ Renge nise Iesu Kristo Numal se kerr, inu nuwrai eterter tevi kami tasik nir, nga wurrup kapivi sansane kobbong. Sete erres kapwij sarrsarr van renge gortien wowarreng nir. Murru kami ko norrorrmien se kami pivi sansane kobbong.

¹¹ Suri metka se Kloe sopor arwera tweni tevik nga kami kamok-latlat lululweni kele kami.

¹² Nuwrai erpok suri kami sisamis kamsuþe nale sisamis mñinij. San ok-wera, "Nuvijuri Pol", mñinij ok-wera "Nuvijuri Apolos", san kele ok-wera "Nuvi se Pita", ko sopor kele arok-wera "Namivi se Kristo".

¹³ Erpese? Kami kamrrorrmi kamrongwose kaptor otvi Kristo pirpok ngok? Kamrrorrmi inu Pol numij renge nai pelaot nga bewilwil se kami? Kami sete kampaptaes renge inu nisek, ejki!

¹⁴ Nuwrai erres tevi Atua nga inu sete nupaptaese rrägrrag kami san, ko Krispas ko Gaius kobbong.

¹⁵ Niko sete san orongwos puwra "Renge nise Pol arpaptaese inu."

¹⁶ O, ko nupaptaese kele Stepanas tevi metka sen kele nir, ko nurrlenga, nupaptaese kele san rreknga ejki.

¹⁷ Kristo sete okoni inu nga bepaptaese jinibb nir, ko okoni inu nga bowrai tweni nosþen nga mîrres sen. Ko sete okoni inu nga ðewerwer renge nale norongwosien se jinibb, ejki, ngok puloli mijen se Kristo renge nai pelaot pivi nanu nawon.

Kristo, derteren ko norongwosien se Atua

¹⁸ Nale nga muwrai tweni mijen se Kristo renge nai pelaot evi nale lenglengen kobbong ji jinibb nejjiken. Ko tevi kerr nga Atua mok-la mauren tevi kerr, nale nen eviseni derteren sen.

¹⁹ Ko Naul On se Atua owrai owra 'Norongwosien se jinibb nga marwera marongrongwos, inu bololi parijiki jer. Ko norrorrmien ne norongwosien bololi parivî nanu nawon.'

²⁰ Jinibb ne norongwosien nirbe? Nibenî jinibb nga marongrongwos? Nibenî jinibb nga marok-rij melmelas suri nanu ne iel ngatan nir? Arjiki rres. Atua ololi pa norongwosien ser pivini pivi nale lenglengen vajin.

²¹ Atua, norongwosien sen elep þelak, ko ololi jinibb sete arongwos parongwose Atua renge sel ne nir norongwosien ser. Ko emrreni puloli nale nga rramok-werai tweni ngok, nga jinibb marwerai evi nale lenglengen, nale nen ko þila mauren tevi nir nga marosuri ni.

²² Meri Isrel armerreni wor parlesi renge meter majingen nga marinijnij nawone se Atua, ko méri Gris armerreni parunge nale norongwosien.

²³ Ko kerr ma kalesia, rramok-werwer suri Kristo nga marevji re nai pelaot. Nale ngok, méri Isrel nir nolol sete erres suri, ko jinibb ne vare nir arunge erpe nale lenglengen kobbong.

²⁴ Re ma kerr korti, méri Isrel ko méri Gris nga Atua miveruse kerr, Kristo ngel evi derteren se Atua ko norongwosien nga milep se Atua.

²⁵ Murrun se Atua nga jinibb mîlesi mivi lenglengen, ni kele easi wor norongwosien se jinibb. Ko murrun se Atua nga jinibb marlesî derteren nen mijkie, derteren nen elep kele wor easi derteren se jinibb.

²⁶ Tasik ko jojik nir, kaprrorrmi ta daron nga Atua miveruse kami, kamivi jinibb sev ko? Renge no jinibb nir sete kami elep kamrongrongwos, sete kami elep derteren se kami otoe, ko sete kami elep kamivi jinibb nga marlelep.

²⁷ Ko Atua otobbtobbue nanu nga jinibb ne iel ngatan marwerai evi lenglengen, puloli nir nga marongrongwos parmanun. Ko otobbtobbue nanu nga jinibb ne iel ngatan marok-werai nga derteren nen ejkie, puloli nir nga derteren ser martoe parmanun.

²⁸ Ko otobbtobbue si nga jinibb ne iel ngatan marlesi erpe niser ejkie, ko otobbtobbue sev nga jinibb ne iel ngatan marlesi arivi nanu nawon, nga puloli sev nga nir marlesi arivi nanu nga marlelep parini vajin parivi nanu nawon.

²⁹ Ngok niko sete jinibb san orongwose ñirij melmelas renge no Atua.

³⁰ Ko kami, Atua okortoni pa kami tevi Iesu Kristo, ko elngi Iesu nga pivi norongwosien se kerr. Ololi rramon ko rramivi jinibb sen, ko owli tweni kerr rramasi pa renge nololien nga marok-kai totkoni kerr.

³¹ Ko erpok, erpe Naul On muwrai, 'Jinibb nga mimrreni ñirij melmelas, ñirij melmelas bbong suri nanu nga marres nir nga Numal muloli tevi ni.'

2

Pol owrai tweni mijen se Kristo

¹ Tasik ko jojik nir, nuvinuk ji kami seveling pa iok nga bowrai tweni nororrmien se Atua nga womu miteptepi. Sete nuvinuk nga bowrai tweni renge rijen melmelas rrek renge nale norongwosien se jinibb, ejki.

² Ko daron nga meptevi kami, nuloli nororrmien suk nga bernalie nanu jijle, ko nanu sansan kobbong bospe suri, evi Iesu Kristo, tevi mijen sen renge nai pelaot.

³ Re wosenen derteren suk ejki rrese, tetajer numtutu ko nuririr.

⁴ Ko werweren suk sete eplari renge norongwosien se jinibb nga pirvei kami ren, ejki. Ko werweren suk evi nga piviseni derteren ne Nemín On,

⁵ nga puloli batu nosurien se kami sete puto renge nale norongwosien se jinibb, ko puto renge derteren se Atua kobbong.

Nemín se Atua okloli rramrongrongwose norongwosien se Atua

⁶ Ko ewretun, kem namok-wer visviseni nale norongwosien tevi nir nga nolor mítira pa renge mauren ne kalesia. Ko sete evi norongwosien nga mivi ne iel ngatan, rreknga derteren ne iel ngatan san, ejki. Derteren ngok nir para-jiki ko para-sij nabong sopon.

⁷ Ko norongwosien ma nga kem namwera tweni ngok, Atua sansan kobbong orongwose, ko esilveri nga jinibb nir sete parongwose. Evi nororrmien nga Atua murorrmii ko pa nga pia-susi kerr van mare, mian ko mia-loli iel ngatan.

⁸ Jinibb nga marlelep ne iel ngatan san sete orongwose norongwosien ngok. Ko poro parongwose, setemun mara-revji Numal ne melrin renge nai pelaot. Ko sete artor sweri norongwosien ngok.

⁹ Ko Naul On owra 'Atua elngi lilane nanu elep oto metmet tweni nir nga marmerreni ni milep. Setewor jinibb arlesi nanu ngok nir renge meter, setewor arunge nale ner renge boror, ko setewor arrorrmii nir renge nororrmien ser, ejki wor.'

¹⁰ Ko Atua elai Nemín On sen nga piviseni nanu ngok nir tevi kerr. Nemín On sen ngok orongwose ñískai nanu nga miteptepi. Nororrmien se Atua nga jinibb sete murongwose ñískai, ko Nemín On orongwose ñískai kobbong.

11 Ko evi nemīn jinibb kobbong nga muto renge ni, orongwose piviseni nga mīernen erpese. Ko erpok kele, Nemīn On se Atua kobbong orongwose puwra tweni kele nga Atua erpese.

12 Ko kerr kalesia, Nemīn nga rramlai pa sete evi nemīn nga miplari iel ngatan, ejki. Evi Nemīn nga Atua mukoni vini nga puloli rrapprongwose nelaini nga marres nir nga Atua mīlai tevi kerr.

13 Ko erpok, nale nga namrij rengen sete eplari renge norongwosien se jinibb, ejki, ko namlai nale nga Nemīn On mivisviseni kem e. Ko namok-werai tweni nale weretunen sen renge nale nga mīlai tevi nir nga Nemīn sen mīlik renger.

14 Ko si nga Nemīn On sete mīlik rengen, sete orongwose pīlai derteren lele nga Nemīn On mīlai. Ko mīernen meten orrror ngā sete mia-rongwose nanu nen nir, elesi erpe arivi nanu ne lenglengen, suri Nemīn On kobbong orongwose puloli jinibb purongwose nanu nen nir.

15 Ko jinibb nga Nemīn On se Atua mīlik rengen orongwose sev nga mīrres ko sev nga mīsij, ko sete jinibb mīnij san orongwose puwra suri jinibb nga mirpok san.

16 Erpe Naul On muwrai, ‘Sete san orongwose nororrmien se Atua, sete san orongwose pīsesre ni.’ Ngok ewretun, ko kerr rramlai pa nororrmien se Kristo osuw.

3

Jinibb se Atua

1 Ko tasik ko jojik nir, rijen nga mēlai tevi kami seveling nga daron nga mēlik tevi kami, sete erpe rijen nga moro īelai tevi nir nga Nemīn mīlik renger, ejki; nurij tevi kami erpe kami kamivi malum jinibb nawon ne iel ngatan, rrek erpe bipiwarreng nga mara-iak renge kalesia nosurien ser.

2 Erpe kamsus malum, ko sete nurongwose īelai nanen nga mīterter tevi kami, suri sete kamvitere. Ko kamirpok malum ejpari lelingenok.

3 Suri murru kami evijuri malum murru jinibb ne iel ngatan. Lol leplep muto renge kami, ko kamok-latlat lululweni kami. Ko ngok eviseni nga kamirpe malum jinibb ne iel ngatan, ko kamvijuri murrun ne iel ngatan, ko kamlik malum erpe jinibb ne iel ngatan marlik.

4 Daron nga kami sopor marwera, “Namvijuri Pol”, ko mīnij kele marwera “Namvijuri Apolos”, ngok kamirpe jinibb mawos ne iel ngatan ko pa.

Jinibb ne majingen se Atua, majingen ser

5 Kaplesi. Apolos evi si? Ko inu Pol nuvi jinibb si? Komru kes nomorivi bbong jinibb ne majingen se Atua ko, nga nomorpitevi kami vini kamosuri Kristo. Kerr sisamis okloli majingen ngok bbong nga Numal mīlai tevi nga puloli.

6 Erpe inu mēli dan ko morwi jelangin, ko Apolos evsi jelangin nen nir. Ko Atua kobbong ololi jelangin nen marmera mīrres.

7 Jinibb nga murwi ko jinibb nga mīvsi orivi nanu nawon kobbong, ko batu majingen ngok oto ji Atua; suri ni ololi jelangin emra ko wenen otoe.

8 Ko inu nga merpe jinibb nga murwi jelangin, ko Apolos nga mirpe jinibb nga mīvsi jelangin ngok, nomorsorsan kobbong; ko Atua pia-wuli komru pusorsan tevi majingen nga nomorloli.

9 Erpe komru nomorkorti tevi Atua nga noborloli majingen sen. Ko kami kamirpe orsel se Atua, ko kamirpe kele naim san nga ni mīmajinge.

10 Ko numajing suri ko wor derteren nga Atua mīlai tevik, ko numajing erpe metusu rrek jinibb nga mokmajinge naim, ko nuli nabur nen. Ko jinibb mīnij evini etajer tevi majingen nen. Ko jinibb si nga mītajer renge majingen nen purongwos wore, ko pimetmet pīrres erpese nga mīmajing renge naim ngok.

11 Suri Atua elngi pa Iesu Kristo erpe esan rres kobbong nga mivi nabur nga murrul totoni naim mīterter, ko nabur nga mirpok ejki kele mun nga marongwose parili.

12 Renge naim ngok, sopor arongwose parmajinge renge narrong, jeli, ko niat nga mīrres, nga puloli puto pipriv. Ko jinibb sopor ma parlai nevnu, wirip, ko botrro.^A

13 Ko nabong nga milep se Kristo pia-viseni majingen se jinibb jjile nir limjer. Renge nabong ngok nabb pia-rrrowrow lesi majingen totoklai se jinibb nir. Daron ngok, nabb pia-viseni limjer si majingen sen erres ko si majingen sen esij.

14 Poro jinibb san majingen sen erres ko otur jer malum daron nga nabb musuw e, ko morok pia-lai nowli majingen sen ko.

15 Ko poro san majingen sen pia-in nivniv, ko otor jabble joron ko pa osuw; ko otomori pīn tevi joron nir, ko Atua puloli puwlu lingi tevi nevren kiskis.

Kalesia nir arirpe naim se Atua

16 Rrek kami kamrongwos pae nga kami kamirpe naim se Atua nga Nemīn se Atua mīlik pa re kami musuw.

17 Ko poro san pulokloksi naim se Atua, ko Atua pulokloksi mīernen. Suri Atua naim sen on elep, ko nik ko inu, kerr jjile rrāmivi naim se Atua.

Jinibb sete pīrij melmelas suri majingen sen

18 Jinibb nga ni murrrorrmi lweni murongrongwose renge no jinibb nir pimetmet ni pīrres. Sete erres nga ni pīkrekiasi lweni ni. Erres ma ni pimteni lweni ni pirpe bbong lenglengen san, ko iok puloli norongwosien pivini jin vajin.

19 Suri norongwosien se jinibb ne iel ngatan nir, Atua elesi arirpe lenglengen kobbong. Naul On owra 'Atua ololi jinibb norongwosien ser arongsarr, ko aron luwi renge norongwosien ser.'

20 Ko Naul On owrai erpel kele owra 'Numal Atua orongwos pae norrrorrmien se jinibb ne norongwosien, ko owra arivi nanu nawon kobbong.'

21 Ko erpok, sete erres nga kapok-rij melmelas suri sev nga jinibb muloli, suri nanu jjile arivi se pa kami osuw.

22 Inu Pol tevi Apolos ko Pita, namivi se kami. Ko iel ngatan evi se kami, ko nanu ne mauren nga mīrres ko derteren nga kapasi re mijen, ko nanu jjile nga marto pa, ko nanu jjile nga para-pelari kele, nir jjile arivi se kami.

23 Ko kami, kamivi se Kristo, ko Kristo evi se Atua.

4

Aposol se Kristo nir

A 3:12 Erpe iel, Pol ospe nevōt, ko murrun nga nir marili naim muto suri, ko kem namrieni erpe kerr rrāmili naim iel, nga puloli mining ne nale se Pol piplari limjer.

¹ Rrek erres kapmeteni kem pirpel: namivi bbong jinibb ne majingen se Kristo. Atua elngi kem nga nabwera tweni majingen sen nga womu marto teptepi.

² Ko daron nga numal ne majingen nñlngi majingen renge si nga pimetmete, norrorrmien nga milep evi nga mñernen pimetmet ko wor pirres ko puloli suri ko wor sev nga numal sen muwrai tevi.

³ Poro kapmerreni kapwer lokloksi inu, rrek poro botur renge no numal nir nga parwera suri inu majingen suk, ko sete nurorrmii evi nanu san, ko sete numtutue. Ko inu kele sete nurongwose bowra suri lweni inu majingen suk.

⁴ Renge inu nelesien suk numajing erres; ko sete nurongwos bowrai poro nuwretun iok rreknga ejki. Jinibb sansan kobbong pia-wera suri inu majingen suk, ngok evi Numal ne melrin.

⁵ Ko erpok, sete erres kapwera suri majingen se jinibb san renge setewor mivi daron mawos nen. Kraptririv ko wor pijpari daron nga Numal pialuwi e vini. Ko ni vajin pia-la tweni norrorrmien ne nemalik nga jinibb marsilvenir parini limjer. Ko renge daron ngok, Atua puloli nise jinibb pian mare pusorsan tevi lat nga mîrres ren.

Meri Korin arkowkowrir elep

⁶ Tasik ko jojik nir, nuloli komru Apolos nomorvijuri nale ngok nir nga mowrair ngok, ko ngok kami vajin kamrongwos kaploli suri pirpe nga komru nomorlol pa. Ko niko kaprongwose vajin murrun ne nale ngel, nga muwra 'Kaprrul totkonni ko wor nale nga maruli pa musuw'. Sete erres nga kapsurövi jinibb nga kamok-vijuri ko kaprrorrmi pñsij suri jinibb mñinj nir.

⁷ Si ololi kami kaman mare re jinibb sopor? Atua kobbong, suri ni ela nanu jijle tevi kami. Niko sete erres kansursurövi lweni kami, erpe kammeteni kami bbong kamsan kamloli.

⁸ Ia, ko nanu jijle nga kammerreni, kamtor swerir pa osuw? Ko kamimare pa renge kalesia mauren se kami, a? Kamivi pa numal nir, a? Ko kem ejki rres wor, namto malum ngatan! O, ko poro evi weretunen kamivi numal, ko nabir pilep. Suri poro pirpok ko kem kele nabkorti tevi kami, ko kerr jijle vajin rrapivi numal nir.

⁹ Ko nulesi Atua elngi kem aposol namvivitu jerjer. Namirpe jinibb nga marsupe suri pa musuw nga naban vajin re mijen, renge no jinibb jijle nir ko re kele no anglo nir. Namok-tur renge no anglo ko no jinibb ne iel ngatan kele nga parmeteni nekaien se kem.

¹⁰ Suri namivi se Kristo, ololi jinibb armeteni kem erpe namivi lenglengen kobbong. Ko kami ma kamkorti pa tevi Kristo, ko kamwun saut pae norongwosien osuw. Kem nammelisna, ko kami ma kamterter! Jinibb arkulu wutan re kem, ko artori ma kami.

¹¹ Ko tetajer numer aji kem, ejpari lelingen ngel; ko tetajer nolo kem emesmes, ejpari lelingen ngel. Sunsun se kem armererrerr. Jinibb arevji kem, ko sise kem ejkie nga nablik rengen.

¹² Nammajing elep tevi nevre kem nga nabla nanen se kem. Daron nga jinibb marij mñisij tevi kem, ko namrij erres bbong surir. Daron nga marloli mñisij tevi kem, ko kem sete namloli nanu san.

¹³ Daron nga marwer lokloksi kem, ko kem namrres bbong tevir. Jinibb armeteni kem erpe nanu nawon kobbong, ko evini ejpari lelingenok, nir arlesi kem namirpe nubus ne iel ngatan.

Wurru, kapvijuri murrun suk

14 Nuli nale ngok tevi kami, sete evi nga puloli kaprunge ūpisij, ejki, ko nga puloli kaprongwose. Suri kamivi natuk nga memrreni kami milep.

15 Rrek delung jinibb elep wor niko nga marvisviseni kami renge mauren nga kamkorti tevi Kristo; ko jinibb sansan kobbong nga mivi tata se kami. Ko renge mauren kortien se kami tevi Iesu Kristo, inu le nuvi tata se kami nga mēlai womu nospēn nga mīrres tevi kami.

16 Ko niko nuwrai eterter tevi kami nga kapvijuri ko wor murrun suk.

17 Nukoni Timoti vinuk ji kami nga piwilwil se kami renge sel ngok nir. Renge kalesia mauren sen, ni evi natuk nga memrreni milep, nga mokterter renge majingen ngok nir. Ni ūpiwer visviseni kami renge murrun nga mevijuri renge mauren nga mimerr nga miplari ji Iesu Kristo. Evi murrun nga mevisviseni jinibb e nir renge lat jijle.

Pol norrorrmien sen nga pian kele Korin

18 Kami sopor arwera "O, setemun Pol mia-vini mia-lesi kerr", ko norrorrmien ser evan mare ūpelak.

19 Ko poro pivi marongan se Numal, ko sete mia-periv, ko bevinuk ko ji kami. Ko ūleesi vajin nir nen nga nolor mian mare nga marok-rij melmelas, poro derteren ser osorsan tevi nale ser.

20 Suri batun vanu se Atua sete evini re rijen nawon, ko evini re derteren mawos se Atua.

21 Ko kami kammerreni pirpese? Inu bevinuk ūleesi kami ko bevrrali kami? Rreknga kaplinglingi norrorrmien se kami nga mian mare, ko bevinuk vajin bewilwil se kami renge murrun nga mumolmol pirpe nga memrreni kami milep.

5

Jinibb nga mivi kalesia san ololi nanu nga mīsij san

1 Ko nale san errmali nga muwra san re kami ngok ololi nanu nga mīsij ūperper. Ololi nanu nga jinibb ne vare kele nir marlesi sete musorsan. Mernen sel nga mīsij, ok-matur tevi tata sen mawos nesen sen tuwen.

2 Ngok, suri sev norrorrmien se kami mok-an mare ūpelak? Suri sev kam-kowkowri kami? Erres ūpelak ma kami kapting ko kaprunge ūpisij suri nanu ngok. Ko erres nga kami kapwirr tweni jinibb nga muloli mīsij ūpelak mirpok nga setemun pukorti tevi kami.

3-4 Ko ewretun nuvel lingi kami renge nibek, ko renge nemik, nulik malum tevi kami renge. Ko renge nise Iesu Kristo Numal se kerr, nuwer loklokxi jile pa mernen osuw renge sev nga muloli, erpe nga inu nulik pa tevi kami. Ko daron nga kamkorti renge nise Iesu Kristo Numal se kerr, ko inu nukorti tevi kami renge nemik; ko renge derteren se Iesu, ko

5 kami kaplingi mernen van renge nevre demij. Ngok puloli niben pijijki, ko Atua ūlia-la ma mauren tevi nemin renge nabong nga vitu daron nga Numal se kerr pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb ūpetpeti nir ren.

Kami kaplai tweni ko wor jinibb nga marloli nololien tetajer

6 Ko sete erres nga kaploli norrorrmien se kami pian mare ūpelak pirpok. Kami kamrongwos pae nga is beblen kobbong orongwose puloli niv ūpīpau.

7 Kami kapsuw vajin re kamok-loli nololien, erpe kapwirr tweni ko pa is nga mītra, puloli kapirpe plaoa nga marloli niv ne nanen ne asien nga is mijki ren. Ko arevji pa Kristo erpe natu sipsip san nga marloli terai nanen ne asien e; ko niko nanu jijle oto metmet pa.

8 Ko niko rraploli nanen ne asien, ko poro is nga mītra rreknga nololien ko murrun nga sete musorsan oto malum renge kerr, ko rrapla tweni, ko kerr rrapvijuri ko wor murrun nga muwokwok mīrres ko mivi weretunen, puloli rrapirpe vajin niv nga is mijki ren.

9 Renge naul nga moli womu pa tevi kami musuw, nuwrai tevi kami nuwra 'Sete kapkorti tevi jinibb nga marloli murrun nga mīsij tevi nesevin.'

10 Iok nuwrai bbong nir nga marwera marivi kalesia kobbong sopor ko marok-loli kele mīsij mirpok. Suri jinibb nga sete marivi kalesia ko marok-loli mirpok owun saut. Nir nga marok-loli murrun nga mīsij tevi nesevin, nir nga nolor mukul ko nga marmerreni lenglengen nanu nir, nir nga marvevna, ko nir nga marlot tevi atua mīnij nir, nir kele owun saut. Ko poro kapmerreni sete kapkorti tevi nir ngok nabong spon, ko kapiel lingi ko wor iel ngatan!

11 Ko renge nale nga mowrai norrorrmien nen erpel: sete kapkorti tevi jinibb nga marwera arivi kalesia, ko marok-loli malum nololien. Poro parloli pīsij tevi nesevin, rreknga nolor pukul, rreknga parlot tevi atua mīnij, rreknga parok-worworsur, rreknga parok-minmin ūlak rreknga parvevna. Sete kapan kapkorti tevi nir, ko sete kapan kaplik tevi jinibb nga marirpok nir nga kaþaan tevir.

12-13 Sete evi inu majingen suk nga bewer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb ne vare nir; Atua ko wor puloli nanu ngok. Ko poro san nga mukorti pa tevi kami muloli murrun nga mīsij, ko kami kamrongwos wore kapwer sesesre lat nga puto suri tevi mīernen. Suri Naul On owrai owra 'Kami kapkur tweni jinibb nga mok-loli nololien tetajer, nga setemun pukorti tevi kami.'

6

Sete erres jinibb ne vare nir parsuþe otvi lolaren se kalesia nir

1 Kami kamok-loli erpese ko? Daron nga kami san mīlat tevi selen kalesia san, suri sev mīlai norrorrmien ngok tevi nir nga sete marivi kalesia nga parsuþe otvi? Suri sev sete mimrreni puloli jinibb se Atua nir parsuþe otvi?

2 Rrek sete kamrongwose nga jinibb se Atua nir parwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb ne iel ngatan ūpeteti nir? Ngok, ko poro kamrongwos kapviter nga kapwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb ne iel ngatan nir, ko kamviter kele nga kapwer sesesre murrmurrun wowarreng kele pirpok.

3 Rrek sete kamrongwose nga kerr rrapwer sesesre lat nga puto suri tevi anglo nir? Ko poro pirpok, ko murrmurrun wowarreng re mauren ne iel ngatan emalum kobbong nga rrapsuþe otvi.

4 Ko ejki! Suri daron nga laten nga mirpok mimare, kamtur imare ko kaman kamwerwera tasi kami tevi nir nga sete marivi kalesia, nga nir ngok ma parloli lilane.

5 Wi, sete kammanun suri nanu ngok? Erpese, kami san ejki nga norongwosien sen mutoe, nga murongwos puloli lilane laten ngok nga jinibb mīlat tevi tasin kele?

6 Sete erres nga kalesia eru porij latlat renge kot nga jinibb ne vare nir parwera suri lat nga puto suri tevi nuru.

7 Ko nga laten nga marirpok nir arto re kami eviseni limjer nga kamvitana osuw. Suri sev sete kamrongwos kaplinglingi kobbong san nga muwra

puloli ūpisij tevi kami? Suri sev sete kamrongwos kaplinglingi kobbong san nga muwra ūikrekrasi kami?

⁸ Ko ejki ma! Suri kami kobbong kamok-loli esij. Kami kobbong kamok-kerkerasi jinibb, ko sete jinibb nawon nir; ko jinibb nga marivi kalesia tasi kami.

⁹ Kapmetmet! Suri kamrongwos pae osuw nga jinibb nga marok-loli mirpok sete mara-sil van loloi renge batun vanu se Atua. Sete kaprongsarr renge norrorrmien. Jinibb nga mok-ojoji nesevin, ko jinibb nga moklot tevi atua mīnij, sete orongwos pian loloi renge batun vanu ngok. Jinibb nga mimatur tevi nesen se jinibb mīnij, ko nesevin nga muloli mīsij tevi diwen sen, ko norman nga mok-matur tevi norman mīnij kele, ko nesevin nga mimatur tevi nesevin mīnij kele, sete arongwose paran loloi renge batun vanu se Atua.

¹⁰ Jinibb venao, ko jinibb nga mimrreni nanu milep, ko jinibb nga mok-minmin ko batun mīlengleng, ko jinibb nga moklokloksi nise jinibb mīnij kele, ko jinibb nga muloli murrun lele nga pivnae nevōt renge, sete mia-van loloi renge batun vanu se Atua.

¹¹ Tuwi kami sopor arirpok, ko lelingenok Atua errawe tweni nololien se kami ko ololi kamwokwok. Ololi kamon ko kamivi jinibb sen. Ololi kammomsawos erres renge non suri nise Iesu Kristo Numal se kerr, ko renge Nemīn se Atua se kerr.

Kami kapmetmet nibe kami nga kapsusi nise Atua van mare

¹² Jinibb sopor arwera "O, erres kobbong nga rraploli nanu ūetpeti nir". Erres, ko sete nanu jījle nga kerr rramrres ren. Rramrongwose rrapwera "O, erres kobbong nga rraploli nanu ūetpeti nir", ko sete rrapmarong te nga nanu ngok nir san pirvei tweni norrorrmien se kerr, ejki rres.

¹³ Jinibb sopor arwera "O, nanen evi nga pusongni depai kerr, ko depai kerr evi nga ūilai nanen." Ewretun, ko nanu ngok korti nuru, pian ko porasuw nga Atua pia-lai tweni nuru. Ko erpok kele, nibe kerr sete evi nga rrappojoj nesevin e, ko evi nga rraptori puon nga rrapsurövi Atua rengen, ko Atua ūilai sev nga nibe kerr mimrreni.

¹⁴ Atua esa raji Numal Iesu renge mijen, ko renge derteren sen kele ni pia-loli kerr kele rrappa-maur luwi kele renge mijen.

¹⁵ Kami kamrongwos pae nga nibe kami erpe murrmurru nibe Kristo. Ko erpok, sete nurongwos bean bematur tevi nesevin ne sel. Kami kamrrorrmi erres nga parkortoni murrmurru ne nibe Kristo san tevi nesevin nga mirpok? Ejki rres nawon!

¹⁶ Ko kami kaprongwose ko wor nga daron nga jinibb san mian mimatur tevi nesevin ne sel san, nuru orirpe nibe jinibb sansan kobbong. Ngok erpe nga Naul On muwrai muwra 'Nuru korti, nibe nuru pivi sansane'.

¹⁷ Ko si nga mukortoni mauren sen tevi Numal se kerr, ko nuru ngok erpe evi sansane ko pa.

¹⁸ Setemun kaploli murrun nga mīsij tevi nesevin. Nololien lele nga jinibb muloli sete ollokloksi niben, ko daron nga jinibb muloli mīsij tevi nesevin, ololi esij ko pa tevi niben, erpe ollokloksi niben pa.

¹⁹ Erpese sete kamrongwose nga nibe kami evi naim se Nemīn On? Nemīn ngok, Atua elai pa elik tevi kami osuw, ko oto vajin ji kami. Ko niko nibe kami sete evi se kami, ko evi se Atua vajin.

²⁰ Suri Atua owli tweni pa kami osuw. Ko ngok kapmetmet nibe kami ko wor renge sel nga pususi nise Atua pian mare.

Arsusi rongornge totkoien

¹ Nuwra bowrai vajin tevi kami suri sev nga kamsusi daron nga kamulul vini jik. Ewretun, jinibb nga sete mítkai nesevin ololi murren nga mísres ñelak.

² Ko suri jinibb elep arok-loli esij, erres ma nga norman, nesen sen putoe, ko nesevin, diwen sen putoe.

³ Ko norman pukorti ko wor ñirres tevi nesen sen renge murren nga musorsan ne totkoien nga morlik korti rengen, ko nesevin kele puloli pirpok kele tevi diwen sen.

⁴ Ko sete nesevin kis emetmete niben, ko diwen sen kele.

Ko renge murren ngok kele, sete diwen sen emetmet kis ni niben, ko nesen sen kele.

⁵ Sete kopor-musmuse kamru lululwi tevi kamru. Ko poro kamru korti komor-marong, orongwos kopor-ivel ngangasu mun kamru spon nga kopor-lot mun spon, ko erres, mian ko vitunen kopora-vini ko wor nga kopora-korti luwi kele. Poro pijki ko demij orongwose ñískai sel nga ñíkrekrasi kamru rengen, suri sete komor-terter.

⁶ Nale ngok nga mowrai tevi kami sete nuwra nga kaptotko ko wor, ko nuwra bbong nga poro pirpok kamtotko, ko kapvijuri lat nga mowrai ngok.

⁷ Poro jinibb jíjle sete partotko, ko pirpe inu kobbong, ngok erres ñelak. Ko Atua elai derteren lele tevi jinibb. Elai derteren ne norrorrmien tevi san nga puloli nanu san, ko elai derteren ne norrorrmien tevi san nga puloli nanu san.

⁸ Ko tevi nir vajin nga sete martotko wor, ko tevi nir nga diwen ser marmij lingir, nuwrai tevi kami, erres nga kami kaplik pirpe inu kobbong.

⁹ Ko poro kami san purnge nga nolon mimrreni lenglengen wor nga putotko, ko erres, putotko. Erres nga putotko asi nga poro ñílik nawon ko tetajer nolon ok-venae nesevin.

¹⁰ Ko norrorrmien san ngel, sete evi nga inu kis ko evi se Numal, ko pian ji nir nga martotko pa musuw. Ko owrai owra 'Nesevin sete ñílinglingi diwen sen.'

¹¹ Poro nesevin ñílinglingi diwen sen, ko ñílik nawon pirpok, nga sete putotko kele; rrek poro pijki ko pulwi ma pukorti tevi diwen sen kele. Ko norman sete ñíngi kurtweni nesen sen.'

¹² Tevi kami mñinj nir vajin, ngel evi norrorrmien suk lebbong, sete evi se Numal: poro kalesia norman san nesen sen otoe nga sete mivi kalesia, ko vinnen emarong nga ñílik tevi mñernen, mñernen sete ñíngi kurtweni.

¹³ Ko poro kalesia nesevin san ototko tevi norman nga sete mivi kalesia, ko mñernen emarong nga ñílik tevi, vinnen sete ñílingi kurtweni.

¹⁴ Suri norman nga sete mivi kalesia ngok, on re no Atua daron nga mukorti mísres tevi nesen sen; ko nesevin nga sete mivi kalesia ngok kele, on kele re no Atua daron nga mukorti mísres tevi diwen sen. Poro sete pirpok, ko bipi se kamru nir parirpe bipi ne vare kobbong. Ko ejki, bipi ngok aron vajin.

¹⁵ Ko poro nuru tuwen nga sete evi kalesia owra pível lingi nuru tuwen nga mivi kalesia, ko kalesia nen sete ñíwer ore, ñílinglingi kobbong. Ko kalesia norman rreknga nesevin ngok pimarong bbong nga pível lingi, sete nolon ñísj tevi suri. Suri Atua everus kerr nga rräplik renge likena mumolmol mísres.

16 Poro nik kuvi nesevin san, ko suri sev kurorrmii nga sete kurongwose kuplai se diwen som nga nabong san pivini pivi kalesia? Ko poro nik kuvi norman san, ko suri sev kurorrmii nga sete kurongwose kuplai se nesen som nga nabong san pivini pivi kalesia?

Kaplik pirpe nga Atua miveruse kami

17 Kerr sisamis purrul totkoni ko wor ūirres murrun nga Numal Atua mīlai tevi kerr daron nga miveruse kerr, ko rräplik malum renge liken nga rramlik pa ren womu. Ngok evi nale nesesreien nga nomok-visviseni tevi jinibb nga marok-korti renge Naim On jijle.

18 Poro jinibb san pian pa re bae daron nga Atua miveruse, ko sete erres nga ni pian puloli lesi ūirieni kele nanu ngok. Ko poro san setewor ean re bae daron nga Atua miveruse, ko sete ni pian re bae kele.

19 Suri poro jinibb pian re bae rreknga poro sete pian, osorsan kobbong, evi nanu nawon. Ko nanu nga milep nen evi nga jinibb pivijuri ko wor nesesreien se Atua.

20 Ko poro rräpivi demij maur rreknga jinibb nga mivel sisarow daron nga Atua miveruse kerr, ko erres nga rräplik pirpok kobbong.

21 Rrek kuvi demij maur se jinibb san daron nga Atua miveruse nik, ko erres kobbong, sete kumprorrmi. Ko poro sel san oto nga kurongwos kupini kupivi jinibb nga mivel sisarow, ko erres, kuplai, ko kupiel sisarow vajin.

22 Daron nga Kristo miveruse jinibb san nga mivi demij maur, ni erpe evel sisarow ko vajin renge Kristo. Ko erpok kele, poro Kristo piveruse jinibb san nga mivel sisarow, ko mērnen pivini ko vajin pirpe demij maur se Kristo.

23 Ko renge iok, Atua owli tweni pa kerr osuw, ko sete emrreni nga rräpini rräpivi kele demij maur kele suri murrun nir se jinibb.

24 Ko niko, tasik ko jojik nir, renge kalesia mauren se kerr, kerr sisamis pilik malum ko wor renge liken nga mīlik ren womu, daron nga Kristo miveruse.

Arsusi suri sel se nir nga sete martotko ko nir nga diwen ser marmij lingir

25 Ko kamsusi kele suri nir nga sete martotko wor. Sete nutor sweri niale san nga miplari ji Numal se kerr nga muspē suri. Ko bowrai bbong norrorrmien suk. Ko suri Numal se kerr okwilwil se inu renge nolon nga mīrres, ko kaposuri ko wor nale suk.

26 Rrek erres nga jinibb parlik suri mun marlik, suri lelingenok evi daron nga mīterter san.

27 Nik nga kumtotko pa musuw, sete erres nga kuptor otvi totkoien som. Ko nik nga sete kumtotko wor, sete erres nga kuptotko kele.

28 Ko poro kuptajer renge norrorrmien nga kumrreni kuptotko, ko ngok sete evi nololien. Ko poro nesenwarreng san putotko, ko ngok sete evi nololien. Ko suri nanu wowarreng tetajer arok-vijajeng re jinibb nga martotko, niko nuwra erres nga parsan kobbong parlik.

29 Tasik ko jojik nir, nale nga mowrai ngok erpel le: Suri daron setemun mia-periv, ko erres nga jinibb nga mutotko pilik ko pa pirpe jinibb nga sete mutotko.

30 Ko jinibb nga mokting, erres nga pilik pirpe jinibb nga dingen mijki jin. Ko jinibb nga mokir, erres nga pilik pirpe jinibb nga sete mokir. Ko jinibb nga mok-wulwul, erres nga pilik pirpe jinibb nga nijor sen mijkie.

³¹ Ko jinibb nga mok-majing suri nororrmien ne iel ngatan, erres nga sete puloli nanu ngok nir parevei totkoni. Nomok-rij erpok suri otomori le pa iel ngatan tevi murrun lele nen nir parjiki.

³² Inu numrreni lenglengen e nga sete nanu san pirvei tweni nororrmien se kami. Suri jinibb nga sete mutotko orrorrmii wor elep suri majingen se Numal nga puloli Numal sen p̄ir rengeng,

³³ ko jinibb nga ma mutotko ok-rrorrmi elep suri nanu ne iel ngatan, ko owra pipej sel nga puloli nesen sen p̄ir rengeng.

³⁴ Ko nororrmien sen ngok evijuri sel eru. Ko erpok kele, nesevin nga sete mutotko rreknga nesenwarreng, ok-rrorrmi elep suri majingen se Numal se kerr. Emrreni nga niben tevi nororrmien nuru korti porwokwok nga porivi se Atua. Ko nesevin nga ma mutotko ngok epejpej sel nga puloli kobbong diwen sen p̄ir.

³⁵ Nomok-werai nale ngok nir nga parwilwil se kami, ko sete numrreni parrowsi kami, ejki. Ko numrreni ngā kapvijuri murrun nga musorsan ko kaploli majingen se Numal nga sete nororrmien san pirvei totkoni kele kami.

³⁶ Ko poro nesevin san nuru norman san orloli rijrijen nga ormerreni portotko, mian ko nororrmien spon eplari kele nga muloli porlik sisamis mun, setewor portotko. Ko mian ko poro norman nen elesi nga mokloli murrun spon ngā sete mīrres p̄elak tevi selen ngok, mian ko orrorrmie kele nga erres portotko, rrek erres ma portotko, erpe puto re nororrmien ngā ni mimrreni. Ko ngok sete evi nololien ko.

³⁷ Ko poro jinibb san niko nga selen mutoe, ngā sete san owraie, ko renge nororrmien sen bbong orrul totoni nolon ngā sete putotko, ko nororrmien sen omolmol ko setewor ololi esij tevi selen, ko ngok morok ololi erres ko.

³⁸ B̄erij otvi nale suk vajin: si nga mutotko tevi selen ololi erres. Ko si ngā sete mutotko tevi selen ololi erres kele wor.

³⁹ Ko nesevin nga mutotko pa sete orongwose puwlu lingi diwen sen daron nga mimaur malume, ko daron ngā diwen sen mimij vajin ko orongwose pia lik ji jinibb mīnij. Ko diwen sen nen pivi ko wor kalesia.

⁴⁰ Ko renge nororrmien suk, poro putur nawon ko rrek ni p̄ir kele wor. Nororrmien Nenīn se Atua ko elai nororrmien ngok tevik.

8

Nanen nga marsulie van ji Atua mīnij nir

¹ Ko erpese re vison nga marsulsul lingi mijpon tevi atua mīnij nir? Erres re kerr kalesia rrappurroi, rreknga ejki? Ko nale nga kamok-werai ngok, nga kerr jijle norōngwosien se kerr otoe, ewretun kobbong. Ko norōngwosien ngok ololi nororrmien se jinibb ean mare ko okowkowri e kobbong. Ko merrenien ma ololi mauren ser evini mare erres.

² Jinibb nga murorrmii nawone ni orongrongwos, sete orongwos alje rrāgrārag nanu san renge norōngwosien weretunen.

³ Ko jinibb nga ma mimrreni lenglengen Atua, Atua orongwos pae mīnieren erres osuw, ko evi selen ngā mīrres.

⁴ Ko erpese vajin re iok, re nanen nga marsuli van ji atua mīnij nir? Rramrongwose pa nga atua mīnij ngok nir sete arivi weretunen, ko Atua naga ma kerr rramlot tevi evi weretunen jerjer nga mīsan rres kobbong.

⁵ Ko poro atua nga marirpok nir pilep nga jinibb marok-lot tevir nga marto mare rreknga re ngatan, ko pirpese ko? Rrek atua elep ko numal elep nga marirpok.

⁶ Ko kerr nga rramivi kalesia rramrongwose nga Atua se kerr sasan kobbong, ngok Tata se kerr nga mauren ko nanu ijile marivel jin vini. Ko Numal se kerr kele sansan kobbong, evi Iesu Kristo nga muloli nanu ijile nir ko muloli kerr rrammaur.

⁷ Ko sete jinibb jile arongwose nanu nga mivi weretunen ngok. Jinibb sopor nga lelingenok marivi kalesia, tuwi ko arok-lot tevi atua mīnij nir renge sia elep. Ko evini ejpari lelingenok, daron nga marurroi nanen nen, ko arunge erpe arosuri malume atua mīnij nen nir, suri norrorrmien ser setewor eterter, ko arunge erpe arok-loli nanu nga sete mīrres.

⁸ Ewretun, nanen evi nanu nawon. Nanen sete orongwose pirvei kerr nga rraprui mori Atua, ejki. Sete rramrongwose rraptor jabble nanu san poro sete rrapurroi nanen ngok; ko erpok kele poro rrapurroi nanen ngok, sete rramrongwos rraptor sweri nanu san rengen.

⁹ Iok ewretun ko, ko kupmetmet re nanu san ngel: Tukrroi nanen san nga marsuli pa tevi atua mīnij, ko selem san nga nosurien sen sete eterter tilesi ko ni kele tuloli tirpok ko tivitan van re nololien vajin.

¹⁰ Suri ni nosurien sen sete eterter, ko elesi nik nga tetajer komok-wera norongwosien som otoe, kukorti kele renge nanen nga marloli tevi atua mīnij nir, ko ngok tirvei norrorrmien sen nga tuloli ni tukorti kele renge kele nanen ngok, renge norrorrmien sen nga sete mīrres.

¹¹ Ko norongwosien som ngok tuloli vajin mīr nga nosurien sen sete mīterter ngok tijjiki suri, ngok tasim nga Kristo mimij suri.

¹² Ko renge murrun ngok, tomok-loli tisij tevi tasim ko tomok-loklokxi nga norrorrmien sen sete titerter, ko erpok tomok-loli tisij kele tevi Kristo kele.

¹³ Poro kalesia tasik rreknga jojik orrorrmii nga ololi nololien daron nga murroi nanen nga marloli tevi atua mīnij ngok nir, ko inu ma ejki, sete inu mea-urroi nanen ngok nabong san, suri sete numrreni bololi tasik pivitan renge nololien.

9

Pol evi Aposol ko setewor ela nanu ijile nga moro pīlai

¹ Erpese? Kamrrorrmi inu sete nuvel sisarow? Kamrrorrmi sete nuvi Aposol? Kamrrorrmi sete nulesi metek e Iesu ngok nga mivi Numal se kerr? Erpese? Kami ko kamivi wenen renge majingen ngok nga mololi tevi Numal se kerr.

² Rrek jinibb sopor arlesi inu erpe sete nuvi Aposol, ko kami ma ejki. Suri mauren se kami nga kamkorti pa tevi Numal se kerr eviseni erres ūpelak nga inu nuvi Aposol.

³ Ko ngel evi weli nale suk daron nga jinibb marwera parwer loklokxi inu, nuwra:

⁴ Erpese? Kamrrorrmi inu sete nurongwos ūela nanen rreknga nuwi pivi nowli majingen suk?

⁵ Ko kamrrorrmi inu nusan sete erres nga ūlesi nesen suk san nga mivi kalesia ko piptevik re niveLEN suk nir, pirpe Pita, ko aposol nga ngok nir, ko tasi Numal Iesu nir marloli?

⁶ Kamrrorrmi erres nga komru Banapas kobbong noborok-ūpelak nga nobor-tor sweri nijor ko nanen nir renge mauren se komru?

7 Sete pa jinibb nga mivi jinibb ne nuval san owlí lweni kele sel sen nga pian pipalpal. Ko sete pa jinibb san orwi orsel san ko sete ok-an nga pílai wenen renge orsel nen; ko sete pa san owngani nawon buluk ko sete orroi rrangrag san.

8 Kamrrorrmien norrorrmien ngok eplari renge mauren se kerr kobbong? Ejki rres. Oto kele wor renge nale nesesreien se Moses.

9 Suri Moses oli pa renge nale nesesreien nen owra 'Daron nga kamlai buluk nir nga paran parbböt jjireni batu wit nir nga parlai tutweni jelangin nir, sete kapkai totkoni jingor, ko kaploli ko wor parurroi wit ngok nir.' Erpese, Atua ok-rrormi buluk ko nir?

10 Ejki, nale ngok ejpari kerr, ko emawose kerr. Jinibb nga murwi ko jinibb nga pílai wenen, nuru korti porloli wor majingen se nuru ko, suri norrorrmien se nuru oto nga pora-korti renge wenen nga pia-pelari.

11 Majingen se kem erpe namruwi orsel san ji kami nga nanen nen mivi kalesia mauren. Ko erpese? Erres kobbong nga nablai nanen rres ji kami nga kaplai tevi kem nabrroi?

12 Kammarrong bbong nga jinibb sopor parok-la nanen ji kami, ko kem ma namivi jinibb mawos nga moro nablai nanen ji kami. Ko kem sete namloli erpok, ejki. Nammusus nabon tertere nanu pirpok, suri tuloklokxi sel ne nospén nga mīrres se Kristo. Sev nanu nga murrow nga mivini, ko namwosi ko pa.

13 Ko kami kamrongwos pae nga jinibb nga martori majingen renge Naim On arlai nanen ser iok. Ko jinibb nga marok-revji nanu rrum nir nga parlai van loloim renge lat ne sulsulen, arok-urroi kele spon renge nanen ngok nir.

14 Ko renge murrun ngok, Numal se kerr elngi nale, owra jinibb nga marok-werai tweni nospén nga mīrres sen, para-lai ko wor nowlir suri.

15 Ko nurongwos bololi pirpok nga þelai nowlik, ko ejki, sete nuloli. Ko sete nuspé nowlik erpel nga bevijajenge. Rrek erres nga inu bemij kobbong, asi nga poro san þila tweni nanu ngel nga nurnge erres ren, nga sete marwulik re majingen suk.

16 Sete nurongwose þerij melmelas suri nomok-werwer renge nale se Kristo. Suri ngok evi wor majingen nga bololi ko. Ko poro sete bewerwer tweni nospén nga mīrres ngok, ko ngok þisij pilep re inu.

17 Poro inu bbong þelngi inu nga bololi majingen ngel, ko orongwose bowra 'O, rrek þelai nowlik spon renge.' Ko suri sete inu nulngik, ko Numal suk ko wor elngi inu nga bevi demij maur sen.

18 Ko nowlik evi bbong nga bewerwer tweni nospén nga mīrres van ji jinibb nir nga sete nir san muwli tevik. Suri sete nuloli norrorrmien suk nga þelai nevöt nga moro þelai suri nospén nga mīrres ngok. Re murrun ngok ko pa erpe evi nowlik ren.

Pol erpe demij maur se jinibb nir

19 Inu Pol nuvel sisarow. Sete nuvi demij maur se jinibb san. Ko inu kobbong nulngi inu nuvi demij maur se jinibb nir, nga berwei nir pilep parini parivi jinibb se Kristo.

20 Nuvijuri murrun se méri Isrel nir nga berwei nir parini parivi jinibb se Kristo. Ewretun sete nulik re nevre nale nesesreien se Moses, ko renge no méri Isrel nir nga marlik re nevre nale sen, inu nuloli erpe inu kele nulik renge, nga berwei nir parini parivi jinibb se Kristo.

21 Ko sete nulik ngasu re nesesreien se Atua erpe jinibb ne vare nir, ko nulik re nevre nesesreien se Kristo; ko renge no jinibb ne vare nir nga

sete marlik re nevre nale nesesreien se Moses, nuloli erpe nga inu kele sete nulik re nevre nale nen, nga berwei jinibb ne vare ngok parini parivi jinibb se Numal.

²² Ko renge no jinibb nga derteren ser mijkie, nuloli erpe inu kele derteren suk ejkie, nga berwei nir parini parivi jinibb se Kristo. Renge no jinibb lele nuloli erpe nuvijuri kele kobbong murrun nga muto jir, nga bevjuri sel totoklai nga bewilwil tama se nir sopor.

²³ Nuloli nanu ngok nir suri nospen nga mires ngok, nga puloli borongwose botor sweri beblen renge nanu nga marres renge nospen nga mires ngok.

Rrapwolu ko wor piterter nga rraplai nowli kerr

²⁴ Kamrongwos pae murrun ne woluen. Jinibb elep arwolu, ko nir sansan kobbong orongwos pilai nowlin nen. Ko erpok kele, kapwolu ko wor piterter renge woluen se kami ngok nga kaplai nowli kami nga Kristo pia-lai.

²⁵ Jinibb ne woluen orongwose piplak daron pilep ko wor nga pia-lai vajin nowlin. Ko nowlin nen puto beblen kobbong. Ko kerr ma erpe nga rramwolu tweni rraplai nowlin san nga sete mia-jiki nabong sopor.

²⁶ Iok ko ololi nga numrreni bowlu nunsu wor lat nga woluen musuw e. Iok ko ololi nurpe kele jinibb san nga mian renge boksing nga sete ewirr sarrsarr nevren.

²⁷ Ko erpok nomok-rrul totoni nibek eterter erres, nga puloli nibek pumolmol ko sete pirveik van lat nga misij. Inu nuverus pa jinibb elep nga parini parivi jinibb se Kristo, ko esij poro nga inu vajin bejiki.

10

Sev nga miplari ji meri Isrel tuwi evi nga puwni kerr

¹ Tasik ko jojik, nuwra kaprongwose sev nga miplari ji apu se kem nir ne tuwi re daron se Moses. Nir jijle arteptepi renge namol re nabor nen, ko sete nanu san olokloksir. Nir jijle arivel bbong belar ko arivel otvi dis nga musongsong.

² Ko renge dis ngok rreknga nabor ngok, nir jijle arkorti tevi Moses, erpe arpaptaese kerr lelingenok rramkorti tevi Kristo.

³ Nir jijle arurroi nanen ngok mana nga Atua milai tevir.

⁴ Ko armini kele bbong nuwi sansan ngok ko nga Atua milai tevir, suri arlai nuwi renge nevot nga milep nen. Nevot nen erpe Kristo, nga miptevir tetajar.

⁵ Ko nir eleplep Atua sete eir rer, niko muloli armij renge lat karkar renge lolo merwer.

⁶ Ko nanu ngok nir arivi nga parsusur metue kerr ko nga parwuni kerr. Sete erres nga nolo kerr pivnae nanu karkar nir pirpe nir ngok ne tuwi marloli.

⁷ Sete erres rrapplot tevi atua minij nir, pirpe nir ngok ne tuwi soper marloli. Naul On ospe suri nir owra 'Nir ngok aran arkorti nga maraan ko marminmin, mian ko artur mera ko arloli detnijen nga sete marres.'

⁸ Sete erres rraploli murrun nga misij tevi nesevin pirpe nir ne tuwi marloli, ko mian ko nir evi nuvarrerrleng ngavol eru drromon itul (23,000) marmij renge nabong sansan.

⁹ Sete erres rraprrowrrowe Numal se kerr pirpe nir ne tuwi soper marloli, mian ko numet nir maraji pinpinir.

10 Ko sete erres nga rraploli nale pirpe nir ne tuwi nir marloli, mian ko anglo nga mok-revji pini jinibb nir evini erekvi pinpinir.

11 Nanu karkar nga nir ngok ne tuwi nir marok-tor swerir ngok arivi nga parviseni kerr, ko aruli jiljilweren ser renge naul ngok nga puwni kerr lelingenok. Suri rrammaur jipari daron san nga otomori le pa nabong nga vitu pivini.

12 Niko si nga orrorrmi otur eterter, pimetmet ko wor ūirres nga sete pivitan kele.

13 Nanu karkar nga marok-rrowrrowe kami arsorsan kobbong tevi nanu karkar nga marok-rrowrrowe kalesia jijle nir kele. Ko Atua orru totkonri rijrijen sen, ko ni sete mia-marong nanu san nga miterter ūelak purrowrrowe kami; ko re daron mawos nga nanu nga mirpok muloli lesi nga purrowrrowe kami, Atua puloli sel san nga kami kapasi renge nanu ngok nir.

14 Selek nir, sete erres kapsurövi atua mīnij nir.

15 Nomok-rij tevi kami erpok erpe kami kamrongrongwos pae, ko kaprrorrmi ta poro nuwrai erres rreknga esij.

16 Ko erpese renge biles ngok ne nanen se Numal nga rramwerai erres wor tevi Atua suri? Daron nga rramminmin renge biles ngok, ko rramivi sansan tevi Kristo renge drran nga mīseser. Ko erpese kele renge niv ngok nga rramok-rroi? Daron nga rramurroi niv ngok, ko rramivi sansan tevi Kristo renge niben.

17 Kerr elep, ko niv sansan rres kobbong. Ko kerr jijle rramurroi niv ngok, ololi erpe kerr jijle rramivi niben sansan kobbong.

18 Kaprrorrmi ta murrun ngok se mīeri Isrel, erpese renge jinibb nga marurroi nanu rrum nir nga marevjir nga parloli sulsulen van ji Atua? Nir ngok arivi gortien sansan kobbong renge sulsulen ngok.

19 Ko re devjen se nir nga marloli sulsulen van ji atua mīnij nir, inu sete nuwra atua mīnij ngok nir arivi Atua weretunen, ejki, ko sete nuwra viso nanu rrum nga marevjir nga parloli sulsulen van ji atua mīnij nir evi nanu san, ejki.

20 Ko norrorrmien suk erpel ma: nir arok-loli sulsulen tevi demij nir, sete arholi tevi Atua. Ko numusus lenglengen nga kapkorti tevi demij nir.

21 Sete kamrongwose kapminmin renge biles se Numal se kerr ko renge biles se kele demij, ejki. Ko sete kamrongwose kaplik nga kapurroi kele nanen nga Numal mīlai ko nanen se kele demij, ejki.

22 Erpese? Kamwera kaploli Atua nolon pileplep suri sev nga kamloli ngok? Kamrrorrmi rrek derteren se kami easi wore ni derteren sen?

23 Ko kamok-wera "O, rramrongwos rraploli nanu jijle nga sete san orongwos ūiwer ore kerr ren." Ewretun, ko sete nanu jijle erres nga rraploli, ko sete nanu jijle orongwose piwilwil se kerr.

24 Sete erres jinibb nga mīvi kalesia san pipejpej sel nga piwilwil se bbong ni rengen, ko rrappejpej ma sel nga purongwose piwilwil se sele kerr nir.

25 Kamrongwos kaprroi kobbong vison nga marsulsul lingi mijpon tevi atua mīnij nir nga kamwuli ji jinibb nga marok-wulwule, nga sete norrorrmien se kami puwl karkar suri.

26 Suri Naul On owrai owra 'Ngatan ngel ko nanu jijle nga marto rengen arivi se Atua nga mīvi Numal se kerr.'

27 Poro jinibb san nga sete muosuri Atua piveruse kami nga kapan kañaan renge naim sen, ko erres kobbong kamrongwose kapan ko kapurroi nanu jijle nga mīlai nga sete nolo kami puwlū karkar suri nanen sev nga marto.

28-29 Ko poro san puwrai puwra "O vison ngok evi ne nanu rrum san nga marloli sulsulen e van ji atua mīnij nir. Sete erres rrapproi." Ngok kapvijuri nale se morok, ko sete kapurroi vison ngok. Suri nik nolom erres bbong, ko mīernen ma nolon tuwlu karkar suri. Ko poro kami san pususi kele re iok, puwra "O, borroi le! Inu nuvel sisarow. Suri sev bevijuri kele norrorrmien se jinibb mīnij?"

30 Poro bowra erres tevi Atua suri nanen suk, sete san orongwose ūiwer lokloksi inu suri nanen suk nga mowra erres tevi Atua suri."

31 Iok erres kobbong, ko nanu san ni le: sev tama san nga kamurroi rreknga kammini rrek nanu tama san nga kamloli, tetajer kapsusi ko wor nise Atua pian mare suri.

32 Ko sete kapok-loli nga daron sopon mīri Isrel rreknga jinibb ne vare nir rreknga jinibb ne kalesia se Atua nolor parok-sij suri murrun se kami.

33 Tetajer renge inu murrun suk nomok-đelak nga bololi jinibb nir parir bbong renge sev nga mololi. Sete nuloli nanu nga ūirres re inu kis, ejki. Nuloli nanu nga ūirres re jinibb mīnij nir nga puloli sel nga īelai mauren tevir. Ko kami kaploli surie pirpe inu mololi.

11

Murrun mawos se nesevin re daron nga marwerwer e

1 Kapvijuri murrun suk pirpe nga mevijuri murrun se Kristo.

2 Nusrövi kami suri kamok-rrorrmī tetajer inu ko kamvijuri erres nevisvisieni suk nga mevisviseni kami e womu.

3 Ko numrreni kaprongwose ūirres nanu san, ngel: norman ean mare wor easi nesen sen, ko Kristo ean mare kele easi jinibb jijle, ko Atua ean mare kele wor easi Kristo.

4 Ko daron nga jinibb san mulot rreknga muwra tweni sev nga Atua mīlai tevi, ko musunsun ore batun, mīernen ololi Kristo non ewis ko. Suri renge murrun se kerr, jinibb san pusunsun ore batun nga piviseni nga jinibb san ni ko nga mian mare re ni. Ko ejki, Kristo esan rres ean mare re kerr.

5 Ko daron nga nesevin san mīwerwer rreknga mulot ko sete osunsun ore batun, nesevin ngok ololi diwen sen non ewis ko. Suri ni pusunsun ko wor, nga renge murrun se kerr miviseni nga diwen sen ni ko ean mare easi re ni. Poro pijki, ko erres ni pimanun pirpe nesevin san nga markiri batun mumus pētpeti. (Ngok nesevin ne sel nir arok-loli.)

6 Ko poro nesevin san pumusus pusunsun ore batun, ko erres ma nga pitvei tweni jomro batun pētpeti. Ko poro pimanun nga pitvei rreknga ūikri pumus, ko erres ma nga ni pusunsun ore kobbong.

7 Ko sete erres nga norman pusunsun ore batun, suri ni erpe Atua, ko eviseni nosrōvien se Atua. Ko nesevin ma eviseni nosrōvien se norman.

8 Suri tuwi Atua sete elai nesevin nga muloli norman e, ko elai ma norman nga mīmajing nesevin e.

9 Ko Atua sete ololi norman nga piwilwil se nesevin, ejki. Ololi nesevin nga piwilwil se norman.

10 Ko renge iok, osorsan kobbong nga nesevin pusunsun ore wor batun ko, nga piviseni tevi anglo nir nga elik renge nevre diwen sen.

11 Renge kalesia mauren ngok, nesevin sete orongwos pisan puloli nanu san, ko norman kele sete orongwos pisan puloli nanu san. Nuru kes pormajing kokorti ko wor.

12 Suri ewretun, tuwi Atua emajing nesevin re norman, ko lelingenok norman eak vajin renge nesevin. Ko nanu jijle arpelari wor ji Atua.

13 Kami kaprrorrmi ta, bowrai lweni kele spon: Erres nga nesevin putur re no jinibb nir ko pulot van ji Atua nga sete pusunsun ore batun, rreknga ejki?

14 Ko murru kerr muto suri eviseni nga daron nga jomro batu norman san mipriv ſelak ko evi nanu nga mīsij.

15 Ko nesevin ma san, daron nga jomro batun mipriv, ko erres ſelak, evi nanu san nga Atua mīlai tevi nga pitawi ore batun.

16 Ko poro sopor parmerreni parok-lat malum suri nanu ngok, ko ngel evi nale suk tevir: kem sete namok-loli murrun mīnij kele, ko nir ne Naim On jijle nir se Atua sete arongwose parloli kele.

Sopor arloli murrun nga mīsij daron nga markorti re nanen se Numal se kerr

17 Ko re nanu san ngel, rrek sete bosrövi kami. Suri daron nga kamkorti lat sansan, ko liken ngok se kami sete ewilwil se kami, ko ollokloksi bbong kami.

18 Ko nanu nga womujnen nga nuwra bowrai erpel: nurnge nale nga daron nga kamini kamkorti lat sansan, ko kamlatlat lululweni tevi kami, ololi kamsisamis. Ko nurongwose nga nale ngok ewretun spon.

19 Ko nga kamsisamis mirpok eviseni limjer re kami sisamis si nen ololi osorsan.

20-21 Ko daron nga kamkorti lat sansan nga kapurroi nanen se Numal se kerr, sete kamtori weretune, suri kamsisamis suri nanen se kami sisamis, ko sete kamtotrong suri lat nga moro kaptutweni nanen puto suri. Ko kami sopor numer eajir, ko sopor arorr elep ko arminmin elep.

22 Poro kammerreni kaپaan pilep ko kapminmin pilep, rrek erres kaploli pirpok re bbong naim se kami sisamis. Suri daron nga kamaan milep ko kamminmin milep re no tasi kami nir nga nanen ser mijkie, ko kamloli nor ewis, ko kamloli nanu nga mīsij renge Naim On se Atua. Ko kamwera bowra pírpese re iok? Kamwera bosrövi kami? Ejki nga ejki.

23 Nale san nulai ji Numal se kerr ko nuwrai tweni tevi kami ngel: "Renge nutpong mawos nen nga martekai kerasi Iesu, ko ni elai niv

24 ko otori ko olot owra erres van ji Atua ko obbri otvi, ko owra "Ngel evi nibek nga bemanorange suri kami. Kapurroi, puloli nga kapok-rrorrmi inu rengeng."

25 Ko erpok kele, daron nga marurroi jijle niv, ko elai biles kele ko owrai owra "Biles norro ngel erpe sel nga mimerr se Atua nga drak píseser nga pítasi. Daron tama san nga kapok-minmin ren, kaprrorrmi inu tetajer."

26 Ko niko, daron tama san nga kamurroi niv ngok ko kammini norro ngok, erpe owra tweni mijen se Numal se kerr, pianan pijpari daron nga pia-luwı kele e vini.

Kapurroi nanen se Numal renge murrun nga musorsan

27 Ko niko poro jinibb san purroi niv rreknga piminmin renge biles se Numal se kerr renge murrun nga sete musorsan, ko ololi esij renge drra ko nibe Numal se kerr.

28 Ko erpok ko, erres nga jinibb pimteni lilane ni puwomu, ko pia-vini nga purroi niv ko piminmin renge biles ngok.

29 Suri jinibb nga mokaan ko mokminmin tama, orrorrmi ololi nanu ngok nir arirpe detnijen kobbong, ko Atua putor vitrangi ko suri.

30 Niko nir milep re kami marok-mesi ko niber sete mīterter, ko nir elep re kami armij pa osuw suri murrun ngok.

31 Poro jinibb sisamis pimteni lilane pa womu renge mauren sen, ko sete Numal se kerr mia-tor vitrangi.

32 Ko daron nga Numal se kerr mutor vitrangi kerr, ko otor vitrangi kerr nga rrapvijuri sel nga musorsan. Ko daron nga pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb jijle nir vajin, ko kerr rrapasi.

33 Ngok, tasik ko jojik nir, poro kapkorti lat sansan renge nanen se Numal se kerr, kami totoklai kaplik ko wor.

34 Ko poro san numer eaji, ko erres nga ūiaan ko pa renge naim sen, musuw ko pia-vini. Ko daron nga kapini lat sansan, ko Atua sete mia-tor vitrangi kami vajin.

Ko nanu mīnij nen nir nga kamsusi surir, poro bea-rremali kele ji kami ko bea-loli lilaner.

12

Derteren nga Nemīn se Atua moklair tevi kerr

1 Tasik ko jojik, inu numrreni nga kaprongwose ūirres murrun nga Nemīn se Atua moklai derteren lele nga marres nir tevi kerr.

2 Tuwi, daron nga kamlik malum renge mauren nga mīsij, atua nga sete marongwose parij nir arevei tweni kami van jir e, nga sete orongwose kapwer ore.

3 Suri iok, numrreni kaprongwose lilane nale suk ngel: jinibb nga Nemīn se Atua mokpitevi weretunene sete orongwose puwra "O, Iesu esij." Ko jinibb sete orongwose puwra tweni puwra "O, Iesu evi Numal suk", poro Nemīn On sete eptevi.

4 Ko derteren lele se kerr elep, ko Nemīn se Atua sansan kobbong nga moklai.

5 Ko majingen lele kele elep nga rramok-loli, ko Numal sansan kobbong nga rramok-majing sen.

6 Ko murrun lele nga jinibb ūimajinge elep, ko Atua sansan kobbong nga mokrij renge nolo kerr jijle nga rraptajer renge majingen ngok nir.

7 Atua elai Nemīn sen tevi kerr sisamis nga kerr sisamis rrapwilwil sisamis se kerr luwi ren.

8 Ko erpok, re jinibb sopon, Nemīn ngok orongwose ūilai nale ne norongwosien tevi; ko renge sopon, Nemīn ngok kele kobbong orongwose ūilai norongwosien nga purongrongwos.

9 Ko Nemīn ngok orongwos ūilai nosurien nga mīterter tevi jinibb sopor. Ko renge Nemīn ngok kele kobbong, orongwose ūilai derteren lele nga parloli jinibb nga mīmsi ūirres luwi kele.

10 Renge jinibb sopon orongwose ūilai derteren nga jinibb puloli nanu nga marinijnij nawone. Ko renge sopon, elai derteren nga parwerai tweni nale se Atua. Ko renge sopon, elai derteren nga parlesi wose nemīn nga mīsij ko nemīn nga mīres. Ko renge sopon kele, Nemīn ngok orongwose ūilai derteren tevir nga parij renge nale mīnij nir. Ko renge sopor, Nemīn ngok elai derteren tevir nga parieni nale mīnij nen nir nga jinibb purongwose.

¹¹ Ko ngok, Nemñin sansan ngok kobbong nga moklai derteren ngok jijle nir. Moklai derteren lele ngok tevi jinibb jijle osorsan erpe nga ni mimrreni.

Pol owra rrongrrongvi kalesia nir renge nibe kerr jinibb

¹² Nibe jinibb sansan kobbong, ko murrmurrun nen elep. Ko murrmurrun ngok sete arsorsan, ko arkorti ma nga marloli niben sansan. Ko Kristo kele erpok ko.

¹³ Kerr jijle, méri Isrel, rreknga jinibb ne vare nir, rreknga demij maur rreknga jinibb nga mivel sisarow, rramirpe niben sansan kobbong renge Kristo. Daron nga marpaptaese kerr, ko Nemñin sansan okortoni kerr, ko rramivi vajin niben sansan, ko rramok-la mauren ji Nemñin nga sansan ngok bbong. Atua elai Nemñin ngok kobbong tevi kerr jijle nga rraplai mauren rengeng.

¹⁴ Ko sete nibe jinibb murrmurrun sansan, ko elep ko wor, ko parmajing ko wor lat sansan.

¹⁵ Poro þelak purnge þisij renge majingen sen ko puwrai tevik puwra "O, nevrem ma emajing erres, ko inu sete nurongwos bololi majingen nga mîrres san renge nibem", nale ngok evi nale nawon kobbong, suri þelak sete orongwos þila tweni ni renge inu.

¹⁶ Ko poro borok puwra "O, metem ma emajing erres, ko inu sete nurongwos bololi majingen san renge nibem", erpe nale ngok evi nale nawon, suri borok sete orongwos þila tweni ni renge inu.

¹⁷ Ko poro nibek jijle pivi metek bbong, ko borngurnge nanu pirpese? Ko poro nibek jijle pivi borok bbong, ko bongus re nanu pirpese?

¹⁸ Ko sete erpok; Atua elngi murrmurrun lele re nibe jinibb erpe nga ni murrrorri.

¹⁹ Poro murrmurrun lele ngok nir parsorsan, ko nibe jinibb þirres pirpese?

²⁰ Ko ewretun, murrmurrun lele elep renge nibe jinibb, ko nibe jinibb evi bbong sansan.

²¹ Ko erpok kele, metek sete orongwose þirij tere nevrek, puwra "O, sete numrrenim"; ko batuk sete orongwose puwrai tevi þelak puwra "O, sete numrrenim".

²² Ko sete erpok, ko murrmurru nibe kerr nga rramrrorrmi derteren ner mijkie, nir majingen ser nga marlelep arto pae ko nga parloli;

²³ ko murrmurru nibe kerr nga rramlesir sete marres, ngok nir rramloli lilaner ko. Ko murrmurrun nga rrammanune nir, rramlavlav orer wor erres;

²⁴ Ko murrmurru nibe kerr nga rramlesir marres bbong, rramlingi kurtweni nawone nir erpok. Niko Atua okortoni murrmurru nibe kerr ngok nir, ko emrreni nga murrmurrun nen nir nga rramlesir sete marres, ko rraploli lilaner þirres.

²⁵ Renge murrun ngok kobbong, murrmurru ne nibe kerr sete orongwose parlatlat nir. Armetmet lululwi nir ma erres, ko arwilwil ser.

²⁶ Poro murru nibek san purnge þisij, ko ngok nibek totoklai purnge þisij. Ko poro parsurövi murru nibek san, ko ngok nibek totoklai purnge þirres ko wor.

²⁷ Ko erpok, kerr jijle rramivi nibe Kristo, erpe kerr sisamis rramivi murrmurrun re niben ngok.

²⁸ Ko renge kalesia, Atua elngi majingen sisamis se jinibb jijle. Womujnen, elngi aposol nir. Ko suri nen e, elngi propet nir. Ko vatolin, elngi

jinibb nevisvisenien nir. Mian ko nir nga marloli nanu nga marinijnij nawone, musuw ko elai derteren tevi nir nga parloli jinibb parres luwi renge mesien, mian ko nir nga parwilwil se jinibb, mian ko nir nga marmetmete majingen ne Naim Ón, mian ko nir nga marongwos parij renge nale lele.

²⁹ Ko sete kerr ijile rramivi aposol, sete kerr ijile rramivi propet, sete kerr ijile rramivi jinibb nevisvisenien. Sete kerr jile arlai derteren tevi kerr nga rraploli nanu nga marlelep marres,

³⁰ rreknga rraploli jinibb parres luwi renge mesien, rreknga rraprapij renge nale mñijir nir, rreknga rrapwer tweni mining ne nale nen nir nga jinibb purongwose, ejki.

³¹ Renge iok, kami kaploli nororrmien se kami píterter kele wor nga kaplai derteren nga marres nen nir. Ko beviseni vajin sel nga mñires asi san, nga boli suri ngel:

13

Merrenien nga jinibb mimrreni Atua ko jinibb nir

¹ Poro nurongwose þerij nale ijile ne iel ngatan ko nale se anglo kele nir, ko merrenien suk mijkie, ko ngok nale suk evi nanu nawon kobbong, erpe naþe nga drrelan mivijajeng nawon ko sete owra nanu san.

² Ko poro derteren suk putoe nga bowrai tweni nale nga Atua mñlai tevik, ko merrenien suk mijkie, ko ngok nale suk evi nanu nawon kobbong. Ko poro norongwosien suk pilep, ko nurongrongwos nanu nga musuw ngok, ko merrenien suk mijkie, ko ngok inu sete nuvi jinibb san. Ko poro nosurien suk pilep, evter nga purujoni botwen nga marlelep nir, ko merrenien suk mijkie, ko ngok inu sete nuvi jinibb san.

³ Poro þelai nawone jorok þetþeti nir tei jinibb nga joror marjikie nir, ko bemanong nga devje nuval nir parsulik renge nabb suri nuvi jinibb se Kristo, ko merrenien suk mijkie, ko sete mea-tor sweri rräragrag nanu san, ejki.

⁴ Merrenien, nolon epriv, okrrorrmi elep suri jinibb, ko erres tevi jinibb nir. Sete nolon pileplep ko sete nolon pian mare þelak, ko sete pukowkowrie.

⁵ Sete þiwer lokloksi jinibb, sete purrrorri lweni kis ni. Sete pulolar pingavilvil, ko sete poklolar pipriv þelak.

⁶ Merrenien sete orongwos þir renge sev nga mñisij, ko eir ma renge sev nga mivi weretunen.

⁷ Merrenien, nolon sete orongwose pivitan nga mokwilwil se jinibb nir. Tetajer osuri Atua, ko nororrmien sen oto eterter renge Atua tetajer; ko nekaien nga marlelep arongwose parini ren, ko nolon sete orongwose pivitan.

⁸ Merrenien sete mia-suw nabong san. Rrek jinibb sopor derteren ser otoe nga parwerai tweni nale nga Atua mñlai; pian ko pusuw. Rrek sopor derteren ser putoe nga parij renge nale mñijir; mian ko pijpon. Ko rrek sopor norongwosien ser pilep lenglengen; pian ko pijjiki.

⁹ Suri norongwosien ngok se kerr evi beblen kobbong, ko derteren nga rramwerai tweni nale nga Atua mñlai kele evi beblen kobbong.

¹⁰ Ko daron nga nanu nga musorsan mñires ijile þirrmali, ko nanu nga sete musorsan þelak pian pijjiki vajin.

¹¹ Tuwi daron nga mewelili malum e, ko rijen, nororrmien, ko norongwosien suk erpe bipiwarreng. Ko daron nga mevini mevi jinibb vajin, ko nukurtweni murrun se bipiwarreng vajin.

¹² Erpok kele, lelingenok erpe rramlesi drranu oto ore malum nanu nir; mian ko nabong san, nanu jijle pia-to limjer, ko rrappa-lesi Atua mawos vajin. Lelingenok norongwosien se kerr oto re liven kobbong; ko mian ko renge daron ngok inu bea-rongwose nanu jijle pirpe nga Atua murongwose lilane inu.

¹³ Ko niko murru sel itul oto nga sete mara-jijki. Nga womu, evi nosurien se jinibb nga muosuri Atua. Nga suri nen e evi nororrmien se jinibb nga miterter renge Atua. Ko itolin evi merrenien. Ko nga miasi jerjer re nir nga itul ngok evi merrenien.

14

Rijen re nale mñinij ko rijen erpe propet

¹ Kami kapjelak ko wor pilep nga kapvijuri sel ne merrenien. Ko kappej kele derteren nir nga Atua mñilair; ko womunen kappej derteren nga kapwera tweni nale se Atua erpe propet.

² Suri jinibb nga mñirij renge nale mñinij erpe nga Nemñin On mñilai, sete erij tevi jinibb, ko erij tevi Atua kobbong. Nemñin On elai derteren ngok tevi nga puwrai tweni nale ngok suri nanu nir nga jinibb sete murongwose.

³ Ko jinibb nga ma muwra tweni nale se Atua renge nale se kerr mawos, ni vajin erij erpe propet; erij limjer nga jinibb nir parongwose, ko okwilwil se nir ko osusi nororrmien ser van mare, ololi arunge erres.

⁴ Jinibb nga mñirij renge nale mñinij ewilwil sen lweni kobbong, ko jinibb nga ma muwra tweni nale nga Atua mñilai, renge nale se kerr jijle, ni ko vajin okwilwil se kalesia totoklai.

⁵ Rrek pírres poro nga kami jijle kaplai derteren ne marij re nale mñinij; ko poro kaprongwose kapweraí tweni nale nga Atua mñilai renge nale se kerr jijle, ko inu þeir kele wor. Erpe poro jinibb nga mñirij renge nale mñinij sete orongwose pírieni nale nen nga kalesia parongwose, ngok erresres jinibb mñinij puwra tweni nale se Atua renge nale se kerr jijle, ko niko vajin pia-wilwil ser.

⁶ Tasik ko jojik nir, pírres pirpese poro bevinuk ko þerij nale mñinij tevi kami nga setemun nuwra lilane sel nga muto suri? Nale ngok piwilwil se kami pirpese? Ko rrek pírres ma poro bowra mawos sev nga Atua miviseni tevik, rreknga norongwosien rreknga nevisvisenien rreknga nale kele san nga muto limjer.

⁷ Kaprrorrmi ta nabbu nga maruwi ko gita. Nanu ngok nir arivi nanu nawon, ko jinibb kobbong ololi drrelan mutoe. Ko poro drrelar sete pímerer, ko jinibb sete mia-rongwose nubo nga marlai.

⁸ Ko poro davö paruwi sete drrelan pímerer pírres, ko sete jinibb san mia-rongwose nga evi daron ne nuval.

⁹ Ko erpok kele, sete jinibb san mia-rongwose sev nga kamwerai, poro nga nospén se kami oto tetajer renge nale mñinij; nale se kami pian bbong pijiki renge mesa nawon.

¹⁰ Ko nale lele elep lenglengen iel ngatan, ko nir jijle mining ner artoe.

¹¹ Ko poro sete borongwose nale se jinibb san, ko bornge erpe mñernen enganga, ko ni kele purnge inu erpe benganga.

¹² Ko erpok kele re

kami, suri kammerreni lenglengen derteren nir nga Nemín On mīlair, kappelak ko wor pilep nga kaplai derteren nen nir nga marwilwil se kalesia jijle nir.

13 Ko niko, si nga derteren sen otoe nga mīrij renge nale mīnij mirpok, pulot ko wor nga Nemín On pīlai derteren tevi nga purongwose kele pīrieni nale mīnij nen.

14 Suri poro bolot pirpok renge nale mīnij san, nemīk kobbong olot ko norrorrmien suk oto nawon.

15 Ko ngok, pirpese ko vajin? Ko erres daron nga rramlot renge nemī kerr, ko rrapkortoni tevi norrorrmien se kerr kele; ko daron nga rramlai nubo tevi nemī kerr kele, ko rrapkortoni kele tevi norrorrmien se kerr.

16 Daron nga kumlot nga kupwerai erres tevi Atua renge nale mīnij san, ko jinibb nir sete arongwose parwera "Pirpok ko!" renge loten som, suri sete arongwose nale nga kumrij e.

17 Rrek loten som ngok tevi Atua erres pīlak, ko sete mia-wilwil rrangrag se jinibb ngok nir.

18 Nuwra erres wor elep tevi Atua nga inu nomok-rij renge nale mīnij easi kami jijle.

19 Ko re Naim On numrreni ūerij e nale evis bbong nga marmumrrol nga jinibb orongwose ko nga parvisviseni nir erres, easi nga ūerij renge nale puwun saut renge nale mīnij nga marrelenge.

20 Selek nir, sete kapispe bipiwarreng nir renge norrorrmien se kami. Kapispe bipiwarreng nir nga marrelenge nanu nga marsij, ko re ma norrorrmien se kami, kapispe jinibb tera.

21 Suri Naul On owra 'Inu bowrai tweni nale suk tevi jinibb suk nir, ko ūerij rrurrrngi nir ne nale mīnij nir, ko ūerij renge jingo neturvitan kobbong nir. Ko re sel ngok kele jinibb suk nir sete mara-murrong inu.'

22 Ko erpok kele, oto limjer nga derteren ne parij re nale mīnij evi nga piviseni jinibb nga sete marosuri Atua, parlesi wose, ko sete evi se nir nga marosuri. Ko derteren ne parwera tweni mawos nale se Atua erpe propet renge nale se kerr evi nga piwilwil se nir nga marosuri, ko sete evi se nir nga sete marosuri.

23 Poro jinibb mīnij sopor, rreknga nir nga sete marosuri Atua parini daron nga kami kalesia jile kamkorti, ko kami jile kaprij renge nale mīnij nir, ko erpese? Rrek parwera "O, arlengleng ko!"

24 Ko poro kami jile kapwerai tweni mawos nale se Atua renge nale se kerr daron nga jinibb san nga sete muosuri Atua pīlik loloiim, ko ngok enije. Ngok nale se kami jijle pujuji nolon suri nololien sen, ko piviseni kele ni, lat nga mauren sen muto suri.

25 Nale se kami ngok pirvei tweni norrorrmien sen nga mokteptepi ngok pivini puto limjer, puloli mīnernen pijipa vitan pusrövi Atua, puwra, "Ewretun, Atua elik liven re kami iel."

Parsurövi Atua renge sel nga musorsan ko wor mīrres

26 Tasik ko jojik nir, bowra sev tevi kami? Bowra, daron nga kamini kamkorti nga kapsurövi Atua, ko kami jile kamloli majingen. Rrek san evi nga pīlai nubo, ko san evi nga piviseni, ko san evi nga puwra tweni norrorrmien nga mīmerr nga Atua mīviseni tevi, ko san evi nga pīrij renge nale mīnij, ko san evi nga pīrieni nale nen; ko kami jijle puloli wor sev nga muloli renge sel nga piwilwil se delung.

²⁷ Poro sopor parij renge nale mīnij, ko erres nga nir pīeru rreknga pītul bbong parij. Ko san pīrij jile pusuw ko mīnij kele, ko jinibb san pīrieni nale ser.

²⁸ Ko poro jinibb san pijki nga pīrieni nale ser ne nale mīnij ngok, ko erres nga mēr nga mīrij ngok pīlik malum kobbong renge liven ne kalesia ko pīrij kobbong tevi ni lweni kobbong ko tevi Atua kele.

²⁹ Ko re devjen ne nir nga marwera tweni mawos nale se Atua erpe propet renge nale se kerr, erres poro nuru pīeru rreknga pītul parij, ko nir mīnij nen parselepor ko parmurronge nale ser, poro osorsan erres rreknga eki.

³⁰ Ko poro jinibb san elik nga murnge nale se Atua ko ornge nga Atua eviseni nanu san tevi, ko erres mēr nga mīrij pumosi mun ko pīlinglingi mēernen puwrai tweni nanu nen.

³¹ Erpok kami jijle kamrongwose kapwerai tweni nale se Atua, san pusuw, ko san. Ko renge murrun ngok puloli kaprongwose nanu, ko norrorrmien se kami pivini pīterter kele wor.

³² Puloli propet nir parmajing tevi derteren ngok renge murrun nga musorsan mīrres.

³³ Suri Atua sete evi batu sel nga mīkarkar, ko evi ma batu demat. Renge Naim On totoklai se Atua nir arok-vijuri murrun ngel, ko kami kele kapvijuri ko wor:

³⁴ nesevin parpērpēr renge Naim On. Sete erres parij, ko parlik malum ko parosuri, erpe nale nesesreien se Moses muwrai.

³⁵ Poro nesevin san puwra purongwose nanu san, ko erres nga pususi tevi diwen sen re naim se nūru. Ko sete erres nga nesevin parij renge Naim On.

³⁶ Ko erpese? Kami kamrrorrmi nale se Atua eplari womu ji kami? Kamrrorrmi nale se Atua evini ejpari ji kami kobbong?

³⁷ Poro san re kami orrrorrmi derteren sen otoe erpe propet nga puwrai tweni nale se Atua, rreknga orrrorrmi Nemīn On okpitevi ni, ko ni pīlesi wose kobbong nga nale nga nomok-uli tevi kami evi weretunen nale nesesreien se Numal se kerr.

³⁸ Ko poro san sete owor suri nale suk ngel, ko Atua kele sete pia-wor suri ni.

³⁹ Tasik ko jojik nir, kaplingi ko wor norrorrmien se kami renge derteren nga kapwerai tweni nale se Atua erpe propet. Ko sete ma kama-wer ore jinibb nga derteren sen mutoe nga pīrij re nale mīnij.

⁴⁰ Kaploli nanu jijle renge murrun nga musorsan mīrres nga jinibb parir rengen.

15

Kristo emaur luwi kele re mijen

¹ Tasik ko jojik nir, nuwra kaprongwose suri nospēn nga mīrres nga mīnewerwer e pa tevi kami, nga kamlai pa musuw, ko nga nosurien se kami muto mīterter malum rengen.

² Ngok evi nospēn nga mīrres nga mīnewerwer e tevi kami. Ko Atua pia-loli nospēn nga mīrres ngok pia-lai mauren tevi kami, poro kaprrul totoni pīterter. Poro pijki, ko rrek nosurien se kami pivi nanu nawon kobbong!

³ Sev nga mĕlai, nuvijngeni tevi kami. Evi nororrmien nga milep temijpal re nosurien se kerr, ngel: nga Kristo emij suri nololien se kerr erpe maruli pa re Naul On;

⁴ nga artevni, ko nabong itul easi ko Atua ololi emaur luwi erpe maruli pa renge Naul On;

⁵ nga mĕrrmali ji Pita, mian ko ji kele jinibb sen esngavöl drromon eru.

⁶ Ko vitunen errmali ji gortien ne jinibb nir nga nir easi ongut valim (500), nga nir jijle arlesi ni. Nir sopor re gortien ngok armij pa, ko nir elep armaur malum.

⁷ Vitunen errmali ji Jemes, ko vitunen kele errmali ji aposol sen jijle nir.

⁸ Ko vitu jerjer errmali ji inu ngel nga sete nuvi jinibb san.^B

⁹ Nuwrai erpok suri nulesi inu nuan ngatan easi aposol mĕnij nir; ko nurnge nibek nen nga sete erres parveruse inu aposol, suri tuwi inu nomok-ojoji kalesia nir.

¹⁰ Ko suri Atua ewilwil se inu renge nolon nga mĕrres, niko mewaji vajin nais ngok. Ko Atua sete ewilwil nawon se inu, ko wenen nen oto wore, ko inu numajing wor elep easi aposol mĕnij nir. Ko ewretun, sete inu ko nga mĕmajing; Atua ko nga mok-wilwil se inu renge nolon nga mĕrres sen, ni ko eptevik renge majingen ngok nir.

¹¹ Ko ngok, poro nga inu bĕwerwer, rreknga nir parwerwer, ko eplari osorsan kobbong, kami kamosuri pa.

Jinibb se Atua para-maur luwi kele

¹² Ko nospen nga mĕrres owra nga Atua ololi Kristo emaur luwi kele renge mijen. Ko ngok nale nga kami sopor kamok-werai nga nir nga marmij sete mara-maur luwi kele, sete evi weretunen.

¹³ Poro evi weretunen nga nir nga marmij sete mara-maur luwi kele, ko pirpok ko, Kristo sete emaur luwi kele renge mijen.

¹⁴ Ko poro Kristo sete emaur luwi kele renge mijen, ko nospen nga namok-werwer tweni ngok evi nanu nawon kobbong, ko nosurien kele se kami evan lat nawon.

¹⁵ Ko ngok eviseni kele nga rramloli gerisen re Atua daron nga rramwera ololi Kristo emaur luwi renge mijen. Ko poro nga Atua sete orongwose puloli nir nga marmij parmaur luwi, ko ngok sete ololi Kristo emaur luwi.

¹⁶ Suri poro nir nga marmij sete parmaur luwi, ko Atua sete ololi Kristo emaur luwi renge mijen.

¹⁷ Ko poro Kristo sete emaur luwi renge mijen, ko nosurien se kami renge Kristo evi nanu nawon kobbong, ko Atua setewor etiasi tweni nololien se kami.

¹⁸ Ko nir nga marosuri Atua mianan ko marmij pa musuw, aran renge nejikkien ko pa.

¹⁹ Poro rranglingi nororrmien se kerr renge Kristo suri nowlin nga rraplai bbong iel ngatan, ko rramlilik esij easi jinibb pĕtpeti ne iel ngatan ko!

²⁰ Ko ejki. Evi weretunen jerjer nga Atua ololi Kristo emaur luwi renge mijen. Ko renge nir nga marmij pa osuw, ni evi mĕr nga muwowomu jer nga mimaur luwi renge mijen. Ni erpe wenen san nga mĕtra womu renge naut san.

^B **15:8** Iel Pol owra ni erpe bipi san nga mňiak otvi, ko niko rrek owra puwra ni sete evi jinibb san.

21 Erpe mijen evi nanu san nga jinibb sansan kobbong, Atam, elai ermali iel ngatan. Ko mauren nga miplari renge mijen ermali kele ji jinibb sansan kobbong vini.

22 Ko kerr jijle nga rrampelari renge metka se Atam, rrapan ko wor renge mijen, mian ko rrapa-korti tevi Kristo nga rrapa-maur luwi kele renge mijen.

23 Ko nanu nir parpelari pirpel le: ni nga mimaur luwi womue evi Kristo, nga mirpe nanen nga mītra womu renge orsel. Ko vitunen, re daron nga Kristo pia-rremali, ko jinibb sen vajin para-maur luwi.

24 Ko vitunen, bongsi nanu jijle nir pīrrmali. Renge daron ngok Kristo pulokloksi batbatu jinibb nir ko gavman nir ko numal nga marivī se demij, para-jiki jile, ko pīlai lweni derteren totoklai pulwi van re nevre Atua Tata sen.

25 Ko rramrongwose nga Kristo pivi Numal pian pian pijpari nga Atua pīlngi jile devje nuval jijle nir se Kristo ngatan ko pubbōtbböt renger re þelan ngatan.

26 Musuw ko devje nuval nga vitu jer nen nga Atua pia-lingi ngatan evi mijen.

27 Suri Naul On owra 'Atua elngi nanu jijle arto renge melve þelan'. Ko nga muwrai ngok, 'Nanu jijle arto renge melve þelan', ngok sete etawi ore Atua. Suri Atua ko elngi nanu jijle renge melve þela Kristo.

28 Ko daron nga nanu jijle parto vajin pirpok re derteren se Kristo, ko vitunen, Kristo nga mivi Atua natun, ni kele kobbong pīlngi ni lweni van ngatan re derteren se Atua ngok nga womu mīlngi nanu jijle marto renge derteren se Kristo. Ko Atua vajin putori derteren renge nanu jijle.

29 Ko erpok kele, poro jinibb nga marmij nir sete parmaur luwi kele re mijen, ko suri sev jinibb nir marok-lai baptaes marla wani nir nga sete marbaptaes tuwi, mian ko marmij?

30-31 Ko suri sev kem namok-þelak tetajer nga namlokloksi mauren se kem nga otomori nabmij nabong jijle? Neiren nga milep nga muto renge inu suri kami, ko mauren nga kamlai renge Iesu Kristo, Numal se kerr, evi batun nga mowrai iok.

32 Ko iel Epesas erpe inu nomok-palpal tere nanu rrum nir, ko þelesi sev ko pīrres suri renge iel ngatan? Poro nir nga marmij sete parmaur luwi kele renge mijen, ko rrek erres ma rrapvijuri nororrmien nga muwra 'Erres ma rraplik rraplelea rrapaan ko rrapminmin kobbong, suri mevi le pa rrapmij, ko setemun rrama-lesi kele nanu nga mīrres san.'

33 Sete kaplengleng, sele kami nga murru Marsij arongwose parlokloksi kami.

34 Kaploli lilane nororrmien se kami pīrres, ko kaplingi kurtwени nololien nga marsij se kami. Ko erres no kami pimanun ko pa, suri kami sopor nikko arrelenge Atua.

Nibe kerr pia-irpese re daron nga rrapmaur luwi re mijen?

35 Ko rrek jinibb sopor para-susi nabong spon, parwera "Jinibb nga marmij parmaur luwi irpese?" Ko "Niber kele para-irpese ko?"

36 Kamwolu lengleng! Sete kamrongwose nga drrum pimij ko wor, nga puloli drruvi nga mīrres san piplari, erpe mauren nga mimerr.^C

37 Ko winen nga maruwi sete evi drruvi, ejki. Drruvi evi nanu nga mímerr tak tak, ko elep ko erres ūlak asi winen, nga mumutmut jile vajin.

38 Atua ko ela sinan tevi drruvi nir erpe nga ni mimrreni. Ko erpok kele, oklai niben tevi nanu jijle nir.

39 Nibe nanu nir sete arsorsan. Viso jinibb sete osorsan tevi viso nanu rrumb. Numön vison enije, ko mesal kele vison enije.

40 Ko nanu sopor arto mare re melrin, ko nanu sopor kele arto ngatan. Ko moron ne nanu ne melrin artoe, ko moro nanu ne iel ngatan kele artoe.

41 Nial sete erpe navöl ko, navöl kele sete erpe moju, ko moju sisamis arinije.

42 Ko pia-irpok ko re daron nga jinibb para-maur luwi kele e renge mijen. Niben nga martevni, pían ko pupo ko pumutmut; ko daron nga para-maur luwi kele renge mijen, ko setemun mara-mutmut.

43 Ko nibe jinibb daron nga rramtevni ko rramlesi esij elep, ko derteren sen ejkie; ko daron nga para-maur luwi kele renge mijen, ko niber parres ūlak, ko derteren ser pilep temijpal.

44 Niben nga marmij nga martevnir arivi ne mauren ne iel ngatan kobbong; ko daron nga para-maur luwi renge mijen, ko arivi vajin nga parmaur tevi Atua. Niben ne iel ngatan otoe, ko niko niben ne mauren tevi Atua oto kele e.

45 Ko Naul On owra 'Merwomu ngok Atam, Atua ololi evi jinibb nga mīlai mauren ne iel ngatan'; ko ni nga mivi Atam nga vitu jer nen, Atua ololi evi nemīn, nga orongwose ūlai mauren tevi kerr.

46 Ko sete mauren ne nemīn oto womu, ejki, ko mauren ne iel ngatan oto womu, mian ko mauren ne nemīn ea-to vitu.

47 Merwomu, armajinge renge maw ne iel ngatan; ko mīrvitu eplari re melrin vini.

48 Jinibb jijle ne iel ngatan, niber erpe niben nga marmajinge renge maw ne iel ngatan; ko jinibb jijle ne melrin, niber erpe niben nga mivel renge melrin vini.

49 Ko erpe lelingenok rramirpe mīrvomu nen, nga mivi Atam; ko erpok kele rrappa-irpe mīrvitu nen nga miplari re melrin vini, nga mivi Kristo.

50 Tasik ko jojik nir, ngel evi mining ne nale suk: Nibe kerr nga vison ko drra muto ren sete mara-van rragrrag renge batun vanu se Atua. Ko niberr ngel nga pian ko pimij, sete orongwos ūlai mauren ne tuwi ngok vini.

51 Selek nir, kapmurrong ūirres; ngel evi nale teptepi le san, bowrai tevi kami. Sete kerr jijle ko rrama-mij.

52 Ko daron nga drrela davö nga milep ne nabong nga vitu ūiting, ko Atua ūirieni nibe kerr jijle pivesan rrese, pirpe navil nga mivil. Suri daron nga davö ngok ūiting, ko Atua puloli nir nga marmij parmaur luwi kele renge mijen, nga setemun mara-mij kele nabong san. Ko ūirieni kele nibe kerr nga rrammaur malum re daron ngok.

53 Suri nibe kerr nga marok-mij, parieni ko wor nga parivi niben nga sete mia-mij nabong spon. Ko nibe kerr nga marivi ne nejikkien, parieni ko wor nga parivi niben nga sete mia-jijki nabong spon.

54 Ko daron nga nanu ngok nir para-rremali, ko nale ne Naul On kele ūirrmali nga muwra 'Nanu ngok mijen, Atua ollokloksi pa osuw, ollokloksi jijle pa.'

55 'E mijen, ngabe ko derteren som vajin? E mijen, erpese kurongwose kuplokloksi kem?'

56 Suri nololien ko elai derteren tevi mijen nga muloli mijen orongwos pulokloksi kerr; ko nale nesesreien elai derteren tevi nololien.

57 Ko rramwera erres temijpal wor tevi Atua suri mukortoni kerr renge Iesu Kristo, Numal se kerr, ko tetajer ololi rramok-asi.

58 Ko ngok, tasik ko jojik nga marres ſpelak, kami kaptur ko wor p̄iterter, sete kapririr. Tetajer kapmajing ko wor p̄iterter renge majingen ngok se Numal se kerr. Ko kamrongwose pae nga daron nga kammajing se Numal se kerr, ko majingen ngok wenen puto wore ko.

16

Merrenien nga piwilwil se kalesia nir ne Isrel

1 Ngok, ko daron nga kamtuwtuw nevöt suri jinibb se Atua nir, ko numrreni kaploli pusorsan pirpe sev nga mowrai tevi kalesia nir ne Galesia.

2 Ko ngok evi nga re nabong on jijle nir, kami sisamis ſilngi taleve nevöt spon, pirpel: Ni nga mīla nevöt nga milep ſilngi pilep, ko ni nga mīla nevöt nga welili ſilngi puwelili bbong, puto metmet. Suri poro pijki, devinuk ko taka-tipatün bbong nga taka-loli.

3 Ko kaplingi kami sopor nga para-tori nevöt nen nir van Jerusalem e. Ko daron nga bea-luwi vinuk ko bea-uli naul sopor nga bea-wera suri nir tevi kalesia nga Jerusalem nir, ko bokonir van vajin.

4 Ko poro ūlesi erres nga inu kele bean, ko naborkorti vises van.

Norrormien se Pol suri sel sen

5 Daron nga ūiasi Masetonia vajin ko bevinuk ji kami vajin e.

6 Ko rrek ūlik piprepriv spon tevi kami, rrek ūlik pijpari daron ne melas pusuw. Vitunen ko kapa-meteni sel suk lat nga bea-van kele e.

7 Sete numrreni ūlik beblen kobbong tevi kami, ko norrormien suk oto nga poro Numal pimarong ko inu ūlik piprepriv spon tevi kami.

8 Ko norrormien suk oto nga ūlik mun iel Epesas pīanan pijpari nabong ne Pentekos.

9 Suri sel etp̄ir erres nga bololi majingen iel nga puloli majingen se Numal pian mare. Ko jinibb elep kele arok-tere inu.

10 Ko poro Timoti piplari iok ji kami, ko kapmetmete ūirres, puloli purnge ūirres nga ūlik tevi kami, suri okmajing se Numal se kerr kobbong erpe inu nomok-loli.

11 Sete kami san puklu wutan re ni, ko kapwilwil ma sen nga ūtajer malum re sel sen re demat, puloli sete putor sweri nanu nga mīkarkar, mian pijpari ni ko tasi kerr nir parluwi kele vini jik. Suri namok-teravi malume le.

12 Ko re devjen ne tuwa kerr ngok Apolos, nuwrai lilane tevi nga numrreni wor pivivitu suri tasi kerr ngok nir nga parinuk parlesi kami. Ko ni setewor emrreni pivinuk. Rrek poro daron sen putoe ko pia-vinuk pia-lesi kami vajin.

Bongsi nale se Pol tevir

13 Kapmetmet ūirres, sete kaplelea, ko kaptur ūiterter renge nosurien se kami. Sete kapmetetu.

14 Kaploli nanu jijle re sel ne merrenien.

15 Tasik ko jojik nir, kamrongwos pae jiljilweren ne Stepanas ko metka sen nir. Nir arivi mīri Akaea nga womu jerjer marlingi nosurien ser renge Kristo, ko marok-ſpelak nga parwilwil se kalesia nir.

16 Ko inu numrreni lenglengen nga kaposurir ūpirres, tevi kele nir nga marmajing tevir.

17 Nuir temijpal nga mēlesi Stepanas, Potunatas ko Akaekas. Nir ko arlai wani milnge kami ko arloli nurnge erres.

18 Arloli inu nolok eir luwi, erpe kele arloli pa nolo kami eir luwi. Erres kaposuri jinibb nga marirpok.

19 Ko gortien nir se kalesia nir nga Esia arwera erres tevi kami. Ko Akwila nuru Prisila tevi gortien ne kalesia nir nga marok-ser korti renge naim ser armerreni lenglengen parwerai erres tevi kami renge nise Numal se kerr.

20 Tasi kerr ko joji kerr jijle nir iel arwerai erres ser tevi kami. Kapwera erres tevi kami lululwi, tevi merrenien ko demat.

21 Inu Pol vajin, nula pensil ji mēr nga mok-uli tweni nale suk ngel nir, ko nuli vajin 'erres' suk ngel tevi kami.

22 Poro san sete emrreni Atua, ko lolaren se Atua puto ren.

Erres wor Numal, ko sete pipriv ko kupluwi.

23 Ko nalol nga mīrres se Numal Iesu piptevi kami.

24 Ko merrenien suk piptevi kami jijle renge nise Iesu Kristo. Remse kami.

Naul Erwen nga Pol Muli tevi Kalesia nir renge KORIN

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul (leta) erwen nga Pol muli tevi kalesia nir re Korin, oli re daron nga nir sopor arlolarsi ni ko artere ni. Ko Pol eviseni tevir nga ni orrorrmi eterter nga puloli lilane nanu ngok, ko puloli parkorti luwi kele.

Re bongsi naul ngel nga womunen (batun 1 musuwsuw re 9), Pol ospe suri sev ni mīrij nale nga marterter tevir renge naul san nga mīlai tevir, ko owrai nga ni eir nga nir marunge nale sen, ko marieni norrorrmien ser suri nale sen, ko marloli lilane nanu karkar nga muto livō e nir, ko markorti luwi kele tevi ni. Ko vitunen owrai kele tevir nga nir partuwtuw ko wor merrenien spon naga parlai tevi kalesia seler nir ne Jutia nga joror mīkje.

Ko re bongsi naul ngel nga vitunen (batun 10 musuwsuw re 13), Pol erij eterter spon tere mīri Korin nga marwera nir arivi aposol weretunen, ko arok-lokloksi kalesia nir ne ie re nevsivsenien ser nga sete musorsan. Arok-werai nga Pol sete evi aposol weretunen, ko Pol erij orer eterter ko eviseni nga ni evi weretunen aposol se Iesu Kristo.

1 Inu Pol nuvi aposol se Iesu Kristo suri marongen se Atua. Ko komru Timoti ngel, tasi kerr, nomor-uli naul ngel tevi kami kalesia ne Korin nir, ko tevi jinibb on pētēti nir nga marlik renge Akaea totoklai.

2 Ngel evi loten suk, nga Atua Tata se kerr ko Numal Iesu Kristo porij pīrres suri kami ko porlai demat tevi kami jile.

Pol owra erres tevi Atua

3-4 Rramwera erres wor elep tevi Atua, Tata se Numal se kerr Iesu Kristo, ko Tata se kerr kele. Ni orrorrmi kem tetajer, ko tetajer okla lweni kem daron nga namrunge esij suri jinibb nga marloli mīsij tevi kem. Ngok ololi kem kele orongwos nabla lweni tasi kerr nir poro parunge pīsij suri jinibb nir marojir, renge murrun mawos nen nga Atua muloli pa tevi kem.

5 Ngok niko, ewretun jinibb elep pēlak aroji kem suri namivi jinibb se Kristo, evi nanu nga mīrres kobbong. Suri Kristo ela lweni norrorrmien se kem, ko kem kele orongwos nabla lweni norrorrmien se kalesia mīnij nir. Ko iok ololi jinibb elep arunge erres nga erres.

6 Ko niko poro kem namrunge esij, ko nanu ngok orongwos puloli kami kaprunge pīrres, ko kapasi van renge mauren nga mīrres nga Atua moklai. Ko poro ma namrunge erres, ko nanu ngok kele orongwos puloli kami kaprunge pīrres; ko kaptur pīterter, ewretun jinibb nir aroji kami, erpe maroji kem.

7 Ko nolo kem nga namlingi renge kami sete pivel lingi kami, suri namrongwose nga kamtur tevi kem renge norongan nga mīsij ko renge kele vajin norongan nga mīrres.

8 Tasi kem ko joji kem nir, sete nabsilveni norongan nga mīsij milep nga mijpari kem renge vanu ne Esia. Elep asi pētēti nga namrongwos nabtori, ko namwera rrek nabmij.

⁹ Ko ewretun namtori mijen se kem tetajer. Ko ngok ololi setemun nambibto renge kem lweni, ko nambibto ma renge Atua nga muloli nir nga marmij armaur luwi.

¹⁰ Ko erpe ololi jile pa tevi kem renge Esia, ko orongwos puloli kele. Namlingsi nolo kem oto eterter ren.

¹¹ Ko loten se kami kele suri kem ewilwil se kem. Jinibb elep arok-lot suri kem, ko daron nga marlesi nga Atua mīrij mīrres suri kem vajin, ko parwera erres tevi Atua suri.

Murru Pol oto limjer bbong

¹² Ko namrunge erres suri majingen se kem iel ngatan, suri nammajinge renge sel nga musorsan mīrres; ko namloli erpok kele tevi kami, ko ean mare kele wor. Sete namsilveni nolo kem spon, ko sete namvijuri norongwosien se jinibb kobbong. Atua ko ewilwil se kem.

¹³ Ko sev nga namok-uli tevi kami, kami orongwos kaprongwose kobbong. Ko nammerreni kaprongwose nanu pētpeti nir,

¹⁴ erpe nga kamrongwose kem spon. Ko kami kaplololi kami e kem vajin renge nabong nga milep se Numal Iesu, erpe kele kem nablololi kem e kami.

¹⁵⁻¹⁶ Ko suri nurongwose erres nanu ngok, norrorrmien suk oto nga bevinuk bokluklu womue kami, mian ko bean Masetonia e; mian ko bolwi kele vinuk ji kami, nga puloli kaprunge pīrres pivar. Mian ko kapmeteni sel suk nga ban kele Jutia e.

¹⁷ Ko kami daron nga kamrunge norrorrmien suk ngok suri nivelen suk, ko kamwera "O, Pol elengengleng, owluwlu elep ūlak." Ko sete erpok te. Ko norrorrmien suk sete oto re devjen ne jinibb kobbong norrorrmien ser, nga puloli bowra "O-o", ko mian ko sete epriv ko bowra "Ejki" vajin.

¹⁸ Ko suri Atua tetajer okwilwil suk, ko niko sete nurongwos bowrai nale ngel nuru korti porvesane, "O-o" ko "Ejki".

¹⁹ Suri Iesu Kristo, natu Atua, nga mīlik renge nolo kami suri kem Saelas ko Timoti namwerwer renge nospen nga mīrres tevi kami, ni sete orongwos puwra "O-o" ko "Ejki" orvesane, ko owra "O-o" ko pa.

²⁰ Suri rijrijen pētpeti se Atua arpelari renge Kristo. Niko renge ni rramwera "Pirpok" tevi Atua, ko rrampsurövi Atua.

²¹ Ko Atua ololi inu ko kami kele rramtur eterter renge Kristo. Ko Atua otobbtobbue kerr,

²² ko ela kele Nemīn On van renge nolo kerr, nga muloli kerr rramrongwose ko jinibb jijle arongwose nga rramivi jinibb se Atua.

²³ Ko suri sev setewor nuvinuk ji kami? Nuwretun, nujuji mare, setewor nulwi vinuk ji kami suri numusus bololi kaprunge pīsij.

²⁴ Iok sete namwera kaprunge pīsij suri nosurien se kami ewelili, ko nga kem elep; ejki, suri nosurien se kami otur pa, ko namwera kem ko kami, rrapmajing lut sansan, nga puloli kaþir.

2

¹ Ko norrorrmien suk eterter nga sete bevinuk kele ji kami poro bololi kami kaprunge pīsij pirpe daron nga mevinuk womu.

² Ko poro bololi kami kaprunge pīsij, ko si puloli inu bornge pīrres luwi? Kami ejki, suri inu nuloli pa kami kamrunge esij.

³ Ko nuli naul suk nga womu nga puloli sete mia-irpok, ko sete kapaloli inu bornge pīsij daron nga bevinuk, ko kaplolli ma þeir; suri erpok ko osorsan. Suri nurongwose, poro nga inu þeir, ko kami jijle vajin kaþir kele.

⁴ Daron nga moli naul nen, ko nulik renge norongen nga mīsij, nurnge esij elep, ko nuting elep. Sete nuwra nororrmien ngok nga puloli nolo kami pivitan, ko nga ma puloli kaprongwose merrenien suk nga milep nga memrreni kami e.

Kaptelasi ko wor jinibb nga muloli mīsij

⁵ Ko poro nga san ololi inu nolok evitan, ko sete ololi inu kis kobbong, ko erpe ololi kami jile nolo kami evitan spon. Iok nuwretun, sete nukrekris.

⁶ Ko suri erpok, ko erpe kami elep kamloli pa mīernen ornge esij, ko setemun oto nga san puloli pirpok kele.

⁷ Ko erres kapla lweni vajin nolon, kaploli ūir luwi, suri nolon tivitan pēt̄peti.

⁸ Kaploli bbong ūirres tevi, nga puloli ūilesi wose merrenien se kami.

⁹ Nuli erpok renge naul suk nga womu nga borongwose nolo kami erpese, poro kaposuri nale suk jijle nir, rrekn̄ga ejki.

¹⁰ Ko si nga kami kamtelasi, ko inu kele nutlasi pa. Ko poro nanu san oto nga īetlasi san suri, ko īetlasi renge no Kristo suri kami.

¹¹ Ko erpok ko puloli Demij sete putor tevtevnie kerr. Rramrongwose erres gerkerisen sen nir.

Daron nga Pol mīlik re Troas ko nolon orrum

¹² Nuvini Troas re majingen suk nga nomok-werwer suri Nos̄pen nga Mirres se Kristo, ko nulesi Numal ololi metali nga milep san etp̄ir tevik.

¹³ Ko nolok orrum spon, suri Taetas ejki. Ko niko nuvel lingir, ko nuvini iel Masetonia.

Kristo ololi Pol easi

¹⁴ Ko nuwra erres wor elep tevi Atua nga tetajer ololi rramok-asi suri Kristo, ko ololi mapun nga mīrres sen nga muto ji kerr suri rramrongwose ni, esesbel iok jijle nir.

¹⁵ Suri Atua ololi kerr rramirpe mapun nga mīrres se Kristo renge gunsi nir nga marivi sen, ko para-lai mauren nga mīrres; ko re kele gunsi nir nga para-van re mijen.

¹⁶ Tevi nir nga marosuri, mapun ngok erpe mapu mauren; ko tevi nir nga para-van re mijen, erpe mapu mijen kobbong. Ko si orongwos puloli nau ngel nir?

¹⁷ Suri jinibb elep arok-werwer renge nale se Atua nga bbong parla nevöt ren. Ko kem sete namsilveni nolo kem spon. Atua okoni kem, ko namok-majing renge no Atua ko renge derteren se Kristo.

3

Sel nga mimerr ko sel nga mītra

¹ Ko iok namtipatun kele nga nabrij melmelas rrek? Rrek namirpe jinibb sopor ko nammerreni san puli naul nga pulsövi kem nga nablai tevi kami, rrek kami kapuli naul san nga pulsövi kem nga nablai tevi jinibb mīnij nir?

² Ejki! Kami ko pa kamivi naul se kem, nga maruli renge nolo kem, nga jinibb jijle nir marlesi ko marlesi wose.

³ Ko oto limjer vajin nga kami kamivi naul san se Kristo nga kem nammajinge, nga maruli sete tevi pensil, ko tevi Nem̄in se Atua nga derteren sen mutoe. Naul nen sete mariki re nevöt, ko re ma nolo jinibb.

⁴ Nanu ngel nir namrongwoser erres suri Kristo. Namrij re no Atua.

⁵ Sete namwera kem namviter rrek namrongwos nabwera namsan ko namloli nanu san, eiki. Atua ko eptei kem ko ela derteren tevi kem.

6 Ni ko ololi namvitere nabmajing renge Sel nga Mimerr sen. Sel ngel sete erpe nga tuwi nen nga muto renge naul san, ejki. Nga ngel, ko Nemín On ko eviseni. Naul derteren nen ejki, ko nir nga marvijuri para-mij kobbong. Ko Nemín On derteren sen otoe, ko orongwos pila mauren.

⁷ Sel nga mītra nen nga mariki re nevōt nir nga mīmajing bbong mijen eplari tevi nosrōvien nga milep. Meri Isrel nir sete arongwos parmeteni Moses non suri erinrin elep ūlak ren. Mian ko sete epriv ko nosrōvien nen osuw.

⁸ Poro pirpok, ko nosrövien ne sel nga mimerr se Nemín On ūpirinrin pilep ūiasi.

⁹ Suri Sel se Moses nen ewer lokloksi bbong jinibb, ko nosrövien nen otoe. Ko Sel nga Mimerr ngel ololi jinibb omomsawos erres, ko niko nosrövien nen pilep asi.

10 Sel nga mítira, nosrövien nen otoe bonevis, ko lelingenok ejki, suri etra vajin. Ko nga mimerr vajin nosrövien nen elep nga elep lingi.

¹¹ Sel nga mítira oto toto bbong, ko nosrövien nen otoe. Ko Sel nga puto tetajer, nosrövien nen elep asi lenglengen.

¹² Suri nga namosuri nga Sel nga namok-werwer ren erinrin erres erpok, no kem sete emanune sopon;

13 ko sete namrongwos nabloli pirpe Moses, nga mítawi ore non tevi kalik san, nga puloli méri Isrel nir sete parlesi nosrövien nga muto ren nga mokan ngatan.

14 Ko méri Isrel nen nir, erpe nor eseser wonti vane. Ejpari lelingenok, erpe kalik nen oto orer vane daron nga mareve naul ne Sel nga Mitra. Suri Kristo esan kobbong orongwos pila tweni jir.

¹⁵ Ko ejpari lelingen, daron nga mareve naul se Moses, ko erpe kalik nen oto ore norrorrmien ser vane.

¹⁶ Ko daron nga san erieni lweni ni van ji Numal, ko kalik nen ejki tweni vajin.

¹⁷ Suri Numal eyi Nem n, ko daron nga Nem n se Numal mivini, ko okla tweni noslosloen ijile nir nga rramsolosloir.

¹⁸ Ko kerr jijle, nanu san ejki nga muto ore no kerr, ko rrammeteni erres nosrövien se Numal. Ko daron nga rrammeteni, ko Numal, nga mivi Nemín, tetajer mok-rieni kerr renge nosrövien nga tetajer mok-an mare, nga mian ko rrapa-sorsan tevi ni.

4

*Derteren nga milep jer nen oto wor ji Atua
Kuun, lau, iku, iku, iku, iku, iku, iku*

¹ Ko ngok, suri Atua orrrormi kem ko ela majingen ngel tevi kem, sete nolo kem evitan.

² Ko namtur ngasue sel nga marloli silveni nanu nga marsij nir. Sete namvijuri gerkerisen, ko sete namrieni nale se Atua pivi gerkerisen, ko nomok-werwer limjer re weretunen. Jinibb jijle arongwose, ko Atua kele erij se kem nga namweretun.

³ Ko poro nospēn nga namok-werwer ren oto kelti sōpon, ko oto erpok ji nir bbong nga marok-an re mijen.

⁴ Nir ko sete arosuri, ko atua ne ngatan ngel opongi mete nororrmien ser nga sete parlesi moron ne nosrövien ne nospén nga mîrres ne Kristo, nga musorsan pini tevi Atua.

5 Suri sete namok-suþe suri kem lweni, ko namsuþe Numal Iesu Kristo, nga mîlngi kem namivi jinibb ne majingen sen.

6 Suri Atua, nga tuwi muwra "Moron piplari renge nemalik", ni kele ololi moron sen omor vaseni vajin nolo kerr nga rraplesi wose nosrövien se Atua re no Kristo.

7 Ko nanu nga marres þelak ngel nir namok-torir renge nibe kem, nga mirpe bbong sospen dan san. Ko niko rramlesi nga derteren nga milep jer nen oto wor ji Atua, ko kem ma ejki.

8 Jinibb tetajer aroji kem, ko sete artor pini nolo kem. Namtur mémav, ko sete namtur pot.

9 Arok-loli esij tevi kem, ko sete Atua elinglingi kem namsan. Artoni kem namvitan, ko sete nammij.

10 Ko tetajer erpe namwosi mijen se Kristo renge nibe kem. Ko ngok puloli mauren sen kele piplari renge nibe kem.

11 Tetajer kem nammaur ma, ko suri namvijuri Iesu, ko jinibb nir arwera parsoni kem van re mijen. Ko ngok puloli mauren se Iesu piplari renge nibe kem ne mijen.

12 Niko derteren ne mijen emajing ji kem, ko niko ololi mauren emajing ji kami.

13 Naul On owra 'Nuosuri, ko niko nurij'. Nemín On ko ela nosurien nen, ko Nemín On kele elik ji kem. Ko niko kem kele namosuri, ko namok-rij.

14 Ko namrongwose, Atua nga muloli Numal Iesu emaur luwi re mijen, puloli kem kele nabmaur luwi kele tevi Iesu, ko puloli nabtut tevi kami renge non.

15 Nanu jijle oto nga piwilwil se kami, ko niko merrenien se Atua daron nga mijpari jinibb elep vajin, ko puloli jinibb pilep parwera erres wor tevi Atua ko parsurövi.

Rrambibo re Atua

16 Niko sete nolo kem evitan. Ewretun nibe kem ngel vare okan ngatan nga pimij, ko nolo kem ma, Atua nabong jijle okloli nga pian ko pimerr luwi kele.

17 Ko norongan nga mîsij ngel ewelili bbong ko oto bbong omrrol, ko puloli rrapivtere nosrövien nga milep nga milep temijpal, ko nga puto tuwi ngok vini.

18 Ko niko sete namok-meteni nanu nir nga mete kem ngel nir marongwos parlesir, ko namok-meteni ma nanu nir nga mete kem sete arongwos parlesir. Suri nanu nir nga meter marlesir paran ko parsuw kobbong, ko nanu nga ma sete rramlesir lelingenok parto tuwi ngok vini.

5

1 Rramrongwose nga poro nga nibe kerr ngel, nga marirpe naim nga rramlik rer iel ngatan, poro nga parsij vajin, ko Atua þilai naim nga mimerr tevi kerr. Nanu ngok, sete san emajinge; oto re melrin mare, ko puto tuwi ngok vini.

2 Renge naim ngel iel ngatan orongwos rraprunge þisij, ko rrammerreni lenglengen rraplik re naim nga re melrin nen.

3 Ko nibe kerr nga mimerr pirpe kele sunsun nga mimerr nga rrapuri, puloli sete erpe rrama-malma.

4 Rramlik mirpel re nibe kerr ko rramrunge esij, nanu nir arrowsi kerr. Iok sete erpe rrammerreni rrapmalmal, ko rrammerreni ma rrapuri nibe kerr nga marmerr nir. Ko niko mauren pia-torrlai mijen.

⁵ Atua ko ololi rramvitere nanu ngel, ko ni kele ela Nemīn On, nga muloli rramrongwose erres nga rramivi sen.

⁶ Niko sete nolo kerr evitan nabong san, suri rramrongwose nga daron nga rramlik re nibe kerr ngel, ko setewor rramlik re naim se Numal.

⁷ Rrambibo bbong re Atua; setewor rramlesi nanu nga marres nir nga ni pia-lai tevi kerr.

⁸ Niko nolo kerr sete evitan, ewretun jinibb elep arlolii esij tevi kerr, ololi rrammerreni rrapiel lingi nibe kerr ngel ko rraplik ji Numal.

⁹ Ko nanu nga milep nga rrampelak tweni, poro rramlik malum re nibe kerr ngel rreknga ejki, evi nga majingen se kerr puloli ni pīr.

¹⁰ Suri kerr pētētē rraptur ko wor nabong san re no Kristo, ko ni puwra suri majingen se kerr sisamis, poro pīrres rreknga pīsij, ko pia-lai nowli kerr.

Kristo emij sere kerr

¹¹ Niko nammetutue Numal, ko namok-pēlak nga nabrevei jinibb nir. Sete namrongwos nabsilveni nolo kem e Atua, ko nuwra rrek kami kele kamrongwose nolo kem.

¹² Iok ete namok-sursurövi kem kele; kami kobbong orongwos kapsurövi kem, daron nga kamjiljilwer tevi nir nga marsursurövi lweni nir suri nanu ne vare nir, ko nanu ne nolor ejki.

¹³ Suri poro nga ewretun namlengleng, ko namlengleng suri namok-loli majingen se Atua. Ko poro norrorrmien se kem erres, ko iok evi nga nabwilwil se kami.

¹⁴ Merrenien se Numal owwomue kem, suri namrongwose, san emij sere jinibb jile. Iok erpe nir jijle armij.

¹⁵ Ko ni emij serer, nga daron nga marmaur malum, ko sete parmaur suri nanu nga nir kobbong marmerrenir, ko parmaur ma nga parmajing se ni nga mimij serer ko mimaur luwi.

¹⁶ Niko setemun namlesi nanu nir erpe jinibb kobbong nir marlesir. Bonevis ko namlesi Kristo erpok, ko lelingenok vajin ejki mun.

¹⁷ Suri poro san okorti tevi Kristo, ko evi jinibb nga mimerr. Nanu nga martera nir arasi pa, ko nanu nga marmerr nir arini vajin.

¹⁸ Atua ko evi batu nanu jijle ngel nir. Ni ko ololi namivi lweni selen, ko ololi kem nammajing sen nga nabsuþe tevi jinibb nir nga nir kele parivi lweni Atua selen nir.

¹⁹ Erpe Atua emajing rrurrrngi Kristo nga puloli jinibb jijle parivi lweni selen nir. Setemun puwra lokloksir suri nololien ser nir. Ko ololi kem namivi jinibb sen nga nabsuþe suri nosþen nga mīrres sen, sel nga jinibb nir parivi lweni selen.

²⁰ Erpe namivi devje nevre Kristo; erpe Atua erij re kem jingo kem. Namngoni kami eterter renge majingen se kem se Kristo, kapini kapivi sele Atua.

²¹ Ni nga mīrrelenge puloli nanu nga mīsij san, Atua evrrali erpe jinibb nga mīsij, nga puloli kerr nga rrama-korti vajin tevi Kristo, rrapivi jinibb nga marmomsawos mīrres re no Atua.

6

¹ Niko nammajing tevi Kristo, ko namngoni eterter nga sete kaplokloksi nanu nga mīrres pēlak nga Atua mīlai tevi kami.

² Suri Atua owrai renge Naul On, 'Renge daron mawos nen ko nurnge nale se kami, ko renge nabong mawos nen ko nula mauren tevi kami.' Lelingenok le evi daron mawos nen; nabong mawos nen evini le pa.

Majingen se Aposol nir

³ Nammusus nablingi niblaot san puto ore san, suri jinibb nir tarwer lokloksi majingen se kem.

⁴ Ko oto limjer renge majingen se kem totoklai nga namivi jinibb se Atua. Jinibb elep arlolli esij tevi kem, ko namtur eterter, pesveni nat esij ñetpeti, namrunge esij,

⁵ jinibb arvirrali kem, arwirre kem van re naim ne nekaien, jinibb arpupalvijajeng. Nampelak lenglengen, numer aji kem, sete namrongwos nabmatur.

⁶ Ko tetajer namvijuri sel nga mumomsawos mîrres, namvijuri norong-wosien nga mîrres, namloli nolo kem epriv, namloli erres tevi jinibb jijle nir. Sete namsilveni nolo kem spon, nammerreni jinibb jijle nir, ko Nemîn On epftevi kem.

⁷ Nale se kem ewretun tetajer, ko Atua ela derteren tevi kem. Joro nuval nir nga marval e tweni murrun nga mumomsawos mîrres arto re nevre kem rres ko nevre kem mair.

⁸ Nabong spon, ko jinibb nir arongwos partori kem ñirres; nabong spon, ko arongwos parloklosi nise kem. Nabong spon, arij erres suri kem, ko nabong spon, arij esij suri kem. Arwera namkerkerasi jinibb nir, ko ejki, namweretun tetajer.

⁹ Jinibb elep sete arongwose kem, ko kami ma kamrongwose kem erres. Erpe nabmij, ko ejki, nammaur. Arvirrali kem ma, ko sete nammij.

¹⁰ Erpe nabting, ko ejki, namîr. Erpe joro kem ejkie, ko namla nijor nga marres milep tevi jinibb elep. Erpe nijor se kem ejkie, ko erpe kele nanu ñetpeti nir arivi se kem.

¹¹ Meri Korin nir, nale se kem tevi kami oto limjer, sete namsilveni spon. Metali ne nolo kem etñir tevi kami.

¹² Sete nanu san ekikior renge kem devjen nga kem, oto bbong ji kami nolo kami.

¹³ Nomok-rij tevi kami erpe nurij tevi natuk mawos nir. Kami vajin, kaptasi nolo kami.

Moron sete orongwos pibbölji nemalik

¹⁴ Sete kapkorti ñelak tevi nir nga sete marivi kalesia. Murrun nga mîrres sete orongwos pukorti tevi murrun nga mîsij. Moron sete orongwos pibbölji nemalik.

¹⁵ Kristo sete orongwos ñimajing korti tevi Demij. Kerr nga rramosuri, sete orongwos rrakpörti rrägrag fevi nir nga sete marosuri.

¹⁶ Nai demij nga marsavi rrongrrongvi sete orongwos putur renge Naim On se Atua. Ko kerr le rramivi Naim On se Atua nga mimaur tuwi ngok vini. Suri Atua owra 'Bélik tevir ko pa, ko bevi Atua ser, ko nir parivi jinibb suk nir.'

¹⁷ Niko Atua owra kele, 'Kapruj ngasue nir nga marsij, ko kaplik ngasue nir. Sete kapjipari nanu nga mîsij, ko nikovajin ñetkai kami

¹⁸ ko bevi Tata se kami, ko kami kapivi natuk norman ko nesevin nir.' Niko nale se Atua ne derteren ñetpeti.

Pol eir suri m̄eri Korin nir

¹ Sele kem nir nga nammerreni kami, suri nga rijrijen se Atua oto erpok, rrapwirre murrun nga m̄isij pibbölji batu nai ngok. Rrapmetutue Atua, ko rraploli nibe kerr ko nem̄i kerr poron p̄etpeti.

² Kaprrormi kem renge norrorrmien nga m̄irres. Sete namloli esij tevi san, séte namlokloksi san, ko sete namla ore joro kami san e joro kem.

³ Nomok-rij erpok, sete evi nga bewer lokloksi murrun se kami. Suri erpe nuwrai pa, nutori kami re nolok. Rrammaur korti ko rrapa-mij korti.

⁴ Nolok otutun suri kami, nurnge erres suri kami. Nat m̄ikarkar re kem, ko sete nolok evitan sopon, ko nuir lenglengen.

⁵ Ko daron nga namini Masetonia e, ko sete namlesi mosien spon, ko nat ekarkar p̄etpeti. Balpalen oto rrerrale kem, ko metutuen oto re liven.

⁶ Ko Atua nga mokla lweni nir nga nolor maran ngatan ela lweni kem daron nga Taetas miplari.

⁷ Nam̄ir luwi, sete kis nga namlesi Taetas, ko nga ni ospē kele nospēn ne kami. Owra kamrrorrmi inu elep, kamtengsik, ko kamrij tere nir nga marwera parwer lokloksik. Ko niko nuir elep.

⁸ Rrek naul nga moli ololi kamrunge esij, suri nale suk eterter, ko nolok sete olwi nga moli. Suri ewretun ololi kamrunge esij bebleni;

⁹ ko mian ko kamlesi wose nanu nga mowrair, ko nolo kami olululwi, ko kamlinglingi murrun nir nga mowra surir. Niko nuir. Suri Atua emajing daron nga kamrunge esij ngok, ko niko nale se kem nga m̄iterter sete ollokloksi kami spon.

¹⁰ Suri daron nga norongan nga m̄isij miplari ji Atua, ko orongwos puloli nolo kerr pulululwi, ko rrapasi van re mauren. Iok erres. Ko norongan nga m̄isij nga mok-pelari re bbong ngatan ngel okloli rrapan re mijen.

¹¹ Ko norongan nga m̄isij nen nga miplari ji Atua ololi erres elep. Ololi nibe kami ous nga kaploli nise kami p̄ires luwi. Ololi kamlolarsi nir nga marloli m̄isij, ko kamvirralir. Kamrrorrmi elep nanu nga mowrair, ko kamrrorrmi tutuner. Kamloli erres p̄etpeti.

¹² Ko nurongwos bowrai, batu norrorrmien nga muloli moli naul nen tevi kami sete eplari re devjen ne ni nga muloli m̄isij, rrek re devjen ne ni nga marloli m̄isij tevi. Ejki, nuli erpok nga puloli kaplesi wose renge no Atua norrorrmien se kami lweni nga kamrrorrmi vane kem m̄iterter.

¹³ Ko inu nulesi, ko nolok eir.

Ko nolok eir lenglengen daron nga Taetas mivini. Suri ni eir renge murrun nga kami ijile kamla lweni ni daron nga m̄ilik ji kami.

¹⁴ Nusrosrövi pa kami tevi Taetas, ko ni elesi nuwretun. Nuwretun renge nale suk m̄inij nir nga mowrair tevi kami, ko nuwretun renge kele nale nir nga mosrosrövi kami tevi Taetas.

¹⁵ Ko norrorrmien sen nga murrorrmi kami e okan mare daron nga murrorrmi jipari murru kami, nga tetajer kamvijuri nale sen tevi metutuen nga milep daron nga m̄ilik ji kami.

¹⁶ Niko nuir, suri nurongwose, kaposuri tetajer.

¹ Tasi kem nir, nammerreni kaprongwose sev nga meling kalesia ne Masetonia nir arloli, nga miviseni nolon nga mīrres se Atua.

² Nir arlik renge norongan nga mīsij nga murrowrrowe nir, ko joror ejki rres. Ko suri neiren ser nga milep, arloli nolol erres nga erres

³ ko arlai tevi tasi kerr nga marlik Jutia sev nga marongwos parlai, ko asi nga marongwos parlai. Nir kobbong

⁴ arsusı eterter tevi kem nga poro parongwos parwilwil se jinibb on nen nir

⁵ Ko arloli asi nga namrrorrmi, ko arlai womu nir lweni tevi Atua ko tevi kem, suri marongan se Atua.

⁶ Niko namwera jiljile tevi Taetas nga mītipature nanu nga mīrres ngel tevi kami, nga pivinvini ore pīrres.

⁷ Suri kaman pa mare renge nanu jijle nir: renge nosurien, renge nale, renge norongwosien, ko renge merrenien nga kammerreni inu e, nibe kami ous. Ko niko nammerreni kapan mare renge nanu ngel kele.

⁸ Numusus bosoni kami, ko nurij suri nanu nga kalesia nga Masetonia marloli, nga borongwos weretunen kami merrenien se kamū erpese.

⁹ Kamrongwose nalol nga mīrres pēlak se Numal se kerr Iesu Kristo. Ni joron elep nga elep, ko evel lingir nga pivini iel ngatan, nga puloli kami vajin joro kami pilep.

¹⁰ Renge inu nelesien suk, rrek erres poro kapvinvini ore vajin sev nga kamtipatune re sia nga womu. Kami kamrrorrmi womue, ko kami kele kamloli womu jere nir jijle.

¹¹ Ko ngok, kaploli jile vajin, nolo kami pimaur ren. Ko kaploli tevi sev nga muto pa re nevre kami.

¹² Poro kammarong erres, ko Atua pīr re sev nga kamlai. Sete orongwos kaplai pīasie sev nga kamlingi nika, ko poro bbong pusorsan tevi, ko erres.

¹³⁻¹⁴ Ko re iok kele, numusus kami kappēlak, ko nir mīnij nen parmosi bbong; ko suri lelingenok kami joro kami elep nika, erres nga kaplai tevi nir nga nevrer mumrrol. Ko poro nabong sopian kami nevre kami omrrol ko nir nijor ser elep, ko nir vajin arongwos parlai tevi kami. Erpok ko osorsan re devjen nuru kes.

¹⁵ Aruli pa renge Naul On, ‘Ni nga mīser kortoni milep, sete oup pēlak; ko ni nga mīser kortoni ewelili bbong, sete numer aji.’

Taetas nir paran Korin

¹⁶ Namwera erres tevi Atua nga muloli Taetas kele orrrormi tutune kami erpe kem.

¹⁷ Ko ni emarong daron nga namwerai tevi nga pian pīlesi kami, ko ni kobbong emrreni elep pian.

¹⁸ Ko nabkoni san kele piptevi Taetas. Mernen kalesia jijle arsurövi, suri ewerwer erres pēlak renge Nospēn nga Mirres.

¹⁹ Mernen ko kalesia nir artobbtobbue nga piptevi kem renge niveLEN se kem nga nablai nevōt ngel van. Ko nevōt ngel evi nga puloli jinibb nir parsurövi Numal, ko puloli jinibb nir parlesi wose nga nammerreni nablai se nir nga nevrer marmumrrol renge nanu nir.

²⁰ Namtobbtobbue nuru ngok porpitevi kem mirpok nga puloli sete san purongwos pīwer lokloksi kem renge sel nga namloli tevi nevōt nga milep ngel.

²¹ Nammerreni elep sel se kem pusorsan pētpeti renge no Atua ko re kele no jinibb nir.

²² Niko nabkoni kele tasi kerr kele san, nga namok-lesi tetajer mivi drrav nga marale mîrres, ko lelingenok vajin daron nga mîlesi nga kamterter mirpok, ko emrreni lenglengen kele wor piptevi kem.

²³ Ko Taetas eptevik nabong elep renge majingen suk ūpetpeti, ko re kele naga noborlai se kami. Ko tasi kerr minij nen nuru, nuru ormajing se kalesia ūpetpeti nir, ko majingen se nuru ololi jinibb nir arsurövi Kristo.

²⁴ Ko niko kapmetmete nir ngok renge merrenien nga milep, nga puloli kalesia ūpetpeti nir parongwose nga namweretun daron nga namok-sursurövi kami.

9

Nevöt nga piwilwil se kalesia nir renge Jutia

¹ Nurongwose, nolo kami erres ūpelak pa, ko boli tama spon kele renge nauł ngel suri nevöt ngok. Erpe kâmrongwose, evi nga rraplai tevi kalesia nir iak Jutia.

² Nurongwose, kammarong pa nga kaplai spon van, ko nusrövi pa kami tevi kalesia nir nga renge Masetonia. Nuwrai tevir, nuwra “Kalesia nir nga renge Akaea artur metmet nga parlai van, etipatun pa sia nga womu pa.” Ko nolo kami nga mîr mirpok ngok ololi nir elep kele iak Masetonia armarong kele parlai van.

³ Ko nukoni tasi kerr ngok nir nga puloli nale se kem ngok suri kami sete pivini pivi nale nawon, ko kaptur metmet ko pa terai, pirpe nga namsuþe pa suri kami tevi mîri Masetonia nir.

⁴ Poro mijki, ko dea-pitevi mîri Masetonia nir spon vinuk ko nada-lesi nga sete kamtur metmet, ko no kem tia-wis renge nale nga namwerai suri kami, ko kami kele no kami tia-wis lenglengen.

⁵ Ko niko nulesi erres poro bokoni tasi kerr ngok nir parwowomue kem, parinuk ji kami ko parloli lilane nanu nir re devjen ne nevöt ngok. Ko erres ūpelak nga kamwerai pa kaplai. Ko mirpok ko puto metmet pîrres tera daron nga kem nabinuk, ko puloli kele kaplai renge nolon nga mîrres, ko sete suri marsoni kami.

Atua emrreni ni nga mîlai renge nolon nga mîr

⁶ Kaprrormi nanu ngel: ni nga muruw muwelili ūili tweni kele puwelili kobbong, ko ni nga muruw milep ūili tweni pilep kele wor.

⁷ Jinibb jijle ūilai ko wor pusorsan pirpe nolon mîr nga ūilai, sete nga puloli nolon purnge pîsij e, rrek suri ornge marsoni. Suri Atua emrreni ni nga mîlai renge nolon nga mîr.

⁸ Ko Atua joron elep temijpal, ko ni ūilai nanu nir tevi kami tetajer, puloli tetajer nevre kami sete pumrrol re nanu san, ko orongwos vajin kaplai tetajer tevi nir si nga nevrer marmumrrole nanu nir.

⁹ Erpe Naul On owrai, owra ‘Ni elai elep tevi nir nga nevrer marmumrrol. Sel nga mîrres sen oto tetajer.’

¹⁰ Ko Atua nga mok-lai winen tevi nir nga maruw ko nanen nga rrappaani, ūilai kele winen pilep tevi kami, ko puloli kaŵili tweni pilep kele wor suri sel nga mîrres se kami.

¹¹ Ko orongwos kaplai pilep tevi jinibb nir tetajer, puloli jinibb pilep parwera “Erres wor” tevi Atua suri nevöt nga kami kamfai ko kem namtori van jir.

¹² Suri majingen nga mīrres ngel nga kamloli ololi nanu eru kis: ela se kalesia nir nga never marmumrrrol, ko ololi kele nga jinibb elep arwera erres wor tevi Atua.

¹³ Nanu nga mīrres nga kamloli ngok ololi jinibb nir arlesi wose nolo kami, ko puloli parsurövi Atua, suri kamosuri nospēn nga mīrres se Kristo erres, ko suri kamlai tevi nir ko tevi jinibb jijle nir.

¹⁴ Ko puloli parlot suri kami nga parrorrmī kami pilep suri nanu nga milep nga Atua muloli renge nolo kami.

¹⁵ Rrapwera erres wor elep tevi Atua suri merrenien nga mīrres asi nga ni mīlai tevi kerr!

10

Pol erij tevi nir nga marwera derteren ser ejkie

¹ Kami sopor kamwera nga inu nomok-manun re no kami, ko nga nomok-rij eterter spon re bbong daron nga mīlik ngasu vajin. Ko numrreni kapmurrong nale suk ngel, suri Kristo kele nolon ean ngatan ko nolon emaot.

² Erpok kele, kami sopor kamwera nga mevijuri murren ne iel ngatan. Daron nga bevinuk vajin īelesi kami, ko rrek īerij wor pīterter spon tevi nir. Sete kaploli nga īerij pirpok.

³ Ewretun namlik iel ngatan, ko sete namvijuri murren ne iel ngatan.

⁴ Ko joro nuval se kem sete arivi nanu ne iel ngatan, ko derteren ner otoe nga Atua mīlai, nga nabrrerrarre lat nga Demij murrul totkoni. Ko namok-rrerrarre nale gerisen

⁵ ko namok-lokloksi norrorrmien jijle nga mian mare ko nga muto ore ko muloli jinibb nir arrelenge Atua. Ko namrrul totkoni norrorrmien jijle nir se jinibb nir, ko namloli marosuri Kristo.

⁶ Ko daron nga kami kaposuri erres vajin, ko nabtor alje nir nga marmusus parosuri.

⁷ Kamok-meteni bbong nanu ne vare nir. Poro san ok-wera nga ni evi jinibb se Kristo, ko ni purongwose ko wor nga kem kele namivi jinibb se Kristo.

⁸ Rrek ewretun nurij elep pīelak suri derteren suk nga Numal mīlai tevi kem aposol. Ko derteren nen sete evi nga nablokloksi kami, ko nga nabtor jilile kami. Ko sete nok ewis nga mīrij mirpok suri derteren nen.

⁹ Ko numusus bololi kapmetutue inu suri nale nga moli re naul suk nir.

¹⁰ Suri kami spon kamok-wera "Pol naul sen nir arwun saute nale nga mīterter. Ko daron nga ma mīlik ji kerr, evi jinibb nga milemij nawon, ko niale sen nir armeljariw nawon."

¹¹ Nir nga marij mirpok parmetmet ko wor, suri daron nga nablik vajin ji kami ko nabloli vajin pusorsan pirpe nale se kem nga marto renge naul.

Pol erij tevi nir nga marwera ni osrosrövi lweni ni

¹² Ko nammetutu nabwera kem namrres asi nir nga marok-wera nir lweni niser aran mare. Ko nir arlengleng, suri tetajer arok-wera nga nir marres, ko arok-meteni lweni bbong nir kis kobbong.

¹³ Ko kem nammusus nabsursurövi kem pirpok suri nanu nga sete musorsan nga nabrij suri. Nabrij bbong suri majingen nga Atua mukoni kem nabloli. Ko majingen se kem ejpari kami kele.

¹⁴ Ko niko sete namsursurövi pīelake kem lweni, suri kem namla nospēn nga mīrres evinuk ji kami.

¹⁵ Ko sete kem namok-sursurövi kem suri majingen nga jinibb mñinij muloli. Ko nammerreni nga kami kapan mare renge nosurien se kami, puloli majingen se kem pivini mare kele iok. Ngok mirpok tetajer nammerreni nabloli.

¹⁶ Ko nabwerwer renge nospén nga mîrres renge vanu nga ngasu wor nir e kami vajin, lat nga setewor jinibb san evan ewerwer. Ko erpok sete nabsursurövi kem suri majingen se jinibb mñinij.

¹⁷ Ko Naul On owrai owra ‘Sete san pusrusrövi lweni ni, pijki, ko pusrövi ma Numal.’

¹⁸ Nir nga marok-wera nir lweni niser aran mare sete arweretun. Atua kobbong esan orongwos puwra jinibb san erres rreknga erpese.

11

Pol erij tere aposol ne gerisen

¹ Kaplinglingi ta inu ëberij mun se lenglengen spon.

² Nurrrorri terae kami, erpe Atua kele orrrorri terae kami. Kami kamirpe nesenwarreng nga setewor mian ji jinibb san, ko nga inu nulngi ore pian ji Kristo kis kobbong.

³ Ko numtutu vajin suri nulesi erpe nga nir nga marini ji kami ko marok-rij melmelas marwera niser maran mare ko marivi ‘aposol’, erpe parlokloksi vajin nororrmiyen se kami nga kamlingi pa renge Kristo. Erpok kele numet nga mîsij nen muloli tuwi daron nga mîkrekiasi Iv renge nale ne neni rretrrun nga muwrai tevi.

⁴ Suri kammarong pae nir arinuk ji kami. Ko arwerwer ma suri Iesu, ko nale ser suri Iesu arinijnij wore. Ko arwerwer suri Nemîn On ko suri Nospén nga Mirres, ko nale ser suri ngok nuru kele arinijnij wore. Ko kamosuri bbong nale ser, nga sete pa osorsan tevi nga inu nuwerwer e ko nga kamosuri womu.

⁵ Niser mîrres O! Ko inu nisek sete ean ngatan rrägrrag renge nir.

⁶ Ewretun re devjen ne rijen, sete nurongwos ëberij kemkamë erpe nir, ko re ma devjen ne norongwosien, sete nuan ngatan rrägrrag re nir. Ngok kamrongwos pae erres.

⁷ Rrek nuloli esij nga sete nungoni nevöt san ji kami daron nga mînewerwer renge Nospén nga Mirres se Atua tevi kami, rrek? Ko nuloli inu nuan ngatan, ko kami kaman mare.

⁸ Ko nuloli kalesia mñinij nir arwulik daron nga mîmemajing ji kami. Erpe nuvnae nir nevöt ser nga puwluk daron nga mîmemajing se kami.

⁹ Ko tetajer daron nga mîelik ji kami iok, poro nevrek pumrrol re nanu san, ko tasi kerr nga Masetonia arok-lai tevik, ko sete nuloli kami kampêlake tevik. Ko numusus bololi pirpok nabong pisan.

¹⁰ Nuwretun renge weretunen se Kristo nga muto jik, nok eterter nga pirpok ko pa tetajer renge iok Akaea, ko sete san piwer orek nga mosrosrövik rengen.

¹¹ Ko suri sev sete nungoni nanu san ji kami? Suri nga sete numrreni kami? Ejki, Atua ko orongwose nga memrreni kami elep!

¹² Ko ëbetajer nga bololi pirpok. Erpok ko bolokloksi nale se aposol gerisen nen nir nga marok-sursurövi nir lweni, marok-wera marmajing osorsan erpe inu.

¹³ Nir sete arivi aposol weretunen. Arkerkeris suri majingen ser, ko arlolli mete jinibb owonwon, ko arlolli jinibb nir arrrorri nga marivi aposol se Kristo.

14 Ko sete rraptaole iok, suri Demij kele ololi mete jinibb nir owonwon, ko ololi arorrmi ni evi anglo ne moron!

15 Niko jinibb sen nir arlolli osorsan erpe ni daron nga marloli mete jinibb owonwon ko marwera marmajing suri sel ne murrun nga musorsan. Atua putor vitrangir pilep suri nanu nga marloli.

Norongan nga misij se Pol

16 Sete kaprrorrmi nga inu nulengleng. Ko poro ewretun kamrrorrmi ko erpok, ko kaplinglingik bosrosrövik mun sopian pirpe lenglengen san!

17 Berij le sopian; rrek nale suk sete pivi nale se Numal, ko pivi nale se san nga mäengleng.

18 Ko suri nir elep arsursurövi nir lweni suri nanu nga nir kobbong marloli, ko rrek inu kele bololi pirpok, bosrosrövik sopian.

19 Kami norongwosien se kami otoe, a? Ko niko kammarong bbong kaprunge nale se nir nga marlengleng.

20 Kammarong bbonge san nga mukoni lokloksi kami, san nga mäikrekrasi kami, san nga mivnae ji kami, san nga murrrorrmi ni evi jinibb san ko muwje vasu kami.

21 Numanun nga bowrai, ko daron nga kem namlik ji kami, ko kem sete namviter ko nabloli pirpok!

Ko poro san owra pusrosrövi ni lweni, ko inu kele bololi pirpok. (Kamlesi nurij se lenglengen vajin!)

22 Nir arivi märi Ipru, a? Ko inu kele nuvi san. Meri Isrel ko nir? Ko inu kele. Metka se Epram ko nir? Inu kele.

23 Jinibb ne majingen se Kristo ko nir? Rrek nulengleng nga bowrai, ko bowrai tama: inu nuasie nir renge iok. Nurat elep asie nir, nuan re naim ne akainen nabong elep asie nir, arvirralik vavis kis asie nir, ko otomori bemij vavis kis.

24 Valim kis ko nupal ji märi Isrel nir nga marvirrvirralik ejpari ngavöl itul drromon esiw (39).

25 Vatul ko märi Rom nir arevjik tevi nai nga milep san, ko nabong san jinibb sopor artuwek e nevöt. Drrav nga mësa rer nir, itul kis arron. Ko renge drrav nga itul nga marron nga, renge san, nui long jer renge dis nutrit ko nutpong san.

26 Nivelen suk elep lenglengen, ko nutori mijen suk renge nuwi nga muwlu milep, renge jinibb venao, renge niaken suk nir märi Isrel, renge jinibb ne vare nir, renge ngaim nga marlelep nir, renge lolo merwer, renge dis, ji nir nga markerkeris nga marwera marivi kalesia.

27 Nuplak elep, nurat elep. Nabong elep sete numatur erres. Numer ajik, nolok emesmes, melas ajik suri sunsun nga mori sete emtul, eminmaniv, ko sete evtere melas.

28 Ko nanu kele san nga muto jik tetajer evi nga nomok-rrorrmi þelak kalesia nir renge lat jijle nir.

29 Poro nir san nolon pimelisna, ko inu kele erpok, nolok emelisna. Ko poro nir san evitan, ko inu nurnge esij e.

30 Poro bosrosrövik, ko bosrosrövik bbong suri derteren suk nga mijkie.

31 Atua, Tata se Numal Iesu Kristo orongwose nga sete nukrekris. Rapsürüvi ni tuwi ngok vini.

32 Daron nga mälik Damaskas, ko jinibb nga mimetmete ngaim nen se numal Aretas ololi jinibb nuval sen sopor artur metmet re metalni ne ngaim nga parrul totonik.

³³ Ko ejki mun, suri selek sopor arsongnik van re narr san ko arjurönik rrurrngi lat nga mítþir e san re naworr, ko arjurönik van ngatan re dan, ko nuwlu asi.

12

Pol owra tweni nanu nga milep nga ni mîlesi

¹ Bosrosrövik ko wor. Bela sev ko þírres ren? Ko bololi tama. Bosþe vajin suri nanu sopor nga Numal minvisenir tevik.

² Nurongwose jinibb le san nga mivi kalesia san. Ko evi sia esngavöl dromon ivij (14) pa, ko arlai van re melrin itolin, nga mare jer nen. Nurrlenge, ematur lesi lebbong, rreknga niben mawos le wor mian. Atua kobbong esan orongwose iok.

³ Erpe nga mowrai, nurongwose nga mîernen arlai van re melrin, ko nurrlenge, ematur lesi lebbong, rreknga niben mawos le wor mian. Atua kobbong esan orongwose iok.

⁴ Ko arlai van re melrin; ko renge ie ni ornge nanu sopor nga marres nga marres nga sete orongwos jinibb san pusþe re nale san ne iel ngatan.

⁵ Niko bosrosrövi mîernen; ko re inu devjen nga inu, sete nurongwos bosrosrövik. Bosþe bbong derteren suk nga mijkie.

⁶ Ko poro nga bosrosrövik, ko iok sete nulengleng, suri nuwretun bbong. Ko sete bosrosrövik, suri numusus kapmetenik van mare, ko numrreni kaprrorrmii bbong nanu nir nga mololir pa ko nale nir nga mowrair pa.

⁷ Ko Demij ololi nanu san esij re nibek, ko nanu ngok erpe evrralik ko orrul totoni nolok nga sete pian mare þelak, ko nga sete bolololik suri nanu nga marlelep nga mîlesir.

⁸ Ko nulot van ji Atua vatul nga þila tweni nanu ngok jik.

⁹ Ko ni owra lweni teik, owra "Ewretun, nik derteren som ewelili, ko inu derteren suk puwosim ko pa. Ko daron nga nik nibem mimelisna, ko inu derteren suk emajing erres þelak vajin." Ko niko nuir nga bosþe pilep lenglengen nibek nga mimelisna vajin, nga puloli derteren se Kristo puto jik.

¹⁰ Ko niko numarong bbong derteren suk puwelili, jinibb nir parwer lokloksik, jinibb nir parojik, daron nga mîterter pijparik, ko niblaot lele nir parto pelaot suri mevijuri Kristo. Suri poro derteren suk puwelili, ko ngok derteren suk pilep ko vajin.

Pol orrrormi kalesi ne Korin nir

¹¹ Nurij se lenglengen nga mîrij re devjen suk mirpok, ko kami ko kamloli mololi mirpok. Moro kami ko kapsurövi inu, ko ejki! Inu sete ma nuvi jinibb nga welili renge nir ngok nga marsursurövi lululwenir marwera marivi aposol, ewretun sete nuvi jinibb san!

¹² Orongwos kaplesi kobbong emerer nga mevi aposol suri nelesien nir ko nanu nga marinijnij nawone nir nga mololir, renge nolok nga mipriv, daron nga mîlik ji kami.

¹³ Kamjikie nanu sansan kobbong nga meling kelesia mînij nir marlolli, nile: sete kammeteni suri inu. Kaptelasi inu nga mololi mîsij tevi kami erpok!

¹⁴ Pivatul le pa bevinuk þelesi kami. Ko sete bongoni nanu san ji kami. Sete numrreni nevöt se kami, ko numrreni kami kobbong. Suri sete erres nga bipi san puwngani tata sen, ko tata sen ma puwngani bipi.

15 Numarong ūela nevöt suk jijle, ko nibek kele, nga bewilwil se kami. Ko ewretun merrenien nga kammerereni inu e pian ngatan suri inu merrenien nga memrreni kami e ean mare?

16 Niko kamlesi vajin nga sete nuloli kampelak suri inu. Ko rrek kapwera "Pol ololi erpok nga píkrekrazi kerr, musuw ko pia-lai nanu san ji kerr."

17 Ejki nga ejki rres! Ko nir san nga mokonir vinuk ekrekrazi kami, rreknga ejki? Ejki rres ma.

18 Nuloli Taetas evan, ko nukoni kele tasi kerr mīnij nen kele eptevi. Rrek Taetas ekrekrazi kami rrek? Ejki, suri ni nororrmien sen osorsan bbong tevi nga inu, ko ni ololi osorsan bbong tevi nga inu nomok-loli.

19 Kami kamrrormi rrek tetajer namok-rij nga nabwer ore nale se kami nga muwra pulokloksi kem? Ejki! Tetajer namok-rij erpe Kristo emrreni ko erpe Atua emrreni. Ko nanu jijle nga namloli, namloli nga nabwilwil se kami, sele kem nir nga nammerreni kami.

20 Ko numtutu dea-vinuk ji kami ko delesi kami sete kamlik erres erpe numrreni, ko kami kele taklesi inu dololi nanu san nga kami sete kapmerreni. Suri numtutu delesi takrij latlat, nolo kami tileplep, nolo kami tumrrrol, nolo kami tukul, takworworsur, takrij otot tevi kami lululweni, nolo kami tian mare, ko nat tikarkar ji kami.

21 Numtutu dea-vinuk ko Atua tuloli nok tiwis re no kami, ko deatengsi nir tilep nga tarloli pa nololien ko sete nolor olululwi, ko nga nolor timrreni asenī nesevin, ko nga tarloli tisij tevi nesevin.

13

Bongsi nale se Pol

1 Vatolin le vajin bevinuk ūelesi kami. Naul On owra 'Poro jinibb san owra

pīrij tere selen, ko nuru pīeru rrek nir pītul ko pa parij se nale nen.'

2 Nuwra bowrai tevi nir nga marloli pa nololien, ko tevi nir mīnij nen nir, erpe nga mowrai pa re daron erwen nga mēlik ji kami, ko bowrai lweni kele nga mēlik ngasue kami vajin: Poro bolwi kele vinuk, ko botor vitrangi kami vajin.

3 Ko kaprongwose pīrres vajin nga Kristo erij rrurrgi inu. Ko ni daron nga muwra pīete kami, ko ni derteren sen sete puwelili, ko derteren sen pilep.

4 Ewretun derteren sen ewelili daron nga murrul re nai pelaot, ko lelingenok vajin ni emaur renge derteren nga milep se Atua. Ko kem namkortoni tevi Kristo, ko kem kele derteren se kem ewelili; ko nabmaur renge ni mauren sen re derteren nga milep se Atua renge no kami.

5 Kaprrowrrow kami lweni. Kamtur ko renge nosurien se kami, rreknga ejki? Rrek sete kamrongwose nga Iesu Kristo elik livō e kami? Poro pijki, ko kamtor jabble pītēpeti!

6 Ko numrreni kami kaprongwose nga kem sete namtor jabble.

7 Namok-lot van ji Atua nga sete kaploli pīsij. Iok sete namloli nga jinibb nir parlesi kem majingen se kem erres, ko nga kami kobbong kaploli pīrres, pesveni jinibb nir arlesi kem majingen se kem erres rreknga erpese.

8 Suri sete namrongwose nabloli nanu san nga puto ore weretunen, ko nga ma putor jiljile.

9 Namir bbong daron nga derteren se kem ewelili ko derteren se kami elep. Ko namok-verus van ji Atua nga kapa-momsawos pīrres pītēpeti.

10 Niko nomok-uli naul ngel vinuk ji kami daron nga mĕlik ngasu ngel; nuli nga kami ka ete lweni kami, ko poro bevinuk vajin ko setemun bololi nanu nga marterter spon tevi kami renge derteren nga Atua m ilai pa tevik. Suri derteren nen sete evi nga  errarrre nanu, ko nga ma bololi p an mare.

11 Krek otomori nale suk pusuw ngel. Nuwra erres wor tevi kami. Kapp elak nga kapa-momsawos  irres  et eti; kaprunge nale suk nir; norrorrmien se kami pisansan; kaplik renge demat. Ko Atua nga mivi Atua ne merrenien ko Atua ne demat  ilik liv  e kami.

12 Kapwera erres tevi kami lululweni tevi merrenien ko demat.

13 Kalesia jijle nir arwera erres tevi kami.

14 Ngel evi loten suk, nga nalol nga m irres se Numal Jesu Kristo, ko merrenien se Atua, ko gortien se Nem n On puto ji kami jijle.

Naul nga Pol Muli tevi Kalesia Nir renge GALESIA Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Renge daron nga ni muli naul ngel, ko Pol ornge esij elep ko orrrormi elep méri Galesia nir suri nga nir elep arivel lingi nevisvisenien nga Pol mīlai tevir bonevis, ko arvijuri nevisvisenien se jinibb mīnij sopor nga marok-wer lokloksi Pol ko nospēn nga mīrres. Nir arwera kalesia nir parvijuri ko wor nale nesesreien rreknga lo (law) nga Moses mīlai tuwi tevi méri Isrel nir, ko paran re bae ser. Ko Pol owra eterter nga nosurien esan kis kobbong, nga jinibb muosuri Iesu Kristo, evi sel nga jinibb san pumomsawos pīrres re no Atua. Renge sel ngok, ko Nemīn On okpitevi kalesia nir, ko ololi murrun ser erres pēlak easi jinibb san nga mīplak nga pivijuri nale nesesreien tama san.

Pol owra "Erres" tevi nir

¹ Inu Pol, nuvi aposol san. Sete jinibb san elngik, suri nanu ngok sete eplari re devjen ne jinibb. Iesu Kristo ma elngik, ko Atua Tata nga muloli ni mimaur luwi kele re mijen.

² Inu tevi kalesia niaken suk jijle nir ne iel, namwera "Erres" tevi kami kalesia nga kamlik re vanu ngok Galesia.

³ Nurongwose, Atua Tata se kerr ko Numal se kerr Iesu Kristo porlai merrenien ko demat tevi kami.

⁴ Iesu Kristo emarong lweni ni pimij pīsre nololien se kerr, nga pītka tweni kerr re ngatan nga mīsij ngel. Iok evi kele marongen se Atua Tata se kerr.

⁵ Rrapsurövi ni tuwi ngok vini. Pirpok ko.

Nale mīnij ngok nga kamrunge sete evi nospēn nga mīrres se Kristo

⁶ Nutao lengleng nga kamwolu lingi Atua ngavilvil mirpok ko kamvijuri vajin nospēn mīnij san! Suri Atua everuse kami renge merrenien se Kristo.

⁷ Ko nospēn nga mīrres mīnij san ejki kele mun, ko jinibb kobbong sopor arwera parlokloksi kami ko parieni nospēn nga mīrres se Kristo.

⁸ Ko poro nga kem bbong, rreknga anglo san pivel re melrin vini ko pīwerwer re nospēn mīnij san tevi kami nga sete musorsan tevi nga inu mīewerwer pa ren tevi kami, Atua putor vitrangi ko wor rengen suri.

⁹ Iok namwerai pa osuw, ko lelingenok nuwra lweni kele: poro jinibb san pīwerwer tevi kami renge nospēn mīnij san nga sete musorsan tevi nga kamrunge pa musuw, Atua putor vitrangi ko wor rengen suri.

¹⁰ Nga mīrij mirpok, kamrunge erpe numrrreni bololi jinibb nir parunge pīrres kobbong re inu, rrek numrrreni bololi Atua purnge pīrres re inu? Ko ejki, Atua kobbong. Rreknga numrrreni bololi berres re no jinibb? Ejki! Poro nga bololi pirpok ngok, setete nuvi jinibb ne majingen se Kristo. Ko niko nir nga marieni nospēn nga mīrres se Kristo ko nga marwer lokloksi inu erpok arkerkeris kobbong.

Pol ospē suri ela majingen sen ji Kristo erpese

¹¹ Tasik nir, numrreni kaprongwose nanu ngel: nospēn nga mīrres nga nomok-werwer ren sete eplari jījinibb, ejki.

¹² Ko sete jinibb san elai tevik, ko sete jinibb san evisvisenik ren, ejki. Ko Iesu Kristo ko wor eviseni tevik.

¹³ Kamrunge pa nospēn ne sev nga nomok-loli daron nga mevijuri malum sel se mīri Isrel nir nga marok-lot rengen. Nomok-ojoji pēlak kalesia se Atua nir; nuwra ūtelmajir pijpari loten ser pusuw.

¹⁴ Ko nuan mare renge sel se mīri Isrel nir nga marok-lot rengen, asi re mīri Isrel elep nga marivi dul suk. Ko nuvijuri pēlak ūrterwarreng se kem nir renge sel nga marwerai tuwi.

¹⁵ Ko Atua otobbtobbu womue inu re daron nga mematur malum re depai tasu suk, ko everuse inu, suri ni nolon nga mīrres. Ko emarong vajin

¹⁶ piviseni ni Natun tevi inu, nga bospē suri nospēn ne ni tevi jinibb ne vare nir. Re daron mawos nen, sete nususi rongorng kele tevi jinibb kele san,

¹⁷ ko sete nuan Jerusalem nga ūlesi nir nga marivi aposol womu re inu. Ko nuvel ko numawos pa Arebia nuvesane, mian ko nulwi vini kele Damaskes e.

¹⁸ Vitunen vajin re sia itul, ko nuan vajin Jerusalem nga bosusi rongorng tevi Pita. Ko nulik jin ejpari nabong esngavōl drromon elim (15).

¹⁹ Sete nulesi aposol mīnij san, James kobbong, tasi Numal.

²⁰ Nanu nga molir ngok tevi kami sete arivi gerisen, arivi weretunen ko wor mawos Atua.

²¹ Mian ko nuan vajin re vanu Siria ko re vanu Silisia.

²² Ko kalesia nir nga marlik Jutia setewor arlesi wose nok.

²³ Arunge ma nospēn nek nga marsuþe mirpel: "Ni nga mok-ojoji kerr bonevis, lelingenok vajin okwerwer re nosurien nga bonevis mok-lokloksi."

²⁴ Ko arsurövi Atua suri inu.

2

Pol ejiljilwer tevi aposol mīnij nir

¹ Vitunen vajin re sia esngavōl drromon ivij (14), ko nuan kele Jerusalem e tevi Banapas, ko nula Taetas kele eptevik.

² Nuan suri Atua owrai tevik nga ban ko wor. Ko nukorti tevi nir nga martorir marivi jinibb nga marblelep, kem namsan kis. Ko nuwra suri nospēn nga mīrres nga nomok-werwer ren tevi jinibb ne vare nir. Suri dotor jabble re lat san, tuloli majingen suk tivi nanu nawon, ko nir ma parwera momswose ko tevik.

³ Ko ejki, nir arlesi nanu ijile armomsawos erres kobbong. Re devjen ne bae kele, ko sete aron tertere selek Taetas. Ni evi mīri Gris san, ko setewor ean re bae se mīri Isrel nir.

⁴ Ko nir sopor armerreni ni pian re bae. Nir ngok arkerkeris nga marwera marivi kalesia, ko arvij vini tweni parleslesi suri nivelen nga kerr rramiel sisarow ren re Iesu Kristo. Ko nir arwera parloli rrapivi demij maur kele.

⁵ Ko sete nammarong parasie kem spon, suri nammerreni nabtor totoni weretunen ne nospēn nga mīrres ngel puto þirres tetajer, suri namrrorrmi kami.

⁶ Ko nir nga ma jinibb martorir marivi jinibb nga marlelep, sete arwera kele nale san tevik. (Poro pivi weretunen nga marivi jinibb nga marlelep evi nanu nawon ji inu, suri Atua elesi jinibb jijle nir arsorsan kobbong.)

⁷ Ko nir sete arwera kele nale san tevik, ejki rres. Ko arlesi evi weretunen Atua elngi pa renge inu nospēn nga mīrres sen nga bowra tweni tevi jinibb ne vare nir, pirpe nga mīlngi womu pae renge Pita nga ni puwra tweni tevi mīri Isrel nir.

⁸ Ko Atua ela derteren tevi Pita nga pivi aposol nga pian ji mīri Isrel nir, ko Atua kele ela derteren tevi inu nga bevi aposol nga bean ji jinibb ne vare nir.

⁹ Ko Jemes ko Pita ko Jon arlesi wose vajin derteren nga Atua mīlai tevik. Nir ngok, jinibb nir artorir erpe burtur. Ko arini vajin ko arrul totkoni komru Banapas nevre komru rres, erpe nomorivi seler. Ko armarong nga komru noboran ji jinibb ne vare nir, ko nir paran ji mīri Isrel nir.

¹⁰ Ko arwera bbong nga komru noborrormi ūeres ko nir. Ko nanu ngok mawos kobbong, numrreni lengleng womu pae nga bololi.

Pol ewer ore Pita

¹¹ Ko mian ko daron nga Pita mivini Antiok vajin, ko nutur imare re non nutre ni, suri ololi sarrsarre.

¹² Suri womu Pita okaani nanen tevi jinibb ne vare nir. Ko daron nga jinibb sopor nga Jemes mukonir marini vajin, ko ni ewij ngasu kerkerasi jinibb ne vare nen nir, suri emtutue nir nga martori nale nesesreien se mīri Isrel nir eterter, ko nga marungasi jinibb ne vare nir.

¹³ Ko nir mīnij nen nir nga marivi kalesia re mīri Isrel nir arkorti tevi Pita renge murrun gerisen ngok. Ko Banapas kele arwos tweni vajin renge gerisen ser ngok.

¹⁴ Ko daron nga inu mīlesi marloli mirpok, ko sete arivel mawos renge weretunen ne nospēn nga mīrres, ko nuwrai tevi Pita renge no nir jijle, "Nik kuvi mīri Isrel san. Ko kulik vajin erpe jinibb ne vare san, suri setemun kuvijuri nale nesesreien se mīri Isrel nir, suri kuvi pa kalesia. Ko erpese vajin kuruj ngasue jinibb ne vare nir erpok, erpe kungasir kele, ko kuwra kupon tertere nir parlik pirpe mīri Isrel nir?"

Nosurien evi nanu nga milep ji mīri Isrel nir ko ji jinibb ne vare nir kele

¹⁵ Kem namiak namivi mīri Isrel, ko sete namivi jinibb ne vare nga mīri Isrel nir marungasir.

¹⁶ Ko lelingenok vajin kem namrongwose nga jinibb san sete orongwos puloli lwensi ni pumomsawos pīrres re nga mivijuri nale nesesreien se mīri Isrel nir, ejki. Örongwos pumomsawos pīrres ko re bbong nosurien sen re Iesu Kristo. Ko niko kem kele namosūri pa Iesu Kristo nga Atua puloli kem nabmomsawos pīrres suri nosurien se kem re Kristo, ko sete suri nga namvijuri nale nesesreien. Suri sete san orongwos pumomsawos pīrres re nga mivijuri nale nesesreien, ejki.

¹⁷ Ko mīri Isrel nir nga martori nale nesesreien ser nir eterter arungasi kele kem vajin, suri setemun namvijuri nale nesesreien ser, ko namokvijuri sel nga Atua puloli kem nabmomsawos pīrres suri bbong nosurien se kem re Kristo. Ko nir arwera vajin kem nololien se kem otoe erpe jinibb ne vare nir, ko arwera kele Kristo evi batu nololien. Ko ejki nga ejki rres nawon!

¹⁸ Nurrerrarre tweni nale nesesreien ser nir nga marok-wer ore nanu milep. Ngok sete evi nololien nga mīsij nga mololi mirpok. Ko poro nga

Āemajing lweni nale nesesreien ngok nir, ko ngok ko ma erpe nololien nga mīsij suk putoe vajin!

¹⁹ Ko re devjen nga renge nale nesesreien, numij ko pa ren. Nale nesesreien nen kobbong otor pinik. Ko ngok evi nga bemaur se Atua nga āemajing sen vajin. Erpe arwuse totonik pa re nai pelaot tevi Kristo.

²⁰ Ko erpe inu vajin setemun numaur, ko Kristo ko vajin emaur rengek. Ko re nga memaur malum renge nibek ngel, numaur suri nosurien suk kobbong nga mosuri natu Atua. Ni emrrenik elep, ko ela ni lweni suri inu.

²¹ Bololi ototvi vajin nale suk pumrrrol: Merrenien se Atua, nga mukoni natun Iesu Kristo nga pimij sere kerr, elep nga elep temijpal. Ko nir nga marwera jinibb san orongwose pumomsawos ūirres suri nga mivijuri nale nesesreien arkerkeris kobbong. Suri poro nale ser ngok evi weretunen, ko nikko Kristo emij nawon vajin, ko merrenien se Atua evi nanu nawon.

3

Nale nesesreien rreknga nosurien?

¹ E, kami mīri Galesia, kamengleng. Siko ololi suri kami, nga muloli kamiel lingi Kristo? Nuwer metelepe mijen se Kristo renge nai pelaot tevi kami.

² Nuwra borongwos nanu sansan ji kami, ngel: Kamlai pa Nemīn On suri nga kamvijuri nale nesesreien? Ejki, kamlai suri kamrunge ko kamosuri nospēn nga mīrres.

³ Erpese kamengleng temijpal mirpok? Kamtipatun pa re Nemīn On, ko kamwera vajin kapvinvini ore re derteren ne nibe kami kobbong!

⁴ Nanu elep arpelpelari ji kami, ko pesveni ko? Ejki, nuosuri wener partoe ko.

⁵ Bosusi kele: Atua nga mokla Nemīn On tevi kami ko nga mokloli nanu nga marinjinij nawone nir livō re kami okloli erpok suri nga kamvijuri nale nesesreien, rreknga suri kamrunge ko kamosuri nospēn nga mīrres?

⁶ Erpok kele 'Epram osuri Atua, ko Atua owrai vajin nga ni omomsawos erres suri nosurien sen', erpe Naul On owrai.

⁷ Niko kamrongwose nir nga nosurien ser mutoe, nir mawos nen ko arivi metka mawos se Epram.

⁸ Naul On owra wowomu pae nga suri nosurien ser kobbong Atua pialoli jinibb ne vare nir parmomsawos ūirres ren. Ko nikko Naul On owra wowomue tevi Epram erpel: 'Atua ūirij ūirres suri jinibb ne vare nir renge nik.'

⁹ Epram osuri Atua ko Atua erij erres suri Epram. Ko erpok kele nir ūetpeti nga marosuri Atua, Atua erij erres suri nir.

¹⁰ Nir nga marmajil renge nale nesesreien nga parvijuri majingen nen, ko Atua oungasir. Suri Naul On owra 'Atua ongasir jinibb jijle nir nga sete marvijuri tajer nale ūetpeti nir nga marto renge nale nesesreien.'

¹¹ Ko vesan kele, rramrongwos alje nga sete san orongwose pumomsawos ūirres re no Atua renge nga mivijuri nale nesesreien, suri Naul On owra 'Mer nga bbong mumomsawos mīrres renge nosurien sen ko, ni ko pimaur.'

¹² Ko sel nga jinibb san pumomsawos ūirres renge nale nesesreien sete evi sel ne nosurien, ejki. Suri Naul On owrai kele, 'Ni nga bbong mivijuri nale nesesreien nir pimaur surir.'

¹³ Ko Kristo ervei tweni kerr, ololi Atua setemun oungasi kerr, suri nga ni ela luwe nungasien nga Atua oungasi kerr ren, nga nale nesesreien muspē. Ooli erpok re nga murrul re nai pelaot, suri Naul On owra 'Jinibb san nga marevji pini, ko marruloni niben re nai san, ngok rramlesi wose nga Atua oungasi, suri ela norongen nga mīsij temijpal.'

¹⁴ Ko niko renge Iesu Kristo vajin Atua purongwos ūirij ūirres suri jinibb ne vare nir pusorsan tevi nga mīrijj mīrres suri Epram. Ko kerr rramrongwos vajin rraplai Nerñin On nga Atua mīrijrij e nga ūilai, suri nosurien se kerr.

Nale nesesreien rreknga nale ne rijrijen?

¹⁵ Tasik nir, borrongrrongvi re jinibb. Poro nga jinibb ūieru pormarong kokorti re nanu san nga porloli ore marongan se nuru ngok, ko sete jinibb san orongwos vajin ūirieni kele rrek puwra kele mun nale san kele pian ren. Suri orloli ore jile ko pa.

¹⁶ Ko erpok, Atua ela rijrijen sen womu pa tevi Epram, ko nale nesesreien nga mia-vini vitu sete orongwos ūirieni. Ko Atua ela rijrijen sen ngok tevi Epram ko tevi metka sen san. Ko re iok, Naul On sete owra 'tevi metka som nir', ejki, ko owrai ma 'tevi metka som san'. Metka sen ngok evi Kristo ko.

¹⁷ Ko nanu nga milep nga mowra bowrai nen, erpel: Atua elai pa rijrijen sen tevi Epram owomu. Ko vitunen, sia ongut vajiv bbulin ngavōl itul (430) easi osuw, ko nale nesesreien ea-vini vajin. Ko niko nale nesesreien ngok sete orongwos pulokloksi marongan ngok se Atua ko ūirieni rijrijen sen.

¹⁸ Suri poro nga nelainen se Atua eplari renge nale nesesreien, ko setemun orongwos piplari renge rijrijen. Ko Atua ela nawon pae tevi Epram suri rijrijen sen.

¹⁹ Ko erpese vajin re nale nesesreien? Evini suri sev? Arevei oto tevi nale rijrijen suri bbong nololien nir se jinibb nir. Ko arlingi oto erpok pijpari nga metka nen se Epram nga marlai nale rijrijen ngok tevi pia-pelari. Ko nale nesesreien nir, Atua elair tevi anglo nir, ko nir vajin arlai tevi Moses, ko Moses elai tevi mīri Isrel nir.

²⁰ Ko daron nga ma Atua mīla nale rijrijen sen tevi Epram, ko ni esan kis kobbong elai mawose tevi Epram, sete jinibb san otur liven.

²¹ Ko erpok, nale nesesreien ngok oto tere nale rijrijen se Atua rrek? Ejki nga ejki rres nawon! Ko poro nga nale nesesreien orongwos puloli jinibb parmaur, ko niko vajin jinibb nir parmomawos ūirres ren. Ko ejki, sete erpok.

²² Suri Naul On owrai pa nanu ūetpeti nir arto pa re derteren ne nololien. Ko nale rijrijen kobbong vajin orongwos ūila tweni jinibb re derteren ne nololien suri nga marosuri Iesu Kristo.

Kerr ūetpeti rramivi sansan re Iesu Kristo

²³ Ko daron nga nosurien ngok setewor mivini wor, ko nale nesesreien owlu ore kerr, ejpari nga nosurien ngok mīrrmali vajin.

²⁴ Erpe nale nesesreien emetmete kerr mijpari nga Kristo mivini vajin, ko rrammomawos erres suri nosurien vajin.

²⁵ Ko suri nga nosurien mīrrmali vajin, ko nale nesesreien setemun emetmete kerr vajin.

²⁶ Kami jijle kamivi natu Atua suri kamosuri Iesu Kristo.

²⁷ Suri kami ūetpeti nga kampaptaes renge Kristo, erpe kamuri pa mauren se Kristo.

²⁸ Ko kerr jijle vajin rramsorsan, poro rramivi m̄eri Isrel rrek poro rramivi jinibb ne vare, ko poro rramivi demij maur rrek poro rramiel sisarow, ko poro rramivi norman rrek poro rramivi nesevin. Kerr p̄petpeti rramivi sansane renge Iesu Kristo.

²⁹ Ko poro kamivi jinibb se Kristo, ko kamivi vajin metka se Epram, ko kaplai vajin nelaien se Atua nga m̄irijrij e renge nale rijrijen sen.

4

Rramivi natu Atua

¹ Bowra rrongrrongvi re bipiwarreng san nga tata sen joron milep. Daron nga m̄er wel nen muwelili malum, setewor otori joro tata sen san. Ko jinibb m̄inij sopor nga tata sen m̄ilngir armetmete ni ko nijor nen nir, pian pia-jipari daron nga tata sen m̄ilngi nga ni pilep vajin ko p̄ilai nanu p̄petpeti nir vajin.

² Ko poro puwelili malum, ko pusorsan pini tevi demij maur se tata sen nga sete mutori nanu san evi sen.

³ Ko erpok kele re kerr. Daron nga rramwelili malum renge sel se Atua, ko rramivi demij maur se demij nir ne iel ngatan.

⁴ Mian mian ko ejpari momswos daron mawos nen vajin, ko Atua okoni vajin ni Natun. Ni eak re nesevin san, ko eak re daron momswos nga nale nesesreien murrul totkoni malum mauren se jinibb nir.

⁵ Ko ni evini nga pujri lweni kerr nga nale nesesreien murrul totkoni kerr, ko nga kerr rrapiivi vajin natu Atua.

⁶ Ko suri rramivi vajin natu Atua, ko Atua okoni Nem̄i Natun vini renge nolo kerr, ololi kerr rramverus Atua evi Tata se kerr.

⁷ Ko niko kerr setemun rramivi demij maur, rramivi vajin natu Atua. Ko suri nga rramivi natu Atua, ko niko Atua pia-lai tevi kerr nanu jijle nga m̄ilngir parivi se natun nir.

Pol orrorri m̄eri Galesia nir

⁸ Ko erpok ko, bonevis kamrerrlenge Atua, ko kamivi demij maur se demij nir nga sete marivi atua.

⁹ Ko lelingenok vajin, kamrongwos pae Atua (rreknga erresrres ma bowrai Atua orongwose kami). Ko erpese kammerreni kele kapluwi van ji demij ngok nir, nga marmelisna ko joror marjikie? Erpese kammerreni kapivi luwi demij maur ser kele?

¹⁰ Kamtori nabong sopor, ko navöl sopor, ko daron sopor, ko sia sopor nga marsupsuþer renge nale nesesreien se m̄eri Isrel nir!

¹¹ Numtutu deplak nawon pa suri kami.

¹² Niaken suk nir, nungoni kami eterter nga kapispe inu, erpe nga inu nurpe pa kami. Sete kamloli rrangrag nanu nga m̄isij san tevik.

¹³ Kamrongwose inu numsi re nibek daron nga m̄ewerwer re nosþen nga m̄irres tevi kami womu.

¹⁴ Ko mesien nga mulolik sete kamungasik tevi, nurongwos ma kamlesi evi nanu nga m̄isij. Ko sete kamruj ngasue inu, ko kamlaik erpe anglo san se Atua, erpe Iesu Kristo.

¹⁵ Ko nibe neiren se kami ne wosenen? Nurongwose, re wosenen kami kapla tweni mete kami ko kaplai tevi inu, poro kaprongwose kaploli pirpok. (Erpe iok nusþe suri nolo kami nga mirres nga sete murongwos pusuw tevi inu.)

16 Ko erpese kamok-rij tere inu vajin, kamloli inu nurpe vajin devje nuval se kami? Rrek kamloli erpok suri nga m̄erij re weretunen tevi kami?

17 Ko lenglengen ne jinibb ne nevisvisenien ngok nir arsurövi kami re nale nga marivi není rrertrrun marres arwera parlumñ nolo kami rer. Ko partur ore kami vajin ko kami vajin kapsurövi kis nir vajin.

18 Erres nga parsurövi kami, poro wor nolor parres. Ko erres kele nga kamsurövi inu daron nga m̄elik tevi kami. Ko suri sev kammosi re daron naga m̄elik ngasu vajin?

19 Natuk nir! O, nuþlak elep re kami daron nga womu kamini kamivi kalesia, osorsan tevi nesevin san eþlak nga puwosi bipi sen piak. Ko rrek þeþlak luwi kele vajin pijpari nga nolo kami parini parmomsawos pirpe nolo Kristo.

20 O, poro nga þelik tevi kami lelingen ngel! Ko poro nga borongwos þerieni nale suk tevi kami! Suri nomok-rrorrmi lenglengen kami.

Jiljilweren suri Eka ko Sera

21 Kapwerai ta tevi inu, kami nga kammerreni kaplik renge nale ne nesesreien, sete kamrunge nanu nga nale ngok muwrai?

22 Suri aruli erpel, nga Eram natun norman eru. Tuwen evi natu Eka, nga mivi nesevin ne majingen sen; ko tuwen evi natu nesevin nga mivel sisarow san, nisen Sera, Eram wor nesen sen mawos.

23 Ko bipi nga nesevin ne majingen muwosi, eak suri marongan se jinibb kobbong. Nisen ko Ismael. Ko bipi nga ma nesevin nga mivel sisarow muwosi, eak suri rijrijen se Atua ko wor. Ni nisen ko Aesak.

24 Ko ngok orrongrrongvi nanu ko san. Nesevin ngok nuru orirpe sel eru ngok nga jinibb san puruj mori lesie Atua. Sel tuwen nen eplari renge botwen ngok Sinae, botwen nga Atua m̄ila nale nesesreien tevi Moses. Ko nir nga marvijuri sel ngok arivi demij maur, erpe Eka ko metka sen nir.

25 Ko nikko Eka erpe botwen nga Sinae nga muto renge vanu Arebia, ko erpe kele Jerusalem ne lelingenok, suri ni tevi metka sen nir ariví demij maur.

26 Ko Jerusalem nga mimerr nen nga muto renge melrin, ni erpe jinibb san nga mivel sisarow, ni ko evi tasu se kerr.

27 Suri aruli erpel renge Naul On: ‘Küpür, nik nga kum̄er nga setewor kumvesi natum san rrägrrag. Kupsorrviж ko kupkail suri kum̄ir, nik nga setewor kumwosi bipi san wor. Suri ni nga mutur nawon, natun pileplep þiasie ni nga diwen sen mutoe.’

28 Ko kami, niaken suk nir, kamivi natu Atua suri rijrijen sen, erpe Aesak, natu Sera.

29 Ko erpe re wosenen, Ismael, nga m̄iak suri marongan se jinibb, okoji Aesak nga m̄iak suri rijrijen se Atua, ko erpok kele lelingenok arok-oji kerr.

30 Ko Naul On owrai erpese? Owrai erpel: ‘Kupwirr tweni nesevin ne majingen nuru natun, suri natu nesevin ne majingen sete orongwos þilai njor se tata sen pirpe natu nesevin nga mivel sisarow pia-lair.’

31 Ko kerr, niaken suk nir, sete rramivi metka se nesen ne majingen ngok, ko rramivi ma metka se nesevin ngok nga mivel sisarow.

¹ Kristo ololi rramiel sisarow, ko owra rrapiel sisarow p̄et̄peti vajin. Ko ngok, kaptur p̄iterter renge niveLEN sisarow ngok, ko sete kaploli lweni kami kapivi luwi demij maur.

² Kapmurrong! Inu Pol, nuwrai tevi kami nga poro nga kaploli nir parevji kami renge bae ser, ko ngok Kristo sete orongwos p̄ila mauren tevi kami vajin.

³ Nuwrai eterter kele tevi jinibb jijle nga maran renge bae se m̄eri Isrel nir nga nir parvijuri ko wor nale nesesreien ser p̄et̄peti vajin.

⁴ Kamjikie Kristo, kami nga kammerreni kapmomsawos renge nale nesesreien. Kamruj pa ngasue merrenien se Kristo.

⁵ Ko kerr ma, Nem̄in On se Atua eptevi kerr, ko rramteravi nga Atua pia-loli kerr rrapmomsawos suri nosurien se kerr kobbong.

⁶ Suri bae evi nanu nawon renge jinibb san nga mukorti pa tevi Iesu Kristo, poro ean pa rengen rreknga ejki. Ko nanu nga ma milep evi nosurien. Ko nosurien se kerr okpelari renge merrenien se kerr nga rrammerreni jinibb nir.

⁷ Womu, kamwolu erres renge mauren ne kalesia se kami. Siko ololi nga kami setemun kamvijuri weretunen?

⁸ Nanu ngok sete eplari ji Atua, nga mokveruse kami.

⁹ Jinibb sansan kobbong orongwos puloli delung nir parsarr.

¹⁰ Ko nurongwose, norrorrmien se kami sete orongwos p̄inije renge nga inu. Nurongwose iok suri nga kamkorti pa tevi Iesu Kristo. Ko isi nga pivi m̄ernen nga moklokloksi kami, Atua putor vitrangi ko.

¹¹ Tasik nir. Kamrongwos pae inu norrorrmien suk suri bae. Nomok-wera nga kalesia nir setemun paran rengen. Ko niko arok-ojik suri. Nir arlesi murrun se Kristo nga mokla nawon mauren tevi kerr suri mijen sen renge nai pelaot evi nanu nga m̄isij. Suri armerreni nir wor parloli nanu sopor nga p̄ila lweni se nir, armusus Kristo p̄isan kobbong p̄ila se nir.

¹² Numrreni poro nga nir nga marwera parllokloksi kami re nga parevji kami renge bae ser parla nesip ser ko parevji lokloksi lweni nir!

Kapla wenen ne Nem̄in On ko sete ne mauren tera se kami

¹³ Ko kami, niaken suk nir, Atua everuse kami tweni nga kapiel sisarow. Sete nale ne nesesreien san orrul totkoni mun kami. Iok erres. Ko nanu sansan kobbong ni le: sete kapwera "O, nanu san setemun orrul totkonik, inu bololi sev nga memrreni vajin", ko ngok kamvijuri lweni vajin mauren tera nga m̄isij se kami. Sete kaploli pirpok, pijki. Ko kaplila ma se kami lululweni suri merrenien.

¹⁴ Suri poro nga kupvijuri nale ngel, 'Kupmerreni selem pirpe nik luwi', ko ngok kuvijuri p̄et̄peti pa nale nesesreien ngok nir ko osuw.

¹⁵ Ko poro nga kaploli pirpe nanu rrum nir nga marijaji lululwenir, ko iok kapmetmet ren, taklokloksi p̄et̄peti lululweni kami.

¹⁶ Ko nuwrai tevi kami, kapvijuri Nem̄in On kobbong, ko sete kapvijuri mauren tera nga m̄isij se kami.

¹⁷ Suri mauren tera se kami etre Nem̄in On, ko Nem̄in On etre mauren tera se kami. Nuru ngok orivivi devje nuval se nuru, ko orok-tontoni kami; ko niko, kami sete kamok-loli sev nga m̄irres nga kammerreni.

¹⁸ Ko poro nga kapvijuri Nem̄in On, ko niko nale nesesreien setemun orrul totkoni kami.

¹⁹ Ko majingen ne mauren tera se kami arto limjer, nir le ngel: murrun nga norman ko nesevin morojoji nuru mirpe guli,

20 murren nga marvijuri atua mīnij nir, murren nga marloli suri jinibb, murren nga martertere nir, murren nga marpalpal, murren nga nolor marleplep, murren nga marok-lololar, murren nga marivi lolkul, murren nga marwijiwirir,

21 murren nga nolor marvevna, murren nga marminmin, ko murren nga marloli nanen san nga puloli bbong parkarkar ren, ko murren lele nir nga marsorsan tevir maripok. Nususur metue kami erpe nga mowrai womu: Nir nga marok-loli mirpok sete parlai batun vanu se Atua.

22 Ko wenen ma ne Nemīn On erpel: merrenien, neiren, demat, nolon nga mipriv, drrorin nga mīrres, nolon nga mīrres, nolon nga mokrrorrmi tutune nanu,

23 nolon nga mimalum, ko nolon nga mimij nga sete orongwos pulolar. Nanu ngok nir arres ūelak, ko poro nga jinibb san pulolir, ko sete nale nesesreien san orongwos piplari suri, suri evijuri ūetpeti pa nale nesesreien ūetpeti osuw.

24 Ko nir nga marivi jinibb se Iesu Kristo arwuse mauren tera ser renge nai pelao tevi murren nga mok-merreni karkar nanu nir.

25 Nemīn On ela mauren tevi kerr, ko niko rrapvijuri vajin Nemīn On.

26 Sete kapsursurövi lululweni kami, sete kaprij kerkerasi lululweni kami, ko sete nolo kami pokvenvenae nanu se kami mīnij.

6

1 Niaken suk nir, poro nga kaptor sweri jinibb san nga mok-loli nanu nga mīsij san, ko kami nga kamvijuri malum Nemīn On kařete mīernen pumomsawos. Ko kaploli pirpok renge sel ne murren nga mimalum. Ko kapmetmet re kami, suri murren ngok tirvei kele nolo kami, ko kami kele takirpok.

2 Kapwosi jilijle soloslo nga marrow se kami lululweni, ko niko kapvijuri ūetpeti nale nesesreien se Kristo pusuw.

3 Ko poro nga jinibb san nolon ean mare ko orrorrmi ni evi jinibb nga milep san, ko re weretunen ni evi jinibb nawon, ko ngok ni okkerkerasi lweni ni kobbong.

4 Kami sisamis kapmeteni suri majingen se kami sisamis luwi ko wor, ko sete kapmeteni viringsi tevi majingen se jinibb mīnij. Ko niko kaprongwos vajin kaprij melmelas suri majingen se kami kis kobbong.

5 Suri Atua elngi majingen sisamis ji jinibb jijle nir nga nir parlolir. Ko niko sete erres nga kapmeteni viringsi majingen se kami tevi majingen se jinibb mīnij.

6 Nik nga marok-visvisenim, kopok-tutweni nanen ko nanu nga marres ūetpeti nir nga komok-lair tevi ni nga mok-visvisenim.

7 Sete kaprongsarr, sete jinibb san orongwos ūikrekrasi Atua renge nanu ngel: sev nga jinibb san murwi, nanu nen pimaur ko wor.

8 Niko poro nga jinibb san purwi nanu nga marsij ne mauren tera sen, ko pia-tawe mijen ren. Ko poro purwi ma nanu nga marres nga Nemīn On mimrrenir, ko pia-tawe mauren nga Nemīn On mīlai nga sete orongwos pusuw.

9 Ko niko kerr nga rramok-loli mīrres, sete nibe kerr pimijmij ren; suri rrapa-tawe wenen nen re daron mawos nen, poro bbong sete rrapplinglingi majingen ngok ko.

10 Ko niko rraploli ūirres ngarr tevi jinibb ūetpeti nir, ko womunen, tevi kalesia nir.

Bongsi nale se Pol nga puwnir

¹¹ Kamlesi, nulul elelep tevi vajin inu nevrek vajin.

¹² Nir nga maron tertere kami nga kapan renge bae ser, lartul ngok nir arwera parij melmelas suri nanu nga muto re nibe jinibb kobbong. Ko arok-loli erpok suri bbong arwera jinibb tarojir poro parwera mijen se Kristo re nai pelaot esan ela mauren tevi jinibb.

¹³ Ko nir kele nga maran pa renge bae, nir kele sete artori nale nesesreien, erpe kami kele sete kamrongwos kaptori, suri sete jinibb san orongwose putori nale nesesreien. Ko nir arwera bbong parij melmelas suri nibe kami.

¹⁴ Ko renge inu ma, setete ūerij melmelas re nanu pisan, pijki rres. Ūerij melmelas re bbong nai pelaot se Numal se kerr Iesu Kristo. Renge mijen se Kristo renge nai pelaot, Atua obbri tweni murrun ne derteren ne iel ngatan nir renge inu, ko ololi nuvel sisarow vajin re murrun ngok nir.

¹⁵ Ko erpok ko, poro nga jinibb san pian pa re bae, rreknga poro pijki, evi nanu nawon. Ko nanu nga milep ma evi mauren nga mimerr nga Atua mīlai tevi kerr renge Iesu Kristo.

¹⁶ Ko nurongwose, Atua pīla demat ko netlasien tevi nir jijle nga marvijuri nale ngok, ko tevi jinibb sen pēt̄peti nir.

¹⁷ Setemun jinibb san puloli kele vajin vitunen bornege pīsij suri nanu ngok nir. Suri nuwosi nabil elep re nibek nga devje nuval se Iesu marevjik rer. Nabil ngok nir arviseni nga inu nuvi demij maur sen.

¹⁸ Nurongwos mae tasik nir, merrenien se Numal se kerr Iesu Kristo puto renge nolo kami sisamis. Pirpok ko. Nuwra "Remse kami jijle.

Naul nga Pol Muli tevi Kalesia Nir renge EPESAS

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Renge naul ngel Pol ospe suri norrormien se Atua nga jinibb jijle nir parlik parivi sansan renge Iesu Kristo. Ko gortien ngok eplari pa ji kalesia nir. Nir arirpe nibe Kristo, ko Kristo evi batun. Ko arirpe kele naim san nga Kristo mivi batu nabur nen, ko arirpe nesen se Kristo. Nale rrongrrongvien rrekunga pikja nale ngok nir arvisen nga kalesia nir arivi sansan renge Kristo. Ko rramlesi Pol eir elep ko ejiljilwer kemkamē renge nale nga marres nir daron nga murorrmie merrenien nga milep se Atua nga rramlesi renge Iesu Kristo nga mīla mauren tevi kerr. Mian ko ospe kele suri lat nga liken ser puto suri renge mauren nga marmaur renge nabong jijle.

Pol owra erres tevi nir

¹ Inu Pol nuvi aposol se Iesu Kristo suri marongan se Atua. Nuwra ‘erres’ tevi kami jinibb on nir nga kamlik Epesas, ko nga kamtur eterter renge Iesu Kristo.

² Nurongwose, merrenien ko demat se Atua Tata se kerr ko se Numal Iesu Kristo piptevi kami.

Atua elai pa nanu jijle nga marres tevi kerr

³ Rraprij ñirres suri Atua Tata se Numal se kerr Iesu Kristo, suri ni elai pa nanu jijle nga marres nga marto renge melrin ko elngi re nolo kerr nga rramkorti pa tevi Iesu Kristo.

⁴ Ko ni otobbtobbu womue kerr nga rrapa-korti tevi Iesu Kristo, vitunen ko ea-loli iel ngatan muto vajin. Elngi pa kerr nga rrapon ko rrapwokwok renge ni non, ko nga rrapmerrmerreni kerr pilep.

⁵ Owra wowomu pae nga kerr rrapivi natun suri Iesu Kristo, suri ni kobbong marongan sen elesi erres pirpok.

⁶ Ololi erpok tweni nga jinibb nir parsurövi ni nosrövien sen ko merrenien sen re nga mīla Kristo nga ni mimrreni milep tevi kerr erpe merrenien nga milep sen san nga mīla nawone tevi kerr.

⁷ Renge drra ne mijen se Kristo ko ni ojri lweni kerr nga rramkorti tevi Kristo. Iok erpe etlasi tweni nololien se kerr, suri merrenien sen nga mīrres milep

⁸ nga mijivreni milep renge kerr. Re norongwosien sen nga murongwose nanu ñetpeti nir

⁹ elesi erres nga kerr rraprongwose marongan sen, nga womu muto teptepi. Ko iok evijuri norrormien sen nga mīlngi womue renge Kristo

¹⁰ nga pia-pelari renge daron momsawos nen. Ko norrormien sen evi nga ñiser kortoni nanu ñetpeti nir renge Kristo, nanu nir ne melrin ko nanu nir ne iel ngatan, ko Kristo pivi batu nanu ngok ñetpeti nir vajin.

¹¹ Atua okloli nanu ñetpeti nir arok-pelari osorsan tevi ni marongan sen. Ko ni otobbtobbu kem renge Kristo, ko owra wowomu pae

¹² nga jinibb jijle nir parsurövi nosrövien se Atua suri kem nga namlingi womu nolo kem renge Kristo.

13 Ko renge Kristo kami kele, nga kamrunge pa nale ne weretunen, ko nospēn nga mīrres nga muspē suri sel nga Atua pīla mauren tevi kami rengen, kami kele kamlingi nolo kami rengen. Ko Atua oto rore kami tevi Nemīn On nga muwrai pa wowomu nga pia-koni.

14 Ko Nemīn On ngok eviseni womue nga Atua pia-lai ko wor nanu pētpeti nir nga mīlngir pa parivi se kerr. Ko ngok rrapsurövi ni nosrōvien sen.

Loten se Pol

15 Suri nanu ngok ko nir, mītipatun re daron nga mornge nosurien se kami renge Numal Iesu ko merrenien se kami nga kammerreni kalesia nir,

16 sete numosi nga bowra ‘erres wor’ tevi Atua suri kami. Nomok-rrorrmi kami renge loten suk,

17 ko nomok-ngoni tevi Atua se Numal se kerr Iesu Kristo, nga mivi Tata ne nosrōvien, nga pīlai norongwosien nga murrow tevi kami renge Nemīn On sen, ko nga Nemīn On sen kele piviseni Atua tevi kami, nga kaprongwose ni pīrres.

18 Ko niko, kaplesi wose pīrres renge nolo kami vajin nanu nga marres temijpal nir nga Atua mīverus kami tweni, nanu nga marwun saute nosrōvien, nga Atua mīlngir pa se kerr jinibb on sen nir, nga rraptiriv twenir.

19 Ko numrreni kele nga kaprongwose kele derteren sen nga milep nga milep temijpal nga mok-majing renge kerr nga rramosuri. Iok osorsan tevi derteren nga milep sen

20 nga muloli Kristo mimaur luwi re mijen, ko mīsakel renge Atua nevren rres renge melrin.

21 Ko iok Kristo ean mare re numal pētpeti nir, ko nisen ean mare re nais pētpeti nir re daron nga ngel ko daron nga pia-vini.

22 Ko Atua elngi nanu jile re īelan ngatan, ko ololi kele ni evi batu kalesia nir renge nanu pētpeti nir,

23 ko kalesia nir arirpe ni niben. Ko mauren ser owun saute Kristo, nga mok-songni nanu jijle nir nga Atua mulolir.

2

Re mijen van re mauren

1 Ko kami bonevis erpe kammij re nololien se kami ko nanu nga marsij nga kamok-lolir.

2 Re wosenen kamvijuri sel nga mīsij ne ngatan ngel, ko kamosuri Demij, nga mivi numal se demij nir nga marlik ngatan pētpeti nir, ko nga mok-majing malum renge nir nga sete marvijuri Atua.

3 Ko kerr jijle bonevis rramvijuri sev nga nolo kerr nga mīsij ko norrorrmien se kerr nga mīsij mimrrenir. Ko nalol se kerr esij erpok ko wor, ko rramivi jinibb nga Atua mulolarsi kerr, erpe jinibb jijle nir.

4 Ko Atua orrrorri terai kerr. Ko suri merrenien sen nga milep nga mimrreni kerr e,

5 ololi rrammaur luwi tevi Kristo, daron nga rrammij pa renge nololien. Ko ngok rramlesi, Atua ela mauren tevi kerr suri ni merrenien sen kobbong.

6 Ko ni ololi kerr rrammaur luwi kele tevi Kristo, ko ololi rramsakel kokorti tevi Kristo renge melrin.

7 Ololi erpok nga piviseni renge sia sia nga para-vini, merrenien sen nga milep lenglengen ko murrun nga mokrrorrmi kerr renge Iesu Kristo.

8 Atua ela mauren tevi kami nga kamosuri, suri bbong merrenien sen ko. Erpe evi nelaien san nga ni mīla nawone tevi kami, sete eplari renge kami.

9 Ko sete eplari kele renge majingen nga mīrres san nga kamloli, ejki. Ko niko, sete jinibb san orongwos pulololi lwenie.

10 Kerr rramirpe nanu san nga Atua kobbong mīmajinge. Ko ni ela mauren nga mimerr tevi kerr suri Iesu Kristo, tweni nga rraploli majingen nga marres nga ni mīlengir wowomu pae nga rrapmajing twenir.

Kerr jijle rramivi meling sansan renge Kristo

11 Re womu kamiak kamivi jinibb ne vare. (Ko mīri Isrel nir, nga martori bae ser mīterter, arok-ungasi kami, ko arok-wera tevi kami, 'Sete kaman re mövīl'. Ko iok evi nanu san nga jinibb kobbong muloli, ko ejpari bbong nibe jinibb kis ko.) Ko kaprrorrmi wos kamirpes re wosenen.

12 Rrek re wosenen kamlik ngasue Kristo, ko kamivi jinibb mīnij re mīri Isrel nir, ko sete kamkorti renge nanu nga marres nir nga Atua muwra pīlai tevi mīri Isrel nir. Ko niko sete nanu san nga kaptiriv tweni vitunen otoe, ko kamlik ngasue Atua iel ngatan.

13 Ko lelingenok vajin kamkorti tevi Iesu Kristo, ko setemun kamlik ngasu erpe womu, ejki. Kamini pa mori suri drra ne mijen se Kristo.

14 Ko Kristo ololi demat livō ne kem mīri Isrel nir ko kami jinibb ne vare nir, ko ololi kerr rramivi meling sansan. Erpe tevi ni niben ko etngitngi naworr nga martuve muto kokorti mivi nawot nga muwlu livō ne nuru. Ko ololi nuru vajin setemun orivivi devje nuval se nuru.

15 Ko ni ela tweni nale nesesreien se mīri Isrel nir tevi nesesreien wowarreng nen nir, nga puloli nuru nga womu orivel sisamis porivi vajin mēlew, porirpe jinibb sansan renge Kristo, nga muloli demat ngok.

16 Mijen se Kristo renge nai pelaot erekji tweni jerjere murrun nga kem mīri Isrel nir, ko kami jinibb ne vare nir, rramivivi devje nuval. Ko mijen se Kristo renge nai pelaot ejipteni gortien se kerr nga eru ngok evi niben sansan vajin, evi ni niben. Ko ela kerr jijle ko ejipteni kerr tevi Atua.

17 Ko erpok, Kristo evini ko ewerwer suri nospēn nga mīrres suri demat. Ewerwer tevi kami nga kamlik ngasue Atua, kamivi jinibb ne vare nir, ko ewerwer kele tevi kem mīri Isrel nir nga marlik morie Atua.

18 Ko suri Kristo, kerr jijle rramrongwose rrapan ji Atua, mīri Isrel nir ko jinibb ne vare nir. Ko Nemīn On nga mivi sansan okpitevi kerr jijle.

19 Ko ngok, kami jinibb ne vare nir, setemun kamivi jinibb neturvitan. Ko setemun kamlik toto, ejki. Ko kamivi pa jinibb tera se Atua erpe jinibb sen jijle nir, ko kamivi pa naim se Atua.

20 Naim nen, batu nabur nen evi Iesu Kristo, ko nabur nir nga martur suri arivi propet nir ko aposol nir.

21 Ko nibe naim nen pētpeti arjipjipti renge Kristo, ko armajing rujrujoni malume renge Kristo, pivi Naim On se Numal.

22 Ko kami kele, kamivi nibe naim nen sopian, suri kamivi se Kristo. Ko renge naim nen, Atua ko pīlik ren, suri Nemīn On sen.

¹ Ko suri nanu ngok nir, inu Pol nomok-lot tevi Atua suri kami. Nulik re naim ne nekaien ngel suri nuvi jinibb se Iesu Kristo. Ko nomok-majing se kami jinibb ne vare nir.

² Rreknga kamrunge pa osuw nga Atua mīla tevi inu majingen ngel nga mīmajing se kami, suri ni merrenien sen kobbong.

³ Atua eviseni nospēn nga mīrres tevik, nga womu muto teptepi. (Ko moli pa spon tevi kami re murrun nga miviseni tevik ngok.)

⁴ Ko poro nga kapeve sev nga moli ngok, ko kaplesi wose norongwosien suk suri nospēn se Kristo ngok.)

⁵ Nospēn ngok, Atua sete eviseni tevi dul ne jinibb nga wowomu nir, erpe nga miviseni pa re nevre Nemīn On tevi aposol nga maron nir ko tevi prophet nir lelingenok.

⁶ Ko nanu nga milep nga muto teptepi sia sia renge nospēn ngok evi: jinibb ne vare nir parkorti tevi nir nga marosuri re nanu nga marres nir nga marpelari renge Iesu Kristo, nga marsuþe renge nospēn nga mīrres sen, ko nga rrapij terair. Ko parkorti kele renge niben sansan.

⁷ Ko Atua ololi inu nuvi jinibb ne majingen nga bowrai tweni nospēn ngok suri merrenien sen nga mīlai tevik ko suri derteren nga milep sen.

⁸ Inu nuvi jinibb nga welili jer renge jinibb on jijle nir, ko Atua elai ma merrenien ngel tevik, nga bowra tweni tevi jinibb ne vare nir nospēn nga mīrres suri nanu nga marres temijpal re Kristo nga jinibb nir marong wonwone nir.

⁹ Ko erpok kele, bowra tweni tevi jinibb jijle nir suri majingen se Atua nga pia-majing pirpel, pirpok, ko pirpak. Majingen ngok se Atua nga pia-majinge oto teptepi sia ko sia ji Atua nga mīmajing nanu jijle nir wowomu pa.

¹⁰ Ko Atua emarong nga lelingenok norongwosien sen nga sel lele nen milep piplari vajin renge liken se kalesia nir, puloli nga jinibb nga marlelep nir ko anglo nga marlelep nir re melrin parongwose.

¹¹ Ko iok evi marongan sen nga muto tuwi pa, nga miplari suri majingen se Iesu Kristo Numal se kerr.

¹² Suri Kristo ngok, kerr nga rramosuri ni rramrongwos rrapiel ruroni re no Atua daron nga rramlot, tevi nolo kerr nga sete mimtutu.

¹³ Ko niko, nungoni kami nga nolo kami sete pivitan suri norongan nga mīsij nga mijparik suri kami. Ngok evi nga ma pususi kami imare ko.

Loten se Pol

¹⁴ Ko suri nanu ngok ko nir, nujipa re no Atua Tata, nulot.

¹⁵ Ko ni evi batun ne tata nir, ko metka jijle nir renge melrin ko renge iel ngatan arokla murrun se tata renge ni.

¹⁶ Ko nomok-ngoni tevi nga puloli kapterter pilep pusorsan tevi nosrōvien nga milep sen, tevi Nemīn sen nga moklik re nolo kami.

¹⁷ Ko nomok-ngoni kele nga Kristo kele poklik re nolo kami suri nosurien se kami. Ko nomok-ngoni kele nga mauren se kami puto renge merrenien, pirpe laþe nai nga murrul totkonan, ko pirpe kele naim san nga mutur mīterter re dan nga mīterter mīrres.

¹⁸ Ko nulot erpok nga kapyiter nga kaprongwos vajine merrenien se Kristo, tevi jinibb sen jijle nir. Merrenien sen ngok elep temijpal; ean ngasu jer, ko ean mare jer, ko ean ngatan jer.

19 Merrenien se Kristo ngok elep ūelak re jinibb san purongwose, ko nulot nga kami kaprongwose. Ko ngok, kapwun saute murrun nga mīrres se Atua.

20 Atua orongwos puloli asi jere temijpal isev nga rramngoni ko isev kele naga rramrrorrmi, suri derteren sen nga mokmajing livō ne kerr.

21 Ko kerr nga rramivi kalesia, nga rramkorti pa tevi Iesu Kristo, rrapsurövi ni tuwi ngok vini. Pirpok ko.

4

Kerr kalesia rramirpe nibe Kristo

1 Ko niko inu, nga mēlik re naim ne nekaien suri nomok-majing se Numal, nomok-werai malume eterter tevi kami nga liken se kami pīrres pusorsan tevi nga Atua muwrai womu daron nga miveruse kami.

2 Nolo kami pumolmol ko wor, ko kapivi jinibb malum. Nolo kami pipriv, ko kaprresres ko wor tevi kami, sete kapsisij tevi kami, suri merrenien naga kāmmerrmerreni kami ren.

3 Ko erpok, kapsaro pīterter naga sete nanu san pulokloksi gortien se kami naga Nemīn muloli mīrres pa tevi demat naga mubbölji kortoni kami.

4 Kami kamirpe niben sansan, ko Nemīn sansan elik livō ne kami. Ko Atua everuse kami naga kamok-tiriv tweni

nanu sansan kobbong, nabong se Kristo nga pia-luwi vini rengen.

5 Ko Numal se kerr kele evi sansan, ko nosurien se kerr naga rramosuri evi sansan, ko baptaesen naga marpaptaese kami evi sansan.

6 Ko Atua, naga mivi Tata se jinibb pētpeti nir, ni kele evi sansan. Ko ni ean wor mare re jinibb jijle nir, ko emajing rrurrrngi jinibb jijle nir. Ko ni elik livō ne jinibb jijle nir.

7 Ko Kristo ela merrenien tevi kerr sisamis pusorsan tevi naga ni mimarong.

8 Nale san suri nanu ngok oto renge Naul On, naga muwra 'Daron naga ni mian mare re melrin, ko ni etkai kele devje nuval sen nir naga mīasie pa nir. Ko re wosenen ela merrenien nir tevi jinibb nir.'

9 Ko iok, naga muwra 'mian mare' iok, eviseni naga ni ean ngatan womu re nolo dan.

10 Ko ni naga mian ngatan ngok evi ni naga mian kele mare asi pētpeti melrin, naga ni puwun saut re nanu pētpeti nir naga Atua mulolir.

11 Ko merrenien ngok nir naga mīlair arivi derteren lele. Elai derteren tevi jinibb sopor naga parivi aposol. Ko elai derteren tevi jinibb sopor naga parivi propet. Ko elai derteren tevi jinibb sopor naga parwera tweni nospēn naga mīrres. Ko elai derteren tevi jinibb sopor naga parivi jinibb naga parmetmete kalesia nir. Ko elai derteren tevi jinibb sopor naga parvisviseni kalesia nir.

12 Kristo ololi erpok naga jinibb sen nir parviter parmajing se kalesia nir, ko naga nibe Kristo naga mivi kerr kalesia purujrūj pīrres kele wor,

13 pianan pijpari naga kerr jijle rraptur kokorti renge nosurien pisansan, ko naga rrapprongwos alje Natu Atua, rraprusrus rrapplep pīrres pusorsan tevi Kristo, ko rrapivi vajin jinibb tera mawos.

14 Ko niko, setemun rrapirpe bipiwarreng, ko setemun rrapirpe jinibb san naga daptap ne dis marsilsilene rreknga naga ling mokuwi petpate. Nevisvisien se jinibb naga marivi botgerisen arwera parloli pirpok. Nir arok-majing nanu elep naga parevrevei tweni jinibb nir.

¹⁵ Ko kerr ma, rrapok-rij re weretunen renge merrenien se kerr, ko rrapmaur pijpari nga rrapsorsan ūtēpeti tevi Kristo, nga mivi batun.

¹⁶ Ko Kristo ololi kerr jijle nga rramirpe ni niben, rramjipjipti erres. Ko niko, poro nga murrmurrun jijle nir re niben ngok parmajing kokorti pîrres, ko niben totoklai pimaur pîrres, ko pilep rujruj kele wor renge merrenien.

Liken nga mimerr se kami

¹⁷ Ko niko, re nise Numal, nususur metue kami: setemun kapok-lik pirpe jinibb ne vare nir, nga marvijuri norrorrmien ser nga marlengleng.

¹⁸ Norongwosien ser emalik, ko arrelenge nanu suri nolor nga marsiror ore, suri armusus temijpal parunge nale se Atua. Ko niko, arlik ngasue mauren nga Atua moklai.

¹⁹ Setemun arongrongwos suri nanu nga marsij nga marok-lolir. Ko aroj nesevin nir, ko arloli karkar nanu nga marsij nir. Ko armerreni temijpal nga parloli murrun jijle nir nga sete marwokwok.

²⁰ Sel se Kristo nga marvisviseni kami ren sete erpok.

²¹ Ko kamrunge ko pa nale sen, ko arvisviseni ko pa sel sen tevi kami, suri kamivi kalesia. Suri weretunen oto renge Kristo.

²² Ko niko, kapla tweni liken tera se kami nga womu, nga kammerreni sarrsarr nanu nga marsij nir, ko sete kamrongwose nga kami kammosok-sok rer.

²³ Ko kaploli Atua pîrieni norrorrmien se kami pivini pimerr ūtēpeti.

²⁴ Ko kapla liken nga mimerr nga Atua muloli mivi se kami, nga musorsan tevi ni liken sen. Liken nga mimerr ngok, osorsan erres, on erres, ko epłari re weretunen kobbong.

²⁵ Ko pirpok ko, kapla tweni nale gerisen nir, suri kerr jijle rramirpe murrmurrun ne niben sansan; ko Naul On owra 'Kami kaprij re weretunen tevi kami.'

²⁶ Ko Naul On owrai kele, 'Poro nga kaplolar, ko sete kaploli nanu nga pîsij suri ren.' Sete kaploli lolaren se kami puto pijpari nial pian ngatan.

²⁷ Ko niko Demij daron sen pijkie.

²⁸ Ko jinibb nga mokvevna setemun pokvevna, ko pîmajing majingen re nevren renge nanu nga marres nir. Ko niko purongwos pîlai tevi nir nga nevern mumrrol renge nanu san.

²⁹ Ko nale nga mîsij sete piplari re jingo kami, ko nale nga mîrres kobbong, nga murongwos pîrres re jinibb sisamis parmerreni. Ko niko, kamrongwos kaplumi nolor pîrres ren.

³⁰ Ko sete kaploli Nemîn se Atua purnge pîsij. Suri Atua ela Nemîn sen tevi kerr, erpe oto ore kerr pijpari nabong nga pia-juri lululweni ūtēpeti kerr.

³¹ Sete nolo kami pubbubbuj, ko sete kaplolar rragrrag, ko sete kapkikail renge balpalen. Ko sete kaprij pîsij tere jinibb san, ko sete kapsisij tevi kami. Murrun ngok nir paruj ngasue kami.

³² Ko kaprresres tevi kami, kaprrorrmi kami, ko kapteltelasi lululweni kami, pusorsan pirpe Atua etlasi tweni pa nololien se kami suri Kristo.

Rraplik re moron

¹ Ko pirpok ko, kaploli rrongrrongvi murru Atua, suri kamivi ni natun nga mimrreni kami milep.

² Merrenien pivi ko wor nanu nga milep renge liken se kami, pusorsan tevi merrenien se Kristo nga mimrreni kerr. Ko ni elai mauren sen esre pa kerr, erpe sulsulen san nga marsuli van ji Atua nga mapun mîrres.

³ Ko murrun nga norman muoji nesevin, ko murrun nga nesevin muoji norman, ko murrun jijle nir nga sete marwokwok ko murrun nga marmerreni nawon nanu, arivi lat on ko pa. Sete kaplolir, ko sete kapsupsuþer kele. Pirpok erres kobbong re jinibb on nir.

⁴ Ko sete omomsawos nga kaprij nale nga marsij nir, nale ne lenglengen nir, ko nale sopsoþen nga marsij nir. Omomsawos ma nga kapok-wera "erres" tevi Atua.

⁵ Kaprongwose nanu ngel þirres: jinibb jijle nga marok-oji nesevin, ko jinibb jijle nga marok-loli murrun nga sete marwokwok, ko jinibb jijle nga marok-merreni nanu jijle (ko iok erpe arvijuri nanu ngok nir arirpe atua ser nir), sete milnger putoe renge batun vanu se Kristo ko se Atua.

⁶ Sete kaploli jinibb san þikrekrasi kami tevi nale lenglengen sen. Suri nanu ngok ko pa nir, lolaren se Atua pia-pelari re nir nga marong tweni ni nale sen.

⁷ Sete kapan kapkorti tevi nir pisan, pijki.

⁸ Suri bonevis kamlik re nat nga mimalik, ko lelingenok vajin kamlik re moron suri kamkorti pa tevi Kristo. Ko niko, liken se kami pusorsan ko wor tevi jinibb ne moron.

⁹ Wenen se jinibb ne moron eplari re nanu jijle nga marres, nga mokloli nanu jijle nga marmawos, ko nanu jijle nga mariví weretunen.

¹⁰ Ko kapþelak þiterter kaprongwose sev nga Numal mimrreni.

¹¹ Ko sete kappitevi nir nga marmajing majingen nir ne nemalik nga wener marjikie. Ejki, ko kaploli ma jinibb nir parlesi wose nga majingen ser arsjia.

¹² Sev nga nir marloli teptepie, rramsupsuþer kobbong, ko rrammanun pae ko.

¹³ Ko daron nga moron mimor vaseni nanu san, ko arlesi wose vajin evi nanu nga mirpese ko, mîrres rreknga mîsij.

¹⁴ Suri nanu jijle nga moron mimor vaseni arirpe vajin moron. Niko nubo san muwra

'Kupmera, nik nga kummatur

Kuptur imare re mijen

Ko Kristo pia-mor vasenim.'

¹⁵ Ko ngok, kapmetmet re liken se kami. Sete kapispe jinibb lenglengen, ko kapispe ko wor jinibb san nga norongwosien sen mutoe.

¹⁶ Kapmetmet re nabong jijle, sete san þiasi nawon, suri lelingenok evi daron san nga mîsij pa.

¹⁷ Ko ngok, sete kapengleng, ko kaprongwose þirres sev evi marongan se Numal.

¹⁸ Ko sete kapmini þelak norro. Ngok puloli murrun karkar parpelari ko. Ko kapwun saute Nenin kobbong.

¹⁹ Ko daron nga kamrijrij tevi kami, ko kapla nale ne Sam nir, ko nubo nir nga kalesia nir marok-lair, ko nubo nir nga marsurövi Atua rer. Kapla nubo lele nir, ko nubo ne Sam nir, nga kapsurövi tevi nolo kami.

²⁰ Ko kapok-wera "erres" tetajer tevi Atua Tata suri nanu þetþeti nir nga marpelpelafari, renge nise Numal se kerr Iesu Kristo.

Murrun ne totkoien

²¹ Kapok-osuri kami, suri kamosuri Kristo.

²² Nesevin nir nga kamlik ji diwen se kami nir, kaposuri diwen se kami nir, pirpe nga kamosuri Numal.

²³ Suri diwen sen owomu re nesen sen, pirpe Kristo owomu re kalesia nir. Ko ni okla mauren tevi nir, nga marirpe ni niben.

²⁴ Ko erpe kalesia nir arosuri Kristo, pirpok ko nesevin ser nir parosuri diwen ser renge nanu jijle nir.

²⁵ Ko kami diwen ser nir, kapmerreni nesen se kami nir, pirpe Kristo mimrreni kalesia nir ko ela mauren sen tevir sere.

²⁶ Kristo ololi erpok nga kalesia nir paron pîrres, daron nga mîla nale sen tevir. Re iok erpe ejivler e nuwi nga parwokwok.

²⁷ Kristo ololi erpok suri owra pîla lweni kalesia nir tevi ni lweni renge nosrövien, pirpe jinibb san mîitka nesen sen. Ko owra kalesia nir paripre narrlu mete nesenwarreng san nga mîrres pîlak, nga niben sete mimeriri ko namot nen ko nanu nga marsij mirpok kele nir arjiki re niben. Ko pirpok ko, Kristo owra kalesia nir paron ko parwokwok pîrres.

²⁸ Ko niko, diwen ser nir parmerreni nesen ser nir pirpe nir lululweni niber. Jinibb nga mimrreni nesen sen eviseni nga emrreni lweni ni.

²⁹ Sete jinibb san ongasi ni niben lweni, ejki, ko okwungani ko okmetmete erres. Ko erpok kele, Kristo emetmete kalesia nir,

³⁰ suri kerr rramivi murrrmurr ne ni niben.

³¹ Naul On owra 'Ko niko jinibb san pîlgilngi tata sen ko tasu sen ko pukorti tevi nesen sen, ko nuru korti porini porivi niben pisansan vajin.'

³² Rrek murrun nga milep san oto silveni wor re nale ngok, ko inu nulesi erpe ospe suri murrun se Kristo tevi kalesia nir.

³³ Erres kobbong, ko kami jijle kapmerreni nesen se kami pirpe kami lululweni, ko nesevin nir parosuri kele diwen ser nir.

6

Murrun ne metka

¹ Bipiarreng nir, kaprunge nale se tata ko tasu, suri kamivi pa kalesia, ko suri murrun ngok omomsawos erres.

² Naul On owra 'Kuposuri tata som ko tasu som'. Ko ngok evi womujnen re nale nesesreien nga nale rijrijen san muto tevi, ngel:

³ 'Ko niko, pîrres rem, ko kuplik pipriv iel ngatan.'

⁴ Ko kami tata nir, sete kaploli kele natu kami parlolarsi kami. Ko kaptor pipi pîrres tevi bipiarreng se kami nir; kapeter parmomsawos, ko kapvisvisenir pirpe Numal mokete ko mokvisvisenir kerr.

Murrun ne jinibb ne majingen nir ko numal ser nir

⁵ Kami jinibb ne majingen nir, kaprunge nale se nir nga marivi numal se kami iel ngatan. Kaposurir pîrres tevi metutuen ko tevi nolo kami pëtpeti, pirpe kamosuri Kristo.

⁶ Sete kapok-majing pîrres re bbong daron nga numal se kami marlik e, nga nir parunge pîrres nawon re kami. Ko kapmajing ko wor pirpe jinibb ne majingen se Kristo nga marmajing mîrres se Atua tevi nolor.

⁷ Ko kapmajing tevi nolo kami nga mivi weretunen, erpe kammajing se Numal ko sete se jinibb kobbong nir.

⁸ Kamrongwos pae nga Numal pia-kele lweni jinibb jijle nir pusorsan tevi majingen nga marres ser, poro parivi jinibb ne majingen rreknga poro sete parivi jinibb se numal san.

⁹ Ko kami numal nir, kami kele kaploli pirpok kele tevi jinibb ne majingen se kami nir, ko sete kapsorponir. Suri kamrongwos pae nga Numal se nir ko se kami kele oto re melrin, ko ni setete okloli erres tevi jinibb sansan, ko okloli osorsan tevi jinibb pëtþeti nir.

Rramok-palpal tevi Demij

¹⁰ Ngel evi bongsi nale suk: kapterter renge Numal ko renge derteren sen nga milep temijpal.

¹¹ Kapuri sunsun pëtþeti ne nuval nga Atua mîlair pa tevi kami, ko ngok kapviter vajin nga kaptur þiterter tere sel ne gerisen lele nir se Demij.

¹² Suri sete rramok-tertere jinibb, ejki. Rramok-tertere numal nga marlelep nir se demij nir, nir nga marok-metmete nemalik ne iel ngatan, ko nemîn nir nga marsij re melrin.

¹³ Ko nikoo kapuri sunsun pëtþeti ne nuval nga Atua mîlair pa tevi kami, nga kapviter nga kaptur þiterter re nabong nga mîsij. Ko vitunen, daron nga kamval jile, ko kaptur þiterter malum kobbong.

¹⁴ Ko pirpok ko, kaptur lilane tera nuval. Kaploli weretunen pirpe netatuw se kami. Ko murrun nga mumomsawos mîrres pirpe puto ore morko kami.

¹⁵ Ko nosþen nga mîrres nga mokla demat, nga kamtur tera kapwerai tweni, pirpe but nga kamrae.

¹⁶ Ko nanu nga milep nga kaplai evi nosurien, nga mirpe nanu san nga milep miteberber nga kaptori ore nibe kami e daron nga Demij muwra pîlwe kami. Ko ngok neliw sen nga marsij nga marin mirpe nabb sete parjipari kami sopon.

¹⁷ Ko murrun se Atua nga mokla mauren tevi kami erpe nuvan ne balpalen. Kaplai kapuri re batu kami. Ko nale se Atua erpe nesip nuval nga Nenîn On mîlai tevi kami. Kaplai ko kaptori metmete.

¹⁸ Ko renge nanu jijle nga kamlolir, ko kaplot, ko kapngoni Atua piptevi kami. Ko tetajer, kaplot renge derteren se Nemîn On. Ko kapmetmet kapkulkulu þîrres, ko sete kapmosi nga kaplot suri kalesia pëtþeti nir.

¹⁹ Ko kaplot kele suri inu nga daron nga bowra tweni nale se Atua, ko Atua þila nale sen mawos tevik nga bowrai tweni. Ko sete bemanun nga bosþe jir suri nosþen nga mîrres nga bonevis muto teptepi.

²⁰ Inu nuvi jinibb ne bowra tweni nosþen nga mîrres ngok, ko nile marwirrek re naim ne nekaien ngel. Kaplot nga bololi nok þiterter. Iok osorsan kobbong nga inu bololi.

Bongsi nale se Pol

²¹⁻²² Numreni kaprongwose nosþen nek, ko sev nga nomok-lolir, ko niko nukoni pa Tikikas vinuk ji kami. Ni evi niaken se kerr san nga rrammerreni, ko evi kele jinibb ne majingen se Numal nga mok-majing lilane. Ko ni, poro pivinuk, ko pia-wera tweni nanu jijle ne nosþen nek. Ko pia-wer jilijle kele nolo kami.

²³ Nurongwose nga Atua Tata ko Numal Iesu Kristo porlai demat ko merrenien ko nosurien tevi kami niaken suk nir.

²⁴ Ko nurongwose kele nalol nga mîrres se Atua puto tevi kami jijle nga kammerreni Numal se kerr Iesu Kristo tevi merrenien nga sete orongwos pusuw. Nuwra "Remse kami jijle."

Naul nga Pol Muli tevi Kalesia Nir renge PILIPAE

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Pilipae evi ngaim rreknga taon san renge vanu ne Masetonia. Ko iok Pol etipatun majingen sen nga mīmajing ji dosalsal nir nga marlik renge Iurop. Ko daron nga muli naul ngel tevir, ko ni elik renge naim ne nekaien iak Rom. Ko rramlesi nolon sete evitan, ko neiren sen owun saut malum kobbong, ko evijuri malum sel nga mīrres nga Kristo miviseni. Ko owrai tevi nir nga nir kele parirpok ko wor renge nanu nga marsij nir nga marok-pelpelari ji nir. Ko ni owra kele erres wor tevi nir suri merrenien nga marlai tevi, ko owra Atua ūlai nanu ūtēpeti nir nga poro nevver marmumrrol rer.

Pol owra erres tevi nir

¹ Inu Pol ko Timoti nomorivi jinibb ne majingen se Iesu Kristo, nomorwera 'erres' tevi kami nga kamivi jinibb se Iesu Kristo renge iok Pilipae. Ko nomorwera kele 'erres' kele tevi kami nga kamok-metmete kalesia nir, ko tevi kami nga kamok-majing ser.

² Nurongwos mae, merrenien ko demat se Atua Tata se kerr ko se Numal Iesu Kristo puto tevi kami.

Pol oklot suri nir nga renge Pilipae

³ Nomok-wera 'erres wor' tevi Atua tetajer re morrrorri kami.

⁴ Ko renge verusen suk ūtēpeti nir suri kami jijle, nomok-ir kobbong rer.

⁵ Nomok-ir mirpok ngok suri nga kamkorti erres tevik renge majingen ne nospēn nga mīrres suri Jesu Kristo, re nga kamok-la nanu tevik, mītipatun re nabong womanen mijpari lelingenok.

⁶ Nurongwose erres nga Atua nga mia-majing rrangvi majingen nga mīrres sen livōe and kami pia-vinvini ore ko wor renge nabong nga Iesu Kristo pia-luwi vini ren.

⁷ Ko erpok erres kobbong osorsan nga bowrai pirpok tevi kami jijle, suri nomok-rrormi kami tetajer renge nolok, ko suri renge nalol nga mīrres se Atua, ni elngi kami jijle kappitevi inu renge majingen ne nospēn nga mīrres. Rramkorti nga rramwera tweni nospēn nen puto ūirres limjer nga jinibb jijle parlesi evi weretunen. Ko sete kamiel lingi inu ejpari lelingen ngel nga marsere totoni inu.

⁸ Atua orongwos puwrai nga nuwretun, numarong elep ūelesi kami jijle. Numrreni kami tevi merrenien weretunen se Iesu Kristo.

⁹ Ko verusen suk suri kami erpel, nga merrenien se kami purujrui pilep malum tevi norongwosien nga kaprongwos alje nanu nga marres ko nanu nga marsij.

¹⁰ Kaprongwose vajin kaptobbtobgue sel nga marres nir. Ko re murrun ngok, renge nabong nga vitunen nga Kristo pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb jijle ren, ko kami mauren se kami puwokwok jijle ūirres vajin, ko sete jinibb pisan purongwos ūiwer ngusngasi kami.

11 Ko kapwun saute wenen nga marres renge murren nir nga marsorsan mīrres nga marpelari renge Iesu Kristo. Ko jinibb nir parsurövi vajin nise Atua ko parsusi nisen pian mare.

Pol elik re naim ne nekaien, ko majingen ne nospēn nga mīrres etajer van malum

12 Numarong kami niaken suk nir kaprongwose ūirres nanu ngel le: nanu nga marsij nir nga marpelari ji inu sete artor ore sel nga parwera tweni nospēn nga mīrres, ejki, ko arwilwil se nospēn nga mīrres kobbong.

13 Suri jinibb ne nuval nir nga marok-metmet suri iel, ko nir pētpeti nga marlik iel renge naim se numal ser, arongwos pae nga marsere totoni inu suri bbong nomok-majing se Kristo.

14 Ko suri kele nir eleplep lingir renge kalesia niaken se kerr, nolor arterter kele wor renge Numal. Ko setemun armetetu mun, ko tetajer arok-asasi rer nga parlingi nor van nga parwera tweni nale se Kristo.

15 Ewretun, nir sopor arok-wera tweni nale se Kristo suri nolor eleplep suri inu, ko arwera parloli inu ūelik ūisij suri. Ko nir mīnij nen ma nir arok-wera tweni nale se Kristo re nolor nga marres kobbong,

16 ko suri merrenien ser. Suri nir arongwos pae nga Atua elngi inu iel naga bowra tweni nospēn nga mīrres puto limjer.

17 Ko nir mīnij arok-supe nospēn se Kristo re nolor nga sete marres, nga parsusi lweni nir imare kobbong, ko arwera parloli inu ūelik ūisij kele wor renge naim ne nekaien ngel.

Mauren weretunen nibe?

18 Ko erres kobbong! Erres nga parwera tweni nospēn se Kristo, poro piplari renge nolon nga mīsij rreknga renge nolon nga mīrres. Ko nuir kobbong suri. Ko bea-ir kele,

19 suri nurongwos pae nga inu bea-tela ivare bea-ivel sisarow vajin, suri verusen se kami ko suri nga Nenīn se Iesu Kristo nga moklila se inu.

20 Nanu sansan kobbong nga nurongwose pia-pelari, nga mēlengi norrrmien suk rengen, ngel: nga sete inu mea-vitan nabong san renge majingen suk, ko nga ūelngi nok van ren. Ko erpok, jinibb jijle nir parsurövi Kristo suri nanu nir nga marpelari ji inu lefingenok pirpe nabong jijle, poro nga bemaur rreknga poro nga parevji pinik iel re naim ne nekaien.

21 Batu mauren weretunen nibe ko? Nga inu nen oto renge Kristo. Niko, erres ūelak poro nga bemij, ko ban vajin ūelik tevi.

22-23 Ko poro nga ūelik re mauren ne ngatan ngel, ngok orongwose wenen piwen e majingen nga marres. Erpe nuvini re mesekle sel suk, ko inu sete nurongwose sel ngabes nen erres renge nuru nga inu botobbtobhue. Re inu kobbong, numrrreni bevel lingi mauren ngel ko bean ūelik tevi Kristo. Ngok erres temijpal womu ne sel tuwen.

24 Ko poro pirpok, ko si pimetmete kami? Rrek erres ūelak malum poro nga ūelik malum re ngatan ngel tevi kami.

25 Nurongwose emawos erpok, ko niko ūelik ko pa. Beptevi kami jijle naga bololi nosurien se kami purujruj pilep kele wor tevi neiren.

26 Ko niko, poro nga ūelik kele tevi kami vajin, ko kamrongwos kapwera, 'O, Pol ololi majingen nga mīrres temijpal. Rrapsurövi Iesu Kristo ren.'

Raptur ūiterter ko rravpal

²⁷ Ko re lelingenok, nanu nga milep evi nga liken se kami ūirres pusorsan tevi nga marwera tweni renge nospēn nga mīrres se Kristo. Ko ngok, poro nga bea-vinuk bea-lesi kami, rreknga poro nga pia-jiki ko bea-runge kobbong nospēn suri kami, bea-rongwose nga kamlik eterter, ko kamkorti erres renge nororrmien nga mivi sansan e. Ko kappalpal vajin pirpe jinibb pisansan suri nosurien ne nospēn nga mīrres.

²⁸ Ko bea-rongwos pae nga setete kammetutue devje nuval nir. Ko murrun ngok nga sete kammetutue nir piviseni nir nga nir para-jiki, ko kami kapa-maur. Suri Atua pia-la mauren tevi kami.

²⁹ Ko renge nalol nga mīrres se Atua, ni elngi kami nga kaposuri Kristo, ko nga kaplesi kele norongan nga mīsij suri ni.

³⁰ Ko ngok lelingenok erpe kamtur pa vajin tevi inu renge balpalen suk nga kamlesi bonevis mēpalpal ren, ko nga kamrunge nomok-palpal malum renge.

2

Pol owra parlik renge merrenien, gortien nen, ko lolmalum nen

¹ Erpese renge kami? Mauren nga kamlai renge Kristo okloli nolo kami eterter? Murrun se Atua nga mokmerreni temijpal kerr e okjinge kami? Nemīn On okkorti tevi kami erres? Kamok-loli erres tevi kami ko kamok-rrorri kami?

² Poro pirpok, erres, ko kaploli neiren suk pilep temijpal, pirpel: Kaploli nororrmien se kami pivini lat sansan, ko kami jijle kapmerrmerreni kami. Kaploli nolo kami parini parivi sansane.

³ Sete kami san puloloi nanu san nga pususi lweni ni imare kobbong, pijki rres, rreknga nga pulololi lweni ni e. Ko renge nolo kami nga mian ngatan mīrres, kapmeteni jinibb mīnij nir pirpe parres asie kami.

⁴ Ko sete kapmetmete nanu nga marivi se kami kis, ko kapmetmet lululwenie nanu jijle nga marivi se kami jile nir.

⁵ Kaploli nolo kami pirpe nolo Iesu Kristo.

⁶ Iesu tetajer osorsan tevi Atua, ko sete orrorrmie nga owra purrul totkonu nanu ngok, ejki.

⁷ Elngilngi tweni nanu ngok nir, ko eak iel ngatan, ko rramlesi osorsan tevi jinibb vajin. Ko ololi lweni ni vajin osorsan tevi jinibb ne majingen san.

⁸ Ololi nolon ean ngatan temijpal ko osuri Atua, ejpari mijen sen nga mīsij renge nai pelaot.

⁹ Ko suri nanu ngok, Atua osusi ni ean mare temijpal, ko ololi ewaji nais nga mian mare jijle re nais nir.

¹⁰ Ko ngok, renge nise Iesu, jinibb jijle nir para-jipa baur ngatan, anglo ne melrin nir, ko jinibb nir ne iel ngatan, ko jinibb nir nga marmij martevnir pa ngatan.

¹¹ Ko nemer jijle para-wera tweni nga Iesu Kristo evi Numal, ko parsurövi Atua Tata renge ni.

Kami kamirpe moron ne iel ngatan

¹² Ko ngok, selek nir nga memrreni kami, kapvijuri inu ūirres. Kamloli pa erpok daron nga mēlik tevi kami, ko kaploli ko wor pusorsan kele lelingenok nga mēlik ngasue kami. Atua elai pa mauren tevi kami. Ko kapmetetu ko kapririr renge majingen se kami nga kammajing tweni wenen nga mīrres nen renge mauren se kami.

13 Suri Atua kobbong okmajing re nolo kami nga puloli kapmarong ko kapterter nga kaposuri ni marongen sen.

14 Sete kapwer ngusngasi, ko sete kapwera lweni "O, esij" daron nga marlai majingen san tevi kami.

15 Ko niko kapwokwok pîrres, ko nanu nga mîsij
pijki re nolo kami. Kapirpe natu Atua nir nga marres pëtpeti, nga kamlik liven ne dul nga marsij pérper. Liven ne nir, kapmor pirpe moju renge iel ngatan.

16 Ko kapsupsuþe nale ne mauren tevi nir. Ko niko, re nabong nga Kristo pia-luwi vini ren, ko inu ðeir re kami, suri sete woluen suk nga mowlu renge evi woluen nawon, ko sete ðelaken suk evi ðelaken nawon.

17 Ko pesveni poro nga parevji pinik. Iok pirpe parjivreni drrak renge nosurien se kami nga muto renge nawot ne sulsulen se Atua. Ko Atua purnge mapun pîrres. Ko inu ðeir ren, ko ðeir korti tevi kami ijile.

18 Ko kami kele kapîr ko wor, ko kapîr korti tevi inu.

Pol orrorri mi pukoni Timoti van jir

19 Poro nga Numal Iesu pimarong, nuwra bokoni Timoti sete ngasu pîvinuk ji kami. Ko numrreni ni pia-la lweni kele nosp n ne kami vini jik, puloli nolok pumolmol pîrres.

20 Sete jinibb san erres emawos erpe ni. Ni okrrorrmi weretune kami.

21 Jinibb ijile arorrmi lweni nir kobbong, sete arorrmi suri nanu nga mari i se Iesu Kristo.

22 Ko kami kamrongwose, Timoti murrun erres, ko eptevi inu renge majingen re nosp n nga m irres erpe natun miptevi tata.

23 Ko niko, nurrrorrmi bokoni ni vinuk ji kami re daron momsa os nga borongwose lut nga puto suri tevi inu.

24 Ko nurongwos kemkam e erres nga poro Numal pimarong, ko sete ngasu inu kele bevinuk.

Pol orrorri mi pukoni tweni Epaprotaetas van jir

25 Inu nurrrorrmi pa osuw nga bokoni kele m erel Epaprotaetas pulwi vinuk ji kami. Ni evi niaken se kerr san nga komru nomorok-majing kokorti, ko nomorok-val kokorti. Kamkoni ni vini bonevis nga piwilwil se inu re majingen.

26 Ni emarong lengleng nga p ilesi kami, ko ornge esij nga kamrunge ni mimsi.

27 Ewretun, ni emsi, ko otomori pimij. Ko Atua orrorrmi ni; ko sete ni kis, inu kele. Suri poro nga ni pimij, ko inu nolok purnge p isij kele wor.

28 Ko niko, numrreni lenglengen nga bokoni ni vinuk ji kami, nga kami kapîr kele daron nga kamlesi, ko inu kele sete bornege p isij.

29 Ko kami kaplesi ni tevi neiren nga milep, erpe niaken san renge Numal. Ko kaposuri jinibb nir nga marirpe ni.

30 Suri ni otomori pimij suri majingen se Kristo, ko emajing tama se inu renge majingen nga kami sete kamrongwos kaplolli.

3

Murrun nga mumomsawos m irres

1 Niaken suk nir, bevnivni ore nale suk iel: Kapîr renge Numal. Nga boli viringsi kele nanu nga moli womu sete evi ðelaken tevi inu, ko puloli kami kaprreleng kapsarr ren.

² Kapmetmet ūterter ko wor renge butterter nir nga marok-loli mīsij ko nga marwera paron tertere kami kapan renge bae ser.

³ Suri kerr rraman pa renge bae nga mivi weretunen, ko Nemīn On eptevi kerr daron nga rramlot. Ko rramlololi kerr e renge Iesu Kristo, ko sete rramlingi nolo kerr renge nanu san nga muto renge nibe kerr, erpe bae.

⁴ Ewretun, inu nurongwose ūlengi nolok renge nanu nga marirpok nir. Poro jinibb pisan purrorrmi ūlengi nolon renge nanu nga jinibb bbong marlingi nawone mirpok, ko inu kele ūeasi wore ni.

⁵ Inu nuvi drra sansan tevi mīri Isrel nir, ko nuplari renge metka se Benjamin. Re bongik muuwil, nuan pa re bae, osorsan tevi murru mīri Isrel nir. Ko re devjen ne nale ne nesesreien se mīri Isrel nir, nutori eterter temipal, suri nuvi san renge gortien ne Parasi nir.

⁶ Ko nuasi ūpelak re iok, ko nuoji kalesia nir vajin. Ko nusorsan nusses ūpetpeti re devjen ne nga mevijuri nale ne nesesreien.

⁷ Ko re womu, nulesi nanu ngok nir arres; ko re Kristo vajin, nulesi arirpe nanu nga marsij kobbong.

⁸ Ko sete nanu ngok kis kobbong. Nulesi nanu ūpetpeti nir arirpe arsij, suri nga nurongwose Iesu Kristo, nga mivi Numal suk. Ko ngok evi nanu nga mīrres asi nanu ūpetpeti nir. Suri re Kristo ko nuwIRR tututweni nanu ūpetpeti nir, suri daron nga memteni viringsir tevi Kristo, arirpe nubus kobbong.

⁹ Numrreni bokorti ūpirres tevi ni. Setemun ūeplak nga bevijuri sel ne nale ne nesesreien nga bololi lweni inu bosorsan ūpirres, ejki. Ko bosorsan ūpirres suri bbong nosurien suk nga muto renge Kristo. Ko iok evi sel nga Atua kobbong muloli nga jinibb san pusorsan ūpirres ren, suri nosurien sen.

¹⁰ Nga ngok kobbong numrreni vajin, nga borongwose Kristo ūpirres, ko nga bebbōji derteren se Atua nga muloli Kristo mimaur luwi re mijen. Nuwra bokorti tevi ni re nga inu kele nibek purnge ūpisij pirpe ni, pijpari nga bea-mij kele pirpe ni.

¹¹ Ko ngok Atua pia-loli inu kele vajin bea-maur luwi re mijen.

Pol eplak malum, owlu tweni norrngov

¹² Sete nurongwos bowra nujpari pa nanu ngok nir, ejki. Setewor nuvi jinibb nga mimawos mīrres jile wor. Ko nomok-ūpelak tweni ko wor nga bea-rrul'totkoni nanu ngok nir, suri Kristo orrul totkoni pa inu.

¹³ Niaken suk nir, inu nulesi erpe setewor narrul totkoni wor, ejki wor. Ko nanu kobbong san nomok-loli, ni le: nomok-mali nanu nir ne bonevis nga marto renge durek, ko nomok-tortor suri vajin nga ūelai nanu nga marto renge nok.

¹⁴ Nuplak nga bowlu mawos tweni norrngov ko nowlin. Ko nowlin ngok evi nga Atua everuse kerr nga rrapkorti tevi Iesu Kristo, ko rrapan rraplik sisen mare.

¹⁵ Ko kerr jijle nga rramtera mīrres jijle, rraprrorrmi ko wor pirpok. Ko poro nga san orrorrmi jabble, ko Atua piviseni lweni puto limjer tevi.

¹⁶ Ko sev nga rramjipari pa, rraprrul totkoni, ko rrapvijuri ko wor.

¹⁷ Niaken suk nir, kapok-rrongrrongvi inu tetajer, ko kapmeteni suri ūpirres re si nir nga marviseni murrun nga mīrres.

¹⁸ Ko nale ngel, nuwrai pa nabong elep tevi kami, ko lelingenok kele, nuwra lweni tevi suwen metek nga mubbun: nir elep arok-loli esij, arlik erpe devje nuval ne murrun nga nai pelaot se Kristo eviseni.

¹⁹ Nir arivi jinibb nga parijiki kobbong. Nanu nga bbong nolor marmerreni arivi atua ser, ko arok-lololir e murrun nir nga jinibb non písij e, ko arok-lingi norrorrmien ser renge nanu nir ne ngatan ngel kobbong.

²⁰ Ko kerr ma nir, rramivi pa jinibb ne melrin, rramivi jinibb gortinen. Ko rramtiriv Numal Jesu Kristo eterter, nga pia-luwi re melrin vini ko pia-la mauren tevi kerr.

²¹ Ko ni pia-rieni nibe kerr ne ngatan ngel nga marmelisna, para-irpe niiben ne nosrövien. Pia-loli pirpok renge derteren sen nga milep nga murongwos puloli nanu jijle nir parosuri ni.

4

Pol ela nale spon tevir

¹ Ko niko, niaken suk nir nga memrreni temijpal kami ko morrorrmien kami, kaptur ſiterter pirpok renge Numal. Nomok-ir suri kami, ko bea-la nowlik ji Kristo suri kami.

² Kamru Iuotia ko Sintike, inu nungoni tevi kamru eterter nga norrorrmien se kamru puto kokorti ſirres pirpe Numal mimrreni.

³ Ko nungoni nik kele, nga kerru rromormajing kokorti pa erres, nga kuppitevi nuru, suri orpelak tevi inu renge majingen ne nospen nga mīrres, tevi kele Klemen ko nir nga marok-majing korti tevi inu. Niser nir, aruli pa renge naul nga maruli nise jinibb nir nga para-lai mauren nga mīrres.

⁴ Kapir tetajer renge Numal. Iok bowra lweni kele: kapir.

⁵ Kapviseni nolo kami nga mimalum tevi jinibb pētpeti nir. Otomori Numal pulwi vini.

⁶ Sete kaprrormi ſelake nanu san, ko daron nga kamlot ko tetajer kapwera erres wor tevi Atua, ko kapok-ngoni sev nga nevre kami mārmumrrol rer.

⁷ Ko demat se Atua nga mīiasi norongwosien se kerr, purrul totkoni nolo kerr ko norrorrmien se kerr renge Jesu Kristo.

⁸ Niaken suk nir, bevnivni ore nale suk iel: nanu nir nga marivi weretunen, nanu nir nga maran mare, nanu nir nga marmawos, nanu nir nga marwokwok, nanu nir nga marres, nanu nir nga jinibb marij mīrres suri, murrun nir nga marsorsan mīrres ko nga marsorsan nga rrapsusi paran mare, ngok kaplingi norrorrmien se kami renge nanu ngok nir.

⁹ Ko sev nga kamrunge ko nga kamlai renge nale suk, ko sev nga kamlesi renge liken suk, ngok kaploli surir ko wor. Ko Atua nga mivi batu demat piptevi kami.

Pol owra erres wor tevir

¹⁰ Nuir elep re Numal nga lelingenok kami kamviseni lweni merrenien se kami tevi inu. Epriv le pa, ko sete kamla merrenien san tevi inu. Kamrrorrmien ma inu, ko sel ejki.

¹¹ Sete nuspe nanu ngok suri nevrek omrrol renge nanu san, ejki. Suri nurongwose pae vajin ſelik ſirres pirpe moup pa tevi sev nga muto pa jik.

¹² Nurongwose ſelik ſirres poro nga jorok puwelili, rreknga poro nga jorok pilep. Renge liken pētpeti nir, nurongwos pae ſelik ſirres; poro nga nanen pilep rreknga nanen pijki, poro nga nijor pilep rreknga nijor pijki.

¹³ Nurongwos ūelik re liken p̄etpeti nir suri Kristo nga mokla derteren tevi inu.

¹⁴ Ko erres ma nga kamrrormi inu renge norongan nga m̄isij suk.

¹⁵ Ko kami m̄eri Pilipae, kamrongwos pae nga renge daron ne majingen ne nosp̄en nga m̄irres, etipatun daron nga mevel lingi vanu Masetonia, ko kami kamsan kamkorti tevi inu, suri kamok-la nanu tevi inu. Sete kalesia m̄inij kele nir arloli erpok tevik re wosenen.

¹⁶ Ko erpok kele, daron nga m̄elik iak Tesalonaeka, ko vavis kis kamok-la nanu nir nga nevrek mumrrol rer.

¹⁷ Sete erpe nomok-rrormi kis nanu nga ūelair ji kami, ejki. Ko nomok-rrormi weneng nga piplari renge nolo kami nga m̄irres suri.

¹⁸ Nula pa nanu ngok jile nir, ko nula ūelake. Nup pa, suri nulai pa ji Epaprotaetas merrenien se kami nir. Arirpe sulsulen nga mapun m̄irres van ji Atua nga p̄ir ren.

¹⁹ Ko Atua p̄ilai p̄etpeti nanu jijle nir nga nevre kami marmumrrol rer tevi kami, pusorsan tevi nga m̄ilngi pa m̄iasi ji Iesu Kristo re nosrōvien.

²⁰ Rrapsurövi Atua Tata se kerr lelingen ngel ko tuwi ngok vini. Pirpok ko.

Bongsi nale se Pol

²¹ Kapwerai ‘Erres’ tevi nir nga marivi jinibb nga markorti tevi Iesu Kristo. Niaken se kerr nir nga marlik tevi inu iel arwera ‘Erres’ tevi kami.

²² Ko kalesia jijle nir ne iel arwera ‘Erres’ tevi kami, ko mare nen nga marlik renge naim se numal nga milep jer se m̄eri Rom nir.

²³ Merrenien se Numal Iesu Kristo puto tevi nem̄i kami. Nuwra ‘Remse kami’.

Naul nga Pol Muli tevi Kalesia Nir renge KOLOSI

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Pol oli naul ngel tevi kalesia nir nga marlik renge Kolosi, ngaim san ie Esia. Oli suri nevisvisenien gerisen san nga miplari jir. Nir nga marvisviseni nevisvisenien gerisen nen arwera jinibb nir parosuri anglo nir ko parosuri kele nale wowarreng elep nga marlo renge nale nesesrelen reknga lo (law) se Moses, ko niko parongwose weretunen Atua vajin. Ko Pol owra Iesu Kristo esan okla mauren tevi jinibb, ko daron nga marvijuri nale gerisen ngok ko aruj ngasu kobbong e ni. Ko ospe kele suri mauren ser nga marlai renge Kristo, ko pirpese renge mauren ser vajin renge nabong jille. Ko daron nga muli jile naul ngel, ko elai tevi selen Tikikas putori van jir. Ko Onesimas kele eptevi Tikikas, suri re wosenen Pol okoni ni pulwi van ji numal sen Pilimon.

Pol owra erres tevi nir

¹ Inu Pol nuvi aposol se Iesu Kristo renge marongan se Atua. Tevi Timoti tasi kerr,

² nomoruli naul ngel tevi kami m̄eri Kolosi nga kamivi tasi komru renge Kristo, ko nga kamosuri m̄irres renge sel nga muon. Nurongwos mae, merrenien ko demat se Atua Tata se kerr piptevi kami.

Pol owra erres tevi Atua suri nir

³ Tetajer daron nga nomorok-verus suri kami, ko nomorok-wera 'erres' tevi Atua, Tata se Numal se kerr Iesu Kristo.

⁴ Suri nomorunge pa nosp̄en nen nga kami kamosuri Iesu m̄iterter, ko kami kammerreni temijpale kalesia nir.

⁵ Kami kamok-loli murrun ngok suri nga kami kamok-lingi norrorrmien se kami oto eterter renge nanu nir nga Atua m̄ilngi tera kami re melrin. Nanu ngok nir, kamrunge pa nosp̄en ner womu daron nga kamrunge nosp̄en ne niale weretunen suri Kristo.

⁶ Nosp̄en ngok ejpari kami pa osuw. Ko etajer malum, pila wenen renge ngatan ngel totoklai, pusorsan tevi nga miwen pa ji kami musuw, m̄itipatun re daron nga kamrunge e, ko kamrongwose weretunen merrenien se Atua.

⁷ Kamrungrunge womu pae nanu ngel nir ji Epapras, nga mivi sele kerr san nga nomormerreni. Ni evi jinibb nga mokmajing lilane m̄irres se Kristo tevi kami.

⁸ Ko ni owrai pa tevi komru merrenien nga Nem̄in On m̄ilai pa tevi kami.

Verusen se Pol suri nir

⁹ Ko suri nosp̄en ngok ne kami, ololi komru nomorverus suri kami tetajer, m̄itipatun renge daron nga komru nomorunge. Komru nomorokngoni tevi Atua nga Nem̄in On puloli kapivi jinibb nga kaplesi wose, ko puloli kami kaprongwos alje marongan se Atua.

¹⁰ Ko ngok, liken se kami pumomsawos p̄irres vajin pirpe Numal mimrreni. Ko puloli mauren se kami wenen putoe renge majingen nga

marres nga kamok-lolir, ko puloli kami kaprongwos temijpal kele wore Atua.

¹¹ Ko kapterter p̄etp̄eti pusorsan tevi derteren nga milep se Atua, nga puloli kami kaptur p̄iterter tetajer malum renge nanu nga marsij nga marok-ini. Ko kaþir bbong.

¹² Ko kapwera vajin 'erres' tevi Tata suri nga muloli kami kamviter kaplai p̄ivsivses nanu nga marres nga m̄ilngi kortonir nga marto tera jinibb sen nir, re lat nga moron kis muto ren.

¹³ Ko Atua etka tweni kerr pa renge derteren ne nemalik, elngi kerr renge batun vanu se Natun nga mimrreni.

¹⁴ Ko ojri lweni kerr suri Kristo, erpe etlasi tweni nololien se kerr.

Kristo evi batu nanu jile nga Atua mulolir

¹⁵ Sete jinibb san orongwos p̄ilesi Atua. Ko Kristo ma, rramlesi pa Atua ren, suri ni osorsan p̄etp̄eti tevi Atua. Ko Kristo owomu re nanu jijle nir,

¹⁶ suri Atua elngi re nevre Kristo nga ni puloli nanu jile parpelari; nanu nga marto re melrin ko nanu nga marto iel ngatan, nanu nga rramlesir ko nanu nga sete rramlesir, ko derteren jile se anglo nir ko se jinibb. Ni ololir, ko arivi sen ko wor.

¹⁷ Ko ni owojomu re nanu jile, ko nanu jile arto kokorti erres re ni kobbong.

¹⁸ Ko kalesia nir arirpe nibe Kristo, ko ni erpe batur. Ni owojomu renge kalesia nir; ni emaur wowomu re mijen, nga puwowomu re nanu p̄etp̄eti.

¹⁹ Suri Atua eir nga p̄ilngi mauren sen jile renge Kristo,

²⁰ ko eir kele nga Kristo pivi nevren nga puloli ore lolaren se Atua pusuw jerjer. Ko Kristo ololi vajin nanu jile arkorti erres luwi tevi Atua, poro parivi nanu ne melrin nir rreknga nanu ne ngatan ngel. Ololi demat ngok suri drra ne mijen sen nga m̄iseser renge nai pelaot.

Kaptur p̄iterter renge murrun ne nosurien

²¹ Ko bonevis sopian, kami Atua kamturtur telur e kami, ko kamivi devje nuval se Atua, ko kamok-loli majingen nga marsij nir.

²² Ko lelingen ngel vajin, suri Kristo ololi niben erpe jinibb ko emij suri kerr, niko muloli kerr rramkorti luwi tevi Atua. Ko ololi kami kele kamivi jinibb on nga marwokwok, ko jinibb sete parongwos parok-wor suri kami. Ko Kristo pia-pitevi kami pirpok van re no Atua.

²³ Ko ni puloli pirpok poro bbong kaptur p̄iterter renge murrun ne nosurien. Sete kaptur m̄emav, ko sete kapruj lingi nanu nga kamok-tiriv tweni nga marsupe renge nospen nga m̄irres nga kamrunge pa. Nospen ngok, arwerwer ren tevi jinibb jile nga melrin m̄isalsal orer. Ko inu Pol nuvi jinibb nga m̄emajing ren.

Pol erpe jinibb nga m̄imajing se kalesia nir

²⁴ Nomok-runje esij elep renge naim ne nekaien ngel. Ko nuir kobbong, suri erpe nuwosi luwe norongan nga m̄isij se kami renge inu nibek. Kristo kele ornge esij elep daron nga ni m̄ilik iel ngatan. Ko jinibb sen jijle nir arirpe vajin ni niben, ko nir kele parunge p̄isij ko wor iel ngatan. Ko erpe inu nuwosi luwe sopian norongan nga m̄isij se kami.

²⁵ Ko inu nuvi jinibb nga mok-majing se kalesia. Majingen ngok, Atua ko elngi re inu nevrek nga ðemajing jile e suri kami. Ko majingen suk evi ngga bowrai tweni nale sen puto limjer.

26 Ko nale ngok oto teptepi sia ko sia renge dul ko dul, ko lelingenok vajin Atua ololi eplari limjer jile ji jinibb sen nir.

27 Atua emrreni piviseni tevir nale sen nga muto teptepi ngok, nga muspē suri nanu san nga mīrres temijpal nga miplari pa musuw renge jinibb ne vanu jijle nir, ngok: Kristo elik pa re kami, ko kamtiriv tweni vajin nga kapa-korti te nosrōvien sen.

28 Kristo ngok, namok-werwer ren. Namsusur metue jinibb jile ko namok-visviseni jinibb jile renge norongwosien jile nga murrow nga nabpitevi jinibb jile nir partera pīrres pētpeti renge Iesu van ji Atua.

29 Nuþlak tweni nanu ngok, nurat suri renge derteren sen nga mīterter nga moklai tevik.

2

Rraposuri pīterter Kristo

1 Numarong kaprongwose nga nurat temijpal suri kami ko suri mīri Laotisia nir, ko suri nir jile nga sete marlesi wos wore nibek ko nok.

2 Nurat suri nga nolor pīterter ko pumolmol nga parkorti pīrres renge merrenien. Ngel evi nanu nga mīrres pēlak san: numrreni parongwos alje, parongwos pīrres nga pīrres kemkamē Kristo, nga bonevis nospēn nen oto teptepi ji Atua.

3 Ko Atua esilveni renge Kristo norongwosien totoklai nga marres.

4 Nomok-suþe nanu ngok suri jinibb sopor arok-loli ler erres, ko tarkerkerasi kami.

5 Nulik ngasue kami renge nibek, ko renge nemik ma, nukorti tevi kami. Ko nuir nga mēlesi kamtur vivöngsur ko kamtur mīterter renge nosurien se kami renge Kristo.

Mauren se kami pīrres ko wor renge Kristo

6 Erpok, kamlai pa Iesu Kristo evi Numal se kami. Kaploli mauren se kami totoklai vajin piptevi ni.

7 Kaprrul totkoni ni pīterter, pirpe laþe nai murrul totkoni dan, ko kaptur pīterter ren pirpe naim san nga mutur mīterter renge dan. Ko nosurien se kami pivini ko wor pīterter malum tetajer, pirpe nga marvisviseni kami pae. Ko kapwera 'erres' temijpal wor tevi Atua.

8 Kami kapmetmet pīrres, lartul ngok nir tarrul totkoni kami re nale nawon ser ko gerisen ser nga marvijuri norrorrmien nawon se jinibb nir, ko sel ne nevisvisieni ne ngatan ngel nir. Sete arvijuri sel se Kristo.

Kristo kobbong evi batu jinibb nir ko anglo kele nir

9 Kristo niben otoe erpe jinibb, ko mauren totoklai se Atua elik ren.

10 Ko kami kele, daron nga kamkorti tevi ni, ko kamlai mauren totoklai. Kristo owowomu re Numal pētþeti nir ko derteren pētþeti nir.

11 Ko erpok kele, daron nga kamkorti tevi ni, erpe kaman re pa bae ko osuw. Ko iok, sete nuspē suri bae nga norman mian ngalu marevji, ko nuspē suri bae nga Kristo mirevji tweni murru nalol nga mīsij renge mauren se kami.

12 Ko daron nga marpaptaese kami, erpe artevni kami tevi Kristo. Ko erpok kele, daron nga kamtawij luwi re nuwi ngok, erpe kammaur luwi tevi Kristo renge mijen, suri kamosuri Atua nga derteren sen ololi Iesu mimaur luwi re mijen.

13 Ko erpe kami kammij pin renge nololien se kami ko renge murrun nga mīsij se kami. Ko lelingenok vajin, Atua ololi kami kammaur luwi tevi Kristo. Ni etlasi tweni nololien jile se kerr,

14 ko olokloksi nanu nga maruli kortoni martere kerr tevi nale nesesreien nga marwer ore kerr rer, ko ela tweni pētpetir ko owser renge nai pelao tevi Kristo.

15 Renge nai pelaot ngok, Kristo obbri otvi derteren se jinibb nga marlelep nir ko jinibb nga marwowomu nir renge devjen se Demij. Kristo otorrailir pa osuw, ko ololi tevir erpe Numal san nga mutorrlai devje nuval sen musuw, ko ololi nor arsij, nga jinibb arongwos parmetenir.

Kristo evi batu kami

16 Ko lartul ngok arwera parwer lokloksi kami suri nanen lele nga kamrroi, ko nanu lele nga kammini. Ko arwera kele kamloli esij nga sete kamtori nabong sopor, ko sete kamtori nanen ne navöl muwut rrongvi, ko sete kamtori murrun ne nabong ebutun, nga marmosi ren. Ko sete kapmarong parij pirpok, pijki.

17 Nanu ngok nir, mīri Isrel nir arvijuri tuwi. Ko arjuji bbong Kristo. Ko daron nga Kristo mivini vajin, rramlesi vajin ni sel sen nga mīrres pēlak asi nanu ngok nir.

18 Lartul ngok nir, norrorrmien ser ean pa mare osuw, suri arlesi nanu sopor re bori ser. Ko arkerkerasi jinibb nir, arwera jinibb nololoi pian wor ngatan ko, ko parsurövi wor anglo ko nir. Sete kaplinglingi nir parwer lokloksi kami, parwera kamsij renge nanu ngok nir. Norrorrmien ser ean mare temijpal, ko pesveni ko. Arok-rrorrmii nanu ngok nir suri murru jinibb kobbong nir.

19 Ko setemun artori Kristo eterter, ko ni mawos ma evi batu jinibb sen nir. Ko jinibb sen nir arirpe ni murru niben nir nga marokla nanen ser renge batun, suri nau ko murrrmurr arjipjipti erres re niben. Ko erpok vajin, Atua orongwos puloli niben totoklai pimaur rujruj pilep pīrres.

Mauren nga mimerr renge Kristo

20 Kami erpe kammij pa osuw tevi Kristo. Kamivi vajin jinibb nga kamiel sisarow osuw, setemun nevisvisenien ne ngatan ngel nir arrowsi kami. Ko erpese kamok-vijuri malume murrun ne ngatan ngel? Erpese kamvijuri nale nesesreien ne ngatan ngel nir, nga muwra:

21 'Sete kaptori nanu ngok ko nanu ngok', 'Sete kaprroi nanu ngok ko nanu ngok', 'Sete kapjipari nanu ngok ko nanu ngok'?

22 Ko iok arsuþe suri nanu nga partorir ko parsij bbong. Ko nale nesesreien ngok ko nevisvisenien ngok arivi se jinibb kobbong.

23 Nale ser ngok, rramlesi rrongvi erpe erres, erpe eviseni norongwosien erres pēlak, suri osoni jinibb nga parlot, ko nga nololoi pian ngatan, ko nga partor ore pīterter murrun nga marmerreni karkar nanu nga marsij nir. Ko nesesreien ngok nir, derteren ser ejki rres nawone nga partor ore weretunen nanu nga nolo jinibb mok-merrmerreni sarrsarr nir. Ko rramlesi, daron nga rramvijuri sel ser, murrun nga mīsij ngok oto erpok malum kobbong.

3

1 Kami, erpe Atua ololi kammaur luwi re mijen evesane tevi Kristo. Ko niko, kappēlak suri nanu nga marto re melrin tevi Kristo, nga mīsakel pa re Atua nevren rres.

² Kami kaplingi norrorrmien se kami ko wor puto re nanu nga marto re melrin nir, setemun kapok-rrorrmii nanu ne ngatan ngel nir.

³ Suri erpe kammij pa osuw, ko mauren se kami oto teptepi tevi Kristo ji Atua pa osuw.

⁴ Ko ngok, batu mauren weretunen se kami evi Kristo kobbong. Ko daron nga Kristo pia-rremali, ko kami kele kapa-rremali tevi ni vajin renge nosrövien.

Mauren se kami nga mitra pusuw vajin

⁵ Ko ngok, kapbböt pini murru kami nga marivi ne ngatan ngel kobbong, erpe norman muoji nesevin, ko nesevin muoji norman, murrun nga sete muwokwok, ko armerreni nanu nga marsij nir. Ko nir arok-merrmerreni nanu jile, ko iok erpe arosuri nanu ngok nir arirpe atua mīnij nir.

⁶ Suri murrun ngok nir, lolaren se Atua pian renge nir nga sete marosuri ni.

⁷ Ko kami kele, bonevis kamok-vijuri murrun ngok nir, daron nga kammaur renger e.

⁸ Ko lelingenok vajin, kami kapjikie murrun jijle nga marsij, erpe lolaren, nolon nga mulolar, nalol nga mungasi jinibb, murrun nga marij mīsij tere jinibb, rereren nga marsij nir. Setemun kapok-rij pirpok nabong pisan.

⁹ Ko sete kapkerkerasi lululweni kami. Suri kamla tweni pa mauren nga woma tevi murrun nen nga marsij nir,

¹⁰ ko kamuri lweni pa mauren nga mimerr ngok, nga Atua mokloli lululweni mimerr tetajer. Suri Atua emrreni nga kaprongwose ni pīrres, ko nga kapsorsan tevi ni.

¹¹ Ko niko, setemun jinibb san orongwos puwra, ‘O, inu nuvi mīri Isrel ko san, ko nik kuvi jinibb ne vare ko san’, rreknga ‘O, inu nuan pa renge bae, ko nik setewor kuan re bae’, rreknga ‘O, inu nurongwose erres, ko nik kurrlenge nanu’, rreknga ‘O, inu nuvel sisarow, ko nik kuvi jinibb ne majingen’. Setemun kapok-rij pirpok, pijki. Suri Kristo elep asi nanu ngok nir, ololi arirpe nanu nawon kobbong nir. Ko ni elik pa renge jinibb sen nir.

Mauren se kami emerr

¹² Iow, erres, kamivi jinibb nga Atua mutobbtobgue kami, kamivi jinibb on, kamivi jinibb nga Atua mimrreni kami. Ko niko, kapuri mauren nga mimerr nga murrun mirpel: kaprrorrmii jinibb nir, kaprres tevir, nolo kami pian ngatan ko kapivi jinibb malum, ko norrorrmien se kami pipriv.

¹³ Kaptor totoni nolo kami, ko kaptelasi lululweni nololien se kami renge sel nga Numal mītlasi tweni pa nololien se kami ren.

¹⁴ Ko murrun ngok nir, kapjipjipteni tevi merrenien. Suri merrenien evi nanu san nga murongwos pijipjipteni nanu jijle pīrres.

¹⁵ Ko demat se Kristo puwowomu re nolo kami. Suri demat evi nanu nga milep nga Atua mimrrēni puto renge jinibb sen nir, nga markorti mirpe niben sansan. Ko kapok-wera ‘erres’ tevi Atua suri nanu pētpeti nir.

¹⁶ Ko nale se Kristo puto pētpeti re nolo kami. Ko kapvisviseni lululweni kami, ko kapsusur metu lululwi tevi kami renge norongwosien jile nga murrow. Ko kapok-lai nubo lele tevi Atua nga kapsurövi ni, nubo nir ne Sam renge Naul On, nubo nir nga kami kamkoji, ko nubo nir nga Nemīn On mīlair tevi kami. Kaplai nubo ngok nir tevi nolo kami nga marok-wera “erres” tevi Atua tetajer.

¹⁷ Ko nanu ūtēpeti nga musuwsuw ngok nga kamwerai, ko nanu ūtēpeti nga musuwsuw ngok nga kamloli, ko kaplolir ko wor renge nise Numal Iesu. Ko kapok-wera tetajer 'erres' tevi Atua Tata renge nise Iesu mawos.

Murrun ne metka renge mauren nga mimerr

¹⁸ Kami nesevin nga kamlik ji diwen se kami nir, kaposuri diwen se kami nir. Murrun ngok osorsan erres kobbong renge kaleśia nir.

¹⁹ Ko kami norman nga kamlesi nesevin, kapmerreni nesen se kami, ko sete kapok-sij tevir.

²⁰ Ko bipiwarreng nir, kapvijuri nale ūtēpeti se tata ko tasu se kami nir, suri Numal ornge erres re murrun nga mīrpok.

²¹ Ko tata nir ko tasu nir, sete kaploli natu kami nir parungasi kami suri sel nga mīterter nga kamok-loli tevir, suri nolor tarok-vitan.

Murrun ne jinibb ne majingen nir ko numal ser nir

²² Jinibb ne majingen nir, kaposuri nale ūtēpeti se nir nga marivi numal se kami iel ngatan. Sete kapok-majing ūrres re bbong daron nga numal se kami marlik e, nga nir parmerreni nawone kami. Ko kapmajing ko wor renge nolo kami nga mīrres ūtēpeti, suri kammetutue Numal Kristo.

²³ Ko nanu jile nga kamloli, kapmajinge tevi nolo kami, pirpe kammajing se Numal, sete se jinibb kobbong.

²⁴ Suri kamrongwose nga Numal pia-lai nowli kami tevi kami, nga marivi nanu nga marres nir nga ni mīlengir terai kami e. Erpe kamok-majing pa se Numal Kristo.

²⁵ Ko nir nga ma marok-loli mīsij, ko Numal ūpikle lweni tevi nir ūtēpeti pusorsan tevi nga marloli ngok. Suri Numal ololi osorsan tevi jinibb ūtēpeti nir, poro parivi jinibb nga marwelili rreknga jinibb nga marlelep.

4

Pol ela nale tevi nir

¹ Ko kami numal nir, kaploli murrun nga mumomsawos mīrres tevi jinibb ne majingen se kami nir, pusorsan pirpok tevi nir ūtēpeti. Suri kamrongwose pae nga kami kele Numal se kami oto pa re melrin, ko ni pia-loli tevi kami pusorsan tevi nga kami kamloli tevi nir.

² Kami kapok-lot tevi nolo kami nga marterter tetajer. Kapkulkulu ūrres renge loten se kami, ko kapok-wera 'erres' tevi Atua.

³ Ko kaplot suri kem kele, nga Atua ūtasi metali nga nabwera tweni nospēn suri Kristo, nga bonevis muto teptepi. Ko inu nulik renge naim ne nekaien le ngel suri numajing ren.

⁴ Ko kaplot suri nga inu ūerij ūrres, puloli nale nen parmerer. Iok pirpe pusorsan ūimawos tevi nga inu bololi.

⁵ Kapok-loli murrun nga mīvijuri norongwosien tevi jinibb ne vare nir. Kaploli womue ūrres ngarr tevir, nabong tarasasi nawon.

⁶ Kapok-rij ūrres tevi nir tetajer, puloli nir parir nga parunge nale se kami. Ko kaprongwose ūrres vajin lut nga kaprij weli jinibb jile nir parto suri.

Nospēn ne Pol

⁷ Tikitak pia-supe suri nospēn nek tevi kami. Ni evi niaken se kerr san nga rrammerreni, ko nga mokmajing korti lilane mīrres tevi inu renge majingen se Numal.

⁸ Nukoni vinuk ji kami suri nanu ngel le, nga puloli kaprongwose nos̄pen ne kem, ko nolo kami parmolmol suri p̄irres.

⁹ Ko bokoni kele Onesimas piptevi ni. Ni kele evi niaken se kerr san nga rrammerreni, ko nga mokmajing lelane m̄irres, ko evi kami san. Nuru ngok porlolı kaprongwose nanu jile nga marok-pelpelari iel.

Bongsi nale se Pol

¹⁰ Aristakas le nga m̄ilik renge naim ne nekaien ngel owra ‘erres’ tevi kami, ko Mak kele nga mivi tasi Banapas san, ni kele owra ‘erres’ tevi kami. Nuwra rrurrrngi pa tevi kami nga poro ni pivinuk, ko kapa-tekai ni.

¹¹ Ko m̄erel nga nisen muwaji Iesu nen nga marverus kele nisen tuwen Jastas, ni kele owra ‘erres’ tevi kami. Nir itul ngok kobbong renge m̄eri Isrel nir arpitevi inu renge majingen ne batun vanu se Atua, ko arok-loli nolok erres.

¹² Ko Epapras kele, nga mivi kele kami san, owra ‘erres’ tevi kami. Ni evi jinibb ne majingen se Iesu Kristo, ko okrat tetajer suri kami renge loten sen nga kaptur p̄iterter jile, kaptera jile, ko nga kaploli marongen p̄etpeti se Atua.

¹³ Nurongwos bowrai nga ni mokp̄elak milep suri kami, ko suri nir nga renge Laotisia, ko nir nga renge Ierapolis.

¹⁴ Ko dokta Luk le, nga rrammerreni ni, ko Demas kele, orwera ‘erres’ tevi kami.

¹⁵ Kapwera ‘erres’ tevi tasi kerr nir nga marlik Laotisia, ko tevi vinok Nimpa, ko tevi kalesia nir nga marok-korti renge naim sen.

¹⁶ Ko poro nga para-eve jile naul ngel tevi kami, kaplai kele van para-eve kele tevi kalesia nir nga renge Laotisia. Ko naul suk nga m̄elai tevi kalesia nir renge Laotisia, kami kaplai vinuk ko kaploli para-eve tevi kami.

¹⁷ Ko kapwerai tevi Akipas, ‘Kupmetmet p̄irres nga kupmajing jile majingen ngok nga Numal m̄ilai tevi nik.’

¹⁸ Inu mawos vajin, nula pensil ji m̄er nga mok-uli tweni nale suk ngel nir, ko nuli vajin “erres” suk ngel tevi kami. Erres kaprrorrmi inu renge dil delrrurr nga marserek e. Nurongwos mae, merrenien se Atua puto tevi kami. Nuwra ‘Remse kami’.

Naul nga Pol Muli Womue tevi Kalesia Nir renge

TESALONAEKA

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Tesalonaeka evi ngaim nga milep ne Masetonia. Pol evan ie daron nga mivel lingi Pilipae, ko etipatun re majingen ne kalesia ie. Ko sete epriv, ko mieri Isrel sopor nga nolor mileplep suri jinibb elep arosuri nospēn nga mīrres, aroji tweni Pol. Ko Pol etajer kele, okmajing renge ngaim mīnij sopor. Ko mian ko orrorrmī mieri Tesalonaeka nir elep, ko okoni Timoti nga ni pimteni suri liken ser erpese. Mian ko Timoti olwi vajin ko ospe nospēn se nir tevi Pol, ko ololi Pol nolon eir elep suri. Ko eauli vajin naul ngel nga rramveruse 1 Tesalonaeka nga puloli norrorrmien ser pīterter renge nosurien ser, ko liken ser puon pīrres. Ko ni ospe kele sōpon suri nanu sopor nga nir marsusi, erpe pirpese re nabong nga Kristo pia-luwi vini rengē.

Pol owra erres tevi nir

¹ Inu Pol, Silas, ko Timoti, namuli naul ngel tevi kami kalesia nir nga Tesalonaeka nga kamkorti pa tevi Atua Tata ko Numal Iesu Kristo. Nurongwos mae, merrenien ko demat se Atua pipitevi kami.

Pol owra erres tevi Atua suri murrun ko nosurien se nir

² Tetajer namok-wera erres elep tevi Atua suri kami jijle, ko namok-verus suri kami renge loten se kem tetajer.

³ Namrrorrmi re no Atua Tata se kerr erpese nga kammajing tweni nosurien se kami, ko nga merrenien se kami muloli kampēlak; ko nga norrorrmien se kami muto mīterter malum renge Iesu Kristo Numal se kerr, ko sev nga ni pia-loli tevi kami.

⁴ Niaken se kem nir, kem namrongwose erres nga Atua emrreni kami elep, ko elngi pa kami osuw nga kapivi jinibb sen.

⁵ Suri daron nga kem namwerai tweni nospēn ngel nga mīrres tevi kami, ko sete evi nale nawon, ejki. Ko Atua elai pa dererten sen ko Nemīn On sen orpitevi nale se kem, ko ololi kamrongwose erres nga evi nale weretunen. Ko kamrongwose, liken se kem omomsawos erres daron nga namlik tevi kami. Ko namloli erpok nga piviseni sel tevi kami.

⁶ Ko kami kamvijuri sel ngok kobbong nga kem namviseni. Evi pa sel se Numal. Ko daron nga kami kamlai nospēn nga mīrres, ko kami kele, jinibb nir arlolii esij tevi kami. Ko Nemīn On ololi kami kamīr kele.

⁷ Ko re murrun ngok, kami kamviseni kele sel nga mīrres re no kalesia nir ne vanu nga Masetonia ko kalesia nir ne vanu ne Akaea, nga nir parvijuri kami.

⁸ Suri kami kamwera tweni nale se Numal renge Masetonia ko Akaea kobbong, ko nospēn ne nosurien se kami renge Atua etajer kele wor re vanu pētēti. Ko niko muloli kem setemun namrongwose nabwerai tweni nanu san suri nosurien se kami tevi jinibb nir.

9 Suri lartul ngok nir kobbong arsupsuþe suri kami, ko sev nga miplari daron nga naminji kami, nga kami kamlingi tweni pa atua mñij nir, ko kamini kamvijuri Atua nga mimaur ko nga mivi weretunen.

10 Ko arsupsuþe kele nga kami kamok-tiriv Jesu nga mivi Atua Natun nga Atua mûloli mimaur luwi re mijen, nga pia-luwi kele wor re melrin vini, ko pia-lai mauren tevi kami re nabong nga pia-vini nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir.

2

Majingen se Pol renge Tesalonaeka

1 Tasi kem nir, kamrongwos pae nga sete naminuk nawon ji kami, ko jelingin nga namlingi emaur pa ji kami.

2 Ko kami kamrongwose, daron nga namlik malum ngaim Pilipae, ko jinibb arloli esij tevi kem ko arij esij elep kele wor tevi kem. Ko arij tere kele kem daron nga naminuk ji kami. Ko Atua se kerr ololi norrorrmien se kem eterter nga nabwera tweni nosþen nga mîrres sen tevi kami.

3 Ko nale se kem nga miveruse kami evi weretunen. Sete erpe nga nir marok-werai, nga namsarr, rreknga namwera nablai nanu san ji kami kobbong, rreknga namkerkerasi kami, ejki.

4 Ko Atua emteni pa nolo kem ko elesi erres, ko elai pa nosþen sen tevi kem nga nabwerai tweni. Ko niko nammajing se Atua, nga puloli ni þir re majingen se kem; ko sete nammajing se jinibb, nga nir parir renge majingen se kem. Ko Atua okmeteni nolo kem malum rengen.

5 Ko kamrongwose erres nga kem sete naminuk nga nabsurövi nawon kami, rrek suri nabloli sel nga nabvenae joro kami nir, ejki. Atua orongwos puwrai nga nale ngok evi weretunen.

6 Ko kem sete namloli murrun ngok nga nabloli jinibb parsurövi kem, poro pivi kami, rreknga jinibb mñij kele.

7 Ko kem namrongwose nablolar parsurövi kem, suri namivi pa aposol se Kristo. Ko sete namloli erpok. Ko namloli nolo kem omolmol pa livö ne kami, erpe tasu san nga moktor lilane natun nir.

8 Ko erpok kele, nammerreni kami elep, ko nammarong nga nablai, sete nosþen se Atua kis kobbong, ko mauren se kem kele wor tevi kami. Suri merrenien se kem elep wor tevi kami.

9 Tasi kem nir, kaprrorrmi wose nga nampelak elep. Nutrin ko nutpong nammajing tevi nevre kem, nga kami sete kaprrorrmi þelak kem renge nanen daron nga namok-werai tweni nosþen se Atua tevi kami.

10 Kami kamrongwos kapwerai, ko Atua kele orongwos puwrai nga murrun nga kem namloli tevi kami kalesia owokwok, ko osorsan erres. Ko sete jinibb san orongwos þirij tere kem renge murru kem ngok.

11 Ko kami kamrongwose nga kem namvisviseni kami sisamis kobbong osorsan tevi tata san nga mivisviseni natun nir.

12 Ko kem namok-rij nale elep nga mîrres tevi kami, nga puloli nevre kami þiterter, ko nolo kami sete pivitan. Ko Atua everuse kami nga kapan renge batun vanu sen ne nosrövien, niko muloli namok-rij mîterter mirpok tevi kami, nga kami kaptori murrun nga musorsan mîrres renge no Atua.

Lartul nga marok-oji kalesia nir

13 Ko suri nanu mñij kele namok-wera erres tevi Atua suri kami tetajer, nga daron nga namlai nale se Atua vinuk ji kami, ko kami kamlai erres.

Kami kamlesi wose weretunen nga evi pa nale se Atua, sete nale se jinibb kobbong. Ko nale ngok okmajing malum tevi kami nga kamok-osuri.

¹⁴ Ko tasi kem nir, eplari osorsan tevi kami erpe nga miplari tevi kalesia se Atua nir renge vanu ne Jutia nga martur renge Iesu Kristo. Suri jinibb ne vanu se kami nir arloli esij tevi kami osorsan erpe nga méri Isrel nir marloli pa mísij tevi kalesia nga nir.

¹⁵ Ko meling ngok kele kobbong nir arevji pini Iesu Numal se kerr, ko propet nir ne tuwi; ko arok-oji kem kele, ko arloli Atua sete eir renge sev nga marloli. Ko artere jinibb totoklai,

¹⁶ suri arok-tur ore kem nga sete nabwerai tweni nale se Atua tevi jinibb ne vare nir, nga Atua sete pilai mauren tevi nir. Ko erpok nololien ser ean þelak tetajer, ko lolaren se Atua oto tevir ko pa osuw.

Pol emrreni ðilesi nir kele

¹⁷ Tasi kem nir, daron nga namiel lingi kami, ko namrrorrmi kami elep, erpe norrorrmien se kem elik malum tevi kami. Ko sete epriv nga namrunge erpe nammerreni kelewor nablesi no kami.

¹⁸ Niko nammerreni nabinuk ji kami. Ko inu Pol, nulwi lesi vavis le pa, ko Demij oktur ore kem.

¹⁹ Ko daron nga Iesu Numal se kerr pia-luwi e vini, ko naba-runge þirres renge ni non suri kami kis kobbong. Ko naba-rij melmelas suri kami kis kobbong, ko naba-lai nowli kem suri kami kis kobbong.

²⁰ Suri kami kamjoroi pa kem, ko kami kamlai pa neiren tevi kem.

3

¹ Ko namrrorrmi kami elep erpok mian, ko nolo kem setemun orongwos puto malum. Ko niko nammarong nga komru Saelas noborlik jer ko pa iel renge ngaim ne Atens,

² ko nomorkoni Timoti. Ni evi tasi kerr san, ko okpitevi komru renge majingen se Atua nga parwerai tweni nosþen nga mîrres suri Kristo. Nomorkoni ni vinuk nga puloli kaptur þiterter renge nosurien se kami, sete nolo kami pivitan

³ suri nanu nga marsij nga marok-loli tevi kami. Ko kami kamrongwos pae nga para-loli pirpok, suri evi pa marongan se Atua.

⁴ Ko kem, daron nga namlik malum ji kami, ko namwerai womu pae tevi kami nga nir para-loli þisij tevi kami pirpok. Ko kami kamrongwos pae, suri eplari pa osuw osorsan tevi nga namwerai.

⁵ Niko muloli setemun nurongwos þelik malum, mian ko nukoni Timoti naga pimteni suri nosurien se kami erpese. Nomok-rrorrmi Demij nga mokrrowrrowe jinibb tikrekrasi pa kami ko tuloli þelaken se kem tarivi vajin nanu nawon.

Neiren nga milep se Pol suri méri Tesalonaeka nir

⁶ Ko lelingenok vajin Timoti evel lingi kami ko olwi pa vini ji kem, ko elik pa tevi kem osuw, ko osþe nosþen nga mîrres suri nosurien se kami ko merrenien se kami. Ko ni owrai nga norrorrmien se kami okrres tetajer suri kem, ko nga kammerreni kaplesi kem, osorsan erpe nga kem kele nammerreni nablesi kami.

⁷ Tasi kem nir, suri namrunge pa nosþen ngel nga mîrres suri nosurien se kami, niko muloli nolo kem sete evitan renge norongan nga mísij ko nanu nga marsij nir nga marok-loli tevi kem.

8 Ko suri kami kamtur pa eterter renge Numal, niko muloli vajin kem nammaur renge mauren nga mīrres.

9 Kem sete namviter rrugrag nga nabwera erres tevi Atua suri kami, ko suri neiren nga milep nga namīr suri kami rengen re no Atua se kerr.

10 Nutpong ko nutrin namok-verus eterter nga nabrongwose nablesi no kami kele, ko nga nablai kele sev nga nosurien se kami mumrrol rengen.

11 Ko ngel evi loten se kem, nga Atua Tata ko Iesu Numal se kerr porloli sel nga kem nabinuk nablesi kami,

12 ko nga Numal puloli merrenien se kami nga kammermerreni kami ko nga kammerreni jinibb jijle pimaur kele van mare pilep, pusorsan tevi merrenien se kem nga nammerreni kami.

13 Ko nomok-lot kele nga ni pia-loli norrorrmien se kami pīterter ko puon pīrres re no Atua Tata se kerr, pijpari daron nga Iesu Numal se kerr pia-luwi vini kele tevi jinibb sen nir.

4

Murrun nga marmomsawos renge no Atua

1 Tasi kem nir, nuwra bospe suri vajin liken se kami. Namvisviseni pa kami renge sel nga puloli Atua pīr tevi kami, ko lelingenok kamok-vijuri sel nen. Ko namngoni kami renge nise Numal Iesu nga kapvijuri sel nen pīrres kele wor, ko nga nolo kami puto pīterter renge.

2 Ko kami kamrongwos pae nale nga namlai tevi kami renge nise Numal Iesu, ngel:

3 Atua emarong nga kapivi jinibb nga muon mīrres. Norman sete puloli sel nga mīsij tevi nesevin, ko nesevin sete puloli sel nga mīsij tevi norman.

4 Kami sisamis kaptor sweri ko wor nesen se kami renge sel nga muon ko muwokwok mīrres,

5 ko sete renge sel nga mīsij mirpe jinibb ne vare nir nga sete marongwose Atua. Suri nir arok-vijuri nolor kobbong nga marvenae nesevin.

6 Ko kami sete kaploli pīsij tevi tasi kami san nga kapvenae nesen sen. Suri Numal pia-tor vitrangi isi nga marloli mirpok. Namwerai womue ko namwerai eterter tevi kami erpok.

7 Suri Atua everuse kerr nga rravpivjuri sel nga muon, sete sel nga mīsij.

8 Ko si nga murong tweni nale ngok, sete orong tweni jinibb kobbong, ko orong tweni kele Atua nga moklai Nemīn On sen tevi kami.

9 Ko re devjen ne merrenien, setemun nurongwose boli nale san tevi kami. Suri Atua evisviseni pa kami osuw nga kapmerrmerreni kami,

10 ko kamok-loli erpok tevi tasi kerr jijle nga marlik sisamis renge Masetonia totoklai. Ko namok-werai eterter tevi kami nga kapan mare kele wor renge sel ngok,

11 ko nga kami kappelak ko wor nga mauren nga mumolmol puto ji kami, ko nga kapmetmet nga kapmajing lululweni majingen se kami kobbong. Ko erpe namok-werai pa, sete kaplik nawon, ko kami kapmajing ko wor tevi nevre kami.

12 Ko nanu ngok nir parloli nir nga sete marosuri Iesu parlesi kami pirpe jinibb mawos kobbong, ko setemun kapkulu van ji jinibb mīnij nir renge sev nga nevre kami mumrrol ren.

Pol ospe suri nabong nga Iesu pia-luwi e vini

¹³ Tasi kem nir, nammerreni kaprongwose erpese renge kalesia nir nga marmij pa. Sete nammerreni nga kami kapting ko kaprunge p̄isij pilep suri nir pirpe lartul nga nororrmien ser sete muto renge Atua, ko nga sete marteraví nanu san jin.

¹⁴ Kerr rramosuri nga Iesu emij, ko emaur luwi kele. Ko erpok kele, renge kalesia nir nga marmij, Atua pia-la lweni nir kele paran renge melrin tevi Iesu.

¹⁵ Sev nga namok-sesre tevi kami ngel evi nesesreien se Numal: Kerr nga rrammaur jer re daron nga Numal pia-luwi vini setete rrama-wowomu renge kalesia nir nga marmij pa.

¹⁶ Atua pia-werai nale, ko numal se anglo nir pia-verus, ko san pia-uwi davö se Atua. Ko Numal vajin pia-linglingi melrin vini ngatan. Ko kalesia nir nga marmij para-maur luwi puwomu.

¹⁷ Para-maur luwi jile pusuw, ko kerr vajin nga rrammaur malum mijpari nabong ngok, Atua pia-tekai kerr vajin, ko pukortoni kerr tevi nir nga marmij, renge nabor nir. Ko kerr jile rrapa-lesi Numal renge mesa nawon. Ko ngok ma rrapa-lik tevi Numal tuwi ngok vini.

¹⁸ Ko niko erres ma nga kami kapok-supsupē nale ngok tevi kami lulweni, nga puloli nororrmien se kami puto p̄iterter.

5

Sete jinibb san orongwose nabong nen

¹ Tasi kem nir, sete nurongwos boli tevi kami suri nabong ko daron nga nanu ngok nir para-rremali ren.

² Suri kami kamrongwos alje pae nga Numal pia-vini re nabong san nga jinibb sete marongwose, osorsan erpe nga jinibb venao san mivini natmupong.

³ Jinibb nir para-wera, ‘O erres kobbong, nanu jijle erres bbong’, ko nanu nga m̄ikarkar pivini pijpari nir pivesane ko pulokloksir, ko sete parongwos parasi. Pirpe kele nesevin san nga m̄ilelea mian ko murnge depain nga pivasus.

⁴ Ko kami, tasi kem nir, sete kamlik renge nemalik, nga kapa-taole nabong ngok pirpe nga martaole jinibb venao nga mivini.

⁵ Suri kami jijle kamivi pa jinibb ne moron, ko jinibb ne nat nga m̄irin. Sete kamivi jinibb ne nemalik, rrek jinibb ne natmupong.

⁶ Ko sete rrapmatur porporwon pirpe lartul ngok nir, ko rrapkulu metmet ko wor, ko nororrmien se kerr p̄im̄erer p̄irres.

⁷ Ko nir nga marok-matur porporwon arok-matur natmupong, ko nir nga marok-minmin arok-minmin natmupong.

⁸ Ko kerr rramivi pa jinibb ne nat nga m̄irin, ko niko nororrmien se kerr p̄im̄erer ko wor p̄irres. Nosurien ko merrenien porirpe sunsun nga puto metmet nga neliw se devje nuval sete purongwos p̄ilik rrurungi. Ko rrapplingi nororrmien se kerr renge Atua nga pia-la mauren tevi kerr, ngok erpe evi nuvan re batu kerr nga muto metmet erpok kele.

⁹ Suri Atua sete elngi kerr nga pulolarsi kerr kele, ejki. Elngi pa kerr ji Iesu Kristo, Numal se kerr, nga ni pia-lai mauren tevi kerr.

¹⁰ Ni emij suri kerr nga kerr rrapa-korti tevi ni renge mauren, poro nga rrapmaur rreknga rrapmij daron nga pia-luwi e vini.

¹¹ Ko ngok ma kami kapok-rij ko wor p̄irres tevi kami lululweni, nga puloli nororrmien se kami p̄iterter, ko kapok-lilai se kami, pirpe nga kamok-loli lelingenok.

Bongsi nale se Pol

¹² Tasi kem nir, namngoni eterter tevi kami nga kaposuri ūirres nir nga Numal mīlngir parpelak renge nemetmetien ko nevisvisenien se kami.

¹³ Kapmerrenir ko kaposurir ūirres renge majingen nga marok-lolir. Ko tetajer kapok-korti lulweni tevi kami ūirres, nga demat puto livō e kami.

¹⁴ Tasi kem nir, namwerai eterter tevi kami nga kapsulngatir ko wor nga niber ūiterter nga parloli majingen. Ko kaprij ūirres tevi nir nga nolor marmetutu, nga puloli parterter luwi kele; ko kaplai se nir nga derteren ser mijkie. Ko tevi nir totoklai nolo kami pipriv ko wor.

¹⁵ Kami kapmetmet ko wor nga kami san sete ūikle lweni murrun nga mīsij tevi jinibb san. Ko kami kappelak pilep nga kaploli ūirres tetajer ko wor tevi kami lulweni ko tevi jinibb mīnij kele nir.

¹⁶ Kami kaŵir ko wor tetajer.

¹⁷ Kami kaplot ko wor tetajer, nga nolo kami sete pijebreni.

¹⁸ Ko kami kapwera ‘Erres’ ko wor tevi Atua renge nanu jijle nga marok-pelari ji kami. Suri ngok evi marongen se Atua renge gortien se kami tevi Iesu Kristo.

¹⁹ Sete kapvisi pini Nemīn On se Atua.

²⁰ Sete kapkulu wutan re nale se jinibb san nga muwra nga ni mivi propet ko mīrij nale se Atua.

²¹ Ko kaprrowrrow wore nanu jijle, ko kaplesi nga mīrres ko kaptori;

²² ko kaplinglingi nanu jijle nga marsij.

²³ Ko ngel evi loten suk, nga Atua nga mivi batu demat, puloli kapon nga kapon ūetpeti; ko ni putori totkonni kami nga norrorrmien se kami, mauren se kami, ko nibe kami puto ūirres totoklai, pian pijpari daron nga Iesu Kristo Numal se kerr pia-luwi e vini.

²⁴ Atua nga miveruse kami pia-loli nanu ngok nir, suri ni okloli pa nanu nga muwral nir osuw.

²⁵ Tasi kem nir, kaplot suri kem kele ko wor.

²⁶ Kapwera “erres” tevi kalesia selerr nir, renge sel nga mīrres san. Ko ngok ma piviseni nga rramirpe niaken mawos vajin.

²⁷ Nuwrai eterter tevi kami, renge nise Numal se kerr, nga kapeve nauł ngel tevi kalesia jijle nir.

²⁸ Merrenien se Iesu Kristo, Numal se kerr, puto tevi kami. Nuwra “Remse kami jijle.”

Naul Erwen nga Pol Muli tevi Kalesia Nir renge

TESALONAEGA

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Ngel evi naul tuwen nen nga Pol muli tevi kalesia nir ie Tesalonaeka. Ospe kele suri nabong nga Kristo pia-luwi vini rengen, ko ewer rrerrarrre nale gerisen ngok nga muwra nabong nen eplari pa osuw. Ko owrai tevir nga partur piterter renge nosurien ser, ewretun jinibb sopor arok-loli esij tevir. Ko owrai kele nga sete parlik nawon, ko nir sisamis parmajing tweni ko wor nanen ser, ko nga parok-loli majingen nga marres tetajer.

Pol owra erres tevi nir

¹ Inu Pol, Silas, ko Timoti, namuli naul ngel tevi kami kalesia nir nga Tesalonaeka nga kamkorti pa tevi Atua Tata ko Numal Iesu Kristo.

² Merrenien ko demat se Atua Tata ko se Numal Iesu Kristo pipitevi kami.

Pol owra erres tevi Atua suri nir

³ Tasi kem nir, namok-werai erres ko wor tevi Atua tetajer suri kami. Ko erres nga nabloli pirpok, suri nosurien se kami okmaur elep, ko merrenien se kami nga kamok-merrmerreni kami okan mare elep kele wor.

⁴ Ko ngok ololi kem vajin namok-surövi kami tevi kalesia se Atua nir renge vanu totoklai. Namok-supe murrun ngel, suri nga kamtur eterter pa daron nga jinibb nir marlolí misij tevi kami. Ko jinibb ne vare nir arok-oji kami ko arok-loli esij tevi kami nabong elep, ko nosurien se kami sete evitan rengen.

Atua putor vitrangi nir nga marok-loli misij tevi mieri Tesalonaeka nir

⁵ Ko nanu ngok nir para-loli kapivi jinibb mawos ne batun vanu ne melrin, ko ngok evi batun nga marok-loli misij tevi kami. Ko suri arok-loli esij tevi kami erpok, niko miviseni nga Atua puloli pusorsan pîrres daron nga putor vitrangi jinibb nen nir.

⁶ Ko rrek pîrres pélak ma poro Atua puloli písij tevi nir nga marok-loli misij tevi kami ngok.

⁷ Ko re wosenen kele kobbong, Atua pia-la tweni norongan nga misij ji kami ko ji kem kele. Re daron ngok, Numal Iesu pia-linglingi melrin ko pîrimali iel ngatan tevi anglo sen nir nga marterter,

⁸ ko tevi nabb nga muror milep. Ko ni pia-tor vitrangi nir nga marivi devje nuval se Atua, ko nir nga sete marosuri nospen nga mîrres suri Iesu Numal se kerr.

⁹ Atua pia-tor vitrangir renge nabong ngok daron nga pilngi kurtwenir, ko parlik vajin ngasue Atua renge lut nga misij san pijpari tuwi ngok vini. Ko setemun parini mori ji Numal nga parlesi nosrovien sen rreknga derteren sen.

¹⁰ Renge nabong ngok, kami kapa-pitevi nir nga marres, suri kami kamosuri pa nale nga namwerai tevi kami. Ko Iesu pia-luwi vini, ko jinibb sen nir nga marosuri ni partaole ko parsurövi ni.

Loten se Pol suri nir

¹¹ Niko muloli namok-lot tetajer suri kami, nga Atua se kerr puloli kapviter renge mauren nga ni miveruse kami tweni; ko nga pilai derteren kele tevi kami nga kaprongwos kapmajing nunsu norrorrmien jijle nga marres ko majingen jijle nga muto pa renge nosurien se kami.

¹² Murrun ngok puloli jinibb parsurövi nise Iesu Numal se kerr suri kami, ko parsurövi kami kele suri ni, suri merrenien se Atua se kerr ko se Numal Iesu Kristo.

2

Murrun nga Iesu Kristo pia-luwi e

¹ Tasi kem nir, namwera nabsuþe vajin suri murrun nga Iesu Kristo pia-luwi e, ko pirpese rrappa-korti tevi ni.

² Ko namwera nabwerai píterter tevi kami nga sete norrorrmien se kami pisarr pingaviliv, rreknga sete kaprunge písjij renge nale karkar nga marwerai 'O, nabong se Numal evini pa.' Rrek kami kamrunge nale ngok ji jinibb san nga muwra Nemín On elai tevi ni, rreknga ji jinibb san nga mokwerwer, rreknga renge naul san nga marwera kem namuli. Ko ejki, sete kaprunge.

³ Sete kaploli jinibb san píkrekiasi kami renge sel san. Suri nabong ngok sete mia-vini womu. Kapa-lesi womu nabong nga milep san nga pírrmali, nga jinibb partur imera ko partere Atua. Ko jinibb nga moktor otvi nale pia-rremali, ni nga mivi jinibb ne nejikien.

⁴ Ni pia-tere atua mñijir nir nga jinibb marok-surövir, ko pílngi ni pian mare re nir ngok. Ko ni pian vajin renge Naim On se Atua ko pisakel ko puwra tweni nga ni kobbong evi Atua.

⁵ Ko erpese? Kami kammalle nga nuwrai pa nanu ngel tevi kami daron naga meptevi kami e?

⁶ Ko nanu kele san nga murrul totkoni nanu ngel nga sete pírrmali lelingenok, ko rrekma kami kamrongwos pae nanu nen. Purrul totkoni mian, ko renge daron mawos nen, jinibb nen pia-rremali.

⁷ Suri murrun nga marok-tor otvi nale okimare pa osuw, ko eteptepi malum. Ni nga mokrul totkoni murrun ngok puloli pirpok ko wor píppari nga Atua pia-lai tweni ni renge sel ngok.

⁸ Ko jinibb nga moktor otvi nale pírrmali ko vajin limjer. Ko Numal Iesu sowin pilai mñernen ko pirevji pini. Ni pia-mij pivesan daron nga Iesu pia-luwi e vini.

⁹ Mernen pia-vini suri majingen se Demij, ko derteren sen pilep nga puloli nanu pilep nga jinibb nir partaole, ko píkrekiasi jinibb pilep nga parosuri ni.

¹⁰ Ko ni pia-loli gerisen lele nga marsij nga píkrekiasi nir nga para-jiki. Nir ngok para-jiki suri sete armerreni parvijuri weretunen, ko ngok kobbong evi sel nga Atua pia-lai mauren tevi nir rengen.

¹¹ Ko renge murrun nga muto jir, Atua okloli norrorrmien ser nga pí leng leng kele wor nga parok-osuri gerisen.

¹² Niko nir jile nga sete marosuri weretunen ko marok-ir suri nanu nga marsij, Atua pia-tor vitrangir ko suri.

Atua elngi pa jinibb sen nir osuw

¹³ Ko kami ma, tasi kem nir, Numal emrreni kami elep. Ko tetajer, nammerreni nabwera erres wor tevi Atua suri kami. Suri Atua elngi pa kami osuw nga kapwomu renge nosurien renge vanu se kami, nga Atua

pia-lai mauren tevi kami. Ko ni ela mauren tevi kami renge sel ngel, nga Nemñin sen puloli kapon, ko kaposuri weretunen.

¹⁴ Ko Atua everuse kami renge nosþen nga mîrres nga namwerai tweni pa tevi kami osuw, nga kaptor sweri mauren ne nosrovien se Numal se kerr Iesu Kristo.

¹⁵ Ko ngok, tasi kem nir, kaptur þiterter, ko kaprrul totkoni nevisvisenien nga namvisviseni tevi kami renge jingo kem ko renge naul nga namuli tevi kami.

¹⁶ Atua Tata se kerr emrreni kerr. Ko renge merrenien sen, otori nolo kerr nga puto þiterter, sete pivitan nabong san. Ko ni elai kele nanu nga mîrres nga rrapa-tiriv tweni.

¹⁷ Ko Atua tevi Numal se kerr Iesu Kristo porloli norrorrmien se kami þiterter nga sete orongwos pimijmij renge majingen ko nale jjile nga marres.

3

Pol owra parlot suri ni

¹ Tasi kem nir, rreknga ngel evi bongsi nale suk. Kami kaplot ko wor suri kem nga nale se Numal se kerr orongwos putuw asasi pingavilvil, nga jinibb arongwos parosuri renge vanu lele nir pirpe pa iak ji kami.

² Ko kaplot kele nga Atua þilai tweni kem renge nevre nir nga sete marsorsan mîrres, ko nga marivi jinibb nga marsij. Ko suri sete nir þetþeti ko nga nosurien ser mutoe.

³ Ko Numal osorsan erres nga rrapplingi nolo kerr rengen, ko ni puloli nolo kerr þiterter, sete pivitan. Ko putor ore Demij nga sete pivini mori ji kerr.

⁴ Ko Numal ololi nosurien se kem oto eterter re kami nga lelingenok kamok-loli erpe nga namwerai pa, ko nga kapok-loli pirpok tetajer ko wor.

⁵ Ko ngel evi loten se kem kele san, nga Numal puwrai visviseni tevi kami nga kami kapmerreni Atua pilep, ko nga puloli kaptur þiterter kele wor renge derteren se Kristo.

Kalesia nir sete parlik totrong nawon

⁶ Tasi kem nir. Renge nise Iesu Kristo, Numal se kerr, namwera eterter tevi kami nga sete kapkorti tevi kalesia nir nga marlik totrong nawon, ko sete marvijuri nale nga namlai pa tevi kami, nga kalesia nir parmajing ko wor.

⁷ Kami kamrongwos pae nga kaploli rrongrrongyi kobbong sev nga kem namloli pa. Daron nga namlîk tevi kami, sete namlîk totrong nawon.

⁸ Sete namlai nawon nanu san ji kami san, ejki, namwuli ko wor. Nammajing eterter elep tevi nevre kem natmîrin ko natmupong, nga puloli kami sete kappelak re nanen se kem.

⁹ Ko kem namrongwos nabngoni nanu pilep, suri namivi pa aposol. Ko sete namloli erpok. Ejki, nammajing tweni ko wor nanen se kem, nga piviseni sel nga kami kapvijuri kem.

¹⁰ Daron nga namlîk tevi kami, namok-werai erpel tevi kami: 'Jinibb si nga mumusus þimajing, sete kaplai nanen tevi.'

¹¹ Suri namok-runje nale nga kami sopor arok-lik totrong nawon, sete armajing, ko areses ma nanu van re majingen se jinibb mînij nir.

¹² Renge nise Numal Iesu Kristo kem namwerai nale ngel nga puwni nir ngok: kaplik malum, ko kappelak nga kaptor sweri nanen se kami kobbong.

¹³ Ko kami, tasi kem nir, sete nibe kami pimijmij nga kaploli majingen nga marres nir.

¹⁴ Rrek kami sopor ni ko iok nga sete marvijuri nale nga namok-lai tevi kami renge naul ngel. Poro san ni ko nga mirpok, erres ma nga kaprongwos ni ſirres, nga sete kapok-korti mun tevi, puloli ni non ſisije sev nga muloli.

¹⁵ Ko sete kapmeteni ni pirpe devje nuval se kami, ejki. Evi pa tasi kami ko. Ko niko kaploli lesi wor nga nolon pulwi.

Bongsi nale se Pol

¹⁶ Ko ngel evi loten suk, nga Numal, nga mivi batu demat, ſilai demat tevi kami tetajer renge sel jijle nir. Ko Numal piptevi kami jijle.

¹⁷ Inu mawos vajin Pol, nula pensil ji m̄er nga mok-uli tweni nale suk ngel nir, ko nuli vajin ‘erres’ suk ngel tevi kami. Nomok-uli erpok renge naul suk jijle nir, nga kami kaprongwose nga evi weretunen naul suk.

¹⁸ Ko ngel evi loten suk, nga merrenien se Numal se kerr Iesu Kristo puto tevi kami jijle. Nuwra “Remse kami jijle.”

Naul nga Pol Muli Womue tevi TIMOTI **Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri**

Timoti tasu sen evi nesen Isrel san nga mivi kele kalesia, ko tata sen evi mñeri Gris. Ko etipatun majingen sen nga mñimajing tevi Pol daron nga mivi mñelakel malume. Pol oli naul ngel nga rramveruse 1 Timoti tevi Timoti daron nga ni mokmetmete kalesia nir ie Epesas. Pol owra Timoti puwer ore nevisvisien gerisen nga jinibb sopor marok-visviseni ie. Ko ospe kele suri lat nga marlot muto suri, ko lat nga kalesia liken ser puto suri renge devjen sopor kele.

Pol owra erres tevi Timoti

¹ Inu Pol, nuvi aposol se Iesu Kristo suri nale se Atua nga mñilai mauren tevi kerr, ko Iesu Kristo Numal se kerr nga rramok-teravi.

² Nuwrai 'erres' tevi nik Timoti. Kurpe natuk woswos renge kalesia nir. Ko ngel evi loten suk, nga merrenien, netlasien, ko demat se Atua Tata ko Numal se kerr Iesu Kristo piptevim.

Pol owra puwer ore nevisvisien gerisen

³ Erpe mowrai pa musuw tevim daron nga mñelinglingim nga bean Masetonia, numrreni nik kuplik ko wor Epesas, nga kupwer ore nir nga marok-visviseni gerisen nir.

⁴ Ko kupwerai tevi nir nga nir parlinglingi tutunmasa gerisen ser ko naul nga marpepriv lenglengen ne nise metka ser nir. Daron nga marmetenin nanu ngok nir, ko arpalpal elep. Ko marongen se Atua sete orongwos piplari renge nanu ngok nir. Eplari kobbong renge nosurien se jinibb nir.

⁵ Ko Atua owrai kerr rrappelak tweni merrenien nga miplari renge nalol nga muwokwok mîrres, ko nga sete mubbujbbuj suri nanu nga marsij nga rramlolir, ko renge nosurien nga mivi weretunen.

⁶ Jinibb sopor arlinglingi pa murrun ngok nir ko arsarr pa renge nale nawon.

⁷ Nir arwera arongrongwos elep suri nale nesesreien se Atua, ko arok-rij eterter erpe norongwosien ser mutoe kobbong. Ko setete arongwose suri murru nale nga marok-werai.

⁸ Ko rramrongwose erres nga nale nesesreien se Atua erres poro parrul totkoni renge sel momswos nen.

⁹ Ko tetajer rrapprongwose nga nale nesesreien sete eplari tweni jinibb nga marres kobbong, ko purrul totkoni ma jinibb nga marok-tor otvi nale, ko jinibb nga marok-loli batur, ko jinibb nga sete marosuri Atua, ko jinibb nga marok-loli nololien nir, ko jinibb nga sete marvijuri sel se Atua ko sete marok-rrormi Atua nabong spon, ko jinibb nga marok-revji pini tata ser ko tasu ser, rreknga marok-revji pini jinibb lele.

¹⁰ Ko evi nga purrul totkoni norman nga sete puloli ñisij tevi nesevin, ko nesevin nga sete puloli ñisij tevi norman, ko norman nga sete puloli ñisij tevi norman pirpok kele. Ko evi kele nga purrul totkoni nir nga marok-venae jinibb, ko nir nga markerkeris, ko nir nga marlai nale gerisen re nospën se numal nir, ko nir nga marloli murrun mñinij kele nga marsij ko martor otvi nale nga musorsan.

Kristo etlasi Pol ko elngi nospēn nga mīrres renge nevren

11 Nale ngok nga musorsan eplari renge nospēn nga mīrres ne nosrōvien se Atua. Rrapsurövi ni rengen. Ko nospēn ngok Atua elngi pa renge nevrek osuw nga inu bowra tweni.

12 Inu nuwra erres tevi Iesu Kristo, Numal se kerr, nga mīlai derteren tevi inu, ko mīlesi inu mosorsan nga botori majingen sen.

13 Tuwi, nomok-rij esij tere ni, nomok-oji jinibb sen nir, ko nomok-loli esij tevir. Ko iok erpe nuloli esij tevi ni mawos. Ko erres kobbong, ni ornge esij suri inu, suri inu sete nurongwose nanu nga nomok-loli nir, ko sete nuosuri re wosenen.

14 Ko merrenien se Numal se kerr emejivjiv nawon ko elai nosurien ko merrenien nga morivi se kerr kokorti vajin tevi Iesu Kristo.

15 Ko nale ngel nga muwrai Iesu Kristo mivini iel ngatan nga pīla mauren tevi jinibb nga marsij evi nale weretunen, nga kerr rraposuri ko wor tetajer.

Ko inu nusij wor asi nir ngok.

16 Ko Iesu Kristo etlasi inu suri emrreni piviseni rrungi renge inu nolon nga mipriv torrlai tevi jinibb nir nga nir kele para-osuri ni, nga para-tor sweri mauren nga puto tuwi ngok vini.

17 Atua evi Numal ne tuwi ngok vini nga mauren sen sete orongwos pusuw nabong san. Evi Atua nga sete rramrongwos rraplesi; esan kobbong evi Atua. Rrapsusture ko wor nisen pian māre, ko rrapsurövi lelingenok ko pian pijpari tuwi ngok vini. Amen.

18 Belai nale ngel tevim, natuk Timoti, nga pusorsan tevi nale se Atua nga marwerai pae womu piplari suri nik. Kuptori totkoni nale ser nir, puloli norrrormien som puto pīterter nga kupbböt totkoni nanu nga marsij nir.

19 Kupmetmete nosurien som pīrres, ko kupmetmet kele nga norrorrmien som sete pubbjbbuj, ko kupiel lingi sel nga mīsij pivesane. Jinibb sopor sete arloli erpok, ko arlokloksi pa nosurien ser osuw.

20 Renge laru ngok nuru Aemenaeas ko Aleksanda, nuru orlol pa esij erpok, ko nulngi pa nuru re derteren se Demij nga porlinglingi murrun ne nale nga mīsij.

2

Loten

1 Nale suk nga womujnen nga kupwerai pīterter tevi nir, ngel: nga nir parlot ko wor pilep tevi Atua suri jinibb nir.

2 Ko parlot renge loten lele nir suri numal nir ko jinibb nga marlelep nga martori totkoni vanu nir, nga Atua purongwos pīlik tevir renge majingen ser; ko nga rraprongwos rraplik renge liken nga mumolmol mīrres, ko nga rraprongwos rraplot tevi Atua ko nga rraprongwos rrapvijuri murrun jijle nga mīrres.

3 Murrun ne loten nga mirpok erres pēlak, ko ololi Atua nga mīla mauren tevi kerr ornge erres.

4 Suri ni emrreni pīla mauren tevi jinibb totoklai, ko nga parlesi wose sev nga mīvi weretunen.

5 Atua esan rres kobbong. Ko jinibb san esan rres kele nga mīlik livō e Atua ko jinibb nir, evi Iesu Kristo nga mīvi jinibb.

6 Ko ni elngi mauren sen nga puloli lilane sel nga pujri lweni jinibb jijle nir rengen. Iok eviseni erres renge daron momswatos nen nga Atua mimrreni pīla mauren tevi jinibb totoklai.

⁷ Ko Atua okoni inu erpe aposol nga bowra tweni nanu ngok. Nuwretun, sete nukerkeris; majingen suk evi nga bevisviseni jinibb ne vare nir murrun ne nosurien nga mivi weretunen.

⁸ Renge lat jijle, numrreni jinibb nir parlik malum nga lolaren ko laten pijki jir, ko nga parsusi nevrer paran mare ko parlot loten nga mumomsawos vajin tevi Atua.

Murrun momsawos se nesevin nir

⁹ Renge murrun ngok kele, numrreni nesevin nir paruri nijor ser nir renge sel nga mîrres, sete parkowkowrir nga parlokloksi mete jinibb nir. Ko sete parlokloksi daron pilep nga parviri batur. Ko sete parlokloksi nevôt pilep nga parwuli gol, rreknga nevôt nen nga marok-lai lolo botrrum, rreknga sunsun nga nowlin mian mare ūpelak.

¹⁰ Ko parjoroi lweni nir sete tevi sunsun ko tevi majingen nga marres. Suri ngok evi murrun momsawos se nesevin san nga muwra ni evi kalesia nesevin san.

¹¹ Nesevin parlik malum renge Naim On, ko parloli norrorrmien ser pian ngatan nga parongrongwos.

¹² Nomok-wer ore nesevin nir nga sete parok-visviseni jinibb nir renge Naim On, ko sete paran mare re norman, ko parlik malum kobbong.

¹³ Suri tuwi jer pa, Atua ololi Atam womujnen, ko vitunen ea-loli Iv.

¹⁴ Ko sete Atam ko nga murunge nale gerisen nen, ko vinnen ko ornge nale gerisen nen, ko otor otvi nale nesesreien se Atua.

¹⁵ Ko sel san otoe nga Atua ūplai mauren tevi nesevin nir rengen, suri nesevin arvesi bipi. Ko nesevin parrul totoni kele ko wor nosurien ser ko merrenien ser ko paron ūpirres, sete parkowkowrir.

3

Murrun se jinibb nga marlelep se kalesia

¹ Nale ngel evi nale weretunen: ‘Poro nga san emrreni pivi jinibb nga pilep se kalesia, ko ni emrreni majingen nga mîrres ūpelak ngok.’

² Mernen sel sen ūpirres kemkañe ko wor, pimrreni temijpal nesen sen ko sete puoji nesevin mînij;^A sete pivi jinibb nga pokminmin; pokmetmet lweni ni ko murrun puwokwok ūpirres. Ni ūpir ko wor nga ūplai jinibb neturvitnan paran jin. Ko ni purongwos ūpwerwer kele.

³ Jinibb ne minminen ko jinibb ne balpalen sete putori majingen ngok. Pivi jinibb nga nolon mumolmol, sete mokkarkar, ko sete norrorrmien sen puto ūpelak renge nevôt.

⁴ Ko pivi kele jinibb nga purongwos pimetmet metka sen nir ko puloli natun nir parosuri ni nga parunge drrelan.

⁵ Poro jinibb san sete purongwose sel nga pimetmete metka sen nir rengen, ko pia-metmete kalesia nir pirpese ko?

⁶ Ko jinibb nga mia-ivi taol kalesia bbong sete orongwos putori majingen ngok, suri nolon turow ūpelake, ko Atua tia-tor vitrangi tirpe pia-tor vitrangi Demij.

⁷ Ko jinibb nga putori majingen ngok kele pivi wor jinibb san nga jinibb ne vare nir parwerai ūpirpel: ‘O, mîrel evi mîer nga mîrres ūpelak.’ Ko re

A 3:2 Erpe iel, Pol owra ‘Nesen sen pisansan kobbong’, ko renge nale se mîri Gris nir, ngok erpe ūtite nale san nga mining nen erpe nga namlingi, ‘pimrreni temijpal nesen sen ko sete puoji nesevin mînij.’

murrun ngok puloli nisen sete orongwos ūpisij, ko sete orongwos pivitan re nimet nga Demij mīlningi.

⁸ Ko re murrun ngok kele kobbong, jinibb nga marlai majingen nga marmajing se kalesia nir, parmomsawos ūpirres ko parvijuri nale nga marok-weraí ūpirres, sete parok-mini ūpelak norro rreknga nuwi nga mīterter, ko sete parmerreni ūpelak nevöt.

⁹ Ko parosuri ūpterter nale weretunen ngok renge murrun ne nosurien nga Atua miviseni pa musuw, nga sete nanu san pubbujbbuj renge norrorrmien ser suri.

¹⁰ Ko kalesia nir parrowrrow lesi lartul nga marwera parlai majingen ngok nir puwomu, ko poro parviter, kalesia nir arongwos para-susture nir vajin.

¹¹ Ko nesen ser kele parmomsawos ūpirres, ko sete parworworsur, ko sete parok-minmin, parivi nesevin nga parok-majing tetajer suri norrorrmien ser ūpirres.

¹² Lartul ngok nir parmerreni temijpal nesen ser nir, ko sete paroji nesevin mīnij.^B Ko parivi jinibb nga parongwos parmetmete natur nir ko metka ser nir ūpirres.

¹³ Nir nga marmajing mīrres renge majingen ngok, niser orongwos pian mare ko norrorrmien ser orongwos ūpterter kele wor nga parrul totkoni murrun nga marosuri mīrres lesu Kristo.

Kerr kalesia rramtori totkoni weretunen se Atua

¹⁴ Timoti, daron nga moli naul ngel tevim, nomok-rrorrmii rreknga sete mia-periv nga bevinuk belesim iok.

¹⁵ Ko poro sete bevinuk pingavil, ko naul ngel evi nga puwrai visviseni murrun nga marsorsan nga rraptori, kerr nga rramivi kalesia se Atua nga mimaur. Kerr kalesia rramivi pa metka se Atua, ko rramtori totkoni weretunen oto erres.

¹⁶ Ko weretunen, nale nga miteptepi suri Kristo renge murrun ne nosurien se kerr ean mare elep. Arsuūsupe erpel: Kristo ngel, Atua ololi eplari ko evi jinibb erpe kerr nga rraprongwose ni. Ko Nenīn On ewilwil sen nga muwra, ‘Mernen le ngel.’ Ko anglo sen kele arlesi ni. Jinibb ne vare nir arunge nospēn nga mīrres sen, ko jinibb ne iel ngatan nir arosuri ni. Ko Atua elai ni vajin ean elik tevi renge melrin.

4

Nevisvisenien gerisen

¹ Nemīn On owrai tweni pa osuw nga daron nga iel ngatan putomori pusuw, jinibb sopor arongwos parlinglingi murrun ne nosurien ser renge Atua, ko parosuri nemīn ne gerisen kobbong nir. Ko demij parongwos parkerkerasi nir rengen.

² Jinibb ne gerisen ngok nir nga markerkerasi jinibb nir mirpok, setemun arunge nanu san obbjubbuj re nolor daron nga marlolī mīsij.

³ Nir parwer ore nga jinibb sete putotko, ko sete purro nanen lele. Ko Atua elngi pa nanen ngok nir nga jinibb nga marosuri ni ko marongwose weretunen parwera erres wor tevi Atua rengen ko parlai parurroi.

B ^{3:12} Erpe iel, Pol owra ‘Nesen ser pisansan kobbong’, ko renge nale se mīri Gris nir, ngok erpe bētile nale san nga mining nen erpe nga namlingi, ‘parmerreni temijpal nesen ser ko sete puoji nesevin mīnij.’

⁴ Nanu jijle nga Atua muloli arres kobbong; rramrongwos rrapurroi nanu jijle poro rraplot ko rrapwera 'erres' tevi Atua rengen.

⁵ Suri nale se Atua ko loten nga mirpok arongwos parloli nanu jijle paron ñirres re no Atua.

Jinibb ne majingen nga musorsan se Iesu Kristo

⁶ Poro nik Timoti kopok-werai tweni nale ngok tevi tasi kerr nir, nik kupivi jinibb ne majingen se Iesu Kristo nga musorsan mîrres. Ko nale ne nosurien ko nevisvisenien nga mîrres nga komok-vijuri pora-irpe nanen som renge kalesia mauren som.

⁷ Sete kuprunge tutunmasa gerisen nir nga marij tere nale se Atua. Ko kuppelak ko wor ñiterter tweni mauren nga musorsan mîrres nga Atua mimrreni.

⁸ Rrek erres spon ngang marpelak tweni nga niber ñiterter, ko erres kele renge sel jijle nga marpelak tweni mauren nga musorsan mîrres nga Atua mimrreni. Suri jinibb nga muloli mirpok orongwos purnge ñirres renge mauren nga lelingenok ko mauren ngâ pia-vini vitu kele.

⁹ Nale ngok evi nale weretunen nga kerr rraposuri torrtorrlai ko wor tetajer.

¹⁰ Ko rramlingi pa norrorrmien se kerr osuw renge Atua nga mimaur, ngang mokla mauren tevi jinibb jijle nir, ko mare nen kele ela mauren tevi jinibb nga marosuri ni. Ko niko rramok-ñelak milep renge majingen se kerr.

¹¹ Ko nik Timoti kuprij ñiterter ko wor ko kupvisviseni nanu ngok nir tevi kalesia nir.

¹² Sete kuploli jinibb parkulu wutan renge nik suri nik kuvi mîlakel kobbong san. Ko renge nale som ma ko liken som ko merrenien som ko nosurien som ko sel ngang mîrres som ngang komok-loli tevi nesevin nir, puloli kupvisviseni sel ngang mîrres tevi kalesia nir ngang parvijuri.

¹³ Pian pijpari daron ngang inu bea-luwi e vini, nik kuppelak ngang kopokeve wor Naul On, ko kopok-werwer, ko kopok-visviseni nir renge nale weretunen.

¹⁴ Sete kuploli norongwosien som ngang Nemîn On mîlai tevim seveling ngang pa puto nawon. Arlai tevim suri nale se Atua ngang propet san muwrai tweni tevim, daron ngang birterawarreng nir ngang marwowomue kalesia marwilwil ngang marlingi neverer renge batum.

¹⁵ Nik kuploli wor majingen ngok ko nir, norrorrmien som puto ñiterter renge nanu ngok nir, ngang puloli jinibb parongwos parlesi wose ngang norrorrmien som oktajer malum.

¹⁶ Kupmetmete nik, ko kupmetmet renge nevisvisenien som kele. Kuptur ñiterter renge nanu ngok nir, suri poro kuploli pirpok, nik kupa-loli nik lweni kupasi van re mauren, ko nir ngang marunge drrelam kele.

5

Murrun nga mîrres nga ñirij tevi jinibb nir

¹ Sete kupan kuprij ñiterter tevi jinibb ngang mîtra, ko kuprij ma rijrien lilane tevi ni, erpe ni evi tata som woswos kobbong. Ko kuprij tevi mîlakel nir paripre tasim woswos.

² Ko kuprij ñirres tevi lekterawarreng nir pirpe nir arivi tasu som woswos. Ko kuprij kele tevi nesenwarreng mîlakel nir pirpe nir arivi jojim woswos, renge sel ngang muwokwok mîrres.

Murrun nga parmetmete nesevin nir nga diwen ser marmij lingir

3 Kuposuri ūirres nesevin san nga diwen sen mimij lingi ko nga metka sen san mijki nga pimetmete ni.

4 Ko poro natun rreknga mebbun putoe, nir ngok ko parloli wos wore majingen nga milep ngel se kalesia nir, nga parmetmete metka ser. Nir parloli ko wor pirpel, erpe parkele lweni ūelaken se nir nga marvesir nga marloli tevir. Ngok evi nanu san nga Atua ūir rengen.

5 Ko osorsan nga kalesia nir parmetmete nesevin nga diwen sen mimij lingi ngok ko nga metka sen arjikie nga parmetmete ni, ko nga mīlنجi nororrmien sen muto mīterter renge Atua, ko nga muklu tetajer nat mīrin ko nat mupong nga Atua pokmetmete ni renge liken sen.

6 Ko poro nga ni mokrrormi lweni ni kobbong, ngok erpe niben emaur malum ko nemin emij pa osuw.

7 Nale ngok kupwera tweni ko wor tevi nesevin ngok nir, nga parloli san sete orongwos ūiwer lokloksi nir rengen.

8 Ko jinibb nga mumusus pimetmete metka sen mirpe tasu sen san nga diwen sen mimij lingi, eviseni nga ni setemun orru totkoni murrun ne nosurien, ko evan ngasu malum wore Atua easi jinibb san nga nosurien sen mijkie.

9 Ko renge naul ngok nga maruli tweni nise nesevin nir nga diwen ser marmij lingir rengen, nga kalesia nir parmetmete nir, kupuli bbong nise nesevin nir nga sia ser mīasi ngavöl ouwon (60), ko nga marmerreni temijpal diwen ser mijpari daron nga marmij lingir, ko sete marođi norman mīnijic.

10 Ko nir niser parres ko wor, suri nir arok-loli majingen nga marres. Nir parivi nesevin nga marres, suri artor pipi erres ejpari nga natur marlelep, ko arok-ir nga parok-la neturvitan parini jir, ko parmetmete kalesia san ūirres ūelaken se mīterter renger, ko taran ngasue Kristo vajin.

11 Ko sete kupuli tweni nise nesen mīlakel nir nga diwen ser mimij lingir. Suri daron nga nororrmien ne totkoien mivini mīterter renger, ko taran ngasue Kristo vajin.

12 Ko jinibb nir tarwer lokloksi nir vajin, suri arlinglingi tweni rijrijen ser nga womu, nga setemun partotko kele ko parkorti tevi Kristo ūisan vajin.

13 Ko pirpok kele, tartipatun nga tarlik totrong nawon, ko tarivel karkar renge naim nir, ko tarunge lokloksi ko tarworworsur, ko tarsuē nanu nga sete mīrres re nir parweraí.

14 Ko niko numrreni nesen mīlakel nir nga diwen ser marmij lingir partotko kele ko wor, ko natur partoe, ko parmetmete lilane naim ser. Ko ngok puloli devje nuval se kerr sel ser pijki rrese nga parongwose parij tere kerr.

15 Nesevin nga diwen ser marmij lingir ngok sopor arivel lingi pa sel nga mimawos ko arvijuri Demij vajin.

16 Ko poro kalesia nesevin san evi sopospen e nesevin san nga diwen sen mimij lingi, ni ko pimetmete ūirres sopospen ngok. Sete parloli ūelaken nen pian re kalesia jijle nir. Ko kalesia nir vajin para-metmete nesevin nir nga diwen ser marmij lingir ko metka ser san mijkie nga pimetmete nir.

C 5:9 Erpe iel, Pol owra 'Diwen sen pisansan kobbong', ko renge nale se mīri Gris nir, ngok erpe ūetile nale san nga mining nen erpe nga namlingi, 'pimrreni temijpal diwen sen ko sete puoji norman mīnij.'

Majingen se birterawarreng nir nga marok-wowomue kalesia nir (elta)

¹⁷ Birterawarreng nir nga marok-wowomue kalesia nir, poro nga parmajing pîrres, ko kalesia nir parosurir ko wor. Ko parlai kele nevôt tevir, ko ngok erpe arlai nowlir evaru ko. Parloli pirpok pilep ko wor tevi nir nga marþelak milep nga marwerwer ko marvisviseni.

¹⁸ Suri Naul On owra 'Daron nga kumlai buluk nga parbböt tututwени jelangi wit nir, kami kaploli ko wor parurroi jelangin ngok sopor, sete kapkai totkonj jingor.' Ko nale owrai kele nga 'Poro jinibb san puloli majingen san, erres nga ni pia-la nowlin ren ji jinibb nga mokmajing ser.'

¹⁹ Sete kaprunge nale san nga marwera 'O, ðirterawarreng ngok nga mokwowomue kalesia nir ololi esij', poro sete nir pîreri rreknga pîtul nga parwera pirpok ewretun.

²⁰ Ko poro Birterawarreng ngok san puloli pîsij, kuprij pîterter tevi renge no kalesia nir, nga puloli nir mînij parmetutu kele.

²¹ Inu nuwrai eterter tevim renge no Atua ko renge no Iesu Kristo tevi anglo sen nir nga ni mîlñgir pa musuw, nga kupvijuri ko wor nale suk ngok nga mîlai tevim. Kuploli pusorsan ko wor tevi jinibb pêtpeti. Sete kuploli sel nga mîterter tevi jinibb sopor, ko sel nga mimalum tevi nir spon kele.

²² Sete nolom pingavilvil nga kupplingi nevrem renge jinibb san nga kupsusture ni nga putori majingen san se Atua. Ko sete kupkorti tevi jinibb karkar nir nga parloli kupvitan van renge nololien ser. Kuprrul totkonj mauren som puwokwok pîrres.

²³ Sete erres nga nik kopok-mini nuwi kis kobbong, ko suri nik komok-mesi daron elep, ko erres nga nik kopok-mini norro beblen nga puloli lilane depaim.

²⁴ Nololien se jinibb sopor arto limjer rres, ko jinibb jijle arlesi wos pae nololien ser osuw. Ko jinibb sopor ma arloli nololien ser arto kelti, nga jinibb sete pîlesi wose pian pijpari nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. Ko iok evi batun nga mowrai sete nolom pingavilvil nga kupplingi jinibb san putori majingen san se Atua.

²⁵ Ko erpok kele, majingen nga marres kele arto limjer kobbong. Ko poro sete parto limjer womu, ko nir para-pelari ko wor nabong spon.

6

Murrun nga mumomsawos se jinibb ne majingen nir

¹ Nir nga marivi jinibb ne majingen parosuri ko wor numal ser nir pîrres, puloli sete jinibb san purongwose pîwer lokloksi nise Atua ko nevisvisenien se kerr, nga parwera 'O, kalesia nir sete armajing erres'.

² Ko jinibb ne majingen nga numal ser marivi kalesia sete arongwos parloli murrun ngok nga parwera "O, numal suk erpe tuwak kobbong", ko sete parosuri pîrres suri. Ejki, parmajing pîrres kele wor, suri arok-majing se kalesia san nga marmerrêni.

Nevisvisenien gerisen ko nijor nga marres

Nanu ngok nir, kupwer visviseni ko kupwer sesesre ko wor tevir.

³ Ko si nga mivisviseni nevisvisenien mînij nga sete musorsan tevi nale weretunen se Iesu Kristo Numal se kerr ko tevi nosurien nga mimawos mîrres,

⁴ ko mîernen sete orongwose nanu san, ko norrorrmien sen ean mare þelak. Ko murrun ngok ololi arok-merreni lenglengen partertere nir re

nale, ko nolor eleplep, ko parsisij tevir, ko parlat, ko norrorrmien nga marsij ſelak parto tevir.

⁵ Ko ngok evi murru jinibb nga norrorrmien ser mīlengleng, ko weretunen ejki rres jir, ko niko marmerreni parlat tetajer. Ko nir arorrmi nosurien se jinibb orongwos puloli sel nga putor sweri nevöt pilep.

⁶ Ko ewretun, murrun nosurien se kerr evi sel nga jinibb orongwos putor sweri nanu pilep, poro ni ſir suri sev nga muto pa jin.

⁷ Ko kurongwose, daron nga rrampelari iel ngatan sete rramtori nanu san tevi kerr. Ko daron nga rrapluwi kele, sete rrama-tori nanu san kele tevi kerr.

⁸ Ko poro nanen se kerr putoe, ko sunsun se kerr puto kele, ngok everte pa kerr ko.

⁹ Ko ſisij re jinibb nga marok-merreni nga joror pilep, parirpe jinibb san nga nover misrapo ore. Ko murrun nga marmerreni joror pilep ngok e orongwos puloli parvitam ſisij nga mauren ser pian ſisij pētpeti.

¹⁰ Murrun nga marmerreni ſelak nevöt e evi batbatu murrun lele nga marsij. Ko jinibb sopor arok-vijuri sel ngok eterter, ko aran ngasue murrun ne nosurien vajin, ko arloli nanu elep nga nir kele marunge mīsij milep suri.

Nale mawos se Pol tevi Timoti

¹¹ Ko nik, Timoti, kuvi jinibb se Atua. Kupruj ngasue nanu ngok nir. Ko kuppelak ko wor pilep nga kuploli murrun nga musorsan mīrres, ko murrun nga muon mīrres, ko nosurien, ko merrenien, ko nga kuptur pīterter pijpari bongsin, ko nga kupivi jinibb malum.

¹² Kupwolu pīterter renge woluen ne nosurien, nga kuplai mauren nga muto tuwi ngok vini pivi som. Suri Atua everuse nik nga kuplai mauren ngok renge daron nga kumwerai tweni nosurien som bonevis renge no delung nir.

¹³ Ko womu ne Atua, nga mīla mauren tevi nanu jijle, ko womu ne Iesu Kristo nga muwra tweni nosurien nga mīrres sen renge no Ponjes Paelet,

¹⁴ nuwrai eterter tevim nga kupvijuri nale nen nir pīterter, sete kupvitan re nanu san, pianan pijpari nabong nga Iesu Kristo Numal se kerr pīa-luwi kele vini renge.

¹⁵ Kristo ngok, Atua pīa-viseni ni renge daron momsawos sen. Atua ngok esan kobbong derteren sen otoe, ko jinibb jijle parsurövi ko wor, ko evi Numal se numal ngabe pētpeti nir.

¹⁶ Ni esan rres kobbong nga mauren nga muto tuwi ngok vini oto jin. Ko lat nga mīlik ren erinrin erres, nga jinibb san sete orongwos pian mori. Atua ngok, sete jinibb san elesi wor nabong san, ko sete san orongwos pīlesi. Ko kerr rrapsusi nisen pian mare tetajer, ko rrapwerai tweni derteren sen nga puto pijpari tuwi ngok vini. Pirpok ko.

Kalesia nir nga nijor ser milep

¹⁷ Kuprij pīterter ko wor tevi nir nga nijor ser milep iel ngatan, nga sete parloli norrorrmien ser pian mare ſelak, ko puto ſelak renge nevöt ser. Suri rrek nevöt orongwos pijiki kobbong. Ko nir parlingi norrorrmien ser puto renge Atua kobbong. Suri ni oklai pa nanu elep nga rraprunge pīrres rengen.

¹⁸ Nik kupwerai ko wor tevir nga nir parloli majingen nga marres, ko nga parir renge majingen ngok nir pīasi nga marir renge nijor ser nir. Nolor parres, ko parvijngeni joror tevi nir nga joror mijkie.

19 Re murren ngok erpe arok-lingi lilane joror nga marres nir re melrin nga parto pîterter tetajer tuwi ngok vini. Ko parongwose vajin parlai mauren nga mivi mauren weretunen.

Bongsi nale se Pol tevi Timoti

20 O Timoti, kuptor totkoni pîrres nanu nga Atua mîlngi pa re nevrem musuw. Kupan ngasu re nale nawon ngok nga marij tere Atua rengen, ko lenglengen se nir nga marwera evi norongwosien, ko ejki, nir arkerkeris kobborg.

21 Suri jinibb elep arok-vijuri murren ngok, nga muloli maran ngasu pa renge murren ne nosurien.

Ko ngel evi loten suk, nga merrenien se Atua pipitevi kami jijle. Nuwra "Remsom".

Naul Erwen nga Pol Muli tevi TIMOTI

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Nanu nga milep nga Pol muspē suri renge naul erwen nga muli tevi selen Timoti evi nga Pol mimrreni Timoti nosurien sen pīterter ko puloli majingen sen pumomsawos, ko nga sete pimtutue jinibb. Ko Pol owra Timoti puruj ngasue murrun nga nir sopor marok-loli nga marok-palpal suri niale, ko owra Timoti pivijuri sel nga mīrres nga mīlesi Pol muwlu rengen.

Pol owra erres tevi Timoti

¹ Inu Pol nuvi aposol se Iesu Kristo suri marongen se Atua, nga bowra tweni nospēn nga mīrres ne mauren nga mivi se nir nga markorti pa tevi Iesu Kristo.

² Nuwrai "erres" tevi nik, Timoti, natuk nga memrrenim milep. Ngel evi loten suk, nga merrenien, netlasien ko demat se Atua Tata ko Iesu Kristo Numal se kerr pippetim.

Pol erij nga pususture norrorrmien se Timoti

³ Nuwra "erres" tevi Atua. Nomok-majing sen nga nolok sete obbjubbuj, erpe īrterawarreng suk nir ne tuwi marok-loli. Ko natmīrin ko natmupong, daron nga nomok-lot, tetajer nomok-rrorrmi nik, ko nomok-wera "erres" tevi Atua surim.

⁴ Nomok-rrorrmi daron nga mīelinglingim ko kumtengsik, ko numrreni lenglengen wor nga bevinuk īelesim kele, nga puloli īeir lenglengen luwi kele.

⁵ Ko nurorrmie wose nosurien som nga sete mivi gerisen, nga musorsan kobbong tevi nosurien nga apu som lekter Loes ko tasu som Iunis mortori. Ko nurongwose erres nga nik kele nalol ngok oto malum tevim.

⁶ Ko suri nanu ngok, nuwrai tevim nga derteren nga Atua mīlai tevim daron nga mīlengi nevrek rengem, kopok-wuni suri ko wor, nga sete pian ngatan.

⁷ Suri Nemīn nga Atua mīla tevi kerr, sete evi nga puloli rrapmetutue jinibb, ejki. Nemīn ngok evi nga pīla derteren ko merrenien, ko nga puloli kerr rramrongwos rraptur ore sev nga kerr kobbong rrammerreni.

⁸ Ko suri nanu ngok, nik sete kupmanun nga kupwera tweni nospēn se Numal se kerr. Ko sete kupmanuné inu kele suri nga inu mean re naim ne nekaien suri numajing sen. Ko nik kupmarong ko wor nga jinibb parloli pīsij tevim suri nospēn ngok, ko Atua puloli kuptur pīterter vajin.

⁹ Atua elai mauren tevi kerr, ko everuse kerr osuw nga rrapivi jinibb on sen tuwi jer pa, suri Iesu Kristo. Ko ni sete ololi erpok suri elesi majingen se kerr erres, ejki. Ololi erpok suri ni kobbong marōng sen ko merrenien sen.

¹⁰ Ko Iesu Kristo nga mokla mauren tevi kerr errmali vajin ji kerr. Ko ni eviseni merrenien se Atua, ko erekji pini pa derteren ne mijen, ko ololi mauren nga sete murongwos pusuw errmali vajin renge nospēn sen.

¹¹ Ko Atua okonik erpe aposol nga bowra tweni ko bevisviseni nospēn sen nga mīrres nen.

¹² Ko ngok evi batun nga marwirrek vini re naim ne nekaien ngel. Ko sete nurongwos bemanun, suri nurongwos pae jinibb nga mosuri osuw. Ko nurongwose erres nga ni orongwose pimetmete inu renge nanu jijle nga ni mīlngi pa re nevrek, pianan pijpari nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir.

¹³ Kuptori totkoni nale weretunen nga mevisviseni tevim. Ngok eviseni sel nga kupvijuri, renge murrun ne nosurien ko merrenien nga rramok-korti tevi Iesu Kristo renge.

¹⁴ Nanu nga marres ūpelak ngok nir, nga Iesu Kristo mīlngi pa re nevrem, nik kuptori totkoni wor nir ko renge derteren se Nemīn On nga mīlik pa re nolo kerr musuw.

Pol owra tweni murrun se Onesiporas

¹⁵ Erpe kurongwos pae osuw, selek nir nga iel Esia, tevi nuru nga Pukelas ko Emojenes, arwolu lingi pa inu osuw.

¹⁶ Ko ngel evi loten suk, nga Numal puloli ūpirres tevi metka se Onesiporas, suri womu ni okla lweni inu vavis le pa. Ko ni sete emanun nga inu mīlik iel Rom re naim ne nekaien, ejki;

¹⁷ ko daron nga miplari iel, ko epejpej inu eterter, mianan ko eskai inu vajin.

¹⁸ Ko nulot nga Numal ūpilai netlasien tevi renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. Suri nik, Timoti, kurongwose erres ūpelak ni ololi nanu elep nga marres tevik iak Epesas.

2

Jinibb ne nuval mawos se Iesu Kristo

¹ Ko natuk, kupterter renge merrenien nga mivi se kerr nga rramkorti tevi Iesu Kristo.

² Ko kuptori nevisvisenien nga kumrunge pa jik renge no delung nir. Ko kupplingi nale ngok nir renge nevre nir nga kurongwos nir murrur erres, ko nolom eterter renge nir nga parviter parvisviseni nir mīnij kele vajin renge nale ngok nir.

³ Nik kupmarong ko wor nga jinibb parloli ūpisij tevim suri nale ngok. Ko kupirpe vajin jinibb ne nuval san nga mīrres se Iesu Kristo.

⁴ Re daron ne nuval, jinibb ne nuval sete orongwos pivel sarrsarr ūpirpe lartul nga nuval mijki jir. Ni piplak ko wor ūpterter nga puloli nabur sen purnge ūpirres renge.

⁵ Ko jinibb nga mokwolu re woluen san sete orongwos putor sweri nowlin nga womujnen poro sete puosuri murrun mawos ne woluen nen.

⁶ Ko jinibb nga mokpelak milep renge orsel sen, erres ūpelak nga ni ūpiaani nanen nen puwomu.

⁷ Kuprrormi nale rrongrrongvi suk ngok nir, ko Numal se kerr piviseni niknga kuprongwose murrun ūpetpeti nen tweni mauren som.

Erres nik kuprrormi Iesu Kristo

⁸ Kuprrormi Iesu Kristo, nga mimaur luwi renge mijen, ko nga mivi metka se Numal Devet san, erpe nga nomok-werwere pa renge nospēn nga mīrres.

9 Suri nos̄pen nga m̄irres ngok nga nomok-werwer e, ko jinibb arok-loli nomok-runje esij ko arkai totkoni inu e dil ngel nga mivi delrrurr, erpe nga marok-loli tevi jinibb san nga mokloli m̄isij. Ko nale se Atua ma sete arongwos parkai totkoni renge dil san.

10 Ko ngok, nolok sete evitan renge nanu nga marsij nir nga marloli tevik; ko nuplak nga beskai sel nga Atua pilai mauren tevi nir nga markorti tevi Iesu Kristo, nga paran para-korti kele renge mauren ne nosr̄övien renge melrin nga sete mia-suwan nabong spon.

11 Ko ngel evi nos̄pen weretunen san: ‘Kerr erpe rramkorti ko pa tevi renge mijen sen; ko niko, rrapa-korti kele vajin tevi renge mauren sen.

12 Poro nga rrapok-tur p̄iterter, ko rramrongwos rrapa-korti tevi renge derteren nen se Numal. Ko poro rrapok-kerkeris nga rrapok-wera sete rramivi jinibb sen, ko ni kele orongwos pia-wera tweni nga ni sete evi Numal se kerr.

13 Ko poro kerr sete rraptori totkoni rijrijen se kerr, ko ni pia-tori totkoni wor rijrijen sen ko tetajer, suri ni sete orongwos p̄iriene kele nale sen san.’

Sel mawos nga mus̄pe suri nale weretunen se Atua

14 Nik kopok-werai visviseni nale ngok ko tevi jinibb som nir. Ko nik kopok-rij p̄iterter tevi nir renge no Atua nga nir parlinglingi murrun ngel nga marok-lat suri nale kobbong. Murrun ngok ololi mauren se jinibb nga marok-runje evan esij kele wor elep.

15 Ko nik kupp̄elak ko wor pilep nga kupivi jinibb ne majingen nga Atua purnge p̄irres surim, ko kupivi jinibb nga sete pimanun renge majingen sen; ko kupivi jinibb nga mokvisviseni jinibb renge nale weretunen se Atua renge murrun nga musorsan m̄irres.

16 Sete kupruj mori nale ngok nir nga marij karkar tere Atua. Rijen nga mirpok okrevei tweni bbong jinibb ko nir, nga paran ngasu kele renge Atua.

17 Rijen se jinibb nga marirpok erpe bolkar san nga sete murongwos p̄irres luwi kele. Tetajer okkar elep nga pulokloksi belan. Ko nale se nuru Aemenaes ko Paelitas erpok.

18 Nuru ngok ortor jabble pa sel suri nale weretunen, ko nuru orok-loklosi kele murrun ne nosurien se kalesia sopor. Suri nuru orok-werai nga meraien ne mijen eplari jile pa osuw, ko niko, daron nga kerr rrammij, ko nibe kerr sete mara-maur luwi.

19 Ko batu nale nga m̄iterter nga Atua m̄ilngi pa sete orongwos putoto, ko nale nga muto renge batu nale ngok owrai erpel: ‘Numal Atua orongwos pae jinibb sen nir osuw’. Ko nale m̄inij san kele renge Naul On owrai erpel kele, ‘Ko si nga muwra ni evi jinibb se Atua pilngilngi ko wor murrun nga sete marsorsan m̄irres.’

20 Renge naim se jinibb nga joron milep, narov lele arto rengen. Sopor armajinge renge nanu nga marerr m̄irres, ko sopor arsavi renge duru nai, rrek armajing nir renge dan kobbong. Sopor arivi nga parlingi nanen renger daron ne nabong nga milep, ko sopor arivi nga marlingi nanen renger nabong jijle kobbong.

21 Ko poro jinibb san puloli ni puwokwok renge nanu nga marsij ngok nir ko puon p̄irres, ko ni pia-irpe vajin narov ngok nga numal sen purongwos pia-rrul totkoni renge nabong nga milep. Ko m̄ernen elik metmet vajin nga pia-loli majingen jijle nga m̄irres.

Jinibb ne majingen se Atua nga Atua murnge m̄irres rengen

²² Kupruj ngasue murru lenglengen se m̄elakel nir nga marmerreni sev nga marsij nir.

Ko kupp̄elak tweni murren nga musorsan m̄irres, nosurien, merrenien, ko demat, tevi nir nga nororrmien ser muwokwok m̄irres, ko marok-verus van ji Atua tetajer.

²³ Ko kupan ngasu renge laten se nir nga marlengleng, suri nik kurongwos pae nga murrun ngok orongwos pivesi balpalen kobbong.

²⁴ Ko jinibb ne majingen se Numal sete pivi jinibb ne balpalen. Ni pivi wor jinibb ne nevisvisenien, ko nororrmien sen pimalum, ko nolon pipriv tevi jinibb totoklai.

²⁵ Ko ni purongwos piviseni lilane nir nga marok-tere ni, renge murren nga mumolmol kobbong. Ko rrek Atua ko puloli nolor pulululw̄i nga puloli parini parongwose weretunen nen vajin.

²⁶ Ko nororrmien nga m̄irres pijpari vajin batur, ko parwolu lingi never nga Demij m̄ilngi, nga m̄ilair rengen nga puloli parvijuri nororrmien sen.

3

Murru jinibb renge daron ne nabong nga vitu

¹ Nik kprungwose wor nanu ngel: nga mauren ne iel ngatan pivini p̄iter pilep re daron ne nabong nga vitu.

² Jinibb parorrmi lweni nir kobbong, ko parmerreni nevöt pilep. Nir parij melmelas, ko nororrmien ser pian mare p̄elak, ko parij p̄isij tevi jinibb nir, ko sete mara-osuri tata ser ko tasu ser. Ko sete mara-wera "erres" tevi seler renge nanu san, ko sete mara-rongwos parorrmi Atua.

³ Parivi jinibb nga parloli terter nanu tevi jinibb m̄inij nir nga sete parunge p̄isij ren, ko parongwos parlokloksi nise jinibb m̄inij. Parivi kele jinibb nga marok-verver ko marerri lenglengen. Ko nir parungasi sev nga m̄irres.

⁴ Parivi jinibb nga parlokloksi seler nir nga sete parosurir, ko sete partotrong suri sev nga parloli, ko nororrmien ser pian mare p̄elak. Parivi jinibb nga marmerreni nanu nga parunge p̄irres ren, easi nga parmerreni Atua.

⁵ Renge no jinibb nir, nir parok-loli nga parvijuri murren se kalesia nir, ko sete parmerreni darteren se Atua p̄iriene nororrmien ser nga marsij. Sete kupruj mori rragrārag jinibb nga marirpok.

⁶ Nir sopor arokan loloim nga parkerkerasi nesevin nir nga batur marjikie kō marok-likto suri nololien ser, ko nororrmien lele nga marsij marok-revei totkonir.

⁷ Nesevin ngok nir tetajer arok-merreni jinibb pivisvisenir, ko sete arongwos partor sweri weretunen nabong san.

⁸ Nir ngok artere nale weretunen, erpe tuwi laru nga morongrongwos ngok nuru, Janes ko Jabres, ortere Moses. Jinibb nga marirpok nir, nororrmien ser sete osorsan, ko murren ne nosurien ser evi gerisen kobbong.

⁹ Ko majingen ser sete mia-to mia-periv, suri jinibb jijle para-lesi murru lenglengen ser, pirpe nir nga tuwi marlesi murru lenglengen se nuru ngok.

Kuvijuri ko wor murren suk

¹⁰ Ko nik, Timoti, kuvijuri pa nevisvisenien suk, murren suk, ko sev nga inu m̄elngi nolok rengen, ko murruk ne nosurien, ko nolok nga mipriv, ko

merrenien suk, ko murruk nga nomok-rrul totkoni majingen puto ſiterter pijpari bongsi majingen nen.

¹¹ Ko nik kulesi pa nga jinibb marok-oji ſelak inu, ko marloli nibek murnge mīsij. Nik kurongwos pae sev nga mutor sweri inu Antiok ko Ikoniam ko Listra, nga jinibb marok-oji inu, ko marok-loli mīsij ſelak tevik. Ko Numal elai tweni inu re nanu ngok nir.

¹² Ko si nga marmermenri parmaur korti tevi Iesu Kristo renge mauren nga musorsan mīrres, nir ngok kele ko para-ojir ko para-loli pīsij tevir pirpok kele.

¹³ Ko jinibb nga marsij ko jinibb ne gerisen nir partajer malum ko parkerkeris malum tevi jinibb nir, ko nir kele vajin parongwos parosuri nale gerisen ser.

¹⁴ Ko nik ma kuptori totkoni nanu nga namvisviseni tevim tuwi, ko nga kumosuri pa mīrres musuw, suri nik kurongwose erres murrun se kem nga namvisviseni nik e.

¹⁵ Ko nik kurongwos pae daron nga kumivi bipi mivini mijpari lelingenok, nga kurongwose erres nale ne Naul On. Nale nen orongwos puloli kuprongwos pīrres renge sel nen nga Atua purongwos pīla mauren tevi nir renge. Ko sel nen evi nga parosuri Iesu Kristo.

¹⁶ Ko nale jile renge Naul On arpelari ji Atua, ko erres nga pivisviseni jinibb, ko puwrai tweni gerisen sen poro putoe; ko erres nga pīete murru lenglengen, ko pivisviseni jinibb nir renge murrun nga musorsan mīrres.

¹⁷ Atua elai nale ngok nir nga puloli jinibb sen nir norongwosien ser pilep jijle ko nga partiriv terai vajin majingen jijle nga marres.

4

Kuptori totkoni ko wor nale se Atua

¹ Renge no Atua ko renge no Iesu Kristo, nga pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb jijle nir, nir nga marmaur, ko nir nga marmij pa, inu nuwrai nale nga mīterter ngel tevim. Suri nga Iesu Kristo pia-luwi kele vini, ko suri batun vanu sen nga pia-rremali vajin, inu nuwrai eterter tevim:

² Kupwerai tweni ko wor nale sen. Poro parmerreni parunge rreknga ejki, ko erres kobbong. Tetajer nik kupterter nga kupwerai tweni. Kuprevei jinibb nga parosuri Kristo, ko kuprij pīterter tevir nga sete parloli karkar nanu, ko koploli norrorrmien ser parterter. Koploli nolom pipriv nga kupvisviseni nir pīrres.

³ Suri daron pia-vini nga jinibb sete parmerreni parunge nale nga mivi nale weretunen, ko parvijuri lweni nir kobbong norrorrmien ser, ko paran parpej jinibb nevisvisenien pilep nga parongwos parwerai nale sev nga nir kobbong parmerreni parunge.

⁴ Ko nir partur telure nale weretunen ngok, ko paran ngasu ko parunge tutunmasa nawon kobbong nir.

⁵ Ko nik kupmetmet ko wor pīrres renge sev nga marinuk jim, nga kupvijuri sel nga musorsan. Ko poro nga parloli pīsij tevim, ko nik koploli wor norrorrmien som pīterter ko pipriv. Nik koploli ko wor nga kupwerai tweni nospēn nga mīrres se Kristo, ko koploli pētēti majingen ngok nga Atua mīlai tevim.

Mauren se Pol otomori pusuw

⁶ Ko inu, daron suk evini pa nga ūelinglingi mauren suk; partor pinik suri nuvi jinibb se Atua.

⁷ Nuþlak pa elep renge woluen, nuwlu nunsi þetþeti lat ne woluen nen, ko nurrul totkonis nosurien suk tetajer.

⁸ Ko nowli jinibb nga mokasasi renge woluen oto metmet pa teraik nga bean þelai. Nowlin ngok Numal pia-lai tevik renge nabong nga Atua piawera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. Numal osorsan erres, ko ni pia-lai nowlik ngok tevik suri inu mauren suk osorsan erres. Ko sete inu kis kobbong, ko tevi kele nir jijle nga marok-tiriv kele tevi merrenien daron nga ni pia-rremali luwi e.

Pol elai nosþen tevi selen nir

⁹ Inu numrreni nga kupsaro pingavil nga kupini kuplesi inu.

¹⁰ Suri Demas emrreni þelak mauren ne iel ngatan, ko owlu lingik pa evan Tesalonaeka e. Ko Kreseus kele evan pa Galesia e, ko Taetas kele evan pa Dalmatia e.

¹¹ Ko Luk kobbong elik tevik lelingenok. Ko erres ma kupan kuplesi Mak nga ni piptevim; suri ni okpitevik erres renge majingen.

¹² Ko nukoni pa Tikikas evan Epesas pae.

¹³ Daron nga kupini e, ko erres kuplai sunsun ne melas suk tevim nga mælengi tweni mijpon jer Troas, renge naim se Kapas. Ko erres kuplai kele naul suk nir parini, o ko womujnen renge naul ngok nir, kuplai kele naul ngok nga marmajing nir renge nevlu nanani.

¹⁴ Morok Aleksanta nga miþi jinibb nga mokmajing delrrurr nir ollokloski inu elep. Ko Numal pia-kele lweni sev nga muloli ngok.

¹⁵ Ko nik kele kupmetmet renge ni, suri etre nale se kerr eterter.

¹⁶ Ko womujnen daron nga mean loloi re kot iel Rom nga bowrai tweni nale suk, sete san erij suk. Nir jijle arwolu lingik. Ngel evi loten suk, nga Atua sete putor vitrangir suri.

¹⁷ Ko Numal ma elik tevi inu, ko elai derteren tevik, niko ololi nurongwos bowrai tweni þetþeti nale sen, ko jinibb ne vare þetþeti nir parunge. Ko otomori jer parlingi inu van re mijen, ko Atua ela tweni inu.

¹⁸ Ko Numal ngok pia-lai tweni inu renge nanu jijle nga marsij, ko piaktekai inu þirres van renge batun vanu sen ne melrin. Ko rrapok-susi nisen pian mare tetajer pijpari tuwi ngok vini. Pirpok ko.

Bongsi nale se Pol

¹⁹ Kupwera "erres" suk tevi Akwila ko nesen sen Prisila, ko tevi kele metka se Onesiporas.

²⁰ Erastas elik jer iak Korin; ko daron nga mælinglingi iak Maelitas, nulinglingi Tropimas elik jer iak, suri ni emsi.

²¹ Inu numrreni nga kupsaro pingavil nga kupini kuplesi inu puwomu, ko daron ne melas pia-vini. Iupulas, Putens ko Linas, tevi joji kerr Klotia, ko tevi tasi kerr ko joji kerr nga iel jijle nir, arwerai "erres" tevim.

²² Ko ngel evi loten suk, nga Numal piptevi nik renge norrorrmien som. Ko merrenien sen piptevi kami jijle. Nuwra "Remsom".

Naul nga Pol Muli tevi TAETAS

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Pol elngi Taetas nga ni ŋimajing renge norour ne Krit, ko oli naul ngel tevi nga puspe suri lat nga ŋimajing tweni majingen sen puto suri. Pol ospe suri liken se jinibb san nga puwowomu re kalesia nir. Ko ospe kele suri liken se kalesia nir puon ko ŋirres pirpese.

Pol owra 'Erres' tevi Taetas

¹ Inu Pol nuvi jinibb ne majingen se Atua. Ko Iesu Kristo okonik erpe aposol nga ſela se jinibb nga Atua mīlengir pa musuw nga nir parosuri ni, ko nga parongwose nale ne weretunen nga mivi batbatu kalesia mauren se kerr.

² Ko ni okonik kele nga bololi nir parlingi nororrmien ser puto ŋiterter renge mauren nga muto tuwi ngok vini. Mauren nen, Atua, nga sete orongwos ŋikerkeris, owrai womu pae tuwi jer nga ŋilai tevi kerr.

³ Ko renge darom momswos nen, eviseni mauren nen, renge nale sen. Ko Atua nga mīla mauren tevi kerr elngi nale ngok renge nevrek, ko owrai eterter nga inu bowra tweni ko wor tevi jinibb nir.

⁴ Taetas, nik kurpe natuk woswos renge metka ne nosurien, nomok-uli nale ngel tevim. Ngel evi loten suk, nga merrenien ko demat se Atua Tata ko se Iesu Kristo nga mīla mauren tevi kerr piptevim.

Majingen se Taetas iak Krit

⁵ Nulngim iak renge norour nga Krit nga nik kupmajing lilane majingen nir nga mevel lingir. Nuwrai pa tevim nga kupsusture ŋirterawarreng nga parwowomu re kalesia nir renge lat jijle nir. Ngok kuprrormi nale lilane suk ngel:

⁶ Birterawarreng nga pokwowomu re kalesia nir pivi wor jinibb nga mauren sen musorsan ko mīrres. Ko pimrreni temijpal nesen sen ko sete puoji nesevin mīnij.^A Ko natun kele nir parosuri Atua ko wor. Sete erres nga nospēn nga mīsij puto suri natun nir, nga marwolu karkar rrek sete marosuri nale.

⁷ Jinibb san nga pokmetmete kalesia nir, mauren sen pusorsan wor ŋirres. Suri Atua elngi pa majingen sen oto re nevren. Ni nolon sete pian mare ņelak, sete purongwos pulolar pingavil, sete pokminmin, sete pokpalpal, ko sete pokmerreni nevöt pilep.

⁸ Ni poklai ko wor neturvitan nir paran re naim sen. Ko pimrreni sev nga mīrres. Ko pivi mīr nga pusorsan ŋirres, ko puon ŋirres. Ko sev nga mīsij nga ni mimrreni, pubböt ore tetajer.

⁹ Ni putor totkoni nale nga rramok-visviseni jinibb nir ren ŋiterter ko naga sete purongwos pimjabbol. Ko ni purongwose vajin pivisviseni jinibb

^A **1:6** Erpe iel, Pol owra 'nesen sen pisansan kobbong', ko renge nale se mīri Gris nir, ngok erpe ſetile nale san nga mining nen erpe nga namlingi, 'pimrreni temijpal nesen sen ko sete puoji nesevin mīnij.'

nir renge nale momsawos nen, ko ſiwer rrerrrarre nale se nir nga martere nale nen.

Jinibb ne nevisvisenien gerisen

¹⁰ Ko jinibb elep sete arosuri nale, ko arkerkerasi jinibb mīnij nir renge kalesia tevi norrorrmien ser nga mīkarkar. Nir eleplep renge nir ngok arivi mīri Isrel.

¹¹ Kapwer ore ko wor nale ser, suri renge metka sopor, nale nga mirpok erpe poklokloksi pa jinibb pētpeti nir. Jinibb ngok nir arvisviseni jinibb nir renge nale nga sete mīrres nga jinibb puwrai, nga puloli parongwos parevei bbong nevöt ser pilep ren. Ko murrun ngok evi nga jinibb non pīsij e kobbong.

¹² Meri Krit lweni kobbong san nga mivi propet se nir, owra 'O, mīri Krit arivi jinibb nga marok-kerkeris tetajer, arirpe nanu rrum nga marsij, arivi jinibb nga sete marongwos parmajing, ko marorr milep.'

¹³ Ko nale sen ewretun kobbong. Ko suri nanu ngok, nik kupsurponir ko wor nga puloli nosurien ser pīterter.

¹⁴ Nik kupwer ore nir nga setemun parrul totkoni tutunmasa gerisen ngok se mīri Isrel nir, ko nale se nir nga marivel lingi pa nale weretunen musuw.

¹⁵ Nanu jijle arwokwok tevi nir nga nolor marwokwok, ko sete nanu san owokwok tevi nir nga nolor marrokkitkit ko sete marosuri. Suri norrorrmien ser orongta pae renge nanu nga mīsij osuw, ko nolor setemun arongwos parbbujbbuj re nanu nga marsij nga marok-lolir.

¹⁶ Nir ngok arok-wera arongwose Atua, ko murrun nga marok-loli aviseni nga nale ngok nga marok-werai evi gerisen kobbong. Nir ngok arsij pērper. Arok-tor otvi nale, ko sete arongwos parloli nanu nga mīrres san.

2

Nale tevi jinibb nga martera nir

¹ Ko nik Taetas kupwera tweni ko wor nevisvisenien nga musorsan tevi nale weretunen.

² Kupwera tevi ſirterawarreng nir nga sete parmini pēlak norro rreknga nuwi nga mīterter, ko nga murrun nga mumomsawos puto tevir. Ko sev nga mīsij nga nir marmerreni, partur ore tetajer. Nosurien ser ko merrenien ser porsorsan pīrres, ko parongwos partori majingen ser pīterter pian pijpari bongsin.

³ Ko renge murrun ngok kele kobbong, kupwera tevi lekterwarreng kele nir nga nir parloli wor murrun nga marmomsawos, pirpe nesevin nga marlik renge sel nga muon mīrres. Ko sete parij pīsij suri nise jinibb mīnij nir. Ko sete parok-mini pēlak norro rreknga nuwi nga mīterter. Ko parvisviseni sel nga mīrres ko wor,

⁴ nga parongwos parsesre nesenwarreng nir nga nir parmerreni lenglengen diwen ser tevi natur nir.

⁵ Ko sev nga mīsij nga nir marmerreni, partur ore ko wor, puloli nga nir paron pīrres. Ko parvisviseni nga parmetmete naim ser pīrres, ko nga parosuri diwen ser. Ngok puloli jinibb san sete purongwos pīrij tere nale se Atua.

Nale tevi mēlakel nir

6 Ko renge murren ngok kele kobbong, nik kuprevei mēlakel kele wor nir nga sev nga mīsij nga nir marmerreni, partur ore tetajer.

7 Renge nanu jijle nga kumloli, kupviseni ko wor renge nor majingen nga marres nga komok-lolir, nga puloli nir parvijuri vajin. Ko daron nga kopok-wer visviseni, ko nale som pivi wor weretunen ko, ko purrow pīrres.

8 Ko kupvisiseni nale nga musorsan kobbong, nga jinibb sete parong-wos parij pīsij suri. Ko kuprongwos kuploli vajin jinibb san nga mutur tere kerr non pīsij, suri ni nanu nga puwrai tere kerr pīkje, suri murren ne kalesia nir osorsan erres.

Nale tevi jinibb ne majingen nir

9 Nik kupviseni jinibb ne majingen nir nga parosuri numal ser ko parloli numal ser parir renge nanu jijle nga marlolir. Ko sete parij weli kele numal ser,

10 ko sete parsesaro renge nanu se numal ser. Ko nir parviseni tetajer nga nir arok-loli erres, puloli numal ser parongwose parbibto re nir. Ko re murren ngok, nanu jijle nga marlolir ngok parjoroi renge no jinibb nir nale se Atua nga mokla mauren tevi kerr.

Batbatu mauren se kalesia nir

11 Merrenien se Atua errmali pa nga pīlai mauren tevi jinibb jijle nir.

12-13 Ko kerr rramok-tiriv nga rraplesi nabong nga milep ngok nga norrorrmien se kerr muto rengen, nga Iesu Kristo nga mivi Atua ko nga pīlai mauren tevi kerr pia-rremali rengen tevi nosrōvien sen nga milep. Ko lelingenok nga rramok-tiriv, merrenien ngok se Atua eviseni tevi kerr nga lelingenok ko pa rrapplinglingi murren nga sete marsorsan re no Atua. Sete rrapmerreni pēlak nanu ne iel ngatan nir. Ko nanu nga marsij nga kerr rrammerreni, rrapturn ore tetajer. Rraploli murren nga marsorsan marres nga Atua purnge pīrres suri kerr renger.

14 Iesu Kristo ela mauren sen nga pīla mauren tevi kerr. Ko ni ojri lweni kerr renge murren nir nga sete marsorsan, ko ololi kerr rramirpe gortien san nga mauren se kerr muwokwok mīrres. Rramivi jinibb sen kobbong, ko rramterter nga rraploli majingen nga marres nir.

15 Kupwera nale ngok tevi jinibb som nir. Ko kupsusture norrorrmien ser, ko kuprij pīterter nga kupwer ore murren nga mīsij se nir renge derteren jile nga muto jim. Ko sete kuploli jinibb san puklu wutan re nik.

3

Murru kalesia nir

1 Kupwerai lilane tevi jinibb som nir nga parosuri ko wor jinibb nga marlelep nir nga martori vanu, ko nga parvijuri nale ser. Ko parluk metmet tetajer nga parloli majingen nga marres nir.

2 Ko kupwerai tevir nga sete parij pīsij tere jinibb san, ko sete parivi jinibb nga parok-lat; parivi jinibb nga parok-loli sel pīrres tevi jinibb nir. Ko murur pumolmol tevi jinibb totoklai.

3 Ko kerr kele, bonevis rramok-irpok, nga rramok-lengleng nabong spon, ko rramok-tor otvi nale ko rramok-sarr, ko nabong spon rramok-loli nanu nga rraprunge pīrres ren nga kerr kobbong rrammerreni. Ko iok rramirpe demij maur se nanu ngok nir. Ko tetajer, nolo kerr okleplep, ko rramok-tori lolaren epriv pēlak. Jinibb nir arungasi kerr, ko kerr rramungasi nir.

⁴ Ko daron nga merrenien se Atua ko sel sen nga mokloli mīrres miplari ji kerr, ko ni elai mauren tevi kerr vajin.

⁵ Ko sete ololi erpok suri kerr rramloli majingen nga marres, ejki. Ela mauren tevi kerr suri ornge esij kobbong suri kerr. Erpe Nemīn On errawe vaseni nolo kerr ko ololi kerr erpe rramiak luwi tevi mauren nga mimerr kele.

⁶ Erpe Atua ololi Iesu Kristo nga mīla mauren tevi kerr ejivreni Nemīn On sen renge kerr.

⁷ Ko nalol nga mīrres sen elai mauren tevi kerr nga muloli rramivi jinibb nga marsorsan mīrres renge non, ko kerr rramrongwos rraptor sweri mauren nga sete orongwos pusuw. Rramlingi nororrmien se kerr oto pa renge mauren nen osuw.

⁸ Nale ngok evi weretunen.

Ko numrreni nik Taetas kuprij wor suri nanu ngok nir, nga puloli jinibb nga marosurs Atua arongwos parloli nororrmien ser pīterter kele nga parloli majingen nga marres, ko nga marongwos para-rres kele wor tevi jinibb jijle nir.

⁹ Ko nik kupan ngasu wor re laten se nir nga marleng leng ko nga marok-meteni ūlak re naul ne nise metka ser nir nga tuwi pa, ko kupan ngasu wor re laten ko balpalen nga marok-loli renge murrun wowarreng nga marpelari renge nale nesesreien se Moses. Nale nga marirkop arivi nale nawon rres, sete arongwos parloli nanu san pīrres.

¹⁰ Poro jinibb san pokloli jinibb parwijwij ngasu nir renge nale nga mirpok, ko nik kupan kupser metutue pijpari pivaru kobbong, ko vitunen setemun kupan. Ko setemun kupkorti tevi mīrnen kele.

¹¹ Suri nik kurongwos pae jinibb nga mirpok, nororrmien sen esij ko pa, ko nololien sen evisen i nga ni ololi pa esij.

Bongsi nale se Pol

¹² Ko daron nga mokoni Atemas rreknga Tikikas nuru tuwen vinuk jim, nik kuppelak pīterter nga kupini jik Nikopolis, suri inu nurorrmie bean ūlik ie daron ne melas.

¹³ Ko kuppelak kele nga kupla se nuru ngok Apolos ko jinibb nga mokvisviseni nale ngok Sinas, nga kupseser tevi nuru renge nanu jijle nga portori renge sei se nuru.

¹⁴ Ko jinibb se kerr nir parongwos parterter ko wor renge majingen nga marres, nga parongwos parlai se nir nga nevrer mumrrrol renge nanu san. Sete erres nga parluk nawon.

¹⁵ Nir nga marlik tevik iel arwera "Erres" tevi nik. Ko nik kupwerai "erres" tevi sele kem nir nga marivi kalesia. Ko ngel evi loten suk, nga merrenien se Atua puto tevi kami jijle. Nuwra "Remsom".

Naul nga Pol Muli tevi PILIMON

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Pilimon evi jinibb nga nijor sen milep, ko evi kele kalesia. Ni elik rrek ie Kolosi. Ko jinibb ne majingen sen san nga nisen Onesimas owlu lingi. Mian ko Onesimas mivini mîlesi Pol, nga re wosenen mîlik re naim ne nekaien. Ko Pol ela Onesimas vini ji Kristo, evi vajin kalesia. Ko Pol okoni vajin Onesimas nga pulwi van ji Pilimon, ko oli naul ngel tevi nga Onesimas putori suri. Ko Pol owra Pilimon sete pulolarsi Onesimas. Ko owra kele nga Pilimon pia-koni Onesimas pia-luwi kele van ji Pol ko pîmejmajing sen pijpari nga Pol pia-ivel sisarow renge naim ne nekaien nga marrul totkoni ni rengen.

Pol owra "Erres" tevi Pilimon

¹ Inu Pol, nga mîlik re naim ne nekaien ngel suri Iesu Kristo, ko Timoti kele nga mivi tasi kerr, nomorwera "erres" tevi nik, Pilimon. Kerr itul ngel, rramlik renge majingen sansan kobbong, ko komru nomormerrenim elep.

² Ko nomorwera "Erres" tevi joji komru Apia, ko tevi natu kamru Akipas, nga kem namivi jinibb ne nuval ne gortien sansan kobbong. Ko nomorwera "Erres" kele tevi kalesia nir nga marok-korti renge naim som.

³ Ko ngel evi loten suk, nga merrenien ko demat se Atua Tata ko se Iesu Kristo nga mîla mauren tevi kerr, pippetevim.

Merrenien ko nosurien se Pilimon

⁴ Pilimon, daron nga molot e, tetajer nomok-rrorrmi nik, ko nomok-werai "Erres" tevi Atua,

⁵ suri nomok-runge nosp  n suri merrenien nga komok-merreni lenglen-gen jinibb se Atua nir, ko nosurien som nga muto m  terter renge Numal Iesu.

⁶ Nomok-lot suri nga nik komok-korti tevi kem renge murrun ne nosurien, ko numrreni kele nga kuprongwos kele nanu nga marres nir nga Atua moklai tevi kerr nga rramkorti tevi Kristo.

⁷ Niaken suk, merrenien som ela neiren nga milep tevik, ko ololi norrormien suk erterter kele vajin. Ko murrun som ngok okloli jinibb se Atua nir arunge erres luwi vajin renge norrormien ser.

Pol ongoni Pilimon nga p  lai lweni Onesimas

⁸ Ko suri nanu ngok, ko suri rromor-korti pa tevi Iesu Kristo, nurongwos   erij p  terter tevim nga kulpoli ko wor nanu ngel nga musorsan m  rres nga kulpoli.

⁹ Ko suri membrrenim, sete numrreni   erij p  terter tevim, ko bongonim kobbong. Inu le Pol, nutra le pa, ko lelingenok nulik re naim ne nekaien ngel suri Iesu Kristo.

¹⁰ Ko nungonim suri Onesimas, nga mivi jinibb ne majingen som womu, mian ko muwlu lingim. Ko daron nga m  lik malum re naim ne nekaien ngel, ko m  lai vini ji Kristo. Ko ni erpe natuk ko vajin.

11 Womu Onesimas sete orongwos puloli majingen som nga mīrres san, ko lelingenok vajin orongwos puloli majingen nga marres pilep se nik ko se inu kele, suri evi vajin kalesia.

12 Ko lelingenok nukoni ni pulwi vinuk jim. Ko norrorrmien suk oto malum bbong tevi.

13 Ko numrreni poro ūlik mun iel spon tevik, nga ni ūila milnge nik nga pīmējmajing se inu renge naim ne nekaien ngel nga mēlik ren suri nospēn nga mīrres.

14 Ko inu sete numrreni nga bosortonim nga kuploli nanu ngok nga pīrres tevik pirpok. Nik kuploli suri nik ko wor kumrreni. Ko sete nurongwos bololi nanu san poro nga nik sete kupmarong.

15 Rrek kutor jabble Onesimas beblen, nga daron nga kupla lweni, ko ūlik tevim pijpari tuwi ngok vini vajin.

16 Ko lelingenok ni asi kele pa jinibb ne majingen. Ni evi vajin tasi kerr nga mīrres, nga inu memrreni milep. Ko rrek nik kupmerreni kele wor pīiasi, suri ni evi jinibb ne majingen som, ko okorti kele tevi Numal.

17 Ko poro kopok-lesi inu pirpe nga rrromorivi niaken kobbong, erres nga sete kuplolarsi ni, ko kuploli pirpe nga kupla inu vinuk renge naim som.

18 Poro ni ololi esij pa tevim renge nanu tama san, rreknga nivnon sen san oto jim, erres nga nik kupplingi inu nisek puto renge nivnon sen nen.

19 Nale ngel nuli tevi inu nevrek kobbong. Inu Pol bea-wuli lweni nivnon ngok tevim. Ko sete kupmalie nga nik nivnon som oto pa jik, suri inu nuvi batun nga nik kumtor sweri pa mauren ji Kristo.

20 O tasik, kupla se inu renge nanu ngel, suri kerru rrromorkorti pa tevi Numal. Kuploli inu bornej pīrres luwi renge norrorrmien suk.

21 Nomok-uli nale ngel vinuk jim, ko nurongwose erres nga nik kuploli nanu nga inu mongoni jim. Ko nurongwose nga nik kuploli kele wor pīiasi sev nga mowrai ngel.

22 Ko re daron mawos nen kele, kuploli milnguk san puto metmet teraik renge naim som. Suri tetajer inu nomok-rrorrmi nga Atua okrunge verusen se kami ijile ko pia-la lweni inu vinuk ji kami kele.

Bongsí nale se Pol

23 Epapras ngok, nga moklik renge naim ne nekaien tevi inu

24 suri Iesu Kristo, tevi Mak, ko Aristakas, ko Demas, ko Luk, nga marok-majing tevi inu, arwera "Erres" tevim.

25 Ko ngel evi loten suk, nga merrenien se Iesu Kristo Numal puto tevi kami ijile. Nuwra "Remse kami".

Naul nga mian ji Meri Isrel Nir (Ibrus)

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Sete rramrongwose si oli naul ngel: Pol, rreknga Apolos, rrek nir mīnij nen san. Ko oli van ji mīri Isrel sopor nga marivi kalesia. Ko owra Iesu ean mare re anglo nir (1:5-14), ean mare re propet nir, ko ean mare kele re Moses ko Josua (2:1—4:14). Iesu evi batu jinibb ne sulsulen nga mumomsawos mīrres pētēti, suri ni ejkie nololien. Ni emarong bbong pimij erpe sulsulen san nga mian ji Atua, ko setemun rrammerreni sulsulen mīnij kele san nga rraplai tevi Atua (9:23—10:18). Ko Atua ololi ni emaur luwi re mijen, ko etasi vajin sel nga jinibb jijle arongwos paran ji Atua (4:14—5:10; 7:1—8:13).

Ko naul ngel ospe nosurien kele, owra kerr rraposuri ko wor wor Iesu. Nosurien ololi kerr rramrongwose erres nga rraplai ji Atua nanu nir nga lelingenok sete rramleslesir. Ospe nosurien se jinibb se Atua nga tuwi nir (11:1-40), ko owra kerr kele nosurien se kerr pīterter ko wor (12:1-3).

Iesu ean mare wor easi propet nir

¹ Tuwi jer vini, Atua ok-rij tevi ēirterawarreng se kerr nir renge sel lele nir rrurrngi propet nir.

² Ko renge ma nabong nga mivi bongsi iel ngatan erpe rramlik vajin rengen lelingenok, erij mawos vajin rrurrngi Natun mawos. Natun ngok ko, womu jer daron nga iel ngatan mītipatun e, ko Atua emajing nanu jijle renge ni nevren; ko owrai nabong sopon nanu jijle para-ivi sen e.

³ Natun ngok, moron se Atua omor rengen, ko non omor erpe Atua, ko eviseni erres Atua. Ni kobbong orru toktoni nanu jijle, ko ololi kele arto erres renge derteren ne rijrijen sen. Ko emarong lweni kele nga mivini mīrrawe tweni nololien se kerr jijle. Daron nga mivinvini jijle majingen sen ngok iel ngatan ko olwi van re melrin e, ko elik vajin tevi Tata sen renge nevren rres, nga mivi Numal nga mian mare renge melrin.

Iesu ean mare kele wor easi anglo nir

⁴ Iesu ean mare kele wor easi anglo nir, ko nisen nga miwajie ean mare wor easi nise anglo nir.

⁵ Rramrongwose iok, suri Atua sete owrai nabong san tevi anglo sen san owra 'Nik kuvi natuk. Lelingen nuvini bevi tata som woswos'; ko Atua sete ospe kele anglo sen san nga muwra, 'Inu bevi Tata sen ko ni pivi natuk.'

⁶ Ko daron nga ma Atua muwra pukoni natun norman nga mivi mīrwomu vini iel ngatan, ko owra 'Anglo pētēti se Atua parsusi wor nisen ko van mare.'

⁷ Ko renge nospēn tweni anglo nir Atua owra 'Nuloli anglo suk nir arirpe ling nga muuwu karkar, ko nuloli nir nga marmajing suk arirpe nabb nga muroror.'

⁸ Ko daron nga ma nale on muspe suri natu Atua, ejilwer suri erpe nga ni osorsan bbong tevi Atua, owra 'O Atua, nik kuvi Numal, ko kupivi Numal ko pa pijpari tuwi ngok vini. Ko komok-loli erres pēlak ko pa renge murrungā kummetmete jinibb jile nir ren.'

⁹ Kumrreni sev nga mīrres ko musorsan, ko kungasi sev nga mīsij. Iok ko evi batun nga Atua nga mivi Atua som mutobbtobgue nik ko ololi kurnge erres nga mususi nisem van mare temijpal easi jinibb nga marlik rrale nik.'

¹⁰ Ko vesan kele Atua owra 'Numal, tuwi jer pa, nik kobbong kuloli iel ngatan muto, ko renge nevrem kobbong kulngi melrin mare.

¹¹ Nanu ngok nir paran ko parjiki, ko nik ma kuplik tetajer. Nanu ngok nir pian ko partera daron sopon pirpe sunsun nga mian ko mītra,

¹² pirpe boriti nga mītra san nga marlulngi tweni mijkie, erpe nijor nga marteria nir nga marlai twenir. Ko nik ma kusorsan kumerr tetajer, ko mauren som sete orongwose pusuw nabong san.'

¹³ Ko nale se Atua san oto kele nga ni setewor owrai rrage tevi anglo sen, ko owrai ma tevi Natun mawos, owra 'Kuplik ko pa kuptiriv renge devjek rres pijpari nga īelngi devje nuval som nir parirpe boriti nga kupververasi ngatan.'

¹⁴ Ko niko anglo nir arirpese? Arivi bbong nemīn nga marmajing se Atua, ko arivi nga parwilwil se kerr, ngok kerr nga Atua īila mauren tevi kerr.

2

Nospen nga mīrres se Iesu ean mare wor easi nale nesesreien se Moses

¹ Renge iok ko, kerr rrapterter ko wor nga rrapprrul totkoni nale weretunen nga rramrunge pa musuw, puloli sete rraptor jabbie sel se kerr.

² Rramlesi pa renge nale se Moses nga miplari ji anglo nir tuwi pa tevi metka se kerr nir, nga arivi weretunen; ko nir nga martor otvi nale ngok ko sete marosuri, artor sweri pa norongan nga mīsij osuw.

³ Iow, ko rrappasi pirpese renge norongan nga mīsij ngok poro sete rravijuri sel nga mimerr nga Atua mimrreni piwilwil se kerr ren lelingenok? Iesu, Numal se kerr, owomu jer nga muwrai tweni sel ngok nga Atua piwilwil se kerr ren. Ko nir nga marunge ni arviseni tevi kerr nga sel ngok evi weretunen jerjer,

⁴ ko Atua vajin okorti tevi nir nga puwrai lilane nga sel ngok evi pa weretunen jerjer. Ok-loli nanu nga marinijnij nawone nir ko nanu nir nga jinibb marok-taole nir; ko ok-tututweni derteren nir nga marpelari ji Nemīn On aran ji jinibb, osorsan erpe nga ni mimrreni.

Iesu owomu renge liken nga pia-vini vitu

⁵ Atua sete osusture anglo nir nga parivi numal renge liken nga mimerr nga pia-vini, ngok liken nga rramok-jiljilwere ngel.

⁶ Suri nale san nga muto renge Naul On owra 'O Atua, suri sev kumrrorrmi milep suri jinibb, nga mivi nanu nga welili jer kobbong?

⁷ Kuloli ni ean ngatan renge anglo nir beblen kobbong, ko lelingenok kulai nais nga mian mare ko kususture,

⁸ ko kuloli emetmete nanu jijle.' Nale nga muwra, 'emetmete nanu jijle', eviseni nga sete nanu san pijpon, ko nanu jijle vajin. Ko setewor rramlesi nga jinibb san emetmete nanu jijle nir.

⁹ Ko rramrongwos ma rrappesi Iesu nga mivini iel ngatan mivi jinibb, ni ko evi vajin Numal ne nanu jijle nir. Ko renge nalol nga mīrres se Atua, ololi Iesu ean ngatan renge anglo nir beblen kobbong, puloli ni pimij nga piwilwil se jinibb nir. Iesu ornge esij renge niben eanan ejpari mimij; ko renge iok ko, Atua osusture lwensi, ko elai nais nga mian mare tevi.

¹⁰ Atua ngok nga muloli nanu jijle nga marivi sen, emrreni p̄ilai jinibb pilep parini parkorti tevi renge mauren nga m̄irres p̄elak sen renge melrin. Ko osorsan erres tevi murrun sen nga muloli Iesu murnge m̄isij renge niben, nga pivi jinibb mawos nga puloli ni purongwose piwilwil se jinibb vajin. Ko Iesu owomu re nir nga Atua mimrreni piwilwil se nir.

¹¹ Atua ololi aron ko arwokwok erres renge nololien ser. Ko ni tevi nir nga muloli marwokwok, tata ser sansan kobbong. Ngok ko ololi Iesu sete emanun nga puwrai nga nir arivi tasin ko jojin nir.

¹² Iesu owra 'Atua, bowrai tweni murrun som renge no tasik ko jojik nir. Belai nubo ko bosrövi nik renge no jinibb som nir.'

¹³ Ko owrai kele 'B̄elngi nosurien suk p̄iterter renge Atua'; ko owrai kele 'Inu le ngel tevi natuk nir nga Atua m̄ilai pa tevik musuw.'

¹⁴ Ko kerr jijle nga rramivi natu Atua, kerr jijle rramivi jinibb, rramivi drra ko niben. Ko ewretun Iesu evini erpe tuwa kerr, ko emaur renge drra ko niben erpe kerr. Ko emarong kele niben nga pimij suri kerr. Ololi erpok suri renge mijen sen orongwose putor pini derteren ne mijen nga Demij murrul totoni.

¹⁵ Elai tweni derteren se Demij nga mulokloksi kerr nga tetajer muloli rramok-metutue mijen.

¹⁶ Ko oto limjer nga Iesu sete ewilwil se anglo nir, suri Naul On owrai, 'Ewilwil se nir nga marpelari renge metka se Epram.'

¹⁷ Ko norrorrmien se Atua erpok, elesi erpe Iesu pivini pivi niaken kobbong tevi kerr renge nanu jijle nir. Ko kerr rraptur p̄iterter ko wor renge nosurien se kerr renge majingen nga Iesu ololi tevi Atua suri nololien se kerr, nga puloli no kerr p̄irres tevi Atua. Erpe ni evi batu jinibb sulsulen se kerr nga mokrrorrmi kerr.

¹⁸ Otur tere daron nga marterter milep renge nanu elep nga marpelari renge mauren sen nga murnge m̄isij suri, mianan ko easi; ko lelingenok orongwose piwilwil se kele kerr daron nga nanu nga marterter marini marrowrrowe kerr.

3

Iesu ean mare wor easi Moses

¹ Tasik ko jojik nir, Atua everus pa kami osuw nga kapon ko kapivi jinibb sen. Ngok, kaprrorrmi ko wor Iesu nga Atua mukoni ko m̄ilngi mivi batu jinibb sulsulen tevi kerr jijle nga rramosuri.

² Iesu ololi osorsan erres renge no Atua nga mususture ni renge majingen ngok, erpe tuwi Moses mok-loli musorsan renge majingen sen nga mimetmete jinibb se Atua nir.

³ Ko jinibb nga m̄imajing naim ean mare wor easi naim ngok; ko erpok kele osorsan nga Atua pususture Iesu pian mare kele wor p̄iasi Moses.

⁴ Ewretun naim jijle, jinibb sisamis emajinge; ko Atua ma emajinge nanu jijle nir.

⁵ Moses osuri ko ololi osorsan nga mimetmete jinibb se Atua nir. Ni evi jinibb ne majingen se Atua nga mok-werwer womu renge nanu nir nga jinibb m̄inij se Atua para-werai vitue.

⁶ Ko Kristo ma ololi osorsan renge majingen se Atua erpe evi pa natu Atua mawos. Ko kerr rramrongwose rrapivi jinibb sen, poro rrapplingi norrorrmien se kerr puto p̄iterter renge nanu nir nga rramrongwose erres nga Atua pia-lai tevi kerr.

Meri Isrel ne tuwi artor jabble sel

⁷ Renge iok ko pirpe ko wor nga Nem n On muwrai renge Naul On muwra 'Poro kaprunge nale se Atua lelingen

⁸ setemun batu kami  iterter nga kaptere ni pirpe nga nir marok-loli tuwi. Sete kaploli murrun ngok nga marrowrrowe ni renge lolo merwer.'

⁹ Re daron nen kele, Atua owra 'Renge lolo merwer ngok, b iterawarreng se kami nir arok-lesi murrun suk nga marres tetajer ejpari sia ngav l ivij (40), ko arloli lesi wor nga parrowrrowe inu tetajer.

¹⁰ Renge iok ko ololi inu nulolarsi temijpal nir suri; ko nuwra, nir arlengleng nawon, ko sete artor sweri murrun suk rrangrag.

¹¹ Inu nulolar ko nuwirr nale nga m iterter san, nuwra 'Nir ngok sete paran renge dan ser nga moro  elai teir parmosi ren.'

¹² Tasik ko jojik nir, kapmetmet nga sete kami san norrorrmien sen puwun saut re nanu nga marsij nir, ko sete tuosuri Atua nga mimaur nga sete orongwos pimij nabong sopon, ko tutur imare, ko tivel lingi.

¹³ Kapwilwil sisamis se kami nabong jijle. Renge nabong jijle, kerr rramwera "Lelingen", ko niko, nale nen renge Naul On nga mus p  suri 'lelingen' eplari ji kerr. Ko niko, nabong jijle, kaploli norrorrmien se kami puto  iterter, nga puloli nololien sete orongwose  ikrekrasi kami san, ko pirvei tweni kami san. Ko batu kami kele sete  iterter.

¹⁴ Suri poro rrapprrul totkoni nosurien se kerr nga rramtipatun ren  iterter pianan pijpari bongsi mauren se kerr, ngok kerr jijle rrappok-korti tevi Kristo vajin nga rraptor sweri nale rijrijen se Atua.

¹⁵ Nale on owra 'poro kaprunge nale se Atua lelingen, setemun kaploli batu kami  iterter pirpe nga b iterawarreng nir se kami marloli tuwi nga martur imare ko martere ni.'

¹⁶ Ko siko nir nga marunge nale se Atua ko martur mera ko martere kele ni? Ko nir ngok ko nga Moses m itkai tweni nir Ijip.

¹⁷ Ko siko nir nga Atua mulolarsi temijpal nir mijpari sia ngav l ivij (40)? Ko nir ngok kobbong nga marloli m isij ko marmij renge lat karkar renge lolo merwer.

¹⁸ Ko siko nir nga Atua muloli nale terter ngok tweni nir, nga muwra 'Nir ngok sete paran renge dan ser nga moro  elai tevir parmosi ren'? Ngok nir nga bbong martur mera ko marok-tere ni.

¹⁹ Ko rramlesi wose nga nir ngok sete aran renge dan ser suri sete arosuri Atua.

4

Jinibb se Atua parmosi

¹ Ko Atua elai nale rijrijen san pa tevi kerr osuw nga kerr rraptor sweri mosien nga ni  ilai. Ko rrappmetmet nga kerr san sete tiver.

² Suri rramrunge pa nos pen nga m irres osuw erpe nir ngok nga tuwi marunge. Arunge, ko arunge nawone kobbong, suri daron nga marunge ko sete arosuri.

³ Ko kerr nga ma rramosuri, rrapplei ko wor mosien nga Atua pia-lai tevi kerr. Ngok mosien nga Atua muwrai pa nga muwra 'Nulolar ko nuwirr nale nga m iterter san nuwra, nir ngok sete paran renge dan ser nga moro  elai tevir parmosi ren.' Atua erij erpok, ko tuwi pa daron nga m imajing iel ngatan ko evinvini jijle wor majingen sen, ko omosi vajin.

4 Suri nale san oto renge Nale On nga muwra 'Atua elngi iel ngatan ko nanu jijle nir renge nabong ouwon, ko renge nabong ebutun ko omosi renge.

5 Ko nale kele san ospe suri mosien ngok kele, owra 'Nir ngok sete marlesi mosien se Atua.'

6 Nir nga marunge womu nospen nga mîrres ngok sete arlesi mosien ngok, suri sete arosuri Atua. Ko oto limjer nga nir mînij ma partor sweri mosien ngok.

7 Renge iok ko Atua elngi nabong mînij kele san nga marveruse "Lelingen". Mian ko sia elep arasasi, ko Atua owrai rrurrrngi re jingo Devet nale nen nga rramlesi pa nga muwra 'Poro kaprunge nale se Atua lelingen, setemun batu kami pîterter.'

8 Ko daron nga Josua mîtkai mîri Isrel nir nga paran parlesi mosien ngok renge dan ser mawos, ko setemun arlesi. Poro weretunen wor parlesi jile pa, ko Atua sete orongwose pîlngi daron mînij kele tevi jinibb sen nir nga parlesi.

9 Ko niko, sel oto wor nga jinibb se Atua partor sweri mosien erpe nga Atua mumosi renge nabong ebutun.

10 Suri nir nga paran parlesi mosien ji Atua parmosi renge majingen ser osorsan erpe Atua mumosi renge majingen sen womu.

11 Renge iok ko, kerr rrapplak ko wor nga rraplesi mosien ngok ji Atua. Sete erres poro kerr san pivijuri butterter se nir nga tuwi nir, tuloli ni tutor jabble mosien ngok.

Nale se Atua eterter elep

12 Nale se Atua emaur ko emajing eterter elep, ko oso easi nesip ne balpalen nga muso renge devjen korti nuru. Orongwose pijpari nolo jinibb, pirpe nesip ne balpalen nga mian mijpari nuwi nga muto renge ji jinibb. Nale se Atua orongwose puwra suri norrorrmien ko nalol nga muto renge nolo jinibb.

13 Sete nanu san iel ngatan orongwose piteptepi renge no Atua. Nanu jijle arto limjer rres renge non. Ko renge no Atua kobbong kerr jijle rrapwerai tweni murrun ne mauren se kerr.

Iesu evi batu jinibb sulsulen se kerr

14 Kerr rraprrul totkoni ko wor pîterter nosurien se kerr. Suri rramtor sweri pa batu jinibb sulsulen nga mîrres pîlak san, nga mivi Iesu ngok nga mivi Atua natun nga mian pa jin ko mîlik loloi renge melrin.

15 Jinibb sulsulen ngok sete erpe jinibb sulsulen mînij nir, nga daron nga derteren se kerr mijkie ko sete marong pote kerr. Ko nanu jijle nga marok-rrowrrowe jinibb arrowrrowe ni kele. Ni orongwos rrerrarre pa osuw. Ko nanu sansan kobbong, ni nololien sen ejkie.

16 Ko ngok, daron nga nanu nga marterter marok-ini ji kerr, sete rrama-metutu, rrapini ko wor re no Atua nga mok-rrorrmie kerr ko nga mok-wilwil se kerr renge nalol nga mîrres sen, ko ni vajin piwilwil se kerr re daron mawos nga mîterter.

5

1 Tuwi, Atua oklai tweni renge jinibb nir san nga ni mîlngi nga puloli majingen renge ni non renge nise jinibb nir. Jinibb sulsulen ngok oksuli nanu nga marres nir tevi Atua. Erevji nanu rrum nir nga puloli sel nga pîlai tweni nololien se jinibb nir.

² Orongwos purnge ūpisij renge nir nga marvitān, suri daron sōpon ni kele dertēr sen ejkie ko okvitān renge nololien.

³ Ko niko ni pirevji nanu rrum, sete erpe nga ūpilai tweni nololien se jinibb mīnij kobbong nir; ko evi nga ūpilai tweni kele nololien se ni kele.

⁴ Ko sete evi marongen se jinibb san nga ni pivini pivi jinibb sulsulen. Atua everuse jinibb nga ni pivini pivi jinibb sulsulen, osorsan erpe nga miveruse Eron tuwi.

⁵ Ko erpok sete evi nororrmien se Kristo nga piwajj nais nga mian mare ngok, 'batu jinibb sulsulen'. Ejki. Atua ko osusture Kristo ko owrai tevi owra 'Nik kuvi natuk, lelingen nuvi tata som weretunen.'

⁶ Ko owrai kele renge naul kele san renge Naul On, owra 'Nik kuvi jinibb sulsulen erpe jinibb sulsulen nga tuwi ngok Melkisetek. Ko kuptori majingen se jinibb sulsulen ngok pianan pijpari tuwi ngok vini.'

⁷ Renge mauren sen iel ngatan, Iesu ongoni eterter tevi dingen sen nga suwen meten mujumjum tevi Atua, nga Atua piwilwil sen, sete mia-mij. Ko suri nororrmien sen ean ngatan, ololi Atua ornge drrelan.

⁸ Ewretun Kristo evi Atua natun, ko ornge ma esij re niben, ko niko elesi wose nga puosuri wor nale se Atua.

⁹ Ko norongen nga mīsij sen ololi ni osorsan erres jijle, ko orongwos vajin ūpila mauren ne tuwi ngok vini tevi nir nga marosuri.

¹⁰ Ko Atua elai nais ngok nga piwajie, nga evi batu jinibb ne sulsulen nga muosuri jinibb sulsulen nga tuwi ngok Melkisetek.

Nale nga puwni nir

¹¹ Renge murrun ngok nale elep oto nga nabwerai tevi kami; ko eterter nga nabwerai lilane iir jijle tevi kami, suri nororrmien se kami ololola ūpelak nga kaprunge wose.

¹² Tuwi le pa nga kamok-runje nale nga Atua muwrai, ko evter vajin kapvisviseni; ko sete kamrongwose, ko evter ma jinibb sopor kele wor parini parvisviseni kami renge batu nale ngok. Erpe kami kamluwi kele nga sete kamrongwose kapurroi nanen terter, ko kamsus malum.

¹³ Ko nir nga marok-sus malum arirpe bipi nga welili, nga setewor mīlesi wose sev nga mīrres ko sev nga mīsij.

¹⁴ Ko nanen nga mīterter evi se nir nga marini pa marivi jinibb nga marlelep nga marok-ūpelak pa tuwi vini, ko arviter vajin nga parini parwerā tweni murrun ngabe erres ko murrun ngabe esij.

6

¹ Ko niko, erres rrappinglingi nororrmien nga womu renge nosurien se Kristo, ko rraptajer tevi nororrmien nga mītra. Rramrieni pa kerr osuw renge majingen nga mīsij ne mijen, ko rramlai nosurien ji Atua osuw; ko sete evi nga rrapok-luwi kele tetajer van re nororrmien nga womu. Erpe rramloli lilane pa milnge naim, ko evi vajin daron nga rraplo ni naim putur e ko.

² Arviseni pa kerr osuw re sel ne marbaptaes ko nga marlingi nevrer re jinibb, ko rramosuri pa nga rrapmaur luwi kele renge mijen, ko rramrongwose nga norongen nga mīsij san oto metmet nga jinibb nga marsij nir parlesi nga sete orongwose pusuw nabong sōpon. Nanu ngok nir rraman pa renger osuw, ko sete erres rraplo ni lululwenir kele; ko rraptajer malum ma tevi Numal se kerr.

³ Ko ngok evi majingen nga rraplo ni, nga rraptajer ko pa, poro nga Atua pimarong pirkok.

4 Erres nga rraptajer ko pa tevi ni tetajer. Ko pirpese renge nir nga marvitau ko marluwi kele van re nololien? Nir ngok, womu arok-ivel erres renge moron, ko arok-urroi pa nanen ne orsel re melrin osuw, ko Nenin On evan pa renger; ko daron nga marin marsij kele mirpok, ko setemun orongwose parieni lwenir parluwi vini renge mauren kele.

5 Suri nale on se Atua ewilwil pa se nir, ko arlai pa derteren nen beblen ne batun vanu nga pia-vini.

6 Ko daron nga martur telur mirpok ko marloli batur mirpok, orongwose parini luwi kele? Ejki rres! Pisij wor pilep renge nir, suri erpe arok-wuse lweni kele Natu Atua mare kele renge nai pelaot renge nevrer, ko erpe arok-lingi ni mare nga parsowri loklokxi kobbong.

7 Kaprrormi ta dan nga mimni suwe naus nga mīrres tetajer, ko mok-lai wenen milep tevi nir nga marmajing rengen. Atua erij erres suri.

8 Ko dan nga mösmös nga mīsij mimaur ren, erpe nga Atua pīlngi rijrinen ne mijen kobbong tevi, ko pusli renge nabb.

9 Ewretun lenglengen selek nir, nale nga marirpok arterter temijpal.

Ko re devjen se kami, sete nurorrmci kami kamirpok, ejki. Nulngi nolok eterter renge kami nga wenen nga marres ne mauren nga mimerr pok-maur pīrres malum wor renge kami.

10 Nuosuri Atua nga ni sete mia-malie majingen nga mīrres se kami, ko ni purrormi pīterter murrun ne merrenen nga kamlai tevi ni daron nga kamwilwil se kalesia mīnij nir. Kami kammajing erres erpok tuwi ko pa, evini erpe nga kamok-majing rengen malum, ko Atua eir elep suri. Ko ni kele puloli pusorsan ko pīrres tevi kami jijle.

11 Ko erpok kele, numrreni bowrai pīterter tevi kami nga sete kapluwi kele, ko kapterter ko wor nga kaptajer malum pianan pijpari bongsin, nga puloli kaplai nanu jijle nga Atua mīlngir marto metmet renge no kerr.

12 Sete nibe kami pimijmij, ko kapmajing pīterter pirpe birterawarreng se kerr nga martori totkonj majingen mīterter. Norrorrmien ser mīterter ko mipriv eanan ejpari marlai nanu pētēti nga Atua mīlai renge nale rijrinen tevir.

Nale rijrinen weretunen se Atua

13 Daron nga Atua mīlai rijrinen sen tevi birtera Epram nga musē suri metka nga para-rremali rengen, san ejki kele nga Atua orongwose pujuji nga puloli rijrinen ngok pīterter. Suri Atua ean mare renge nanu jijle, ko nikooju ni lweni kobbong daron nga mīlai nale rijrinen sen, ko owra

14 'Inu Atua berij pīrres lenglengen suri nik. Bololi metka som nir pilep temijpal iel ngatan.

15 Epram elesi nga Atua ololi rijrinen sen ngok eterter erres pēlak, ko nikoo, daron nga mutor sweri daron nga mīterter milep, ko sete elngi kurtweni rijrinen se Atua; ko orrul totkonj eterter, mian ko elai vajin sev nga Atua mīrijrije tevi.

16 Renge murrun nga parloli rijrinen pīterter, arok-juji jinibb nga marlelep. Ko sete arongwose parij latlate kele ren, suri nais ngok oto pae, ko ololi nale eterter.

17 Ko erpese renge Atua? Ni kele emrreni puloli nale sen pīterter pīrres nga rraposuri ko sete rraprong tweni. Kerr rramirpe bipi nir nga rraplai nanu pilep ji Atua. Ko Atua owra rraprormi pīrres nga norrorrmien sen tevi kerr sete mia-suwa nabong spon. Ko nikooju ni lweni nga puloli rijrinen sen tevi kerr puto pīrres tetajer.

18 Ko nanu nga eru ngok, rijrijen sen, tevi murrun nga mujuji ni lweni, nuru korti ormajing lat sansan, orviseni nga Atua sete ekrekris, ko sete piriene nale sen nabong san. Niko rraptur pîterter renge nale sen. Rramivi jinibb nga rramwolu lingi lat nga mîsij nga rramlik rengen tuwi, ko rramok-pejpej kele lat nga mîrres san. Ko rijrijen se Atua ok-wilwil se kerr nga muloli norrorrmien se kerr epriv, nga kerr rrapan rraptor sweri lat nga mîrres pîlak ngok nga Atua mîlngi muto metmet renge no kerr.

19 Nosurien se kerr nga mîterter ngok nga muwra Iesu pîlai mauren tevi kerr evi norrorrmien nga mirpe angka nga murrul totkoni mîterter drrav nga mîsal murrong. Purrul totkoni mauren se kerr nga sete nanu san purongwose pîlai tweni kerr kele. Angka ngok erpe oto pa osuw renge lat nga muon milep ji Atua, nga kalik nga milep murrul ore pa renge melrin.

20 Ko Iesu owowomu pa kerr van lat nen osuw, nga puloli majingen sen erpe mivi jinibb sulsulen se kerr nga puloli lilane kerr tevi Atua. Ni erpe batu jinibb sulsulen nga muosuri birtera ngok Melkisetek, ko ni putori majingen ngok pianan pijpari tuwi ngok vini.

7

Batu jinibb sulsulen ngok Melkisetek

1 Naul ne Jenesis osp  suri Melkisetek. Owra ni elik re daron se birtera Epram nga tuwi pa. Birtera Melkisetek ngok evi numal re ngaim nga Salem, ko jinibb sulsulen se Atua ne drromsen mare. Daron san birtera Epram evan ololi balpalen san tevi devje nuval sen nir, nga mirevji numal nir ivij. Ko daron nga mulwi vajin ko eskai Melkisetek, ko Melkisetek erij erres suri ni.

2 Ko renge joron nir nga Epram mîlair renge nuval, elai songovlön tevi Melkisetek. Ko nais ngok Melkisetek owra puwra 'Numal ne murrun nga musorsan'. Ko ni evi kele numal ne Salem.^A Ko Salem owra puwra Demat, ko niko ni evi kele 'Numal ne demat'.

3 Ko nale san ejki nga musp  suri Melkisetek tata sen rreknga tasu sen rreknga apu sen nir, ejki rres. Ko sete nale san osp  lat nga mîak e rreknga mimij e. Ni erpe natu Atua nga mutori majingen sen ne jinibb sulsulen mîrres nga sete orongwose pusuw nabong sopon.

Melkisetek ean mare wor easi batu jinibb sulsulen se m ri Isrel

4 Kaprrorrmi ta Melkisetek ngok, nga mivi nais nga mian mare lenglengen. Epram nga mivi birtera se kerr, daron nga mîlai joron nir renge nuval, ko emrreni wor pîlai songovl n tevi Melkisetek.

5 Ko nga marok-lai songovl n mirpok evi murrun nga m ri Isrel marok-loli renge sia jijle. Nale nesesreien se Moses owra 'songovlön pok-an ko wor ji metka se Livae nga marivi jinibb sulsulen.' Ko m ri Isrel jijle nir arivi sansan kobbong, erpe arivi metka se Epram.

6 Ko Melkisetek sete evi metka se Livae, ko Epram elai ma joron nir nga mîlair re nuval songovlön tevi, ko Melkisetek erij erres suri. Ko Epram ngok ko, Atua mîla pa rijrijen tevi. Ko ngok evini emerer kele tevi kerr nga Melkisetek ean mare wor easi Epram,

7 suri oto limjer nga jinibb nga mian mare kobbong orongwose pîrij pîrres suri jinibb nga mian ngatan sopon.

A 7:2 Nais ngok Salem evi nise Jerusalem, tuwi jer.

⁸ Jinibb arok-lai joror songovlön tevi jinibb sulsulen nir. Ko jinibb sulsulen nir jijle paran ko parmi j kobbong. Ko Melkisetek ma sete emij, erpe nga Naul On muwrai.

⁹ Ko lelingenok metka se Livae nir arok-lai songovlön ngok nir ji méri Isrel nir. Ko tuwi daron nga Epram mīlai songovlön ngok van ji Melkisetek, ko erpe Livae kele elai tevi.

¹⁰ Nuwrai erpok, suri Livae evi metka se Epram ko san, nga mivitu. Ko niko, daron nga Epram mutori Melkisetek, ko erpe Livae kele otori Melkisetek.

Batu jinibb sulsulen re metka se Livae ko jinibb sulsulen nga mutori murrun se Melkisetek

¹¹ Atua osusture metka ne jinibb sulsulen nir, mian ko elai vajin nale nesesreien sen tevi méri Isrel nir. Ko poro majingen se jinibb sulsulen ngok nir erres pa, ko jinibb sulsulen mīnij san pivini kele suri sev? Ko suri nir sete arviter, ko niko san pivini kele ko wor. Ko ni sete pirpe Eron, nga mivi mīerwomu nga mutori majingen ne jinibb sulsulen re metka se Livae, ko pirpe ma Melkisetek.

¹² Ko poro parlai tweni batu jinibb sulsulen nga womu ngok, ko nale nesesreien kele rrek parieni ko.

¹³ Ko pirpok ko wor, suri iok ospē Numal se kerr nga miplari renge metka mīnij. Setewor nir san renge metka nga Iesu miplari ren otur re nawot nga puloli majingen ne sulsulen se Atua.

¹⁴ Jinibb nir arongwos pae osuw nga ni eplari renge metka se Juta. Ko Moses sete ospē rragrorage sopon suri metka se Juta, daron nga mokjilwer suri majingen se batu jinibb sulsulen nir.

Batu jinibb sulsulen mīnij san nga murrul totkoni murrun se Melkisetek

¹⁵ Ko eplari limjer nga batu jinibb sulsulen mīnij ngok evi jinibb sulsulen nga murrul totkoni murrun se Melkisetek.

¹⁶ Otori majingen ne jinibb sulsulen, sete suri nga nale nesesreien muwra ni metka sen ko wor putori majingen ngok, ejki. Otori suri derteren ne mauren sen nga bongsin mijkie.

¹⁷ Suri Naul On owra 'Nik kuvi batu jinibb sulsulen erpe jinibb sulsulen ngok Melkisetek ne tuwi. Ko kuptori majingen ne jinibb sulsulen ngok tetajer pijpari tuwi ngok vini.'

¹⁸ Nale ngok elai tweni sel nga mītra nga derteren nen ejkie ko sete orongwose puloli rrapmomsawos pīrres.

¹⁹ Ko nale nesesreien se Moses sete orongwose puloli nanu san pusorsan pīrres. Ngok norrorrmien nga mimerr san eimare nga pīla milnge sel nga mītra ngok. Sel nga mimerr ngok ko vajin rraposuri pīterter, suri evi sel ne mauren weretunen nga pītkai kerr rrapan mori ji Atua.

²⁰ Ko Atua ololi kele nale rijrijen sen san tuwi nga puloli sel nga mimerr nen pivini mare. Ko sete ololi nale rijrijen san daron nga jinibb sulsulen re metka se Livae nir marini marlai majingen ser.

²¹ Ko Iesu evini evi jinibb sulsulen suri nale nga Atua muloli mīterter pa nga Naul On muwra: 'Atua ololi nale sen eterter pa, ko sete mia-rieni kele norrorrmien sen. Ni owra 'Nik kuptori majingen se jinibb sulsulen tetajer pijpari tuwi ngok vini.'

²² Ko Iesu orrul totkoni majingen sen erres, ko etasi sel nga mimerr se Atua tevi kerr, nga mīrres wor asi nga womu.

23 Ko nanu kele san ni le: jinibb ne sulsulen ne tuwi, nir elep ko wor, suri marmajing mianan ko san emij, ko san kele p̄ilai wani milngen.

24 Ko Iesu ma emaur ko sete mia-mij nabong sopon. Sete mia-lai majingen sen ne batu jinibb sulsulen tevi jinibb m̄inij kele san.

25 Ko niko etipatun lelingenok ko pijpari tuwi ngok vini, ni orongwos p̄ila mauren tevi jinibb nga markorti tevi nga parini ji Atua. Ni pimaur ko pulot tetajer tevi Atua suri nir.

26 Rramwerai erres wor elep tevi Atua nga mukoni jinibb sulsulen nga m̄irres p̄elak mirpel vini ji kerr nga pimetmete kerr. Ni on elep. Sete nanu san esij jin, ko nololien ejki jin. Sete erpe rrangrrag kerr jinibb ne nololien nir. Nisen ean mare temijpal easi nanu jijle ne iel ngatan.

27 Ni sete erpe batu jinibb sulsulen nga nabong jijle marok-revji nanu rrum nga p̄ilai tweni nololien ser puwomu, ko vitunen pia-lai tweni kele se jinibb nir. Iesu evinvini ore murrun ngok ko pa osuw daron nga mimarong ni mimij nga p̄itlasi tweni nololien se jinibb nir ne iel ngatan totoklai.

28 Nale nesesreien se Moses osusture jinibb nga derteren ser mijkie, ko marok-loli nololien, nga parivi jinibb sulsulen. Ko rijrijen se Atua, nga mivini vajin vitunen, osusture natun Iesu Kristo nga musorsan m̄irres tetajer pijpari tuwi ngok vini.

8

Sel nga mimerr: Majingen se jinibb sulsulen nen erres wor asi

1 Ngel evi batu rijen suk, nga batu jinibb sulsulen se kerr otoe, ko elik pa renge melrin tevi Atua renge nevren rres tevi derteren sen nga milep. Ko nisen ko Iesu.

2 Sete ololi majingen sen renge naim on nga jinibb m̄imajinge, ko ololi majingen sen renge Naim On mawos nga Atua kobbong m̄imajinge renge melrin.

3 Ko majingen se jinibb sulsulen ne iel ngatan tetajer evi nga parlai merrenen ko parevji nanu rrum nga parloli sulsulen van ji Atua. Ko batu jinibb sulsulen se kerr, Iesu, ni kele p̄ilngi wor nanu ko san nga p̄ilai tevi Atua.

4 Ko poro Iesu p̄ilik malum iel ngatan, ko sete mia-tori nais ngok jinibb sulsulen, suri jinibb sulsulen nir arlik pa nga parlai merrenen tevi Atua, osorsan erpe nale nesesreien se Moses muwrai.

5 Majingen nga jinibb sulsulen nir arok-loli, erpe arholi rrongrrongvi kobbong nanu nga muto renge melrin; ko nga renge melrin ma evi weretunen jerjer. Ko ewretun, suri daron nga Atua muwrai tevi Moses tuwi pa nga pususture Naim On nga mivi devji ngok, ko owra 'Kupmetmet p̄irres

nga kupmajing nanu ngok nir pusorsan tevi nanu nga meviseni pa tevim renge botwen iak.'

6 Ngok rramlesi vajin majingen se jinibb sulsulen nga Iesu m̄imajinge erres wor elep easie nga jinibb sulsulen nir iel ngatan marloli. Ko renge murrun ngok kele, sel se Atua nga Iesu m̄ilai m̄irrmali ji jinibb nir erres kele wor easi sel ne tuwi. Suri nale rijrijen nga marres nir kele wor arto nga puloli putur.

7 Poro sel nga womu p̄irres malum, ko sete sel nga vitu mia-to kele.

Sel nga mimerr: Atua erijrij pae tuwi nga p̄ilai

8 Atua elesi nga m̄eri Isrel nir sete arvijuri sel nga womu erres, evi batun nga muloli rijrijen nga p̄ilngi nga mimerr kele san. Owrai tweni renge nale san nga m̄ilai tevi propet Jeremaea nga puwrai tweni. Renge nale nen, Atua rijen sen owrai erpel, owra 'Kapmurrong p̄irres. Numrreni bowrai tevi kami nga daron san pia-vini ni ko nga inu b̄elngi kele sel nga mimerr san tevi kami jinibb suk nir, kami nga renge metka ne Isrel nir ko metka se Juta.

9 Ngel sete mia-ipre rijrijen nga m̄elai tevi apu se kami nir nga tuwi. Renge daron nen erpe nuvel jiljile nir ko m̄etkai tweni nir Ijip. Ko suri nir sete artori rijrijen nga m̄elai tevir, ko iok ko ololi setemun norrorrmien nir.'

10 Ko Numal owra 'Rijrijen nga bea-lingi tevi m̄eri Isrel nir renge daron nga pia-vini, ni le vajin ngel. Belngi lilane nale nesesreien suk renge norrorrmien ser, ko boli tweni renge nolor. Ko inu bevi Atua ser, ko nir parivi jinibb suk.

11 Ko setemun evi nga paran parvisviseni seler, parwera 'O sel le ma ngel', rreknga, 'O Atua erpel, erpok, rreknga erpak wor.' Ejki. Setemun mara-loli mirpok, suri nir jijle para-rongwose vajin inu renge mauren ser sisamis, p̄itipatun renge bipiwarreng nir pian pijpari jinibb nga m̄itra.

12 Ko rijrijen suk evi nga, poro nololien sev oto ji nir, ko inu b̄etlasi tweni, puloli bemalie. Ngok evi sel suk nga mimerr tevi jinibb suk nir.'

13 Ko renge nale sen ngok, Atua os̄pe suri sel nga mimerr ngok nga puloli rraplesi wose sel nga womu pa erpe etra pa osuw. Ko norrorrmien oto renge sev nga Atua muwrai etra pa osuw; suri evan pa ngatan, ko sete mia-periv ko pia-ijiki p̄etpeti vajin.

9

Sel nga mimerr: Lat on nen erres wor asi

1 Ko rramrongwose erres rijrijen nga m̄itra ngok, ko sel nen nga parsurövi Atua ren otoe. Ko lat on nen kele san otoe nga muto bbong iel ngatan.

2 Jinibb ne tuwi arsusture devji san nga mivi Naim On nga markel otvi m̄ierue. Loloim nga womunen arwerai lat nga muon. Renge loloim nen, laet san oto, tep san, ko niv sopian nga marok-lingi tetajer renge no Atua.

3 Ko arruloni ore loloim nen tevi kalik nga milep san nga m̄irres p̄elak. Ko loloim tuwen nen evi lat nga muon nga muon lenglengen.

4 Ko renge loloim nen, nawot nga mivi gol oto ren, nga marjingteni nanu nir nga mapur marres nga parsulir tevi Atua. Ko bokis ngok kele ne rijrijen se Atua nga mivi gol ngok nga biles san nga mivi gol marjingteni lolon, nga nanen ngok mana muto rengen. Ko nai san nga mivi nejipjip se Eron nga tuwi Atua muloli mimra luwi kele raon mutoe, ko nevöt nivev kele eru nga nale nesesreien esngavöl se Atua maruli renge nuru.

5 Mare renge bokis ngok kele evi lat nga Atua mok-lai tweni nololien se jinibb e nir rengen. Ko mare rengen kele, nanu eru kele nga marveruse nisen jerubim nga m̄irrinrin lenglengen nga piviseni nga Atua elik iok, ko naben kele orsalsal ore lat nen. Ko daron ejki nga rrapsuþe nunsi p̄etpeti murrmurrun wowarreng ne nanu nen nir.

Sel nga mimerr: Sulsulen nen erres asi

6 Ko nanu jijle muto mirpok vajin, ko jinibb sulsulen nir arok-an vajin renge loloim nga womunen nabong jijle nga parloli vajin majingen se jinibb sulsulen nir.

⁷ Ko batu jinibb sulsulen kobbong orongwose pian renge loloim nga erwen nen nga muon lenglengen, ko pian pivesan kobbong renge sia san. Daron nga mian, ko elai drra nanu rrum nir erpe evi sulsulen van ji Atua. Drra ngok evi nga pīlai tweni ni nololien sen, ko pīlai tweni kele nololien nga mīri Isrel jijle nir marloli ko sete marongwose nga evi nololien.

⁸ Iok, Nemīn On eviseni vajin nanu san emērer erres tevi kerr. Daron nga devji ngok mutur malum, ko metali setewor etpīr nga kerr jijle rrapan loloim renge lat nga muon lenglengen ngok.

⁹ Ngok erpe nale rrangrrongvi nga piviseni kerr daron nga rramlik ren lelingenok. Nale rrangrrongvi ngok owrai erpok, nga merrenien nga jinibb sulsulen marok-lai tevi Atua, ko nanu rrum nga marok-revji nga pīlai tweni nololien se jinibb nir, sete evter. Nanu ngok nir sete arongwose parloli norrorrmien se jinibb puwokwok pīrres renge no Atua.

¹⁰ Iok arsupsupe bbong murrun ne jinibb mīaan ko miminmin ko mīlilos. Ko nanu ngok nir arivi nanu nawon nga marto kobbong mijpari daron nga Atua mīrieni nanu jijle nir arini armerr luwi kele.

Kristo elai mauren sen nga pīlai tweni nololien se jinibb

¹¹ Ko Kristo errmali pa osuw nga mirpe batu jinibb sulsulen ne nanu nga marres ngok nga marpelari pa. Ko devji nga ni mīmajing ren erres ko osorsan easi nga womu. Devji ngok, sete jinibb ne iel ngatan emajinge, ko sete evi nanu ne iel ngatan san.

¹² Daron nga Kristo mian loloim nga womu renge devji ngok, ko etajer van renge loloim nga muon lenglengen. Ko sete ololi erpe jinibb sulsulen mīnij nir marloli. Sete elai drra nanu rrum san nga pītlasi tweni nololien se jinibb nir, ejki. Elai ni drran mawos kobbong. Ko ololi evesan rres kobbong, nga pivinvini ore sel nga mītra ngok ko pīlai tweni nololien se kerr, ko puloli rrapiel sisarow vajin pian pijpari tuwi ngok vini.

¹³ Drra nanani, drra buluk ko natu buluk nga marsuli mivi niavin, majingen ner otoe. Jinibb sulsulen arongwose parlai drra ngok spon ko niavin ngok ko parwirrwirrlenir renge jinibb nga marrokkitkit renge no Atua, ko nanu ngok orongwose puloli parwokwok luwi kele.

¹⁴ Ko drra Iesu orongwose puloli majingen nga mīterter kele wor easi majingen ne nanu ngok nir. Renge majingen se Nemīn On nga mīmaur tuwi ngok vini, Kristo elai mauren sen tevi Atua erpe sulsulen san nga musorsan mīrres pētpeti. Ko drran ngok orongwose puloli norrorrmien se kerr puwokwok re nanu ne mijen nga rramlolí, nga rraploli vajin majingen se Atua nga mīmaur tuwi ngok vini.

Tetajer drra puwlu ko wor nga piviseni nga rijrijen otur

¹⁵ Ko suri majingen nga mīrres mirpok, niko Iesu mususture kele rijrijen nga mimerr se Atua. Emīj nga puwli tweni jinibb nir renge nololien ser nga martor otvi nale nesesreien se Atua nga womu. Kristo ololi nir nga Atua miveruse nir arivel sisarow pa nga artor sweri nanu nga sete mīsuw nabong spon, nga Atua mīrijrij pae musuw nga pīlai tevir nabong san.

¹⁶ Poro jinibb san puloli marongan san puwra ‘Daron nga bemij ko nanu ngok parivi se morok, nanu ngok parivi se morok’, emērer erres tevi jinibb nir nga poro mīernen pia-mij, puloli marongan nen putur vajin.

17 Suri poro jinibb san ololi marongen nga mirpok san ko emaur malum, ko setewor mara-vijuri nale nen. Para-vijuri ko ma renge daron nga poro pia-mij.

18 Ko erpok kele renge marongen rreknga sel nga womu nga Atua muloli. Nanu san pimij ko wor, drran puwlu, ko niko sel nen putur vajin.

19 Erpok ko, Moses owra tweni jijle nale nir re nale nesesreien tevi jinibb nir. Daron nga muwrai tweni jijle musuw, ko otor pini vajin sulsulen nga puloli nale renge nale nesesreien ngok pimaur ko putur. Arevji pini natu buluk tevi nanani, ko elai drran spon' ko ejvi nuwi spon van ren. Ko elai rao nai san nga marveruse isop tevi silvi sipsip nga musongsong, ko orrurrngoni van re drra nga, ko erringrингe renge naul ngok nga maruli nala nesesreien se Atua nir renge ko renge kele jinibb nir, ko owra

20 'Ngel evi drra nga puloli sel se Atua putur. Atua owra kami kaposuri ko wor.'

21 Ko renge murren ngok kele kobbong Moses ewirrwirrلن kele drra ngok spon lat lele nir renge devji ko renge nanu sopor nga marto renge lat nga marok-surövi Atua renge.

22 Sel ne majingen ne nale nesesreien arripok ko, nga otomori nanu jijle nga marmajinge renge, arok-wirrwirrلن ko wor drra pian ren nga puloli puon. Ko poro drra sete p̄iseser, ko Atua sete mia-telasi tweni nololien se jinibb.

Kristo elai mauren sen, ko drran owlu nga p̄ilai tweni nololien se jinibb.

23 Nanu nen nir, erpe devji nen, arloli rrongrrongvie nanu ne melrin nir. Ko drra nanu rrum san puwlu ko wor suri nga puloli parwokwok. Ko nanu mawos ma nga marto renge melrin armerreni sulsulen nga m̄iterter kele ko wor san nga puloli nir parwokwok.

24 Ko Kristo sete ean loloim renge lat nga muon lenglengen ngok nga jinibb kobbong marsusture nga mirpe marrongrrongvie kobbong, ejki. Ean mawos renge melrin weretunen ko otur renge no Atua. Ko evan nga p̄ila se kerr.

25 Ko erpok, batu jinibb sulsulen ok-lai drra nanu rrum nir evesan renge sia jijle nga mian renge lat nga muon lenglengen ngok. Ko Kristo sete ololi lululweni erpe nir ngok, ejki. Ololi evesan kobbong.

26 Suri poro ni pok-loli pirpok, ko kami kamrrorrmi ni pok-rrul lululwi ko pa renge nai pelaot? Pok-runje p̄isij renge niben daron pilep, etipatun re daron nga iel ngatan m̄itipatun, mivini mijpari lelingenok? Ko ejki, sete erpok. Evini vesansan rres kobbong nga pivinvini ore nanu jijle nir ne daron nga womu. Ko errmali nga m̄ilai mauren sen nga p̄ilai tweni nololien se jinibb.

27 Ko Atua owngani pa sel se jinibb jijle nir, owra jinibb pimij pivesan kobbong, ko vitunen ko Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi vajin.

28 Ko renge iok, Kristo elai mauren sen evesan rres kobbong nga p̄ilai tweni nololien se delung. Ko pia-rremali luwi kele, ngok erpe pivi varwen ko vajin, sete nga p̄itlasi tweni nololien se jinibb. Ko evi nga piwilwil se nir nga marok-teravi.

10

Sulsulen se Iesu erres kele wor

1 Nale nesesreien se Moses owra rrongrrongvi bbong nanu nga marto ko renge melrin, ko sete arivi nanu nen mawos nir; ko sete osorsan p̄elak tevir, namol ner kobbong. Ko mian ko nanu mawos nen nir para-pelari

ko. Tetajer renge sia jijle, jinibb sulsulen arok-revji nanu rrum nir renge murrun ngok ko pa, nga p̄ilai tweni nololien se jinibb. Arpelak malume, ejpari lelingen ngel, ko ejki mun. Suri nale nesesreien se Moses nga mūmajing renge sel ngok sete orongwose puloli jinibb nga marwera parini ji Atua parmomsawos p̄irres.

² Ko nir nga marok-loli sulsulen van ji Atua sete arwokwok erres renge nololien ser. Poro parwokwok, ko setemun parunge nanu san purrowsir, ko sulsulen ser pusuw ko vajin. Ko sete erpok.

³ Sia jijle, arpelak malum, ko sulsulen nir nga marloli arviseni lweni bbong tevi nir, nololien nga nir marok-loli.

⁴ Suri drra buluk rreknga nanani sete orongwose p̄irrawe tweni rragrarrag nololien se jinibb.

⁵ Ko renge iok, tuwi pa, daron nga Kristo muwra pivini iel ngatan, owrai tevi Atua owra 'Nik sete kumrreni sulsulen ko merrenien nga marok-lai tevim, ko kula ma nibek tevik.'

⁶ Nanu nga marsulir van ko marnivniv nawon, ko merrenien nga puloli jinibb puwokwok renge nololien, setemun kuir renger.

⁷ Ko nutur mera ko nuwrai lilane tevi Atua nuwra 'O Atua, nuir nga bololi marongen som, erpe maruli pa renge Naul On.'

⁸ Womu jer Kristo owra 'Nik sete kumrreni nga jinibb parok-revji nanu rrum ko parok-lai merrenien tevim. Sete kumrreni parevji nanu rrum ko parloli sulsulen nga p̄ilai tweni nololien ser. Sete kurnge erres renge murrun ngok.' Ko murrun nga marok-loli ngok osorsan bbong tevi nga nale nesesreien se Moses muwrai.

⁹ Ko mian ko Kristo owra 'Atua, numarong le vajin nga bean bololi marongen som.' Renge iok, rramlesi sel nga womu ne sulsulsen tweni nololien, Atua ewirr tweni; ko nga vitunen ma, elai ko otori.

¹⁰ Renge sel nga mimerr ngok ko vajin, Iesu Kristo ololi erpe marongen se Atua muwrai, nga m̄ilai niben erpe sulsulen mivesan kobbong nga sete mia-loli vesan kele. Ko suri muloli mirpok, Atua ololi rramwokwok ko rramon erres renge nololien se kerr.

Sulsulen se Iesu puto tuwi ngok vini

¹¹ Nabong jijle jinibb sulsulen se m̄eri Isrel arok-loli majingen ser nga marevji nanu rrum nir nga p̄itlasi tweni nololien se jinibb. Ko murrun ngok sete orongwose p̄itlasi tweni rragrarrag nololien se jinibb.

¹² Ko Kristo ma elai ni lweni niben nga p̄ilai tweni nololien se jinibb nir. Ololi vesansan kobbong, renge mijen sen, ko evter nga p̄itlasi tweni ko pa nololien se jinibb nir pijpari tuwi ngok vini. Ko vitunen ko ean esakel vajin tevi Atua vajin renge nevren rres.

¹³ Ko Iesu p̄isakel iok pian pijpari nga Atua puloli devje nuval sen parlik ngatan pirpe boriti, ko Iesu pibbötbböt rer.

¹⁴ Daron nga Kristo mimij vesan bbong nga p̄itlasi tweni nololien se jinibb nir, ko ololi kele nir aron ko pa, ko arivi jinibb sen. Ko armomsawos erres jijle, ko parlik vajin pirpok pian pijpari tuwi ngok vini.

¹⁵ Ko Nem̄in On kele ok-werai lilane nanu ngok nir tevi kerr. Womujnen owra

¹⁶ 'Ngel evi rijrijen nga ðelai tevi m̄eri Isrel nir renge daron nga pia-vini. Bevisviseni nir renge nale nesesreien suk, ko ðelngi lilane nale nesesreien suk renge nolor.'

¹⁷ Ko setemun mea-rrorrmi nololien ser tevi sev nga marsij nga marok-loli.'

18 Daron nga Atua mītlasi tweni nololien se nir mirpok, sel san ejki kele mun nga jinibb purrorrmi nga parlai kele wor merrenien van ji Atua nga pilai tweni kele nololien ser, ejki.

Erres nga rrāpruj mori Atua

19 Tasik ko jojik nir, suri drra Iesu Kristo ololi rramwokwok pa osuw, rramrongwose rrāpan loloim ko vajin renge lat nga muon lenglengen ngok, nga sete rrammetutu rrāgrrag.

20 Iesu etasi pa sel nga mimerr san osuw. Sel ne mauren ngok elik rrerrsi kalik nga tuwi murrul ore lat nga muon lenglengen ngok, niko evi nga mimij suri.

21 Ngok rramtor sweri vajin batu jinibb sulsulen nga mīrres nga pokmetnet vajin jinibb se Atua nir.

22 Ko niko erres rrāpini mori ji Atua, nga nororrmien se kerr puwokwok ko nosurin se kerr pīterter. Drra Iesu Kristo errawe vaseni nolo kerr arwokwok, ko nibe kerr kele arlalos pa renge nuwi nga muwokwok.

23 Erres nga rrāplingi nororrmien se kerr puto pīterter renge Atua, suri ewretun rramrongwose rrāposuri Atua nga ni puloli rijrijen sen nir pia-rremali.

24 Ko erres nga rrāpok-lai se lululweni kerr nga puloli rrařir nga rrāpmerreni sele kerr nir renge murrun nga mīrres ūlak.

25 Sete erres nga rrāplingi kurtweni sel nga rrāmok-korti lat sansan, pirpe kerr sopor marloli pa musuw. Tetajer ko wor rrāpkorti renge jiljilweren, puloli nororrmien se kerr pivini pīterter kele wor. Suri daron nga Numal se kerr pia-wera sesesre lat nga puto suri tevi jinibb e nir oto mori pa.

Sete rrāpok-loli kele nololien

26 Ko poro kerr nga rramtor sweri nale weretunen pa osuw, rraptur mera ko rrāpok-loli kele nololien, ngok, sel san ejki rres mun nga rrāprevji kele nanu san nga ūlai tweni nololien se kerr.

27 Sel sansan kobbong oto, nga rrāpmetutu temijpal Atua rengen, evi nga putor vitrangi kerr, ko rrāpmetutu nabb ngok nga mīterter lenglengen nga Atua pusli devje nuval sen nir ren.

28 Renge nale nesesreien se Moses tuwi, poro jinibb san otor otvi nale nesesreien nen san, ko jinibb eru rrek itul orwera nga ewretun mīernen muloli, ko osuw ko, partor pini mīernen ko suri.

29 Poro parloli pirpok renge jinibb nga mutor otvi nale nesesreien se Moses, ko pīrpese renge jinibb nga mungasi natu Atua? Atua putor vitrangi ni pilep suri. Erpe olloklosi drra nga muon renge sel ngā mimerr nga muloli muwokwok pa renge no Atua, ko Atua pulolarsie pilep suri.

30 Suri Atua ko owra 'Bekle lweni nanu nga mīsij nga marloli.' Ko owra kele 'Atua pīwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb sen nir.'

31 Ngok evi nanu nga rrāpmetutue pilep san, poro rrāpwera rrāpwolu asi ji Atua, ko Atua purrul totkoni kerr, ko pivrrivrali kerr. Suri Atua emaur, ko derteren sen elep.

32 Erres ma kaprrorrmi nanu ngok nir nga kamok-lesir tuwi, daron nga moron se Atua mia-rremali ji kami. Ewretun kamrunge esij suri nanu elep nga marterter, ko nolo kami sete evitan.

33 Daron spon jinibb arij esij tevi kami renge no jinibb nir, ko arloli esij kele tevi kami. Ko daron spon jinibb arok-loli esij tevi kami sopor renge no kami, ko kami sete kammetutu, kamtur eterter lat sansan.

³⁴ Kamkorti tevi nir nga marlik renge naim ne nekaien renge norongan nga mísij ser; ko daron nga jinibb marlai luwe joro kami ko sete kamrunge esij suri, norrorrmien se kami erres bbong, suri kamrongwose nga joro kami mímij san oto metmet nga mímires kele wor, nga sete mia-jíki nabong san.

³⁵ Ko kaprrul totkoni ko pa norrorrmien se kami píterter pirpok, suri nowlin nga kapa-lesi elep nga elep temijpal.

³⁶ Ko kami kaploli nolo kami pipriv, ko kaploli nanu nga Atua mimrreni, puloli kaplai sev nga nale se Atua muwra kaplai.

³⁷ Ngok pirpe nale san nga muto renge Naul On nga muwra ‘Beblen kele ma, ko si nga muwra pia-vini, pírrmali ko. Sete mia-lolola.

³⁸ Renge daron ngok, jinibb suk nga marmomsawos ko marosurik, paramaur. Ko poro nir san pírieni lweni kele, ko Atua sete mia-ir rengen.’

³⁹ Ko kerr ngel sete rramivi jinibb nga rrapieni kerr ko rrapijiki van rrapijiki kele, ejki. Rramivi ma jinibb nga rramosuri Atua, ko ni pia-lai mauren tevi kerr.

11

Jinibb nga mimrreni pivini ji Atua, nosurien sen puto wore ko

¹ Sev ko evi nosurien? Nosurien erpe nga rramrongwose erres nga rrapijiki ko wor sev nga rramlingi nolo kerr renger. Ko nosurien erpe nga rramrongwose erres suri nanu nga sete rramleslesir.

² Birterawarreng se kerr ne tuwi nir arlingi nosurien ser eterter renge Atua erpok, niko muloli Atua mím suri nir.

³ Murrun ne nosurien kobbong ololi rramlesi wose nga ewretun, nale se Atua kobbong ololi nanu jíje ne iel ngatan marremilat. Atua sete emajing tevi nanu san, ko ololi ma nanu jíje arpelpari nga lelingenok rramlesir.

⁴ Ko erres nga rrapprrormi kele van re Birtera ne tuwi nir. Womunen, rrapprrormi luwe Apel. Renge ni nosurien sen, ko ololi merrenien nga mímires pélak van ji Atua, easi Ken. Ko suri Epel osuri Atua, ko niko Atua muloli mumomsawos. Atua eir renge sulsulen se Epel. Ko Epel ngok emij pa, ko murrun ne nosurien sen ngok oto malum nga pílai norrorrmien tevi kerr.

⁵ San kele evi Birtera Inok. Elngi nosurien sen eterter renge Atua; ko niben sete emij, ko Atua elai tweni ni iel ngatan van mare e nga setemun arlesi kele. Ko Naul On owra ‘Daron nga Inok mímlik iel ngatan, ko evi jinibb nga mímires’, ko niko Atua mím suri ko vitunen mímlii lweni van mare e.

⁶ Ko ewretun lenglengen nga poro nosurien sete puto renge kerr, ko Atua sete mia-ir suri kerr. Si nga mimrreni pivini mori ji Atua ko purongwose Atua renge mauren sen, puosuri ko wor píterter nga ewretun Atua elik pa, ko puloli pírres pélak tevi nir nga marok-pej ni eterter.

⁷ Ko nir san kele evi Birtera Noa. Evi nosurien kele ko nga Noa osuri sev nga Atua muwra womue, nga setewor jinibb san mímilesi. Ko emajing drav nga milep nga piwilwil se metka sen nir rengen. Ngok erpe Noa ewer loklokxi jinibb jíje nir nga marlik iel ngatan re daron nen, lat nga puto suri tevir. Ko Atua vajin owra nga Noa omomsawos erres suri nosurien sen ngok.

⁸ Ko evi nosurien ngok kele nga muto ji Birtera Epram nga muloli daron nga Atua miveruse nga pian renge vanu mímij, ko evan. Atua ololi pa nale rijrijen tevi nga pia-lai lat nen tevi ni, ko Epram elinglingi sisen nga pian

lat nen. Daron nga mīlinglingi sisen, ko setewor orongwose lat nen oto ngabe;

⁹ ko suri osuri Atua, niko ean, ko elik ren. Ko elik iok erpe jinibb neturvitvan kobbong, ni nuru Aesak ko Jekop, nga Atua mīlai rijrijen ngok tevir. Nir sete armajing naim; armajing devji kobbong, arlik toto rer.

¹⁰ Epram elik erpok suri etriv tweni ngaim san nga Atua mīmajinge ko pia-susture, nga puto tuwi ngok vini.

¹¹ Epram evi pa bīrtera, etra pēlak pa, setemun orongwos natun putoe. Ko Sera kele enēr. Ko suri Epram osuri Atua, niko Atua elai bipi san tevi nuru nga Sera muwosi. Epram osuri rijrijen se Atua nga muloli tuwi, mian ko errmali vajin.

¹² Ko suri nanu ngok, Epram nga mītra lenglengen ko otomori pimij, ko metka sen ma nir nga vitūnen elep nga elep temijpal erpe moju nga renge melrin mare, ko erpe kele depiñan nga ngalu.

¹³ Jinibb ngok nir arosuri Atua, ko mian ko armij, ko setemun arlai sev nga Atua mīrijrije pīlai tevir. Arlesi ma nanu ngok nir, ko erpe arto ngasu lengleng malume nir; ko arir ma nga marlesir. Ko arwerai tweni limjer nga arlik iel ngatan arirpe jinibb neturvitvan kobbong. Iel ngatan sete evi siser mawos.

¹⁴ Ko daron nga jinibb marok-rij mirpok, oto limjer nga arok-pej lat kele san nga mivi siser mawos.

¹⁵ Ko norrorrmien ser sete oto renge lat nga marivel e vini. Poro parorrmi ko rrek parluwi ko, ko ejki.

¹⁶ Nir ngok armerreni siser mīnij kele san, nga lat nen evi melrin kobbong. Renge iok ko, Atua sete emanune te nga nir marok-werai nga evi Atua ser, sūri ololi pa ngaim ser san oto metmet osuw.

¹⁷ Ko rramlesi kele Epram nosurien sen re nanu san kele, ni le: Aesak evi mīr nga Atua mīrijrije pīlai tevi Epram. Ko elai pa tevi, nga mivi natun sansan bbölböb. Ko daron nga vajin Atua owra purrowrowe Epram, ko Epram emarong bbonge nga pīlai natun Aesak tevi Atua.

¹⁸ Atua owrai tweni womu pae tevi Epram owra ‘Renge Aesak ngok, metka som pilep lenglengen nga parrul tottkoni nisem.’

¹⁹ Epram orrorrmie mian ko owra “O, rreknga Atua puloli pimaur luwi kele renge mijen”, ko niko emarong nga putor pini pirpē nga Atua muwrai. Ko erpe pirpe otomori pirpok, nga Atua mulolfi mimaur luwi re mijen, suri otomori jer Aesak pimij.

²⁰ Mian ko suri Aesak muosuri Atua, niko Atua erij erres suri natun nuru Jekop ko Esao nga nanu nga parres nir parremali ji nuru.

²¹ Ko Jekop osuri Atua, niko ololi daron nga mutomori pimij, ko emajil renge nejipip sen ko olot van ji Atua, ko erij erres suri mebbun nuru nga morivi natu Josep.

²² Ko Josep kele osuri Atua, niko ololi daron nga mutomori pimij e, ejilwer suri daron nga mīri Isrel nir parivel lingi Ijip. Ko owra tweni ngarre tevir nga para-wosi lweni niben.

²³ Ko suri nosurien nga tata ko tasu se Moses morosuri Atua rengen, niko daron nga Moses mīak e, ko morsilveni mian mijpari navöl itul mīiasi. Orlesi nga mivi bipi nga mīrres pēlak, ko sete ormetutu nga portor otvi naale se Pero, batu numal ne Ijip.

²⁴ Ko suri Moses kele osuri Atua, niko ololi daron nga milep vajin ko sete emrreni jinibb parok-wera ni evi mebbu Pero ko tasu sen e Pero natun nesevin.

25 Orrormi erres nga pian pukorti tevi jinibb se Atua nir nga marunge mísij, easi nga pukorti tevi nir nga marok-loli nololien nga neiren nen puto beblen kobbong, pian ko pijikki.

26 Ko owrai, poro parmen kerajik suri Mesaea nga Atua pia-koni vini, ko sete inu mea-manune. Bea-runje pírres kele ma píasi nga nurongwos bornge renge nijor nir nga marres ne Ijip. Ko elngi méten oto eterter renge nowlin nga pia-tor sweri vitu.

27 Ko suri Moses osuri Atua, ololi sete emtutu numal Pero nga mulolarsi, ko evel lingi Ijip. Ewretun jinibb sete orongwos pílesi Atua, ko Moses evijuri ma sel nga Atua muwra pivijuri, etajer erpe mísiesi meten e, ko omusus pírieni lweni.

28 Renge nosurien sen tevi Atua, ololi etipatun renge murrun ne nanen ne asien. Owrai tevi méri Isrel nir nga parperteni drra sipsip nir renge metali ne naim ser. Parloli pirpok nga anglo nga Atua mukoni vini nga pirevji méri Ijip natur norman nga womunen nir, sete pirevji natu méri Isrel nir.

29 Ko suri méri Isrel kele nir arosuri Atua, ololi dis ngok nga marwera dis nga musongsong emes evi dan, ko arivel otvi vajin. Ko daron nga méri Ijip nir marin vajin nga paroži surir, ko dis devjen korti orlulgongi lweni vini, ko orwoj orer.

30 Ko evi nosurien kobbong nga muloli nawot nga milep nga ngaim nga Jeriko mivitan daron nga méri Isrel nir marivel rrale vabut.

31 Ko Reap evi nesevin ne sel san, ko suri nosurien sen kobbong, ololi méri Isrel ngok nuru morini re naim sen. Iok ololi méri Isrel nir sete arevji nesevin nen daron nga marevji jinibb ne ie nir nga sete marosuri Atua.

32 Ko sete inu mea-tajer. Sete daron oto nga ūjilwere nale se Kition, Barak, Samson, Jepta, Devet, Samuel ko propet kele nir.

33 Ko suri arosuri Atua, ololi armajinge nanu elep. Lartul ngok nir artekai méri Isrel nir aran arval tevi méri münij nir, mian ko arevjjir. Arloli murrun nga mumomsawos, ko arlai nanu nga Atua mürrijrije nga pílai tevir. Daron spon artur ore nanu rrum ngok laeon nga sete orongwos píajir.

34 Daron spon arvisi pini nabb nga mén temijpal, ko daron spon arwolu asi renge jinibb nga marwera parevjjir renge nesip ne nuval. Nir ngok derteren ser ejkie, ko Atua elai derteren tevir nga muloli marterter nga marevji jinibb nuval ne vanu münij nir.

35 Ko nesevin sopor arosuri Atua, ko Atua ololi natur nir armaur luwi kele renge mijen. Ko nir sopor, devje nuval ser arrul tottonir, ko artorrailir, ko arwerai tevir 'Poro nga kaplingi kurtweni nosurien se kami renge Atua, ko ngok orongwos kapiel sisarow.' Ko armusus, suri orrorrmii eterter nga Atua puloli nir para-maur luwi kele renge mauren san nga mísres kele wor.

36 Jinibb sopor nga marosuri Atua, arok-men keraji lokloksir ko arvirralir. Ko nir sopor, arkai totkonir ko arlingir van renge naim ne nekaien.

37 Nir sopor, artuw pinpinir. Nir sopor, arvarre otvir, morrlor eru e, armij. Nir sopor, arsarí pinir e nesip nuval. Ko nir sopor kele nen arivel nawon erpok, ko aruri sunsun nga marsij bbong nga marlolí renge nevlu sipsip tevi nevlu nanani. Joror ejkie, ko jinibb arojir ko arloli esij tevir.

38 Nir arivi jinibb nga marres pélak, ko iel ngatan sete erres evtere nir. Arivel sarrsarr van renge lolo merwer e nir, ko renge botwen e nir, ko armatur renge nolo ūereng ko renge lolo bbulwil ne dan nir.

39 Suri nosurien ser nga marosuri Atua rengen, elai nais nga mīrres tevir arwajie nga sete orongwos pijikji nabong spon.

Ko setewor arlai sev nga Atua mīrijrije tevir nga pīlai tevir.

40 Suri Atua ololi pa norrorrmien sen san oto metmet kele osuw se kerr, nga mīrres asi. Renge norrorrmien sen ngok, emrreni pukortoni nir tevi kerr nga rrapivi sansane ko rrapmomsawos pīrres.

12

Atua Tata se kerr

1 Ko delung elep nga marlik rrale kerr, ko marok-meteni kerr. Niko rraplingi kurtweni nanu nga marok-to ore kerr ko nololien nga marrul totkoni kerr, ko rraplopi norrorrmien se kerr pīterter nga rrapwolu renge sel nga muto renge no kerr.

2 Ko tetajer rrapok-meteni Iesu. Nosurien se kerr arto pētpeti renge ni, etipatun renge bongsin, ko ean osuwsuw renge bongsin. Daron nga mīlngi non mawos nai pelaot nga pimij ren, sete elngi tweni sel sen, ejki. Renge iok, orongwose nga neiren nga milep san oto metmet terai, ololi setemun orrorrmii nai pelaot nga mīvi manunen nga milep, ko emawose ko pa van. Ko lelingen esakel vajin tevi Atua renge nevren rres renge nai seksakel sen renge melrin.

3 Erres nga kaprrormi wor daron nga marterter nga Iesu moklesir, nga jinibb nga marsij martur imare ko marungasi ni milep. Ko ngok puloli nosurien se kami puto pīterter nga sete kaplingi kurtweni.

4 Ko renge halpalen nga kamok-tur tere nololien nga marini nir, setewor kami san emij esre.

5 Rrek kammali pae nale ngok nga pususi norrorrmien se kami van mare, nga muto renge Naul On, nga Atua mīrije tevi kami mirpe natun mawos nir, muwra 'Natuk, inu nuvi Numal; ko daron nga mēvrrali nik, kuprongwose nga nuvisvisenim ko. Ko daron nga mērij mīterter tevim, ko sete nolom pīsij nga norrorrmien som pivotan.

6 Nuvi Numal Atua, ko nurongwose bololi lilane nir nga memrreni lenglengen nir, ko bēte nir nga neveruse marivi natuk.'

7 Ko nanu totoklai nga marloli rramrunge mīsij renge nibe kerr ngok airpe Atua mokete kerr. Murrun nga Atua muloli tevi kerr ngok eviseni nga rramivi natun. Setewor bipi san elik nawon nga tata sen sete erij tevi, rreknga evrrali.

8 Ko poro Atua sete pok-loli murrun ngok nir tevi kami pirpe nga mok-loli tevi natun jijle nir, ko ngok eviseni nga sete kamivi natun, ko kamivi bipi ne sel kobbong nir.

9 Renge murrun se kerr jinibb, tata se kerr arvirrali kerr, ko rramosuri bbong nir. Ko erpese renge tata se kerr nga mīlik renge melrin? Rraposuri ko wor pīiasi tata se kerr ne iel ngatan, puloli rraplai mauren e.

10 Daron nga tata se kerr marvirrali kerr, ko arvirrali kerr beblen kobbong, re norongwosien beblen nga muto jir. Ko Atua okvirrali kerr nga puloli lilane kerr nga rrapon pīrres.

11 Rramrongwose pae nga poro Atua pivrrali jinibb san, ko mērnen purnge pīsij. Ko vitunen, nir nga Atua mīvrralir nga puloli parmomsawos arongwos parlesi wenen nga mīrres; parlesi mauren nga mumolmol ko mumomsawos mīrres renge no Atua.

12 Ko iok, kapsusi nevre kami nga marmijmij van mare, ko kaploli bau ġela kami nga marok-ṁimarring parini parterter luwi kele.

13 Kapok-ivel suri bbong sel nga mīrres, ko poro bau ġela kami pīsij, ko orongwose pivini pīrres luwi kele kobbong.

Kapmetmet pīrres

14 Kapkorti ko wor tevi jinibb nir renge mauren nga mumolmol mīrres. Tetajer kaploli mauren se kami puon pīrres; poro pijki ko sete kama-lesi Nunal se kerr nabong san.

15 Kapmetmet pīrres nga kami san tirieni lweni ko tian ngasu renge Atua ngok nga mok-wilwil se kerr renge nalol sen nga mīrres. Kapmetmet nga sete kami san pirpe duru nai ngok nga raon mimelmel, ko daron nga jinibb marurroi ko armesi e, ko ololkloski delung elep.

16 Ko kapmetmet pīrres nga sete kami san pirpe Esao, nga mauren sen sete omomsawos nga sete orongwose purorrmī kele Atua. Suri ni evi mīrwomu, ko joron nga moro pīlai erpe mīrwomu, ko ekle lweni nir pētpeti e nanen sansan bbong.

17 Ko vitunen, erpe kamrongwos pae, ko orrorrmī lweni nanu ngok nir; mian ko owra pīrieni lweni kele, ko ejki mun. Otor jabble pa. Ko eting lenglengen vajin. Murrun nga muloli womue oto ore sel sen.

Sel nga mītra ko sel nga mimerr

18 Nanu nga kamini renger ngel sete erpe nanu nga mīeri Isrel nir maran renger tuwi, ko sete arirpe nanu ne iel ngatan nga kamrongwose kaprunge nir renge nibe kami. Mīeri Isrel ngok nir aran renge botwen ngok nga marveruse Sinae. Iok, nabb okin rengen, ko nat kele emalik elep ko emalik ore nanu jijle nir; ko ling kele owuw elep.

19 Ko renge iok, davō nga milep san eting, ko mīeri Isrel nir arunge nga Atua okrij tevir. Daron nga marunge drrelan, ko arungoni eterter, arwera setemun armerreni parunge nale ngok kele.

20 Suri aririr elep daron nga marunge nale ngok nga muwra ‘Poro jinibb san rrek nanu rrum san pijpari botwen ngok, ko kami kaptuwe pini ko wor.’

21 Daron nga Moses mīlesi nanu ngok nir, ko ni kele ornge esij elep, mian ko owra ‘Inu nuririr ko numtutu elep suri.’

22 Ko kami kamjikie nanu ngok nir. Suri kamini renge botwen ngok nga marveruse Saeon nga mīvi ngaim nga milep se Atua nga mīmaur. Ngok Jerusalem nga mimerr nga muto mare renge melrin, nga anglo elep nga elep arlik ren ko arir tetajer.

23 Ko kamini re gortien se jinibb se Atua nga marirpe mīrwomu se Atua nir nga marir tetajer, ko nga niser marto pa renge melrin musuw. Kamini ji Atua, nga pīwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb jijle, ko kamini ji nemī jinibb nir nga Atua mulolir marmomsawos mīrres.

24 Kamini ji Iesu nga ni evi jinibb nga mususture sel nga mimerr ngok se Atua, nga drran puloli kapwokwok, erpe owrai tweni nanu nga mīrres kele wor easi nanu nga drra Epel muwrai.

25 Ko ngok, kapmetmet nga sete kapsir dure kami tevi si nga mokrij tevi kami ngok. Nir nga tuwi nga marmusus parunge drrela si nga muwrai tweni nale ngok vini iel ngatan sete mara-wolu asi. Ko poro kerr sete rraprunga nale ngok se Atua nga mīvel renge melrin vini nga puwni kerr, ko rrapasi pīrpese ko?

26 Tuwi pa Atua ololi dan eririr. Ko lelingenok elai vajin nale rijrijen sen tevi kerr owra 'Bololi iel ngatan piririr kele pivesan. Ko sete dan kis ko tevi melrin kele, nuru korti poririr.'

27 Nale ngok nga Atua muwrai nga muwra 'Vesan kele wor', eviseni erres nga Atua ospe suri nanu jijle nga mñngi iel ngatan. Ni puloli nanu jijle ngok paririr, ko pila twenir vajin. Ko sev nga sete marongwose paririr parjipon jer.

28 Ko renge iok, erres nga rrapwerai erres temipal wor tevi Atua nga mivi Numal se kerr ko miverus kerr rramini re batun vanu san nga sete orongwos ñirir. Erres nga rrapsurövi ni renge murrun nga ñir renge, ko rraptorí ni puon ko rrapmetutu wore ko.

29 Suri ewretun, Atua se kerr osorsan tevi merre nabb nga muroror lenglengen san nga murongwose pusli nanu totoklai nir pianan ko parjikki ñetpeti.

13

Murrun momawsos se Kalesia

1 Kami kapmerrmerreni ko wor kami pirpe kamivi niaken woswos.

2 Ko kapok-metmet tetajer nga kaptekai neturvitan vini re naim se kami. Kamrongwose nga jinibb sopor ne tuwi arholi murrun ngok, ko vitunen vajin artaol nga marteka anglo vini loloim re naim ser.

3 Kaprrorrmi nir nga marlik renge naim ne nekaien pirpe nga kami kamlik tevir renge naim ne nekaien. Ko kaprrorrmi nir nga marunge misij renge niber pirpe nga kami kele kamrunge esij tevir.

4 Totkoien evi nanu san nga kaprrorrmi pilep suri. Norman ñilik tevi ko wor nesen sen mawos, ko nesevin ñilik tevi ko wor diwen sen mawos. Atua pivrrali norman mélakel nga mututur nawon malum, ko nesen mélakel nga mututur nawon malum, poro pormatur kokorti. Ko pivrrali kele norman nga mimatur tevi nesevin nga sete mivi nesen sen, ko pivrrali kele nesevin nga mimatur tevi norman nga sete mivi diwen sen.

5 Sete erres nga kaploli murrun nga kapmerreni ñelake nevöt. Poro joro kami pilep rreknga joro kami puwelili, ko kaprunge ñirres ko wor, suri Atua owrai pa osuw owra 'Sete mea-linglingim kuma-san, ko sete mealinglingim nàbong san.'

6 Ko erpok, rramrongwose rraploli norrorrmien se kerr ñiterter nga rrapwera 'Sete mea-metutu, suri Numal Atua ok-wilwil se inu. Ko si vajin orongwos pulokloksik?'

7 Ko sete kapmalie nir ngok nga tuwi nga marwowomue kami, nga marlai nale se Atua vini ji kami. Kaprrorrmi ta murrun ser, mauren ser, ko mijen ser erpese, ko kapvijuri vajin murrun ne nosurien ser.

8 Iesu Kristo sete orongwose ñirieni kele. Osorsan rres kobbong. Murrun osorsan kobbong, etipatun tuwi pa, evini ejpari lelingenok, ko pianan sete orongwose pusuw nabong sopus.

9 Ko sete kaploli nale ne murrun lele parini parevei tweni kami renge murrun nga mumomsawos. Rrapkulu ko wor van ji Atua nga piwilwil se kerr renge nalol nga mîrres sen, puloli rrapterter. Ko sete erres nga rrapvijuri nale se nir nga marok-vile nanen sopor. Murru sel ngok nir sete arwilwil rragrrag se jinibb nga marvijurir, ejki.

10 Lat ne sulsulen se kerr oto, ko jinibb sulsulen se mîri Isrel nga marok-loli majingen ser renge Naim On ser sete arongwose parla nanen ser renge lat ne sulsulen se kerr.

11 Ko batu jinibb sulsulen, daron nga mirevji nanu rrum ko elai drran van lat nga muon lenglengen, ko elai van ji Atua nga pīlai tweni nololien se jinibb nir. Ko vitunen arlai nibe nanu rrum ngok nir van, arwirrer vare re ngaim ko arsulir.

12 Ko renge iok, Iesu kele eivare renge ngaim ngok, ko ornge esij lenglengen renge niben. Ko suri mijen sen ko drran nga murongwose puloli jinibb parwokwok renge nololien ser, ko orngwose parini partur vajin renge no Atua.

13 Ko kerr kele, rraploli ko wor pirpok nga rrapan rrapkorti tevi ni vare re ngaim, ko rrapir kobbong daron nga jinibb parungasi kerr.

14 Renge iel ngatan, ngaim woswos se kerr san ejki nga puto tetajer. Ejki rres. Rramok-pej ngaim woswos se kerr nga pia-rremali daron spon.

15 Renge iok, kerr rrapkorti ko wor tevi Iesu ngok nga tetajer rrapsusi nise Atua van mare. Murrun nga mirpok erpe nga rramok-revji nanu rrum nga rramlai tevi. Suri tetajer daron nga rramok-werai tweni tevi jinibb nir nga Iesu evi Numal, iok erpe nga rramlai merrenien tevi Atua.

16 Ko kaploli murrun nga marres nir ko kapok-wilwil lululweni se kami tetajer, suri murrun ngok nir kele arirpe nga kele kamok-revji nanu rrum nir nga kaplai tevi Atua, nga ni mīr lenglengen ren.

17 Kaposuri ko wor nir nga marok-wowomue kami, ko marivi burtur se kami, ko kaposuri nale ser. Nir erpe arok-metmete mauren ne kalesia se kami ko, nga sete marongwos parmosi. Ko nir parwerai tweni ko wor tevi Atua erpe naga martori majingen ngok. Poro kaposurir, ko nir parir nga parloli majingen ser pīrres. Ko poro sete kaposurir, ko sete mara-ir re majingen ser, ko murrun ngok sete mia-wilwil rragrrag se kami.

18 Ko kami kapok-tajer ko wor nga kaplot suri kem. Sete namrunge erpe norrorrmien se kem erpe pīrij lokloksi kem, ko namrunge bbong erres, suri nammerreni nga tetajer nabloli pīrres kobbong.

19 Re iok ko ololi numrreni lenglengen wor nga kaplot van ji Atua ko kapngoni tevi pīterter kele wor nga inu borongwos bea-luwi kele vinuk ji kami pingavil.

Bongsi nale

20-21 Ngel evi loten suk, nga Atua nga mivi batu demat pīlai nanu jijle nga nevre kami mumrrol ren tevi kami, puloli kapviter nga kapmajing sev nga mimrreni. Iesu nga mivi Numal se kerr emij ko drran eseser nga pususture sel ngok se Atua nga sete mia-vitan nabong spon. Ko Atua ololi emaur luwi renge mijen. Ko suri drran nga mīseser, Atua ololi evi jinibb nga mīiasi jer nga pimetmete sipsip sen nir. Ko ngel evi loten suk, nga Atua puloli kerr nga rramkorti tevi Iesu Kristo, rraploli pirpe nga ni mimrreni. Ko rrapsusi nise Kristo pian mare kele wor pijpari tuwi ngok vini. Pirpok ko.

22 Tasik ko jojik nir, kaploli norrorrmien se kami pipriv, ko kapmurronge nale suk nir pīrres. Nale ngok arivi nga parjile norrorrmien se kami, ko nau ngol ngol sete epriv pēlak.

23 Ko numrreni bowrai tevi kami nga tasi kerr ngok Timoti, arlai tweni pa renge naim ne nekaien. Ko poro piplari pingavil, ko pia-pitevi suri inu re daron nga bea-vinuk īelesi kami e.

24 Kapwera erres suk tevi nir nga marivi burtur se kami, ko tevi kele kalesia jijle nir re sise kami. Ko kalesia nir ne Itali nir arwera erres kele tevi kami.

25 Ngel evi loten suk, nga nalol nga mīrres se Atua piptevi kami jijle.

Naul nga

JEMES

Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Rrek Jemes nga muli naul ngel evi Jemes nga tasi Iesu, nga mivi mérwomu se kalesia nir Jerusalem (Majingen se Aposol nir 15:13, 21:18). Jemes oli naul ngel van ji kalesia pétpeti nir nga marlik sarrsarr renge vanu nir nga batu numal se méri Rom mutorir. Ko owra suri lat nga parluk puto suri.

Jemes owra, poro rraposuri, ko rraploli ko wor nanu sopor suri, sete rrapmatur tevi. Ko ospe nanu elep nga mīlesi mīrres nga rraplolir. Ko owra, poro jorom ejkie, sete nolom pivitan. Sete kupplolar pingavil. Kuprres tevi jinibb nir. Kupmetmete nemem. Kupmarong nga kuploli sev nga Atua mimrreni, ko kuptur tere Demij. Sete kuprij melmelas suri sev nga kuwra kuploli. Poro jorom pilep, ko kupwilwil se nir nga joror mijkie. Nolom pipriv, nolom pírres.

Nale womujnen

¹ Inu Jemes, nuvi jinibb ne majingen se Atua ko se Iesu Kristo Numal se kerr. Nuwrai erres tevi kami, metka esngavöl drromon eru (12) ne méri Isrel, nga kamlik sisamis iel ngatan.

Nosurien ko norongwosien

² Tasik ko jojik nir, daron nga nanu lele parini parrowrrowe kami, sete kaplai pirpe nanu nga kaprunge písij suri. Ejki, kapir temijpal ko wor suri.

³ Erpe kami kamrongwos pae, daron nga nosurien se kami mīterter renge nanu nir nga marrowrrowe kami, kamrongwose kapterter kele wor nga kaptur pipriv.

⁴ Kaptur píterter ko wor tetajer. Ko ngok puloli kapa-ivi jinibb nga marmomsawos jile mīrres, ko nororrmien tera puto vajin pírres re mauren se kami, ko murrun jijle nga marres arto pa re mauren se kami.

⁵ Ko poro norongwosien pijki ji kami san, ni pungoni ko wor tevi Atua; ko Atua pilai norongwosien tevi ni, suri nolo Atua nga mīrres pélak oklai nawone wor nanu tevi jinibb totoklai, nga sete nolon písij kele suri.

⁶ Ko daron nga kamngoni e, nosurien se kami pivi weretunen ko wor, sete piwelili. Suri jinibb nga nororrmien sen miwelili erpe dis kobbong; suri daron nga ling muwuwi, ko owl karkar.

⁷⁻⁸ Jinibb si nga nolon mieru e mirpok, nororrmien sen owluluwl, ko sete erres ni purorrmii nga ni orongwose pilai nanu san ji Atua, ejki.

Jinibb nga joror milep ko jinibb nga joror miwelili

⁹ Kalesia si nga joron miwelili sete purnge písij suri. Ejki, pír ko wor, suri Atua osusture ni.

¹⁰ Ko kalesia nga joron milep sete pukowkowri suri joron, ejki. Poro Atua pilngi ni ngatan, ko ni pukowkowri kobbong. Suri jinibb nga joron milep erpe nevngu vava kobbong.

11 Daron nga nial mivini mare nga mututun milep, ūisne nevngun ngok nir parmelī ko parvitān, ko nulser nga marres ūelak ngok parjiki. Ko pusorsans kele renge murrun ngok, daron nga jinibb nga joron milep ngok mokpelak nga joron pilep kele wor, ni pia-jiki suri.

Nanu nir nga marok-rrowrrowe jinibb

12 Jinibb nga mutur mīterter renge daron nga nanu nir marrowrrowe purnge ūirres ko wor. Suri daron nga mīasie nanu ngok nir, ko Atua pialai nowlin tevi vajin, nga mivi mauren nga mīrres. Ngok evi nowlin nga muwrai pa musuw nga pia-lai tevi nir nga marmerreni ni milep.

13 Poro jinibb san ūilesi nanu san purrowrrowe ni, ko ni sete puwrai pirpel "O, Atua ko orrowrrowe inu." Ejki, suri nanu nga mīsij sete orongwos purrowrrowe Atua, ko Atua sete orongwos purrowrrowe jinibb san nga puloli nololien nga mīsij.

14 Ko nanu nir arongwos parrowrrowe jinibb daron nga ni sete mivijuri Atua ko mivijuri lweni sev nga ni lweni mimrreni, ko nanu nga marsij markerkerasi ko marevei tweni.

15 Ko nororrmien nga marsij ngok arvesi nololien, ko nololien, daron nga milep vajin, ko evesi mijen.

16 Tasik ko jojik nir, numrreni kami elep. Sete kaploli jinibb parkerkerasi kami, ko kaprongwose ūirres

17 nga nanu jijle nga marres ko merrenien jijle nga marres lenglengen arpelari mare ji Atua ko wor nga mīlngi moron re melrin, mian ko maravini ji kerr. Murru Atua sete orongwos ūirieni, ko sete orongwos ūilik telure kerr ko ūilinglingi kerr renge nemalik.

18 Suri Atua emarong, niko mīlai nale weretunen sen tevi kerr nga rrapivi natun. Ko renge nanu jijle nga mīmajinge ko mīlngi iel ngatan, kerr rramivi batbatun.

Kaprunge ko kaploli ko wor nale se Atua

19 Tasik ko jojik nir, numrreni kami elep. Kapmurrong ūirres. Kami jijle, lolaren se kami sete pingavilvil ūelak, ko rijen se kami kele sete pingavilvil, ko kapsaro ma pingavilvil nga kapmurrong.

20 Suri murru jinibb nga mulolar sete orongwose puloli murrun nga mumomsawos nga Atua mimrreni ūirrmali.

21 Niko, kaplai tweni ko wor murrun jijle nga marrokkitkit ko murrun nga marsij nga marmaur wor milep re nolo kami, ko kaploli wor nororrmien se kami pian ngatan. Ko kapmarong nga Atua purwi nale sen re nolo kami, nga puloli kapmaur.

22 Ko sete kapkerkerasi lweni kami nga kaprunge nawon bbonge nale se Atua ko sete kamloli. Kaploli wor nale nga naul ngok muwrai ko.

23 Jinibb nga mumurronge nale ngok ko sete mokloli nanu nga nale ngok muwrai, osorsan tevi jinibb nga mōkmeteni non renge natung,

24 ko daron nga mivel lingi, setemun orongwose nga non erpese.

25 Ko nale nesesreien ngok emawos jijle, ko orongwose puloli jinibb pivel sisarow. Ko mīr nga mokmeteni lilane nale nen, ko mokmurronge mīrres, sete ornge nawone, ejki, okloli ko wor. Ko morok ko ma, Atua puloli purnge ūirres re sev nga muloli ngok.

26 Poro jinibb san owrai nga ni okosuri Atua erres, ko sete otor metmet lilane nemen, morok rrek okkerkerasi lweni kobbong, ko murrun nga mokosuri Atua rengen evi nanu nawon kobbong.

27 Murru sel nga rraposuri Atua Tata, nga mīlesi muwokwok mīrres ko musorsan mīrres, erpel: kerr pivivel ko wor ji bipiwarreng nga mariyi melus, ko ji nesevin nga diwen ser marmij lingir, ko piwilwil se nir renge sev nga nevrer mumrrrol rer. Ko rraprrul totkoni mauren se kerr puwokwok, nga murrun nga mīsij ne iel ngatan sete pulokloksi.

2

Sete kapmeteni nir nga joror muwelili parirpe nanu nawon

1 Tasik ko jojik nir, kamosuri pa Numal se kerr nga mivi Numal ne nosrōvien. Ko niko sete kaploli murrun nga kamtori jinibb nga joror milep nir, ko nga kamok-meteni jinibb nga joror muwelili nir arirpe nanu nawon kobbong.

2 Ko niko, poro jinibb pieru porini loloi re naim loten se kami, tuwen nga mujokjok mīrres ko mīlŋi nasum nga mivi gol renge bbös nevren, ko tuwen nga joron marmererrerr, ko esij poro norrorrmien se kami pieru e re laru ngok nuru.

3 Sete erres nga kaposuri mēr nga mujokjok mīrres ngok, ko kaprrorrmi pīsij suri mēr nga joron mīsij ngok. Sete osorsan nga kaplai mērwomu van lat nga mīrres pēlak ngok, ko kapwera "Numal, ngel evi lat nga nik, kupini kupsakel rengen", ko tevi mērvitu nen, kapwera "Kuptur pa iok ko!", rrekñga "O, ejki, rrek kupini ma kuplik iel ngatan".

4 Daron nga kamok-loli mirpok, ko kamok-teri wukari vajin kalesia se kami evi meling eru e, ko kamok-wer lokloksi jinibb renge norrorrmien nga setete mumomsawos mīrres.

5 Tasik ko jojik nir, numrreni kami elep. Kapmurrong pīrres. Jinibb nga joror muwelili renge iel ngatan, Atua otobbtobgue tweni nir nga parimare parwun saut renge nosurien. Ko elai derteren tevi nir ngok nga paran loloi renge batun vanu sen, erpe nga muwrai pa tevi jinibb nga marmerreni ni milep.

6 Ko kami ma kamok-meteni ūberes nir nir arirpe nanu nawon kobbong. Weta, ko jinibb si nga marok-lokloksi kami, ko marok-lai kami van re nospēn se numal nir? Ngok sete jinibb nir nga joror muwelili, ko jinibb nga joror milep kobbong.

7 Ko nir kele kobbong marok-rij mīsij tere nais nga mīrres ngok nga Atua muloli kamwajie, nga jinibb nir parveruse kami 'Jinibb se Kristo'.

8 Renge Naul On, nale nesesreien san oto nga mivi batu nale nesesreien mīnij kele se Atua, nga muwra 'Kupmerreni ko wor selem nir, kuploli pīrres ko wor tevir pirpe nik komok-loli lweni mīrres tevi nik.' Poro kapok-vijuri nale nesesreien ngok, ko kamok-vijuri sel nga musorsan ko.

9 Ko poro kapok-osuri jinibb nga joror milep ko kapok-meteni jinibb nir nga joror muwelili parirpe nanu nawon kobbong, ko ngok kami kamok-loli nololien ko, ko nale nesesreien se Atua puwrai nga kamivi jinibb nga kamok-tor otvi nale nesesreien.

10 Suri jinibb nga putor otvi nale sansan kobbong re nale nesesreien ngok ololí nololien, osorsan erpe nga poro putor otvi nale totoklai ren.

11 Suri Atua nga muwra 'Sete kapvenae nesevin', Atua nen kele kobbong muwra 'Sete kaprevji pini jinibb'. Poro sete kapvenae nesevin ko kaprevji pini ma jinibb, kamivi ko wor jinibb nga kamtor otvi nale nesesreien.

12 Renge nabong nga Atua pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir, ko ni puloli kami kapa-asi kobbong. Ko niko lelingenok kami kaploli murru kami pīrres pētpeti.

13 Suri daron nga Atua pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi m̄er nga sete mokrrorrmi jinibb, ni kele sete orongwose purrormi m̄ernen. Ko jinibb nga ma mokrrorrmi jinibb, Atua sete mia-wer loklokxi ni.

Nosurien ko majingen

14 Tasik ko jojik nir, poro jinibb san pokwera okosuri Kristo, ko sete okloli majingen nga m̄irres san suri, ni p̄ia-lesi sev ko p̄irres rengen? Nosurien nga mirpok sete orongwose p̄ilai ni van re mauren nga m̄irres.

15 Poro tasi kerr rrek joji kerr sopor sunsun ko nanen ser pijkie,

16 ko kerr san sete mia-van mia-lai ser, erpese ko? Ko poro kerr san puwrai tevi nir “Atua p̄irij p̄irres suri kami. Kapluwi van, kaptutun ko kapaan p̄irres”, ko sete p̄ilai sunsun rrek nanen tevir, ko iok sete ewilwil ser rragrarrag. Nale ngok evi nanu nawon kobbong.

17 Ko nosurien se kerr erpok: poro pisan bbong putur, ko majingen nga m̄irres san sete putur tevi, ko ngok erpe emij jile ko pa osuw.

18 Ko poro nik kupwera, “Morok nosurien sen otoe, ko m̄erak ma okloli majingen nga marres”, ko inu bowra lweni tevim, “Eterter wor nga nosurien putoe renge jinibb san poro nga majingen sen ejkie. Suri majingen sen ko wor eviseni nga nosurien sen mutoe.”

19 Nik kuosuri nga Atua esan kobbong otur? Erres, ko demij kele arosuri erpok, ko aririr elep suri!

20 Jinibb nga muosuri ko sete mokloli majingen nga marres, nosurien sen ngok evi nanu nawon kobbong. Jinibb lenglengen, kumrreni beviseni nanu ngok tevim?

21 Erres, ko kuprrorrmi ta b̄irtera ngok se kerr Epram. Atua ololi evi jinibb momswos renge non suri sev? Suri majingen sen kobbong, nga m̄ilai natun Aesak ko m̄ikai totkoni renge nawot nga pivi sulsulen van ji Atua.

22 Kuplesi, nosurien sen ko majingen sen orto korti erres, ko niko muloli nga nosurien sen m̄irres jijle vajin.

23 Ko nanu ngok ololi nale nga muto renge nale on errmali, nga muwra ‘Epram osuri Atua, ko suri muosuri Atua, Atua ololi ni evi jinibb mawos renge non’. Ko jinibb arok-veruse ni ‘Sele Atua’.

24 Kaplesi ta suri: Atua ololi jinibb evi jinibb mawos renge non suri majingen sen, sete erpe nosurien sen kis kobbong.

25 Ko osorsan kobbong tevi nesevin san ne sel nga tuwi ngok, Reap. Atua ololi evi nesevin nga mimawos renge non suri sev? Suri emetmete m̄eri Isrel ngok nuru erres, nga morini silveni porlesi wose Jeriko. Ko ni etkai nuru oran orteptepi renge naim sen, mian ko vitunen okoni tweni nuru orluwi van sise nuru e renge sel m̄inij, nga m̄eri Jeriko nir sete parrul re nuru.

26 Niben nga nem̄in mijki ren sete mia-maur, pimij ko wor. Ko osorsan kele, nosurien nga majingen nga marres sete m̄arpitevi, ni sete mia-maur, pimij kele ko wor.

3

Neme kerr

1 Tasik ko jojik nir. Sete erres re kami pilep kapivi jinibb nevisvisenien se kalesia nir. Kaprongwose ko wor daron nga Atua pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi kem jinibb nevisvisenien, ni pia-loli p̄iterter kele wor

tevi kem, ñiasi murrun nga pia-loli daron nga pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb mñinije nir.

² Daron elep nga kerr jijle rramok-loli esij. Jinibb nga sete mutor jabble nanu san renge nale sen evi jinibb san nga mimawos jile mirres, ko orongwose putor ore nanu nga marsij nga marivi neblaot van re mauren sen totoklai.

³ Rramok-lingi bebjie delrrurr nga welili van renge jingo os nga puloli puosuri kerr, ko orongwose rraploli pian lat nga rrammerreni pian e.

⁴ Ko kaprrorrmi ta drrav nga marlelep nga niwos ner marwelili jer kobbong. Ko daron nga ling nga milep mñilai, jinibb nga mutori niwos ngok orongwose puloli ko wor pian lat nga mimrreni pian e.

⁵ Ko neme kerr erpok ko. Evi nanu nga welili jer kobbong, ko orongwose þirij melmelas renge nanu nga marlelep nir.

Nabb nga mñin nga welili jer kobbong evter nga puloli lat nga milep san þinsa.

⁶ Ko neme kerr osorsan erpok. Evi nibe kerr spon; ko nanu jijle nga marsij arok-pelari rengen, ko arok-lokloksi totoklai mauren se kerr. Neme kerr elai nabb renge lat ne nejjikien, ko okloli nabb ngok okin surusri renge nolo kerr.

⁷ Jinibb orongwose puloli nanu rrum nir, numön, numët, ko mesal ne dis parmu, ko arok-loli pa erpok osuw.

⁸ Ko san sete orongwose puloli ni lweni nemen pumu. Nale nga miplari renge neme kerr esij elep, ko sete rramrongwose rrapjing. Osorsan tevi nanu nga murongwose pirevji pini jinibb.

⁹ Rramrij ma tevi neme kerr nga rramok-surövi Atua Tata Numal se kerr, ko rramok-rij mñisij kele tevi jinibb nir nga Atua muloli nir marsorsan kobbong tevi ni.

¹⁰ Renge jingo kerr sansan kobbong rramok-rij nale nga mñirres, ko nale nga mñisij kele. Tasik ko jojik nir, setete erres nga nanu ngok piplari pirpok.

¹¹ Sete mete nuwi san orongwose nuwi ko dis, nuru korti porremali rengen.

¹² Kami kamrrorrmi nga duru mango orongwose piwen wene namul rengen, rreknga bainau orongwose piwen wene mango rengen? Ejki! Ko dis sete orongwose pivi nuwi nga rramok-mini. Erpok, poro nga jinibb san pokrij þisij, ngok eviseni pae nga liken sen totoklai esij.

Norongwosien nga Atua moklai

¹³ Poro evis re kami ngok marok-wera nga norongwosien ser mutoe ko marongrongwos, erres nga parviseni nanu ngok renge mauren ser. Mauren ser pusorsan ko wor. Nolor pian ngatan, ko majingen ser piplari renge norongwosien ser ngok.

¹⁴ Ko poro nolo kami pokleplep þelak nga jinibb mñinij marivi jinibb nga marlelep, daron nga kami kele bbong kammerreni kapivi jinibb nga marlelep, ngok, sete kaprij melmelas suri norongwosien se kami, ko sete kaploli gerisen nga kapsilveni weretunen.

¹⁵ Norongwosien ngok sete evi norongwosien nga miplari renge melrin. Ngok evi norongwosien se jinibb kobbong, nga miplari iel ngatan, ko miplari ji Demij kele.

¹⁶ Daron nga jinibb nolon mokleplep mirpok ko mimrreni pian mare re jinibb mñinij kele, niko muloli nanu jijle setemun orongwose pukorti þirres, ko murrun jijle nga marsij arpelpelari vajin.

¹⁷ Ko murru jinibb nga ma mīlai norongwosien renge melrin enije. Womujnen, mauren sen owokwok erres. Evi jinibb ne demat, evi jinibb nga mīlik malum, evi jinibb nga mukorti mīrres tevi jinibb nir, ko evi jinibb nga mokrrorrmī jinibb. Ko evi jinibb nga weneng nga marres elep arto renge mauren sen. Ko morok sete pokwera jinibb san esij kele, ko sete poksilveni nolon.

¹⁸ Ko daron nga jinibb ne demat marmajing renge murren nga mumolmol, osorsan tevi maruwi jelangin nga mīrres nga weneng mivi mauren nga musorsan mīrres.

4

Murrun nga marsij ne iel ngatan

¹ Batu balpalen ko batu laten nga marok-pelari ji kami arivel ngabe vini? Arok-pelari suri re nororrmien se kami, kammerreni kaplai nanu jijle, ko ngok ololi nolo kami oto karkar.

² Nolo kami elai temijpal nanu nir, ko suri sete kamrongwose kaplair, niko kamrevji pini jinibb surir. Kammerreni nanu elep, ko sete kamrongwose kaplair; mian ko kamlat, ko kampalpal surir. Ko sete kamlat wor nanu nga kammerreni, suri sete kamngoni tevi Atua.

³ Ko daron nga kamngoni tevi Atua, sete kamlat kele, suri nororrmien se kami sete osorsan. Kamok-ngoni nanu ngok nir tevi Atua nga nolo kami kobbong mimrreni.

⁴ Kamerpe nesevin san nga mokloli batun. Suri sev sete kamrongwose nanu ngel: jinibb nga mivijuri murru iel ngatan, ko evi pa devje nuval se Atua. Niko, poro jinibb san pimrreni pivijuri murru iel ngatan, ko evi vajin devje nuval se Atua ko.

⁵ Nale On se Atua owrai erpel: ‘Atua emrreni wor elep nga nororrmien se kerr nga ni mīlngi muto re nolo kerr pīterter renge ni kobbong’, ko ngok sete evi nale nawon ko.

⁶ Ko Atua elai malum wor se kerr, niko Nale On sen muwra ‘Atua ewer ore jinibb nga mulololie, ko oklai se mēr nga nolon mian ngatan’.

⁷ Suri nanu ngok, kami kaplingi wor kami ko renge melve nevre Atua. Kami kaptur ore wor Demij ko pīterter, puloli ni puwlu lingi kami.

⁸ Kapruj mori Atua, ko ni puruj mori kami. Kamivi jinibb nga kamsij, kapjejavöl vaseni nevre kami ko wor. Kami nga nolon mieru e puloli lweni ko wor nolon pivini pivi sansan e, nga puwokwok luwi.

⁹ Lelingenok erres re kaprunge pīsij ko wor, ko kaptung. Erres re kaptung wor suri nololien se kami ko. Rrek erres setemun kapmen ko kaprunge pīrres, ko kaprunge pīsij ko kaptung.

¹⁰ Kaploli nolo kami pumolmol womu ne Atua, ko ni pia-loli kapa-tur imare.

Sete kapwer lokloksi tasi kami nir

¹¹ Tasik ko jojik nir, sete kapwer lokloksi lululwesi kami. Suri si nga mīwer lokloksi tasin, ewer lokloksi kele nale nesesreien se Atua, ko owra nga nale nesesreien ngok esij. Ko daron nga kamwera nga nale nesesreien ngok esij, setemun kamteptepi rengen; kamtur pa mare renge nale nesesreien ngok osuw.

¹² Atua kobbong esan ela nale nesesreien, ko esan kele orongwose pīwer lokloksi jinibb. Derteren sen otoe nga pīla mauren tevi jinibb, rrek puloli jinibb parjiki kele. Ko kami kamrrorrmī kamivi Atua nga kamok-wer lokloksi jinibb nir mirpok?

Nale nga puwni jinibb nga mokrij melmelas

¹³ Kami sopor arongwose parwerai pirpel, "O, lelingen rreknga mevi kem naban re kele ngaim mñij e san, ko iok ma nablik e sia totoklai san, nabloli majingen nga nablesi nevöt pilep ren." Ko kapmurrong ta.

¹⁴ Kami sete kamrongwose sev nga pírmali renge mauren se kami mevi. Kamirpe bbong numow ko nga mírrmali ko muto beblen kobbong, ko vitunen mijjiki kele.

¹⁵ Nale nga mumomsawos nga kapwerai, erpel: "Poro Atua pimrreni nabok-maur, ko kem namrongwose nabloli pirpel, pirpok, ko pirpak."

¹⁶ Ko lelingenok kami kamok-rij melmelas pa mirpok, ololi norrorrmien se kami ean mare þelak. Ko nale melmelas nga mirpok esij.

¹⁷ Ko si nga murongwose pa murren nga musorsan ko sete muloli, erpe ololi pa nololien ko.

5

Nale nga puwni jinibb nga joron milep

¹ Ko jinibb nga joror milep, kami kele kapmurrong ta inu. Erres kaptинг e daron nga mítterter nga piplari ji kami.

² Nijor se kami, erpe armutmut pa osuw. Ko sunsun se kami erpe momom mutir pa musuw.

³ Gol ko silva se kami arerra pa osuw. Ko rrerraen ngok erpe nanu san nga mítre kami, ko píani nibe kami pirpe nabb. Lelingenok bongsi iel ngatan oto mori, ko kami kamtur imare ko kamok-sere kortoni malum nevöt se kami.

⁴ Sete kamteve nowli jinibb nga marmajing renge naut se kami, ko dingen ser ngok ejpari pa nolo boro Atua nga derteren nga milep muto jin.

⁵ Renge iel ngatan, mauren se kami emalum bbong, ko kamlai pa nanu jijle nga puloli kaprunge þírres. Kamirpe buluk nga marwungani milep mírres; ko nabong nga parevji e, kami kampelari pa ren osuw.

⁶ Kamok-wer lokloksi jinibb nga marmomsawos ko kamrevji pinir. Ko jinibb momsawos ngok nir setete arjingé kami.

Kami kaploli wor norrorrmien se kami pipriv ko

⁷ Tasik ko jojik nir, kaploli wor norrorrmien se kami pipriv ko, nga kaptiriv pianan pijpari Numal se kerr pia-luwi kele vini. Kaprrorrmi ta murren ne marlolí orsel. Kamrongwose kaploli norrorrmien se kami pipriv kele wor ko kamtiriv mianan mijpari orsel se kami wenen pia-toe. Kami kamtiriv naus nga pusani orsel se kami, ko kamtiriv kele ko wor nga kapan kaplai nanen rengen.

⁸ Ko renge murren ngok kele, kami kaploli norrorrmien se kami pipriv ko wor nga kaptiriv re nabong nga milep ngok nga Numal se kerr pia-luwi kele. Kaploli wor norrorrmien se kami píterter ko, suri sete mia-periv nabong ngok piplari.

⁹ Tasik ko jojik nir. Sete erres kapok-worwor suri kami, kapwera "O, nanu nga müsij ngok, ni ko ololi." Poro kapok-loli murren ngok, ko Atua putor vitrangi kami. Ko kami kamrongwose nga jinibb nga mok-tor vitrangi jinibb evini pa mori, ko otomori pa þírmali.

¹⁰ Tasik ko jojik nir, erres kaprrorrmi propet ne tuwi nir nga marok-werwer renge nise Numal Atua. Jinibb nir arholi arunge esij elep; ko norrorrmien ser sete evitan. Ko renge murren ngok, nir arviseni sel nga mírres þelak san tevi kerr.

11 Ko suri nir arok-tur eterter tetajer, rramwera Atua ololi nir arunge erres. Ko kami kamrunge pa nale suri murru Jop, nga muloli nororrmien sen mipriv. Ko kami kamrongwos pae nga Numal Atua muloli mīrres tevi vitunen. Suri Numal Atua okloli erres temijpal ko okrrorrmi jinibb nir.

Murrun ne rijen

12 Ko tasik ko jojik nir, mare re nanu ijile nir, daron nga kamloli rijrijen, sete kaplai nais mīnij van re rijrijen se kami nga puloli pīterter kele. Sete kapjuji melrin, rreknga iel ngatan, rreknga nanu mīnij kele. Poro kapwerai "O-o", ko o-o ko pa, rreknga poro kapwera "Ejki", ko ejki ko pa. Ko poro kaprij karkar kele, Atua orongwos putor vitrangi kami ko.

Loten nga derteren nen mutoe

13 Erpese? Kami san ni ko nga norongan nga mīsij miplari jin? Rrek erres ma ni pulot. Jinibb san ni ko re kami nga mokrunge mīrres? Erres ma nga ni pīlai nubo nga pusrövi Atua.

14 Kami san ni ko nga mimsi? Erres nga piveruse Elta se kalesia nir nga parini parlesi ni. Ko arongwose parlot suri ni ko parjivi oel van rengen re nise Numal se kerr.

15 Ko loten se nir nga nosurien ser mutoe ngok puloli morok pīrres luwi. Ko poro morok ololi pa nololien sopor, ko Numal se kerr pītlasi tweni ko suri, ko puloli niben pīterter luwi kele.

16 Suri nanu ngok, kami kapwererai tweni ko wor nololien se kami tevi kami, ko kaplot suri kami sisamis nga Atua puloli kaprres luwi. Loten se jinibb nga mumomsawos mīrres, derteren nen elep temijpal.

17 Elaeja evi jinibb nga mirpe kerr kobbong, ko olot eterter nga naus sete pus; ko renge sia itul ko devje sia kele san, naus sete ous renge dan.

18 Ko vitunen olot kele, ko naus ous vajin, ko orsel nir arres ko nanen elep kele vajin.

Rrapteka jinibb nga mivel lingi weretunen pulwi kele

19-20 Tasik ko jojik, erres kaprongwose nanu ngel. Poro san re kami pivel lingi weretunen ngok, ko mīnij re kami ngok pian pītkai porluwi kele, ko mīnij nen ngok ololi pa majingen nga mīrres pēlak ko. Jinibb nga mokririeni jinibb sij mijkie renge sel nga sete mumomsawos, mulwi vini renge sel nga mumomsawos kele, elai pa se mauren se jinibb nga mīsij ngok, ko mēr nga mīsij ngok sete mia-jījki. Ko mērwomu ngok ololi kele sel nga Atua pītlasi tweni nololien pilep.

Naul nga PITA Muli Womue

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Pita oli naul ngel van ji kalesia nir nga marlik sarrsarr mirpe jinibb neturvitan nir (strenja) renge lat sopor nga marwera Pontas, Galesia, Kapatosia, Esia, ko Bitinia (ko lelingenok iok p̄etpeti nir arwera vajin Teki e). Ko lartul nga marlik ie arok-sij tevi kalesia nir, suri sete armerreni kalesia. Ko Pita owra nir parir ko wor, suri norongen nga m̄isij ngok orongwos puloli nosurien ser p̄iterter p̄irres (1:6,7). Ko owra Kristo kele ornge esij daron nga m̄ilik iel ngatan, ko mian ko emij suri kerr, ko mian ko emaur luwi kele, ko mian ko nabong spon ni pia-luwi vini ko p̄itkai jinibb sen nir. Ngok nir partur p̄iterter ko wor renge norongen nga m̄isij, ko parosuri Kristo p̄iterter.

Pita owra erres tevi nir

¹ Inu Pita nuvi aposol se Iesu Kristo, nuwra erres tevi kami jinibb se Atua nga kamlik lat sarrsarr mirpe jinibb neturvitan nir, re Pontas, Galesia, Kapatosia, Esia, ko Bitinia.

² Atua Tata se kerr otobbtobbue kami tuwi ko pa nga kapivi jinibb sen, ko Nem̄in sen ololi kamon erres. Kamosuri Iesu Kristo, ko drran ejivle tweni nololien se kami. Ngel evi loten suk, nga tetajer Atua pok-wilwil se kami renge nalol nga m̄irres, ko tetajer p̄ilngi demat puto tevi kami.

Mauren nga m̄irres oto wor renge melrin

³ Erres nga rrapwera erres temipal tevi Atua nga mivi Atua ko Tata se Numal se kerr Iesu Kristo. Atua ngok ok-rongpote kerr, ko renge murrun ngok, ololi erpe kerr rram̄iak luwi kele, rramtor sweri mauren nga mimerr. Ko ngok eplari suri nga muloli Iesu Kristo mimaur luwi kele renge mijen. Ngok puloli norrorrmien se kerr p̄iterter nga puto tetajer.

⁴ Ko rramrongwose nga Atua elngi merrenien nga milep oto metmet renge melrin terai jinibb sen nir. Nanu ngok sete orongwose p̄isij rreknga pumutmut rreknga pijjki, ejki. Atua emetmet lilane re melrin.

⁵ Nanu nga m̄irres ngok evi se kerr nga rramosuri Atua. Ko suri nosurien se kerr nga muto m̄iterter renge Atua, Atua orrul totkoni kerr pianan pijpari nga p̄ilai mauren tevi kerr, ko pia-viseni vajin nanu ijile nir renge nabong nga vitu.

⁶ Ko p̄apir lenglengen suri iok, ewretun poro lelingen wolok ko pa, kami kamrunge esij wor suri nanu karkar nga marini parrowrrowe kami.

⁷ Nanu ngok nir arivi nga parrowrrowe kami ko parlesi nga nosurien se kami evi weretunen. Netkur ne sir nga m̄ikipkañil, arolngi re nabb, mian ko emetet erres vajin.^A Ko norongan nga m̄isij se kami lelingenok erpe nabb ngok, ko orongwos puloli nosurien se kami pimetet p̄irres. Ko netkur ne sir puto beblen kobbong, mian ko p̄isij; ko nosurien se kami

^A 1:7 Erpe iel, Pita ospe gol, ko namlingi netkur ne sir, nga puloli mining ne nale se Pita piplari pim̄iner.

puloli Atua pia-susi nise kami pian mare renge nabong nga Iesu Kristo pia-luwi vini ren.

⁸ Kammerreni lenglengen Iesu Kristo, ko setewor kamlesi nabong san. Ko nosurien se kami oto eterter renge, ko sete nale san orongwose piwer jipari neiren nga mīrres se kami nga muto mīterter renge Atua.

⁹ Ngok kapjipari sev nga nosurien se kami murorrmī nga kaptor sweri ko, nga Atua pīlai se mauren se kami.

¹⁰ Propet ne tuwi kele nir arok-pejpej sel nga Atua pīmajing ren nga piwilwil se jinibb ren. Ko arpēlak elep nga parlesi; ko sete arlesi, ko arwera pia-pelari nabong san. Ko kerr le vajin rrama-lesi.

¹¹ Propet nen nir arloli lesi, arpejpej sel sev, ko renge daron sev nga nanu ngok nir parremali ren, suri Nemīn se Kristo nga muto renger ok-juji malum nanu ngok nir. Ok-werai tweni tevir nga Kristo purnge pīsij renge niben, ko vitunen Atua pīlai nais nga mian mare temijpal tevi renge melrin.

¹² Atua eviseni tevi propet nir nga nale weretunen ngok sete evi rrāragrag se nir, ko evi se kerr nga rrammaur lelingenok. Ko nale weretunen ngok ermali pa ji kerr osuw.

Nir nga marwerai tweni vajin nospēn nga mīrres renge derteren se Nemīn On nga Atua mukoni renge melrin vini, nir ngok ko arlai eplari. Ko nale weretunen ngok, anglo kele nir arser rrāle nga parlesi wose.

Kaptori murrun ko mauren nga muon

¹³ Re iok, kami kaploli norrorrmien se kami puto metmet ko pīmērer pīrres. Ko kami kaplingi norrorrmien se kami puto tetajer renge Atua nga ni piwilwil se kami renge nolon nga mīrres daron nga Iesu Kristo pia-rremali ren.

¹⁴ Kaposuri Atua. Sete kapmarong nanu nga kammerreni nir ne tuwi daron nga kamlengleng vane e, parevei murrū kami.

¹⁵ Atua ngok nga mok-verus kami on, ko owokwok erres. Ko renge murrun ngok, kami kele kapon ko kapwokwok pīrres.

¹⁶ Suri Naul On owra 'Kami kapon ko wor ko kapwokwok pīrres, pirpe inu nuon ko nuwokwok erres.'

¹⁷ Ko kamok-lot van jin, ko kamveruse kamwera, Tata. Ko kaposuri kele ko wor ni pīrres re mauren se kami iel ngatan, suri Atua puwra suri lat nga puto suri tevi jinibb jijle re norrngev sansan ngok kobbong, suri murrun nga marloli.

¹⁸ Ko kami kamrongwos pae sev nga Atua mīlai nga puwli tweni kami e nga puloli kapiel sisarow renge murrun nga mīsij nga kamtor sweri ji apu se kami nir ne tuwi. Ko sete elai nanu nga pian ko pīsij, erpe silva rreknga gol, ejki.

¹⁹ Elai drra Iesu Kristo natun mawos, nga mīseser renge nai pelaot, nga puwli tweni kerr. Drra ngok erpe drra sipsip san nga nabil san mijki rres ren. Ko renge no Atua, drra ngok se Kristo erres pīlak.

²⁰ Tuwi jer pa daron nga Atua setewor mīlngi iel ngatan, ko otobbtobbu tweni pae Kristo nga pia-majing nanu ngok nir. Ko lelingenok nga sete mia-periv iel ngatan pusuw, Atua eviseni pa ni nga pia-lai mauren tevi kerr.

²¹ Ko suri nanu nga Atua muloli ngok, kami kamini pa kamosuri Atua nga muloli Kristo emaur luwi kele renge mijen ko mīlai nais nga mian mare

renge melrin. Ko kamosuri eterter ko kamlingi norrorrmien se kami oto malum eterter renge Atua.

²² Kamloli mauren se kami owokwok pa osuw re no Atua suri kamosuri pa nale weretunen osuw, ko orongwose kapmerreni tasi kami renge murrun nga musorsan mīrres. Ko kapmerrmerreni lululweni kami tevi nolo kami pētpeti vajin.

²³ Kamniak luwi pa, ko kamtor sweri mauren nga mimerr. Ko mauren ngok sete eplari renge jelangin nga mia-mutmut; eplari renge jelangin nga sete mia-mutmut nabong sopian. Jelangin ngok evi nale se Atua, nga mimaaur ko sete mia-jikji nabong san.

²⁴ Naul On owra 'Kerr rramirpe mösmös kobbong, ko joro kerr nga mīrres pēlak erpe bbong nevngu mösmös ko. Mösmös orongwose pukur, ko nevngun kele pian ko parvitvanit.

²⁵ Ko nale se ma Atua puto tetajer.' Ko nale ngok evi nale ne nospēn nga mīrres ngok nga marwerai tweni pa osuw tevi kami.

2

Murru kami pivi ko wor weretunen jerjer

¹ Niko, kapsuw vajin re kamok-loli murrun nga mīsij. Sete kaplolar, ko sete kapkerkeris, ko sete kapsilveni nolo kami. Sete nolo kami pīflep, ko sete kaprij pīsij tevi jinibb mīnij.

² Kami kapirpe bipi nga mia-iak nga mimrreni lenglengen pusus; ko daron nga musus vajin mian ko jin eterter temijpal. Ko kami kele kapirkop, kaplai nanen nga puwngani nerūi kami nga puloli Atua pia-lai mauren tevi kami rengen.

³ Suri nale ne Naul On owra 'Kami kamrrowrrow pae murrun se Numal, ko kamlesi wose lat nga mīrres muto suri.'

Burtur nga mimaaur

⁴ Kapini ko wor rraptur tevi Numal se kerr. Ni erpe burtur nga mimaaur. Jinibb ne majingen arwirr tweni ko pa osuw, ko Atua otobbtobue pa ni osuw. Ko renge no Atua, ni erres pēlak.

⁵ Kami kele kapirpe burtur nga mimaaur nga Atua puloli kapirpe naim ne Nemīn sen nga mimaaur. Ko renge naim sen ngok, kami kapirpe jinibb sulsulen nga muon se Atua, nga mok-lai merrenien van jin. Merrenien nen erpe nga kamlai norrorrmien se kami van ji Atua. Ko ni eir nga putor sweri merrenien nga mirpok, suri kamkorti tevi Iesu Kristo daron nga kamlai e.

⁶ Suri Naul On owra 'Kaplesi, inu nususture burtur nga mīrres pēlak renge botwen nga Saeon. Evi burtur nga mīrres pēlak ne naim. Ko si nga muosuri, ko sete nolon pijebreni.'

⁷ Tevi kami nga kamosuri, burtur ngok erres pēlak. Ko tevi nir nga sete marosuri, erpe nga Naul On muwra 'Burtur ngok nga jinibb ne naim marwirr tweni pa musuw, artao lengleng nga evini kele evi burtur nga mīrres pēlak vajin.'

⁸ Ko Naul On owrai kele 'Ngok evi burtur nga puloli jinibb parvitvanit.' Jinibb ngok nir arvitau ren suri sete arosuri nale se Atua, ko ngok evi pa norrngev ngok Atua muloli pa musuw tevir.

⁹ Ko kami ma Atua otobbtobbu kami pa nga kapivi metka sen. Kamirpe jinibb sulsulen se Numal, kamivi jinibb on se Atua. Atua ololi erpok nga

puloli kapwerai tweni majingen nga mīrres sen. Everus tweni pa kami renge nemalik nga kapini renge moron nga mīrres sen.

10 Womu kaniel ngasue Atua, ko lelingenok kamivi vajin jinibb se Atua. Womu sete kamtor sweri nga Atua purrormi kami, ko lelingenok kamtor sweri vajin nga Atua orrrormi kami.

Rramivi jinibb ne majingen se Atua

11 Selek nir, kamlik iel ngatan erpe jinibb neturvitan kobbong nga siser mijkie. Ko nuwrai eterter tevi kami nga sete kaploli murrun nga marsij nga norrormien se kami mimrreni. Murrun ngok nir artere kami nga pulokloksi mauren se kami.

12 Ko jinibb ne vare nir arpelak nga partor sweri nga kami kamivi jinibb nga kamtor otvi nale nesesreien. Ko kami kaploli lilane wor murru kami pusorsan pīrres re no nir, puloli parlesi majingen nga mīrres se kami. Ko vitunen daron nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir renge nabong nga vitu, ko para-susi nise Atua van mare suri majingen nga mīrres se kami.

13 Suri kamivi jinibb se Numal se kerr, ko kaposuri ko wor nir nga marivi numal gavman nga jinibb mususture ko ni nga mivi batbatu numal gavman, nga mimetmete jinibb totoklai nir.

14 Ko kami kaposuri gavman nga batu numal gavman mukonir nga parviralni jinibb nga martor otvi nale nesesreien, ko parsurövi kele nir nga marvijuri murrun nga musorsan mīrres.

15 Ko ngok evi nanu san nga Atua mimrreni, nga re murrun nga musorsan se kami, kapwer ore nale nga marleng leng se jinibb nir nga norrormien ser mijkie.

16 Kamivi jinibb nga kaniel sisarow pa osuw, ko murru kami piviseni ko wor nanu ngok. Sete erres nga kaploli niveLEN sisarow se kami pitawi ore kele murrun nga mīsij, ko kaplik ma pirpe demij maur se Atua.

17 Kaposuri jinibb pētpeti nir pīrres. Kapmerreni lenglengen jinibb nga marivi kalesia nir. Ko kaposuri Atua pīrres, ko kaposuri pīrres batbatu numal gavman se kami.

Norongan nga mīsij se Kristo eviseni sel tevi kerr

18 Jinibb ne majingen nir, kaposuri pīrres numal se kami nir, ko tetajer kaptorir pīrres. Kaploli pirpok sete tevi kis nir nga marres ko marorrormi kami, ko tevi kele wor nir nga markoni lokloksi kami.

19-20 Poro kaploli pīsij, ko parviralni kami suri, ko kaploli nolo kami pipriv nga kaptori nekaien ngok. Ngok sete evi nanu san, suri kami kobbong kamrevei nekaien ngok. Ko poro ma kampal ko sete suri sev nga kami kamloli, ko kapkulu van ji Atua ko pa, ko ngok merrenien nga milep se Atua piptevi kami vajin.

21 Ngok evi murrun san nga Atua miveruse kami nga kaplai, suri Kristo ornge esij renge niben nga piwilwil se kami, ko eviseni murrun ngok tevi kami nga kami kapvivitu kele suri renge bbötun ngok.

22 Ko Naul On owra ‘Sete ololi nanu san esij, ko sete nale gerisen san eplari renge jingon.’

23 Sete erij weli nale nga mīsij san tevi jinibb san. Daron nga marloli murnge mīsij renge niben, ko sete orrrormi nga pīkle lweni tevi nir. Ni elngi norrormien sen oto eterter renge Atua nga mok-wer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir renge murrun nga musorsan.

²⁴ Daron nga Kristo mian re nai pelaot, ko owosi nololien se kerr renge niben. Ololi erpok nga kerr rrapmij renge murrun nga rramloli mísij, ko rrapa-maur renge murrun nga rramloli musorsan. Renge niben nga mimabbur renge nai pelaot, ololi kerr rramterter luwi kele vajin.

²⁵ Tuwi rramirpe sipsip nga martor jabble pa sel osuw, ko lelingenok rramluwi vajin vini ji Kristo, erpe jinibb nga mok-metmet vajin sipsip, erpe jinibb mawos vajin nga mok-metmete mauren se kerr.

3

Murrun ne totkoien

¹ Renge murrun ngok kele, kami nesevin, kaposuri ko wor diwen se kami. Ko poro diwen se kami sete parosuri Atua, ko murru kami kobbong orongwos pirvei nir vini nga parosuri, nga san sete mia-werai nanu san tevi nir,

² suri nir para-lesi meter e erpese kami kamlingi nosurien se kami tevi mauren nga musorsan mîrres se kami renge Atua.

³ Ko sete erres nga kapkowkowri kami, nga kapviri batu kami, ko kapweni nasum nga marer nir ko sunsun nga marmerr nir, ko kapiel ngolngoli bela kami re mete jinibb nir.

⁴ Erres ma nga kaploli norrorrmien se kami pusorsan re no Atua. Erres ma nga demat puto renge nolo kami, ko kapivi nesevin nga nolo kami pian ngatan. Ko mûrrun nga mumolmol ngok pivi nanu san nga puto tetajer ko pîrres temijpal kele renge mete Atua.

⁵ Ko nesevin ngok nir ne tuwi aron ko arwokwok erres re no Atua tevi norrorrmien ser nga mîterter, ko arosuri diwen ser erres. Iok ko ololi nir arres kele renge mete diwen ser.

⁶ Sera kele ololi erpok. Osuri Epram ko everuse owra ‘Numal suk’. Poro kaploli murrun nga mîrres ko sete kapmetutue nir nga sete marosuri, ko kami kapviter vajin nga parveruse kami natu Sera nir.

⁷ Ko renge murrun ngok kele, kami norman nga kamtotko, kaprrorrmi ko wor pîrres suri nesen se kami renge murru mauren ne martotko. Suri nir sete arterter erpe kami, ko rijrijen se Atua oto livö ne kamru kes, nga renge nolo Atua nga mîrres, ni pîlai mauren tevi kamru. Ko ngok, kaposuri nesen se kami, puloli sete nanu san puto ore verusen se kamru.

Norrormien se kerr pivi ko wor sansan

⁸ Beinvini ore nale suk. Kami kalesia jile, norrorrmien se kami pivi sansane, ko kaprrorrmi lululweni kami. Kapmerrmerreni lululweni kami pîrre niaken nir, ko nolo kami pian ngatan.

⁹ Daron nga jinibb muloli mísij tevi kami, ko sete kapkele lweni kele. Daron nga jinibb mîrij mísij tevi kami, ko sete kapkele lweni kele, pijki. Kami kaplai lweni nale nga mîrres tevi jinibb nga mirpok, suri daron nga Atua miveruse kami, ko ni emrreni pîrij pîrres tevi kami.

¹⁰ Naul On owra ‘Jinibb nga mimrreni mauren nga mîrres ko mimrreni purnge pîrres tetajer setemun pîkerkeris.

¹¹ Ni pîlngi tweni sel nga mísij ko puloli murrun nga mîrres; ko tetajer pipej mauren nga mumolmol ko pîplak ko wor pîterter nga putor sweri.

¹² Suri Numal Atua tetajer oklu van ji jinibb nga marsorsan nir ko okrunge verusen ser, ko ok-sir duren tevi nir nga marloli mísij.’

¹³ Poro kapok-loli murrun nga mîrres ko sete san orongwose pulokloksi kami ren, ejki.

¹⁴ Ko poro daron spon jinibb nir arloli kampal suri bbong kamloli murrun nga mīrres, ko ngok kaprunge pīrres kobbong. Ko sete kapmetutu, ko sete kaprrorrmi pēlake nir.

¹⁵ Kaploli Kristo pivi Numal se kami, ko kaploli ni puwowomu re norrorrmien se kami. Ko kami kaptiriv tetajer nga kaplai lweni weli nale tevi jinibb san, poro san pususi tevi kami puwra "Suri sev kamtori Kristo renge norrorrmien se kami?" Ko kami kapviter nga kapwerai lweni weli nale tevi.

¹⁶ Ko kapjiljilwer tevir renge murrun nga mumolmol nga demat muto ren, ko tetajer kaploli murrun nga musorsan nga norrorrmien se kami sete pīwer lokloksi kami suri. Renge sel ngok puloli jinibb parmanun renge nale nga marsij nga marwerai, suri sel nga kamvijuri se Kristo evi pa sel nga mumomsawos mīrres.

¹⁷ Ko erres kobbong nga parvirrali nik nga kumloli nanu nga mīrres san, poro evi marongan se Atua. Ngok erresres ma easi poro nga parvirralim suri nanu nga mīsij nga kumloli.

Kristo emij pa suri kami

¹⁸ Kristo emij pa suri kami. Emij vesan kobbong ko sete mia-mij kele, nga pīlai tweni nololen se kami. Jinibb nga musorsan emij suri kami nga sete kamsorsan, nga pīlai lweni kami van ji Atua. Renge mauren sen iel ngatan, nir arevji pini; ko Atua ololi emaur luwi kele renge mauren nga mivi ne melrin.

¹⁹ Ko nemī Iesu evan ji nemīn nga marlik renge naim ne nekaien ko ewerter tevir.

²⁰ Ngok lartul nga marong tweni Atua daron nga Noa mīmajinge drrav sen. Ko Atua nolon epriv temijpal ko etriv nir, ko nir sete arosuri. Ko renge drrav ngok gortien nga welili san, erpe nir owl kobbong, nga Atua miwilwil se nir renge drrav se Noa daron nga muloli iel ngatan murron ko jinibb jijle armij.

²¹ Nuwi ngok nga tuwi evi nelesien ne baptaes nga mīlai mauren tevi kerr lelingenok. Ko baptaes ngok sete evi nga pirrawe tweni nijorjor re nibi kami, ko evi nga rijrijen se kami tevi Atua sete orongwose pīwer lokloksi kami suri. Ko baptaes ngok evi nga putor sweri derteren nga pīlai mauren tevi kami, suri Atua ololi Iesu Kristo emaur luwi kele renge mijen.

²² Ko ean pa renge melrin e ko elik renge devjen rres ji Atua. Ko Atua ololi anglo tevi jinibb nga marlelep tevi numal nir ne melrin parsusi nisen pian mare.

4

Murru kami pīnije ko wor

¹ Daron nga Kristo mīlik iel ngatan, ko ornge esij renge niben. Ko renge iok, kami kele kaplai norrorrmien ngok nga puloli kapterter, suri nir nga marunge mīsij renge niber setemun arloli nololen.

² Ko ngok, pītipatun lelingen, setemun kapmarong norrorrmien nga marsij parto ore kami. Ko kaplai ma nanu nga mivi se Atua puto ore kami.

³ Kamlokloksi daron elep pa womu nga kamloli sev nga jinibb ne vare nir marloli. Tuwi kamok-loli esij tevi nesevin, kamloli nanu nga mīsij, ko kamok-minmin nga batu kami pīlengleng. Ko evter vajin re sel nga kamlot van ji atua mīnij nir.

4 Jinibb ne vare nir artaol elep suri setemun kamkorti tevir renge sel ser nga marsij, ko iok ko ololi marworwor suri kami ren.

5 Ko nir parwerai tweni mauren ser re no Atua nga mǐtriv nga ñiwer suri lat nga puto suri tevi jinibb nga marmij ko jinibb nga marmaur.

6 Iok ko ololi nospēn nga mǐrres mian pa ji nir nga marmij osuw. Daron nga marmaur ko artor sweri nekaien ko armij sere, erpe jinibb jijle nir. Ko arwerwere nospēn nga mǐrres tevir nga puloli liken ne nemin nga mǐrres ser pirpe Atua.

Jinibb ne majingen nga mǐrres ñelak se Atua

7 Rramini mori pa daron san nga nanu ne iel ngatan parjiki. Re iok kaploli lilane ko wor norrorrmien se kami pumolmol ko piñerer, ko kapok-lot ko wor.

8 Ko mare re nanu jijle, kapmerrmerreni lenglengen wor kami pilep, suri merrenien orongwose putor ore nololien pilep.

9 Tetajer naim se kami ñitpir nga neturvitan rreknga jinibb tama san ñjisil van loloim, nga sete nolo kami ñisij suri kele.

10 Ko re Atua nolon nga mǐrres, elai derteren lele tevi kami nga kaploli majingen sen. Ko kaplai ko wor derteren ngok nga piwilwil se kami.

11 Poro kapok-werwer, kapwerai tweni ko wor nale se Atua. Ko poro kapwilwil se jinibb, ko kaploli ko wor re derteren nga Atua mǐlai tevi kami. Ko renge murrun ngok nise Atua pian mare tevi nanu jijle nga marivi se Iesu Kristo, pianan pijpari tuwi ngok vini. Pirpok.

Kaprunge ñisij daron spon re nibe kami suri kamivi jinibb se Atua

12 Selek nir, sete erres kaptaole nanu nga marsij nga marok-ini nga parrowrrowe kami, suri nanu ngok nir parok-pelari lululwi ko.

13 Ko erres nga kaprunge ñirres erpe kamwilwil se Kristo renge norongan nga mǐsij sen. Ngok puloli kapwun saute neiren sen daron nga nalol nga mǐrres sen ñirrmali e.

14 Poro jinibb parij ñisij tevi kami suri kamivi jinibb se Kristo, ko kañir, suri ngok eviseni nga Nemin ngok ne melrin nga mivi se Atua evini pa iel ngatan ji kami.

15 Ko jinibb nga ma mokrevji jinibb, rreknga mivevna, rreknga mutor otvi nale nesesreien, rreknga jinibb nga mieses nanu van re majingen se jinibb mǐnij nir, nir ko Atua pia-tor vitrangir suri. Ko sete erres nga kami san pipal suri murrun nga mirpok.

16 Ko poro kami san pipal suri bbong ni evi kalesia, sete pimanun, ko pusurovi ko wor Atua suri nise Kristo nga muto pa renge kami.

17 Ko daron evini nga Atua ñitipatun nga ñiwer suri lat nga puto suri tevi jinibb nir; ko womujnen ni puloli tevi jinibb sen nir. Ko poro ñitipatun tevi kerr, ko 'pia-irpese re nir nga sete marosuri nospēn nga mǐrres se Atua?'

18 Ko nale se Atua owra 'Poro ñiterter re Atua ñilai mauren tevi jinibb nga marres nir, ko nir nga sete marosuri ni ko arok-loli esij, rrek sel pijki rrugrrag.'

19 Ko ngok, nir nga Atua mimarong nga parunge ñisij renge niber, parlingi ko wor mauren ser renge nevre Atua nga rijrijen sen muto, ko parloli ko wor murrun nga mǐrres tetajer.

¹ Inu numrreni ūelai nale san tevi kami elta nir. Inu kele nuvi elta san, ko nulesi Kristo tevi metek daron nga ni murnge mīsij renge niben. Ko inu nutur eterter nga bokorti renge mauren nga mīrres renge melrin nga Kristo ūilai pia-rremali. Ko nuwrai eterter tevi kami nga

² kapmetmete ūirres nir nga Atua mīlair tevi kami, pirpe jinibb ne sipsip nga mok-metmete mīrres sipsip sen nir. Ko kaptor līlaner ūirres, ko nolo kami ūir suri majingen pirpe nga Atua mimrreni. Ko sete erres nga kaploli suri bbong kammerreni nevōt pivitan ren. Ko kaploli majingen pirpe nga nolo kami purnge ūirres rengen.

³ Sete norrorrmien se kami pian mare ūelak tevi nir nga kammetmete nir, ko kapviseni ma sel nga musorsan mīrres tevi sipsip nir nga nir paravivitu suri kami rengen.

⁴ Ko daron nga Kristo, Numal nga muwowomu re jinibb nir nga marmetmete sipsip nir ūirrimali, ko kami kapa-tor sweri nowli kami nga mīrres ūelak nga sete orongwose mia-sij nabong sopon.

⁵ Ko renge murrun ngok kele, kami mīlakel, kaposuri ko wor nir nga martera. Nolo kami pian ngatan ko kapwilwil se lulweni kami, erpe Naul On muwra ‘Atua etre nir nga markowkowrire, ko ok-wilwil se nir nga noloz mian ngatan.’

⁶ Kaplingi kami van ngatan ji Atua nga derteren sen milep temijpal, ko ni pi-susi kami van mare re daron mawos sen nga ni kobbong mīlngi.

⁷ Kaplinglingi norrorrmien se kami nga muwlu ūelak tevi ni, suri tetajer ok-rrorrmī kami.

⁸ Kaptur ūiterter, ko kapmetmet. Devje nuval se kami, Demij, ok-wolu rrerrale kami erpe bae san nga numer mīaji milep, epejpej jinibb nga puwun totoklai.^B

⁹ Kaptur ore ūiterter. Kamrongwose nga renge lat sopon iel ngatan, kerr sopor rrampal suri nise Kristo, osorsan erpe nga kami kamtor sweri.

¹⁰ Ko Atua ok-wilwil se kerr tetajer renge nalol nga mīrres sen, ko everus kerr nga rrapan rrapkorti tevi Kristo renge mauren nga mīrres ūelak re melrin nga sete mia-suw nabong san. Kaprunge ūisij beblen kobbong, ko vitunen Atua puloli kapterter, kapsorsan ūirres, ko ūilai derteren tevi kami ko pususture kami pirpe duru nai san nga sete orongwose putoto.

¹¹ Ko loten suk, nga derteren ijile puto renge nevren ko pa pijpari tuwi ngok vini. Pirpok.

Bongsí nale se Pita

¹² Naul suk nga welili ngel, Silas oli tevi kami. Silas erpe kalesia tasi kerr nga inu mosuri. Numrreni bowrai tweni nga sel nga Atua mok-wilwil se kerr renge nalol nga mīrres sen evi sel weretunen, ko kaptori ūiterter.

¹³ Ko nir ne Naim On ne Bapilon^C nga Atua mīlngir arwera erres tevi kami. Ko natuk kele Mak owra erres tevi kami.

¹⁴ Kapwera erres tevi kami lululwi tevi merrenien ko demat. Ko ngel evi loten suk, nga demat puto tevi kami ijile nga kamivi jinibb se Kristo.

^B 5:8 Erpe iel, Pita orrongrrongvi Demij erpe laeon, ko suri laeon ejki iel, namlingi bae, nga puloli mining ne nale se Pita piplari piñerer. ^C 5:13 Nais ngok Bapilon evi nale teptepi san, ko owra puwra Rom.

Naul Erwen nga

PITA
Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Pita oli naul sen erwen ngel van ji kalesia pëtpëti nir. Re wosenen jinibb nevisvisien sopor arlik nga nevisvisien ser sete arsorsan, ko kalesia sopor arvijurir renge murren nga marsij ser. Ko Atua putorrlai nir (2:1-22). Daron nga jinibb nga marirpok nir marini ji kerr, ko kerr rrapprrul totkoni ko wor nosurien se kerr, ko murren nga marres nir.

Pita owra erres tevi nir

¹ Inu Saemon Pita nuvi aposol ko jinibb ne majingen se Iesu Kristo. Nuwrai erres tevi kami nga nosurien se kami mîrres pëlak mirpe bbong nga kem. Nosurien ngok kamlai suri murren nga musorsan se Iesu Kristo nga mivi Atua ko mér nga mokla mauren tevi kerr.

² Ngel evi loten suk, nga Atua pîrij pîrres suri kami renge nalol nga mîrres sen, ko pîlai demat pilep tevi kami suri kamrongwos pae Atua ko Numal se kerr Iesu Kristo.

Atua everus nga kapivi jinibb sen

³ Atua renge derteren sen elai nanu jijle tevi kerr, evter nga orongwos rräplik renge mauren nga musorsan mîrres. Ngok eplari ji kerr suri rramrongwose Iesu Kristo, ngok jinibb nga miveruse kerr nga rräpkorti renge nisen nga mian mare ko mauren nga musorsan sen.

⁴ Re iok ko ololi nga mîlai tevi kerr rijrijen sen nga marlelep ko nga marres nir, nga puloli kaprongwose kapwolu lingi murren nga mîsij ne iel ngatan, murren nga marmerrmerreni nawon nanu nir. Murren ngok ela mijen. Ko kapini rräpkorti vajin re murren nga mîrres se Atua.

⁵ Ko suri iok ngok ko, kami kappelak ko wor pilep nga kapla kele murren nga musorsan mîrres puto tevi nosurien se kami; musuw, ko kappelak tweni kele nga norongwosien puto tevi murren nga musorsan mîrres se kami,

⁶ musuw, ko kappelak tweni kele murren nga kapwer ore sev nga kami kobbong kammerreni, puto tevir. Musuw ko kappelak tweni kele murren nga marok-rrul totoni nolor mipriv, puto tevir. Musuw ko kappelak tweni kele murren nga muon mîrres puto tevir.

⁷ Musuw ko kappelak tweni kele murren nga kapmerreni tasi kami puto tevir. Musuw ko kappelak tweni kele murren nga kapmerreni lenglengen jinibb jijle nir puto tevir.

⁸ Nanu ngok nir arivi nanu nga parto ko wor ji kami; ko poro parto pilep ji kami, ko ngok nibe kami pus, ko wene kami putoe, suri kamrongwose Numal Iesu Kristo.

⁹ Ko jinibb si nga nanu ngok nir sete marto renge mauren sen, erpe jinibb san nga meten mumot nga sete orongwose puklu van ngasu; ko emali pae nga Atua mîrrawen tweni nololien sen nga muloli womu.

¹⁰ Ko niko, tasik ko jojik nir, suri Atua otobbtobbu pa kami ko everus pae kami nga kapivi jinibb sen, kami kappelak pilep kele wor nga kaploli

nanu ngok pivi weretunen renge mauren se kami. Poro kaploli pirpok, ko sete kama-vitan nabong san.

¹¹ Ko renge murrun ngok puloli sel pimetet tevi kami nga kapsil van loloi renge batun vanu ne tuwi ngok vini se Numal Iesu Kristo nga mokla mauren tevi kerr.

¹² Kami kamrongwos pae sev nga mowrai ngok, ko kamlingi norrorrmien se kami oto eterter renge weretunen nga kamlai; ko inu sete meatibtibbot kele nga bowra lwenir kele tetajer.

¹³ Nulesi mirpok osorsan kobbong nga bololi, nga bowni malum nanu ngok nir e tevi kami daron nga memaur malume.

¹⁴ Suri nurongwose, otomori bemij, ko ūelngi kurtweni nibek ne mijen ngel, erpe Numal se kerr Iesu Kristo owrai pa limjer tevik.

¹⁵ Ko niko ūeplak pilep ko wor nga ūelngi sel sopor parto metmet tevi kami nga kaprrorrmi iok ngok nir rengen re daron tetajer. Ko poro inu bemij vajin, ko kami kaptur tetajer renger.

¹⁶ Daron nga namwerai tweni tevi kami nga Iesu Kristo Numal se kerr derteren sen otoe ko pia-luwi kele vini, ko sete namlai nale ngok renge sel, ejki, ko kem namlesi mawose tevi mete kem nga niben humor nga humor lenglengen.

¹⁷ Daron nga Atua Tata mususi nisen van mare ko muloli moron humor vaseni, kem namlik ko, ko namrunge drrelan san nga miplari renge moron ngok mare vini nga muwra "Ngel evi natuk le nga memrreni lenglengen e, nuir temijpal wor suri."

¹⁸ Kem mawos ko namrunge drrelan ngok nga miplari renge melrin vini, daron nga nampitevi renge botwen nga muon ngok.

¹⁹ Nanu ngok nir arloli nga kem namrongwose kele erres nga nale se propet nir arweretun, ko erres kapmurrong surir ūirres. Suri nale se propet nir erpe moron san nga humor renge nemalik. Ko pumor pijpari nga moju nutrin pia-pelari, ko nat pia-rin vajin renge nolo kami, renge nabong se Kristo nga ni pia-luwi vini rengen.

²⁰ Ko ngel evi norrorrmien nga milep san nga kaprongwose, nga sete san orongwose ūisan puwra suri nale san nga muto renge Naul On, poro Nem n On sete ewilwil sen rengen.

²¹ Suri nale se propet nir sete eplari renge nir bbong norrorrmien ser, ejki, ko arvijuri wor derteren nga mivel ji Nem n On vini daron nga marlai nale nga mivel ji Atua vini.

2

Jinibb nevisvisenien gerisen

¹ Renge  eri Isrel nir tuwi, propet ne gerisen sopor arlik tevir. Ko pirpok kele, jinibb nevisvisenien ne gerisen sopor parpelari renge kami. Arongwose parvisviseni silveni nevisvisenien gerisen nga marsij milep tevi kami nga murongwose pulokloksi kami. Arongwose parlingi kurtweni Iesu Kristo nga mivi Numal ser nga miwilwil se nir renge nololien ser. Renge daron wela ngok, nir luwi kobbong parlokloksi lweni nir.

² Ko jinibb pilep kele parvijuri nir renge murrun nga marsij ūerper ser ngok. Re murrun ser ngok jinibb pilep parij ūisij tere sel ne nale weretunen.

³ Jinibb nevisvisenien gerisen ngok nir nolol evnae nev t, ko parloli kapwulir pilep daron nga marvisviseni kami e nale gerisen ser. Ko tuwi jer pa Atua owra suri lat nga pia-to suri tevir, ko orrrormi nga pulokloksir.

Atua sete ematur, ko ni pia-lokloksir ko, pirpe nga ni muwrai pa nga puloli ko.

⁴ Ramrongwose nga Atua otorrlai pa anglo nga marloli nololien ko nir; ewirr nir van ngatan jer ko ekai totkonir arlik renge nemalik, pian pijpari nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir.

⁵ Ko rramrongwose nga re daron se Noa, Atua ollokloksi jinibb nga marsij ne tuwi nen nir. Ololi vanu orron ko nanu jijle armij. Ko emetmet lilane bbong Noa tevi nir ebut kele. Noa evi jinibb nga mokvisviseni mauren nga muon ko mīrres tetajer.

⁶ Ko rramrongwos kele e nga Atua otorrlai jinibb ne ngaim nga Sotom ko Gomorra nga musli nuru tevi nabb. Ololi erpok nga pīlai norrorrmien tevi nir nga para-vitu, ko piviseni sev nga pia-pelari kele tevi jinibb jijle nga marsij.

⁷ Rramrongwose nga Atua emetmet lilane Lot nga mivi jinibb nga mīrres. Suri Lot ornge esij elep renge murrun nga jinibb nga marsij marloli.

⁸ Jinibb nga mumomsawos ngok elik tevi lartul ngok nir, ko oklesi murru nir, ko okrunge nale ser, ko nabong jijle kobbong okrunge esij elep suri.

⁹ Nanu ngok nir arviseni nga Numal Atua orongwos pītkai tweni jinibb nga marres nir parjikie renge nanu nga marrowrrower; ko nir nga sete marres, orongwose purrul totkonir pijpari nabong nga milep nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir,

¹⁰ ko putor vitrangi nir nga marok-loli murrun nga marsij nga nir kobbong marmerreni, ko nir nga marungasi Atua.

Murrun nga mīsij se jinibb sopor

Jinibb nevisvisenien gerisen ngok nir nolor ean mare lenglengen. Sete armetutu nir nga marlik renge melrin, ko arok-rij kele esij tevir.

¹¹ Ko anglo nir nga maran mare ko, derteren ser milep wor mīasie jinibb nevisvisenien gerisen ngok nir, ko nir armetutu ko sete arongwos parij pīsij tevi nir renge no Atua.

¹² Jinibb nevisvisenien gerisen ngok nir arirpe bbong nanu rrum ko nga marerri ko mariak tweni bbong nga jinibb parrul totonir ko parevji pinir. Nir ngok arij tere sev nga nir sete marongwose; ko para-jikki pirpe nanu rrum ngok ko nir.

¹³ Nowlir nga marloli jinibb marunge mīsij renge niber evi nga nir kele para-runge pīsij. Daron nga marloli limjer nanu nga marsij nir nga nir kobbong armerreni, ko arir tevi wor. Nir arlolli kammanun ko arlokloksi kami; arini arlik korti tevi kami re nanen, ko daron ngok kele kobbong arok-loli siliveni esij.

¹⁴ Daron nga marmeten i nesevin san, ko sete arongwose parmeteni nawone, ko armerreni parloli pīsij ko pa tevi. Tetajer arlolli nololien, ko sete arunge evter wor. Arteka kerasi nir nga batur mijkie van re nimet. Arvisviseni nir lweni nga nolor parvevna. Ko nale se Atua eplari pa nga muto pa ji nir, nga para-van re nejjikien ko suri.

¹⁵ Arlinglingi sel nga mumomsawos ko arsarr. Arvijuri sel se Balam nga mivi natu Boso. Ni emrreni temijpal nevōt nga murrorrmi pīlai renge sel nga mīsij,

¹⁶ ko dongki sen ewer ore nga sete puloli. Dongki ngok erij tevi erpe jinibb, ko ewer ore murru lenglengen sen.

¹⁷ Jinibb nevisvisenien gerisen ngok nir arirpe mete nuwi nga mimes pa, ko arirpe nabor nga ling nga milep muwi sisamise. Atua ololi lat san oto metmet pa terair nga mīmalik nga mīmalik.

18 Arok-rij nale lenglengen ne kowkowrien nga pususture norrorrmien nga marsij nga jinibb mimrreni nanu ne niben kobbong. Renge murrun ngok arongwose parkerkerasi jinibb nga mara-lingi kurtweni bbong murrun ne nemalik nir, ko pirvei nir paran parlengleng kele.

19 Jinibb nevisvisieni gerisen ngok nir arok-werai tevi jinibb nir nga parivel sisarow; ko nir lweni sete arivel sisarow, ko arivi ma demij maur re murrun nga pulokloksir. Sete arivel sisarow rragrrag, suri daron nga murrun san mīlai tweni jinibb san nga sete orongwose putor ore, ko mērnen ko erpe demij maur ko pa renge murrun ngok.

20 Jinibb san nga murongwose mīrres Iesu Kristo Numal se kerr, evel lingi pa murrun ne iel ngatan nga muloli ni murrokitkit. Ko poro vitunen pian kele ko pīsarr kele renge murrun ngok nga nanu ngok parwowomu kele e ni, ngok nekaien se morok pīsij kele wor pīiasi nekaien nga muto womu ren daron nga sete murongwose wore Iesu.

21 Erres pēlak renge jinibb nga mirpok san nga poro pa sete purongwose sel nga musorsan ko nale nga muon, asie nga ni murongwose ko mivijuri beblen bbong, mian ko mivel lingi kele mirpok.

22 Murru jinibb nga mirpok eviseni nga nale ngok ewretun nga muwra 'Guli olwi kele van orroi lweni sev nga mulu tweni.' Ko eviseni kele nale ngok nga muwra 'Berper nga muwokwok olwi kele van eþelpalos luwi kele renge laplap.'

3

Rijrinen tweni daron nga Iesu pia-luwi kele e vini

1 Selek nir, ngel evi naul suk erwen tevi kami. Renge naul suk nga eru ngok nomok-lai nale nga puwni kami, nga puloli norrorrmien se kami pusorsan pīrres.

2 Numrre ni kaprrorrmi tutune nale nga propret nga maron nir marwera tweni pa tuwi ko, tevi nesesreien se Numal Iesu Kristo nga aposol nir marlai tevi kami.

3 Ko ngel evi norrorrmien nga milep san nga kaprongwose, nga re nabong nga vitu ngel nir, jinibb sopor parini nga murrur pimrreni sev nga mīsij. Nir parsopsop tevi kami ko parrowrrowe nosurien se kami.

4 Parsusi parwera "Ai, pīrpese le vajin? Rijrinen sen owrai pa nga pivini, ko ean ngabe pae? Birterawarreng se kerr, artevnir pa osuw, ko sete nanu san errmali wor. Etipatun tuwi jer pa evini ejpari lelingenok, ko nanu jījle arsorsan bbong erpe nga marto."

5 Arij erpok ko arkikiorore metali re nanu san, ngel: Renge tuwi jer pa Atua erij, ko melrin ko dan orpelari. Ela nuwi ololi dan e, ko dan errmali.

6 Ko erpok kele, ela nuwi ko ololoksi dan, re daron se Noa.

7 Ko melrin ko ngatan nga morto lelingenok, nale se Atua emetmet ore nuru, ortiriv ko vajin nga nabab pia-ani nuru. Nale ngok purrul totkoni pianan pijpari nabong nga milep nga Atua pia-wera suri lat nga pia-to suri tevi jinibb nga marsij nir, ko puloli nir para-jijki suri.

8 Selek nir, lut san kele nga kaprrorrmi jipari, erpel: Sia evi nuvasngavöl vesan (1000) osorsan kobbong tevi nabong sansan renge nelesien se Numal.

9 Jinibb sopor arorrmi Numal se kerr ololola pēlak nga sete ololi rijrinen sen eplari engavil; ko sete erpok. Okloli norrorrmien sen epriv nga pītravi kami, suri sete emrreni nga jinibb parjiki. Emrreni ma nga jinibb jījle parieni norrorrmien ser suri nololien ser.

10 Ko nabong se Numal se kerr ūirrmali pirpe nga jinibb venao mivini, renge daron nga kerr sete rramrongwose. Ko renge nabong nga milep ngok, drrela nanu nga milep ūiap mare, ko melrin pijijki. Nabb nga mīn milep ūiani moju nir van ko parjijki, ko ngatan kele tevi nanu jijle nga marto ren parjijki.

Bongsi nale

11 Suri pianan ko nanu jijle ne iel ngatan parjijki pirpok, ko kami kapmetmet ko wor mauren se kami ūirres. Kami kapon ko wor, ko murru kami ūirres jijle re nanu ūetpeti nga kamloli.

12 Kaptirive nabong nga Atua pia-vini ren, ko kapmajing tweni nga nabong ngok pivini pingavil. Daron ngok, nabb ūiani nanu totoklai ne melrin parjijki, ko moju parliv.

13 Ko Atua owrai pa nga nabong spon pia-lingi ngatan ko melrin nga mimerr, nga murrun nga musorsan mīrres kobbong puto ren. Ko rramok-triv rijrijen sen ngok.

14 Ko selek nir, kerr jijle rramtiriv tweni nabong se Atua. Ko daron nga kamok-tiriv tweni nanu ngok nir parremali, kami kappelak ko wor pilep nga kaploli mauren se kami puwokwok ūirres renge no Atua, ko kaplik renge demat.

15 Numal se kerr nolon epriv temijpal nga mok-teravi kerr. Ko erres nga rraplesi murrun sen ngok evi sel se kerr nga rraplesi mauren ren. Tasi kerr nga rrammerreni ngok Pol oli naul san tevi kami nga muspē iok kele, renge norongwosien nga Atua mīlai tevi.

16 Tetajer re naul sen nir oksupē suri nanu ngok nir. Ko lat sopor re naul se Pol nir eterter nga jinibb parongwose. Jinibb nga sete batur miyter, ko jinibb nga nororrmién ser sete musorsan, arieni murru nale ngok enije, erpe marok-loli pa re nale nga marto pa spon renge Naul On. Re murrun ngok nir arlokloksi lwenir, ko para-jikki ko suri.

17 Ko selek nir, kamrunge pa nale nga puwni kami. Re iok, kapmetmet ko wor ūirres; poro pijki, ko nir ngok nga sete martori murrun nga musorsan tarevei kami renge nale gerisen ser nga tuloli taka-tor jabble lat nga mīrres nga kamtur e, ko tuloli takvitan.

18 Tetajer, kerr rraplik ko wor ko rrapimare kele renge liken se kerr renge sel nga rraprongwos rrurrrngi merrenien se Iesu Kristo, Numal se kerr ko mīr nga mokla mauren tevi kerr, nga mok-wilwil se kerr renge nolon nga mīrres ūelak. Tetajer rrapsurövi Kristo ko rraposuri, ūitipatun lelingenok pianan pijpari tuwi ngok vini. Pirpok.

**Naul nga
JON
Muli Womue
Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni
naul ngel puto suri**

Rrek Jon nga muli naul ngel evi Jon nen nga muli nos̄pen nga m̄irres ivajin, ko nga m̄ilesi kele bori sen ko muli tweni mivi naul nga vitu jer nen renge Naul On nga Mimerr. Ko naul ngel nga rramveruse Naul (rrek Leta) nga Jon muli womue, ni oli van ji kalesia p̄etpeti nir. Ko ni owra batu merrenien oto ji Atua, ko kerr rrapmerrmerreni wor kerr ko. Ko erpok orongwos kerr rrapasie murrun nga marsij ne iel ngatan.

Nale ne mauren

¹ Namulul tevi kami suri Nale ne mauren nga muto pa tuwi musuw, ko Atua mia-loli nanu jijle vajin. Namrunge mauren nen ko pa ko namlesi ko pa tevi mete kem mawos. Nammeteni ko namjipari nevre kem e.

² Daron nga Atua miviseni mauren nen, kem namlesi ko pa, ko namwerai tevi kami suri mauren nga muto tuwi ngok vini tevi Atua Tata, nga muloli kerr rramrongwose vajin.

³ Sev nga namlesi pa ko namrunge pa, namwerai tevi kami kele, puloli nga kami kappitevi kem kele renge gortien se kem tevi Atua Tata ko Natun Iesu Kristo.

⁴ Ko namuli erpok nga neiren se kerr pokrres kem̄kamē.

Atua evi moron

⁵ Ko ngel evi nos̄pen nga namrunge pa ji Natun Iesu ko namwerai vajin tevi kami: Atua evi moron, ko nemalik ejki rres nawon ji ni.

⁶ Ko niko, poro kerr rrapwerai rramloli gortien tevi ni, daron nga murru kerr muto re nemalik kobbong, rramkerkeris ko sete rramok-loli osorsan tevi weretunen.

⁷ Ko poro murru kerr puto re moron, pirpe Atua m̄ilik pa re moron, rramok-loli gortien tevi kerr sisamis, ko drra Iesu Kristo Atua Natun okrrawe tweni kerr renge nololien jijle.

⁸ Poro rrapwerai nololien se kerr ejkie, rramok-kerkerasi lweni bbong kerr, ko weretunen ejki ji kerr.

⁹ Ko poro rrapwera tweni nololien se kerr tevi Atua, rramrongwose erres nga Atua puloli sev nga mumomsawos ko p̄ilai tweni nololien se kerr ko p̄irrawe tweni kerr renge sel nga marsij.

¹⁰ Ko poro rrapwera “O, kerr sete rramloli nololien te”, ngok erpe rramwera “Atua ekerkeris kobbong”, ko nale sen ejki ji kerr.

2

Kristo nga mokpitevi kerr

¹ Nomok-uli naul ngel tevi kami, natuk nir, nga p̄ijle totoni norrorrmien se kami nga sete kaploli nololien kele. Ko poro kami san puloli kele pirpok, ko jinibb nen otoe nga p̄irij tevi Atua Tata nga p̄ilai mauren tevi kerr, evi Iesu Kristo nga mumomsawos.

2 Ko Kristo esan evi jinibb nga pītlasi nololien se kerr, suri mijen sen. Ko sete nololien se kerr kis kobbong, ko nololien se jinibb jijle ne iel ngatan.

3 Ko poro rraptori totoni nale se Atua, ko ngok rramrongwose erres nga rramrongwose ni.

4 Poro jinibb san puwra “O, nurongwose ni”, ko sete otori totoni nale sen, morōk ekrekris, ko weretunen ejki ji ni.

5 Ko si nga moktori totoni nale sen evi ni nga merrenien se Atua muto jile pa jin musuw, suri emrreni Atua elep. Ko renge nanu san rramrongwose nga rramkorti pa tevi Atua, ngel:

6 Si nga muwrai nga mukorti pa tevi Atua, murrun pusorsan ko wor tevi murru Iesu Kristo.

Nale nesesreien nga mimerr

7 Selek nir, nale nesesreien nga moli tevi kami ngel sete emerr. Ejki, evi nale nga mītra pa san, etipatun daron nga kamivi rrongvi kalesia e. Nale nga mītra ngel evi nale nga kamrunge pa musuw.

8 Ko nuwretun, nale nga moli tevi kami emerr kele. Suri lelingenok nemalik evanan pa pijiki, ko moron weretunen omor pa. Eplari pa erpok renge liken se Kristo ko re kele liken se kami.

9 Isi nga muwra ni elik pa renge moron, ko mungasi tasin, osorsan erpe nga ni mīlik malum re nemalik mivini mijpari lelingenok.

10 Isi nga mimrreni tasin elik pa renge moron, ko nanu san ejki kele nga puloli mīernen pivitan van re nololien kele.

11 Ko si nga mungasi tasin elik re nemalik, otong nawon ko sete orongwose lat nga mivel ren, suri nemalik ololi meten orrorr.

12 Natuk welili nir, nulul tevi kami suri Atua etlasi pa nololien se kami suri Kristo.

13 Tata nir, nulul tevi kami suri kamrongwos pae ni nga mīlik pa tuwi musuw. Melakel nir, nulul tevi kami, suri kabböt ore pa nemīn nga mīsij ko kamtorrlai.

14 Natuk welili nir, nulul tevi kami kele, suri kamrongwose Atua Tata; tata nir, nulul tevi kami, suri kamrongwos pae ni nga mīlik pa musuw renge daron nga womujnen. Melakel nir, nulul tevi kami suri kamterter; nale se Atua emaur renge nolo kami pa, ko kabböt ore pa nemīn nga mīsij ko kamtorrlai.

15 Sete kapmerreni iel ngatan ko nanu nga marivi ne iel ngatan. Poro kapmerreni iel ngatan, ko sete kamrongwos kapmerreni Atua Tata, ejki.

16 Suri nanu jijle nga marivi ne iel ngatan, nga nolo jinibb mīlai, ko marlesi ko marmerreni, ko nanu jijle nga jinibb mīr ko nolon mian mare suri, sete san evel ji Atua Tata vini; totoklai eplari renge iel ngatan kobbong.

17 Ko ngatan ngel ko nanu jijle nen nga jinibb nen marmerreni arok-jijki. Ko si ma nga moklolli marongan se Atua pīlik ko wor tetajer pijpari tuwi ngok vini.

Devje nuval se Kristo

18 Natuk welili nir, sete mia-periv nga iel ngatan pusuw. Erpe kamrunge pa nga devje nuval nen se Kristo pīa-vini; ko lelingenok, devje nuval se Kristo elep pa marpelari musuw. Ko ngok rramrongwose nga sete mia-periv iel ngatan pusuw.

19 Devje nuval ngok nir, womu arlik renge gortien se kerr. Ko sete arivi kalesia weretunen, ko arivel lingi kerr. Poro parweretun nga marpitevi

kerr renge gortien se kerr, ko parlik ko wor tevi kerr; ko ejki. Ko suri arivel lingi pa kerr, ko eplari erres nga sete nir san renge nir ngok evi jinibb weretunen renge gortien se kerr.

²⁰ Ko kami ma, Kristo, Jinibb On se Atua, elai pa Nen̄in On tevi kami osuw, ko kami jijle kamrongwose.

²¹ Niko muloli nuli naul ngel kele tevi kami. Sete suri kamrrelenge sev nga mivi weretunen, ejki. Nuli naul ngel tevi kami suri kami kamrongwos pae weretunen, ko kami kamrongwose nga gerisen sete orongwose piplari renge weretunen.

²² Ia, ko jinibb si evi botgerisen? Jinibb nga mokwerai nga "Iesu sete evi Kristo nga Atua mukoni". Mernen ko evi devje nuval nen se Iesu Kristo, nga mutur telure Atua Tata ko Natun Iesu.

²³ Nale ngok evi weretunen, suri daron nga jinibb mutur telure Natu Atua, ko otur telure Atua Tata kele ko pa, ko Atua Tata sete eptevi ni. Ko jinibb nga muwrai tweni nga muosuri Natu Atua, Atua Tata kele eptevi ni.

²⁴ Erpok, kaplingi nolo kami tetajer re nale nga kamrunge womujnen e pa musuw. Poro kaplingi nolo kami tetajer re nale ngok, ko kaplik korti tetajer tevi Atua Natun ko Atua Tata.

²⁵ Ko ngel le evi merrenien nga ni muwra pia-lai tevi kerr, mauren nga mutu tuwi ngok vini.

²⁶ Nuli nale ngok van ji kami tweni nir nga marwera parkerkerasi kami kapan re nololien nga marsij.

²⁷ Ko kami ma Kristo ejivreni pa Nem̄in sen re kami. Ko sete kama-pej kele mun m̄er san nga pivisviseni kami, suri Nem̄in oto pa re kami osuw, ko okvisviseni kami suri nanu jijle. Ko sev nga mivisviseni sete evi gerisen, evi weretunen jerjer. Kaposuri nevisvisenien nga Nem̄in m̄ilai tevi kami, ko kaplik korti tevi Kristo.

²⁸ Pirpok, natuk nir, mauren se kami pukorti ko wor tevi Kristo. Ko pirpok, daron nga pia-rremali e, ko norrorrmien se kerr oto eterter pa. Setemun rrama-manun ko setemun rrama-teptepi renge non re nabong nga milep nga pia-vini e.

²⁹ Kami kamrongwos pae nga sel se Atua omomsawos kobbong. Ko ngok ma, kamrongwose kele nga nir jijle nga marok-loli nanu nga mumomsawos arivi natu Atua.

3

Kerr rramivi Atua natun

¹ Kaplesi merrenien nga milep nga Atua Tata m̄ilai tevi kerr! Merrenien sen elep ūlak nga miveruse kerr Atua natun. Ko weretunen rramivi pa natu Atua. Erpok ko, suri jinibb ne iel ngatan nir sete arongwose Atua, ko nikir nir sete marongwose kerr.

² Selek welili nir, rramivi natu Atua pa osuw. Ko sete eplari wor erres nga rrapa-irpes. Ko kerr rramrongwose nga daron nga Kristo piplari e, kerr rrapa-irpe ni, suri renge daron ngok rrapa-lesi momsawose ni renge mete kerr.

³ Ko jinibb si nga moklingi nolon m̄iterter renge Kristo mirpok, okloli lweni ni owowkwokele, erpe nga Kristo kele muwokwok.

⁴ Si nga moklolii nololien, erpe otor otvi pa nale nesesreien se Atua. Suri sel ne nololien erpok ko, nga martor otvi nale nesesreien se Atua.

⁵ Ko kamrongwose nga Kristo eplari pa nga p̄ilai tweni nololien se kerr; ko nololien san ejki ji ni.

6 Jinibb nga mauren sen mukorti tevi Kristo setemun okloli nololien. Ko jinibb nga marok-loli nololien sete arlesi wose Kristo, ko sete arongwose ni.

7 Natuk welili nir, sete kaploli jinibb parkerkerasi kami. Si nga mokloli sev nga mumomsawos, ni omomsawos, erpe kele nga Kristo mumomsawos.

8 Ko si nga mokloli nololien evi se Demij. Suri Demij ololi nololien sen oto pae, etipatun re daron nga iel ngatan setewor miplari e. Suri nololien se Demij muto pa, evi batun nga Iesu Atua Natun mivini kele nga pulokloksi sev nga Demij muloli.

9 Si nga mivi natu Atua setemun mia-loli nololien tetajer, suri wenen se Atua emaur rengen. Ko sete orongwose puloli kele nololien tetajer, suri evi pa natu Atua.

10 Rramrongwose rraplesi wose ūirres si nga marivi natu Atua ko si nga marivi natu Demij mirpel ngel: Si nga sete mokloli sev nga mumomsawos rreknga sete mokmerreni tasin, sete evi natu Atua.

Rrapmerrmerreni kerr

11 Nospēn nga kamrunge mītipatun re nga kamivi womu kalesia e erpel: rrapmerrmerreni wor kerr ko.

12 Sete rrapirape Ken. Ni evi se nemīn nga mīsij, ko erekji pini tasin Apel. Suri sev Ken mirevji pini Apel? Suri, sev nga Ken mokloli arsij, ko sev nga Apel mokloli, arres. Ko nikō muloli Ken mungasi Apel suri, ko mirevji pini.

13 Tasik ko jojik nir, sete kaptaol daron nga jinibb ne iel ngatan nir marungasi kami.

14 Rramrongwose nga rramasi pa renge mijen ko rramini re mauren. Rramrongwose erpok suri rrammerreni tasi kerr nir. Si nga merrenien sen mijkie elik malum renge sel ne mijen.

15 Si nga mokungasi tasin evi mīr nga mokrevji pini jinibb. Ko kamrongwose nga jinibb nga mirpok sete elai wor mauren nga muto tuwi ngok vini ko.

16 Ko ngel le eviseni kerr nga merrenien erpese: Kristo emarong pa nga mimij suri kerr. Ko kerr rrapmaronge kerr kele ko wor nga rrapmij suri tasi kerr nir.

17 Ko poro jinibb nga joron milep ūilesi tasin nga joron san mijkie, ko ololi nolon okul tevi tasin, ko suri sev puwrai nga merrenien se Atua oto jin?

18 Natuk welili nir, merrenien se kerr sete pivi nale kobbong ko rijen; ko pivi merrenien weretunen ko wor, nga rramok-loli musorsan renge mauren se kerr.

Norrormien se kerr nga mīterter re no Atua

19 Erpok, rramrongwose nga rramivi jinibb ne weretunen, ko ngok ma orongwose puloli norrorrmien se kerr ūiterter renge no Atua.

20 Sete rraprrorrmi nale sev nga norrorrmien se kerr mokrrorrmi nga mokwer loklokksi kele bbong kerr rengen. Suri Atua ean wor mare easi norrorrmien se kerr, ko orongwose nanu jijle.

21 Ko selek welili nir, poro norrorrmien se kerr sete mokwer loklokksi kerr, ko rrapan ji wor Atua ko, nga nolo kerr sete pimtutu.

22 Ko poro rrapvijuri sel nga ni mīr ren, ko rraposuri nale nesesreien sen, rramrongwose rraplesi sev nga rramngoni ji ni.

23 Nale nesesreien se Atua owrai erpel, nga rraposuri Natun Iesu Kristo, ko rrapmerrmerreni kerr pirpe Kristo muwrai pā tevi kerr.

24 Si nga mokosuri nale se Atua elik korti tevi Atua, ko Atua okorti tevi ni. Ko suri Nemīn nga Atua mīlai tevi kerr pa, rramrongwose nga Atua elik korti pa tevi kerr.

4

Nemīn ne weretunen ko nemīn ne gerisen

1 Selek nir, propet elep marok-ivel ko marok-wera “O inu ma Nemīn se Atua elik re inu”. Ko sete erres nga kaposuri nir jijle. Kaprrowrrowe nir ko wor ko kaplesi poro nemīn nen eplari ji Atua rreknga ejki. Suri propet ne gerisen elep marivel sarrsarr iel ngatan.

2 Kapa-rongwose pia-irpel ko poro nga evi Nemīn se Atua; nir nga marok-suþe nga daron nga Iesu Kristo mivini iel ngatan niben evi jinibb rres erpe kerr, nir ngok Nemīn nga miplari ji Atua oto pa ji nir.

3 Ko jinibb nga mokwera “Daron nga Iesu mivini iel ngatan, niben enije”, ko morok Nemīn nga miplari ji Atua ejki ko muto rengen ngok. Nemīn nga muto jin ngok evel ji devje nuval se Kristo ko vini. Rramrunge pa nale nga ni pia-vini, ko lelingenok elik tevi pa kerr iel ngatan osuw.

4 Ko natuk nir, kami kamivi pa jinibb se Atua. Ko kabböt ore pa gerisen se propet ngok nir osuw, suri Nemīn nga muto renge kami ngok, derteren nen easi nemīn nga muto re jinibb ne iel ngatan nir.

5 Jinibb gerisen ngok nir arok-ivel arsuþe suri norrorrmien ne iel ngatan, suri arivi pa jinibb ne iel ngatan. Ko jinibb nir armurronge nir, suri nir kele arivi jinibb ne iel ngatan kobbong.

6 Ko kerr ma rramivi jinibb se Atua, ko nir nga marongwose Atua arok-murronge kerr. Ko nir nga sete marivi jinibb se Atua, sete arongwose parmurronge kerr. Renge sel ngok ko, rramrongwose nga isi evi nemīn ne weretunen ko isi evi nemīn ne gerisen.

Batu merrenien oto ji Atua

7 Selek nir, rrapmerrmerreni wor kerr ko, suri merrenien evel ji Atua vini. Si nga merrenien muto jin evi pa natu Atua ko orongwose Atua.

8 Ko si nga merrenien mijki jin sete orongwose Atua, suri batu merrenien oto ji Atua.

9 Ko Atua eviseni merrenien sen tevi kerr nga mukoni Natun sansan bþölbþöl mivini iel ngatan, nga puloli sel se kerr nga rraplai mauren renge ni.

10 Merrenien erpel: sete evi nga kerr rrammerreni Atua, ejki. Atua ko wor emrreni kerr elep, ko okoni Natun nga pivini pimij nga þitasi tweni nololien se kerr.

11 Selek nir, suri Atua emrreni kerr elep erpok, niko kerr kele ko wor rrapmerrmerreni lululweni kerr.

12 Jinibb san setewor elesi Atua nabong san. Ko daron nga rrammerreni lululweni kerr, ko Atua elik vajin liven e kerr, ko merrenien sen oto jile pa ji kerr osuw.

13 Atua elai pa Nemīn sen tevi kerr, ko ngok rramrongwose erres nga rramkorti erres tevi Atua, ko Atua okorti tevi kerr.

14 Rramlesi pa nga Atua Tata se kerr mukoni Natun mivini nga mísre nololien se kerr, nga þilai mauren tevi kerr jinibb ne iel ngatan. Ko rramok-werai nga nanu ngok evi weretunen.

15 Si nga muwrai tweni nga Iesu evi Natu Atua, Atua okorti tevi ni, ko ni okorti tevi Atua.

16 Ko kerr rramrongwose ko rramosuri merrenien nga milep nga Atua mimrreni kerr rengen.

Atua evi batu merrenien, ko si nga moklik renge merrenien oklik korti kele tevi Atua, ko Atua oklik korti tevi ni.

17 Daron nga merrenien se Atua oto jile pa erpok ji kerr osuw, ko rraptur p̄iterter renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, suri mauren se kerr iel ngatan osorsan pa tevi Kristo.

18 Jinibb nga mimrreni Atua setemun orongwose pimttutu. Daron nga merrenien se Atua muto jile pa ji kerr musuw, ko oji tweni vajin metutuen. Ko jinibb nga mokmetutu nga Atua putor vitrang, rrekma merrenien se Atua setewor oto erres jin.

19 Kerr merrenien se kerr oto pa, suri Atua emrreni lenglengen wor kerr womujnen.

20 Si nga muwra "O inu numrreni Atua", ko mungasi tasin, evi jinibb ne gerisen kobbong. Sete orongwose pimrreni Atua nga ni sete m̄ilesi re meten, poro ni sete pimrreni tasin nga ni m̄ilesi pa musuw re meten.

21 Ko ni le nale nesesreien nga Kristo muwrai tevi kerr, muwra jinibb nga mimrreni Atua pimrreni kele wor tasin ko.

5

Ramasie murru iel ngatan

1 Si nga muosuri nga Iesu evi Kristo nga Atua mukoni, evi pa natu Atua. Ko si nga mimrreni Atua Tata, emrreni natun kele.

2 Poro rrappmerreni Atua pilep, ko rrappok-vijuri nale nesesreien sen, ko ngok ma evi sel nga rramrongwose nga rrammerreni natun nir kele.

3 Poro rrappmerreni Atua, ko ngok rrappvijuri nale nesesreien sen. Ko nale nesesreien sen sete eterter nga kerr rrappvijuri.

4 Suri kerr ijile nga rramiak pa ji Atua, rramrongwose rrappasie murru iel ngatan. Ko sel nga rrappasie iel ngatan erpel: rramok-asi suri rramosuri Iesu.

5 Sete jinibb elep arongwose parasie murrun nga marsij ne iel ngatan, nga parloli pusorsan. Jinibb nga muosuri nga Iesu mivi Natu Atua kobbong orongwose piiasi.

Sev nga Atua muwrai suri Iesu

6 Iesu Kristo evi jinibb nga mivini; ko nuwi nga marpaptaes ni rengen ko drran nga m̄iseser daron nga mimij e, ko erpe nanu ngok ko orviseni ni. Sete nuwi kobbong nga miviseni ni, ko nuru korti, nuwi ko drran nga morviseni. Ko Nem̄in On kele okwerai tweni nga Iesu evi Natu Atua, ko Nem̄in On ngok evi pa weretunen.

7 Nir itul nga martur tevi Iesu:

8 Nem̄in On, nuwi nga mipaptaese, ko drran nga m̄iseser daron nga mimij e. Ko nir itul ngok arwera nanu sansan kobbong.

9 Ko rramosuri sev nga jinibb marwerai; ko sev nga Atua muwrai ma easi kele wore nanu nga jinibb muwrai. Ko nanu itul ngok arivi nanu nga Atua muwrai tweni Natun. Rrek rraposuri ko wor.

10 Ko si nga muosuri Natu Atua otori ko pa nanu nga Atua muwrai renge nolon osuw. Ko si nga sete muosuri Atua erpe owra "Atua ekrekris kobbong", suri sete osuri nanu nga Atua muwrai tweni Natun.

11 Ko ngel evi nanu nga Atua muwrai, nga ni elai mauren nga muto tuwi ngok vini tevi kerr, ko mauren nen oto ji Natun.

¹² Si nga muosuri Natun re nolon ela pa mauren nen. Ko si nga sete muosuri Natu Atua re nolon setewor ela mauren nen.

Mauren nga muto tuwi ngok vini

¹³ Nuli naul ngel tevi kami nga kamosuri nise Natu Atua, nga kaprong-wose nga kamlai pa mauren nga muto tuwi ngok vini ko sete mia-suw nabong spon.

¹⁴ Ko daron nga rramini re no Atua nga rraplot e, norrorrmien se kerr eterter pa. Rramosuri nga poro rrapngoni nanu san ji ni nga musorsan tevi marongan sen, ni purnge verusen se kerr ko.

¹⁵ Ko suri rramrongwose nga ni ornge pa verusen se kerr, ko niko rramrongwose kele nga nanu jijle nga rramngoni ji ni arivi pa se kerr osuw.

¹⁶ Poro kami san ñilesi tasin puloli nololien nga sete pivi nololien nga pialai ni van re mijen, ni pulot ko wor suri tasin ngok. Ko Atua ñilai mauren tevi tasin nga muloli nololien ngok. Ko nololien ñga mok-lai jinibb van re mijen oto wore, ko sete nuwra kaplot tevi Atua suri iok, ejki.

¹⁷ Murrun jijle nga sete marsorsan arivi nololien, ko sete nololien jijle arterter þelak. Nololien otoe nga sete mok-lai jinibb van re mijen.

Bongsi nale

¹⁸ Rramrongwose isi nga ñiaik ji Atua sete okloli nololien tetajer, suri Iesu Natu Atua okmetmete, ko nemin nga ñisij sete orongwose pijpari ni.

¹⁹ Rramrongwose nga kerr ngel, rramivi jinibb se Atua. Ko nir þetþeti nga martur renge sel ne iel ngatan arlik renge derteren se nemin nga ñisij.

²⁰ Ko rramrongwose nga Natu Atua evini pa iel ngatan, ko elai pa derteren tevi kerr nga rraprongwose Atua weretunen. Ko mauren se kerr okorti tevi Atua nga mivi weretunen, suri mauren se kerr okorti pa tevi Natun Iesu Kristo. Ngok ko Atua nga mivi weretunen, ko ngok ko mauren nga sete murongwose pusuw nabong spon.

²¹ Natuk nir, kapmetmet lululweni kami ñirres, sete kapleng leng kapvijuri atua gerisen nir.

Naul Erwen nga

JON

Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Jon olul kele, ospe suri merrenien ko weretunen. Ko olul van ji 'lekter' san ko 'natun' nir, ko rrek iok ni owra puwra meling kalesia (jos) san.

Nale Womujnen

¹ Inu le nga mevi mierwomu ne Naim On, nuwra erres tevi nik, lekter san nga Atua mutobbtobbue nik, ko nuwra erres tevi natum kele nir. Inu numrreni kami elep, suri rramkorti renge nale weretunen. Ko sete inu kis kobbong, nir jijle nga markorti renge nale weretunen armerreni kami erpok,

² suri weretunen nga muto pa ji kerr ko puto kele tevi kerr tetajer.

³ Ngel evi loten suk tevi kerr nga rramlik renge nale weretunen, ko rramok-merreni jinibb nir. Atua Tata, tevi Iesu Kristo Natu Atua, porok-la se kerr tevi nolo nuru nga mires, ko porrormi kerr, ko porlai demat tevi kerr.

Weretunen ko merrenien

⁴ Inu nurnge erres nga mëlesi natum nir sopor marok-vijuri nale weretunen, erpe nga Atua Tata muwrai pa tevi kerr musuw.

⁵ Ko lekter, inu numrreni bowrai kele tevim nga kerr rrappmerrmerreni kerr pilep ko wor. Inu sete nuli nga bea-werai nesesreien nga mimerr kele san tevim, ejki. Nesesreien ngok, rramrunge pa womujnen osuw.

⁶ Ko murrun nga rramok-merrmerreni lenglengen kerr e, ngok evi nga rrappvijuri nesesreien nga Atua muwrai. Nesesreien se Atua ngok rramrunge pa osuw daron nga rramrunge nale nga mires womujnen, nga muwra mauren se kerr puwun saut ko wor renge murrun nga rrappok-merrmerreni kerr pilep.

⁷ Jinibb ne gerisen elep pa marivel karkar iel ngatan musuw. Nir ngok sete arok-werai nga, daron nga Iesu Kristo mivini iel ngatan, niben erpe jinibb rres kobbong. Nir nga marirkop arivi jinibb ne gerisen mawos, ko arivi devje nuval se Kristo.

⁸ Kapmetmet nga taktor jabble sev nga kampelak tweni, ko kapa-lai wor nowlin ëpetéti.

⁹ Jinibb si nga mivel ngasu ko sete mivijuri nale nesesreien se Kristo, Atua sete elik re mauren sen. Ko jinibb si nga mivijuri nale nesesreien se Kristo, Atua Tata tevi Natun Iesu Kristo, nuru korti orlik tevi renge nolon.

¹⁰ Poro jinibb san pivini ji kami ko sete owra visviseni nale se Kristo, ko sete kaplai pian loloim se kami. Poro jinibb nga mirpok pivini, ko sete kapwerai erres tevi.

¹¹ Suri jinibb nga puwrai erres tevi mernen, ko erpe ni kele ko ok-korti tevi renge majingen nga marsij sen.

Bongsi nale

¹² Nale elep nga bowrai tevi kami, ko numusus boli tweni renge naul. Ko norrorrmien suk oto eterter erpel, nga bea-vinuk kele bea-lesi kami, ko rrapa-jiljilwer spon. Renge murrun ngok kerr jijle rraprongwos rraparunge ſirres pilep ren.

¹³ Jojim nga Atua mutobbtobbue, natun nir arwerai erres wor tevi nik.

Naul Itolin nga

JON

Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Jon olul kele, ko owra kalesia nir parwilwil se nir nga marok-ivel tweni parsupsuþe Numal tevi jinibb nir. Ko oli van ji kalesia san nga nisen Gaeas, nga mivi burtur (lida) san, ko nga mokmetmete erres nir nga marok-ivel mirpok.

Nale womujnen

¹ Inu le nga mevi m erwomu ne Naim On ko nuwra erres tevi nik Gaeas, nga memrreni nik milep.

² Selek, nurongwose osuw nga mauren som renge no Atua oto erres. Ko nomok-lot suri nga liken som puto  irres renge nanu ijile nga marres, ko nibem kele  iterter.

³ Tasi kerr sopor arpelari pa osuw, ko arwerai nga nik kutur eterter nga kumtori nale weretunen ne nale nga m irres ngel, ko nga nik komok-vijuri nale weretunen tetajer renge mauren som. Daron nga mornge, ko nuir elep suri.

⁴ Daron nga mornge natuk nir marok-vijuri nale weretunen tetajer renge mauren ser, ngok ololi inu nuir kele wor easi nanu m inij kele nir.

⁵ Selek, nik komok-tori majingen eterter. Ko tasi kerr ngok nga marinuk jim, poro arivi jinibb nga dis nar mia-jumjum bbong, ko nik komok-metmete nir erres.

⁶ Ko nir arwerai tweni pa osuw tevi kalesia ne iel nga nik kumrreni nir elep. Ko daron nga parivel lingi naim som, erres nga kuppitevir renge nanu ijile renge murrun nga Atua  ir renge,

⁷ suri lartul ngok nir arlinglingi siser suri majingen se Kristo kobbong, ko sete arlai nanu san ji jinibb nga sete marivi kalesia nga partotori.

⁸ Erres nga kerr ma rraplai tevi lartul ngok nir sev nga neverr marmumrrrol ren, nga rrapmajing korti tevir renge majingen ser nga parwerai tweni weretunen.

Diotrepes ko Demitrias

⁹ Inu nuli naul san pa osuw van ji kalesia nga sisom. Ko Diotrepes orong tweni nale suk, suri emrreni  ilngi lweni ni puwomu.

¹⁰ Ngok ma, poro bevinuk, ko bowrai tweni tevi m ernen murrun sev nga ni mokloli, ko bowrai tweni nale gerisen nga ni mokwerai nga poklokloksi liken suk. Ko murrun setewor osuw iok. Sete orongwose  itkai kele tasi kerr ngok nir parini re naim sen; ko mare nen kele, okwer ore nir nga marwera partekair van re naim ser. Ko okoji tweni kele sele tasi kerr ngok nir renge Naim On.

¹¹ Selek, sete kupvijuri murrun nga m isij. Kupvijuri murrun nga m irres kobbong. Si nga mokloli murrun nga m irres evi natu Atua. Ko si nga mokloli murrun nga marsij rrek setewor okorti tevi Atua nabong san.

¹² Ko Demitrias, jinibb ijile arok-werai ni evi jinibb nga mīrres, ko nale weretunen se Atua kele eviseni nga ni osorsan. Ko inu kele nulai devjen sen nga nuwrai ni erres osorsan, ko nik kurongwose nga nale suk ngel evi weretunen.

Bongsi nale

¹³ Nale elep nga bowrai, ko sete numrreni boli tweni renge nau.

¹⁴ Ko nororrmien suk oto eterter nga sete mia-periv rrek bea-lesim kele ko rropora-jiljilwer spon.

¹⁵ Ngel evi loten suk, nga demat piptevi nik. Sele kerr nir nga iel arwerai erres tevim. Ko kupa-werai erres sisamis tevi sele kerr kele nir nga iok.

Naul nga

JUT

Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Jut nga muli naul ngel evi tasi Jemes, ko niko evi tasi Iesu san. Ko ospe jinibb nevisvisenien gerisen, ko owra Atua putor vitrangi (panisem) nir. Ko owra kalesia nir parrul totkoni wor nosurien ser.

Jut owra erres tevi nir

¹ Inu Jut nuvi jinibb ne majingen nga Iesu mukonik, ko nuvi tasi Jemes. Nuli naul ngel tevi kami, ko nuwrai erres tevi kami nga Atua miveruse kami ko nga merrenien se Atua Tata miptevi kami, ko nga liken se kami muto mīrres re Iesu Kristo.

² Ngel evi loten suk, nga Atua purrorrmi kami, ko nga puloli demat puto ji kami kele wor nga kalesia mauren se kami pian mare kele wor, ko nga murrun nga kapmerreni sele kami pimaur pīterter kele wor.

Jinibb nevisvisenien gerisen

³ Selek nir, nurrorrmi elep nga boli naul ngel tevi kami tweni nosurien nga muto pa ji kalesia nir. Ko lelingenok nurnge erpe boli wor naul vinuk ji kami nga pususture norrorrmien se kami, nga puloli kaptur pīterter, ko kapirpe nato dosevin nga miverver ore natun tevi nale weretunen nga kamosuri pa musuw. Ngok nale weretunen nga Atua mīlai pa musuw, ko setemun mia-lai mīnij kele, ejki.

⁴ Inu nurnge erpe jinibb nga martere Atua sopor arini pa arkorti kele tevi kami re gortien se kami nga kami sete kamrongwose. Nir ngok artori nale nga muwra 'renge nolo Atua nga mīrres, ni ewilwil se kerr'; ko artur imare, ko arwera 'Niko, orongwos kerr rraploli tama nanu san, ko Atua sete mia-lolarsi kerr.' Ko arok-loli murrun nga marsij nir ser vajin. Ko arwera kele sete armerreni Iesu Kristo, nga ni kele kobbong mivi Numal ko Atua se kerr!

Atua pia-tor vitrangi jinibb nevisvisenien gerisen nir

⁵ Nale ngok kamrongwos pae erres osuw, ko inu numrreni bowra lilane kele tevi kami. Daron nga Atua mīlai tweni mīri Isrel renge vanu ngok Ijip, ko vitunen ollokloksi nir nga sete marosuri, ko ololi armij.

⁶ Ko kaprrorrmi ko wor anglo nir nga sete marir nga partori nais nga mian mare nga Atua mīlai tevir, ko armerreni wor partori nais nga mian mare jer wor. Niko ololi marwolu lingi siser woswos. Atua ekai totkonir e dil delrrurr nga sete mia-maot nabong sopon, ko parlak renge nemalik pijpari nabong nga milep nga Atua pia-tor vitrangir e.

⁷ Ko erres kaprrorrmi kele ngaim nga eru ngok Sotom ko Gomora, ko lat sponen nga marto mori kele nuru. Nir arlengleng kele erpe anglo ngok nir, ko arlolli esij tevi nesevin ko arlolli esij tevi nir lululweni kele; ko arla norongan nga mīsij ne nabb nga mīn nga sete orongwose pimij nabong san. Nanu ngok ok-viseni nelesien nga milep tevi jinibb, nga parmetetu.

Jinibb nevisvisenien gerisen arivi jinibb nga marij mīsij

8 Ko lelingenok, nir ngok arok-loli erpok kele kobbong, arok-tere Atua. Armatur lesi bori ner ko artajer nga marloli murrun nga marsij renge niber. Armusus Atua pimetmete nir, ko arij esij tere anglo nir ne melrin.

9 Ko numal se anglo ngok nir nga nisen Maekel, ni kele sete ololi erpok. Daron nga mīlat tevi demij suri nibe Moses nga nuru si nen pilai, ko Maekel sete elngi ni van mare nga piwirr nale nga mīsij tevi demij, ejki, ko owrai bbong, "Numal Atua ūiwer orem!"

10 Ko nir ngok ma poro sete arongwose nanu san ko rrek parij ūisij ko pa suri. Murru nir erpe nanu rrum nga norrorrmien ser mijkie ko arlolí bbong nanu nga nir marmerreni parlolir; ko murrun ser ngok kobbong oklokloksir.

Jinibb nevisvisenien arok-lokloksi jinibb

11 Woi, kaplesi ta lartul lepel nir. Arvijuri sel se Ken nga tuwi ngok. Ko suri norrorrmien ne nevöt oto ūelak renge batur, ololi artor jabble sel ser. Ko arvitau van kele re nololien nga Balam, muloli nir artor otvi nale se Atua erpe Kora, ko para-jijki kele pirpe Kora.

12 Daron nga kamini kamser korti renge nabong nga mīrres ūelak se kami, nir ngok arirpe nevöt nga milep san nga mutur ore sale, ko drav san puwlu vini, ko ūires ren ko pimawor. Nir arorrmi lwenir kobbong. Arirpe nat nga mimot milep nga ling mīlai vini ko sete mus rrāgrrāg. Arirpe kele duru nai nga re daron mawos nga ūilngi wenen, ko mutur nawon; ko jinibb arrangi tweni ko emijmij jer.

13 Erpe daptap nga marlelep ne dis nga marerre ko melabbser marut peleplari; nir kele murrur nga marsij arpelpelari arirpe melabbse dis ngok. Arirpe moju nga marvitau nga Atua mīlngi pa siser nga mimalik nga mimalik muto metmet terair.

14 Ko Inok nga mivi ebutun re metka se Atam, nga tuwi pa muwrai tweni sel nga musorsan ngok tevir, nga muwrai muwra Kaplesi, Numal Atua pia-rremali tevi anglo sen nga maron nir owun saut lenglengen

15 ko pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb ūijile nir, ko tevi nir kele nga marloli mīsij ko sete marosuri ko marij mīsij tevi nale nga mīsij nga marlai tevi Atua.

16 Nir ngok arivi jinibb nga marok-loli nale ko marij mīsij tetajer. Arvijuri norrorrmien nga mīsij ser ko arij melmelas ūelak, ko nale ser erpe nenir retrrun nga puloli partor sweri bbong sev nga marmerreni.

Nale nga puwnir

17 Selek nir, kaprrorrmie ko wor nale se aposol se Iesu Kristo nir nga marlai tevi kami tuwi nga piviseni sev nga pia-rremali.

18 Arwerai pa tevi kami nga renge daron ne bongsi iel ngatan pusuw, jinibb sopor parmen keraji murru kami ko parvijuri murrun nga nir kobbong marmerreni, nga sete mara-osuri rrāgrrāg Atua.

19 Jinibb nga marirkop arongwose parloli kapsisamis, suri arvijuri norrorrmien ser, ko sete arvijuri Nemīn On.

Murrun nga parmerreni temijpal jinibb

20 Selek nir, kami kappelak ko wor nga kapini kapterter renge murrun ne nosurien nga muwokwok mīrres nga miplari ji Atua. Kaplot ko wor ūiterter renge derteren se Nemīn On.

21 Ko kaplik renge mauren nga merrenien se Atua muto tetajer tevi kami, daron nga kamok-tirive Numal Iesu Kristo nga mok-rrorrmii kami nga ūilai mauren nga muto tuwi ngok vini tevi kami.

22 Jinibb sopor nga nosurien ser sete eterter ko norrorrmien ser elele, ngok kami kaprrorrmir ko wor.

23 Ko nir mñinij kele, kapwilwil ko wor ser erpe nga kaptesen i twenir renge nabb. Ko re nir sopor sel nga marsij ser arrul totkoni nir. Ko kaprrorrmii nir, ko kaptelasi nololien ser. Ko kapmetmet ūires nga nalol nga mñisij ser ngok tuloli takvitan re nololien ser.

24 Ko lelingenok, Atua sansan kobbong nga orongwose purrul totkoni kerr nga sete rrapvitan. Ni kobbong orongwos ūilai kerr van rraptur renge non re melrin, nga norrorrmien se kerr ūir temijpal.

25 Atua ngok kobbong nga miwilwil se kerr ololi rramkorti tevi Iesu Kristo Numal se kerr nga rapsusi nise Atua pian mare, ko nga rrapwerai tweni nga ni evi Numal nga mian mare ko mutori derteren ko nosrövien totoklai, mñtipatun tuwi jer pa, mivini mijpari lelingenok, ko pianan sete orongwose pusuw nabong spon. Pirpok ko.

Bori se JON

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Jon nga muli naul ngel rrek evi Jon nen nga muli nospēn nga mīrres ivajin. Daron nga ni etra sopon, mīri Rom nir arlolni evan elik talev renge norour san nga nisen Patmos, suri okwera tweni nale se Iesu. Ko ie, ni elesi bori san, ko oli totoni. Nororrmien nga milep nga miplari renge bori nen evi nga owretun derteren se mīri Rom nir elep, ko derteren se Atua elep asie wor. Ko niko sete erres nga kalesia nir pārmetutu nga parwer tweni nise Iesu.

Nale elep ne Naul On Tuwi arremali renge naul ngel, ko arivi vajin nale teptepi nga jinibb mīnij sete orongwos purongwose. San evi nale nga muspē Bapilon (batun 18), nga mujuji Rom. Ko nale owra Bapilon pivitan, ko iok osoni lweni nororrmien se kalesia nir van mare. Ko nir partiriv tweni daron san nga pia-vini nga mijen pijki mun, dingen pijki mun, ko norongan nga mīsij pijki mun (21:4).

Nale nga mīwer visviseni naul ngel

¹ Ngel evi naul ne bori se inu Jon. Nanu ngel nir, Atua evisenir tevi Iesu Kristo nga ni piviseni tevi jinibb sen nir sev nga sete ngasu para-pelari. Ko Kristo okoni anglo sen nga pivisenir tevi inu Jon, nga mevi jinibb ne majingen sen.

² Ko inu nuli tututweni nanu jijle nir nga mēlesir, arto renge naul ngel. Arivi nale se Atua, ko arivi weretunen nga Iesu Kristo miviseni tevik.

³ Neiren renge mēr nga mieveve naul ngel, ko neiren renge nir nga marunge nale se Atua ngel nir, ko marosurir. Suri daron evini mori pa nga nanu ngel nir parpelari.

Jon owra erres tevi meling kalesia ebūt

⁴ Inu Jon, nuli nale ngel tevi kami renge meling kalesia ebūt nga kamlik rrāle renge vanu ngok Esia. Ngel evi loten suk, nga Atua nga muwowomu tuwi jerjer, ko nga mīlik lelingenok, ko nga pīlik tuwi ngok vini, tevi nerñin ebūt nga marlik liven renge nai seksakel sen, pīlai demat sen puto tevi kami renge nalol nga mīrres pēlak sen.

⁵ Ko Iesu Kristo nga mīwerwer tweni nale se Atua ko nga orongwos rrāpvijuri, ni kele pīlai demat sen puto tevi kami. Ni evi mēr nga Atua muloli mimaaur luwi kele wowomue re mijen. Ko ni emetmete numal jijle nir ne iel ngatan. Ni emrreni kerr elep, ko drran nga mīseser etiasi tweni nololien se kerr, ololi rramiel sisarow vajin.

⁶ Ko ni ololi rramivi numal, ko rramirpe kele jinibb nga marok-sulsul tevi Atua Tata sen. Ko tetajer rrapsusi nisen pian mare temijpal, ko sete rrāpmosi nga rrāpwera tweni nga derteren sen ean mare temijpal. Pirpok ko.

⁷ Ko ngok kaplesi sete mia-periv nga pīrrmali renge nabor nir vini, ko namet jijle puklu pimteni. Ko renge daron ngok, nir nga maruni sir reng

ko jinibb jijle ne iel ngatan parunge p̄isij ko parting daron nga parlesi e. Pirpok ko.

⁸ Numal Atua owra "Inu nuvi batu nanu jijle, ko nuvi kele bongsi nanu jijle." Atua ngok elik tuwi jerjer, ko elik malum lelingenok, ko pia-liik pijpari tuwi ngok vini, ko evi Atua ne Derteren Jijle.

Nanu nga Jon mimatur kuluklu m̄ilesir

⁹ Inu Jon nga mevi tuwa kami suri nukorti pa osuw tevi Iesu ko nukorti tevi kami. Kerr jijle rraptur p̄iterter renge norongan nga m̄isij nga rramrunge re niberr suri batun vanu se Atua. Ko arkoni tweni inu van re norour nga Patmos suri nomok-wera tweni nale se Atua ko nale se Iesu.

¹⁰ Ko renge nabong on se Numal, Nem̄in sen orrul totoni inu. Ko sete epriv nurnge drrelan san renge durek nga mian mare temijpal, mirpe davō san.

¹¹ Ko owra "Kupuli tweni sev nga kumlesi, ko kuplai naul nen van ji meling kalesia ebut nga marlik renge ngaim ebut ngel nir, Epesas, Smana, Pekamam, Tuatira, Satis, Pilatelpia ko Laotisia."

¹² Ko nurienik nga ūleesi si m̄irij tevik, mian ko nulesi lat ebut nga marmajing nir e gol, nga laet parjinget rer.

¹³ Ko re liven ne nanu ngok nir, san erpe jinibb mawos, ori sunsun nga mipriv temijpal ervirvi ngatan erpe sunsun se batu numal nir. Ko netatuw sen armajing renge gol, ko etatuwe re morkon.

¹⁴ Ko jomro batun arow titis arirpe numow, ko meten oror erpe nabb nga muror.

¹⁵ Belan orinrin erres p̄elak, ko drrelan erpe dis bburbbur nga m̄irrre renge botunmal.

¹⁶ Ko otori moju ebut renge nevren rres, ko renge jingon nesip nga muso renge devjen korti nuru eplari rengen vini. Ko non erinrin erpe nial nga muwosput.

¹⁷ Daron nga m̄leesi ko nuvitana re ūelan, nurpe jinibb nga mimij. Ko ni esareni nevren rres ejparik ko owra "Sete kupmetutu, inu nuwowomu jerjer ko bea-vivitu jerjer kele.

¹⁸ Inu nuvi jinibb nga memaur. Womu numij, mian ko numaur luwi kele, ko setemun mea-mij kele. Ko derteren suk otoe nga bololi nir nga marmij parmaur luwi kele, ko nga ūela lweni jinibb re lat ne mijen.

¹⁹ Ngok kupuli tweni nanu nga kumlesir nga marpelari lelingenok, ko nga para-pelari vitunen.

²⁰ Kulesi moju ebut nga marto renge nevrek rres ngok nir, tevi lat ebut nga laet marjinget rer marmajing nir e gol? Nanu ngok nir nospen ner arto wore, ko arto teptepi, nir le ngel: moju nga ebut ngok arivi anglo ebut ne meling kalesia ebut, ko lat ebut nga laet marjinget rer ngok arivi meling kalesia ebut ko."

2

Nale tevi kalesia nir ne Epesas

¹ Ko owrai tevik owra "Kupuli tweni nale suk ngel nir, ko kuplair van ji anglo se kalesia nir nga Epesas, ko kupwera "Nale ngel evel ji san nga mutori moju ebut renge nevren rres ko mok-ivel suri lat ebut nga laet marjinget rer.

² Nurongwose sev nga kamloli, ko narrormi elep suri majingen nga milep nga kamloli ko narrormien nga mipriv temijpal se kami. Narrormi sete kam̄ir irragrrag re nir nga marloli m̄isij. Ko kamrrowrrow pae ko

kamlesi otvi nir nga marwera marivi aposol, ko gerisen ser eviseni nga marivi botgerisen bbong.

³ Nurongwose, nororrmien se kami epriv. Jinibb arloli kamrunge esij renge nibe kami suri inu nisek, ko nororrmien se kami sete evitan.

⁴ Ko nanu nga mīsij san oto liven renge inu ko kami, ngel: Setemun kammerreni inu erpe nga womu kamok-merrenik.

⁵ Ko ngok kaprrorrmi pīrres suri murrun nga mīrres nga kamvijuri tuwi, ko kapvijuri lilane lweni kele pirpe tuwi daron nga murrun nen mītkai kami vini nga kamlesi wose moron. Ko poro sete kaprieni nororrmien se kami renge sel nga mīsij nga kamok-loli lelingenok, ko inu bevinuk ko īela tweni jijle laet se kami.

⁶ Ko nanu san nga kamloli mīrres ngel: sete kammerreni murrun ne gortien se Nikolas, kamungasi nir erpe inu kele nungasi nir.

⁷ Si nga nolo boron mutoe, pumurrong lilane nale nga Nemīn On mīlai tevi kalesia nir. Ko tevi nir nga marevji devje nuval, inu bemanorge parurroi wenen ne duru nai ne

mauren nga mutur renge orsel nga mīrres ūlak se Atua.”

Nale tevi kalesia nir ne Smana

⁸ Ko owra tevik owrai “Kupuli tweni nale suk ko kuplai van ji anglo se kalesia nir nga Smana, ko kupwera “Inu nuwowomu jerjer ko bea-vivitu jerjer kele. Numij ko lelingenok numaur luwi kele. Kapmurronge sev nga mowrai.

⁹ Nurongwose norongen nga mīsij nga kamlik ren, ko joro kami kele ejkie; ko weretunen joro kami elep. Nurongwose nale nga marsij nga mornge nga nir marij tere kami, nir nga marwera marivi mīri Isrel ko marwera nawone. Naim ne verusen ser evi bbong naim nga marlote demij ren.

¹⁰ Sete kapmetutue nanu sopor nga parini ko parloli kaprunge pīsij. Demij piwirre kami sopor van re naim ne nekaien nga purrowrrowe nir, ko kaprunge pīsij nabong pisngavöl. Kaptur pīterter pian pijpari kapmij, ko īela mauren tevi kami pirpe nowli kami nga mīrres.

¹¹ Si nga nolo boron mutoe ko pumurrong lilane sev nga Nemīn On muwra tevi kalesia nir. Nir nga marevji devje nuval, mijen erwen nga vitunen sete orongwos pijparir.”

Nale tevi kalesia nir ne Pekamam

¹² Ko owrai tevik owra “Kupuli tweni nale suk ko kuplai van ji anglo se kalesia nir nga Pekamam, ko kupwera “Inu nga nesip nga muso renge devjen korti nuru miplari re jingok, nale suk le ngel:

¹³ Nurongwos pae lat nga kamlik ngok e Pekamam, lat nga Demij mīsakel re nai seksakel sen. Ko nurongwose kamosuri malum inu eterter. Ko daron nga marevji pini Antipas, jinibb nga mokwerwer se inu ko mutur mīterter tetajer tevi inu iok ji kami, lat nga Demij mīlik e, ko sete kamvilvil ore inu.

¹⁴ Ko kamloli ma nanu spon ngak se sete mumomsawos re metek. Kami sopor arvijuri malum sel ne tuwi erpe propet ngok Balam, nga muwrai tevi Balak nga pīkrekrasi mīri Isrel nir nga parurroi vison nga marsuli jile tevi demij ko nga parloli kele pīsij tevi nesevin.

¹⁵ Ko erpok kele, kami sopor arvijuri nale se gortien se Nikolas nir.

¹⁶ Ngok kaprieni kami re nololien se kami. Poro pijki ko sete mia-periv inu bevinuk ko bepalpal tere nir ngok tevi nesip nuval nga miplari re jingok.

17 Si nga nolo boron mutoe ko pumurrarrong lilane sev nga Nemín On muwrai tevi kalesia nir. Ko tevi nir nga marevji devje nuval, inu ūelai nanen san tevir nga muto teptepi re melrin, nga pirpe mana nga méri Isrel nir marurroi tuwi. Ko ūelai kele nevöt nga muow titis tevi nir sisamis nga nais nga mimerr muto rengen ngok. Nais nga mimerr ngok, mér nga mīlai nevöt sen kobbong orongwose purongwose.”

Nale tevi kalesia nir ne Tuatira

18 Ko owrai tevik owra “Kupuli tweni nale suk ko kuplai van ji anglo se kalesia nga Tuatira, ko kupwera: Inu nuvi Natu Atua, ko metek oror orirpe nabb nga muror, ko ūelak orinrin erres ūelak.

19 Nurongwose erres murrun se kami iok Tuatira, ko nurongwose merrenien ko nosurin se kami. Ko nurongwose nga kamok-majing nga kapwilwil se jinibb nir, ko nolo kami epriv temijpal nga sete orongwose kapvitian. Ko majingen se kami lelingenok erres kele easi majingen nga kamloli womue.

20 Ko nanu le san sete nuir tevi kami ren, ngel: Sete kamwer ore vinok nga muwra ni evi propet, ko ejki, ni erpe bbong nesevin nga mīsij ngok Jesepel ne tuwi. Ko nevisvisenien sen ololi jinibb suk arleng leng nga marok-loli mīsij kele tevi nesevin, ko arok-urroi kele viso nanu nga marsulsul jile e tevi demij.

21 Nulai daron evter tevi nga ūilesi wose ko ūiriene lweni renge murrun nga mīsij sen, ko ni omusus.

22 Ko suri iok, inu ūela mesien nga milep tevi, bololi pimatur re maling. Ko ni tevi nir nga marloli mīsij tevi bonevis parunge ūisij lenglengen. Ko poro sete parienir re nanu nga marsij nga marloli tevi, ko bololi nanu nga mowrai ngok lelingen wolok.

23 Ko berevji pini kele natun nir, puloli kalesia nir parongwose, inu nurongwose nanu jijle nga muto re nolo jinibb ko norrorrmien se jinibb, ko bea-lai nowlin mawos tevi nir sisamis re murrun nga marloli.

24 Ko nuwrai kele tevi kami mīnij kele sopor ne ie Tuatira, kami nga sete kamvijuri nevisvisenien sen, ko nga sete kamrongwose nanu nga nir marwera evi ‘nale teptepi se Demij’, nuwra: Nurongwose kamtor sweri daron nga marterter evter, ko sete numrreni ūelngi kele soloslo nga murrow kele re kami.

25 Ko numrreni kaptajer malum, ko kaprrul totoni sel nga mīrres ngok ūiterter pian pijpari daron nga bea-rremali kele e vini.

26-28 Ko ūelai derteren tevi si nga mirevji devje nuval ko mutur mīterter nga muloli sev nga memrreni mijpari bongsin. Derteren nen, inu nulai ji Tata suk, ko bea-lai tevi nir. Ko nir vajin parlik metmete jinibb ne vanu jijle nir tevi nai delrrurr. Ko parevjur e erpe nga nai delrrurr mipir worwor sospen dan. Ko bea-lai moju nutrin kele tevir.

29 Si nga nolo boron mutoe, erres pumurrarronge ūirres nale nga Nemín On moklai tevi kalesia nir.

3

Nale tevi kalesia nir ne Satis

1 Ko owrai tevik owra “Kupuli tweni nale suk ko kuplai van ji anglo se kalesia nga Satis, ko kupwera: Ngel evi nale se inu nga motori Nemín se Atua ebut tevi moju ebut. Nurongwose murrun se kami erres, ko nurngé jinibb arok-wera, kammaur bbong; ko ejki, rrek kami kammij pa.

² Ko kapmera kele, kaploli mauren se kami nga mutomori pimij pima ur luwi ſiterter. Suri inu nulesi nga majingen se kami setewor arres jijle renge nelesien se Atua suk.

³ Kaprrormi nevisvisenien nga marlai tevi kami, ko kaptur ſiterter ren ko kaprieni kami renge nololien se kami. Poro sete kapmera luwi nga kaplik metmet, ko inu dea-vinuk re daron nga kami takrrelenge, tia-sorsan tevi murru jinibb venao.

⁴ Ko kami sopor iok Satis sete kamloli murrun nga misij, erpe sunsun se kami sete arrokitkit. Kami ngok ko kapa-uri sunsun nga marow ko kaptutur tevik, suri kamrres ren.

⁵ Si nga mirevji devje nuval, ni ko parjuroi sunsun nga marow titis e nir, ko sete mara-la tweni nisen renge naul ne mauren. Ko bea-wera tweni renge no Atua ko tevi kele anglo sen nir nga ni mivi suk.

⁶ Ko si nga nolo boron mutoe, ko erres purnge ko purongwose sev nga Nem n muwrai tevi kalesia nir."

Nale tevi kalesia nir ne Pilatelpia

⁷ Ko owrai tevik owra "Kupuli tweni nale suk ko kuplai van ji anglo se kalesia nir nga Pilatelpia, ko kupwera tevir nga ngel evi nale suk, nga inu mon temijpal ko mewretun. Inu nutori totkoni ki ngok nga mivi se Devet tuwi, ko daron nga ni tasi metali ko sete san orongwose  ikikior kele; ko daron nga m ekikior, ko sete san orongwose  itasi kele.

⁸ Ko nurongwose majingen se kami nga Pilatelpia. Nurongwose nga derteren se kami ewelil bbong, ko kamvijuri ma nevisvisenien suk, ko sete kamvilvil ore inu. Kaplesi, nutasi pa metali et ir re no kami oto metmet nga sete san orongwose  ikikior kele.

⁹ Kaplesi, bololi nanu san tevi gortien ngok nir nga naim loten ser mivi naim loten mawos se demij nir. Nir arwera arivi  eri Isrel, ko arwera nawone. Ko bololi parini para-jipa vitan ji kami ko parsusi nise kami van mare, puloli nir parongwose nga inu numrreni kami.

¹⁰ Ko nuwrai eterter tevi kami nga bemetmet lilane kami re daron nga ni terter nga pia-pelari renge iel ngatan ngel nga purrowrrowe jinibb nir, suri kamosuri nale suk nga mowra 'Kaptur ſiterter tetajer, sete nolo kami pivitan.'

¹¹ Sete mia-periv bea-rremali ji kami. Ko kaptori totkoni ſiterter sev nga kamtor sweri pa musuw, suri san tia-lai luwe nowlin nga moro kami kapalai.

¹² Si nga mirevji devje nuval, ko inu bololi pivi nabur nga ni terter renge Naim On se Atua suk, ko sete mia-jikie rengen. Ko bea-uli nise Atua suk rengen, tevi nise ngaim ngok kele se Atua suk, Jerusalem nga mimerr ngok nga Atua suk pia-koni tweni re melrin vini iel ngatan. Ko bea-uli nisek nga mimerr kele puto rengen.

¹³ Ko si nga nolo boron mutoe, ko erres purnge ko purongwose sev nga Nem n muwrai tevi kalesia nir."

Nale tevi kalesia nir ne Laotisia

¹⁴ Ko owrai tevik owra "Kupuli tweni nale suk ko kuplai van ji anglo se kalesia nga Laotisia ko kupwera, Ngel arivi nale suk nga nomok-wera pirpok ko pa tevi rijrijen se Atua nir, ko nga nomok-wera tweni nale se Atua, ko nga orongwos jinibb pivijurik. Ko nuvi batbatu nanu jijle nga Atua mulolir.

15 Nurongwos alje majingen se kami. Kami sete kamirpe nuwi nga mututun, ko kami sete kamirpe nuwi nga mimemrrali. Erres ſelak ma poro kapirpe nuwi nga mututun, rrek poro kapirpe nuwi nga mimemrrali.

16 Ko suri kamivi liven re nuru, ko nuvirngise kami, ko boltuv tweni kami.

17 Ko kami kamwera "Kem ma joro kem elep temijpal, sete nevre kem armurrol re nanu san." Ko sete kamlesi wose nga joro kami mijkie, kamlit esij, kammalmal, ko kamivi metrrorr.

18 Ko nuwrai tevi kami, kapwuli gol nga mīrres ji inu, puloli joro kami pilep. Ko kapwuli kele sunsun nga muow nga kapuri, ko puloli setemun kammanun nga jinibb parlesi kammalmal. Ko kapwuli kele roi ne meter ji inu, nga puloli kapkulkulu luwi pīrres.

19 Inu nomok-rij eterter ko nomok-tor alje nir nga memrreni temijpale nir. Ko ngok, kaprrorrmi pīrres ko kaprieni norrorrmien se kami renge nololien se kami.

20 Ngok, kapmurrong, inu nutur nututi metali, ko nuverus. Poro si nga murnge drelak ko mītasi metali, inu bean re loloi sen ko noboraan korti.

21 Si nga mirevji devje nuval, ko bololi ni pīsakel renge nai seksakel suk renge nelik, erpe inu kele nurevji pa devje nuval ko nusakel pa renge neli Tata suk renge nai seksakel sen.

22 Ko si nga nolo boron mutoe, erres pumurrarronge pīrres nale nga Nemīn On mokwerai tevi kalesia nir."

4

Nir nga renge melrin arsurövi Atua

1 Mian ko numatur lesi nanu kele san, ko nulesi metali san etpīr renge melrin. Ko drrelan nga mornge womu, nga mirpe davō, erij luwī kele, ko owra "Kupini iel mare, ko beviseni tevim sev nga pia-pelari."

2 Ko derteren se Nemīn On evini evesane ko orrul totonik. Ko iok renge melrin nulesi nai seksakel san, ko san esakel ren.

3 Mernen non erinrin erpe nevöt nga morres ngel nuru, jaspa ko kanilian, nga morsongsong. Ko liwaliw san oto rräle nai seksakel nen, nga mīrinrin mirpe emral nga nulsen mirpe ro nai san nga miejejen mīrres.

4 Ko nai seksakel ngavōl eru drromon ivij (24) kele arto rräle nai seksakel nen, ko Bîrterawarreng ngavōl eru drromon ivij arsakel rer. Ko nir aruri sunsun nga muow ko aruri nuvan nga marivi gol re batur.

5 Ko navil okvil pelari renge nai seksakel nen, ko belver drrelan orrorror ko ever. Ko womu re nai seksakel nen, nasul ebut aror, nga marivi nemīn ebut se Atua.

6 Ko iok kele, nulesi nanu san erpe dis nga mivilvil ko mīmērer mīrres ſelak.

Ko netun vanu ivij nga meter marto pētpeti re niber, re nor ko re durer, artur rräle nai seksakel nen.

7 Nga mutur womunen erpe laeon; nga mutur surie erpe buluk norman; nga suri kele e non erpe jinibb; ko nga vitu jer nen erpe numön ngel ikel, ko ete nabén erpe nga purow.

8 Ko nir jijle nga ivij ngok, nabér sisamis ouwon. Ko meter arto pētpeti re niber, vini vare e ko lolor e. Ko nat mīrin ko nat nga mupong, sete armosi nga parlai nubo, ngel: 'Atua ne drromsen mare nga muon nga muon, ni elik tuwi pa, ko elik malum lelingenok, ko pīlik kele tuwi ngok vini. Ni otori derteren jijle.'

9 Ko netun vanu
ivij nga arok-la nubo, arsurövi, artori, ko arwera erres wor tevi ni nga mimaur tuwi ngok vini, ko nga mīsakel renge nai seksakel. Ko daron nga marlai nubo nen,

10 ko Birterawarreng nga ngavöl eru drromon ivij nga arjipa armatur van ngatan re no ni nga mīsakel re nai seksakel, ko arsurövi ni ngok nga mīlik tuwi ngok vini. Ko aruri tweni nuvan ser ko artuwer van womu re nai seksakel e, ko arwera

11 “Numal Atua se kem! Nik kurres nga parsurövím, partorim, ko parlai derteren jíle tevik. Suri nik kuloli nanu jíjle nir, ko renge nik marongen som arpəlari ko armaur.”

5

Naul nga marbbölji ore pa

1 Mian ko nulesi naul san; ni nga mīsakel re nai seksakel otori re nevren rres. Arulul p̄etp̄eti ren, devjen ko devjen, ko arlulngi jile pa, ko arla nabböl^A ko arwusi bongsin re lat ebut ko arbbölji ore pa.

2 Mian ko nulesi anglo san nga derteren sen milep. Ni erij, drrelan ean mare, ko owra “Ngok, si erres re p̄ila tweni nabböl nga marbbölji ore naul ngok e, ko pieveve vajin?”

3 Ko san ejki renge melrin ko renge iel ngatan ko renge ngatan nga muto van re molve ngatan ngel e, nga mīrres re pieveve naul nen rreknga pimteni lolon.

4 Nuting lenglengen suri san ejki nga mīrres re pieveve naul nen ko pimteni lolon.

5 Mian ko san renge Birterawarreng nen nir owrai tevik, owra “Ete kupting! Kuplesi, Laeon nen nga renge metka se Juta, ngok metka nen nga milep se Devet, ni erekji devje nuval, ko ni ko orongwos p̄ila tweni nabböl nga ebut ngok ko pieveve naul.”

6 Mian ko nulesi natu sipsip san^B otur liven ji ni nga mīsakel renge nai seksakel nga netun vanu nga ivij nga martur rräle tevi Birterawarreng nir. Ko natu sipsip nen, nulesi erpe arevji pini womue. Batin ebut, ko meten ebut, nga marivi nemīn ebut se Atua nga ni mok-konir van re iel ngatan totoklai.

7 Ko natu sipsip nga evan ko ela naul nen ji ni nga mīsakel re nai seksakel, re nevren rres.

8 Ko daron nga muloli, ko netun vanu nga ivij nga ko Birterawarreng nga ngavöl eru drromon ivij arjipa armatur van ngatan renge no natu sipsip. Nir jíjle artori nevis tingting ser, ko besin nga marmajing gol e ko nga marwun saute nanu san nga mapun mīrres, ni ko evi verusen se jinibb se Atua nir.

9 Ko nir arla nubo nga mimerr san, ni le: “Nik kurres re kupla naul ko kupla tweni nabböl ko kupeveve. Suri nik arevji pinim, ko drram nga muwlü erpe sulsulen nga muwlü tweni jinibb nir arivi se Atua, metka nga marivel renge botnaše nir, ko renge vanu nir, ko arivi jinibb nga marij nale p̄etp̄eti nir.

10 Ko kuloli arivi jinibb ne sulsulen som nir nga parmajing se Atua, ko nir parwowomu renge jinibb nir iel ngatan.”

A 5:1 Nabböl evi nanu san nga marlai tuwi nga marbbölji ore naul e nga puloli jinibb nawon sete pieveve. B 5:6 Iesu

¹¹ Ko nulesi kele anglo elep nga elep, ko nurnge drrelar nga martur rrale nai seksakel, netun vanu nga ivij nga, ko birterawarreng nir,

¹² ko arla nubo, drrelar ean mare, arwera "Natu Sipsip nga marevji pini, ni erres re pila derteren, nijor, norongwosien, ko nga partori, parsurövi, ko parsusi van mare!"

¹³ Mian ko nurnge drrela nir jijle nga marlik re melrin, ko renge iel ngatan, ko renge ngatan nga muto van re melve ngatan ngel e, ko renge dis; nanu jijle nir nga marmaur iok jijle nir. Ko arla nubo, arwera "Ni nga mīsakel renge nai seksakel, ko Natu Sipsip, parsurövi nuru ko partori nuru ko parsusi nuru van mare, ko parlai derteren jile tevi nuru tuwi ngok vini."

¹⁴ Ko netun vanu nga ivij nga arij welir, arwera "Pirpok ko!" Ko birterawarreng nir arjiol armatur van ngatan ko arsurövi.

6

Natu Sipsip ela tweni nabböl renge nau

¹ Mian ko nulesi Natu Sipsip nen ela tweni nabböl^C nga womunen, ko nurnge drrelan san renge netun vanu nga ivij nga, drrelan erpe belver, ko owra "Kupini!"

² Ko nuklu ko nulesi os nga muow san. Ko jinibb san esakel ren, ko oke nevis, ko arla nuvan san tevi re batun. Ko ni ololi os sen owlü, ean epalpal re nuval. Ko tetajer okrevji devje nuval sen nir.

³ Mian ko Natu Sipsip ela tweni nabböl nga erwen nen. Ko nurnge drrela netun vanu nga erwen nen, owra "Kupini!"

⁴ Ko os kele san owlü vini, nga musongsong. Ko ni nga mīsakel ren ela derteren nga pirvei nuval pivini iel ngatan, nga puloli jinibb nir parevrevji pinpini lululwenir. Ko arla nesip ne nuval nga milep san tevi.

⁵ Mian ko Natu Sipsip ela tweni nabböl itolin. Ko nurnge netun vanu nga itolin owrai owra "Kupini!" Ko nuklu, ko nulesi os nga mumotmot san. Ko ni nga mīsakel ren otori skel san re nevren.

⁶ Ko nurnge drrelan san eplari re liven ne netun vanu nir, ko owra "Nowli nanu nir paran mare. Niv ne nabong san, nowlin pusorsan tevi nowli majingen ne nabong san totoklai. Ko nowli raes ne nabong itul, nowlin pivi nowli majingen ne nabong san totoklai. Ko nowli oel nga marok-tabbu e, ko nowli norro, pusorsan malum tevi nga womu ko pa."

⁷ Mian ko Natu Sipsip ela tweni nabböl ivajin. Ko nurnge drrela netun vanu nga ivajin, owra "Kupini!"

⁸ Ko nuklu, numteni os nga mivi niavi betiv. Ko ni nga mīsakel renge, nisen ko Mijen. Ko san evitu bbong mori suri, nga nisen 'Vanu se jinibb nga marmij.' Ko Atua ela derteren tevi nuru nga poran renge iel ngatan totoklai ko renge lat jijle, porloli jinibb pivi meling pivivji, ko porevji tweni meling ivajin re nir pētpeti. Ko nanu ngel le nir porevjur e, nuval, numer, mesien, ko nanu rrum.

⁹ Mian ko Natu Sipsip ela tweni nabböl elmen. Ko nulesi re melve nawot nga marsulsul ren nemí nir nga jinibb nir marevji pinir suri arwerwer renge nale se Atua, ko arij sen.

C **6:1** Nabböl evi nanu san nga marlai tuwi nga marbbölji ore nau e nga puloli jinibb nawon sete pieeve.

10 Ko nir arkail drrelar ean mare, arwera "Atua ne Drromsen Mare! Nik kuon, kuwretun tetajer! Seveling ko kupvirrali jinibb nir suri marevji pini kem?"

11 Ko arlai sunsun nga marow tevi nir sisamis, ko arwera tevir "Kapmosi beblen mun tera nga tasi kami jile nga marosuri ko marmajing se Atua nga marlik vane ko nga jinibb parevji pinir, parini jile mun."

12 Ko mian ko nulesi Natu Sipsip ela tweni nabböl ouwnon. Ko namí san emí eterter, ko nial moron ejki, omot nawon, ko navöl osongsong erpe dra.

13 Ko moju nir armetewtaw arvitana ngatan, erpe wene nai san daron nga ling mísér milep ko míteturure.

14 Ko melrin olulngi tweni erpe boriti, mijkie, ko botwen jile ko norour jile aruj lingi milnger.

15 Ko numal nir ne iel ngatan, tevi jinibb nga marlelep nir, tevi batu jinibb ne nuval nir, tevi jinibb nga joror milep, ko jinibb jijle nir, jinibb nga marivi demij maur nir, ko jinibb nir nga marivel sisarow, aran arteptepi re nolo ūereng nir ko re melve ūereng nir nga renge botwen nir.

16 Ko arwerai tevi botwen nir ko tevi ūereng nir, "Kaptawi ore kem pingavil, kaploli nabteptepi re mete ni nga mísakel re nai seksakel, ko re lolaren se Natu Sipsip!"

17 Suri nabong nga milep nen evini pa ne lolaren se nuru. Si orongwos putur?"

7

Meri Isrel nir nuvasngavöl ner evi ongut vesan bbulin ngavöl ivij drromon ivij (144 000)

1 Mian ko nulesi anglo ivij artur renge bongsin ne ivij ne iel ngatan, artor ore mete ling nir nga puloli ling setewor parongwos parser spon renge dan rreknga renge dis rrek renge duru nai san.

2 Mian ko nulesi anglo kele san eplari renge lat nga nial mimraej e. Ni otori Atua nga mimaur nabböld^D sen. Ko ni everus drrelan ean mare van ji anglo nga ivij nga, suri Atua elai pa derteren tevir nga parlokloksi dan ko dis.

3 Ko anglo nen owrai owra 'Sete kaplokloksi dan, rreknga dis, rreknga duru nai san, pijpari nga nabböldi nabböl se Atua ngel renge jinibb ne majingen se Atua se kerr borngir'.

4 Ko arbböldi nabböl se Atua renge borngir, mian ko arwerai tevik nir elep nga elep nga nir nga marbböldi nabböl se Atua renge borngir. Nuvasngavöl ner ejpari ongut vesan bbulin ngavöl ivij drromon ivij (144 000). Ko nir arpelari renge metil naim nga esngavöl drromon eru se méri Isrel,

5 evi nuvasngavöl vasngavöl drromon eru (12 000) renge metil naim sisamis, metil naim se Juta, metil naim se Rupen, metil naim se Gat,

6 metil naim se Asere, metil naim se Naptali, metil naim se Manase,

7 metil naim se Simeon, metil naim se Livaë, metil naim se Isakara,

8 metil naim se Sepulun, metil naim se Josep, metil naim se Benjamin.

Delung jinibb nga milep ne vanu jijle

D 7:2 Nabböl evi nanu san nga marlai tuwi nga marbböldi ore naul rrek nanu mënij san e nga puloli jinibb nawon sete pijpari. Jinibb jile arlesi wose nabböl se jinibb nga milep ko niko sete mara-jipari nanu sen nga miibböldi ore mirpok.

9 Mian ko nuklu, ko nulesi delung jinibb nga milep nga milep. Sete san orongwos pieve ſetpeti nir, suri nir elep ſelak. Arivel renge botnaße ſetpeti nir, ko renge vanu ſetpeti nir, ko arivi jinibb nga marij nale ſetpeti nir. Ko artur womu re no Atua nga mīsakel re nai seksakel ko re no Natu Sipsip. Aruri sunsun nga marow ko artori nabiasi nini nga raor marto malum rer.

10 Ko arkail drrelar ean mare, arwera "Atua se kerr, nga mīsakel renge nai seksakel, ko Natu Sipsip orla mauren tevi kem."

11 Ko anglo nir artur rrake nai seksakel, tevi b̄irterawarreng nir, ko netun vanu nga ivij nga. Ko nir arjipa armatur ngatan renge nai seksakel, ko arsurövi Atua,

12 arwera "Pirpok! Atua se kerr, jinibb jijle nir parsurövi, parsusi, partori, parwera erres wor tevi, ko parsupsuþe norongwosien sen ko derteren sen, tuwi ngok vini. Pirpok."

13 Ko san renge b̄irterawarreng nir osusi tevik, owra "Ia, ko isi ko jinibb ngel nir nga maruri sunsun nga marow ngel nir, arivel ngabe ko vini?"

14 Ko inu nuwra "Iawo, numal, inu nurrlenge. Nik ma kurongwose." Ko ni owra lweni tevik, owra "Nir le ngel nga marlesi norongen nga mīsij, nga jinibb nir arojir elep. Nir arrawe sunsun ser, arloli arow titis renge drra Natu Sipsip.

15 Niko artur womu re no Atua nga mīsakel re nai seksakel sen. Ko nutrin ko nutpong, arlotoe renge Naim On sen. Ko Atua nga mivi Numal ser pīlik tevir tetajer, ko pimetmet nir pīrres.

16 Setemun nabong san kele numer pīajir, setemun nabong san kele nolor pimesmes; nial setemun pīsne lokloksir, ko nat nga mututun setemun puloli parunge pīsij.

17 Suri Natu Sipsip nga mutur morie nai seksakel se Atua, ni pimetmet nir pīrres, ko piptevir paran re mete nuwi ne mauren nir. Ko Atua pitwasí tweni suwen meter jijle nir.

8

Nabböl ebutun

1 Mian ko Natu Sipsip ela tweni nabbölE ebutun, ko nat emnena nawon re melrin oto beblén, setemun ejpari mete nial san.

2 Mian ko nulesi anglo ebut nga martur re no Atua, arlai davö ebut tevir.

3 Ko anglo kele san, nga mutori nai juljul san nga mirpe niwos nga marmajing gol e, evini ko otur re nawot ne sulsulen nga mivi gol nga muto re no Atua. Arla nanu san nga mapun mīrres tevi, nga puto tevi verusen nir se jinibb se Atua nir, nga ni pīsale nai sen e ko pusulsule renge nawot.

4 Ko ololi Atua ornge nousnin, ko mapun esesbel erres renge nai juljul nga mutori, ko oto tevi verusen se jinibb se Atua nir.

5 Mian ko anglo ela nai juljul sen, ko ososle tweni nabb sopon nga mīn renge nawot, ko evijreni tweni vini īel ngatan. Ko belver orrorrr ko ever, ko navil evil, ko namī emī.

Anglo ivij aruwi davö

6 Mian ko anglo ebut nga martori davö ebut artori metmete nga paruwir.

7 Ko anglo nga womanen owi davö sen. Ko bebje aes arvitvitan oto tevi nabb nga muror ko tevi drra, arirpe naus nga mus. Ko poro dan itul ni

ko, ko nabb nen osli tweni itolin. Ko poro nai itul ni ko, ko nabb nen osli tweni itolin. Ko osli tweni mösmös pëtþeti.

⁸ Mian ko anglo erwen owi davö sen. Ko nanu san erpe botwen nga milep ein, ko arwirre van renge dis. Ko poro dis lat nen itul, ko lat nen itolin erieni evi drra.

⁹ Ko poro nanu itul nga marmaur renge dis, ko itolin emij. Ko poro drrav itul, ko itolin nabb osli, ein loklokxi.

¹⁰ Mian ko anglo itolin owi davö sen. Ko moju nga milep san, nga muror erpe nasul, evitan vini iel ngatan; ko evitan van renge nuwi seser ko mete nuwi nir. Ko poro nuwi seser itul, ko oloklokxi itolin; ko poro mete nuwi itul, ko oloklokxi itolin.

¹¹ Ko moju nen, nisen ko botut. Ni ko ololi nuwi nga mivitan ren emelmel; ko jinibb elep, daron nga marminni, ko armij, suri emelmel erpe þes newri.

¹² Mian ko anglo ivajin owi davö sen. Ko nial devjen itul e ko itolin omotmot, ko navöl devjen itul e ko itolin omot, ko moju devjen itul e ko itolin omot. Ko renge nat nga mïrin, devjen eru bbong nat erin re nuru, ko devjen san nat opong ren. Ko renge nat nga mupong, devjen eru bbong omor, ko devjen san emalik.

¹³ Mian ko nuklu kele, ko nulesi ikel san orow mare jer, ko erij drrelan ean mare, owra "Wurru! Wurru! Wurru! Písij përþer re nir nga marlik iel ngatan daron nga davö itul nga marjipon anglo paruwir!"

9

¹ Mian ko anglo elmen owi davö sen. Ko nulesi moju san nga mivitan pa renge dan. Ko arla ki san tevi moju nen nga pítasi bbulwil nga nabbön mijkie.

² Mian ko moju nen etasi bbulwil. Ko nousni nabb nga milep ous pelari ren, ko ous ore nial ko melrin, ololi nat emalik.

³ Ko nato nga marok-rowrow re mösmös arow pelpelari renge nousin nen, arwijwaji renge dan. Ko derteren ser otoe nga paraji jinibb písij erpe netu numet.

⁴ Ko arwer orer nga sete parurro loklokxi mösmös rreknga rao nai rreknga nanu tama san nga mimaaur, ko paraji kis bbong jinibb nga nabböl se Atúa sete mibbölji borngir.

⁵ Ko arwer orer nga sete paraji pinir, ko parlolir parunge nevrut kobbung pijpari navöl pielim. Milnge liwer ererer erpe milnge liwe netu numet.

⁶ Ko renge navöl nga elim ngok nir, jinibb ngok nir parpejpej sel tama san nga partor pini lwenir e, ko sete mara-tor sweri rrägrrag san; parmerreni lengleng parmij, ko parrelenge parmij.

⁷ Ko nato nen nir arirpe os nga martur vivöngsur tera nuval. Nuvan ser re batur arirpe nuvan se numal nga marmajing gol e, ko nor arirpe no jinibb.

⁸ Rao batur arirpe rao batu nesevin, ko liwer arirpe liwe bae.

⁹ Ko nanu san erpe delrrurr oto ore morkor, ko drrela naber arirpe drrela kat nir ne nuval nga os mareveir nga paran re nuval.

¹⁰ Nerurer otoe, erpe nerure növi, nesip ser arto rer; ko derteren ser nga parloli jinibb parunge nevrut pijpari navöl pielim arto re nerurer.

¹¹ Numal ser otoe, ko ni evi anglo nga mimetmete bbulwil nen. Ni nisen renge nale se méri Isrel nir, Apaton, ko renge nale se méri Gris nir, evi Apolion, nga muwra puwra: Jinibb nga moktor pinipni jinibb.

12 Ngok evi nanu itolin nga parsij ſerperper nir nga miplari womu, ko eru orjipon malum.

Anglo ouwnon owi davö sen

13 Mian ko anglo ouwnon owi davö sen. Ko nurnge drrelan san eplari renge bongsin nga ivij ne nawot nga mivi gol nga mutur re no Atua.

14 Ko drrelan owrai tevi anglo ouwnon nen owra "Kuptelasi tweni anglo ivij nga marile totonir martur renge jeli nuwi seser nga milep Iupretes."

15 Ko ni ean etlasi twenir. Anglo nga ivij nga, tuwi pa arok-tur tera sia ngel, navöl ngel, nabong ngel, ko mete nial ngel, nga parevji pini jinibb nir; parloli jinibb pivi meling ſititlu, ko parevji tweni meling itolin re nir petpeti.

16 Ko nurnge arwera tweni jinibb ne nuval nir evis nga marsakel re os nga marpitevi anglo nga ivij nga; nir ejpari milian ongut varu (200 000 000).

17 Ko numatur lesi bori suk malum, ko nulesi os nen nir ko jinibb nir nga marsakel rer. Aruri sunsun ne delrrurr arto re morkor. Ko delrrurr nen nir arsongsong erpe nabb, ko arejejen temijpal erpe nuwi seser nga milep, ko aringango temijpal, erpe salpa. Ko batu os nen nir arirpe batu laeon. Ko nabb ein peleplari renge jingor, ko nousni nabb ous peleplari re jingor, ko salpa kele aringango peleplari re jingor.

18 Ko nabb nga min nen ko nousni nabb nen ko salpa nen artor pini meling itolin re jinibb petpeti.

19 Suri os nen nir, derteren ser oto renge jingor, ko re kele nerurer. Nerurer arirpe numet, suri batur otoe, nga marok-ajaji lokloksi jinibb.

20 Ko jinibb nga sete marmij e nanu nga marsij ngok nir, nolor sete arlululwi renge murrun nga marsij ser; ko sete armosie nga parlot tevi demij, ko tevi atua ne gerisen nga nir kobbong marta rrongrrongvi gol, silva, bras, nevöt, ko nai. Atua ne gerisen nen nir sete arongwos parkulkulu, sete arongwos parungrunge, ko sete arongwos parivel.

21 Ko jinibb nen nir nolor sete arlululwi renge murrun nga martor pinipni jinibb, nga marloli botut, nga marloli misij tevi nesevin, ko nga marvevna.

10

Anglo nga mutori naul nga welili san

1 Mian ko nulesi anglo kele san nga derteren sen mutoe orow jubbul renge melrin vini ngatan e. Ni ori nabor erpe sunsun sen, ko liwaliw san oto rrake batun. Non erpe nial, ko belan nuru orirpe nabur ne naim eru nga morin.

2 Ko ni otori naul nga welili san nga mieveve jile renge nevren. Ko otur, belan rres renge dis, ko belan mair renge dan.

3 Ko everus, drrelan ean mare; drrelan erpe drrela laeon nir nga marngorr. Mikail musuw, ko belver ever weli vabut.

4 Belver miver jile, ko otomori bolul; ko drrelan san eplari re melrin, ko owra "Kupsilveni nanu nga belver muwrai ngok, sete kupuli tweni."

5 Mian ko anglo nen nga melesi nga mutur renge dis ko renge dan ojuji melrin e nevren rres,

6 ko nga puloli nale sen ſiterter, owra nise Atua nga mimaaur tuwi ngok vini, nga muloli melrin ko iel ngatan ko dis ko nanu jijle nir nga marmaaur renger. Ko anglo owrai owra "Setemun nanu san oto ore."

⁷ Ko daron nga anglo ebutun puwi davö sen, ko Atua puloli norrorrmien sen nga muto silveni nga muwrai pa tevi propet sen nir nga marivi jinibb ne majingen sen nir tuwi."

⁸ Mian ko drrelan nga mornge renge melrin erij tevik kele, owra "Kupan kupla naul nen nga muto renge nevre anglo nga mutur renge dis ko renge dan."

⁹ Ko nuan ji anglo nen, ko nungoni naul nen. Ko ni owrai tevik, owra "Kuplai ko kuprroi. Renge jingom ko purrun pirpe narrlu sukabak, ko depaim ma ñikarkar e."

¹⁰ Ko nulai jin, ko nurroi. Ko re jingok, orrun erpe narrlu sukabak; ko nurrolmi, ko depaik ekarkar e.

¹¹ Mian ko arwerai tevik, "Pivesan kele nik kupwera tweni nale se Atua suri jinibb ne vanu elep wor, jinibb ne nale elep wor, ko numal elep wor."

11

Jinibb eru nga morij se Atua

¹ Mian ko arlai mavir san tevik nga mivi norrngov. Ko arwerai tevik, "Kupan kuprrongvi Naim On se Atua ko nawot nen, ko kupeve nir evis nga marlot rengen.

² Ko sete kuprrongvi norrngov ne lolo naworr ne Naim On, suri evi pa se jinibb ne vare nir. Ko nir parloli Ngaim On Jerusalem setemun puon pijpari navöl pingavöl pivij drromon pieru (42).

³ Ko inu bokoni jinibb suk eru nga porij suk. Ko bak kobbong pivi sunsun se nuru, pirpe nga jinibb maruri daron nga martaur. Ko nuru porwera tweni nale se Atua renge nabong nen nir nga mivi nuvasngavöl vesan bbulin pungut pivaru drromon pingavöl puouwon (1260)."

⁴ Ko nuru ngok porirpe duru olip eru, ko porirpe nasul eru nga marusi nuru re no Atua Numal ne iel ngatan.

⁵ Ko poro san puwra pulokloksi nuru, ko nabb puror pelari re jingo nuru ko pusli pini. Ko pirpok devje nuval se nuru nir parmij.

⁶ Ko nuru derteren se nuru otoe nga porwer ore naus sete mia-us renge daron nga morwerwer renge nale se Atua. Ko derteren se nuru oto kele renge mete nuwi nir, nga porienir parivi drra. Ko derteren se nuru otoe nga porlolli nanu nga parsij kele pilep parpelpelari iel ngatan.

⁷ Ko daron nga pora-wera tweni jile vajin nale se nuru, ko nanu rrum nen nga miplari renge bbulwil nga nabbön mijkie pipalpal tere nuru. Ko ni pirevji pini nuru.

⁸ Ko nibe nuru pormatur renge sel renge ngaim nga milep Jerusalem, ngaim nga Iesu nái pelaot nga murrul ren mutur ren. Ngaim nen, nisen eru kele ni le: Sotom ko Ijip, suri murrun osorsan tevi nir nga marlik renge lat nga eru ngok tuwi.

⁹ Ko jinibb elep, jinibb ne vanu ñetpeti nir, metka ñetpeti nir, ko nale ñetpeti nir parini parmeteni nibe nuru, pijpari nabong ñitul totoklai ko devje nabong kele san. Ko parwer ore nga partevni nuru.

¹⁰ Ko jinibb nir ne iel ngatan parir lenglengen suri laru nga eru ngok mormij. Ko parlila merrenien tevir lululweni, suri nuru daron nga mormaur malume, ko nale se nuru ololi jinibb nir arunge esij.

¹¹ Mian ko nabong itul nga ko devjen arasi vajin, ko Atua ela lweni sowi nuru tevi nuru, ko ortur imare. Ko jinibb jijle nga marlesi nuru armetutu lenglengen.

¹² Ko nuru orunge drrelan san eplari renge melrin, owra "Koporini iel mare!" Ko renge no devje nuval se nuru, nuru oril van mare renge nabor san, oran re melrin.

¹³ Ko moroka-van mare, ko namī nga milep emī. Ko renge Jerusalem, devjen san omotooptop, ko devjen esiw arres bbong. Ko jinibb armij, nir ejpari nuvasngavöl vabut (7000). Ko jinibb mīnij nen nir armetutu lenglengen ko arsurövi Atua nga milep re melrin.

¹⁴ Ngok evi nanu erwen nga mīsij pērper nga miplari; ko san ojpon malum, ko otomori jer pa piplari.

Anglo ebutun owi davö sen

¹⁵ Mian ko anglo ebutun vajin owi davö sen. Ko nurnge drrelan sopor renge melrin aran mare, arwera "Batu vanu nir ne iel ngatan arini vajin renge nevre Numal Atua se kerr ko re nevre Kristo sen nga mukoni. Ko ni pimetmet nir tuwi ngok vini."

¹⁶ Ko ūirterawarreng ngavöl eru drromon ivij nga marsakel renge nai seksakel ser renge no Atua arjiol van ngatan armatur ko arsurövi Atua, arwera

¹⁷ "Numal Atua ne derteren jile, nik nga kumlik tuwi pa vini, kem namwera erres wor elep tevi nik nga kumsa raji lweni derteren som nga milep, ko kumetmete vajin nanu jijle nir.

¹⁸ Jinibb ne vare nir arlolar lenglengen suri nabong ne nik lolaren som evini pa, daron nga kupwera suri lat nga puto suri tevi jinibb jijle nir nga marmij, ko daron kele nga nik kupla nowli jinibb som nir, propet nir ko jinibb som jijle nir nga martorim, jinibb nga marlelep nir ko jinibb nga welili nir. Ko daron evini pa nga kuploklokni nir nga marloklokni iel ngatan."

¹⁹ Ko Naim On se Atua nga renge melrin etpīr, ko jinibb nir arlesi bokis nga miviseni marongan se Atua tevi mīri Isrel nir tuwi. Mian ko navil evil, belver orrorrror ko ever, namī emī, ko bebjie aes nga marlelep nir arvityitan ngatan.

12

Nesevin ko drakon

¹ Mian ko nanu nga mīnijnij nawone san eplari renge melrin. Nesevin san ori nial erpe sunsun sen, ko ejingteni ūelan nuru re navöl, ko nuvan sen nga renge batun evi moju esngavöl drromon eru.

² Otomori puwosi bipi sen, ko engirr erave nga murnge bipi pīak.

³ Mian ko nanu nga mīnijnij nawone kele san eplari re melrin. Drakon san, erpe mokoblab ko elep temijpal asi mokoblab. Osongsong, ko batun ebut ko batin esngavöl, ko nuvan se numal arto renge batun nga ebut ngok.

⁴ Ko drakon ewirrلنی neruren ko erezji tweni moju elep renge melrin arvityitan vini ngatan. Ko poro moju nir meling itul e, ko san evitan, eru orjipon, san evitan, eru orjipon. Ko drakon otur re no nesevin nen, owra "Natum poka-iak tweni, ko borroi!"

⁵ Mian ko nesevin owosi natun norman san. Ko natun norman nen piametmete vanu nir ko putori nai nga mīvi delrrurr nga pivrralir e. Ko artesenii tweni van ji Atua e ko nai seksakel sen.

⁶ Ko nesevin owlun van renge lolo merwer, renge lat san nga Atua ololi metmete terai nga ni pīlik ren. Ko iok parmetmete ni pijpari nabong pivi 1260.

⁷ Mian ko nuval nga milep san eplari re melrin. Maekel ko anglo sen nir arval tevi drakon ko anglo sen nir.

⁸ Ko drakon esaro esij, ko setemun orongwos pilik re melrin, nir anglo sen nir.

⁹ Ko arwirre tweni vini iel ngatan, nir anglo sen nir. Drakon nga milep nen evi numet nen nga mñikrekrasi Iv tuwi. Nisen ko Demij, ko nisen tuwen nen evi Setan. Ko ni ko ok-kerkerasi jinibb ne iel ngatan pëtþeti.

¹⁰ Mian ko nurnge drrelan san renge melrin ean mare, ko owra "Lelingenok vajin Atua se kerr ela mauren tevi kerr. Lelingenok vajin Atua eisi dewsin erpe Numal. Lelingenok vajin Kristo sen nga mukoni eiseni derteren sen. Suri ni nga mutur re no Atua ko ewer lokloksi tasi kerr nir nutrin ko nutpong, arwirr tweni pa renge melrin.

¹¹ Ko nir arevji renge drra Natu Sipsip ko renge weretunen nga marok-werwer ren. Ko sete arorrmi alje mauren ser, armarong bbong parmij suri.

¹² Niko, nik, melrin, kuþir, ko kami jijle nga kamlik renge. Ko warru kobbong renge iel ngatan ko renge dis. Suri Demij evinuk re kamru ko ni ololar lenglengen, suri orongwose nga daron sen omrrol bbong nga mijpon."

¹³ Ko drakon ololar nga marwirre vini ngatan e, ko oji nesevin nga mivasus nga.

¹⁴ Ko ikel san nga milep arla naben nuru tevi nesevin nga purow van renge lolo merwer san nga Atua muloli teraie. Ko iok parmetmete pijpari sia þitul ko devje sia kele san, nga drakon sete orongwos pijpari.

¹⁵ Mian ko drakon ololi nuwi eseser elep renge jingon, owra pujri tweni nesevin nga.

¹⁶ Ko dan ela se nesevin; emawor ko emni tepe nuwi nen.

¹⁷ Ko drakon ololarsi nesevin elep, ko evel owra pipalpal tevi natu nesevin mñinj nen nir, nir jijle nga marosuri nale se Atua ko weretunen nga Iesu muwra tweni.

¹⁸ Ko drakon otur renge jeli dis.

13

Nanu rrum eru

¹ Ko nulesi nanu rrum san eplari renge dis. Ni batin esngavöl ko batun ebut. Nuvan se numal arto renge batin nir, ko renge batun nir aruli nais sisamis rer nga marwer lokloksi Atua.

² Nanu rrum nen erpe puskat ko elep asie. Belan nuru orirpe þela nanu rrum nen bea, ko jingon erpe jingo laeon. Ko drakon ela derteren sen nga milep tevi nanu rrum nen, ko ela kele nai seksakel sen tevi.

³ Ko nanu rrum nen batun san erpe arevji evter nga pimij, ko emaur luwi pa. Ko jinibb jijle nir ne iel ngafan artaole ko arvitu suri nanu rrum nen.

⁴ Ko jinibb jijle nir arsurövi drakon, suri mñila derteren sen tevi nanu rrum nen. Ko arsurövi kele nanu rrum nen, ko arwera "Isi erpe nanu rrum? Isi orongwos pipalpal tevi?"

⁵ Ko Atua elngilngi nanu rrum nen þirij melmelas ko ewer lokloksi Atua. Ko Atua elngilngi puloli derteren sen pijpari navöl pingavöl pivij drromon þier (42).

⁶ Ko etipatun þirij þisij tere Atua ko Atua nisen, ko lat nga mñilik e, ko nir nga marlik renge mélrin.

7 Ko Atua elngilngi pian pipalpal tevi jinibb se Atua, ko pirevjir. Ko Atua elngilngi nga pimetmete jinibb jijle nir ne vanu þetþeti nir, nale þetþeti nir, ko metka þetþeti nir.

8 Jinibb jijle nir nga marlik iel ngatan parsurövi, ko nir nga maruli niser renge naul ne mauren se Natu Sipsip nga marevji pini, sete parsurövi. Nir ko, aruli niser jile musuw, ko iel ngatan mia-pelari.

9 'Kumurrong, nik nga nolo borom mutoe!

10 Si nga parrul totoni ko wor, ko parrul totoni. Ko si nga parevji pini e nesip nuval, parevji pini ko. Ko ngok, kami jinibb se Atua, kaptur þiterter ko kaposuri þirres.'

11 Mian ko nulesi nanu rrum kele san nga miplari renge dan. Ni batin eru erpe bati natu sipsip, ko drrelan erpe drrela drakon.

12 Ko ni ela derteren ji nanu rrum nga womunen. Ko otur re no nanu rrum nga batun nen mimaur luwi, ko on tertere jinibb jijle nga marlik iel ngatan nga parsurövi.

13 Nanu rrum nga erwen nga ololi nanu nga marinijnij nawone nir. Ololi nabb ein pelari re melrin evini iel ngatan, jinibb jijle nir arlesi.

14 Ko ekrekrasi jinibb jijle nir suri nanu nga Atua elngilngi pulolir renge no nanu rrum nga womunen. Ko owrai tevir nga parsavi nai san purrongrrongvi nanu rrum nen nga nesip nuval erevji, ko emaur bbong.

15 Ko nanu rrum nga erwen nga, Atua elngilngi nga pimaböös van renge nai nen nga puloli pimaür. Ko nai nen orongwos þirij vajin, ko orongwos pirevji pini si nga mumusus pusrövi.

16 Ko nanu rrum nen on tertere jinibb þetþeti nir, jinibb nga welili nir, jinibb nga marlelep nir, nir nga nijor ser milep, nir nga nijor ser mijkie, demij maur nir, ko nir nga marivel sisarow, nga parlingi nabil san puto rer, renge nevrer rres rreknga renge borngir.

17 Ko poro san sete ela nabil nen, ko ni sete orongwos puwulwule nanu san, ko sete orongwos puwli nanu san. Ko nabil nen evi neveveien^F ne nise nanu rrum nen.

18 Si nga norongwosien sen mutoe orongwos purongwose bbong. Si nga batun muwlü orongwos purongwos neveveien nen evi neveveien ne nais sev. Suri evi neveveien ne nise jinibb ko san. Ko neveveien nen evi ongut vawon bbulin ngavöl ouwon drromon ouwon (666).

14

Natu Sipsip ko jinibb sen nir

1 Mian ko nuklu ko nulesi Natu Sipsip mutur renge botwen Saeon. Ko ni eptevi jinibb sen nir 144,000 nga maruli ni nisen ko Tata sen nisen renge borngir.

2 Ko nurnge drrelan san eplari renge melrin erpe drrela dis nga milep nga mîrrerrre renge botunmal, ko erpe kele belver nga miver milep, ko erpe kele drrela nevis tingting nir nga marok-kinkinji.

3 Ko nir 144 000 artur renge no Atua nga mîsakel renge nai seksakel sen, ko renge no netun vanu ivij, ko ðirterawarreng nir; ko arok-la nubo nga mimerr san, nga nir kis kobbong arongwos parongwose. Atua owlí twenir renge iel ngatan arivi sen.

4 Nir ko arivi jinibb on nga sete aran ji nesevin nabong san. Ko arvitu suri Natu Sipsip ngabe ngabe nga ni pian e. Atua owlí twenir, ko nir parirpe sulsulen womunen vajin van ji Atua ko Natu Sipsip.

⁵ Sete nale gerisen san eplari renge jingor nabong san, ko arivi jinibb nga marmomsawos marres jijle.

Anglo itul

⁶ Mian ko nulesi anglo kele san orow mare, ko okwerwer renge nos̄en nga m̄irres nga muto tuwi ngok vini tevi jinibb jijle nir ne iel ngatan, ne vanu p̄etpeti nir, nale p̄etpeti nir, ko metka p̄etpeti nir.

⁷ Ko anglo nen erij drrelan ean mare, owra "Kaptori Atua, ko kapsurövi. Suri daron evini le pa nga ni p̄iwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb jijle nir. Kapsurövi ni nga muloli melrin, iel ngatan, dis, ko mete nuwi nir."

⁸ Mian ko anglo kele san evijuri nga womunen, ko owra "Ngaim nga milep Bapilon eil jubbul pa, esij p̄etpeti. Suri ni ololi jinibb jijle nir armi norro sen nga m̄iterter, ko arlengleng e, ko arvijuri sel nga marsij sen nir."

⁹ Ko anglo itolin vajin evijuri anglo nga womu nuru. Ko ni ekail, drrelan ean mare, owra "Nir nga marsurövi nanu rrum nen ko nai nga marsavi rrongrrongvi, ko nga marla nabil nen renge borngir rrek renge nevrer,

¹⁰ nir ko parmini norro ne lolaren se Atua, nga mivi norro kiskis nga m̄iterter temijpal, sete arkisi nanu san e. Erpok ko nir parlesi lolaren tera se Atua, parunge p̄isij renge nabb nga m̄in ko nga muror peleplari re nevöt nga nisen salpa, renge no anglo nir nga maron ko renge no Natu Sipsip.

¹¹ Ko nousni nabb nen pus tuwi ngok vini. Ko nir nga marsurövi nanu rrum nen ko nai nga marsavi rrangrrongvie, ko nir nga marlai nabil nen, nabb nen puslir tetajer nutrin ko nutpong, sete pumosi spon nabong san.

¹² Ko ngok jinibb se Atua nir nga marosuri nale se Atua ko nga marlingi nolor renge Iesu partur p̄iterter ko wor."

¹³ Mian ko nurnge drrelan san eplari renge melrin, ko owra "Kupuli nanu ngel: Neiren renge nir nga marmij suri marmajing se Numal Atua, etipatun le pa ngel pian pijpari bongsi iel ngatan." Ko Nem̄in erij weli, owra "Pirkok ko. Nir parmosi renge belaken ser, ko partori suri wene majining ser putu tevir."

Anglo nga martori nesip netkiß ser

¹⁴ Mian ko nulesi nabor nga muow san, ko san nga mirpe jinibb esakel ren. Ko nuvan nga mivi gol oto re batun, ko otori nesip netkiß nga muso san oto re nevren.

¹⁵ Ko anglo kele san eivare re Naim On, ko everus mare jer van ji ni nga m̄isakel re nabor, owra "Kupla nesip netkiß som, kupan kupta wit, suri armirr pa. Daron evini pa, ko jinibb ne iel ngatan nir arirpe naut ne wit nga m̄itra pa, ko daron evini nga parta twenir ko."

¹⁶ Ko ni nga m̄isakel renge nabor ela nesip netkiß sen ko eta iel ngatan e, ko eta tweni wit ne iel ngatan nir ko esraker.

¹⁷ Mian ko nulesi anglo kele san mivare renge Naim On nga renge melrin; ko ni kele otori nesip netkiß nga muso san.

¹⁸ Ko anglo kele san, nga mok-metmete nabb nga m̄in, evel re nawot vini. Ko everus van ji anglo nga mutori nesip netkiß nen, ko owra "Kupla nesip netkiß som, kupan kupta tututwени wene grep nir ne orsel ne iel ngatan. Armirr arpóngpong ko pa."

¹⁹ Ko anglo nen ela nesip netkiß sen, ko eta iel ngatan e; ko eta tututweni wene grep nir renge gar, ko otuwer van renge merremre besin nga milep

temijpal san. Ko iok parbbötbböt rer nga puloli suwer ūseser tweni. Ngok ko vajin evi lolaren se Atua.

20 Besin nen oto vare re ngaim, ko suwer nga marbbötbböt kirkirsir arsongsong peleplari, arseser arivi drra. Drra nen eseser peleplari van ngasu, erpe norrngov nen ejpari 1600 statia (ngok evi 300 kilomita). Ko orron erpe poro jinibb san putur ren, ko pijpari nowen mare.

15

Jinibb se Atua nir arsurövi

1 Mian ko nulesi nanu nga mīnijnije kele san renge melrin, ko nutaol lenglengen e. Anglo ebut artori nanu ebut nga marsij. Nir ko parvinvini ore nanu nga marsij nir nga partor kemkamē jinibb nir, suri poro parpelari jile, ko lolaren se Atua pusuwusw vajin.

2 Mian ko nulesi sale nga mivilvil mīrres san, nabb nga mīn eksiksi tevi. Ko nulesi jinibb nir nga marevji nanu rrum nga neveveien^G nen eviseni nisen, ko nai nga marsavi rrongrrongvie. Ko jinibb nen nir artur renge jeli sale nen. Artori nevis tingting nga Atua mīlai tevir,

3 ko arok-la nubo se Moses, jinibb ne majingen se Atua, ko evi kele nubo se Natu Sipsip. Ko arlai erpel: "Numal Atua ne derteren jijle, Nik majingen som arlelep arres, nik batu numal ne vanu jijle nir. Sel som nir armomsawos arres, arivi weretunen.

4 Numal, isi sete orongwos pimtutue nik? Isi pumusus pusrövi nisem? Nik kusan bbong kuon. Jinibb ne vanu ūpetpeti nir parini parsurövim, suri jinibb jijle nir arlesi murrun som nir nga marmomsawos marres."

Besin ebut nga marwun saute lolaren se Atua

5 Mian ko nulesi devji nga mivi Naim On nga muto renge melrin etpīr.

6 Ko anglo nga ebut nga martori nanu ebut nga marsij nga arivare renge. Aruri sunsun nga marow titis marres, ko artatuwe netatuw ne gol re morkor.

7 Mian ko san renge netun vanu nga ivij nga elai besin ebut tevi anglo nir nga marwun saute lolaren se Atua, nga mimaur tuwi ngok vini.

8 Ko nousni nabb osongni Naim On ūpetpeti, nga mus pelari renge nosrōvien ko derteren se Atua. Ko sete san orongwos pian loloim re Naim On, pijpari nga nanu ebut nga marsij nga anglo ebut martorir parsuwusw.

16

1 Mian ko nurnge drrelan san ean mare, eplari renge Naim On ko owrai tevi anglo ebut nga, owra "Kapan kapjivreni tweni besin ebut nga marwun saute lolaren se Atua, parmejivjiv van re jinibb totoklai nir."

2 Ko anglo nga womunen evan ko ejivreni tweni besin sen van re jinibb totoklai nir. Ko garen lele nga marsij nir ko marerngis arap pelari renge nibe jinibb nir nga nabil se nanu rrum nen muto rer, ngok nir nga marsurövi nai nga marsavi rrongrrongvie.

3 Mian ko anglo erwen ejivreni tweni besin sen van renge dis. Ko dis erieni evini erpe drra jinibb nga mimij. Ko nanu jijle renge dis armij.

4 Mian ko anglo itolin ejivreni tweni besin sen van renge nuwi seser nir ko mete nuwi nir, ko arieni arivi drra.

5 Ko nurnge drrela anglo nga mimetmete nuwi nir owrai owra "Nik nga kumon, nga kumlik lelingen ngel ko kumlik tuwi pa. Kutor aljer osorsan kobbong tevi nanu nga marlolir.

6 Suri nir arevji pini jinibb on nir drrar emejivjiv, ko drra propet kele nir; ko niko nik kula drra tevir parmini. Mirpok ngok osorsan kobbong."

7 Mian ko nurnge drelan san nga miplari renge nawot ko owra 'Numal Atua ne derteren jijle! Kutor alje jinibb nir renge sel nga marivi weretunen ko marsorsan mīrres.'

8 Mian ko anglo ivajin ejivreni tweni besin sen van renge nial, ko esne lokloksi jinibb nir erpe nabb nga mīn.

9 Esne loklokssir, ko arwer loklokssir nise Atua, nga mimetmete nanu nga marsij nen nir. Ko armusus nolor pulululwi ko parsurövi.

10 Mian ko anglo elmen ejivreni tweni besin sen van renge nai seksakel se nanu rrum nen. Ko nat emalik renge batun vanu sen, ko jinibb nir araji nemer suri arunge garen ser otor kemkam̄er.

11 Ko arwer loklokssir Atua ne melrin suri marunge mīsij, ko suri garen ser. Ko ejki, sete nolor arlululwi renge sel nga marsij ser.

12 Ko anglo ouwnon ejivreni tweni besin sen van renge nuwi seser nga milep Iupretes. Ko nuwi emes, ko sel otoe vajin se numal nir nga parivel renge Is ko vini.

13 Mian ko nulesi nemīn itul nga marsij nga marirpe prok. San eplari renge jingo drakon, san eplari renge jingo nanu rrum, ko san eplari renge jingo propet ne gerisen san.

14 Nir ko arivi nemī demij nir nga marongwos parloli nanu nga marinijnij nawone nir. Ko nir arivel van ji batu numal ne iel ngatan jijle nir, nga puloli parkorti re nuval renge nabong nga milep se Atua ne derteren jijle.

15 Ko Iesu owra "Kapmurrong! Inu devel silveni vinuk tirpe jinibb venao san, ko dea-taolsi kami. Jinibb nga mimetmet mīrres, ko sete muri tweni sunsun sen ko ematur bbong elelea, ni purnge pīrres, ko sete orongwos pīvel mālmal re no jinibb nir ko pimanun."

16 Mian ko nemīn nga itul nga artekai numal nir ne iel ngatan arini korti lat sansan. Lat nen, nisen renge nale se mīri Isrel nir evi Amaketen, nga muwra puwra Botwen nga milep ne Mekito.

17 Mian ko anglo ebutun ejivreni tweni besin sen van renge ling. Ko drelan san ean mare, eplari renge nai seksakel nga renge Naim On, ko owra "Osuw le pa!"

18 Ko navil evil, belver ever, ko namī nga milep temijpal san enī. Setewor jinibb san elesi wor namī nga milep mirpok nabong san, nenen elep asi pēt̄peti.

19 Ko Jerusalem omoworwor devjen itul e, ko ngaim ne vanu pēt̄peti nir arsij pēt̄peti. Ko Atua sete emalie Bapilon, otorrlai, ololi emni norro ne lolaren sen nga milep.

20 Ko norour jijle nir arm̄etaw ko botwen nir arjikki.

21 Ko motpo aes nga marblep nga marrow ejpari kilo ngavöl elim (50) arvitvan renge jinibb nir. Ko nir arwer loklokssir Atua, suri evi nanu nga mīsij milep.

17

Nesevin ne sel nga mīsij nga mīsij

1 Ko san renge anglo ebut nga martori besin ebut evini jik ko owrai tevik owra "Kupini, ko kuplesi partor alje nesevin ne sel nga mīsij nga mīsij. Nesevin nen evi ngaim nga muto mori nuwi seser elep.

² Ko batu numal ne iel ngatan nir arloli esij pa tevi nesevin nen. Ko jinibb nir ne iel ngatan armini norro sen ko arleng leng e, ko arvijuri sel nga marsij sen nir."

³ Ko derteren se Nem in On orru totonik, ko anglo nen owosik van renge lolo merwer. Ko iok nulesi vin nga. Ni esakel renge nanu rrum nga musongsong san. Nanu rrum nen, batun ebut ko batin esngav l, ko aruli nais nga marwer loklokksi Atua renge niben  et peti.

⁴ Ko vinnen ori sunsun nga nulsen m ires  elak, nga nulsen eru e, tuwen osongsong ko tuwen opongpong e. Ko ni ojroi ni e nanu nga marivi gol nir, ko nev t nga marres nir, ko perel. Ko otori biles ne gol nga muwun saute nanu nga marsij  er per nir nga marivi wene sel nga marsij sen nir.

⁵ Ko renge borngin aruli nale nga muto tepi san ren, evi nais san, ko owra puwra 'Bapilon nga milep, tasu se nesevin ne sel nir ko batu murrun nga marsij  er per nir ne iel ngatan.'

⁶ Ko nulesi vinnen elengleng e mimni drra jinibb se Atua nir, ko drra nir nga marevji pinir suri marosuri Iesu.

Melesi, ko nutao lenglengen.

⁷ Ko anglo owrai tevik, owra "Suri sev kutaol? Inu bowra visviseni tevim nale nga muto tepi suri vinnen ko nanu rrum nga ni m isakel ren nga batun ebut ko batin esngav l.

⁸ Nanu rrum nen emaur ko wor womu, ko mian ko emij pa. Ko otomori piplari kele renge bbulwil nga nabbön mijkie; ko sete pipriv kele, ko parevji pini pimij kele. Ko nir nga niser mijkie renge naul ne mauren nga maruli tweni jile pa, mian ko iel ngatan mia-pelari, nir nen ko partaol lenglengen daron nga marlesi nanu rrum nen, suri emaur ko wor womu, mian ko emij pa, ko eplari luwi kele vajin.

⁹ Iok poro jinibb san orongwose, ko m ernen norongwosien sen elep ko. Nanu rrum nen, batun nga ebut nga arivi botwen ebut nga nesevin nga m isij nen elik renger, ko arivi kele batu numal ebut.

¹⁰ Ko renge batu numal nga ebut nga, nir elim arjiki pa, ko eru orjipon. Nuru tuwen otori derteren sen malum, ko nuru tuwen setewor eplari. Ko daron nga pia-pelari e, ko ni putori derteren sen re daron kobbong spon.

¹¹ Ko nanu rrum nen nga mimaur ko wor womu, ko emij pa, ni womu evi nir san renge nir nga ebut ngok; ko eplari luwi kele vajin, ko evi vajin numal owalin kele. Ko sete pipriv, ko parevji pini kele pimij.

¹² Ko batin esngav l nga kumlesir arivi batu numal esngav l nga setewor arla derteren ser, ko mian ko para-lai ko. Ko parpitevi nanu rrum nen, para-ivi numal re mete nial sansan.

¹³ Nir nga esngav l ngel, norrorrmien ser evi sansan bbong. Ko nir parla derteren ser, parlingi re nevre nanu rrum,

¹⁴ ko nimir nanu rrum nen vajin parval tevi Natu Sipsip. Ko Natu Sipsip evi Batu Numal ne batu numal  et peti nir. Ni everus pae jinibb sen nir, otobbtobbuer, ko nir arosuri ni erres. Ko ni piptevi jinibb sen nen nir ko parar parval tevi numal nga esngav l nga, ko parevji.

¹⁵ Ko anglo owrai kele tevik, owra "Nuwi nir nga kumlesir nga nesevin nga m isij milik morir arivi jinibb ne vanu nir, ko ne metka nir, ko ne niale nir."

¹⁶ Ko batin esngav l nga kumlesir ko nanu rrum parungasi nesevin nga m isij nen. Ko nir parrawe tututweni joron  et peti, ko vinnen putur malmal. Ko nir parurro vison ko parsuli  inivniv.

¹⁷ Suri Atua elngi pa re nolor nga parloli nanu nga murrrorrmi nir, ko nga parini korti ko parlai derteren ser tevi nanu rrum, pijpari nga nale se Atua nir para-pelari.

¹⁸ Ko nesevin nen evi ngaim nga milep nen nga mimetmete numal nir ne iel ngatan.

18

Ngaim nga milep Bapilon eil jubbul, esij ñetpeti

¹ Mian ko nulesi anglo kele san ojubbul re melrin vini. Ni derteren sen elep, ko ni erinrin ko omor vaseni iel ngatan ñetpeti.

² Ko erij drrelan ean mare, owra "Ngaim nga milep Bapilon eil jubbul, evitan pa esij ñetpeti! Evi vajin sise demij ko nemñin nga marsij nir, ko numön lele nga marsij nir artur pa ren.

³ Suri jinibb ne vanu ñetpeti nir armini pa norro sen nga mítterter ko arlengleng e, ko aryijuri sel nga marsij sen nir. Ko batu numal ne iel ngatan nir arloli esij tevi; ko jinibb nir ne iel ngatan nga marok-wulwule nijor nir, nevöt ser elep vajin suri ni murrun nga mimrreni nanu jijle."

⁴ Mian ko nurnge drrelan kele san eplari renge melrin, ko owra "Jinibb suk nir, kapivare ko wor renge Bapilon. Sete kapkorti tevi renge nololien sen nga marsij nir. Kapwolu lingi, suri Atua putor kemkarñe renge nanu nga marsij nir nga parini jin.

⁵ Nololien sen ousuni kortonir, owu jipari melrin. Ko Atua elesi sel sen nga marsij ngok ko elngi pa renge norrorrmien sen nga puloli nanu san tevi.

⁶ Kapkele tevi pusorsan pirpe ni muloli tevi kami. Ko nanu nga muloli pa tevi kami vesan, kapkele pivarlu tevi. Kapjivi norro nga mítterter re biles minmin sen, pimni norro nga derteren sen miasi varu renge norro nga mîlai tevi kami.

⁷ Ni eramet, ko ololi ni luwi nisen ean mare. Kaploli ni purnge ñisij ko pîting vajin. Suri tetajer ni nolon okan mare, ko okwera 'Inu le, numal san. Diwen suk sete emij lingik, ko sete ñeting nabong pisan.'

⁸ Suri muwrai mirpok, ni ñilesi mesien, dingen, ko numer, renge bbong nabong pisanson, ko nabb ñiani pini. Suri Numal Atua nga mîwer sesesre lat nga puto suri tevi, ni derteren sen elep.

⁹ Ko batu numal ne iel ngatan nir nga tetajer marir e nijor sen nga marres nir ko markorti tevi vinnen Bapilon renge sel nga marsij sen nir, parting pilep daron nga parlesi nousni nabb nga ñiani.

¹⁰ Artur tuwi ngasu, suri armetutu nir kele tarin, ko arwera "Warru! Warru! Ngaim nga milep Bapilon nga mítterter! Renge mete nial sansan bbong artorrلام!"

¹¹ Ko jinibb nir ne iel ngatan nga marok-wulwule nijor nir partengsi kele, suri san ejkimun nga pokwuli tweni nijor ser nir.

¹² Setemun san okwuli gol ser, silva ser, nevöt ser nga marres nir, ko perel nir. Ko setemun san okwuli kalik ser nga marres nir, nga marow titis, ko nga marpongpong, ko nga marsongsong, ko kalik nga mivi silik marmalam mîrres. Setemun san okwuli nai ser nga mapur mîrres, ko nai nir nga marsavi renge liwe elepen, ko renge nai nga nowlin mian mare, ko renge bras, ko renge delrrurr, ko renge nevöt nen nga mítterter mîrres ko muow;

¹³ ko rao nanu nir nga mapur mîrres, erpe sinamon ko spaes ko insens, ko mir ko prangkinsens. Setemun san okwuli norro, oel, plaoa, ko wit ser.

Setemun san okwuli buluk, sipsip, os ko kat ser, ko setemun san okwuli jinibb nir nga marivi demij maur.

14 Ko nir nga marok-wulwule nanu ngok nir parwerai tevi vinnen Bapilon: "Nijor nga marres nir nga kumlingi nolom rer arjijki pa. Nanu nga marinrin nir ko nga nowlir milep arwolu lingim, ko setemun kumalesir kele."

15 Ko nir nga marok-wulwule nanu nir renge Bapilon ko marok-lai nevöt nga milep rengen partur tuwi ngasu, suri armetutu nir kele tarla norongen nga mīsij. Ko arting nga arting lenglengen, armesmasorr e, ko arwera

16 "O, warru, warru temijpal wor renge nik, ngaim nga milep. Seveling nga, komok-uri sunsun som nga nulser marres, nga marsongsong ko nga marpongpong mīrres, ko arivi kalik nga marres. Seveling nga komok-juroi nik e nanu nga marivi gol nir, ko nevöt nga marres nir, ko perel.

17 Ko renge mete nial sansan bbong, nijor som nga marres nir arjijki pa."

Ko numal ne drrav nir tevi jinibb nir nga marsa renge drrav nen nir ko jinibb nga marmajing renge drrav nir, artur tuwi ngasu,

18 ko arlesi nousni nabb nga mīiani ngaim nga milep nen, ko arkail arwera "Sete pa ngaim san elep ko erres osorsan tevi nga ngok!"

19 Ko arkera maw arjijreni renge batur, ko arting nga arting lenglengen, armesmasorr e, ko arwera "O, warru, warru temijpal wor renge nik ni ko, ngaim nga milep. Jinibb nir nga drrav ser marok-wolwolu renge dis arla nevöt nga milep jim. Ko renge mete nial sansan bbong, nijor som nga marres nir arjijki pa."

20 Ko nik, melrin, kuþir, ko jinibb on se Atua nir, ko aposol nir, ko prophet nir. Suri Atua otorrlai suri nanu nga ni muloli tevi kami.

21 Mian ko anglo san nga derteren sen milep owozi nevöt nga milep san ko ewirre van renge dis. Ko owrai owra "Bapilon, nik kuvi ngaim nga milep san. Ko parwirrem pia-irpok, ko sete san pīlesim kele.

22 Re sisom, jinibb nga pītetnije nevis tingting pijki mun, ko jinibb nga pīla nubo pijki mun, ko jinibb nga puwi nabbu pijki mun, ko jinibb nga puwi davō pijki mun. Metusu san pijki mun, ko setemun parunge drrela nevöt nga milep nga mipsi worwor jelangi wit marok-ivi plaoa.

23 Setemun parlesi moro nasul re sisom, ko setemun parunge drrela jinibb parkarkar re daron nga marloli totkoien. Ko seveling nga, jinibb som nir nga marok-wulwule nanu nir, nijor ser elep asi nir pētpeti nga renge iel ngatan. Ko botut som ekrekrazi jinibb ne vanu jijle nir. Nanu ngok nir arvinvini ore nga evi bongsin ko vajin."

24 Atua otorrlai Bapilon erpok suri drra prophet nir ko drra jinibb se Atua nir eseser rengen, tevi drra jinibb jijle nir ngā martor pinipnir iel ngatan.

19

Nir nga renge melrin arla nubo

1 Mian ko nurnge drrelan san erpe jinibb delung nga milep drrelar re melrin, ko arwera "Rrapsurövi Atua! Ni ela mauren tevi kerr, nisen ean mare, ko derteren jijle arivi se ni ko.

2 Ni ewer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb jijle nir renge sel nga mimetet musorsan mīrres. Ko ni otorrlai nesevin ne sel nga mīsij nga mīsij nen nga mulokloksi iel ngatan renge sel nga marsiisen nir, ko ekle lweni nga ni mutor pini jinibb se Atua nir."

3 Ko vesan kele arkail, arwera "Rrapsurövi Atua! Nousni nabb nga mīiani ngaim nga milep pus tuwi ngok vini."

⁴ Ko ūrterā nga ngavöl eru drromon ivij nga, ko netun vanu nga ivij nga arjiol van ngatan armatur ko arsurövi Atua nga mīsakel renge nai seksakel sen. Ko arwera "Pirpok ko! Rapsurövi Atua!"

Nanen ne totkoien se Natu Sipsip

⁵ Mian ko drrelan san eplari renge nai seksakel se Atua, owra "Kapsurövi Atua se kerr, kami jinibb sen nir, kami nga kammetutue ni, kami nga kamwelili ko kami nga kamlelep."

⁶ Mian ko nurnge drrelan san erpe jinibb delung nga milep drrelar, ko erpe kele drrela dis bburbbur nga mīrrerrre re botunmal, ko erpe belver okver. Ko nurnge arwera "Rapsurövi Atua! Ni evi Numal, ko otori derteren jijle.

⁷ Rrañir, rapsusi nisen pian mare. Suri daron evini pa nga Natu Sipsip pīlesi nesen sen.^H Ko nesen sen etriv pa.

⁸ Ko arlai pa sunsun nga muow titis, ori pa". Nesevin nen orrongrrongvi jinibb se Iesu nir, ko sunsun nen orrongrrongvi murrun nga marres nga marlolii.

⁹ Ko anglo owrai tevik, owra "Kupuli tweni nanu ngel: Neiren renge nir nga marveruser parini renge nanen ne totkoien se Natu Sipsip." Ko owrai kele owra "Ngok arivi nale se Atua, ko arweretun."

¹⁰ Mian ko nujiol vitan numatur renge īelan, nuwra bosrövi; ko ni owra "Pijki, pijki! Inu kele nuvi jinibb ne majingen se Atua erpe nik ko tasi kerr nir nga martori totoni nale se Iesu. Kupsurövi Atua kobbong pisan. Suri nale se Iesu evi batu nale se prophet nir."

San esakel renge os nga muow

¹¹ Mian ko nulesi melrin eteri wukari etpi. Ko nulesi os nga muow san, ko san esakel rengen. Ni nisen ko 'Mer nga mokwera nanu ko mokweretun, puloli suri pirpe muwrai.' Ni okwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir renge sel nga musorsan mīrres, ko eval renge sel momsawos nen.

¹² Ko meten nuru orirpe nabb nga mulumlumem pelpelari ren, ko ori nuvan elep renge batun. Ko aruli nais san renge niben, ko ni esan kobbong orangwos nais nen.

¹³ Ko sunsun sen epelpalos pētpeti drra. Ko nisen ko 'Nale se Atua'.

¹⁴ Ko jinibb nuval nir ne melrin arvijuri. Nir arsakel renge os nga marow nir, ko aruri sunsun nga marwokwok marres, arow titis.

¹⁵ Ko nesip nuval san nga muso varvarr okpelari renge jingon, ko ni pipalpal e ko putor kemkañe jinibb ne vanu nir. Ko ni pimetmet vanu nir tevi nai delrrurr san, ko pibbōtbböt kirkirsi wene grep nir. Ngok orrongrrongvi lolaren nga milep se Atua ne derteren jijle.

¹⁶ Ko aruli nais san renge sunsun sen ko renge jakin, nga muwra 'Batu Numal se numal pētpeti nir'.

¹⁷ Mian ko nulesi anglo kele san otur renge nial. Ko ni everus drrelan ean mare van ji numōn nga marow mare nir, ko owra "Kapini, kapser korti renge nanen nga milep se Atua.

¹⁸ Kapini kaptistasi viso batu numal nir, viso batu jinibb ne nuval nir, ko viso jinibb ne nuval nir, viso os nir, ko viso nir nga marsakel rer, viso jinibb jijle nir, demij maur, nir nga marivel sisarow, jinibb nga marlelep, ko jinibb nga welili nir."

H 19:7 Natu Sipsip orrongrrongvi Iesu, ko nesen sen evi kerr kalesia.

19 Ko mian ko nulesi nanu rrum nen eptevi batu numal nir ne iel ngatan ko jinibb ne nuval ser nir, arser korti nga parval tevi Ni nga mīsakel renge os nga muow ko tevi jinibb sen nir.

20 Ko jinibb sen nir aran arrul totoni nanu rrum nen, tevi propet ne gerisen nga muloli nanu nga marinijnij nawone nir re non. (Nanū ngok nir arkerkerasi jinibb nir nga marla nabil ne nanu rrum ko nir nga marsurövi nai nga marsavi rrongrrongvi nanu rrum nen e.) Ko nanu rrum nen ko propet ne gerisen nen arwirr maur nuru renge nabb nga geken milep nga salpa murör ren.

21 Ko jinibb nir se nuru, nesip nuval nga mokpelari renge jingo ni nga mīsakel renge os nga muow esari pinipnir. Ko numön nir artistasi visor, artasi, artasi, artasi, mian ko arup vajin.

20

Jinibb nga parpitevi Kristo parmetmete vanu nir pijpari sia pivi 1000 pusuw

1 Mian ko nulesi anglo san ojubbul re melrin vini. Ko ni otori ki ne bbulwil nga nabbön mijkie, ko dil delrrurr nga milep san.

2 Ko orrul totoni drakon nen, nga mivi numet nga tuwi mīkrekrasí Iv. Nisen ko Demij, ko nisen tuwen nen evi Setan. Ko anglo eka totoni dil delrrurr nen e, ko písre totoni pirpok pijpari sia pivi nuvasngavöl vesan (1000) pusuw.

3 Ko anglo ewirre van renge bbulwil nen, ko eplaji ore tevi ki. Eplaji ore jile, ko ebbölji ore nabböl e, nga sete san orongwos pítasi metali nen. Ko ngok Demij sete orongwos pivel ko píkrekrasí jinibb nir pijpari nga sia 1000 nen pusuw. Ko poro sia nen nir parsuw vajin, ko ni pivel sisarow vajin nabong pievis bbong.

4 Mian ko nulesi nai seksakel sopor. Ko nir nga marsakel rer, derteren ser otoe nga parwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir. Ko nulesi nemín nir nga marta otvi batur suri arwerwer renge nale weretunen se Iesu ko se Atua. Nir armusus parsurövi nanu rrum nen rreknga nai nga marsavi rrangrrongvie, ko armusus parlingi nabil ne nanu rrum renge borngir ko renge nevrer; ko jinibb artor pinir suri. Ko Atua ololi armaur luwi, ko parpitevi Kristo, parmetmete vanu nir pijpari sia 1000 pusuw.

5 Ngok evi womunen nga Atua muloli jinibb marmaur luwi kele re mijen. Ko jinibb mīnij nen nir nga marmij, sete parmaur luwi pijpari nga 1000 sia nen para-asi.

6 Neiren renge jinibb on nir nga Atua mīsa raji wowomue nir mirpok. Mijen erwen nga vitunen sete orongwos pijparir. Ko parivi jinibb ne sulsulen se Atua ko se Kristo, ko parpitevi ni nga parmetmete vanu nir, pijpari sia 1000 nen pusuw.

Arevji kemkaňe Demij

7 Mian ko sia 1000 nen poro parsuw vajin, ko Demij pivel sisarow renge naim ne nekaien sen.

8 Ko ni pivel van ko píkrekrasí metka se Gok ko Makok, ngok arivi jinibb ne vanu jile nir iel ngatan. Ko ni písre kortonir lat sansan tera nuval, nir elep nga elep, erpe depiñan ne ngalu.

9 Mian ko nulesi arivel otvi iel ngatan ko artur ore rrale pétpeti lat nga jinibb se Atua nir marlik e, ko ngaim nga Atua mimrrreni. Ko nabb oror pelari renge melrin ko eanir pétpeti.

10 Mian ko Demij, nga mīkrekrasir, arwirre van renge nabb nga geken milep nga salpa muror ren, lat nga marwirre jile pa nanu rrum nen ko propet ne gerisen nen van ren. Ko nir parunge nevrut iok nutrin ko nutpong pijpari tuwi ngok vini.

Atua ewer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb jijle nir

11 Mian ko nulesi nai seksakel nga muow nga milep san, ko Atua esakel ren. Iel ngatan ko melrin orm̄etaw vesan lingi non, oran orjijki jer.

12 Ko nulesi jinibb nir nga marmij, jinibb nga marlelep ko jinibb nga marwelili, martur re no Atua. Ko anglo nir areeveve naul sopor, mian ko areeveve naul ne mauren. Ko renge naul nen nir, aruli tweni nanu jijle nir nga jinibb nir marlolir. Ko Atua emteni naul nen nir, mian ko ewer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir.

13 Ko jinibb nir nga marmij renge dis arivare renge dis, ko arini. Ko jinibb jijle nir nga marmij arini. Mijen sete orongwos purrul totonir, arivel lingi ko arini renge nai seksakel se Atua. Ko Atua emteni naul nen nir nga maruli tweni nanu jijle nir nga jinibb nir maroli renger, mian ko ewer sesesre lat nga puto suri tevi nir ðpetþeti.

14 Mian ko mijen ko lat nga jinibb nga marmij nir marlik e, anglo ewirre nuru van renge nabb nga geken milep. Nabb nga geken milep nen evi mijen erwen nga vitunen.

15 Ko jinibb jijle nir nga niser sete marto renge naul ne mauren, arwirrer van renge nabb nen.

21

Melrin nga mimerr ko ngatan nga mimerr

1 Mian ko nulesi melrin nga mimerr san ko ngatan nga mimerr san. Melrin nga womu ko ngatan nga womu orjijki pa, ko dis ejki mun.

2 Ko nulesi Ngaim On, Jerusalem nga mimerr, ojubbul re melrin ji Atua vini. Ko ni erpe nesevin nga mutori nijor nga marinrin nga muwra pian ji diwen sen.

3 Ko nurnge drrelan nga milep san eplari renge nai seksakel, owra "Lelingenok Atua ololi liken sen vajin tevi jinibb. Ni þilik tevir, ko nir parivi ni jinibb sen. Atua ko þilik tevir, ko pivi Atua ser.

4 Ni pitwasi tweni nir jijle suwen meter. Mijen pijki mun, dingen pijki mun, ko norongan nga mīsij pijki mun. Nanu nga tuwi nir parjijki."

5 Mian ko Atua nga mīlik re nai seksakel sen owra "Kuples! Nuloli nanu jijle arivi kele nanu nga marmerr." Ko owrai kele tevik owra "Kupuli tweni nanu ngel, suri nale rigel nir arweretun ko orongwos jinibb parosurir."

6 Ko owra "Osuw le! Inu nuvi batu nanu jijle, ko nuvi kele bongsi nanu jijle. Inu nuwowomu jerjer, ko inu bea-vivitü jerjer. Poro san nolon pimesmes, ko inu bemaronge pimni nuwi nga mipleplari renge mete nuwi ne mauren, ko pimni nawone.

7 Jinibb nga mirevji devje nuval parlai nanu ngel jik: Inu bevi Atua ser, ko nir parivi inu natuk.

8 Ko jinibb nga marmetutu, jinibb nga sete marosuri, ko jinibb nga marok-loli murrun lenglengen, ko jinibb nga marok-tortor pinipni jinibb, ko jinibb nga marok-loli mīsij tevi nesevin, ko jinibb ne botut nir, ko jinibb nga marok-surövi demij nir, ko jinibb nga markerkeris, nir ko lat nga nir pivi nabb nen nga geken milep nga muror tevi salpa. Ngok evi mijen erwen nga vitunen.

Jerusalem nga mimerr

⁹ Ko san renge anglo nga ebut nga bonevis martori besin ebut nga nanu nga marsij nir marwun rer evini jik ko owra "Kupini, ko beviseni teim nesen se Natu Sipsip nga mia-lik jin."

¹⁰ Ko derteren se Nemín On orrul totonik, ko anglo nen owosik van renge drromo botwen nga milep san. Ko eviseni Jerusalem tevik, Ngaim On, nga mujubbul re melrin ji Atua vini.

¹¹ Ko eririn renge moron nga mokpelari tetajer ji Atua. Erinrin erpe nevöt nga mīrres san, erpe jaspa nga mīm̄erer kemkamē.

¹² Ko nawot nen elep, owu mare, ko epriv. Ko metali ne nawot esngavöl drromon eru, ko anglo esngavöl drromon eru armetmeter. Ko renge metali nen nir aruli nise botnañe esngavöl drromon eru se mīri Isrel nir.

¹³ Ko nawot nen devjen ivij arto rrale ngaim, ko metali itutlu arto renge devjen nga ivij ngok nir. Itul re devjen nga van renge Is e, ko itul renge devjen nga van renge Saot e, ko itul renge devjen nga van renge Not e, ko itul renge devjen nga van renge Wes e.

¹⁴ Ko nawot nen ejget renge nevöt nga marlelep esngavöl drromon eru. Ko renge nevöt nga esngavöl drromon eru nen aruli nise aposol esngavöl drromon eru se Natu Sipsip.

¹⁵ Ko anglo nga mīrij tevik otori norrngov nga mivi gol nga purrongvi ngaim, metali nir, ko nawot nen.

¹⁶ Ko norrngov ne devjen nga ivij nga arsorsan, arivi 12 000 statia (ngok evi 2 400 kilomita). Ko owu mare kele ejpari 12 000 statia.

¹⁷ Ko anglo orrongvi kele nawot, ko emtul ejpari 144 kiubit (ngok evi 65 mita). Kiubit nen evi kiubit nga marok-rrongvì nanu nir rengen tetajer.

¹⁸ Ko nawot nen evi jaspa, nevöt nga mīrres ūlak san. Ko ngaim armajinge gol nga mīm̄erer mīrres ūlak erpe glas.

¹⁹ Ko nevöt nga marlelep nga nawot ne ngaim mījnget ren arivi nevöt nga marres lele nir. Nga womunen evi jaspa, nga vitunen evi sapaea, nga mivi itolin evi akat, nga mivi ivajin evi emeral,

²⁰ naga mivi elmen evi onikis, naga mivi ouwnon evi kanilian, naga mivi ebutun evi iyalawoj, naga mivi owalin evi malakaet, naga mivi eswen evi topas, naga mivi songovlöni evi kalsetoni, naga mivi drromon san evi takwaes, ko naga mivi drromon erwen evi ametis.

²¹ Ko metali naga esngavöl drromon eru nen arsavi ko arlolir re perel. Perel nen nir arlelep lenglengen ko arpepriv. Sansan kobbong orongwos parloli metali nen e san. Ko sel naga muwlu otvi liven ne ngaim, armajinge gol nga mīm̄erer mīrres ūlak erpe glas.

²² Ko Naim On san ejki renge Ngaim, suri Naim On nen evi Numal Atua ne Derteren Jijle, ko Natu Sipsip.

²³ Ko sete emrreni nial rrek navöl, suri moron se Atua omor rengen, ko Natu Sipsip evi nasul nen.

²⁴ Ko jinibb nir parivel bburbbur renge moron. Ko batu numal nir ne iel ngatan parlai nijor ser nir paran rengen.

²⁵ Ko metali nen nir partepir tetajer, suri nutpong pijki iok.

²⁶ Ko nanu nga marlelep ko nga marres ūlak nir se jinibb jijle nir parwosir vini rengen.

²⁷ Ko sete nanu san nga purro pian ren, rreknga jinibb san nga muloli nanu nga misij, rrek nga mīkrekris. Nir kis kobbong nga niser marto renge nauł ne mauren se Natu Sipsip, nir ko paran rengen.

22

¹ Ko anglo nen eviseni kele nuwi seser ne mauren tevik. Evilvil peleplari renge nai seksakel se Atua ko se Natu Sipsip.

² Ko eseser van, eseser suri live sel ne ngaim. Ko renge jelin ko jelin, nai ne mauren artur ren. Ko arwen navöl jijle re navöl esngavöl drromon eru re sia. Ko raon arivi roi ne mesien nga parla tweni mesien se jinibb jijle nir.

³ Ko sete nanu san oto renge ngaim nga Atua owra evi nanu nga mīsij. Ko nai seksakel se Atua ko se Natu Sipsip oto renge ngaim, ko jinibb sen nir parsurövi.

⁴ Nir parlesi Ni non, ko paruli nisen renge borngir.

⁵ Ko setemun nat pupong, ko setemun nial pīsin, ko setemun parsuli nasul. Suri Numal Atua ko vajin pivi moron ser. Ko nir parivi numal ko parmetmete nanu jijle nir tuwi ngok vini.

Iesu pulwi vini

⁶ Mian ko anglo owrai tevik, owra "Nale ngel nir arweretun ko orongwos jinibb puosurir. Ko Numal Atua, nga mokla Nemīn sen tevi propét nir; okoni anglo sen nga piviseni tevi jinibb sen nir sev nga pia-pelari sete ngasu."

⁷ "Kuplesi! Bevinuk sete ngasu! Ko neiren renge nir nga marosuri nale ngel nir renge naul ngel nir Atua mīlair."

⁸ Inu le, Jon, nurnge ko nulesi nanu ngel nir. Ko daron nga mornger ko mēlesir jile osuw, ko nujiol vitan numatur renge īela anglo nga mivisenir tevik, nuwra bosrövi.

⁹ Ko ni owra "Pijki, pijki pa! Suri inu kele nuvi jinibb ne majingen kobbong erpe nik'ko tuwām nir nga marivi propét, ko nir jijle nga marosuri nale nir nga marto renge naul ngel. Kupsurövi Atua kobbong pisān."

¹⁰ Ko ni owrai tevik kele, owra "Sete kupsilveni nale se Atua nir nga marto renge naul ngel, suri daron nen evinī mori nga nanu jijle ngel nir para-pelari.

¹¹ Si nga murrun mīsij pīplake pirpok tajer ko wor, ko si nga murrun murro, pīplake pirpok tajer ko wor. Ko si nga murrun mīrres pirpok tajer ko wor, ko si nga muon, pirpok tajer ko wor."

¹² Ko Iesu owra kele, "Bevinuk sete ngasu! Ko botori tevik jinibb jijle nir nowlir, ko īelai tevi jinibb jijle nir pusorsan tevi murrun nga marloli.

¹³ Inu nuvi batu nanu jijle, ko nuvi kele bongsi nanu jijle. Inu nuwowomu jerjer, ko inu bea-vivitu jerjer kele. Inu nutipatune nanu nir, ko inu bea-vinvini orer.

¹⁴ Neiren renge nir nga parrawe sunsun ser ko parviter vajin nga parurro wene nai ne mauren, ko parasi re metalí ko paran laut.

¹⁵ Ko vare renge ngaim, nir nga marok-loli murru lenglengen, nir nga marok-loli botut, nir nga marok-loli mīsij tevi nesevin, nir nga marok-tor pīpīni jinibb, nir nga marok-surövi demij nir, ko nir nga nolor marto suri gerisen."

¹⁶ "Inu le, Iesu, nukoni anglo suk nga puwrowrai nanu ngel nir tevi kami kalesia nir. Inu nuvi metka se Devet. Inu nuvi moju nutrin nga mimor mīrres."

¹⁷ Nemīn On tevi ni nga mirpe nesen se KristoI orwera "Kupini." Ko jinibb jijle nir nga parunge nale ngel parwera kele, "Kupini." Kupini, nik

nga nolom mimesmes; nik nga kumrreni kupla nuwi ne mauren, kupini kupla nawone, nowlin ejkie.

Nale nga vitu jer

¹⁸ Inu le Jon, nususur metu tevi kami jijle nga kamrunge nale se Atua nga marto renge naul ngel: Poro san p̄ilngi nawone nale kele san puto tevi nale ngel nir, ko Atua p̄ilngi kele nanu nga marsij nir nga naul ngel musp̄e surir, partor kemkarne m̄ernen.

¹⁹ Ko poro san p̄ila tweni bebje nale san nga muto renge nale se Atua nga marto renge naul ngel, ko Atua p̄ila tweni jin wene nai ne mauren nga moro p̄ilai, ko setemun m̄ernen pian laut ne Ngaim On nga naul ngel musp̄e suri.

²⁰ Ko ni nga muwra nale ngel arivi weretunen owra “Nuwretun, bevinuk sete ngasu!” Pirpok ko. Kupini, Numal Iesu.

²¹ Ko ngel evi bongsi nale suk, nga Numal Iesu piptevi kami jijle renge nalol nga m̄irres ūlak sen. Remse kami.